

BOMBAY SANSKRIT SERIES.

No. XVII

HEMACHANDRA'S DESÎNÂMAMÂLÂ.

• BOMBAY SANSKRIT SERIES.

Nº XVII

HEMACHANDRA'S DEŚĪNĀMAMĀLĀ.

The Department of Public Instruction, Bombay.

THE
DESĪNĀMĀLĀ
OF
HEMACHANDRA.

EDITED
WITH CRITICAL NOTES, A GLOSSARY,
AND
• A HISTORICAL INTRODUCTION,

BY
PROFESSOR R. FISCHER
AND
DR. G. BÜHLER, C.I.E.

PART I.
TEXT AND CRITICAL NOTES,
BY PROFESSOR FISCHER.

Registered under Act XXV of 1867

BOMBAY
GOVERNMENT CENTRAL BOOK DEPÔT

1880.

(All rights reserved)

Price Rs 3½

BOMBAY

PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA

INTRODUCTION.

THE present edition of Hemachandra's *Deśinimamālā* is based on the following MSS. —

A.—A MS from Bikaner. No. 271. foll 17. samvat 1549. Text only. A very valuable MS.

B.—A very clearly written MS. from Vadhvân. No. 724. foll. 90 or properly 91, foll. 53 being numbered twice. Text and commentary. The MS is not dated, it probably belongs to the last century. It is on the whole very correct, but it constantly exchanges च and व, य and व, ञ् and ञ, छ and त्, इ, उ, ऋ, ए, ङ, and in this respect it cannot in any way be relied upon.

C.—A modern copy of a MS. from Ahmedabâd, prepared for Dr. Buhler. No. 184. foll. 315 in folio. Text and commentary. The original MS. was dated samvat 1587. The copy has been made rather carefully; but the copyist apparently not being versed in reading Jaina MSS, the characters peculiar to these MSS. are constantly misread. Thus the blunders of the original have been largely increased. A second hand has tried to correct some of the mistakes, but not always successfully.

D.—A MS. from Pili near Jodhpur in Mârwar. No. 270. foll. 32. Text and commentary, incomplete. This MS. is written very badly and is very incorrect. I have not mentioned in the critical notes all its blunders, and from I, 117, I have quoted it only occasionally

E.—A MS from Ahmedabâd, belonging to Dr. Buhler, foll. 20. Text only. In the colophon it bears the date 1575, which is probably intended for the samvat era. This is by far the best of all the MSS. Unfortunately it is incomplete, foll 1 and 19 being wanting. It has been made the basis of my text.

F—The various readings of a MS from Lamah, collated by Dr Buhler's Pandits with C. With the exception of a few trifling differences the Lamah MS agrees closely with the Vadhvān MS (B)

G—A MS from Bikaner No 271 foll 46 Text and commentary An old, good MS. It has got the same number as A, because it was believed to contain the commentary to A. Thus, however, is not the case. The MSS are quite independent of each other. G gives the best text of the commentary, but it is unfortunately greatly damaged, most of the leaves having been gnawed by a rat, and afterwards broken off. The damages begin with foll. 15, from foll 24, not much more than one half of the leaves, sometimes less, is extant, from foll 42, only scattered fragments are left. I have tried to combine these fragments, and after much trouble and with a great loss of time I have succeeded in identifying nearly all the fragments. The MS ends with ३३ in VIII, 21, the rest being entirely lost.

After I had worked out the text and the greater part of it had been sent to India for being printed, I received two more MSS from Dr Buhler, viz —

H—A MS bought at Ahmedabad for Government in 1879, foll 62 samvat 1628 Text and commentary. The MS is very carelessly written and of no value at all.

I—A MS belonging to Pandit Bhagvanlal Indraj, foll 86 Text and commentary, incomplete foll 8—27 and the end from ३३ in VIII, 72 being wanting. The MS is a copy of the same codex archetypus from which G is copied. It agrees with G in almost all particulars. As it is written very distinctly, it would have saved me much time and trouble, and greatly facilitated my task, had I got it a year earlier. I have consulted it in all doubtful cases when correcting the proofs, but I could no more give its readings in the notes.

All the MSS are written in the characters peculiar to the Jainas. Hence it was very difficult to hit the true reading in all cases where च व and व र्प and च्च य and च र्प and ३३, ३ ३ ३ ३ ३ were concerned. There are not many words in which all the MSS agree in the use of these letters. In order to ascertain the correct reading I was very often obliged to have recourse to etymology. Where that failed me, I had nothing to guide me but the best MS which, however, is by no means quite trustworthy. A few examples will best illustrate the method I have adopted in constituting my text, and at the same time show the difficulties I had to grapple with.

At VI, 139, the MSS ABCDGI read मेडको, a reading which is twice repeated in the commented MSS H reads मेडेको (text), मेडको (commentary), मडको (example) Only E has मेडो a reading I have adopted for etymological reasons There can be no doubt that मे stands for मड, the Prakrit equivalent of मृगी (compare VI, 121, मडहरो and मेहरो in which the same contraction has taken place) ड represents Sanskrit दम् with the change of द to ड according to Hemachandra's Prakrit grammar I, 217 Thus मेडो, which is stated to mean 'a doe snare,' properly signifies "a thing which deceives (or injures) does" In support of the reading here adopted, I may point to the critical notes to Hemachandra I, 217, where two of the MSS read डको, though there डको is the only possible form At III, 43, the majority of the MSS reads जराहोदया Since this word represents a Sanskrit *यज्ञापहन् (cf यज्ञहन्), I have adopted the reading जसाहयो Here the authority of the best MS led me to the correct reading In a great many cases, however, I was deprived even of this help Thus VI, 46, the MSS ABCDF read जले पिच GHI पिच In the commentary, all the MSS except H, read पिच, in G, the word is torn off In the example, which is wanting in G and I, BF read अपिचे, C अपिचि, H is doubtful Thus पिच seems to be the correct reading Yet I could not admit it into my text The word is apparently derived from पिबति "to drink," and hence it must be written पिच I have since found the word actually spelled पिच in Trivikrama's Prakrit grammar, the MSS of which are written in the Grantha character Sometimes the Sanskrit was my only guide Thus in I, 98, the authority of the MSS seems to call for the reading उल्लोवा, which is also given by the MSS of the Puyalacchhi v 217 The Sanskrit उल्लाव, however, decides in favour of च Likewise in II, 11, it was alone the Sanskrit which moved me to write किलिचं and not किलिच In other cases I had recourse to the modern Indian languages Thus in VIII, 29, which is wanting in E and G, I have written सिंदा and not सिंन, or सिंड only in consideration of Sindhī सिंद *fem* 'a whistle, whistling,' a reading which is confirmed by I

The MSS often agree remarkably in blunders of all kind Thus at p 68, 14, they all, without exception read एर स्थिने, though there cannot be any doubt that परत स्थित must be written It was more difficult to make out the correct reading in cases like that of VI, 127. Here AEF read महाजवक्तो, the rest महावलक्तो, and with a singular persistence this reading is repeated by all the commented MSS (except I) in the commentary and the example Here again etymology helped me The Sanskrit equivalent is *महाजयपत्त, so महाजवक्तो had to be chosen

Now I am fully aware that after all etymology is no safe guide and I fear that I have adopted more than once a wrong reading misled by a false

etymology To get the original meaning of a word was often very difficult, and in the present state of our knowledge of the middle and modern Indian languages not rarely quite impossible In such cases I was quite left to my linguistic instinct Thus at I, 114, example 111, I have written पुहुकिचपुही Here BG read पुहुकिय, CH पुहुकिय, I पुहुकिय As I could make nothing of any of these readings, I supposed that च was a mistake for य, and turning to this letter I found the word in question at V, 31, but at the same time almost as many various readings as I had MSS at my disposal In the text A has पुहुकिय B पुहुकिय, C पुहुकिय, D पुहुकिय, E पुहुकिय, G पुहुकिय, H पुहुकिय, I पुहुकिय In the commentary BCI read पुहुकिय, G पुहुकिय, H पुहुकिय, I पुहुकिय Taking into consideration the various readings of I, 114, 111, पुहुकिय seemed to me to be the correct spelling, which I adopted accordingly Words of this kind occur very frequently, and I hope I shall be pardoned if sometimes I should have failed to hit the correct reading

Another great difficulty was raised by the examples which Hemachandra adds at the end of the commentary on each stanza of the Ekārthābhidā These examples are either void of all sense, or of an incredible stupidity. It was not indeed easy to compile examples from words combined in the same stanza by the mere chance of alphabetical arrangement and the equal number of syllables But even granting this, Hemachandra might, I think, have done his task far better, or, if the examples were composed by his disciples, he should not have admitted them into his work In a few cases he has given two examples on one stanza, and had he done this throughout, we should not have to complain so much of the extreme absurdity of these verses It was a most disgusting task to make out the sense, or rather nonsense, of these examples, some of which have remained rather obscure to me But as they often are the only means of ascertaining the correct meaning of a Desābda, and besides contain some valuable material for Prākṛit lexicography and grammar, I have spared neither time nor labour to make them as readable as their purport will allow

In general, I have strictly observed the rules of sandhi often violated by the MSS But I have not hesitated to follow the MSS when this seemed to me desirable for the sake of clearness With reference to the nasals, I have adopted a method which I hope will in some way facilitate understanding I have written throughout anasvara in Desābdas in accordance with the practice of the modern languages, but the nasals of the several Vargas in Tatsamas and Tadbhavas I am, however, very far from believing that Hemachandra himself has done so, and that this method should be followed in all Prākṛit works On the contrary, there are traces which show that even in Desābdas the nasals are preferable to the anasvara Thus from I, 26, it

follows that अहरिम्पो, and not अहरिपो, is the correct spelling. At I, 18, I have only reluctantly written अघधू instead of अन्धधू, and likewise at IV, 31, एरिगी instead of एरिङ्गी, since this word is used as a Tatsama in the commentary on II, 20, 90. VI, 133. But cases like these are very rarely met with, and they could therefore not move me to give up my method, which, as I have experienced myself, is a great help for the reader. It is well known that in Jaina MSS न, when standing in the beginning of a word, or when doubled in the middle of it, generally is not changed to ण. Hemachandra himself has laid this down as a rule in his Grammar, I, 229. Some of the MSS of the Desināmamālā, especially G, adopt the same spelling, but without consistency, sometimes they all agree in writing न or ण. I have always corrected this to ण or ण्, since Hemachandra at the end of the fifth varga expressly states that no Desī-abda begins with न, but that the rule पादौ given in his grammar only applies to Prākṛit words which have their origin in Sanskrit. Strange as this remark is, considering the modern languages, in which ण never is used in the beginning of a word, yet I saw no reason to go counter to Hemachandra's distinct statement. I have also followed throughout Hemachandra's own rule on the use of the euphonic य (Grammar, I, 180). There is no MS, either of the Siddhahemachandram or of the Desināmamālā, which strictly observes it. They all write य, also after other vowels than अ, आ, especially after इ, ई. As Hemachandra makes no exception with regard to the Desī abdas, I have patiently undertaken the tedious task of correcting the many hundreds of instances in which the rule has been infringed by the MSS. I have not, however, made even the slightest correction without giving the reading of the MSS in the critical notes.

I have called the work देशिनाममाला. Properly it ought to have been called रत्नावली, as this is the name given to the work by Hemachandra himself (VIII, 77). देशिनाममाला it is termed in the best MSS of the text, AE, and in the margin of the single folios of H. In I, 2, and VIII, 77, it is styled देशिशब्दसमूह, a name which is also intimated by the MSS BCDEFGI, as they call the vṛtti देशिशब्दसमूहवृत्ति. रत्नावली being too unexpressive a name, and देशिनाममाला the usual appellation of works of this kind, I have followed the best MSS.

The Desināmamālā has been discovered by Dr Bühler. In the *Indian Antiquary* II, p. 17 ff (1871) he has given the first notice of it from the only MS then in his possession, the original of C. By his indefatigable researches which have already so much promoted Sanskrit philology, he succeeded afterwards in finding the materials described above, and in October 1877 he proposed to me by letter to publish the work in company with himself. I gladly accepted this offer, and we agreed that I should publish the text while

Dr Buhler took upon himself to work out the glossary. Though I am fully aware of the deficiencies of this volume, yet I hope that in some degree at least, it will justify the confidence placed in me by Dr. Buhler. My best thanks are due to him not only for his making over to me the MSS he had collected with so much labour and care, but also for his reading one proof of this volume and communicating to me some valuable remarks on my text. I have also to thank Mr Binks, the Superintendent of the Bombay Education Society's Press, for the extraordinary care with which he has carried on the printing and executed my corrections. Since I could read myself but one proof, it is chiefly due to him that comparatively few misprints will be found in these pages.

R PISCHEL

Kiel, 15th of March 1880

CORRECTIONS AND ADDITIONS

p 15, 11	read °द्वयो	instead of	°द्वयो
p 18, 17	— °दु°	— —	°दु°
p 23, 10	— °जाश्च°	— —	°जाश्च°
p 28, 13	— °द्वत्ते	— —	°द्वत्ते
p. 33, 7	— °यादु°	— —	°यादु°
p 36, 16	— °दुश्च°	— —	°दुश्च°
p 73, 1	— विमाइ	, — —	विसाइ
p. 74, 16	— °कडच°	— —	°कडय°
p 78, 4	— कसा कसा°	— —	कसाकसा°
p 199, 12	— धणि भट्टो	— —	धणिभट्टो
p 242, 21	The verse must be read thus		

दोस्त्रयत्तगलत्तय लट्टमलडहअहरय तुह यायाशं ।

लत्तउडय,डेअमुशिणमिभजियो ण लंचाइनोणिसपत्तो ॥

अथ देशीनाममाला प्रारभ्यते.

देशी दुःसदर्भा प्रायः संदर्भितापि दुर्वीधा ।

आचार्यहेमचन्द्रस्तत्तां संदृभति विभजति च ॥

समप्रशब्दानामनुशासने चिकीर्षिते संस्कृतादिभाषाणां पक्षां शब्दानुशासने सिद्धहेमचन्द्रनाम्नि सिद्धिरूपनिबद्धा । इदानीं लोपागमवर्णाधिकारादिना क्रमेण 5 पूर्वैरसाधितपूर्वा देश्याः शब्दा अवशिष्यन्ते । तत्संग्रहार्थमयमारम्भः । तत्रादौ शिष्टसमय इत्यधिकृतदेवता नमस्क्रियते ।

गमगायपमारागहिरा सहिअयहिअयहिअयंगमरहस्ता ।

जयइ जिगिन्दारा असेसभासपरिगाभिगी वागी ॥ १ ॥

गमास्तात्पर्यभेदिनः सदृशपाठाः । नया वस्त्वैकदेशाहिणः स्याद्वादाविरोधिने 10 अभिमायविशेषाः । नैगमसग्रहव्यवहारजुसूत्रशब्दसमभिरूढैवभूताभिधानाः । समप्रमाणानि स्याद्वाद्गोचराणि प्रत्यक्षादीनि । तैर्गभीरा मन्दबुद्धीनामस्ताथाः । अथ च सहृदयं सचेतनं हृदयं येषां तेषां हृदयगमरहस्या । अत एव जयति निःशेष-तीर्थिकभाषोत्कर्षेण वर्तते । जयत्यर्थेन च नमस्कार आक्षिप्यते । अयमपर उत्कर्षो यदशेषभाषारूपत्वेन परिणमते । यदाह ।

15

देवा देवीं नरा नारीं शबराश्चापि शाबरीम् ।

विर्यञ्जोऽपि हि तैरर्धीं मेदिरे भगवद्विरम् ॥

सैवंभूता जिनेन्द्राणामर्हतां वागी जयतीति सवन्धः ॥ [१]

व्युत्पिस्तुप्रवृत्तये अभिधेयप्रयोजने आह ।

A opens with अर्हे B with मर्द°) अर्हे D with श्रीगुरुपादेभ्यो नम G with ओं नम सर्वज्ञाय L 3 C विभजति व L 1 B C 2 hd सनयगडश° D सन्नुतादि पक्षा भाषाणां L 5 B C 1 सिद्धिरूपनि° D सिद्धिरूप° L 7 ed/ इति अधिगत° L 8 A C D G (F') सहिययाहिययत्ययंगम° B °हिययंगम° L 11 B °गुनि° D नैगमादय ; om. from समर्द° to °निधाना B C °हारनाडुगुनगधनसानिखट मर्द° L 12 G om मर्द; B °नादस्नापा° C °बुद्धिनामस्नपा D °बुद्धिनाम F °नामन्ताया (misread) L 14 C °र्थ B °कार ed/ उत्कर्ष ' L 17 D adds इति शेषपक्षनाया L 18 ed/ सा मर्द°. D om अर्हता L 19 C व्यतिगु° B C D °न्ननि°

शीसेसदेसिपरिमलपल्लविचक्रुडहलाउलत्तेरा ।

विरड्ज्जद् देसीसहसंगहो वहाकमसुहच्यो ॥ २ ॥

देशीशब्देन देशीशाखाण्युच्यन्ते । निःशेषदेशीशाखाणां परिमलेन परिशील-
नेन पल्लवित प्रादुर्भूत कचिदर्यासमर्षकत्वेन कचिद्वर्णानुपूर्वीनिधयाभाधेन कचि-
५ त्पूर्वदेशीविसवादेन कचिद्वतानुगतिकतानिवद्धशब्दार्थतया यत्कृतुहल तेन यदाकु-
लत्यमाः कथमयमपभ्रष्टशब्दपङ्कमयो जनः समुद्धरणीय इति परोपत्रिकीर्षारभस-
स्तेन हेतुना देशीरूपाणां शब्दानां सप्रहो विरच्यते । अस्माभिरिति शेषः । पादलि-
प्राचार्यादिविरचितदेशीशाखेषु सत्त्वप्यस्यारम्भे प्रयोजन विशेषणद्वारेणाह वस्येति ।
वर्णा अकारादयो हकारान्तानां प्राकृतप्रयोगयोग्याः । तेषां पदादिभूतानां सुख-
१० महणधारणनिमित्त क्रमः परिपाटिः । तेन वर्णक्रमेण व्यन्तरन्व्यन्तरचतुरत्तरादि-
पदक्रमेण च सुखदः सुभगो वा । वर्णक्रमेण हि निर्दिष्टाः शब्दा अर्थविशेष-
सशये सति सुखेनैव स्मर्यन्ते स्वधार्यन्ते च । वर्णक्रमातिक्रमेण च निर्दिश्यमाना
न सुखेनावधारयितुं शक्यन्त इत्यर्थवान्वर्णक्रमनिर्देशः ॥ [२]

पुनरितरदेशीभ्यो वैलक्षण्यमाह ।

१५ जे लक्खणो रा सिद्धा रा पसिद्धा सक्कयाहिहारोसु ।

रा य गडणालक्खणासत्तिसंभवा ते इह शिवद्धा ॥ ३ ॥

लक्षणो शब्दशाखे सिद्धहेमचन्द्रनाप्ति ये न सिद्धाः प्रकृतिप्रत्ययादिविभागेन
न निष्पन्नास्ते अत्र निवद्धाः । ये तु वज्जर-पज्जर-उप्फाल-पिसुण-संघ-बोह्ल-चव-
जंप-सीस-साहादयः कथादीनामादेशत्वेन साधितास् [सिद्धहेमचन्द्रम् ४, २]
२० ते अन्यैर्देशीषु परिगृहीता अप्यस्माभिर्न निवद्धाः । ये च सत्यामपि प्रकृतिप्रत्ययादि-

L 1 B 'देसी' C 'वशि' C परं ABDFG 'पल्लवियं' L 2 C 'इज्जद् अद् देशी'
BD 'गुहड' L 3 BCFG D 2 hand परिमलनेन C om परिशी' L 4 D 'धंसनं'
B 'वसांनुपूर्वीरुवनि' D 'पूर्वी' L 5 G 'गतिकतया निवद्धशब्दार्थतया D 2 hand 'गति'
कतया BDF यत्कृतु' L 6 D आ pro आ B 'रभस D 'रभसेन हे' L 7 CDG
उस्मावि' L 8 G 'विरचितप्रादुर्भूतशाखेषु D 'देशीगणेशा' BCFG सत्त्वप्य अ' C विशेष-
पण D 'परा' L 9 C हकारान्ता D हकारता CDG 'योग्यास्तेषा B पदादिभूता
L 10 BD 'धरणा' CDG 'पान्तिनेन C om चनरत्तर L 11 BG शब्दा .
L 12 cdi अक्षया' L 13 G य CI लखलणे G नप' CDF सक्कयानि' L 16
G न CD गच्छाणन्त्यय' F सति' CDF निच' L 17 D or न L 18 B निष्पन्ना
BF हे इत्यन CD निवद्धा BCFG वज्जर BFG उप्फाल C उप्फाल BCFG बोह्ल BDF वव
L 19 B 'ता L 20 cdd हे अन्यै', illegible in G CF गृहीता D 2 hd del
अप्य

विभागेन सिद्धौ संस्कृताभिधानकोशेषु न प्रसिद्धास्ते ऽप्यत्र निबद्धाः । यथा । अमृत-
निर्गम-च्छिन्नोद्भवा-महानटादयश्चन्द्र-दूर्वा-हरादिष्वर्थेषु । ये च संस्कृताभिधानकोशे-
ष्वप्रसिद्धा अपि गौरया लक्षणया घालकारचूडामणिप्रतिपादितया शक्त्या संभवन्ति ।
यथा । मूर्खे बह्व्लो । गङ्गातटे गङ्गाशब्दस्त इह देशीशब्दसंग्रहे न निबद्धाः [३]
इदानीं नानादेशप्रसिद्धभाषास्वतिव्याप्तिपरिहारार्थं देशीलक्षणमाह ।

5

देशविसेसपसिद्धीइ भक्षमाणा अग्रान्तया हुन्ति ।

तम्हा अणाइपाइअपयट्टभासाविसेसओ देसी ॥ ४ ॥

देशविशेषा महाराष्ट्रविदर्भाभीरादयस्तेषु प्रसिद्धा । मगा पश्चात् । निकूइला
जितः । उक्त्वरुहंश्चिओ उत्तिमः । प्रेयंडो धूर्तः । हिगो जारः । विडो प्रपञ्चः ।
दढमूदो मूर्ख एकग्राही । इत्येवमादयः शब्दा यद्युच्येरस्तदा देशविशेषाणामनन्त- 10
त्यात्पुरपायुपेणापि न सर्वसमहः स्यात् । तस्मादनादिप्रवृत्तप्राकृतभाषाविशेष एवायं
देशीशब्देनोच्यत इति नातिव्याप्तिः । यदाह ।

वाचस्पतेरपि मतिर्न प्रभवति दिव्ययुगसहस्रेण ।

देशेषु ये प्रसिद्धास्ताञ्शब्दान्सर्वतः समुचेतुम् ॥ [४]

अत्र अकारादयो व्यञ्जराः शब्दाः सगृह्यन्ते ।

15

अज्जो जिगाम्मि अह्लं दिअहम्मि अगू अ सालिभेअम्मि ।

अंको गिअडे अह्ला अवा अम्मा य अम्माए ॥ ५ ॥

अज्जो जिनो ऽह्नुदध् । यदाहः । अहन्तं प्रति देवज्जो ॥ यदि तु स्था-

L 1 G सिद्धास् BCF 'इहा G ते अप्यत्र B ते वि अत्र L 2 B 'इव D 'इवा,
illegible in G B 'नदादय L 3 cdd, 'कोशेषु प्रा° D गौरया गौरासारोपसाध्यवस-
नाभ्य, लक्षणालक्षया cdd वा अल° BF 'पादिहत्या L 4 B मूखे G 'शब्दास्
B 'शब्दा D 'शब्दा cdd ते L 5 cdd 'भाषासु अति° L 7 ABCFG 'पाह्य°
D अणाइयनइइ° A 'विसड BC 'विसेसड L 8 B शेषा G 'भर्भारास् B 'दय G मग
G निहृ' (?) C निहृ D निहृदज्ञाजित्त (sic) The reading is very doubtful Perhaps
it should be निहृदना गित । L 9 B उत्त° (F उत्त° D उत्त° BD 'चिड
D वेडा DC धूर्ता, G विडो 'पयो L 1) C 'on मूखे B शब्दा BCDF यदि cdd
उच्यन्तसा DG 'पालामान'यान् L 11 B नग्मान् L 12 BCF D 1 hand 'च्यते
L 13 D 'साहयेण B 'सहश्रेण L 14 B 'सिद्धा cdd तान् G सर्वान् pro शब्दान् BF
सर्वतस् C समुचयन् L 15 B शब्दा L 16 BCF निहृमि and so generally, a
v 1 which will not be noted any more hereafter CDF द्विय° CF य C सान्° BDF
'नेयमि G 'नेयमि L 17 cdd 'सिडडे BDG अद्या L 18 B अहन् CFG यदा-
हुर D यदाह । आर्या अतिवि देवज्जो (sic) G अहान्त

मिपर्यायार्थशब्दसमुद्भवो ऽयं तदा मङ्गलार्थमस्योपादानम् । अज्जा गोरीति
केचित्संगृह्णन्ति । तदयुक्तम् । तस्य संस्कृत आर्याशब्दादेव सिद्धेः । यदाह ।
आर्याम्बिका मृडानीति ॥ [हलापुधः १, १५] अहं दिनम् । अणू शालिभेदः ।
अंको निकटम् । अह्ना अत्रा अम्मा च अम्वा । जननीत्यर्थः ॥ यथा ।

- 5 वीरञ्जरवी अहं धिरयन्तो भिसमोहतिमिरोहो ।
अणुगोविगिज्जमारो गिरिअके जयइ विहरन्तो ॥ १ ॥
जगअव्वअम्बिआए पाए देसेसि जइ रा अज्जिन्ते ।
तो तुह अहं रा धूआ अह्णे अम्मा तुमं पि रा ह्ठ मज्ज ॥ २ [५]

अको दूए अका वहिणी अणो पिआ अहं दुक्खे ।

- 10 अंगुड्डी अवगुण्ठणामगयअयक्कायगा दाणुए ॥ ६ ॥

अको दूतः । अका भगिनी । अम्बार्थस्तु संस्कृतसमः । यत्कालापाः । हे
अक । [कातन्त्रम् २, १, ४०] अणो पिता । अहं दुःखम् ॥

॥ अथ व्यत्तराः ॥

अंगुड्डी अवगुण्ठनम् । शिरोऽवगुण्ठनमिति यावत् । व्यत्तरपस्तायात्त्वंगुड्डी-
15 त्यनुवाचम् । अवगुण्ठनं त्वर्थनिर्देश इति सामानाधिकरण्ये ऽपि न विध्यनुवादा-
सदेहः । अगओ अयको अयगो इति त्रयो दानवार्थाः ॥ यथा ।

कयअगुड्डी अवे अयगअयकारिअप्पमहहरणं ।

जमअकसने कमढागए वि करुणापरं राम सुपासं ॥ ३ ॥

अत्र च । अह अत्तौ । अणं अणम् । अटो कूपः । अण नअर्थे । अइ
20 सभावने । एते शब्दानुशासन एवास्माभिः साधिता इत्यत्रैव नोपात्ताः [६]

L 1 BDG 'आर्य' L 2 D गोरी तु केवि तु (sic) BG 'गुण्' CDF 'गुण्' D संस्कृत-
तस्यार्थं CG 'आर्यंग' L 3 BD 'आर्यो' अत्रि' CF 'आर्यो' अत्रि' G 'आर्योति', CG 'शालि' .
L 4 add 'यथा' L 5 C 'रवी' G विरअनी BF निरइतो BG निज' L 6 C अ-
गुण्ठनमिति' D 'सिज्जा' G जअर D जयाइ. L 7 BCF 'अय' add 'दाण' D अणो'
C अज्जन्तो L 8 BCF ता' CD न CDG धूया C न C मइज D मज्ज L 9 A विज
BCF पिआ C दुक्खे D adds इति अत्तरकोड (sic, 1 'ड) रामाम् । L 10 D 'यका-
यगायगा दाणुए D adds इति अत्तरकोड इत्यर्थम् ॥ L 13 D व्यत्तरपस्ता ।
L 14 C om शिरोऽवगुण्ठनम् G om ए, BCDF 'वातु अणु' add अगुड्डी (B अणु'
C 'की) इत्य' L 15 BCF तु 'अय' Dom ए BCF तु 'अर्थ' G om न L 16 G अय' इ
BCDF अगयो L 17 G 'गुड्डी C 'गुड्डी' CD अयकअयगारि' G 'अयका' .
L 19 add अयि L 20 add इत्यर्थेति नै' .

अंकेली अ असोए अञ्जेली दुहिअदुञ्जधेणूए ।

अंवेही मुट्टिञ्जूए असाणं विवाहवहुदारो ॥ ७ ॥

अकेली अशोकतरु । अञ्जेली दुग्धदोषा धेनुः । या पुनःपुनर्दुहते ।
अवेही मुट्टिञ्जूतम् । असाणं विवाहवधूदानम् । विवाहकाले वध्वे यदीयते ।
यद्वा । विवाहार्थं वध्वा एव वराय यज्ञानम् । मौख्यवाचकस्त्वसाणशब्दो 5
ज्ञानशब्दभव एव ॥ यथा ।

अकलितलासीणो मा रम अवेट्टिआइ पुत्त तुम ।

अज्ज तए दायव्वा अञ्जेली बहिशिअसाणे ॥ ४ ॥ [७]

अद्धंतो पेरन्ते अरुणं कमले अकासि पज्जत्ते ।

अग्घाडो अवमग्गे अवेसि अंवेसि घरफलहे ॥ ८ ॥

10

अद्धतो पर्यन्तः । अरुणं कमलम् । अकासि पर्याप्तम् । कृतमलमिति यावत् ।
अग्घाडो अपामार्गः । अवेसी तथा अवेसी गृहद्वारफलहकः । अवेसि अवेसीति
लुप्तविभक्तयन्तौ समाहारो वा ॥ यथा ।

अवेसिपएसडिआ अग्घाडअवेसिलग्गवत्थमिसा ।

एयणारुणअद्धतेण शिअसि ज तं अकासि लज्जाए ॥ ५ ॥ [८]

15

अंकारो अत्यारो साहिज्जे अत्थुडं लहुए ।

अकंतं च पवुड्ढे अंवेची पुप्फलावीए ॥ ९ ॥

L 1 FG य A अञ्जली G अञ्जोली C2 hd अह्से^D अज्जे^(?) Γ अस° A दुञ्ज-
वणूण C° दुञ्ज DG दुद्ध Gom दुहिअ L 2 ABG अवे° CF अम्ब° G सुह° C आड°
CDG जुए B° पूए G अजाण AC° बहु° C° दाणो L 3 G अगारु G अम्ब° CD
अज्ज° I अह्से° CF धेनु B या पुनरे दुहत्त CF पुन पुन L 4 G अज° B अम्ब°
CDF अम्ब° G मुट्टिञ्जूत G अत्ता° L 5 C कथ cdd वात्तस्तु अ° G अत्ता°
BCDF अत्तान° L 7 G अरे° B अम्बे° CDF अम्ब° G आए B याइ D याइ C पुत्त
L 8 D अज्जोली F अह्से° G बहि B वह° G अभा° L 9 C अद्धतो C पज्जते
L 10 B अग्घा° AB अवे° C अम्ब° स DF अम्ब° L 11 C अद्धतो L 12
B अग्घा° D नागो G अत्ता° B अम्ब° CF अम्ब° D दाम्ब° D अवेसो G अवे° B अवेनी-
ति (sic) CDF अम्ब° L 13 G अत्तयेतो C ता L 14 BG अवेसि° CF अम्बे°
D अम्बि° C पणत्ति° cll इया B अग्घा° G डयव° B वत्थमि L 15 C अत्तए
Γ अह्से° BG एयसि C शिअसि D शिअसि C लज्जा L 16 D अह्से° D अह्से°
L 17 C अद्धत य CG पवुड्ढे D शू Γ° डे BFG अवे° C अम्बाची superscr ची D अम्बाची
BDF पुप्प°

अकारो तथा अत्यारो साहाय्यम् । अत्युडं लघु । अकृतं षवृद्धम् । अंबोची
पुष्पलायी । यदात्रपुष्पाण्येवोच्चिनोति तदा न देशी ॥ यथा ।

कुसुमाउहअंकारं अंबोचीणं च कुण्ड इ अत्यारं ।

मलयसमीरो अइअत्युडो वि काही किमकंतो ॥ ६ ॥ [८]

5 धरावन्तमि अहिह्लो अविच्रं भणिए गयमि अइहो ।

अइह्यो आगयए अइणं गिरिअडमणत्तमोमाले ॥ १० ॥

अहिह्लो ईश्वरः । अविच्रं उक्तम् । अइहो यातः । अइह्यो आगतः ॥

यद्यप्येते त्रयोऽपि क्रियावाचिनस्तथापि त्यादिषु प्रयोगादर्शनाद्वात्वादेशेष्वस्माभिर्न
पठिता इत्यत्र निबद्धाः । एवमन्यत्राप्युक्तम् । अइणं गिरितटम् । अणत्तं निर्मा-

10 त्यम् । यथा ।

अइह्यो अइहो स किं अहिह्लो वि इअ मए अविच्रं ।

अइणे वि जस्त रसो सिरे अणत्तं व युभइ य आणा ॥ ७ ॥ [१०]

आले अलगमलिराणो विंचुअए अंबुसू सरहे ।

अकुडं अइहासिअमंकिअअवसंडिआ अ परिरम्भे ॥ ११ ॥

15 अलगं कलटारोपः । अलिराणो वृथिकः । अंबुसू शरभः । अकुडं अध्या-
सितम् । अकिअ तथा अवसंडिअं परिरम्भः । अवसंडिमशब्दस्य पञ्चाक्षरस्या-
प्यर्थानुरोधान् व्यक्तरेषु पाठः । अन्यथा हिरर्यकीर्तनं स्यात् । अयं च यद्यपि

L 1 C अटारो D अच्छां D अचछुड BFG अयों C अंबोची D अम्वोची
L 2 C प्पलायी D एण्कं G एण्क G यदा पुष्पाणि पुष्पाण्येवो B यदा अत्रपुष्पाण्येवो
CF यदा अत्रपुष्पाण्येवोच्चिनोति D यदात्रपुष्पाणि पुष्पाण्येव चिनोति L 3 GB अंबो CF
अम्वो D अम्वोचीण D अचछार L 4 G मजअं D मलयसमीरो वि अइह्यु-
L 5 CG अहेह्लो This reading is as correct as अहिह्लो DG अविच C अविडं CF अइहो-
L 6 AD अजं C आइयं G अयं आयगए D आगयए C अयण ABCF गिरिह्लं
G गिरियाणमणत्तमो BF नोमले D मोमाले L 7 DG अहेह्लो G अदिय C अविड
D अविड. B अइहासि D अइहासि, corr. रथो L 8 C अपि कृता क्रियां BF वाचिन-
G प्रयोगदं B नान् G नान् द्वां G श्रेष्ठ अं L 9 G इति या निबं. D प्पलायी.
G अयणं C अणत्ते C अणत्तु D अणत्त L 11 G रथो D अइहासि G अइं
U अइहासि BDFG अहेह्लो add इय BCFG अविच D अविच L 12 C अयणो.
G अणत्त D अणत्त BF इज्जइ D इज्जइ C इज्जइ C इज्जइ L 13 A विचुअए
BF विचुअए C विचुअए D विचुअए G विचुअए ABG अटुं C (F) अम्वं L 14.
C अकुडं D अकुं A अइहासिअमंकिअवसंडि B वसंडि C अम्वुययव D अइहासियमंकिअय-
अवसंडिया G अइहासियमंकिअवसंडिया BF परिरम्भ L 15 BG अटुं CF अम्वुं
D अम्वुं G अकुडं C इ L 16 CG अकिअ BF अं DG इय BCBF इयशं.
L 17. D धोनिरो.

क्रियाशब्दः । अवरुंडइ । अवरुंडिज्जइ । अवरुंडिऊण । इत्यादिप्रयोगयोग्यश्च
तथापि पूर्वाचार्यैर्धात्वादेशेषु न पठित इत्यस्माभिरपि तदनुरोधात्तत्रापठित्वेह निबद्धः ।
यथा ।

प्रहृङ्कोवप्रबुद्धमलिणाण भयम्मि केवलमलग्गं ।

महिलावरुडिआओ वीहन्ति विवेअकिआ मुखियो ॥ ८ ॥ [११] 5

खग्गम्मि अणपो अल्लओ परिचिए पसुम्मि अक्कोडो ।

कयलीइ असारा आवरो अवरो अवारी अ ॥ १२ ॥

अणपो खड्डः । अल्लओ परिचितः । अक्कोडो द्वागः । असारा कदली । अवरो
तथा अवारी आपणः ॥ यथा ।

णिव मा अक्कोडअसारअल्लयं कुण अणप्पमिमिणा हि । 10

भरिआ अरि करिमुत्ताहि दिसि अवारा विदिसि अवारीओ ॥ ९ ॥ [१२]

मोरे अल्लओ कुकुडे अलंपो अयालि दुद्धिणाए ।

णिल्लेहम्मि अअंखो अज्जस्सं सविअमक्खए अणहं ॥ १३ ॥

अल्लओ मयूरः । अलंपो कुकुटः । अयाली दुर्दिनम् । अयालीति इकारा-
न्तो लुप्तविभक्तयन्तो निर्देशः । अअंखो निःस्नेहः । अज्जस्स आकुटम् । अयं 15
धात्वादेशः । अज्जस्सइ । अज्जस्सिअ । इत्यादिप्रयोगदर्शनात् । पूर्वाचार्यानु-
रोधात्त्वह निबद्धः । अणहं अक्षतम् ॥ यथा ।

अणहो अयालिमत्ताल्लेखु वि तं अअय पिअपासं ।

गन्तुमसहो अलंपो व्व अणमज्जस्सइ त्ति पहिअणयो ॥ १० ॥ [१३]

L 1. BF अवरुचइ C रुडिउइइ BF अवरुडिऊण G इत्यादिप्रयोगयोग्यपि
BF इत्यादिप्रयोग्यश्च D योग्य L 2 G इति अ C तत्रापठित्वादिह BDFG पठित्वा इह
G निव L 4 CF अकु BG अयु CDF अणु BF लग्ग L 5 BFG वरुडयाउ
CD वरुडियाउ CG वीहति B वीहति or वीं F वीहति C विवेय CDFG अक्रिया
L 6 old (C) अल्लउ L 7 BF कयलीउ ACFय L 8 BI, C1 hd, G अल्लउ
L 10 G सा G अल्लअ C इतिणा L 11 BCF भरिया D मुत्ताहे ABCFG
मुत्ताहि G विदिसि G अवारी BF, C1 hand (D') अवारीउ L 12 C कुकुडो G डो
CD अणम्मो G अयालि L 13 AG णिने A असेखो G अय ADG अज्जस्सं
F अज्ज BCDFG सवियम L 14 CF अणम्मो BDI कुकुट B अयालि G अयाली
G अयालीति ईसा L 15 BCDI निस्नेह D अज्जस्स L 16 BF अज्जस्स D अज्ज
B अज्जस्सिय CF तिय D अज्ज G र्यानि L 17 BCDI रोधायु इह G om इह
L 18 D अयालि G मत्तान् C मत्तान् BF मत्तान्नाल्लमुदिन D मत्तान् D अयत्त.
add विय L 19 CF अणम्मो BCF य D ज्जस्स F ज्जस्स add पहिय

अंजसमुज्जू अहाओ मुकुरे अंछिअं च कडिअए ।

असिअं दत्ते सवसे अप्पज्जोऽणवसरमि अत्यकं ॥ १४ ॥

अंजसं चट्जु । अहाओ दर्पणः । अंछिअं भाकृष्टम् । असिअं दात्रम् । अप्पज्जो
आत्मवशः । अत्यकं अनवसरः ॥ यथा ॥

5 अहायकराह तुमं अंजसमइ असिअयंकभुमयाए ।

अंछिअहिअओ तम्मसि किं अत्यके अणप्पज्जो ॥ ११ ॥ [१४]

अकंदो आरक्खे अम्बकडक्खेमु अंविअरअवंगा ।

चन्दे अमयामयशिग्गमा य अहसअहसा विहुरे ॥ १५ ॥

अकंदो परिवाता । अंविअरं, आम्भम् । अयंगो, कटाक्षः । अमओ तथा अमय-
10 शिग्गमो चन्द्रः । अमयशिग्गमशब्दस्यामृताविर्गमो यस्येति व्युत्पत्तौ सत्यामपि
संस्कृतेष्वपतिहेदेशीत्वम् । अहसो तथा अहसो भाकुलः ॥ यथा ।

अंविअरअकंदाए मयणइण अमयशिग्गममुहीए ।

अमउग्गमथि खेह्लखु तरलअयंगच्छइअइस ॥ १२ ॥ [१५]

मच्छमि अंडओ अइरो आउत्तमि अंवडो कडिरो ।

15 अलयं विहुममइराी मग्गे अलिआत्ययारिआ य सही ॥ १६ ॥

अंडओ मत्स्यः । अइरो आयुक्तः । ग्रामेशादिः । अंवडो कठिनः । अलयं

L 1 CF 'समज्जू' D' समुज्जू ABCF अहाउ G अहाउ, D अंछियं G अंछिअं G असियं C (F')
कडिअए D कडिं G कडिं L 2 DG असियं C (F') सवसे. A अप्पज्जो BF इणवसे
C अणवसे. L 3 AB, C 1 hd, FG 'अहाउ B अहियमा CD अहिअना F अहियं अ'
G अहियमाकृष्टं CD FG असियं D अप्पज्जो L 5 CD अहाउ G 'कराह D 'कराउ
G असनस b अजसम CG असियं L 6, BCF अत्यथिअियउ G अहियथियउ D अ-
च्छियथिययो. corr 2 hand to अरियं D अच्छकं C अणपज्जो D अप्पज्जो
L 7 C आरक्खे BCF अम्बं C 'डक्खं G अम्बकडक्खेसु BCDF अंविअरं G अंविअरं-
L 8 A 'शिग्गमा C 'शिग्गमये C 'अहसा L 9 G अंविअरं C अंविअरं BF अंविअरं om.
आम्भं BF आम्भे cdd अमउ, corr 2 hd C L 10 cdd 'शब्दस्य अम्' LG 'शृतात्
वि'. L 11 C (F') अहसा तथा अइरो L 12, G अंविअरं B अंविअरं C 'अंविअरं'
CDF 'आकं C मयणइण. BDG 'निग्ग'. L 13 C अमउ G 'उगं G 'मयणइण
CFG अहसा D अहसा L 14 A अकउ BF 'अइउ CG अइउ AG अंवडो B अम्बं
CDF अम्बं. L 15 C अजय. A अलियाअरियया BF अलियाअरिया C अलिआ-
अरिया D अजयाअरिया G अलिआअरिया. D om य L 16 cdd अइउ, corr-
C 2 hd D आयुक्तपामे BCFG अंवडो D अम्बं.

विद्रुमः । कुटिलकेशवाचकस्त्वलकशब्दभव एव । अडणी मार्गः । अलिभा तथा
अत्ययारिभा सखी ॥ यथा ।

कुरा अंडयच्छि भणिआइ अत्ययारीण अंवडा किमसि ।

कामाहरा किमलिए कि अडणीए स तुम्ह अलजडि ॥ १३ ॥ [१६]

अहरो अखमे अजुओ सत्तच्छए अज्जओ सइज्जम्मि । 5

अवगणणाए अगिला अवसअसत्तिअग्गहणा ॥ १७ ॥

अहरो असमर्थः । अजुओ सत्तच्छदः । अयमयुक्शब्दभव इति न वाच्यम् ।
संस्कृते ह्ययुक्पर्ण इति दृष्टम् । यदि च पदैकदेशेन प्रयोगस्तदा सहृदयाः प्रमाणम् ।
अज्जओ प्रातिवेशिकः । अवगणना अवज्ञा । तस्यागिला अवसं असत्ती
अग्गहणा इति चत्वारि पदानि ॥ यथा । 10

अजुअकुसुमे व्व कमले अगिला तीए विओअअहराए ।

अज्जय एहाणे ऽससं असणे ऽसत्ती सहीसु अग्गहणं ॥ १४ ॥ [१७]

अयडो अंधू कूवे अणाडअणाडाविणायवरा जोरे ।

अविणायवईइ अडया तहा अहवा अडयणा य ॥ १८ ॥

अयडो तथा अंधू कूपः । अन्धश्चासावन्धुश्चेति विग्रहे शब्दभवो अंधु- 15
शब्दः । केवलं सो अंधूकूपवाची । अयं तु कूपमात्रवाचीतीह निबद्धः । ये
त्वौणादिकर्मर्धुशब्दमिच्छन्ति तैरपि संस्कृते प्रयोगादर्शनादय संमाह्य एव ।
अणाडो अणाडो अविणायवरो त्रयो ऽप्यमी जारार्याः । अविणायवई इति द्वेणः ।

L 1 C विद्रुम D भि add. 'कस्तु अलक' G om अडणी मार्ग add अलिभा
L 2 BF अच्छि G अछिआरिया C अत्ययारिया D अच्छरिया L 3 add भणियाइ BF
अच्छि C om अत्ययारीण D अच्छरियाइण G अंवडा CD अम्ब L 4 G कामाअरा
Com किमलिए G अडणीए G अलजडि C उडु F उडी L 5 A अजुव BCDFG
अजुव C सत्तच्छए i.e 'त्यए ADG अज्जव BC अज्जव F उज्जव ADG सइज्ज
C अज्जमि L 7 add अजुव corr 2 hd C D अयुग् श C भव मव इति L 8
add हि अयु C हृद वि व पदै BFG 'योग L 9 B GLF (?) अज्जव, corr 2 hd
C D अज्जओ add अवगणणा C अवस G असती L 10 add अग्गहणमिति.
L 11 C अजुय BFG विउअअह C विउअहर D विउगअह. L 12 G अज्जाअ BF
अज्जय साणे C एहासो D अज्जयचण असणे (sic) In BF the avagraha here and in other
passages is represented by इ Compare note on p 8, 2 CG असत्ती D अरात्ती L 13
A अयडा अंधू BF अयडोअंधू C अयडाऽस्वंधू D अयडोअंधू C अडण C विणायवरा A जाम
L 14 C एयई D 2 hd G ईए A तर C (F) महया L 15 C अयधु
C अयधु D धू G अंधु B शव L 16 CF अय B अय G 'वाचीरूतीह BCDF
'धीनि इह G निव C यस्वीणादिकमध. L 18 G अनाडो अविणय G twice

अविनयवर इत्यस्य व्युत्पत्तौ मत्यामपि संस्कृतेष्वप्रसिद्धेदेशीत्वम् । एवं वक्ष्यमाणो
अगुञ्जहर-अचिरजुवह-इत्यादावपि वाच्यम् । अयं च प्रडक्षरो ऽप्यर्यागुरोधा-
च्यत्तरेपूपात्तः । एवम् अडयणा-असइअ-अरुसाल-अणुदवि-अणोलय-अणुअह्ला-
दिप्रपि वाच्यम् । अडया अरुवा अडयणा त्रयो ऽप्येते असतीवाचकाः ॥ यथा ।

5 अडए सुणाहि अयडे अणाडअडयणापि सरसि काले ।

अंधधुमविणयवराहव्याघ्राण तमित्य अणडो किं ॥ १५ ॥ [१८]

अग्घाणो अरुइओ तिन्तमि हडे अडाडअणुवा य ।

गोसमि अणिल्लं तह अणोलयाणुदविअणुअह्ला ॥ १९ ॥

अग्घाण-अरुइअ-शब्दौ तृतीयौ । अरुइओ दर्शनादावपि तृप्त उच्यते । तेना-
10 न्चित इति व्युत्पत्तिर्नानुयोक्तव्या । अडाडो तथा अणुवो बलात्कारः । अणिल्लं
अणोलयं अणुदवि अणुअह्ला एते चत्वारः प्रभातवाचकाः ॥ यथा ।

मणमणुवेण हरन्तो अणुदविफुल्लारधिन्दमयरन्दं ।

परिमलपाणग्घाणो व्य अणिल्लसमीरणो खिवह ॥ १६ ॥

रविणो अडाडखण्डिअतमारिउणो दंसणामयसइआ ।

15 अलिणाएहि कमलिणी गाइ व्य अणोलएसु अणुअह्लां ॥ १७ ॥ [१९]

अण्फुसं अहिसायं आपुसे अवडओ अ तिणपुरिसे ।

अवगूढं विलिए खणारहिए अवरिकअणारिका ॥ २० ॥

अण्फुसं तथा अहिसाय पूर्णम् । आक्रान्तवाचकस्त्वण्फुसशब्दः क्तेनाण्फुसा-

L 1 *edd* अविणयवर C°सिद्धे हे° *edd* वक्ष्यमाण L 2 C अगुञ्ज° D अगुञ्ज°
CF अचिर° C°शुव इत्यं BCF ऽपि अर्यां L 3 CD° रेपु पठित । DG अडयणो°
CG अरुइय BDF° इय C अरुसाल D अणुदवि C आणाजय D अणुयह्ला°
L 4 G वाचका L 5 (D अडये G अणाय° CF°पिये L 6 G अणुधुवि° CF°
हंसा G° हंसागमण C°यण D°गमणे G अडयो C अणोड L 7 A अह्लाइउ BCDIG°
अरुइउ A तिन्तमि (sic) C तित्तमि AD हडे C अडडे अणु° D अणाड (५८)
L 8 BF° अह्ला L 9 BF° अग्घाणइयगद्वी CG अरुइय D अग्घाणाअरुइय CG अरु-
इउ BF अरुइउ D अरुइउ C वच्यते L 10 *edd* तेन अन्न° CDG 2 hd अडाडा
CG अणुउ C 2 hd अणुओ L 11 C अणोदयं BCF अणुअह्ला D अणुयह्ला, cor°
from ल्लो L 13 DG° अणु G च C व L 14 BFG° खडियं G° मइह्लाइया BF°
मयसाइया C° मयसाइया D° मइह्लाइया L 15 BCDF एणहं G गाय C om अणो-
लएणु D अणुयह्ला L 16 A अण्फस G अण्फह्ला D अण्फणं A आपुसे G° न *edd*
अवडउ G य C° पुस्ते L 17 C° गुढिं D विलीण A क्वणं G om अणारिका
L 18 B अण्फण D अण्फस G अण्फह्ला *edd* वाचकस्तु अ° G अण्फह्ला C° ण्फसा°
D° फुणा° BF° इय

दय [सिद्धहे० ४, २५८] इति सिद्धः । अत्र च व्यञ्जरप्रकरणे ऽन्वैरन्ये ऽपि
शब्दा उपात्ताः । ते चास्माभिः शब्दानुशासन एव साधिता इति नेह सगृहीताः ।
तथा हि । अच्छलं अनपराध इति संस्कृतसमः । अलासी जुमेत्यतसीशब्दभयः ।
अलाहि निवारणे । इति निपातेपूक्तः । तथा । अग्घइ राजते । अरहइ भुङ्क्ते ।
अहेसि आसीत् । अट्टइ कथयति । अईइ गच्छति । अचइ कर्पतीत्यादयो धात्वादे-
शेषूक्ताः ॥ अथ अहिसायशब्दादारभ्य चतुरसराः ॥ अयडओ तृणपुरुषः ।
अवगूढ व्यलीकम् । अपराध इत्यर्थः । अवरिको तथा अणारिको क्षणरहितः ।
निरचसर इति यावत् ॥ यथा ।

धराअफुसो कलअहिसाउ अवडउ वर सावगूढो सो ।

ता तसस कहसु म सहि अणारिक अणवरिक पि ॥ १८ ॥ [२०] 10

अरहेअओ अ भन्ते खिसाभि अवडिअमणुइओ चराए ।

अतोहुत्तमहोमुहमहिहाणं वसराए अ ॥ २१ ॥

अरहेअओ भान्तः । अवडिअ खिन्नम् । अणुइओ चरणकः । अतोहुत्तं अधो-
मुखम् । अहिहाण वरणा । यद्यप्यभिधानशब्दः संस्कृतेऽपि दृश्यते तथापि
संस्कृतानभिज्ञप्राकृतज्ञमन्यदुर्वादग्धजनावर्जनार्थं सगृहीतः । एवमन्यत्रापि संस्कृत- 15
भयशब्दसमहे न्यायो ऽभ्यूहः ॥ यथा ।

अतोहुत्तो चिन्तसि अहिहाण तीइ वणिअउत्त सया ।

अणुइअविक्रयणे अयडिओ अ अरहेअओ तओ तुमय ॥ १९ ॥ [२१]

L 1 G 'प्रकारणे D 'प्राक' BCF 'अन्वैर' D om 'अन्वैर' L 2 CDG 'नाले'
G'जासनम् B 'नि L 3 C 'अथल्लं' cdd 'जुमेति In B 'अनसी' 'जु' twice L 4 C 'अमइ'
D 'अग्घइ L 5 D 'अ' कथयति L 6 G 'पूना इति I or all these words compare
the Index of the Siddhahemacandham G 'अप हि' cdd 'अयडउ L 9 BI 'धणु'
D 'धणयअफुसो G 'अफुसो D 'अहिमन्साउ C 'वडउ D 'वाउउ G 'अवगूढ'
L 10 BF 'अणारिक' G 'रिक L 11 D 'उरह G 'अने' ACDF 'अउ AG य G 'रित्र'
मि AD 'डियम' BF 'मउणुइउ G 'अवडिओयम' BCDFG 'इउ L 12 C 'सुविनिहाण'
ACDG 'अभिरा C 'वसाणायु D 'वसाणायु ACDFG य L 13 G 'अनेयड BF 'अउ'
C 'अनेअउ D 'उरहेअयो G 'अवडिओ BF 'तिरि' CDFG 'अणुइउ G 'अतोत्तमर्षो'
C 'अत्तोरे D 'अतोमुहुत्ता L 14 DG 'अभिराण C 'अभिहाण' BCDF 'यद्यपि अ' BF
om 'ऽपि दृश्यते तथापि L 15 G 'संस्कृतानभिप्रायज्ञमन्ये' 'दविदग्धजनावर्जनार्थं' BF 'संस्कृ-
ताभिज्ञना' 'रुतज्ञमन्यार्थं' C 'संस्कृतानभिज्ञप्राकृतन्यमज्ञ' 'र्वि' D 'संस्कृतानभिज्ञाम' 'हनाताइवि'
L 17 (D 'अ' BF 'अणुइउ G 'वणिय' D 'वाणायो' L 18 cdd 'अणुइय' BF 'अव-
डिउ ('अडिउ D 'अणुइउ G य CG 'अनेयड BF 'अउ BCDF 'तउ D 'मय

अवहेत्रं अणुकम्पे अवत्यरा पायघायम्मि ।

अवलिअमसच्चमरिहइ शूणां अम्माइआ य अणुगाए ॥२२॥

अवहेत्रं अनुकम्प्यम् । अवत्यरा पादघातः । अवहत्यरा इत्यन्ये । अवलिअ
असत्यम् । अरिहइ नूनमित्यर्थे । अम्माइआ अनुमार्गगामिनी ॥ यथा ।

5 अम्माइआइ दिसावहेत्र तुह रे अवत्यरारिहइ ।

णावलिअ ज जाव य रसेण त किसलिओ असोउ व्व ॥ २० ॥ [२२]

अत्थुवडं भल्लाए छीरे अलिआरमवलयं गेहे ।

अवहट्ठो गव्विअए अणुसूया णिअडपसवाए ॥ २३ ॥

अत्थुवड भल्लातकम् । अलिआर दुग्धम् । अवलय गृहम् । अवहट्ठो गर्वित ।

10 अणुसूआ आसन्नप्रसवा ॥ यथा ।

जइ अलिआर वज्झसि ता अवलए रक्ख धेणुमणुसूअ ।

अवहट्ठ असहा सा मरिही अत्थुवडसकुले रसे ॥ २१ ॥ [२३]

अरिअल्ली सहूले कड्डणारज्जुम्मि अवयाणां ।

सिरचित्तपाट्टिआए अणाराहो अइणिअं च आणीए ॥ २४ ॥

15 अरिअल्ली व्याघ्र । अवयाण आकर्षणरज्जु । अणाराहो शिरसि चित्रपट्टिका ।

अइणिअं आनीतम् ॥ यथा ।

चालुक तमवगसइ दिसअणाराहिअ जसाणुराय जो ।

णारअरिअल्लि सकण्ठे अवयाण अइणिअ तेरा ॥ २२ ॥ [२४]

L 1 cdd अवहेत्रं D अवच्छरा A रा L 2 BCFG अवलियमं G सङ्गमं A णु
सं G अम्हा cdd इया D इ pro य L 3 cdd अवहेत्रं B अणुं D अवच्छरा
D अवहच्छरा BCFG अपलियं D अचनिय I 4 D वनमित्यर्थे G धं C धं BCDF
अम्माइया G इइया L cdd इयाइ G दिना cdd हेय G उवच्छरा D अवच्छरा
L C G णोव cdd लियं D om ज D इ pro य C किसलउ BDFG लिउ BF om अ
साउ D असेलिवअ C थ L / ADG अच्छुं C छी D अच्छोर G लीरे BCF अनियार
D अल्लार D वनिय L 8 C अवहेट्ठो DG हो C गव्वियम् G यम् cdd अणुसूया णि
यडं L 9 B अत्थुवड D अच्छुं cdd अनियार DG हठो C हठो BCFG अणुसूया
D सुया L 11 cdd अनियार D तावलये C अवलये रक्ख D धेणु अणुसु BCIG
धूर्य L 12 G हडमज्जरा C हड असवा C मरिही DG अच्छुं C अल्लुं G सङ्ग
रत्ते L 13 CG ऋणं C रज्जुम्मि L 14 G पहिं cdd याम् G अणाराउ
ABCFG अइणियं D अइणीय C याणिए L 15 G अरियल्ली व्याघ्रा C तिरसि
G पहिं L 16 C अइणीयं । आणीयं । आणीतं । D अइणीइं BFC णियं L 17
B वाचुक D धानक गण्ड BCF पारिय L 18 BF om स cdd अइणियं

अहिविस्वा कयसावन्ता दुहन्तोसहे अलमलो अ ।

अणुमुत्ती अणुकूले अहोरणं उत्तरिज्जम्मि ॥ २५ ॥

अहिविस्वा कृतसापल्या । अलमलो दुर्दान्तवृषभः । अलमलयसहो इति
सप्ताक्षर नामेति गोपालः । अणुमुत्ती अनुकूलः । अहोरण उत्तरीयम् । अवरि-
ल्लशब्दस्तूत्तरीयवाचकः शब्दानुशासने साधित इतीह नोक्तः ॥ यथा । 5

अलमलसम अणुमुत्ती कह तुम मुञ्च मञ्च अवरिल्लं ।

मूढ तए परिहिअमहिविस्वाइ अहोरण इमं तीए ॥ २३ ॥ [२५]

अवडुअअवअसा उक्खलए चीरीइ अरलाया ।

अइरिम्पो कहवन्धे कच्छावत्यम्मि अवअच्छं ॥ २६ ॥

अवडुओ तथा अवअसो उदूखलम् । अवअस इत्यत्र तृतीयाक्षर हकार 10
केचित्पठन्ति । अरलाया चीरी । अइरिम्प इति मकारपकारसयोगान्त. कथावन्धार्थः ।
लिपिदोषापभ्रटास्तु पकारद्वयसयोग केचित्पठन्ति । अवअच्छ कक्षावस्त्रम् । कक्षे-
त्यन्ये ॥ यथा ।

अवअसघडणामवडुअकएडणामवअच्छमित्तपरिहाण ।

अरलायगुञ्जिरणिवञ्जवत्तणमिअ तुह रिऊण अइरिम्पो ॥ २४ ॥ [२६] 15

अक्खलिअं षडिफलिए अलीसओ सागरुक्खम्मि ।

अहिरिओ विच्छाए अगकखंधो रणगधुरा ॥ २७ ॥

L 1 G विन्ता D वस्ता G य L 2 ACG अणुमुत्ती L 3 G विन्ता D विस्वा
G सापल्या B पत्या CF पत्या D पात्या G वसभो B om इति L 4 C अणुमुत्ती
G अवरिल्ल अहोरणं च उत्त In G the words from अवरिल्ल to नोक्तः are omitted here,
but given after तीए in line 7 L 5 BCDF इदं उक्तं L 6 G अणुमुत्ती C स
G तुम BF मुञ्च L 7 add हियमं C हियविं L 8 ABCF अवडुयं A अवडुया
BDः ओक्खलणं C उरखं BCDF चीरीइ L 9 B अइरिपो AG अवअत्थं C अवअच्छं
L 10 CDG अवडुद G अओ BD उदूपणं BCDF असाभिरयत्तं G अन्नभिरयत्तं
L 11 BCF चीरी BF अइरिप C अइरिम्प corr 2 hand L 12 C ओपो L 13
G त्यन्य L 14 G अवअत्तं D यत्तं BCDF अवडुयं G अत्थं C यत्तं L 15
BCF शुभर G णियानं D णियानं add इय (D इया) G अइरिम्पो B अइरिपो
F अइरिपो L 16 add अक्खलियं (C अरख and so generally) ACDF अलीसद
L 17 AF अहिरिओ C अहिरिआ D अहिरिओ C विच्छाए G विच्छाए A क्वंधो C1 hd
यत्तयो 1 पुं

अकखलिअ प्रतिफलितम् । अलीसओ शाकवृत्त । अहिरीओ विच्छाय ।
अग्गक्खधो रणमुखम् ॥ यथा ।

अग्गक्खधपलायणअहिरीआ कुमरवाल तुह रिउणो ।

ओवीहन्ति अलीसयणिउञ्ज प्रकखलिअअप्पसहे वि ॥ २५ ॥ [२७]

5 अस्समयं पुरारुत्ते अंगालिअमुच्छुसयलम्मि ।

अवरोहो अवराहो अ कडीइ अवालुआ सिक्के ॥ २८ ॥

अस्समय पुनरुक्तम् । अंगालिअ इत्तुखण्डम् । अवरोहो तथा अवराहो कटी ।

अवालुआ सृक् । ओष्ठपर्यन्त ॥ यथा ।

अस्समय अंगालिअरसणेण अवालुआ फुड फुडइ ।

10 इअ अरराहिति अहर अवरोहटिआ तुह पिआमो ॥ २६ ॥ [२८]

पूरम्मि अग्गवेओ अहिआरो लोगजत्ताए ।

चोरे अदंसणो कविकच्छूए अप्पगुत्ता य ॥ २९ ॥

अग्गवेओ नदीपूर । अहिआरो लोकयात्रा । अदंसणो चौर । अप्पगुत्ता

कपिकच्छू ॥ यथा ।

15 सरिआण अग्गवेओ अदंसणा तह य अप्पगुत्ता य ।

दूमन्ति शन्ति लोअं अरिआरविरोहिणो हि खला ॥ २७ ॥ [२९]

अवगदमुस्सम्मि दिट्ठे अज्जसियं चञ्चले अप्पेकज्जो ।

गहभयरुक्खे अहिसिअमवहुसं उक्खलाइम्मि ॥ ३० ॥

1 1 ed1 निय BCFG अजीसउ D अलिसओ BCIG अहिरीउ D अहिरियो
I 2 (खंधा L 3 L4 अग्गखध CG अरिीया D रिआ D कुनारं
I 4 DG आरीहति B उवी (I) उवां C त्रिणि ed1 नियं C वी I 5 D य
सुनाय G अस्समय C 1 hd om स्समयं पुण A पुण्ण P पुनरं G आगा D इंगणि ed1 नियं
C हुड L 6 ACI अवगहा अगहा D राणं गहा C वडीहि यरां ABCI नुया
L 7 G अस्समयं PCIG अरराहिय D इंगणियं B अरराहा तथा अरराहा In C तथा अवर
15 waiting I 8 BCFG अवालुआ DG उटं BCF उटं G पयत C पयत
I 9 G अज्ज edd अंगालिय C रराण C अगहुया BDFG नुया BF फुड G फुडइ
C फुड 1 10 ed1 नुया G पियामे BI पियामा C पियामे D पियामे L 11 ACI
अग्गयउ G वरा ABCI अरिआरा D अरआरा I 12 C सुत्ता G हुं L 13 ed1
वेड ed1 अरिआरा G चोर CI रा L 14 G कच्छू B कच्छू I 15 ed1
ररिआण ed1 वउ G इंगण्य CD अइराणा I 16 ed1 ज्ञाय BCFG अरिआरा
L 17 G विह D अज्ज edd तिय A ररा CD ररा L 18 A गयं G रुक्
edd तियं G वअव A वहुसं D वहुसं G ज्ञायामि

अवगदं विस्तीर्णम् । अज्ज्ञसिञ्च दृष्टम् । अणोकज्ज्ञो चञ्चलः । अहिसिञ्च
प्रहशङ्कारुदितम् । अवहुस उदूरुत्लादि शूर्पपायमुपकरणाजातम् ॥ यथा ।

चदञ्च अत्रहुसकम्म कामग्गहअहिसिञ्च कुणन्तीए ।

अज्ज्ञसिञ्चमणोकज्ज्ञं अत्रगदणयणाइ सभरिमो ॥ २८ ॥ [३०]

अत्रभायत्तो पञ्चागयम्मि अत्रम्भक्खरां अजसे ।

कावालिए अगहणो अंगुत्यलमङ्गुलीअम्मि ॥ ३१ ॥

अत्रभायत्तो प्रत्यागत. । अत्रभायत्तो पथाद्गत इति तु गोपालः । अत्रम्भक्खरा
अकीर्ति. । अगहणो कापालिकः । अंगुत्यल अङ्गुलीयम् ॥ यथा ॥

अत्रम्भक्खरामगणन्ता विमुद्धअंगुत्यलाइआहरणा ।

अगहणवेसा रणओ अत्रभायत्ता भमन्ति तुह रिउणो ॥ २९ ॥ [३१] 10

उच्छुअदन्तवराच्छुरो अवयारो अवहडं मुसले ।

अंगुलिणी फलिणीए अहिसंधी पुरापुराकरणो ॥ ३२ ॥

अवयारो माष्यामुत्सत्रविशेषो यस्मिन्निक्षुदन्तधावनाद्याचारः क्रियते । अवहडं
मुसलम् । अंगुलिणी मियङ्गुः । अहिसंधी पौनःपुन्यम् ॥ यथा ।

अंगुलिणिसामलोहिं अत्रहउदसणेहि कुञ्जरिन्देहिं ।

अहिसंधिउच्छुअसणे को अवयारे वि कुणइ पडिसिद्धिं ॥ ३० ॥ [३२] 15

अहिवसां पिञ्जरए पायत्ताराम्मि अद्रुजंघा य ।

अङ्गभरणो मोत्तिअरयणा अज्ज्ञोत्तिआ णाम ॥ ३३ ॥

I 1 D अज्ज्ञं *edd* तिये CD कज्ज्ञो G अणहिं *edd* तिये L 2 B सतां
C गूर्णं I 3 B1 चदअव G चदयमरं C ग्गहं G अहिं *edd* तिये C कुणं
L 4 D अज्ज्ञं *edd* तिये CD अज्ज्ञं C नयणाइ I 5 A अत्ताअत्तो C अज्ज्ञा
अत्ता D अत्तो A अत्रहउदसणे BCF अज्ज्ञं L 6 D अंगुत्तज्ज्ञं *edd* नीयमि (G य-
मि) L 7 C अज्ज्ञाअत्ता D अत्ता G अत्ताअत्ता B1 अत्ताअत्ता C अज्ज्ञाअत्तो
D अत्ताअत्त BG इत C अज्ज्ञाअत्त D on अत्तं L 8 D अज्ज्ञा C अंगु-
लीय L 9 C अज्ज्ञाअत्तं C विह D विगुड D अज्ज्ञं L 10 CIG रणउ D रणउ
C अज्ज्ञाअत्ता D अत्ताअत्ता G भमन्ति D रन्ति G रिउणा L 11 *edd* उच्छुर्यं
L 12 C पुराकरणे I 13 *edd* विगय BCFD आचार L 14 Com अंगुत्तिं
B D1 पुरए L 15 G अत्रयणं *edd* इसाणहि B नुत्तं C रिन्देहिं L 16 BCF
अहिसंधिउच्छुअसणे C वि B पडि E पडिसिद्धिं G सिद्धिं D रिन्देहिं L 17 G रि-
जरेण D पादमाए रि BCF पायत्तां C अत्तंयया F अत्तं L 18 C अत्ताअत्तं *edd*
मात्तिय A अत्ता D उज्ज्ञाअत्तया ABCFG अत्तया

अहिवस पीतरक्तम् । अद्भजघा मोचकाख्य पादत्राणम् । अज्जोह्लिआ क्रोडा-
भरणे मौक्तिकरचना ॥ यथा ।

घुसिणाहिवसिआओ अज्जोह्लिअभूसिआउ जाउ पुरा ।

तुह रिउवहुउ ताओ भमन्ति चइअद्भजघिआउ वणे ॥ ३१ ॥ [३३]

5 अइहारा विज्जू ससिअमद्वक्खिअमसंगयं वत्ये ।

अद्वक्खणं पडिक्खणमवत्तयं तह विसंठुलयं ॥ ३४ ॥

अइहारा विसुत् । अइराहा इति त्वचिराभाशब्दभव । अद्वक्खिअ सज्ञाक-
रणम् । असगय वल्लम् । अद्वक्खण प्रतिक्षणम् । परीक्षणमिति केचित् । अवत्तयं
विसंठुलम् ॥ यथा ।

10 अइहारज्जेण ण कस्स वि अद्वक्खिणण चलिआ सि ।

सहि कुण अद्वक्खणय्य अवत्तयमसगय च सठवसु ॥ ३२ ॥ [३४]

कञ्चीइ अंतरिज्जं अहिक्खणं तह उवालम्भे ।

अंतीहरी अ दुईइ दिसाए अक्खवाया वि ॥ ३५ ॥

अतरिज्ज कनीसूत्रम् । अहिक्खण उपासम्भ । अमीक्षणमित्यन्ये । अनीहरी

15 दूती । अक्खवाया दिक् ॥ यथा ।

आलि गलिअतरिज्जे अहिक्खणं तस्स मे कहन्तीइ ।

उवगरिअ अंतीहरि किमक्खवाया पुलोएसि ॥ ३३ ॥ [३५]

अवरिज्जे अदुइज्जे कोवे अहिअलमवलुआ थ ।

अवठंभो तम्बोले विरहे अवहायअवयरिआ ॥ ३६ ॥

I 1 G अइजंघा CF अइ D अज्जा^o add ह्लिया L ^o C अरणा L 3 CDFG
वसिणाउ BC 2 hd वाओ D अज्जा^o add ह्लियं add भूतिथाउ L 4 B रियो^o
(D वहुउ CG नाउ om D CD वइ CF अइ BCF ज्ञापयं G अंघियाउ (s c)
D ज्ञापायाउ G छ pro वणं L 5 D विज्जू G विज्ज ABCF ससियमं D सानियामं
G सभियमं C सतिखणयमं G मरपत्ति अयगसंगय (s c) F अइ ABD क्वियमं C वरथा
D पठिउ L 6 C (F!) अइखण G अइ C पडिखं G वचणं A विस । मुलय
L 7 edl इति ग् अरिअं D रावण (om भव) C अरिखय F अइ BD1G क्वियं
L 8 CF अइ G अचत्तणं I 9 CG स्थूलं B विगं F विगंस्थूलं L 10 G ज्जो
ए CF अइ C+G वजिया B वजिया D अजिया L 11 B राह उल्ल G मल्लं G
आ B व BF संवत्तु D संवत्तु L 13 G इइ L 14 C क्किं G उवां
I 15 BCFG गजियं DG वहनीण L 17 edl गरियं D पज्जे C पमि
I 18 G काय D कायं ABDG अरियन् add न्दया L 19 AB अवरठंभो G अवर
भ D अवरठं ABCDI वरथा E अरिअ

अवरिज्जो अद्वितीयः । अहिभलं अवन्नुभा च कोपः । अघटंभो ताम्यूलम् ।
अवहाओ तथा अययरिओ विरहः । अयं च पञ्चाक्षरो ऽप्यर्थानुरोधाच्चतुरक्ष-
रेषु निबद्धः । एवमुत्तरत्रापि ॥ यथा ।

अघटंभे अहिभलो कमले ऽवन्नुभा तीइ हवइ अयहाए ।

सुहयावरिज्ज तुह पुण अययरिए होइ किं ति ण इ मुणिमो ॥ ३४ ॥ [३६] 5

अंजणियांजणईसं अंजणइसिआ य ताविच्छे ।

अंघसमी अघसमिआ तिम्मिअपरिउसिअकणिकाए ॥ ३७ ॥

अजणिया अंजणईसं अंजणइसिआ च तापिच्छम् । अंघसमी तथा अघसमि-
आ स्तोमितपर्युपितकणिका । अंघसमीत्यत्र सकारमकारयोर्व्यत्यये अंघसमीति
केचित्पठन्ति । तत्र केषांचिद्धमो ऽभ्रमो वेति बहुदृशान एव प्रमाणम् ॥ यथा । 10

अंजणिअरुइं करइं अंजणइसिआलयाहरे वहुं ।

मुच्चइ गोववहुए अंघसमी अद्धपक्का वि ॥ ३५ ॥

विभलन्तवाहकज्जलकलुसिअअघसमिअपिण्डयं पइणो ।

अंजणईससवसं पाहिज्जं किज्जइ वहुए ॥ ३६ ॥

अत्र केचित् । अच्छोडणं मुगया । अलिंजरं कुण्डम् । अमिलायं कुरण्ड- 15
ककुमुमम् । अच्छमलो वृक्षः । इत्यपि संगृह्यन्ति । तत्संस्कृतभवत्वादस्माभि-

L. 1. C अद्वितीय G अद्विज्ज B¹ अद्विज्ज C¹ अज्ज D अद्विज्जा *old* सुया G अघटंभो
B¹ अघटंभो C¹ ल L. 2. C1 *hd* G अघटाड B अययरिओ C अययरिउ 2. *hd* रिओ
D अययरिउ G अययरिउ. BD अयि अ¹ CDG 'तेषाम् यत्' I 4 BCFG अद्विज्जो
D रिया C कमेजे BCFG वन्नुया D वन्नुया C ताइ CG म्याम (sic) L. 5 (सुहयाय¹
CG ता D सुण C हाई BDI किं तु *edd* न I 6 A अंजणिया ऽरण¹ B¹ अंजणिया
अजणइअंघे C अंजणिया अघ¹ D अंजणिया अंजणईसा E अंजणया अघण¹ G या ऽणय¹
A अजणइसा¹ ABCDFG 'रिया E इतिरिया C नापिच्छ L. 7 ABF अय¹ D¹ अघस¹
Com. from अघ¹ to 'कणिकाय ABCDFG रिया A नापिच्छ BDI 'रिभिय¹ BF 'पि-
प्योसिय¹ D 'पुत्तिप्योसिय E 'पिप्योसिय¹ A 'कणिकाय I 8 Com. from अंजणिया
to नापिच्छम् BDF अंजणिया BF 'इंमो D इति BF अंजणियाय थ D इतिरिया य नापिच्छा
G य नापिच्छ DG अघस B अघ C (F¹) अघस D om मया G अघसमी. L. 9 Com
पर्युपित. BCFG 'रिणिया DG अघ CD (F¹) अघस¹ G वार. G अघस B अघ
CD (F¹) अघस¹ L. 10 BD अघस¹. C1 *hd om* अघो D बहुदृशुता L. 11 *ed*
'रिया¹ *ed* 1. 'रिया¹ G इड C इड D इड L. 12 DG मय्य G अघ¹ B अघस CD
(F¹) अघस¹ C अघसिवा I अघ D रिया L. 13 BDI रिदन्तं C रिदन्तं BCFG
'वाह¹ D 'कज्ज¹ Com कज्ज¹ *ed* कज्जिद *ed* रिया¹ L. 15 G अद्विज्ज
D अद्विज्ज L. 16 BF कुरण्ड D कुरण्ड C अघ D om here from इण्डो 12
अघ¹ but has these words after वेणोसाम् L. 9 in next page G मुट¹.

नीक्षन् । यत्तु । अक्ष्मभङ्गो यक्ष इत्याह तद्बहुभिरनुक्तत्वादस्माभिरुपेक्षितम् ।
 तथा । अक्ष्मभङ्गो अकुसइ गच्छति । अक्ष्मभङ्गो पश्यति । अक्ष्मभङ्गो संदिशति ।
 अक्ष्मभङ्गो अक्षिं कोशात्कर्षति । अक्ष्मभङ्गो सगच्छते । अक्ष्मभङ्गो अक्ष्मभङ्गो अक्ष्मभङ्गो
 पूरयति । अक्ष्मभङ्गो क्षिपति । अक्ष्मभङ्गो रचयति । अक्ष्मभङ्गो विज्ञपयति । अक्ष्म-
 ० च्छइ अक्ष्मभङ्गो कर्षति । अक्ष्मभङ्गो उच्छिपति । एते धात्वादेशेषु शब्दानुशासने
 ज्ञानाभिरुक्ता इति नेहोपात्तः । न च धात्वादेशानां देशीषु समसो युक्तः । सिद्धा-
 र्थशब्दानुवादपरा हि देशी साध्यार्थपराश्च धात्वादेशाः । ते च त्यादि-तुम्-तव्या-
 दिप्रत्ययैर्बहुधाः सयहीतुमशक्या इति । तथा अक्ष्मभङ्गो उपाध्याय इति उपा-
 ध्यायशब्दस्य प्राकृतमपभ्रष्टमिव रूपमिति नेहोपात्तम् ॥ [३०] ॥

10 अथ अवसमिभाशब्दादारभ्य पञ्चाक्षराः ॥

अवकीरिभं विरहिणं अकुसइअमङ्कुसायारे ।

अवलावभि अवलावभो अ अगहारचो खल्ले ॥ ३८ ॥

अवकीरिभं विरहितम् । अकुसइअ अङ्कुशाकारम् । अवलावभो कप्रत्यया-
 भावे अवलायो अपलापः । अगहारचो खल्लम् । निम्नमध्यमित्यर्थः । यथा ।

15 किं कुणसि अरस्तारं भाले अकुसइआ राहा तुज्ज ।

अगहारगण्डजीपं त मा अवकीरिभं कुण खणं पि ॥ ३७ ॥ [३८]

अवपुसिओ संघडिणं अवच्छुररां कोहभङ्गिभरिअभिम् ।

अच्छिवडणं शिमीलगामसोरिअं अइक्कन्ते ॥ ३९ ॥

L 1 CDG यन्तु D भिन्ना G अक्ष D गता L 2 C अक्ष्मभङ्गो G गच्छति G पश्यति
 प्रो तदि° L 3 G अक्ष्मभङ्गो C अक्षिं DG अक्ष्मभङ्गो C अक्षिं D अक्ष्मभङ्गो C संदिशति D अक्ष्मभङ्गो
 1 4 G पूरयति G अक्ष्मभङ्गो B अक्ष्मभङ्गो or अक्ष्मभङ्गो C अक्ष्मभङ्गो D अक्ष्मभङ्गो C क्षिपति D अक्ष्मभङ्गो C रचयति D अक्ष्मभङ्गो C विज्ञपयति
 G अक्ष्मभङ्गो B अक्ष्मभङ्गो C अक्ष्मभङ्गो D अक्ष्मभङ्गो D अक्ष्मभङ्गो B अक्ष्मभङ्गो L 5 G अक्ष्मभङ्गो
 C अक्ष्मभङ्गो D अक्ष्मभङ्गो B अक्ष्मभङ्गो B अक्ष्मभङ्गो C अक्ष्मभङ्गो D अक्ष्मभङ्गो B अक्ष्मभङ्गो om G G om उच्छिपति
 L 7 CDG अक्ष्मभङ्गो C अक्ष्मभङ्गो L 8 R सयहीतुम् D सयहीतुम् G अक्ष्मभङ्गो C उपाध्याय D अक्ष्मभङ्गो C अक्ष्मभङ्गो
 D अक्ष्मभङ्गो B अक्ष्मभङ्गो L 9 CD om अक्ष्मभङ्गो B अक्ष्मभङ्गो C अक्ष्मभङ्गो G अक्ष्मभङ्गो C अक्ष्मभङ्गो
 L 10 ABCDEG अक्ष्मभङ्गो G अक्ष्मभङ्गो ABCDEG अक्ष्मभङ्गो I 12 C 1 hd DG अक्ष्मभङ्गो
 ADG अक्ष्मभङ्गो L 13 add अक्ष्मभङ्गो G अक्ष्मभङ्गो B अक्ष्मभङ्गो C अक्ष्मभङ्गो G अक्ष्मभङ्गो C अक्ष्मभङ्गो
 अक्ष्मभङ्गो B अक्ष्मभङ्गो C अक्ष्मभङ्गो G अक्ष्मभङ्गो D अक्ष्मभङ्गो L 14 G अक्ष्मभङ्गो CDG
 अक्ष्मभङ्गो (G अक्ष्मभङ्गो) अक्ष्मभङ्गो L 15 D अक्ष्मभङ्गो (अक्ष्मभङ्गो) C अक्ष्मभङ्गो D अक्ष्मभङ्गो L 16 add
 अक्ष्मभङ्गो (G अक्ष्मभङ्गो) अक्ष्मभङ्गो L 17 ABCDEG अक्ष्मभङ्गो 1 अक्ष्मभङ्गो AG अक्ष्मभङ्गो
 B अक्ष्मभङ्गो D अक्ष्मभङ्गो L 18 DEG अक्ष्मभङ्गो In C अक्ष्मभङ्गो 35 wanting ABCDEG
 अक्ष्मभङ्गो

अप्रपुसिभो संघटित । अप्रच्छुरणं क्रोधे सति भद्रया भणितम् । अच्छिवडणं
निमीलनम् । यद्यप्यक्षिपतनशब्दस्येद रूपं सभजति तथापि सस्कृते तदप्रसिद्धमितीह
निवद्धम् । असोसरिअ अतिक्रान्तम् ॥ यथा ।

पसिअ सहि किमिह जुत्त चिरअवपुसिए पिअम्मि अवच्छुरण ।

कायज्जमच्छिवडणं असोसरिआवराहस्त ॥ ३८ ॥ [३६]

5

अवअक्खिअमवअच्छिअमज्जवसिअमवि गिवाडअमुहम्मि ।

असगासओ खरहिए अगांडिगेहो अ जोव्वगुम्मत्ते ॥ ४० ॥

अप्रअक्खिअ तथा अप्रअच्छिअ तथा अज्जवसिअ निवापितं मुखम् । अतरासओ
खरहदय । अगडिगेहो योवनोन्मत्त । यथा ।

तमगाडिगेहमतरासय च अप्रअक्खिएण हिण्डन्तं ।

10

अज्जवसिएण किं सहि भरेसि अवअच्छिएण पुक्करिमो ॥ ३९ ॥ [४०]

अच्छिअहुरूहो वेसे अच्छिअविअच्छी परोप्परायड्डी ।

पडिजागरिए अडखम्मिअं च अणुवज्जिअं तह य ॥ ४१ ॥

अच्छिअहुरूहो द्वेष्यो वेपो या वेसशब्दस्योभयार्थत्वात् । केचित् हस्याने घ पठन्ति ।
अच्छिवरूहो । केचिद्रेफमिकारान्तं पठन्ति । अच्छिअहरिहो । तदेवं मन्यकृद्विप्रतिपत्तौ 15
यद्दृशः प्रमाणम् । अच्छिअविअच्छी परस्परमाकर्षणम् । अट्टासम्मिअ तथा अणुव-
ज्जिअं प्रतिजागरितम् । अणुवज्जिअं गतमिति तु गमिधात्त्वादेशसिद्धम् ॥ यथा ।

I 1 CG 'सिउ After अच्छिउ° C 1 15 again प्राप सति भद्रया भणितं । अच्छिउडणं and
on निमीलनम् । य G 'यण्णात् I 2 C चस्यसि D त्यइदं I 3 D अणा° ed /
'रिये I 1 c // पतिय G 'कुसिण G पियम्मि BCDE पियमि L 5 G अत्रात्
BCDE रिया° L 6 G 'अत्रयन ABD (F) 'अक्खियम° C हिययं अय° ABCDE
'अच्छिययं° ACD अज्जय ABCDE तिययं A 'मय ABCDIG याइय° L 7 F
अणुण A 'सउ DG C 1 11 तउ C रिया I अगडि G य C 'णुणसि F 'णुणत्त
I 8 BCE तियय In G 11 work तथा अयअच्छिअ are wr itten twice Dom from
अच्छिअ 1: सयम् BCE अछिअ BCIG तिये G निर्यापिते C निरा CG 'सउ D अणउ
'तिये I 9 C अगडि D तिया I 10 C on तया D 'अच्छिअ D अछिअत्त
I 11 C अज्जयणत्त किं सउत्त D अज्जा D अछिअत्त I 12 A अ अयत्
ABDIG 'रियाड्डी AG (2 1 1 D (1) यदा (1 1 1) यदा I 13 A अणुवज्जिय
(1 6) मिये BDE तिये 1 6 अणुव ABCDE तिये D या L 11 G on वा 1 1 1
'सउत्त उभया L 12 BCE तिये D 'तिये L 13 G अयत् ed / तिये
G 'मिये BCE तिये D तिये L 17 c // तिये G 'अयत् BCDE तिये G मया

अद्भिविअच्छीदुहिआ अच्चिदररत्ता नए कयपहारा ।

पिअअगुवज्जणारहिआ अडखम्मिज्जन्ति सवरिआहि वणे ॥ ४० ॥ [४१]

अब्भपिसाओ राहू अब्बुदसिरी अचिन्तफलपत्ती ।

पुरिसाइअमडउज्झिअमंगवलिज्जं च तगुवलसां ॥ ४२ ॥

६ अब्भपिसाओ राहू । अब्बुदसिरी मनोरथाधिकफलप्राप्ति । अडउज्झिअ पुरु-
पायितम् । विपरीतरतमिति यावत् । अगवलिज्ज अङ्गवलयम् ॥ यथा ।

अडउज्झिअमंगवलिज्ज दूरे अ इह वत्तण पि किर ।

अब्भपिसायवहूण अब्बुदसिरी सिरीणाह ॥ ४१ ॥ [४२]

अद्भुविआरं मण्डरामपारमगो अ वीसामो ।

10 अपाडिच्छिरो जडमई रहस्सभेई अगुज्जहरो ॥ ४३ ॥

अद्भुविआरं मण्डनम् । कश्चिदद्भुविआर मण्डलकमित्याह । अपारमगो विआ-
म । अपाडिच्छिरो जडमति । अगुज्जहरो रहस्यभेदी । अस्यागुह्यपरशब्दभवत्वे
युक्तिरुक्ता ॥ यथा ।

मा कुण अद्भुविआर अकिये अपाडिच्छिरे अगुज्जहरे ।

15 ज सो तइ णाणुणियो अपारमगो महच्छीण ॥ ४२ ॥ [४३]

अवअणियो अणामिलिए रिन्तम्मि पुडे अभिस्तपुडो ।

हिकाए अणुअधिअमणाच्छिआरं च अच्छिसे ॥ ४४ ॥

I 1 G अष्ट^० B C D E विद्यही^० c11^० हुत्तिया (अछिहभन्ता I 2 cdd पियं^० रहिया
G रत्तम्मिज्जम्मि C^० ज्ञात B F सन्धियाहि C D G^० रियाहि C यत्ता L 3 A अज्जसिवाड C 1
1 d, G^० चाड F राहू A G अष्ट^० B C F अष्ट^० D अष्टुदिसिरी^० E अष्टुतिरी (sic) D अ-
पिन्ना G अरिन्त I 4 1 परि^० A B C D I G^० ताइयम्^० A उज्झियम्^० C उइयम्^० B D F G
अइयम्^० B^० वनगर्वाज्जइ^० I अज्जिज्जं A तणुअणए B F तणुअणए C तणुअण
L 5 cdl विताड corr (2 1 d C राहू G अष्ट^० B C D E अष्ट^० B C F G उज्झियम्^०
D उज्झियम्^० L 6 B^० णाणुणियो I 7 B (1^०) G अडउज्झियअमंग^० D अडउज्झियम्^०
L 8 G विमाय^० I इणुण c11^० अष्टुत्तं G अष्टुदिसिरीण [su not quite distinct] I 9 G
अष्ट^० 2 Jan^० अष्ट^० cdl^० विमाय B E य I 10 I जत्तए G^० नेत्ती A अगुज्जं I 11 C
अष्ट^० cdl^० विमाय B C F G रत्तम्मि अइविमाय (C अष्ट^०) D कथिन्त अइविमाय G मडलम्मि^०
D विमाय^० G om मग्गा I 12 C अपाटि^० G अस्स सु^० B C D I अस्स अष्ट^०
I 14 C 1^० cdl^० विमाय G अइविमाय L 15 G अष्ट C D G^० पिण्ड C महत्थीण
L 16 A C G^० अणुअधिअमणाच्छिआरं F विन्तम्मि D I G^० अरिन्त L 17 B अणुअ-
G अणुअ^० A B C D E विन्तम्मिअष्टुअरं C अष्टुअणु EG^० अ

अत्रअशिभो असंघटितः । अभिसपुडो रिक्तपुटः । शिशुभिः क्रीडया जन-
प्रलोभनार्थं विपणिमार्गे रिक्ता पुटिका या क्षिप्यते सैवमुच्यते । अणुबंधिभं हिका ।
अणच्छिन्नं अच्छिन्नम् ॥ यथा ।

अवअशिअवल्लहाणं वेरीणमभिसपुडयसुसाणं ।

तुह इत्ति णामकिच्चणमणच्छिन्नाराणुबंधिभं हरइ ॥ ४३ ॥ [४४]

अवरत्तयाजराउरअरविंदरमणुसउगहदीहम्मि ।

अणारामयमरई अड्डअकली तह य कडिहत्ये ॥ ४५ ॥

अवरत्तभो पथात्तापः । अवरत्तेभं इति गोपालः । यदाह । अवरत्तेभं पथा-
त्तापे ऽ पि प्रोच्यते तज्ज्ञैः ॥ अजराउरं उष्णम् । अरविंदरं दीर्घम् । उभयत्र
समाहारद्वन्द्वः । अणारामभो अरतिः । अड्डअकली कदां हस्तनिवेशः ॥ यथा । 10

अरविंदराजराउरणीसासन्तं कयड्डअकलिअ ।

अणान्तो अवरत्तयअणारामयदुत्थिभो हवसि तं पि ॥ ४४ ॥ [४५]

सीहुम्मि अवकरसो अवयड्डिअमाजिहारेअम्मि ।

अवयासिणी अ णासारज्जू अलमंजुलो अलसे ॥ ४६ ॥

अवकरसो सरकः । अवयड्डिभं रसादतम् । अवयासिणी नासारज्जूः । अल- 15
मंजुलो आलस्यवान् । केनिदलमंजुलयमलसमानक्षते । तदयुक्तम् । कप्रत्ययस्था-
तन्त्रत्वात् । कवयो हि छन्दःपूरणार्थं कादाचित्कं कप्रत्ययं प्रयुञ्जते । अत एवा-
स्माभिरयं पञ्चाक्षरेषु निबद्धः ॥ यथा ।

L 1 D, C 1 hd G 'एण्ड D तप' BCD अन्तिर् B पुटो G रिक्त. पुट. C 1 hd रिक्तः
पुटः corr 2 hd D 'मन्तोभार्थे' L 2 G अणुबंधि BCFG 'विष्य D' बंधे (acc) L 3 HD
अच्छिन्नम् L 4 C अवरत्तयाजराउर' BD 'एण्ड' G 'हाल C वरी' G 'रीण्ड अन्तिर्' D 'निष
DG 'गुहाल' L 5 BCF 'इत्ति' BCDF 'एण्डया' G 'णु' BDFG 'विष्य C 1 hd 'वि
2 hd 'विष्यो' L 6 CD 'रत्तयअणार' C 'जराउर' 2 hd 'राणो' E 'मणु'
L 7 A 'अणाराम' A 'णु' (acc) C (F') 'अर' DG 'अर' G 'कडि' C 'हयो' L 8
C 'अणाराम' BG 'जराउर' D 'अवरत्तयअणार' पाथात्तापउष्णयो CG 'रत्तयमिति' BF 'रत्तयमिति'
D 'रत्तयमिति' G 'रत्तय' BF 'रत्तय' C 'रत्तय' D 'रत्तय' L 9 D on 'अणार' उष्णम्
B उभय. L 10 CDG 'अणार' corr 2 hd C G 'अरति' C (F') G 'अर' B (?) D 'अर'.
L 11 G 'अणार' C (F') 'अर' BF 'जिअ CDG' 'जिया' L 12 D 'अणार' BDF 'जिअयो'.
L 13 A 'अणार' B 'अणु' C (F') 'अणु' L 'अणु' G 'अणु' D 'अणु' AG 'जि-
अम्मि BCDF 'रत्तय' L 14 ABCF 'अणु' D 'अणु' A 'रत्तय' G 'मंजुलो' BF 'मंजु' (om. जी)
A 'अणु' L 15 G 'अणार' C (F') 'अणु' B 'अणु' D 'अणु' G 'अणु' C 2 13 'अणु'
CG 'अणु' C 'रत्तय' L 16 G 'मंजुलो' edd. 'अणु' 'अणु'.

अवयद्भिः भवेहिं षक्षिभ्य अवयासिणि णडिज्जन्ता ।
भुञ्जमयभ्यक्करसफलमरिणो अलमञ्जुला तुह लहन्ति ॥४५ ॥ [४६]

अवडाहिअमुकुट्टे पवायणिए षवडक्किओ तह य ।
रोगमि अंगवड्डागमयतंचिअमुवचिए चेअ ॥ ४७ ॥

- 5 अवडाहिअं उत्कृष्टम् । प्रपातः कृपादिः । तत्र निहतो अवडक्किओ । अन्ये तु अवडाहिअं अवडक्किअं इत्यन्योन्यपर्यायशब्दानुक्ताः । गजनिमीलिकया गताः । अस्माभिस्तु सारदेशीनिरीक्षणो विवेकः कृतः । अंगवड्डां रोगः । अयतचिअं उपचितम् । मांसलमित्यर्थः । अवअच्चिअं इति केचित्पठन्ति । तत्र केषां लिपिभ्रमः केषां नेति न विद्वो नियामकाभावात् । वर्णानुपूर्वाधिज्ञानं तु प्रकृत्यादिवि-
10 भागमन्तरेणाशक्यक्रियम् । बहूतरपुस्तकप्रामाण्यच्च नियते वर्त्मनि प्रवृत्ताः स्म इत्यलं बहुभाषितया ॥ यथा ।

अवडाहेमि दुरासय परिणिअ पवसन्तएण जं तुमए ।

अयतचिअविसमसरंगवड्डाणा सावडक्किआ वाला ॥ ४६ ॥ [४७]

अणुवहुआइरजुवई अणहण्णायं अणड्ढिमि ।

- 15 अणुअलवसांम्विलिआ अल्लइपलइमड्डपरिवत्ते ॥ ४८ ॥

अणुवहुआ नचयधूः । सामानाधिकरण्यनिर्देशो ज्योन्यं विध्यनुवादायः ।

L 1 G अवअडिं C अडिया BF अडिया D अवअडिया BCFG षक्षिय D षक्षिअ C तिलिणणडिज्जन्तो D तो L 2 C भुयं B, C 2 hd, DFG भुयं G लसरिं. L 3 ABCDEFG डारियं E मुकुं G डे D अडिहिण ACDG क्किउ. L 4 BF सेमंग CDFG वडणं C भयतचिं cdd तचियमुं A वचियं ABFG चैय C वेव D वेय. L 5 BCFG डारियं G कुट्टं (sic) B उत्कृष्टं (sic) CDF उत्कृष्टं. BF पानं cdd कृपाविस्तत्र (C दिग्भुज msread) DG निहिनो G षवडं CDG क्किउ (corr C 2 hd) L 6 BCFG डारियं D डारियं cdd डक्किअमिने अन्वो C शब्दानुकर्या BCF गता D गतात्सा. L 7 G विविक्त G वडणं CD (F') वणं G राग C अयनं cdd चियं. L 8 G अयतचिअ-पियवमिने (चिं ?) C अड्यायमिने D अडिअयमिने BF अमिने D अत्र C तेषां लिं. L 9 C वणो G भाषा. L 10 C चन्तरं C प्रवृत्ता G स्था D स्था L 11 D भा-दिनेन । L 12 D अवडाहिमि cdd परिणिय L 13 cdd चिय D विविसमं FG वडणं D वडणं C एणं cdd क्रिया G राज्ञा L 14 A अणुवं G अणुतं ABCDEFG इया B इया अरं E इया अरं and superser नचयधू G इया अरइवई A ज्जुवई. L 15 ADG अणुयनं B अणुतं अणियया E वला अणिं A साअणियया CG साअणियया D साअणियया G अणुतं A पण्डं BF om पण्डं C पण्डं BCF परिवत्ते E चित्ते L 16 BF अणुवइया CDG इया

तेन अहरजुवई अणुवहुआ इत्यप्यर्थः संगृहीतः । अत्र । अवज्जसइ गच्छति । अवअक्खइ अवअज्जइ पश्यति । अहिरेमइ पूरयति । अहिकलइ दहति । अवहेडइ मुञ्चति । अवहावेइ कृपां करोति । अहिलंखइ अहिलंघइ काड्ढति । इत्यादयो धात्वादेशेष्वस्माभिः साधिता इति न संगृहीताः ॥ अथ अहरजुवईशब्दादारभ्य पञ्चत्तराः ॥ अणहप्पणयं अनट्टम् । अजुअलवसा अणिकावृत्तः । अजुअलवसो समच्छद इति त्वयुगलपरीशब्दभवः । अल्लहपलइं पार्श्वपरिवर्तनम् ॥ यथा ।

अणहप्पणयच्छाए अजुअलवसायलम्मि पहिअस्स ।

अणुवहुसंभरणेणं अल्लहपलइयं पेच्छ ॥ ४७ ॥ [४८]

अणुगमरो ऽम्मणुअंचिअमहिपच्चुइअं च णायवं ।

अइसयदुएसु अच्छं तथआदराणोअज्जच्छ्रुइएसु अअं ॥ ४९ ॥ 10.

अम्मणुअंचिअं तथा अहिपच्चुइअं अनुगमनम् । यथा ।

दुइं अम्मणुअंचिसि जस्स कए वहिणि चन्दविम्बमुहि ।

ते किं ण सिअसि मुडे दइअं असाहिपच्चुइअं ॥ ४८ ॥

॥ अथ द्वत्तरादिक्रमेण अकारादयो ज्ञेकार्याः ॥

अच्छं अत्यर्थं शीघ्रं च । अथ विस्तारितमादरणीयं त्यक्तं चेति व्यर्थम् ॥ इहाने- 15
कार्येषु शब्देषु वैषम्याच्छिष्यमतिव्यामोहो मा भूदित्युदाहरणानि नोपदर्शयिष्यन्ते ॥ [४८]

असइसुहाणवहुआतरुणीसु इमाइ तह अज्जा ।

किसगुरुसुगमुहधट्टालसेसु सइ असच्चए अइं ॥ ५० ॥

L. 1. G 'जुवई'. BDFG 'युया C 'रूया G 'अवज्जसइ L. 2. C 'अवज्जसइ D 'अवज्जसइ G 'अवअक्खअज्जइ CDF 'om 'अज्जइ D 'रेमय G 'पूरयति C 'अहिकं F 'अहिकं L. 3. After मुञ्चति C 'om. 'अवहावेइ अति C 'सपां G 'नीरयादयो BF 'इत्यादेशो L. 4. G 'अणहप्पणयं-अणहप्पणयं C 'अणहप्पणयं G 'गृहीताः G 'जुवई' L. 5. G 'अजुअलवसा D 'अजुअलवसा C 'अजुअलवसा (') C 'अजुअलवसा D 'अजुअलवसा G 'अजुअलवसा L. 6. BCDF इति तु 'अजुअलवसा G 'om 'ए B 'अजुअलवसा (om both पत्रे) C 'अजुअलवसा D 'अजुअलवसा. L. 7. C 'अणहप्पणयं CG 'अणहप्पणयं D 'अणहप्पणयं अणहप्पणयं. G 'अणहप्पणयं एतत् पठितम्. L. 8. CD 'अणहप्पणयं G 'अणहप्पणयं L. 9. G 'ए मणहप्पणयं D 'ए मणहप्पणयं BF 'अणहप्पणयं E 'अणहप्पणयं C 'अणहप्पणयं ABCFG 'अणहप्पणयं ABFG 'अणहप्पणयं C 'अणहप्पणयं D 'अणहप्पणयं BDF व C 'अणहप्पणयं. L. 10. G 'अणहप्पणयं G 'अणहप्पणयं C 'अणहप्पणयं. G 'अणहप्पणयं D 'अणहप्पणयं L. 11. DG 'अणहप्पणयं C 'अणहप्पणयं G 'अणहप्पणयं BDFG 'अणहप्पणयं C 'अणहप्पणयं. L. 12. G 'अणहप्पणयं. G 'अणहप्पणयं C 'अणहप्पणयं BF 'अणहप्पणयं C 'अणहप्पणयं D 'अणहप्पणयं L. 13. G 'अणहप्पणयं C 'अणहप्पणयं CD 'अणहप्पणयं DG 'अणहप्पणयं BCDF 'अणहप्पणयं L. 14. D 'अणहप्पणयं L. 15. DG 'अणहप्पणयं. L. 16. BF 'अणहप्पणयं. BCDF 'अणहप्पणयं L. 17. A 'अणहप्पणयं DG 'अणहप्पणयं DG 'अणहप्पणयं A 'अणहप्पणयं B 'अणहप्पणयं BCDF 'अणहप्पणयं L. 18. A 'अणहप्पणयं DE 'अणहप्पणयं BDG 'अणहप्पणयं.

अज्ज्ञाशब्दो असती शुभा नववपूस्तहणी एषा चेति पञ्चार्यः । एषेति सर्व-
नामवाच्या या काचित्प्रत्यक्षनिर्देश्या । अज्ज्ञो एष इति द्रोणा, । अष्टं इत्यष्टास्व-
र्थेषु । कृशो दुर्बलः । गुरुर्महान् । शुकः पत्नी । मुखं सौख्यम् । धृतो वियातः ।
अलसः शीतकः । शब्दो ध्वनिः । असत्यमनृतम् ॥ [५०]

८ अस्मी अ देअराणी पइवहिणपिउच्छिआसुं च ।

माइपिउच्छासासूसहीसु अत्ता णिहे मुहे अणिहं ॥ ५१ ॥

अस्मी त्र्यर्था । कप्रत्यये अस्मिन्नाशब्दश्च । देवराणी देवरभार्या । पतिभगिनी
चानन्दा । पिउच्छिआ पितृप्वसा । अत्ता चतुरर्या । माता जननी । पिउच्छा
पितृप्वसा । अश्रूः अश्रुरभार्या । सखी वयस्या । अणोशब्दः सूचनादिप्वेका-
१० दशस्वर्थेषु शब्दानुशासने पठित इतीह नोपात्तः । अणिह सदृश मुखं च ॥ [५१]

चीरिमसएसु अरलं अलसं सित्थयकुसुम्भरत्तेसु ।

पसुकढिणोसुं अविलो अणुओ आयारधसभेएसु ॥ ५२ ॥

अरलं चीरी मशकश्च । अलसं सिक्थकं कुसुम्भरक्त चेति व्यर्थम् । अविलो पशुः
कठिनश्च । अणुओ आकृतिर्धान्यविशेषश्चेति व्यर्थः । अणुआ यद्विरित्यन्ये ॥ [५२]

१५ घरउत्तपच्छिअमङ्गणणिहुरविरसेसु अचलं च ।

अवडो कूवारामेसु अग्गिओ इन्द्रगोवमन्देसु ॥ ५३ ॥

अचलशब्दः पञ्चार्यः । घरं गृहम् । उत्त उक्तम् । पच्छिमङ्गणं गृहपश्चिमप्र-
देशः । णिहुरो निहुरः । विरसे नीरसः । अवडो कूप आरामश्च । कप्रत्यये
अवडओ इत्यपि । अग्गिओ इन्द्रगोपकीटो मन्दश्चेति व्यर्थः ॥

L 1 BC¹ 'गुण्य असती G असती B शुभा B एण¹ edd 'वपू L 2 edd 'असमित्य'
A 'अहं' D 'अहं' L 4 G 'मष्टन L 5 G 'अअली अ देयं A 'वहि' D 'चहि' C 'हि-
लीविरड' D 'च्छासु ABCFG 'डियासु L 6 BF 'मासू' B 'महीसु G सुहे L 7 edd
अप्यं edd 'अमित्या' C 'व्यथा' L 8 C ननन्दा BCFG 'डिया edd चतुरर्य'
L 9 C पितृपिञ्जला B 'असुर' C स्वसुर' L 10 D om the rest of the commentary
from सने C 'पात्ता: L 11 CD चीरी' C 'ममणसु A सित्थयकु'. BFG 'रत्तेसु'
L 12 E 'अथिन्नां G 'एणुड AC 'अणुड G 'धन्नभोगसु L 13 The commentary on
this stanza is wanting in D C चीरी CG मसकश्च BF सिक्थय G सिक्थकं C सित्थक.
L 14 CG 'अणुड, corr 2 hd C B 'ति भा' C 'शोपति L 15 D 'उत्तर' ADE निहुर'
C 'निहुर' BF 'निहुर' G 'निहुर' CD 'अचल (corr 2 hd) C व (corr 2 hd) L 16 D 'अवड'
BF 'रामसु' AG 'अग्गिउ C 'अग्गिउ BF 'मवेसु' L 18 A निहुरो BDI नि' C निहुर' edd
निहुर BCFG रूप L 19 CG 'अवडउ edd 'अग्गिउ

अत्यर्घं अत्याहं अगाहआयामठाणोसु ।

सुरसगुरेडेसुं अज्जओ जलहङ्गदेसु अल्लत्यं ॥ ५४ ॥

अत्यर्घं अत्याहं इति च प्रत्येकमगाधादिपु विपु । अज्जओ सुरसगुरेटकयो-
स्तृणभेदयोः । अल्लत्यं जलार्द्रा केयूरं च ॥ [५४]

अवणो वहवरफलहेसु अल्लओ तरुणधुत्तदिअरेसु ।

अंतेल्ली मज्झोअरलहरीसु असंगिओ हयचलेसु ॥ ५५ ॥

अवणो परीवाहो गृहफलहकथेति व्यर्थः । असओ तरुणो धूर्तो देवरथेति व्यर्थः ।
अंतेल्ली मध्यं जतरं तरुणथेति व्यर्था । असंगिओ अथो जवास्थितथ ॥ [५५]

गयभाविनासरेसुं दिवसारम्भे अ अवरज्जो ।

काडिकाडिणोसु अवज्जसमलिअल्ली मिअमए अ वग्घे अ ॥ ५६ ॥ 10

अवरज्जो अतिक्रान्तं भविष्यन्न दिनं दिनमुखं चेति व्यर्थः । अवज्जसं कटी
काडिनं च वस्तु । अलिअल्ली कस्तूरिका व्याघ्रथ ॥ [५६]

देउलरफ्फेसुं अहिहरमहिलिअमभिभवे अ कोवे अ ।

अद्दारापच्छभागे समागए अइगयं पविट्ठे अ ॥ ५७ ॥

अहिहरं देवकुलं पलमीकथ । अदिलिअ अभिभवः कोपथ । अइगयं मार्गपथा-15
द्दाराः समागतं प्रविष्टं चेति व्यर्थम् ॥ [५७]

अइराणो इन्ढाणोइ तव्वयासेविणीए अ ।

छरणोअमेसु अवसहं हडेसिमत्तासु अकमाला वि ॥ ५८ ॥

L 1. 'अ' G 'अ' D अरुणाय अरुणाए A अगाहकाया' L 2 D 'आ' A सुरसगुरे B 'देउ
ABCDEF G अजाउ D अज्जअडे' L 3 BF अ' C अगाहउ D अरुणाय अरुणाए ed1
प्रत्येकं अगा' ed1 अजाउ D अगाहानुरयो व' G 'गुरेयोअरुणउ (१०) L 4 C अजाय
D अजापडं माजाकं L 5 D कज्जणु ACG अजाउ E अज्जओ D अरुणउ Cअरुण'
D 'अणु' (?) ed1 'वि' D 'वि' L 6 A मज्जा' D मज्जादार' ACG 'वि'
L 7 C अ' BF 'अरुणउ' D 'अरुणउ' ed1 अजाउ L 8 ed1 अरुणः C 1. 13
G 'वि' BCDF अथ अण D अथ अण L 9 D अरुणो L 10 G 'अरुण'
E अरुण' D अरुण D अरुण DG अण G अणु व ABCFG व D अरुण ABCDEF व
L 11 BF अ' L 12 G अण अणु L 13 ed1 'अरुण' ABCDEF अण व ed1
कोरे व L 14 ed1 दे व L 15 A 'अणु' The commentary on the sut
the following two suttas is translated in D ed1 अणु L 17 C 'अरुण'
L 18 C अणु ed1 अण A अरुण (?)

अइराणी इन्द्राणी सौभाग्यार्थमिन्द्राणीव्रतासेविनी च स्त्री । अवसहं उत्सवो
नियमश्च । अकसाला बलात्कार ईपन्मत्ता च स्त्रीति व्यर्था ॥ अत्र च । अभ्युचइ
ज्ञाति प्रदीप्यते च । अलिअइ आलीयत उपसर्पति च । एतौ हात्रपि व्यर्था धात्वा-
देशेष्वस्माभिरुक्ताविति नोच्येते ॥ [५८]

5 अविश्यहिकासुं अगुसंधिअमविहाविअं च दीणाम्मि ।

अणअलवरो तं चिअ अकखणवेलं रयणअसेसु ॥ ५९ ॥

अगुसंधिअ अविश्यं हिका च । अविहाविअं दीनमनालपने ऽपि तदेवेति
व्यर्थम् । अकखणवेलं मुरतं प्रदीपश्च ॥ अत्र च । अवअच्छइ ह्लादते ह्लादयति
पश्यति च । अयआसइ पश्यति शिष्यति च । अवसेहइ गच्छति नश्यति च ।

10 एवम् अवहरइ । इत्यादयो धात्वादेशेष्वस्माभिरुक्ता इति नोपात्ताः ॥ [५९]

भणिअओ अकंडतलिमो गिसेहाकयविवाहेसु ।

अचकिस्तीइ असच्चे दाणाम्मि अ अवरिहइपुसरां ति ॥ ६० ॥

अकंडतलिमो निःस्नेहो ऽकृतविवाहश्च । अत्र च । अहिपञ्चअइ गृह्णाति आ-
गच्छति चेति धात्वादेशेषुक्त इति नोक्तः । अवरिहइपुसरा अकीर्तिरसत्यं दानं
15 चेति व्यर्थम् ॥ [६०]

॥ अथ आकारादयः शब्दा द्वयोरदिकमेण प्रस्तूयन्ते ॥

आहू धूए आऊ सलिले तह विंचुअम्मि आलासो ।

आणिकं तंसरए आअल्ली झाडभेअम्मि ॥ ६१ ॥

L 1 G om इन्द्राणी सौभाग्यार्थम् BF om इन्द्राणी C अतीसेग्नी य L 2 BG एकार
B इयं ead द्वयं C अउमुलइ L 3 BCF अलियइ ead आलीयते G एते C om
हात्रपि L 4 B इत्ता नि G नोच्यते L 5 ead संधिदमं A धियमरा ead विद्य
B च L 6 ABG श्रिय C मुक्तणं edl रतप्यं A, C 1 hd, G व्यउं L 7 BCF
तेषिय ead हात्रियं L 8 BFG om ह्लादते L 9 BF अयपासइ C अहयासइ
BF अत्रोद L 10 BD पान्ता L 11 CDG भण्डि E अऊडं A अऊडं
E णिणे G निने D विवा L 12 C अवाकेपीइ E चीअ BCDE हइं G हइं
L 13 BCFG निस्नेहे D निरीरो CD अरुनं G पउसुं BF पपुयइ D अहेपउइ B गृह्णाति
CF गुएहं L 14 G अवरिहइ B हइं D हइं C 2 hd हइं L 15 Cउययं (sic)
L 16 G अयातां BCF गप्या L 17 BF विचुयवि C विचुं D विचुयवि E विचुअवि
L 18 A तंसुरए D कितिसुरए E आअल्ली G आअल्ली CDFG भेयम्मि BE भेयमि

आहृ इत्युकारान्त उलूकवाची । आऊ सलिलम् । आलासो वृश्चिकः ।
आणिक तिर्थकसुरतम् । आअल्ली ज्ञाटभेदः ॥ यथा ।

आअलिआहृआलाससकुलं आउरहिअगिरिसरिअ ।

आणिकजाणि तुह कारणे अडविमडइ सो सुसो ॥ ४८ ॥ [६१]

आहृचं अचत्ये मुहमाणुअमाउलं रसे ।

आवंगो अवमगगे जूडे आमोडआमेला ॥ ६२ ॥

आहृचं अत्यर्थम् । आणुअ मुखम् । आकार इत्यन्ये । आउल अरण्यम् ।
आवंगो अपमार्गः । आमोडो तथा आमेलो जूटः । शेखरवाचकस्तु आमेलो आ-
पीडशब्दभवः ॥ यथा ।

व्हसिआमोडमिलाणाणुआया तुह रिउवहूया आमेलो ।

आहृअमाउलमहीलुट्टिआणावगमअर्री लिअइ ॥ ५० ॥ [६२]

आरिल्लो आरा आरोहो अ थणम्मि आफरो जूए ।

आगत्ती कूवतुला आसंवेच्छाइ खित्तमाविद्धं ॥ ६३ ॥

आरिल्लो अर्वाक् । अर्वाकालोत्पन्न इत्यर्थः । आरोहो स्तनः । नितम्बवाची
स्वारोहशब्दः सस्कृतसमः । आफरो द्यूतम् । आगत्ती कूपतुला । आसंघा इच्छा ॥ 15
आस्थेत्यन्ये । आविद्ध प्रेरितम् ॥ यथा ।

आरिल्लमयण आगत्तीदढमुअ मुअ आफर सुहय ।

मरइ तुहासघाए कामाविद्धा वरारोहा ॥ ५१ ॥ [६३]

L 1 B आहृ D आहृरिण्यं B आरानं G आसी BD आवी L 2 BFG झाडं C छाडं.
L 3 In G this example runs thus आअलिआहृआलाससकुलं (sic) अडविमडइ सो सुसो ।
आणिकजाणिउ तुह कारणेअ आउरहियागिरिसरिय । D आअलिआहृआलाससकुलं B आआरं
D आऊरहिगिरिं BCIG अरियं edd सरियं I 4 C आणकं DG आणित edd कार-
णेण BF अडवि अडइ C अविमडइ D अडविडइ D सुणो L 5 BDF, C 1 hd आहृचं
A अघच्छं D अघच्छं G अघच्छं CF मुहमां D गुणमं LG रजं L 7 BDF (G) आहृचं
C आहृण्यं CDG आणुयं CD आरण्यं L 8 G डो त आं. C सुड (?) B शररं C शररं
L 9 C पाडं L 10 edd व्हसियां C मोडं edd गुणाय G रजं G आमेलो
L 11 BFG आहृण्यं C आउव्वं 2 hd चं C सुणीयां D सुट्टियां BFG सुट्टियां
C जियइ D जिडइ L 12 D आर L 13 अअलं D आसाया इच्छा L 14 BF
अर्वाकाला इयर्थं C रवनं L 15 G रम्युतगवण्यं C सुतं LG अराया
L 16 C आस्थेत्यन्यं D आस्थेत्यं L 17 CDG रिडं BCF अयं C आरुं G मुहय
D सुंरिय L 18 G अरइ व्वाहां Com इतु G पासाण

आणाई सउली आणूवो सवचे हढमि आडाडा ।

आयड्डीआमोआलंवा वित्यारहरिसभूछत्ता ॥ ६४ ॥

आणाई शकुनिकाख्यः पत्नी । आणूवो श्वपचः । आडाडा, वलात्कारः ।
आयड्डी विस्तारः । आमोभो हर्षः । परिमलवाचकस्त्वामोदशब्दभवः । प्रालम्ब
५ भूमिच्छन्नम् । यद्वर्षासु प्ररोहति ॥ यथा ॥

हणिकुण पउत्यजणं आणाइकुलं व रइअआडाडो ।

आलवायड्डीमिसा आमोआ हसइ पाउसाणूवो ॥ ५२ ॥ [६४]

आलत्यो मोरे आसयमाससे वलमि आयामो ।

आलीलं शिअडभए आउरमाजिमि आउसं कुचे ॥ ६५ ॥

10 आलत्यो मयूरः । आसयं निकटम् । आयामो वलम् । दीर्घ इत्यन्ये । आली-
लं निकट भयम् । आउरं सप्रामः । आउस कूर्चम् ॥ यथा ।

सायामासयसेसं तुह पेच्छिअ जायआउरालीला ।

आलत्यपिच्छत्ते ढडिअ रिउणो अणउसा जन्ति ॥ ५३ ॥ [६५]

आसंगो आसवरां आलयरां वासगेहमि ।

15 आमोरओ विसेसमुआमि आहुंदुरो वाले ॥ ६६ ॥

आसगादयस्त्रयो वासगृहार्याः । अत्र च । आलिङ्गशब्द आश्लिष्टशब्दभवः ।
आहइ काङ्क्षतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोपपत्तः । आमोरओ विशेषज्ञः । आहुंदुरो
वालः । आहुदुरु बाल इत्यन्ये ॥ यथा ।

L 1 D सउल E सखाली BF सवाच C हयमि D हड D आडा L 2 CD आयणी
G डी D मोयोल B लवा G लंवा D विच्छा G राहरि L 3 G आणूव G वला
L 4 G आयडी CD डी D C 1 hd, G आमाड C परिमल cdd कस्तुआ BG आलव
D आलवं L 6 D हणिकुण G पउच्छण D पउच्छ BCFG रइय D रइअ
L 7 BG आलव D आलव (IG वा D याइ B यडि (sic) G मिमा G एउ
L 8 D आलच्छा DE सरे G वलमि L 9 A विवड BCF एियड DFG नियड
DE माउसं C कुव L 10 D आलच्छो G has twice आयामो वल । D वीर्यनित्यन्ये
L 11 DG निरुभय L 12 C सासवलवामसयसेसं BCDE पेच्छिय G मच्छिय
L 13 D आजच्छपिच्छलने G पिछ BFG छडिय C छडिय D छडिय L 14 C
आसण L 15 D अम AD C 1 hd मोरड A तणुअ EA हु BF सुय D चूअ
G वुय A आहुन्दु D हुवी B C 2 hd, D वाले E वाने L 16 B शब्द
L 17 D नेहोपत्त CDG नारड L 18 D आहुंदर BD बाल CG आहुंडइ D आहुंदर
CD बाल

आमोरय सिरिन्नासंग तए आहुंदुरा करिहरीण ।

मित्तासवणभमित्ताललयणदुधारेसु संघडिआ ॥ ५४ ॥ [६६]

कमलम्मि आरणालं आसिअओ लोहघडिअम्मि ।

आसकखओ सिरिवए आमलयं गौउरघरम्मि ॥ ६७ ॥

आरणालं कमलम् । काञ्चिके आरणालं संस्कृतभवम् । आसिअओ लोहमयः । 5
केचिदयसा निर्वृत्त प्रायसिकस्तदपभ्रंश आसिअओ इत्याहुः । आसकखओ श्रीरिति
वदतीति श्रीवदः प्रशस्तः पत्तिविशेषः । आमलयं नूपुरगृहम् ॥ यथा ।

लीलारणालआमलयकेलिआसकखए इमे तीए ।

जं विरहम्मि णिअन्नं हिअअण फुड्डेसि तं ति आसिअअं ॥ ५५ ॥ [६७]

आअड्डिअं परवसचलिए आऊडिअं च जूअपणे । 10

आलंकिअं च खञ्जीकयम्मि आमंडणं भणडे ॥ ६८ ॥

आअड्डिअं परवसचलितम् । यस्तु व्यापेराअड्ड इत्यादेशो ज्स्माभिरक्तः स
व्यापारमात्रार्थः । आऊडिअं द्यूतपणः । आलकिअं खञ्जीकृतम् । आमंडणं
भणडम् ॥ यथा ।

रयणामंडणमवणिं जो सहि आऊडिअ खणे कुणइ ।

15

सो आअड्डिअआलंकिएहि कह अहिसरेअण्वो ॥ ५६ ॥ [६८]

आरोगिअआसीवयआहुडिआ भुत्तसुइअपडिएसु ।

मीसत्तमाहुआली आसरिओ संमुहाआए ॥ ६९ ॥

L 1 G आनोरय D आहुंदुरा D ०रीया L 2 D ०इयावियासु सापदिया BCFG ०डिया
L 3 CDIG आरानां ACP आसिअउ G आसियउ D आसिओ A जाउप' edd ०पडिय'
L 4 BDF आमकखओ ACG ०उ आमन्नप DE मेउ' L 5 DG आरानां D कागिके
CG आरानां G आसियउ C ०अउ corr 2 hd D आसियउ D ०नय C ०मय L 6 BCFG
केविण B निवृत्त आ D निवृत्तमाय G ०तिरु ०अत DG आसियउ C. 1 hd ०अउ.
BF आमकखउ D आमलाउ CG ०कवउ (C 2 hd ०आ) L 7 CDF वपति श्री C ०शस्त्रपति'.
L 8 CG ०नाज D ०आजनाजय BF ०मजय कनि D ०केजियागात्या BF ०मकतण.
L 9. BF हिअ C ०णं D कुडिगि G ०ते DG आसियय L 10 AD ०डिय B ०डिअ CF
०डिअ ABCFG ०डिय D ०= आऊ ०यजू C ०यूय' L 11 edd ०डिय L 12 G
आर्याडिय B ०डिय D ०डिअ CG ०अजित G ०तवडू C ०अउ D ०अडु L 13 edd ०डिय
C सुत edd ०डिय L 15 BCF ०नयाण edd ०डिय D एउ L 16 G आअडिय'
BF ०अडिय C ०अडिय D ०अडिय (sic) BCD E ०किरिअ C ०अडियरवणो D ०अडियरवणो
F अह' L 17 ABCDE आरोगिय' E आरोगिय' edd ०इडिया ABCDF ०अरय'
G ०अरय' L 18 C मीसत्तम' D मीसत्तम' AG, C 1, hd ०डिय

आरोगिभं मुक्तम् । आसीवधो तृचीजीवकः । आहृडिभं निपतितम् । आ-
हुआली मिथीभावः । आसरिभो संमुखागतः ॥ यया ।

आरोगिआहुआलीसत्तूणं तुह एरिन्द सत्तूणं ।

आहुडिआशमरसे पत्तपुडासीवधन्तमासरिभं ॥ ५७ ॥

- 5 इह च आअइ—आऊड—आरोग—आहुआल—आहुटप्रभृतीनि धात्वादेशप्र-
तिरूपकाणि नामानि । तेषां करोत्यर्थे शिचि नामधानुत्तमपि । तेन । आअइइ ।
आऊडइ । आरोगइ । आहुआलइ । आहुडइ । इत्याद्यपि सिद्धम् । एवं सर्वत्र
क्रियात्राचिपु योजनीयम् । [६९]

आयावलो अ वालायवम्मि आवालयं च जलाणिअडे ।

- 10 आडोविअं च आरौसिअम्मि आराइअं गहिए ॥ ७० ॥

आयावलो बालातपः । आवालय जलनिकटम् । कप्रत्ययाभावे आवालं इत्यपि ।
आडोविअं आरोपितम् । आराइअं गृहीतम् । आसादितमित्यन्ये ॥ यया ।

आयावले पसरिए किं आडोवसि रहइ शिअदइअं ।

आराइअविसकन्दो आवालविअं पसाएसु ॥ ५८ ॥ [७०]

- 15 मालायारे आरंभिओ अ आइसतामुज्जिअए ।

आलीवणं पलिन्ते करिआए आवरेइआ चेअ ॥ ७१ ॥

आरंभिओ मालाकारः । आइसणं उज्जितम् । आलीवणं प्रदीपम् । प्रदीपन-

L 1 cdd आरोगिभं G °सीवड C °सावड 2 hd °वओ BCDI °डिय D आहुआली
L 2 cdd आसरिभं C 2 hd °रिचो L 3 cdd आरोगिवाडुया° C °हु° G °यालिअं
BF °यालि° L 4 cdd आहुडिया° C °सीवयन्° BCFG °सरिय D °सरिड L 5 G
आयहुआऊडाआ° C आअइ° D आअइ° BCF °आहुआल D °आहुआलइ G °आहु° B प्रनि-
तिनि L 6 BD शिचि CD आअइइ L 7 BCDF आहुआलइ CD om आहु-
डइ L 9 G आडआवलो DE °बलो AG य AEG बाला° A °लायम्मि BF °लायन्मि
D आवालयं E आवान (sic) om च B व E अर्धनयडे ABCDFG °शायड L 10 cdd
°विय ABCDFG °सियम्मि ABDEFG आराइय C आरोइय L 11 D °बलो BG बाला°
D °तपो C आवा° . BEG आवानमित्यपि C आवानमित्यपि D आवान इत्यापि cdd आडोवि-
यमारपित L 12 old आराइय L 13 C परिसाए C 1 hd, DG शिय° DG °दइय
L 14 cdd आराइयवित° DF °कडे C आवान° G आवले BCDF °दिय, broken off in
G L 15 C अरभिड 2 hd °ओ DG °ड ACDG य AD °मुज्जियए C °मुज्जिअए BFG
°यए L 16 ABDEF करियाए C °यए cdd °इया ABF वीय C वेव (2 hd वेव)
EG वेव L 17 DG °भिड Con ओ B आइसण D उज्जितं D प्रादीपनमित्यर्थ

कमित्यर्थः । अत्र च । आहम्मिअं आगतमित्याङ्पूर्वस्य हम्मेः सिद्धम् । आङ्घइ
 आजिघ्रति । आहोडइ ताडयति । आसंघइ संभावयति । आअइइ व्याप्रियते ।
 आउइइ मज्जति । आरोलइ पुञ्जयति । आयंवइ आयज्झइ वेपते । आढवइ
 आरभते । आलिहइ स्पृशति । आइइइ कर्षति । आरोअइ उल्लसति । आढप्पइ
 आरभ्यते । इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोच्यन्ते । आरालिओ रूपकार इत्या- 5
 रालिकशब्दभवत्यात्रोक्तः । आवरेइआ करिका । मद्यपरिवेषणभाण्डम् ॥ यथा ।

कस्स य विओअआलीवणम्मि आरंभिए तुमं पडिआ ।

जं मइराविमुहीए आइसणं आवरेइआइ कयं ॥ ५९ ॥ [७१]

आयासलवो र्णोडे आयासतलं च हम्मपुडुम्मि ।

आरांदवडो पढमे वहुइ रुहिरारुणे वत्ये ॥ ७२ ॥

10

आयासलवो पक्षिगृहम् । आयासतलं हर्म्यपृष्ठम् । आरांदवडो प्रथमं वधा
 रुधिरारुणितं वखम् । प्रथमपरिणये भर्त्रा कोमारे गृहीते यत्तत्परिमलरुधिरर-
 क्षितं वखम् । बान्धवानानन्दयति तत् आरांदवडारयम् । यथा ।

आयासतलोवरि वलहस्स चरिअं ययंसि शिएहवसु ।

आरांदवडो आयासलवद्विअसारिआ य तं कहइ ॥ ६० ॥

15

अत्र च । आधिलुंविअं अभिलषितमिति यदन्त्येरुक्तं तत्काङ्क्षेरादेशः । आसे-
 षण्यशब्दधातुप्रदर्शनार्थं आसेचनकशब्दभव इति नोक्तौ ॥ [७२]

L 1 *add* आहम्मियमागतमिति B C D F आङ्घुं DG हम्मे L 2 G *om* आरंभपरसं
 G आचइइ C 'मइइ D 'अइइ L 3 G आउइइ B आओइइ or 'उइ C आउइइ
 D आउइइ I आउइइ CG आओइइ G आयवइइ B आयम्भइ C D आयम्भइ G आअइइ
 C आरज्जइ *om* D C आउवइइ L 4 G अज्जिभूक DG आरंभइ C आयंथइ.
 B C D F आरंभइ C उल्लसइ (आउणइ L 5 DG C 1 *hd* 'जिउ C रूपकार F 'कार
 C D F G इति आरा' B इति आरा' L 6 *add* 'इइया G मज्ज' L 7 G विउअं
 C विउइइयआज्ज' D कस्स विनिषोयाआज्ज' F विउइअ' B D I G विइया C विइया L 8 C
 'पुली' G आवरोइ' B आवरे' *add* 'इयाइ I 9 D E G नीडे B व L 'कुइ' G 'अज्जि
 L 10 G आणइ' C 'यली 1 पुइमे C पुइमे D पाइमा G पुइम D पाइइ D वणइ L 11 C
 आयाभ' *corr.* 2 *hd* B हर्म्यइइ C D F G पुं C वप्या प्रथमे D वत प्रथमे D रपितारणं
 L 12 B D I भर्त्रा C कोमारी L 13 G बान्ध C वाधा D नात B C F G आरंभ
 D आराइ' L 14 B F G अरिय CD हरिय G निर' D सणु' L 15 C अयात'
 B D F G 'इय' C 'इया' B C F G 'गारिया D 'गारिया L 16 C आरंभइइयि B F G 'रिय'
 D 'नुम्भिये G अज्जिअ' C 'ज्जिअ' L 17 G आसेव' G 'नार्थ. C आसेववज' 2 *hd*
 'अ' D आरंभनकराग्नभाव इति शेषः ।

॥ अथानेकार्याः ॥

पसवदुहशिञ्चदिङ्गेषु आवि आलं वहोलमउरसु ।

अच्चत्यदीहविसमेसु लोहमुसलेसु तह आअं ॥ ७३ ॥

आधिशब्दः पसवदुःखे निरये दृष्टे धेति व्यर्थः । आलं भल्पस्रोतो मृदु च ।

5 आअं अत्यर्थं दीर्घं धिपमं लोहं मुसलं चेति पन्थायम् ॥ [७१]

आणिअमाडिअमिङ्गे गणणिज्जे अप्पमत्तगाडेसु ।

सिक्कारे पणिण् आहुडमाअरमुक्खले कुञ्चे ॥ ७४ ॥

आणिअं आडिअं च इटं गणनीयमप्रमत्तं गाढं धेति प्रत्येकं द्वावपि चतुरर्थी ।

आहुडं सीत्कारः पणितं च । आअरं उदूखलं कूर्धं च ॥ [७४]

10 आअल्लो रोगचलेसु विलविए चित्तिए अ आराडी ।

आरदं च पवुङ्गे सयरहगेहागएसुं च ॥ ७५ ॥

आअल्लो रोगअञ्चलथ । आराडी विलपितं चित्रयुतं च । आरडिअं इत्यन्ये ।
यदाह । चित्तिलिअं विलविअं च आरडिअं ॥ आरदं प्रवृद्धं सतृष्णां गृह भागत्वं
चेति व्यर्थम् ॥ [७५]

15 आरगामहरफरेसुं आविअमिन्दोवमहिअपोएसु ।

आऊरमइसउगहेसु चलिअकुविआउलेसु आहित्यो ॥ ७६ ॥

L 1 C अथ अनेजां G धं L 2 E बुधिं CG आल A बहोलं E बहोलं
D बहोले G भउसेसु L 3 A अथथ धीहं C आच्यत्यं 2 hd ञं D अथाच्छं E अथा-
जेसु G reads धीहजोहमुसलविसमेसु तह आलं । L 4 DG हुवे G नित्यदृष्टे. BDF
भोतो L 5. G गुराल L 6. ABCDFG आणियमं ABCDFG विद्यमिं E विअं
G हुं D गौधेसु L 7 B आहुडं A भाआरमुक्खले BG भायरं D भाआरमाउल्ले
G मुन्खले BF कृत्ये L 8 cdd आणिय आणिय G इडं cdd. गणनीयं अमं B on.
प्रत्येकं. L 9 BF आहुड BCFG आअरमुहुं C हुपलं. L 10 DG वित्तिए D य
L 11 C पवुङ्गे D पवुङ्गे G सयरहं D सयरणं E सयरणं BF गेहागएसु L 12 B रोगः
D तेने G आपीडी C आर — cdd आरडियानित्यं L 13 C (I^m) वित्तलय 2. hd चिं
D वित्तलय BG तिय DG विलविअं BF विलविअं C विलय cdd आरडिय. G प्रवृत्तं
BCFG गृहं D गेहे L 14 B विति, G on धेति. L 15 ABCDFG आविअमिं
G शैयगहियं ABCDEF गहियं. L 16 D चलं ABCDFG चलियं ACD कृवियां
AG आहित्या D चरो

आरणं अधरः फलकश्च । आविभ्रं इन्द्रगोपो मथितं प्रोतं चेति व्यर्थम् ।
आडरं अतिशयमुष्णं च । आहित्यो चलितः कुपित आकुलश्चेति व्यर्थः ॥ [७६]

आरेइअं मउलिए मुक्के भन्ते सरोमञ्चे ।

राववहुपरतन्तासुं आवट्टिअआविअड्जाओ ॥ ७७ ॥

आरेइअं मुकुलितं मुक्तं भ्रान्तं सरोमाञ्चं चेति चतुरर्थम् । आवट्टिआ तथा 5
आविअड्जा नववधुः परतन्त्रा चेति प्रत्येकं व्यर्थं ॥ [७७]

आइप्परां च पिट्टे छराधरमगडराच्छुहाछडाए अ ।

अविचित्तसंकडे आरंदरमावडिअमड्भिडिअसारे ॥ ७८ ॥

आइप्परां पिष्टमुत्सवे गृहमगडनार्थं सुधाछटा च । तन्दुलपिष्टक्षीरं गृहमण्डन-
माइप्परां इत्यन्ये । आरंदरं अनेकान्तं संकटं च । अविचित्तसंकडे इति समाहारः । 10
आवडिअं संगतं सारं च । अड्भिडिअं संगतं समा अड्भिड इत्यादेशात् । अत्रापि
समाहारः । अत्र आलुंखइ दहति स्पृशति चेति धात्वादेशेयुक्त इति नोक्तः ॥ [७८]

॥ अथ इकारादयो व्यत्तरादिक्रमेणैवोच्यन्ते ॥

इग्गो भीए इब्भो वशिणए उच्छुसयलाम्मि इंगाली ।

इकुसमुप्पलमिरिणं कगायं इन्दिन्दिराम्मि इहंडो ॥ ७९ ॥ 15

इग्गो भीतः । इब्भो वशिक् ॥ इणं इणमो एतत् । इग्गिह इदानीम् । इर
किलार्थे । एते शब्दानुशासन एवाक्ता इतीह नोच्यन्ते ॥ इंगाली इक्षुखण्डम् ।
इकुसं सामान्याभिधानेऽपि नीलोत्पलम् । इरिणं कनकम् । इहंडो धरः ।

L 1 G भूत G शोच G भ्रित्तं PF मथितं (मथितं च, 2 hd मथितं च D माथितं
G प्राते B वेति L 2 D आहित्यो B कुपित G आकुलितश्चेति L 3 ABCDEFG आरे-
इयं E भंगे. L 4 EFG नव G नववधु C तनीसु B आवट्टि ( ) G डि BCG वध्या
D विष्वासा C आग्राउ 2 hd आविअड्जाओ ADG ज्ञाउ L 5 BDG आरेइयं
C (F) आरेइ G आवट्टिय BCDF विद्या G आविष्वासा (अज्ञा 2 hd अड्भिडा D आवट्टिज्जा
L 6. B अर्थो CDEFG अर्थो L 7 D आवट्टियाणं E छराधर ABCFG य. L 8 AG.
C 2 hd अविचित्तं BF कंडरा A मावेडिअमड्भिडिअसारे B मावेडि BDD द्विय-
भिडियं C द्वियमड्भिडियं E मागे L 9 D आवट्टियाणं G रिइ BCDF विट्ट उ
L 10 edl 'एललित्त' G अविचित्तं L 11 edl आवट्टियं BDF C 1 hd
अड्भिडियं G अड्भिडि L 12 BF आलुंखइ L 13 CF अणमो L 14 CF
इणमो L 15 A इकुसं D इरिणं इहंडो L 16 CF इणमो BF इण BF
इरिण C (F) इर L 17. BD मागरो B मणोक्ताः G इक्षुखण्डं L 18 BDF इक्षु
BF आरिणं G मनी

कोभिदिन्दिन्दिरशब्दो ऽपि देश्य उक्त । प्रस्माभिस्तु संस्कृते ऽपि दर्शनादनया
भङ्ग्या नित्रद् ॥ यथा ।

इम्भाणामिरिरामिहुसमिदलाण गयाण इगाली ।

इग्गाण य माभिसोसहो हरिसं समुग्रहद् ॥ ६१ ॥ [७६]

5 इक्कराइरावदग्विअइरिया चोरकरिभन्दिअकुडीसु ।

ग्रोसिंधिअग्मि इंध्रिअभिंदग्गींदग्गिधूममवि तुहिणे ॥ ८० ॥

इक्कणो चोर । इरावो गज । इग्विअ भर्त्सितम् । इरिया कुटी । इधिअ
घातम् । इदग्गी तथा इदग्गिधूम तुग्निम् ॥ यथा ।

मणइक्कण बलइग्मिअइरात्र पसइग्मिआडिआ मुणिणो ।

10 इदग्गिणगे इदग्गिधूमधरन् जस तुवेधिन्ति ॥ ६२ ॥ [८०]

कोमारे इंदमहो इंदोवत्तो अ इन्दोवे ।

कीडेसु इंदगाई जुएसु इरमंदिरो करहे ॥ ८१ ॥

इदमहो कोमार । कुमार्यो भत्र इति व्युत्पत्ते । इदमह कौमारमित्यवन्ति-
इन्दरी । यद्वाहरति स्म ।

15 उवहसए एराणि इन्वो इन्दीवरन्दि एत्ताहे ।

इदमहपोच्छए तुह मुहस्स सोह शिअच्छन्तो ॥ ६३ ॥

इदोवत्तो इन्द्रगोपक । इदगाई युत कीटा । ये कीटा सलमा धमन्ति ।
इरमदिरो करम ॥ यथा ।

L 1 DG कैशिशिरं C कैशिशिरं Bt शिरं Don ऽपि L 3 C शिरसि
D विक्रत L 4 (हरिस D C 2 hd G समग्रहद् L 5 BF इक्कण G इक्कण
cdl इग्मि ABCDFG हरिया BDI वारं C जरे cdl भोच्छ्रयं C ऊडाण
L 6 AG उत्सियिमि BCDI आसपियं E आपि ABCDFG इमियं CD इग्गीद
G इग्गीधूम (om इग्गी) E इहिणे G हं L 7 B इक्कण LD जेत C क्कण
L 8 G प्राण C व्याप्राव L 9 BF इक्कण CG रन्तं C इक्कियं D इक्कियां BFG
इग्मियं G पत्रं cld हरिया BDI G णिया Con विन्ना BF मुणियो L 10 G तुह घति
BF तुहधिति C तुहधति D तुहपति (equally correct is वि) L 11 C कोमारे C इदोवन्ते
अ and twice AG य L 12 BCF गाइ G गाइ G जाणु A इरमदिरो G मुहं करही
L 13 C कोनाग BF इदमह C म्हा D गाहो BF कोमां C रमि यवतिसुवरा D रमिति यतिसुवरा
L 15 C इदीवगिथि D एत्ताहे L 16 BF इदन पं C इदोमहपथियं cld शिअच्छं
L 17 B गाइ CD om कीण after ये

हरमंदिरैर्दगाईइंदोयत्ताइजन्तुणो वि वरं ।

इदमहो पुण्य शूण्यां लज्जं हासं च जयाइ जयो ॥ ६४ ॥ [८२]

इन्दुद्वयो इंदुद्वलत्रो इंदमहकामुत्रो सारो ।

इहो दरिद्रकोमलपडिहारलवित्तकसिणोसु ॥ ८२ ॥

इंदुद्वलत्रो इन्द्रोत्यापनम् । इदमहकामुत्रो था ॥ यथा ।

5

इदद्वलत्रो सरए पयाणचलिभगज्जिएहि नए ।

रइओ रिऊहि रसे सहअरइंदमहकामुअरवेहिं ॥ ६५ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

इहो दरिद्रः कोमलः प्रतीकारो लवित्रं कृष्णवर्णश्चेति पञ्चार्यः ॥ [८२]

सहूलसीहवुड्डीणिवारणोसुं तथा इहो ।

10

विसिवुड्डीरक्खणोसुं गेहदुवारे अ इहो ॥ ८३ ॥

इहो शार्दूलः सितो वर्षत्राणं चेति त्र्यर्थः । इहो वृसी वृष्टिधारणं गृहद्वारं चेति त्र्यर्थम् ॥ [८३]

॥ अथ ईकारादयः ॥

ईसं कीले रोड्जामि ईसओ ईसरो मयरो ।

15

सवरसिरपत्तपुडयामि ईसिओ तह वसाइअए ॥ ८४ ॥

ईसं कीलकः । ईसओ रोज्जारयो मृगः । ईसरो मन्मयः ॥ यथा ।

L 1 C 'वेत्ताइ' L 2 Dom शूण्यां C om जयाइ BF जया D जया L 3 E इदु°
D इदुखु° A om इन्दु° \ इदुद्वजड C इदुद्वलत्र D इदुद्वलत्र E इदु° G इदु° G कउ E कागुया
C 1 hd, G मुअ L ज्ञाण L 4 I रसणए L 5 CG इंदुद्वलत्र C 2 hd 'नत्रो'
D इंदुद्वलत्र G 'धुआण' C यामउ (था) C CG इंदुद्वलत्र D इंदुद्वलत्र, the stanza
is totally corrupt in D C 'योज्जामि' ed1 योज्जामए L 7 CG रइउ ed1 रिइहि
G 'रगहिं' L 9 add प्रतीकार from हर to अरि broken off in G C कृणा व'
L 10 Before this stanza D inserts 'अपानहापां' A वुडी B वीडु° L 'वुडी' ed1 'विसार'
C इवा L 11 ABCFG वरित D वित F वरिण C वउ ABCDEFG व C लीर
L 12 इ (गेमृह°) broken off in G BCDF वुडी L 13 CD वययं L 15 B वने
A राज्जामि D विसारामि AC G इतउ L 16 C गिरपुत्त F 'पत्त' BF वुडयामि ed1 इंगयं
D विसारयाम L 17 C 1 hd, G इतउ D इत C रोज्जा In G वयो वृणा is broken
off BF इतयो

मुक्तेसरोहि णिचं भमिरेहिं ईसएहि व चुलुक ।

दलभोअणोहि ईसकया तुहारीहि रसदुमा ॥ ६६ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

ईसिचं शबरशिरःपत्रपुटं यशायितं चेति ध्ययम् ॥ [८४]

5

॥ अथ उकारादयः ॥

उंडं गाहिरे उच्छू वाए उक्कं च पाडवरणे ।

उच्छो अन्तावरणे उड्डो कूवाइखणायम्मि ॥ ८५ ॥

उंडं गम्भीरम् । उच्छू वातः । इच्छुवाचकस्तु संस्कृतभव एव । उक्कं पादपत-
नम् । उच्छो अन्तावरणम् । श्रोत्ररीति प्रसिद्धः । उड्डो कूपादिपत्रकः ॥ यथा ।

10

उच्छू उण्हो खणिआ उड्डेहिं कूवया य अइउंडा ।

उच्छं दहइ अ तएण उक्कमिणं तुज्ज मणयलिए ॥ ६७ ॥ [८५]

उरमारम्भे उच्चं साहितले बन्धणे उंवा ।

तिणपरिवारणायमुडू उंवी उण पिक्कगोहूमे ॥ ८६ ॥

उरं आरम्भः । उच्चं नाभितलम् । उंवा बन्धनम् । उडू तृणापरिवारणम् ।

15 तृणावच्छादनमित्यर्थः । उंवी पद्मगोधूमः ॥ यथा ।

कुन्तलउडुच्छसैणं जणायणमिणाय उंवायं व ।

मयणोण उरे रइअं तुह उच्चं उंविगोरङ्गि ॥ ६८ ॥

अत्र च । उच्चं ऊर्ध्वम् । उम्भे यूयम् । उअ परय । एते शब्दानुशासने

साधिता इति चेत्ताः । उस्साशब्दस्तु धेनुपर्याय उस्साशब्दभवः ॥ [८६]

L 1 C मुक्तेसरोहि BDFG °रोहिं C भमिरेहिं ईसरोहि म्व चुलुक G ईसएहिम्व BF ईसएहिं twice
D °हिम्व उं L 2 BF देजं CDG °भोयणे° cdd. °णेहिं BCF °रीहिं L 4 cdd.
ईसियं BCFG शवरं D संवरं C °सिरपुत्रं G विशां F °पुटं च शायितं चेति BD वेति
L 6. C उड F उड BF उरू (उरू 2 hd उरू, G has agam उच्छू pro उक्कं BF पाड-
वणे. L 7 C उरू G अउडो EG अत्ता L 8 CF उड BF गूनीरं BCF उरू
L 9 C उच्छोअ G उच्छं B उच्छं CD उज्जं L 10. C उच्छू cdd. खणिया C उर-
उहं D उरुहिं BF कूवाया B °मईं D अइ (sic) L 12. C उवत E नाहिं G वंधणे
A उम्भा ABG उवा D उम्भा E उच्चा L 13. G उम्वी E एण pro उण BD पक्कं A °गोहूमे.
L 14 C उच्चं BG उवा CF उम्भा D उम्भा G वंधन BF कूणं. L 15. B (F) G उंवी
C उम्वी D उंवी °धूमो नाम L 16. C कुतलउडुअस D कुतलउडुअणो, the rest of this vers^{as}
is corrupt C °मिणायणं BG उवं C (F) उम्भा C च L 17. cdd. रइयं cdd. उच्च (?)
BG उविं C °गोहूमि D °ग्गायम. L 18 D om. अत्र च to °भव. B कल्पे. G इते
G °शासनसाधिं L 19 C धेनुपयवि

उक्ता उक्ती कूपतुला चुल्लीइ उल्लिउद्दाराण ।

उव्वाउव्वरउव्वाहा उक्कोलो अ घम्ममि ॥ ८७ ॥

उक्ता तथा उक्ती कूपतुला । उक्ती कूपतुलेत्यन्ये । उल्ली तथा उद्दाराण चुल्ली ।
उव्वा- उव्वर-उव्वाह-उक्कोलाश्चत्वारोऽपि घर्मायाः ॥ यथा ।

जलिअग्गिउल्लिउव्वासंनत्ता उरहयालउक्कोले ।

कासयधूआ वच्चइ ओ उक्काकट्टिअजलमि ॥ ६९ ॥

उद्दाराणं य समुहं लङ्कइ वडवाणलुव्वरं जिणइ ।

कस्सुव्वाहं ण जणइ उक्कदिमुओ पई मज्झ ॥ ७० ॥ [८७]

उररी पसुमि किसराइ उग्गिहत्था उस्समो समुत्तयए ।

उलिअं गिक्कणिअच्छे उअअं उज्जुमि उक्खली पिठरे ॥ ८८ ॥ 10

उररी पशुः । उग्गिहत्था कृमगा । उस्समो समुन्नतः । उलिअं निकूणितात्तम् ।
उअअं अजु । उक्खली पिठरम् ॥ यथा ।

उअउस्समदेहलिमुत्ताङ्गिअ वाहिमुलिअं गिअच्छन्ती ।

उक्खलिउग्गिहत्थमुररी उअ रोरघरमि उल्लिहइ ॥ ७१ ॥ [८८]

उल्लुइं मिच्छाए उविअं सिग्गमि दूसणे उमुओ ।

धत्तूरे उम्मत्तो उलित्तमुच्चाडिए कूवे ॥ ८९ ॥

- L. 1 C कूपं शुलाह; 2 hd उक्ताह E उल्लिच्छांशाराण L. 2 C उक्ता A उक्ती C उक्ताहा
G ह ABFG य L. 3 G उक्ता तथा उक्ता उक्ती C उक्ता तथा उक्ता उक्ती. C चुल्ली.
L. 4. C 2. hd उक्काउक्काउक्का C 1 hd उक्काउक्काह. G उक्काउक्काउक्का L. 5 CDG
अग्गियग्गि C ग्गिउक्का (sic) BDF संनत्ता C यान्ताङ्गोत्तं L. 6 C कासयं BCFG पूया
G वच्चइ edd. उ D: कट्टियं BF कट्टियं C कट्टियं. L. 7 G वडवाणलुव्वरं BCDF वट्ट
L. 8. C कस्सुव्वाहं D वाहं edd न BF जिणइ G मुउ B उक्कीधूआं F धूआं C भउ D मुउ
L. 9. ABCF उल्लिहत्था D यो G उल्लिहत्था A उल्लिहत्था E उल्लिहत्था D उल्लिहत्था EG समुत्तयए
L. 10. ABCFG उल्लिहत्था D अग्गिउक्का BF उल्लिहत्था C उल्लिहत्था D उल्लिहत्था E उल्लिहत्था
ABDFG वट्टे C वट्टे C उक्का AD उक्का C उक्का C उक्का G परं D पिठरे L. 11. AG
उल्लिहत्था BF उल्लिहत्था C om. 1. hd, 2 hd उल्लिहत्था G कूराण C रो G उल्लिहत्था CD उल्लिहत्था.
edd. उल्लिहत्था C उल्लिहत्थात्तं G वाहं L. 12 G अग्गि F अग्गि: G पिठरे. L. 13.
C उक्काउक्का उक्का D उक्काउक्का उक्कां BFG अग्गिय C अग्गिय D अग्गिय G वाहं C वाहं
D वाहं C अग्गि -- अग्गि. 2. hd अग्गिवा and then the gap. DG अग्गि BDFG अग्गि
L. 14 G उक्काउक्काउक्काउक्का BF उक्काउक्काउक्काउक्का C उल्लिहत्था D उक्काउक्काउक्का G उल्लिहत्था
BF only ह L. 15 ADE उल्लिहत्था C उल्लिहत्था ACDG उल्लिहत्था BF उल्लिहत्था ACG उल्लिहत्था.
L. 16 A उल्लिहत्था C (G) उल्लिहत्था

उद्भुद् मिथ्या । उविभ्र शीप्रम् । उखभो दूपणम् । उम्मत्तो धत्तूरकः । एरएड्
इत्यन्ये । उलिच उचस्यित कृप ॥ यया ।

उद्भुद् अ कणाय पेच्छसि उम्मत्तउद्भुत्तुहुरो सि ।

ता रे पयपाणकप यज उविभ्रमुलित्तकखधोसम्मि ॥ ७२ ॥ [८६]

5 उग्घट्टिउअलीओ अवयंसे फालिए उरत्तं च ।

वहुअम्मि उंवरं उच्छुरमविणसिरे म्वलम्मि उप्फालो ॥ ९० ॥

उग्घट्टी तथा उअली भ्रघतसः । उरत्तं स्फाटितम् । उंवरं बहु । यस्तु देह-
ल्यर्थ उंवरशब्दः स उदुम्बरशब्दभवः । उच्छुरं अविनश्वरम् । उप्फालो दुर्जनः ॥
यया ।

10 रे उप्फाल उरत्ते पेम्मे मुरवहुउअलिजोगेहिं ।

किं णाम उवहच्छुरणरकुसुमेहिं पि उग्घट्टी ॥ ७३ ॥ [९०]

उड्डल्लउड्डला उल्लासे तह उम्मलं थोणे ।

उकुंडो मत्ते उग्गमम्मि उड्डाअउप्फोआ ॥ ९१ ॥

उड्डलो तथा उड्डलो उल्लासः । उम्मल सत्यानम् । उकुंडो मत्तः । उड्डाओ

15 तथा उप्फोओ उद्गम ॥ यया ।

तिणउप्फोउड्डु उवसहुड्डुलुक्कायउम्मलुप्पडे ।

सरए तुह वेरीहि मुक्का उड्डायउड्डला ॥ ७४ ॥ [९१]

L 1 G उद्भुद् D उल्लह BF (AD ?) उविभ्र C उविभ्र BCFG उस्तुड् G शीप्र pro दूपणम्
BDG उम्मत्तो L 2 C उलिच D उलिचता G उल्ले C 1 hd D उख् L 3 D उल्ला
L 4 ed/ उविभ्र G कटवेसम्मि D उंश्याम्मि L 5 B उख् G उहिउ E उिचोअलीओ
A उअलीव BD उया C CFG उयालीउ C वत्तरं D उत्तार व L 6 G वहुअ C बहुअ
ABEY बहुअ D जाहूयाम्मि AG उवरं CD उम्बर BF उवरमुहु C उव्यु 2 hd उव्यु E उप्फालो
L 7 B उग्घट्टी CG उंही B अयाली CG उयाली C उत्तर D उत्तार CD उम्बर G वहु G येस्तु
L 8 B उन्वर्थे G उहुरणरकुसुमेहिं (sic) CD उम्बर C सन् पुव्वभव (sic) BF उंवरं
C उचुरं L 10 C उत्ते G विम्मे C उहुं D बहुयल्लि BCFG उयालि L 11 BDFG
नाम C णाम BFG उंवरं G विरिं C उव्यु D च्या G उं L 12 AEG उड्डल्ल E उड्डला
D उड्डाया G उड्डला C उड्डु (sic) D तत्ता L 13 ABCF उकुंडो E उकुंडो G उड्डा
D उड्डाओअप्फोआ E उड्डायअउप्फोआ G उप्फोआ L 14 DG उड्डलो D तथा उड्डलो
C उड्डालो G उड्डलो C उम्मस B उकुंडा G उड्डाया C उड्डाउ 2 hd उंयो D उड्डाउ
L 15 G C 1 hd उप्फोउ I 16 B उप्पोआकु C उकुंडं G उहुक्का D उकुड्डावह-
इल्लावक्कायउम्मलुप्पको C लप्पके L 17 C तुम्ह G उड्डायउड्डला D उड्डायउड्डला

उक्रीडा उक्रीडा लज्वाए तुद्रयामि उल्लुकं ।

उफ्फुसां आउसे उच्छ्राहो सुत्तन्तुमि ॥ ९२ ॥

उक्रीडा तथा उक्रीडा लज्जा । उल्लुकं वृद्धितम् । उफ्फुसां आपूर्णम् । उच्छ्राहो सूत्रतन्तुः ॥ यथा ।

विरहोफ्फुसे उक्रीडअणित्तयो देसु तस्स उक्रीडं ।

5

उच्छ्राहेहि णा मुद्धे सविज्जइ पेम्ममुल्लुकं ॥ ७५ ॥ [६२]

संमद्दे उत्यग्घो हेद्दामुहयामि उम्मत्यं ।

परिवत्तरामि उत्यल्ला उवढेहीइ उद्देही ॥ ९३ ॥

उत्यग्घो संमर्दः । उम्मत्यं अधोमुखम् । विपरीतमिति यावत् । उत्यल्ला परिवर्तनम् । उद्देही उपदेहिका ॥ यथा ।

10

जणउत्यग्घे उत्यल्लिऊरा मा पेच्छ वारि उम्मत्य ।

उद्देहितिकवतुण्ड किं अणुइन्ति णा पेक्खसे मत्थिलं ॥ ७६ ॥ [६३]

उक्रीडी पडिसद्दे त्रिसे उसीरं डरामि उफ्फेसो ।

उम्मल्ला तगहाए अतडे कूवामि उच्चूहो ॥ ९४ ॥

उक्रीडी प्रतिशब्दः । उसीरं विसम् । उफ्फेसो त्रासः । अपवादायोऽप्ययं 15 शक्येषु वृत्तयते । यथा ।

असरिसजणउफ्फेसया णा इ सन्निभन्ना कुले पत्तण्ण ॥ ७७ ॥

उम्मल्ला नृप्या । उच्चूहो भतटः कृपः ॥ यथा ।

तुह हयहेसोकोडीउफ्फेसा पेण्णो गया रसे ।

उम्मल्लाइ उसीरं असन्नि पविसन्ति उच्चूहं ॥ ७८ ॥ [६४]

20

L 1 E उक्रीडा CD लज्जाण F लज्जाण (तुद्रुं D तुद्रयामि G तुद्रुं L 2 E उफ्फुसां
BF सुत्तन्तुं G सुत्तन्तुं L 3 G लज्जाण BI लज्जाण (I hi D लज्जाण D उल्लुकं L 5 G उच्छ्राहोउ
C उच्छ्राहो D तासु L 6 G मत्थिलं (हां तुत्तं , मुद्ध (sic) I , B उच्छ्राहो C उच्छ्राहो
D उच्छ्राहो C उच्छ्राहो C उम्मत्यं D उम्मत्यं I 8 B उच्छ्राहो D उच्छ्राहो A उच्छ्राहो
C उच्छ्राहो L 9 D उच्छ्राहो G om उम्मत्यं (उम्मत्यं D उम्मत्यं B उच्छ्राहो D उच्छ्राहो
L 11 D उच्छ्राहो CD उच्छ्राहो C विरथ D विरथ B विरथ G उम्मत्यं C उम्मत्यं D उच्छ्राहो
L 12 G उच्छ्राहो G om किं BI अणुइन्ति D अणुइन्ति D न I 13 I विरथ ABCDEG
विरथ D विरथ A उच्छ्राहो E उच्छ्राहो L 14 I अणुइन्ति E अणुइन्ति BF उच्छ्राहो C अणुइन्ति
L 15 edl विरथ G अणुइन्ति L 17 G उच्छ्राहो DG उच्छ्राहो C अणुइन्ति G उच्छ्राहो
L 18 D उच्छ्राहो L 19 G उच्छ्राहो D अणुइन्ति L 20 C अणुइन्ति G अणुइन्ति C उच्छ्राहो
G उच्छ्राहो

उज्जमगुणित्त्रिहेसु उज्जसुभगउच्छिन्ना ।

उच्छुअउम्मरउम्भता भयचोरिअयदेहलिगिलाणा ॥ ९५ ॥

उज्जसप्रभृतयस्त्रयो यथासख्यमुद्यमाद्यर्थाः । उज्जसो उद्यमः । उम्भगो गुणितः । उच्छिन्नं द्विद्रम् । इह द्विल्लशब्दद्विद्रायो यच्यते । तस्य उत्पूर्वकस्येदं रूपमिति न शङ्कनीयं द्विल्लउच्छिन्नशब्दयोः स्वतन्त्रत्वात् । न हि देशीशब्दानामुपसर्गसंबन्धो भवति । एवं फेसउफेसादिष्वपि धान्यम् । उच्छुआदयो अपि त्रयो यथासख्यं भयचौर्याद्यर्थाः । उच्छुअं भयचौर्यम् । उम्मरो गृहदेहली । उम्भतो ग्लानः ॥ यथा ।

तिमिरोभगगणिसाए उम्मरउच्छिन्नखलराउम्भता ।

10 उच्छुअरयउज्जासओ उअ अतई विसइ खएडदेवउल ॥ ७८ ॥ [९५]

सुसो उज्जडमुकेरो अ वली उडुसो अ मक्कुणए ।

सन्तामि अ उम्भाओ उद्धत्यो विप्पलद्धे अ ॥ ९६ ॥

उज्जडं उहसम् । उकेरो उपहारः । समूहयाचकस्तु उकेरशब्द उत्करशब्दभव एव । उडुसो मक्कुणः । उम्भाओ शान्तः । उद्धत्यो विप्लब्धः ॥ यथा ।

15 बोलन्ति तुज्ज रिउणो सोडुससयणे शिसं पि उद्धत्या ।

उम्भाया दिअहं कयउज्जडदेवउलदेवउकेरा ॥ ८० ॥ [९६]

उज्जक्का उम्मड्डा हढमि विमलामि उच्चारो ।

विउले उच्चाडो पयडे उच्चेवो दढमि उच्चत्यो ॥ ९७ ॥

L 1 BDEFG गुणित्यं C गुणित्यं A उज्जसुं D उज्जसउभिगग C उज्जसउउम्भं E सुभगग
ओ BF उच्छिन्ना L 2 A उच्छुअं BF उच्छुअउम्मरं AB EFG भयचौरियदेहं D चौरिया
चौरिया B गिलाण L 3 D उज्जं B तय त्रय D त्रयो पि G मुद्यमाद्यो G उम्भसो
D उज्जसा D om उद्यम L 4 D गुणित C शब्द छिं L 5 BF छिसउच्छिं
L 6 G फेस D om फेस C उहसं L 7 BF उच्छुअं C उच्छुअं D उच्छुअं G चौर्य
BF om भय D उच्चारो L 9 BF गणिसाए L 10 BFG उद्धत्यं C उच्छुअं CG
उड L 11 G तुजे C उडुडं 2 hd उहसं DFG वली L 12 AG य A उज्जाड
C 1 hd, G उम्भाउ ABDEFG उद्धत्यो C उद्धत्यो A विप्लब्धे C लडो, 2 hd लडो
L 13 BD उज्जडुं D उपहार BF उक्कराद D om उकेरशब्द G शब्दभव om एव
L 14 D, C 1 hd, G उम्भाउ odd उद्धत्यो L 15 G बोलन्ति G उज्ज C तुज्ज 2 hd
सुड D तुज्ज B रिउणो odd उद्धत्यो L 16 DG दियहं C देवकेरा L 17 B उम्मड्ड
BF चारो C 1 hd, D उच्चारो L 18 AG उच्चाडो C उच्चाडो D उच्चेवो AG उच्चेवो
BF उच्चेवो C उच्चेवो D उच्चेवो A उच्च

उज्जला तथा उम्मडा बलात्कारः । उचारो विमलः । उचाडो विपुलः ।
उचेयो प्रकटः । उचत्यो दृढः ॥ यथा ।

उचारे उचेवे उचाडकरे ससिम्भि जं कामो ।

उज्जलोचत्यबलो ता उम्मडाइ रमछ इमं ॥ ८१ ॥ [६७]

उअह त्ति पेच्छहत्थे उडिदो मासम्मि साइणी उअरी । 5

उल्लोचो अ विआरो छिम्पयकारुम्मि उंछओ होइ ॥ ९८ ॥

उअह पश्यत । उडिदो मापधान्यम् । उअरी शाकिनी । उल्लोचो वितानम् ।
उंछओ छिम्पकारुयः कारुविशेषः ॥ यथा ।

उंछयवाडे मज्जारिरुवथाओ भमन्ति उअरीओ ।

उअहोडिदसामाओ तमिस्सउल्लोचिए गयणे ॥ ८२ ॥ [६८] 10

उड्ढासो तावे उग्घुट्टं पुंसिअमरिम्मि उल्लोलो ।

दरिए उत्तुयाउम्महुउच्चुच्चुच्चुउत्तुरिदीओ ॥ ९९ ॥

उड्ढासो संतापः । उग्घुट्टं पुंसितम् । उग्घुड्डशब्दस्य उडुट्ट इति व्युत्पत्तौ
सत्यां विशेषार्थरूढेरिह पाठः । उल्लोलो शत्रुः । उत्तुयो उम्महो उच्चुचो उच्चुच्चु
उत्तुरिदी एते पञ्च शब्दा दृमार्याः । उत्तुरिदी गर्व इत्यन्ये ॥ यथा । 15

L. 1 G उम्मडा तथा चना'. Com उचारो to विपुलः D उचेडो. L. 2. DG उच्येवो.
L. 3. C 1. hd, DG उचारे BF उचारे Com उचेवे G उचाड' D 'कारे C ससिम्भि D सुसिम्भि.
L. 4. G 'त्यबलो BF 'ल्लोचत्यबलो C 'ल्लोचत्यबलो D 'ल्लोचत्यबलो D ताव G उम्मडाए.
L. 5. ABCDFG उच्येवेति E उच्येवेति D उच्येवे A मासम्मि A सायणी C साइणी A उचरी
E चोचरी. L. 6. BCDEG उल्लोचो AG य D om अ ABCDEFG विद्याणे D याणे (sic)
D छिन्पाइकरिम्भि C 'रिम्भि उ होइ (sic) AG उछउ D उच्छओ E दच्छओ. L. 7. G उडिदो
मापयो माप' BFG उचरी C उअरी शाकिनी । उअरी गा (sic). BDFG उल्लोचो C ल्लोचो
L. 8. BDF, C 1. hd, G उछउ L. 9. BF उछयवाडे G om. मग् CG 'रुवयाउ BF 'रुवयाओ
D 'रुवया G अयरीउ C 'रीउ D 'नीआ L. 10. CDG 'सामाउ BCDFG 'उल्लोचिम्' D 'ओल्लोचिम्.
L. 11. A उअरोसो D उअरोसो A संतापे BEF संतापे A उग्घुट्टे E 'इ ACG पुंसियम् BF पुंसि-
यम्नारे D पुंसियम् C बल्लोना. L. 12 A हरिम् ABDEG उअर' A 'उअरुपुपुउअरिदीउ
BF 'उअरुपुपुउअरिदीउ C 'उअरुपुपुउअरिदीउ 2. hd. 'ओ D 'उअरुपुपुउअरिदीउ
E 'उअरुपुपुउअरिदीउ G 'उअरुपुपुउअरिदीउ. L. 13. G उअरोसो BF उअरिम्.
G उअरु' C उअरु' BF उअरु' G उअरु' CDG इति सदां ध्युत्पत्तौ. L. 11. BDFG उअरुणो.
G उअरु' C उअरु' D उअरु' G उअरु' C उअरु' D उअरु'रुपाए. L. 15. BFG उअ'
C उअरु'री, om. D. BFG उअ' C उअरु'री D उअरु'.

विज्जोच्छुच्छुकुलुम्मुहवयउयुचसिरिउत्तुरिद्धीरां ।

उयुद्धमुत्तुयत्त उलोलाण तए कउड्ढासं ॥ ८३ ॥ [१५]

आरुढे उल्लूढो उच्चपोच्चुपिआ तह य ।

उन्वीढं उहरिअं उम्मरिअं चेअ उक्खाए ॥ १०० ॥

- 5 उल्लूढो उच्चपो उच्चुपिओ त्रयो ऽप्येत आरुढार्थाः । उल्लूढो अङ्कुरित इत्यन्ये ।
उन्वीढ उहरिअ उम्मरिअ चेति त्रयो ऽप्येत उत्खातार्थाः ॥ यथा ।

उन्वीढखगगउम्मरिअसत्तुशिवहो गुणेसु उल्लूढो ।

उहरिउअपखलो उच्चुपइ तिहुअण पि आलुको ॥ ८४ ॥ [१००]

उच्छट्टो उड्डहणो चोरे तुअचोरिआइ उच्छंटो ।

- 10 उत्तलोवेत्ताला अन्धिअरारवस्सामि ॥ १०१ ॥

उच्छट्टो । ओत्सयोगे [सिद्धहे० १, ११६] इत्युत श्रौति । ओच्छट्टो । तथा
उड्डहणो द्वावप्येतो चोरार्थौ । उच्छट्टो द्रुतचोर्यम् । उत्तल उवेत्ताल द्वावप्येतो
निरन्तरस्वररुदिते । उद्धतार्थवाची तूत्तालशब्दः समसस्कृत एव ॥ यथा ।

गुणिगणहिअउच्छट्टय उड्डहणुच्छट्टभीसिआ रसे ।

- 15 पयडिअज्ञाडुत्ताल उवेत्तालन्ति तुज्ज रिउवहआ ॥ ८५ ॥ [१०१]

L 1 D विजायच्छुच्छु C °कुलाम् D °कुलाम् C °नयउच्छु G °उच्छुव B °उच्छुव
F °उच्छुव D °उच्छुव G °उच्छुरि BF °उत्तु C °उत्त D उत्तरिद्धाव्याण G °खीण L
G उयुद्धमुत्तु BF मुत्तु D मुत्तयत्ता G उल्लाहाण C चम D वाए G कउड्ढास C कउड्ढास
D कउड्ढास L 3 C उच्छट्टो A उच्चपो CD °प्याडु EG °प्याअ cdd विपया L 4 BF
C 2 hd उच्छट्टो D उच्छुरि G उच्छ ABCFFG रिय C उम्मि cdd रिय ACE चय BF चय
D चय G य F अक्खाए L 5 C उच्छुड B उच्चुपिओ D उच्चुपिउ CG °पिउ cdd ऽप्येत
C 1 hJ उच्छुडो 2 hd उच्छुडो G अङ्कुरित om इत्यन्ये L 6 BF C 2 hd उच्छुड
D उच्छुरि BCFG रिय D उम्मरिउ BCFG रिय cdd ऽप्येत L 7 BF उच्छुड D उम्मा
रिय BCFG उम्मरिय BG °राडु D °साडु L 8 C उच्छुरि G उच्छुप D उच्छापाखाड्डो
G उच्छुपइ D उच्छापाइ BCFG तिहुयण D तिहुयण CD वासुको L 9 A उच्छुडो BF
उच्छुडो C उच्छुडो F उच्छुडो A उच्छुडो DE उच्छु G उच्छु A उच्छु BF उच्छुवारि D °नौरिड AG
रियाइ E रियाइ E उच्छुडो L 10 A °लावत्ताना D वत्ता C 2 hd °घत्ता C °ला
पच्छिस्सामि L 11 D उच्छुडो BCFG उच्छु D उच्छु cdd इति उत उति (D उच्छु) उच्छु
(D उच्छुडो) L 12 G उच्छुडो D उच्छु C °नौरिड D उच्छु BDE उच्छुडो
C उच्छु L 13 C उच्छु G °गुच्छुव L 14 CD गुच्छुण C गुच्छुण BDFG
रिय C °विय G उच्छुड C उच्छुप 2 hd उच्छु D °ओच्छुड G उच्छुण C उच्छुण
D उच्छुण cdd °भीसया D रस L 15 CDG पयडिय BF पयडिय G °काडु BF
°डुत्ताम D °मुत्तान C उच्छु D उच्छु C मुज्ज C °वहया G °वहया BF °वहया D °वाहया

खिल्ले उव्वाउत्तंपिआ य हासम्मि उल्लेवो ।

उब्भुगोफंदोला चलम्मि मूढम्मि उम्मइअं ॥ १०२ ॥

उव्वाओ तथा उत्तंपिओ खिल्लः । उत्तम्मिअं खिल्लमित्यन्ये । उल्लेवो हासः ।
स्वार्थे के उल्लेवओ इत्यपि । उब्भुगो उफंदोलो द्वायप्येतौ चलायौ । उम्मइअं
मूढम् ॥ यथा ।

5

उव्वायमणा उब्भुगलोअणा चइअनारुउल्लेवा ।

उफंदोलोत्तंपइ तुज्झ कए सा विओअउम्मइआ ॥ ८६ ॥

अत्र च । उत्थारो उत्साहः । उच्छुखं विमर्दितमित्युत्साहउत्तुसशब्दप्रभवौ ।
उन्दुरउच्चयशब्दावासुनीवीयाचकौ संस्कृतसमौ । उंचइ निद्राति । उग्गइ उट्टा-
टयति । एतौ धात्वादेशोपूक्तावित्येते ऽ न्यैरुक्ता अपि नोक्ताः । [१०२]

10

उब्भालणामुष्णरणे पलायणत्थम्मि उज्झमणं ।

उच्छविअं सयणीए उइतरणं उत्तरिज्जम्मि ॥ १०३ ॥

उब्भालणं भूर्पादिनोत्पवनम् । उब्भालणं अपूर्वमिति केचित् । उत भोति
भोब्भालणं इत्यपि । उज्झमणं पलायणम् । उत भोति ओज्झमणं इत्यपि ।
उच्छविअं शयनीयम् । उइतरणं उत्तरीयम् ॥ यथा ।

15

L. 1. CD खिल्ले A उव्वाउउत्तं D उव्वाउउत्तं CG उथा' *edd* 'पिया L. 2 E 'भ्गोत्तं'
G om फंदो D उब्भुगो उफंदं C वज्जमि *edd* उम्मइयं (D उमा) L. 3 G उव्वाउ उव्वाउ
2 hd 'ओ D उव्वाउ G उत्तम्मिआ C 1 hd विउ BCF पियम G किल्ल (विममि BF पिय-
मि', illegible in G L. 4 उज्झवउ CD उब्भगो C उण - - BCFG उम्मइय D उम्मा-
इयं L. 6 *edd* उथाय' C उब्भग्ग' D उब्भाय' CDG 'लायणा G इय BCF इय'
D इय' C 'वाउल्लेवा D 'वारु L. 7 C सपिय BF उज्ज C जुप D has a-sin उब्भा-
गो रुद्रान्ता वज्जमि मूढम्मि उम्माइयं (sic) instead of L. 7 L. 8 D उव्वाउ उव्वाउ · B उव्वाउ
G उग्गाहः B उव्वाउ D विवदि *edd* ममिति उव्वा' C 'अथा L. 9 G उव्वा' C उव्वा-
उव्वा' G (D') उव्वा' C नीपी L. 10 G विवि इते C विव्ये BC 'अव्यं' G नीन'
L. 11 C उज्जामणम् A to उज्जामण compare Marathi उज्जामणं Gujarati उज्जामण, Sin Shi
उरिउणु to window I पलायणम्मि A उज्जामणं C 1 hd उज्ज 2 h1 उज्ज' D उज्जामणं
G उज्जामणं L. 12 A उत्तरिउ' C उव्वाउवीय D उव्वाउवीया G उव्वाउवीया L. 13 D उ
व्वाउवीया' *edd* व्वाउवीया उव्वा' C उव्वाउ' B उव्वाउवीया' CDFG, उम उति L. 14 III G
उव्वाउवीया' *edd* उव्वाउवीया' D om from 'अव्यं' to व्वाउवीया' BF *edd* from उव्वाउवीया'
to इयमि C उज्ज C 2 h1 उज्ज' G वानावयं C उति G उज्जामणम्मि C उव्वाउवीया'
विवदि L. 15 A उव्वाउवीया' B 'विय CDF 'वीया'

विभ्रलिभ्रउईतणाए मुसं उभ्भालयां कुणन्तीए ।

तह पुलइअमुच्छविभ्रं जह काउं सकिमो ए उज्जमयां ॥ ८७ ॥ [१०३]

उल्ललिभ्रं सिठिलठिइम्मि गिउरागाहिअम्मि उग्गाहिअं ।

उल्लेहडो अ लोले रइजोग्गे तह य उवसेरं ॥ १०४ ॥

5 उल्ललिभ्रं शिथिलस्थिति । उग्गाहिअं निपुणगृहीतम् । उग्गाहिअं रचितमिति
तु रचिधात्वादेशसिद्धम् । उल्लेहडो लम्पटः । उवसेरं रतियोग्यम् ॥ यथा ।

उल्ललिभ्रदोसतुस तह उग्गाहिभा कुमरयाल तइ लच्छी ।

उल्लेहडा वि जह सा ए मसए अस्समुवसेरं ॥ ८८ ॥ [१०४]

उल्लुरुहो लहुसड्ढे तत्तोच्छलिअम्मि उब्भुआयां तु ।

10 उंदुरओ दीहाहे उक्खोडिअअम्मि उत्तुहिअं ॥ १०५ ॥

उल्लुरुहो लघुशङ्खः । उब्भुआयां यदग्न्यादिना तत्रं दुग्धादि भाजनादुच्छलति ।
उंदुरओ दीर्घमहः । उत्तुहिअं उक्खोटितम् । तकारसंयोगस्थाने उकारसंयोगं के-
चित्पठन्ति । स च लिपिभ्रम एवेत्यनेकदेशीपरिशीलनेन निश्चितमस्माभिः ॥ यथा ।

उत्तुहिअजीविभासाइ उल्लुरुहकण्ठ तीइ तुह विरहे ।

15 अइउब्भुआइअरई उंदुरया हुन्ति सिसिरे वि ॥ ८९ ॥ [१०५]

उदुरयां उच्छिडे उवदीवं अस्सदीवम्मि ।

उद्वउच्चड्ढिअउत्ताहिअउव्वाहिआ य उक्खित्ते ॥ १०६ ॥

L. 1 BFG वियन्नियं C विल्लय्यं D विल्लवियं. L. 2. G पुन्नवियमुच्छलित्यं BF पुन्नदय-
मुच्छुविय D पुन्नाइयामुच्छाधियां D साज्जिमो ए उज्जागाए. L. 3. cdd. उल्लन्निय D गिडिं
G डिइं ABDI गहियनि C गहिय cdd उग्गाहिय In C 2 hd only. L. 4. G हलोऽADG य.
L. 5 BDFG उल्लन्निय C उल्लन्निय स्थिती cdd. उग्गाहिय G उग्गाहियं B हिय C हियं
L. 6. G om तु रुचि C धात्वादेशे ति. L. 7. BFG उल्लन्नियं C उल्लन्निय D उल्लालिउ
दोस G उग्गाजिया BCDF उग्गाजिया C तइ डी L. 8. C उल्लेहडो. L. 9. E उल्लुरुहो लह-
खले cdd हियम्मि ABCEFG उब्भुयाण D अब्भुयाण CD च. L. 10. CG उदुरउ E ओ-
दुरओ D ओदुरउ ABCEFG डिइयम्मि D डिइयानि ABE उदुं cdd हिय. L. 11. BCFG
उब्भुयाणं D अब्भुयाणं D यदग्निना तत्र G दुग्धादि BF हुग्धादि C दुग्धादिना तत्र दुग्धादि.
L. 12 G उंदुरउ CD उदुरउ C 2 hd. ओ BG उदुं D उनुं cdd. हिय L. 14. BG उदुं
D उनुं cdd हियजीवियासाइ L. 15. BG अइउब्भुआइअं C (F') अइउज्जयां D अइउ-
त्तिअउव्यं. L. 16. C उदुरए उच्छिडे D उदुरए F उहं D ओविधिवे G हे E अन्नं
L. 17. G उद्वउउव B उद्वउअव C उद्वउउव 2. hd. उव D उद्वउउव E उद्वउउ.
F उद्वउ ABD एधिइयं CE डिइयं D डिइयं A उचां cdd हिय ABF उचाहिया CDE
उचाहिया E उति.

उद्धरण उच्छ्रितम् । उवदीव अन्यहीनम् । उद्धवभ्रो उच्चङ्गिभ्रो उत्ताहिभ्रो
उव्वाहिभ्रो इत्येते चत्वार उक्तिमार्था ॥ यथा ।

उव्वाहिभ्रमुभ्र उच्चङ्गिभ्रासि उत्ताहिभ्रोवदीवेस ।

हरिणो व्व लिहन्ति विगा उद्धवयकरा शिवा तुहुद्धरण ॥ ९० ॥ [१०६]

उद्धविभ्रमगिघए उवलुअं सलज्जे घरम्मि उत्थलिअं । 5

उलुखंडो अ अलाए उअक्किउच्छंगिआ पुरोठविए ॥ १०७ ॥

उद्धविभ्र अर्धितम् । उवलुअ सलज्जम् । उत्थलिअ गृहम् । उत्थलिअं
उन्मुखगतमित्यन्ये । उलुखंडो उल्मुकम् । उअक्किअ उच्छंगिअ द्वावप्येतो पुरस्कृ-
तार्थी ॥ यथा ।

उत्थलिअवई उच्छंगिअविणओ ता उअक्क सहि विणाय । 10

अलमुलुखडपहारोहि उवलुआ हविअ अप्पमुद्धवह ॥ ९१ ॥ [१०७]

उरुमिहं उरुसोहं च पेरिए अवगए अ उअचित्तो ।

उवउज्जो उवयारे दोहणाहारीइ उअहारी ॥ १०८ ॥

उरुमिहं उरुसोहं च द्वावप्येतो प्रेरितार्थी । उअचित्तो अपगत । उवउज्जो
उपकार । उअहारी दोग्धी ॥ यथा । 15

उअचित्तार्ण उअहारीण मग्गोरुमिहणयणाण ।

उरुसोहंऊरुवसणो पवणो तरुणाण कुणइ उवउज्ज ॥ ९२ ॥ [१०८]

L 1 C उद् 2 hd उद्ध G वउ उद्धवभ्रो C उद्धवउ 2 hd ओ F उद्धव्या CG उद्ध
हुउ C 2 hd आ BF हुउ BF उत्ताहिओ C उव्वाहिउ 2 hd ओ G हिउ L 2 C उच्छ-
हिउ 2 hd ओ G हिउ C इति म्ते Dom इय L 3 DG उव्वाहिअ (?) CD भुय G उव्व
(?) C उव्वहिआसि D उवाडि cld यासि CD उत्ताहिउव G हिववी L 4 D हिरणो व
G चिगा CD विगा C उद्ध C तुहुद् L 5 ABD उद्धवियम् CF उव्वियम् G उव्वरियम् cdd
उवलुय ACDF उच्छलियं BEG निय L 6 E अन्नु CD डे C न्नलाग D न्नलाग उअ
क्किउउ cdd गिया F उविये L 7 C उद्धविग उद्धवियं BG वियं F उद्धविय CF अर्धित
cld उवलुय C सलज्जे C 2 hd सलज्जे B, C 2 hd D उच्छन्नियं FG नियं CF उच्छ
निय om D AB न्नियं L 8 cdd उअक्किय उच्छंगियं G संस्कृता L 10 CD उच्छ
cld न्नियं cdd उच्छंगिय CDFG विणउ L 11 cdd पहारहि BFG उवलुया
C उवलुया D वननिया cdd इविय CF इवसु L 12 A उद्ध BF व परिग G विरिग Com
अवगाग G निचे L 13 A उवउज्जो G उअउज्जो In A glosson दोहण = दोग्धी E उअहारी
L 14 C मिस्र उव (sic om सोहं च) L 15 G दोग्धी BCF दोग्धी D दोग्धी
L 16 BF एयणाण L 17 F उद्ध C ऊरुवसाणा C उवउज्ज G adds संसुत्तियम्मि
णाण कुणइ उवउज्ज ॥

संचुस्त्रिभ्रमि उल्लुटिभ्रं च कागमि उलुहंतो ।

रोमीए उंचहिया उप्पेक्खिअयमि उहिसिअं ॥ १०९ ॥

उल्लुटिभ्रं सचूर्णितम् । उलुहंतो काक । उंचहिया चक्रधारा । उहिसिअं
उत्प्रेक्षितम् ॥ यथा ।

5 अमुरोहिं उवरि परिभमन्तउलुहतविरसरोलोहिं ।

हरिचक्रउचहिअउल्लुटिभ्रमुहिसिअमप्पवल ॥ ९३ ॥ [१०९]

उब्भासुअं विसोहे गरुआवेसमि उव्वहणं ।

उल्लरयं च कवड्डाहरणे रासिमि उक्कुरुडी ॥ ११० ॥

उब्भासुअं गतशोभम् । उव्वहणं महानावेश । उल्लरयं कपर्दीभरणम् ।

10 उक्कुरुडी भवकरराशिः । उक्कुरुडो रत्नादीनामपि राशिः ॥ यथा ।

उब्भासुअ सा मेल्लइ उव्वहण ता ग्गु अग्गओ तीए ।

उल्लरयभूसणो जइ रे एव्वसि चडिअ उक्कुरुडि ॥ ९४ ॥ [११०]

उच्छल्लिअमुक्खोडिअतजमि उड्विअवलं जले कलुसे ।

उद्धच्छिअं गिसिद्धे वंकीभूअमि उज्जगिअं ॥ १११ ॥

15 उच्छल्लिअं द्विअत्तक् । उड्विअवल कलुपजलम् । उद्धच्छिअं निपिद्धम् ।

उज्जगिअं वक्कीभूतम् ॥ यथा ।

L 1 A सङ्घं BDF सङ्घं C सङ्घं cdl 'यमि A उल्लन्तिय BF उल्लयं C उल्लु' D उल्लु'
E उल्लु' I 2 EG नेमीए ABDE उवहिया C उवहिया LG उचहिया CG उप्पि' E उप्पे'
D उप्पाफियमि ABCEFG 'क्खिय' cdd उहिसिय L 3 DG उल्लुअिय BF उल्लुअिय C उल्लिअिय
edd उवहिया BF उहे' cdd 'तिय' I 5 Dom उवरि D 'नान्तोहिं L 6 C 1
hd 'यक' G 'यक BCDF 'उवहिय' G उचहिय' BDG 'उल्लन्तिय' C 'उल्लिअिय' I 'उल्लुअिय'
cdl 'तियम' G यन् L 7 edd उब्भासुअ G 'सोह CDEG गरुआ' L 8 BF व
C रासि C उक्क' L 9 edd उब्भासुअ BF उव्वहण C उव्वहारणं C 1 hd कपर्दीभरणं C 2
hd कपर्दीभरणं L 10 C उक्कुरुडी D उक्कुरुडी C उक्कुरुडो D ०११ from उक्कुरुडो to राशि ॥
I 11 edl उब्भासुअ G उव्वरणं C अग्गउ G अग्गउ I 12 C एव्वसि G चडिअ BF
चडिय C चडिय D चडिया C उक्कुरुडी I 13 A उरयल्लिय' BCFG उच्छल्लिय' D उच्छो
ल्लिय' ABCDEG 'वत्तोडिय' D 'क्काडिय' I 'तज्जमि AG उड्विअवल BCE उड्विअवल C 2 h 1
'यन् D उड्विअवल I उड्विअवल I 11 AD उद्धच्छिय B उद्धच्छिय F उद्धच्छिय C उद्ध
च्छिय C एणिसिद्धे D एणिसिद्धे cdd 'भूयमि cld उज्जगिय' L 15 G उरयल्लिय BDF
'जिय' C 'सोय' G उड्विअवल D उड्विअवल D उड्विअवल G उहे' cdd 'च्छिय' L 16 edd
'च्छिय BF चक्की'

उच्चिबला णईओ तरुणो उच्छलिभा य दन्तीहिं ।

उज्जाणिअचावउद्धच्छिआरिमण्डल कहन्ति तुह सिविरं ॥ ९५ ॥ [१११]

गिअभच्छिआमि उज्जोरिअं च उज्जूरिअं झीणे ।

उक्खंडिअमकन्ते चोरिअवत्युमि उच्छडिअं ॥ ११२ ॥

उज्जोरिअं निर्भस्सितम् । उज्जूरिअं क्षीणम् । भुष्कमित्यन्ये । उक्खंडिअं 5
भाक्रान्तम् । उत ओति ओक्खडिअं इत्यपि । उच्छडिअं चोरितं वस्तु ॥ यथा ।

• तुह गुणउच्छडिअमणा विरहोज्जूरिअतणू अ तणुअद्वी ।

उज्जीरेइ सहीओ कुसुमसरोक्खडिआ कए तुज्ज ॥ ९६ ॥ [११२]

शीचीकयमि उज्जाणिअमुवसगो अ मन्दमि ।

उण्णुडिअमत्युरिए उज्जग्गुज्जं अकलुसमि ॥ ११३ ॥ 10

उज्जाणिअ निष्ठीकृतम् । उवसगो मन्दः । उण्णुडिअ आस्तृतम् । उज्जग्गुज्जं
स्वच्छम् ॥ यथा ।

अणउवसग्गपयावयउज्जाणिअरिउ कुमारवाल शिव ।

उण्णुडिआ निहुअणे उज्जग्गुज्जा रमेउ तुह किच्ची ॥ ९७ ॥ [११३]

उद्धच्छवी विसंवाइअमि उण्णुकिआ य रजकीए । 15

तह उड्ढिअमि उक्कासिअं च उच्चारिअं गहिए ॥ ११४ ॥

L 1 G उच्चिबला BF उच्चिबला C उच्चिबला D उच्चिबला CDG णईउ G उच्छेल्लिया BDF
ल्लिया C ल्लिया G इताहिं L 2 cdd उज्जाणियं उच्छियं D सिविर L 3 C उज्जोरिअ-
रियमि ABDEFG उज्जूरियमि C उज्जोरिय G उज्जूरियं च cdd रिय E कीणे L 4 C उक्खं
D उक्खं cdd उड्ढियं cdd चोरियं ABCFG उच्छडिय D उड्ढिउ E उच्छडियं L 5 cdd
रियं (twice) G क्षीण C उरल्लं cdd उड्ढियं L 6 D om from उत to इत्यपि
CG उति FG उरल्लं C उरल्लं cdd उड्ढियं उड्ढियमित्यपि cdd उड्ढियं L 7 cdd उड्ढियं cdd रियं
L 8 cdd सहीउ G सरुक्खडिं C उरल्लं cdd उड्ढिया BF कण्णुअ C तुज्ज L 9 CDE
शीचीं ABDIG उज्जाणियमुं E शियरुमं DG य A मुवमि E संवमि L 10 AG उण्णु-
डियं BF उण्णुडियं C उण्णुडियं D उण्णुडियं E उण्णुडियं BCFIG उज्जूरिअ D उच्छडिअ
CIG गुज्ज D उज्जग्गुज्जग्गुज्जं L 11 cdd उज्जाणियं G कृतं G मए CG उड्ढियं
BDF उड्ढियं C उज्जुं CDG गुज्ज L 13 BCFG उज्जाणियं L 14 CG उण्णु-
डिया BF उड्ढिया D उण्णुडिया BCF निहुअणे D निहुअणे G उज्जग्गुज्जा C गुज्जा D उज्जग्गुज्जा
L 15 CF उहं D उद्धच्छविया cdd इयमि AD उण्णुं E उण्णुं G उण्णुं cdd उड्ढिया
L 16 D तहा ABCDF उड्ढियमि E उच्छडियं G उड्ढियं A उक्कासिय BDFIG उड्ढियं
C उड्ढियमि A च C 1 hd, AD उच्चारिय BC 2 hd E उच्चारिय F उड्ढियं In G या is torn
A गहिय D गरीए.

उद्धृद्वी विसंवादिनः । उष्फुकिआ रजकी । उक्कासिअं उथितम् । उचारिअं
गृहीतम् ॥ यथा ।

उक्कासइ उष्फुकिअधरम्मि वत्थाण घल्लणमिसेण ।

उचारिअअणउद्धृद्विसकेअं वहु सरिउ ॥ ९८ ॥ [११४]

कण्डिअए उक्कणिअं संखसे उच्छुआरं च ।

उज्जोमिआ य रस्सीए उल्लसिअं च उलुकसिअं ॥ ११५ ॥

उक्कणिअं कण्डितम् । उच्छुआरं सखम् । उच्छुआरिअं द्वादितमिति त्वेनेनैव
शिजन्तेन सिद्धम् । उज्जोमिआ रश्मिः । उल्लसिअ उलुकसिअं द्वावप्येतौ पुलकिता-
र्यावन्योन्यपर्यायत्वेन निबद्धे । उद्धुसिअशब्दस्तु उद्धुपितशब्दभवः ॥ यथा ।

10 उज्जोमीइ वि बद्ध णिसि उल्लसिअ पिअ सहि सरन्ती । -

उक्कणणवावडा वि हु उलुकसिअत्तं कहेच्छुआरेमि ॥ ९९ ॥ [११५]

उच्छेवसां वए उच्चपिअमुवजंगलं च दीहम्मि ।

उपेहडउल्लसिआ उम्मच्छविअं च उब्भडए ॥ ११६ ॥

उच्छेवसां घृतम् । उच्चपिअ उवजंगल द्वावप्येतौ दीर्घार्थौ । उपेहडं उल्लसिअं

15 उम्मच्छविअं त्रयो ऽप्येत उद्गटार्थाः ॥ यथा ।

उच्चपिअउपेहडभुअजुअ उवजंगलच्छ उल्लसिआ ।

उम्मच्छविअपयावाणलम्मि उच्छेवसा व तुह रिउणो ॥ १०० ॥ [११६]

L 1 D उष्फु BCDT किया G सिया cdd उक्कासिय cdd उचारिय L 3 D उष्फु
G उष्फुकीपरमि CD वच्छाण L 4, cdd उचारिय C उच्छ्रवि cdd संकेय C वहु
D बहु L 5 cdd कण्डियए E उलं cdd णिय E सखसे G सखसे C ज्ञे A उच्छुआर
C उच्छुआर G उच्छुआरमि L 6 ABCDFG उज्जोमिया E मि (om आ) A उष्फु cdd
सिय (twice) L 7 G उक्कण्डिय BCDT णिय BF उष्फु C उच्छु cdd चार C उच्छुआ-
रिय G चार cdd इति तु अनेनैव L 8 cdd उज्जोमिया BF रश्मि D रश्मि om C 1 hd.
2 hd रज्जू D उल्लमिया BFG सिय CDG कसिय L 9 G पुलकितायां प्रन्यो (sic)
D उद्धुसिय BCFG उद्धुसिय C भन्हु L 10 BDFG वद्ध C वि - - सि उल्ल cdd
सिय C भरती D भारती L 11 G उच्छण C उल्लक BDFG उल्लसियत्त B कहेच्छु
G च्छुआ, L 12 A उवजण BC उच्छ D उव्वे cdd पियसुव (G मव) L 13
E उपेह AD उल्लमिया BCEG उल्लसिया A उम्मत्य ABCDFFF विय G रिय L 14 cdd
विय C दीर्घा D दीर्घा C उल्लं cdd सिय, om L 15 G C उम्मत्य cdd विय cdd
ऽप्येत L 16 G उचारिअ G विय D भुयाजुया cdd सिया L 17 C उम्मत्य
cdd विय G एणणम्मि C पाणमि G उच्छवण BCF च

उज्जगिरमोक्षिहे उच्छुरगुच्छुअरणाइ उच्छुवणे ।

उम्हाविअउवललया सुरए तित्तिरहिअम्मि उलुहलिओ ॥११७॥

उज्जगिरं ओन्निद्यम् । उच्छुरणं उच्छुअरणं च इचुवाटः । उच्छुरणं इचुरिति
 कोचित् । उम्हाविअं उवललयं च सुरतम् । उम्हाविअं सुरतमिति तु रमेरुभावादे-
 शसिद्धम् । अत्र च । उफ्फालइ कथयति । उल्लुंउइ विरेचयति । उल्लालइ उप्पेलाइ 5
 उन्नमयति । उव्वेल्लइ प्रसरति । उम्मच्छइ यञ्जति । उग्घुसइ मार्ष्टि । उल्लूरइ
 तुडति । उम्भुत्तइ उत्तिपति । उत्थारइ आक्रामति । उक्कुसइ गच्छति । उम्मत्थइ
 अभ्यागच्छति । उद्धुमाइ पूर्यते । इत्यादयो धात्यादेशेष्वस्माभिरुक्ता इति नोच्यन्ते ।
 उलुहलिओ तृमिरहितः । यः कदापि तृप्तिं न जानाति ॥ यथा ।

उम्हाविअउलुहलिअय वयंस माणेसु तत्थ गन्तूण । 10

उच्छुरणेसोउज्जगिरओच्छुअरणागोविआइ उवललयं ॥ १०१ ॥ [११७]

हिअअरसोच्छलणे उग्गुलुंछिआ य उवएइआ करिआ ।

मुसलिम्मि उसणसेणो तह उप्पिगालिआ करुच्छंणे ॥११८॥

उग्गुलुंछिआ हृदयरसोच्छलनम् । उवएइआ मद्यपरिवेषणभाण्डम् । उसण-
 सेणो बलभद्रः । उप्पिगालिआ करोत्सङ्गः ॥ यथा । 15

अं जस्स रोअए किर ण इ तस्स तमुग्गुलुंछिअं कुणइ ।

उअ उप्पिगालिअटिअमुवएइअमुसणसेणस्स ॥ १०२ ॥ [११८]

L 1 edd 'मोक्षिहे A उच्छुरं G उच्छुरं CDE एणइ L 2 edd उम्हावियं edd 'रहित्य-
 म्मि C उल्लुइउडिउ DG उल्लुं 1G निउ D 'नि L 3 G उज्जिरं BF औत्तिं C 1 hd
 उति 2 hd औत्तिं D उज्जिरं C om उच्छुअरणं D om च इचु G अच्छुं C उच्छुं L 4
 edd 'वियं G om from उवललयं to उम्हाविअं incl BF उच्छुरणियं CD 'वियं CG
 रमेरुभां C 'वादेगे सि' L 5 C उप्पेलाइ D उप्पेलाउड. L 6. B उन्नमति D उन्नम-
 मित C उव्वेल्लइ. C उव्वेल्लइ L 7 G आक्रां C आक्रामं. C गच्छइ BDFG उम्म-
 च्छइ, om C L 8 C पूर्यति CG हजिउ L 9 G om यथा L 10 C तुम्हाविं
 edd 'वियं edd 'हनिंयय C गन्तूण L 11 C उच्छुरणेतोत्तं CG 'गिरउं C 'गुअरं
 edd 'गोपियाड G उवललयं L 12 edd 'हियं G उल्लुनिद्या ABCDFF 'डिया edd.
 उव्वएइया करिया L 13 On मुसज्जिम्मि a gloss in 1 = वल्लभद्र BF उप्पिं C 'पिगां
 G उप्पिगां ABCDFG 'गानिया E 'गानिया C कम्मथंथा L 14 G उग्गं edd. 'डिया
 edd उव्वएइया L 15 G वल्लभद्र edd गानिया L 16 G तेवए C शयाण HCI
 'नेडियं DG लुडियं L 17 ed / उप्पिगां जिययिमुत्तएइयइत

उवकयउद्धच्छविभ्रं सज्जिअमुत्तलहओ विडवे ।

उलुउडिअं पलुट्टे उंवरउप्फं अहूअअब्भुदए ॥ ११९ ॥

उवकयउद्धच्छविभ्रं इति समाहारद्वन्द्वः । उवकययं । कप्रत्ययाभावे उवकय ।

तथा उद्धच्छविभ्रं सज्जितम् । यस्तु उवहत्थिअशब्दः सज्जितार्थः स समाहारयते-
५ रादेश इतीह नोक्तः । उत्तलहओ विटपं । उत ओति ओत्तलहओ इत्यपि ।

उलुउडिअं प्रलुडितम् । विरेचितमिति यावत् । उंवरउप्फं अमूताभ्युदयः ॥ यथा ।

उद्धच्छविउत्तलहयतलम्मि उलुउडिओरुपेम्माण ।

रइउवकयाण मिहुणाणोवरउप्फं व सगमो भाइ ॥ १०३ ॥ [११६]

वलएसु उवलभत्ता उवलयभग्गा य रायव्वा ।

10 अलिएरगडेसूएहोदयभंडोत्ताणपत्तया चेअ ॥ १२० ॥

उवलभत्ता तथा उवलयभग्गा वलयानि । अल्येरगडयोर्यथासख्येन द्वौ शब्दौ ।

उएहोदयभंडो भ्रमरः । यस्तु उएहोदयभंडशब्दः पितरवाची कैथिन्निवदः सो

ऽस्माभिः सस्कृतभवत्त्वाद्गुपेक्षितं । उत्ताणपत्तय एरगडम् । एरगडस्येदमैरगडम् ।

पत्रप्रायम् ॥ यथा ।

15 इडोवलभत्ताए उवलयभग्गा सहन्ति तुण्ड करे ।

उएहोदयभडा कमलम्मि व उत्ताणपत्ततामलया ॥ १०४ ॥ [१२०]

हुरिअग्गमुक्कपुफं घेतुअ पायडुलीहि उप्पयरां ।

तं उडिआहरणामुच्चुलउलिअं कोउअत्तुरिए ॥ १२१ ॥

L 1 A उडं BCEFG विवय *edd* सज्जियमुं BF मुत्तलहउ ACDG लहउ L 2 B उन्नउं
E उन्नुओडिय ABCFG डिय D डिउ E पल्लडे A उम्बरं CDE उम्बरं B पुप्फं E उप्फं
D अहूअं A अहूयं with a marginal gloss अमूताभ्युदये L 3 *edd* च्छवियमिति
L 4 C *om* तथा *edd* च्छविय C सज्जितं । यतीस्तु G उरहच्छिवियं BDI उवहच्छिवियं
C न्थियं G रपयतेरं BCDE रवयतेरं L 5 B हन्नओ CI हन्नउ G लहउ D उच्छ
नहओ C उन्नु (sic) DG उन्नि CDG उन्तं C हन्नउ DG लहउ L 6 C उन्नुउडिउ
BDFG डियं G प्रलुडितं BF *om* विरेचितमिति यावत् BG उंवरं C उम्बरुप्फं (sic) D उम्बर-
पुप्फं F उवरउप्फं L 7 C उमुडिं *edd* डिउरं G पिम्माणं L 8 C रइउकयां
C मिहुणाण उवरउप्फं G णाणावचरुप्फा L 9 A वलययु AG *om* उवलभत्ता A उवलभग्गा
C उवलं L 10 B सुएहो C सुएहो C भंडो उत्ताणया ADG वत्तया A पय C वेय D वेव
C पय L 11 A हत्तातथा उवलयउग्गा B अन्वैपरडं L 13 BDFG एरगड *om*
C निरेडस्यं D डस्यं एरडं L 15 C हनें C तुण्ड L 16 C उत्ताणो G उत्ताणप
ताणपत्तं I 17 G हुरिकाग्गं ABCLH हुरियग्गं D हुरियाग्गं DG मुक्कपुफं A पुप्फं
L पुप्फं D यत्तुअ CG पत्तुय *edd*, जीतिं BI उवलयण L 18 E ने C उडियां ABI
उडियां D उडियां F उडियां A मुत्तनं C मुत्तनं 2 hand लओ D मुत्तनं । उन्थिय (sic)
L मुत्तनं G मुत्तनं *edd* न्थिय C *om* न्थिय सोड B हुरिणं C हुरिणं D हुरिणं ।

क्षुरिकाप्रमुक्तं पुष्पं पादाङ्गुलीभ्यां गृहीत्वा यदुत्पतनं तदुडिआहरणं । यदाह ।

कुसुमं यत्रोड्डीय क्षुरिकाप्राज्ञाघवेन संगृह्य ।

पादाङ्गुलिभिर्गच्छति तद्विज्ञातव्यमुडिआहरणं ॥

उच्चलउलिअं कौतूहलेन त्वरितयातम् ॥ यथा ।

सुह द्युरिअग्गफुरन्तारिमोलिकुसुमुडिआहरणं ।

गिद्धा कुणान्ति उच्चलउलिअकरं खेअरवहूयां ॥ १०५ ॥ [१२१]

5

पासदुएणं परिवत्तणाम्मि उत्थल्लपत्थल्ला ।

उत्तिरिविडि उडुद्धे उत्तरणावरंडिआ उडुवे ॥ १२२ ॥

उत्थल्लपत्थल्ला पार्श्वद्वयेन परिवर्तनम् । उत ओति ओत्थल्लपत्थल्ला इत्यपि ।
उत्तिरिविडो ऊर्ध्वोर्ध्वम् । भाणडादेः स्थापनम् । उत्तरणावरंडिआ उडुपः । समुद्र-
नद्यादौ जलतरणोपकरणं प्रवहणादि ॥ यथा ।

भवउत्तरणावरंडिं संभर सव्वसुमसहा नुज्ज ।

णारगोत्तिरिविडिमज्जे होही उत्थल्लपत्थल्ला ॥ १०६ ॥ [१२२]

॥ अथ द्यत्तरादिक्रमेणैवानेकार्थाः ॥

उहं जलणारकउहेसु उडुणो दीहउसहेसु ।

उव्वुसं उव्विग्गे उच्छित्ते उव्वडे सुसु ॥ १२३ ॥

15

उहं जलमानुषं ककुदं चेति व्यर्थम् । उडुणो दीर्घो वृषभश्च । उव्वुसं उद्दिम-
मुत्तिक्तमुद्गटं भून्यं चेति चतुरर्थम् ॥ [१२३]

L. 1. C पुष्पं B उडुलिं. B तत्त्वं edd उडुयां. L. 3. edd उडुयां. L. 4. G उच्चु
D उच्चु BCFG नित्यं D लुय L. 5 C सुह च्चु edd रियग्गं G रताचिं edd.
उडुयां. L. 6. G उच्चु C उडु D उच्चु CD नित्यं BFG नित्यं DG खेयर् C वरूण.
L. 7 E पासुं C उच्चल्लं F उत्थल्लं CG पच्छल्ला D अच्छल्लुपाच्छल्ला. L. 8. G उत्तिरिं
B चिडि G उडुद्धे F उडुद्धे E उत्तरविं D रणत्वां ABD डिया A उडुवे CG उडुवे D उडुपा
L. 9 C उच्चल्लपत्थं G ल्लया B ओअति CG उति edd उत्थल्लं C om. परत्थल्ल G om. इत्यपि.
L. 10 G चिडो C उर्ध्वोर्ध्वभाणडां B भाडांहेः. BG डिया CG उडुपः. L. 12 BF उरिडिं
C om. संभर CG सव्वसुमं DG मज्जहा C नुज्ज L. 13 G नरणो C जगोत्तिं C मज्जे 2. hd.
मज्जे C उच्चल्लपत्थल्ला L. 14. B क्रमेणैव अनेकां. L. 15. E जलणारकउं C उडुणो.
L. 16 A उव्वुसं D उव्विसं C उव्वुसं C उच्छित्ते G सुवे L. 17 C जलं मानुषं G उडुणो
C उडुणो B दीर्घः BF उव्वुसं C उडुसं.

विसमोत्तयप्पएसे खिस्से खिवहे अ उद्दाओ ।

विकिवत्तोक्वित्तैसूच्छित्तं उम्मंडमवि हडोव्वत्ते ॥ १२४ ॥

उद्दाओ विपमोन्नतप्रदेशः अन्तः संघातश्चेति व्यर्थः । उच्छित्तं विक्रिममुत्ति-
प्तं च । उम्मंडं हठ उद्धृतं च । हडोव्वत्ते इति समाहारः ॥ [१२४]

५ उक्खुंडो अ अलाए गिअरे वत्येगदेसे अ ।

उम्मच्छमसंवद्धे भड्डीभणिअम्मि कोहे अ ॥ १२५ ॥

उक्खुंडो उल्मुकं निकरो वल्लैकदेशश्चेति व्यर्थः । उम्मच्छं असंवद्धं भड्डीभ-
णितं क्रोधश्चेति व्यर्थम् ॥ [१२५]

उक्खंडो उप्पीलो उग्घाओ तह य उद्दामो ।

१० संघायत्यउडेसुं उव्वूरो समहिअत्थे वि ॥ १२६ ॥

उक्खंडो उप्पीलो उग्घाओ उद्दामो इत्येते चत्वारोऽपि शब्दाः संघातार्थाः
स्यपुटार्थाश्च । उव्वूरो अधिकार्यः । अपिशब्दात्संघातस्यपुटार्थश्चेति व्यर्थः ।
स्यपुटो विपमोन्नतप्रदेशः ॥ [१२६]

खिस्से सुस्से भीए तहोव्वडकन्तपयडवेसेसु ।

१५ उव्विवं उच्चुल्लं पुगा उव्विग्गाधिरुढभीएसु ॥ १२७ ॥

उव्विवं खिच्चं भून्यं भीतमुद्गतं क्रान्तं प्रकटवेपं चेति पठ्यम् । उच्चुल्लं तु
उद्दिग्गमधिरुढं भीतं चेति व्यर्थम् ॥ [१२७]

L 1 G विसमुत्तय° G खिस्से A उद्दाउ C1 hd D उद्दाउ L 2 A उक्कित्तोक्कित्त°
BF विक्रिवत्तेसूच्छित्तं (sic) C विक्रिवत्तेसूच्छित्तं (sic) DE विक्रिवत्तोक्कित्तैसूच्छित्तं (E °नोखि°)
ADP एडो° L हडो° BF °वत्ते E °व्वत्ते L 3. C उद्दाउ Com उदित्तं. L 4 C हठ°
F एउ G उद्धृतं B उद्धृतं F उद्धृतं G हडोव्वत्ते C 2 hd °वत्ते BF हडोव्वत्ते. L 5 A उक्खुंडो
BCF उक्खुंडो D उक्खुंडो ABCDF गिअरे CDG वत्थेग° ABCDFEG य L. 6. BEG
°सयद्ध F °रायद्ध add °भणियम्मि ABCDFG य L 7. BF उक्खुंडो C उक्खुंडो G उल्लंकी.
G उम्मच्छमसंघ° L 9 A उक्खुंडो C उक्खुंडो F उक्खुंडो G उक्खुंडो ACD उग्घाउ.
L 10. A उच्चुली BF उच्चुली (Thus to be read?) C उच्चुली D उच्चुली EG उच्चुली ABDFG
समहित्य° C समहित्य L 11 C उक्खुंडो उप्पीलो CG उप्पीलो G उक्खुंडो B गग्घाउ C स्यपुटार्थ°
L 12. G उच्चुली BF उच्चुली C उच्चुली D उच्चुली G उच्चुली. G संघात.. L. 13 G स्यपुट
निम्नोन्नतय° B विपमोन्नतो देग L 14 G खिस्से A तहोव्वड°. L 15. A उव्विवं
C उव्विवं 2 hd. °व्वं D उव्विवं G उव्विवं BF om. line 15 A उच्चुल्लं G उच्चुल्लं D उच्चुल्लं
A °ग्गावि°. L 16. BCFG उव्विवं D उव्विवं BF खिस्से C om. भून्यं C °प्रकट°
G क्वत्तं BF क्वत्तं C प्रकटं चेति GC 1. hd उच्चुल्लं BF उच्चुल्लं G °ल्लं पुनरुच्चुल्लं° G उदित्तं.

पडिसहकुररविष्टागविष्टमगोरहेसु उड्डाणो ।

उड्डुकं पलवित्रय संकडए तह बलकारे ॥ १२८ ॥

उड्डाणो प्रतिशब्दः कुररो विष्टा गर्विष्ठो मनोरथश्चेति पञ्चार्थः । उड्डुकं पल
पितं संकटं बलात्कारश्चेति व्यर्थम् ॥ [१२८]

मञ्चणित्ररेसु उंडलमुपित्थं तड्डुकुवित्रयविहुरेसु ।

गीरागे गलिए उवत्तं उव्वाढमुखगयदुहेसु ॥ १२९ ॥

उंडलं मञ्चो निकरश्चेति व्यर्थम् । उपित्थं वस्तं कुपितं विधुरं चेति व्यर्थम् ।
उवत्तं नीरागं गलितं चेति व्यर्थम् । उव्वट्टं दान्तमिति केचित् । उव्वाढं वि-
स्तोर्णं गतदुःखं चेति व्यर्थम् । केचिद्विपूर्वमेनं पठन्ति विउव्वाढं इति ॥ [१२९]

उक्खिखं अक्खिखे छसे पासप्पसिडिले अ ।

पड्ढोच्छेहसमूहेसु वहलए तह य उपंको ॥ १३० ॥

उक्खिखं अक्खिखे द्दं पार्थप्रशियिलं चेति व्यर्थम् । उत ओति ओक्खिखसं
इत्यपि । उपंको पड्ढ उच्छ्रयः समूहो वहलं चेति चतुरर्थः ॥ [१३०]

उत्तप्पो गवित्रयवहुगुणोसु गीविस्समेसु उच्चोलो ।

अणुवायसमेसूच्छुल्लो गिवघरापीवरेसु उम्मल्लो ॥ १३१ ॥ 15

उत्तप्पो गर्वितो अधिकगुणश्च । उच्चोलो नीवी खेदश्च । उच्छुल्लो अनुवादः खेदश्च ।
उम्मल्लो नृपो मेघः पीवरश्चेति व्यर्थः । उम्मल्लो बलात्कार इति केचित् ॥ [१३१]

L 1 E पडिसिद् C विष्टा D विज्ज D गविष्ट CG गविष्ट E इमाणो L 2. A उडुकं
BEF उडुकं CD उडुकं (+ e उडुकं) G उडुकं C पडल ABCDFG नियम् AG वलकं.
L 3. G कुररा CG विष्टा Gom गर्विष्ठो G उडुकं BF उडुकं C उडुकं C 2 hd. उडुकं D उडुकं.
L 4 G बलारकं. L 5 BCI hd DF भव ABCDF गिवय G नियं CD विच्छ
A तडु BF तडु D तडु E तल्यं cdd कुवियं BF विहुं. L 6 AC गीरागे A उवत्तं
BCF उवत्तं A उव्वाढं G उव्वा D उव्वाढगयामुखदुहेसु L 7. C उपिष्टं BF उवत्तं.
L 8 BF उवत्तं C उवत्तं C नीराग BF उव्वाढं G उवत्तं C दांतं F मिति यावन् BCF उव्वाढं
L 9. B चेति G केचित्तीहिमेन (sic) cdd केचित् वि. cdd. विउव्वाढमिति (G एवा ?)
L 10. EG उक्खिखं A अक्खिखे G अरु । किले (sic) E किले BF om. छसे, CD छिसे
ABF य C आ D आ L 11. E कपो A छहं CD छहं ACDG पहलग.
L 12. G उक्खिखं BF छसं C छिस्सं C उन् CG उन्ति cdd उक्खिखानित्यपि (G न्ति)
L 13 B ओपंको वरुः G वरु उच्छ्रय. CG वरुं B वरु. L 14 A गन्तियं BCDEFG
गन्तियं G वहुं ACG उच्चोलो L 15. E अणुवायं C गणुल्लो D विरच्छुं D पीवरररे
उम्मल्लो L 16. B गर्वित. अपिं CI अपिं B गुणथे C उच्चोलो. C उच्छुल्लो
L 17. G वला ?

उसुइओ हुंकारे गयणुम्मुहसाणसद्दे अ ।

अहिअअवञ्छिअणिअच्छिअतावागणिएसु उव्वरिअं ॥ १३२ ॥

उसुइओ हुंकारो गगनोन्मुखस्य धुनः शब्दश्च । उव्वरिअ अधिकमनीप्सितं
निश्चित त.पो ऽणित चेति पञ्चार्थम् ॥ [१३२]

5 काराअच्छिदिद्विविक्खत्तखित्तचत्तेसु उज्झरिअं ।

उव्वाडुअं परम्मुहणिममज्जाएसु सुरएसु ॥ १३३ ॥

उज्झरिअ काराअच्छिदृष्ट विक्षिप्त क्षिप्त त्यक्त चेति चतुर्थम् । उत ओति
ओज्झरिअं इत्यपि । उव्वाडुअ पराडुखधुरत निर्मर्यादधुरत च ॥ [१३३]

गीआरामेसूवाउलमुहपुहो अपूवखिच्चेसु ।

10 अहिअपमाणावज्जिअमज्जाएसुं च उव्विडिमो ॥ १३४ ॥

उव्वाउल गीतमुपवन च । उरुपुहो अपूपो धान्यमिभा च । उव्विडिमो अपि-
कप्रमाणो विमुक्तमर्यादधेति द्वर्थः ॥ [१३४]

उच्छुडिओ सपत्तिअहरिएसूज्जंगलं हढे दीहे ।

उप्पिजलं च सुरए धूलीए तह अकित्तीए ॥ १३५ ॥

15 उच्छुडिओ सपत्तित. । वाणादिनातिव्यथित. । अपहतधेति द्वर्थः । उज्जगल
बलात्कारो दीर्घ च । उप्पिजल धुरत रजो ऽकीर्तिधेति त्र्यर्थम् ॥ [१३५]

L 1 A उसाइउ CD उसाइउ E उसइओ AD गयणुमुह^० C गयणुमुहज्जाण^० cdd य
I 2 A अहिय^० E अवहिय^० G अवहिय^० cdI यणिल्लिय^० E भावा^० G तवाग^० C तावग्गाणिए^०
ABF उचरियं G उव्वरिअ CDE उव्वरियं L 3 A अल्लुइउ C उप्पइउ BCF उचरिय
L 4 C om निश्चितं cdI अणित L 5 B काराअच्छि A विक्खित्तखित्तचत्तेसु D om
खित्त D वत्तेसु C विक्खित्तखित्तचत्तेसु A उज्जरियं CD उज्ज^० G 2 hd उज्ज^० cdd रियं
(E रिय) L 6 A उव्वाडुयं BCDF उचाडुय EG डुयं C णिम^० A सुरएसु
L 7 BFG उज्जरियं C उज्जरियं 2 hd उज्ज^० CG उति cdd उज्जरियमित्यपि (C उज्ज^०)
cdd (G!) उचाडुयं L 8 B पराडुमुखं C निर्मर्याद^० L 9 ABCDFG गीया^०
ABF गूषाउज्ज^० A गूरुपुहो G अयुव्वरिअणु L वक्खेये सु Asto खिय compare Marathi
खियडा and खियडी, दे Gujarati खियडी डो, खियी Sindhi खियु खियिणी Urdu खियडी
a mixture of rice and pulse, medley (as of various grains) &c L 10 ABCFG
अहिय^० AG पमाण^० ABCDFG अज्जय^० BF उव्विडिमो L 11 BF, C 2 hd (G!) उवा^०
C गीतमुप^० C निपा BF उव्विडिमो G धरु^० L 13 A उदुडिउ BCF उच्छुडिउ
D ओच्छुडिओ ABCDFG गपत्तिय^० A हरिणमुउज्ज^० B णसु^० C गज BF वीहो
L 14 G तह य कित्तीए L 15 C उच्छुडिउ G डिउ cdd थितो G वाणा^० C निपा प्पियं^०

रगारणयाणिष्टेसूवाहुलमुष्मालिअं किसोसामिए ।

उच्चेल्लरं अखेडिअभूमीए जहणारोमे अ ॥ १३६ ॥

उवाहुलं औत्सुक्यं हेप्यं च । उष्मालिअं कृशमुन्नमितं च । किसोसामिअं इति समाहारः । उच्चेल्लरं खिलभूमी जघनरोमाणि च । उत ओति ओच्चेल्लरं इत्यपि ॥ [१३६]

रुसिआकुलेसु उम्मच्छिअमुट्टुहिअमूढकुविअउच्छिष्टे ।

उग्गाहिअं च गहिए उक्खित्तपवाट्टिएसुं च ॥ १३७ ॥

उम्मच्छिअं रुपितमाकुलं च । उट्टुहिअं ऊढायाः कुपितमुच्छिष्टं च । ऊढकुविअउच्छिष्टे इति द्विपदः समाहारः । प्राकृते द्वित्वमपि । तेन उट्टुहिअ इत्यपि । उग्गाहिअं गृहीतमुत्तिष्ठं प्रवर्तितं चेति व्यर्थम् ॥ अत्र । उस्तिक्कइ मुञ्चति उत्तिष्ठपति च । उत्थवइ रुणद्धि उत्तिष्ठपति चेति धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ ॥ [१३७] 10

उवकसिओ ससिहिए परिसेविअसज्जिएसुं च ।

उलुफुंठिअं च विणिवाडिअम्मि उवसन्तयम्मि तहा ॥ १३८ ॥

उवकसिओ संनिहितः परिसेवितः सर्जितश्चेति व्यर्थः । उलुफुंठिअ विनिपातितं प्रशान्तं च ॥ [१३८]

उच्चत्तवरत्तं पासत्थूलाम्मि अणवत्यभमणे अ ।

ऊआ बूआ ऊलो गइभङ्गे ऊसरां च रगारणए ॥ १३९ ॥

15

L 1 C रगारणयअणि° BD, C 1 hand 'सूवा' G 'सूवाहुलमुष्मा' ead 'लिय
L 2 AG (D') उच्चेल्लर E उवि° or उचि° C 'लरं B अखे ABCDIG 'डिय' Cf Gujar'ti
खंडवु Sindhu खंडवु to cultivate to plough BF 'सामो A य BCFG य D या
L 3 G उच्चानियं ead 'लिय G only कृशमुन्नमितमिति समाहार L 4 BF किसोसामियं
इति C 'न्नमय D 'न्नमियमिति G उच्चे° C 'लरं G उचि C उति B ओच्चेल्लरमित्यपि AC उव-
ल्लरमित्यपि D उवेल्लरमित्यपि F उच्चेल्लरमित्यपि L 5 ABCDFG रुसिया° ead 'च्छिष्टयमु°
ead 'डुहियमु° ead 'कुविय ADE उचिडे° G 'उव्विडे° L 6 A 'हिय BCDEFG 'हिय
BE उखित्त C 'डि' L 7 ead 'च्छिष्टयं ead उट्टुहिय B om य ead 'रुनिय° B उचिडे°
C' उचिडे° G उचिडे° G द्विपरत्तमा° L 8 G उट्टुहियमित्यपि BF उट्टुहियमित्यपि C उट्टुहिय-
मित्यपि D उट्टुहिय ead उग्गाहिय om D L 9 G यं C मुचइ BCDF उच्छिष्टय
L 11 C उरुसित 2 hd आ E क्तित्तओ ABDFG सित EG सति° C 'दिण ABCEFG
परिसेविय° D परिसेविय G 'गमु L 12 CF उल° BF फुट्टिय° ACEG 'फुट्टिय D उल्लुफुट्टियान
(sic) ead 'डियम्मि L 13 C उरुसित G सित G 'सचित CDG सज्जितश्चेति ead 'नियं
B य L 15 ADG उव्वन AG परत्त C 'दूलाम्मि D 'च्छल° E 'थूल° CD अणवत्त°
ABDFFG य C या L 16 E has ऊकारादे before ऊआ D ha° here p 56 l 2 BF
ऊया A कूआ G बूया E गभयं

उच्चत्तरत्त पार्श्वयो स्थूलमसमञ्जसविवर्तन च ।

॥ अथ व्यत्तरादिक्रमेणैव ऊकारादय ॥

ऊभा यूका । ऊलो गतिभङ्ग । ऊसण रणरणक ॥ यथा ।

ऊभाउलवत्थाण रिऊण गिरिभमणजायऊलाण ।

5 पिभ्रविरहऊसणेण तइ कुविए कह सुह कुमरत्वाल ॥ १०७ ॥ [१३६]

ऊसारो कूसारे ऊसअमुवहाणामूसलं पीणे ।

ऊहइं ऊहसिअम्मि ऊरणी तह उरब्भम्मि ॥ १४० ॥

ऊसारो गर्तत्रिशेप । ऊसअ उपधानम् । शयने मस्तकोत्तम्भनाय यन्निवेश्यते ।

ऊसल पीनम् । ऊहइ उपहसितम् । ऊहसिअ इति तु उपहसितशब्दभय रूपम् ।

10 ऊरणी उरभ्र ॥ यथा ।

ऊसलऊसयतूलि मोत्तु सहि णइतडे अहिसरन्ती ।

होहिसि ऊहइपय पखलन्ती उरणि व्व ऊसारे ॥ १०८ ॥ [१४०]

आणान्दिअम्मि ऊणांदिअमूसलिअं सरोमञ्चे ।

विकिखत्ते ऊसाइअमूसायंतो अ खेअसिठिलम्मि ॥ १४१ ॥

15 ऊणांदिअ आनन्दितम् । ऊसलिअं सरोमाञ्चम् । ऊसलिअं उच्चसितमिति तु

उच्चसिधात्वादेशसिद्धम् । ऊसाइअ विक्रिप्तम् । ऊसाइअ उद्विक्तमिति धनपाल ।

ऊसाअतो खेदे सति शिथिल ॥ यथा ।

ऊसाअतसरोर ऊसाइअवलयाणिवटणभण्ण ।

उद्धकर ऊसलिअ ऊणदय सुहय चिरहतणुइं त ॥ १०९ ॥ [१४१]

L 1 G उच्चत्तरत्त D उच्चत्ति^१ । पार्श्वयो D dds श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ L 3 G अभा
G रणरणका L 4 G उया^२ C वच्छाणं C^३ भरणं L 5 e11 पियं C सुवि
HE कुपियं C कुमारं I G BIG ऊसयुम् L 7 A उरहू C ऊरह पीरसि^४ BE ऊसि^५
ABCDIG गियम्मि A उरजाभिन् I 8 G उसाय L 9 e11 उरसियमिति
I 10 C उरध G उरभा I 11 C उगूयत्तन्नि B1 णइतडे CG णइअउ C सहि^६
I 12 C उहइ G पखलन्ती BCF व्ण om D I 13 e11 आणान्दिअम्मि ऊणान्दियमूसान्तिये
I 14 e11 उसाइयम् G भागन्ता B1 रय I 1^७ e11 उणदियं e11 उसात्तियं
e11 उसात्तियं (भागात्तियं) (इति^८) I 16 e11 उसाइय twice B इति च धनं^९
I 17 G उसायभा I 18 e11 उसाइय^{१०} Bon वत्तय BCI रिपइण L 19 B ऊइ^{११}
(उइ e11 उसात्तियं (उसात्तियं B1 सुह B नण्ण

ऊसुक्किञ्चं विमुक्के ऊमुत्तिअमवहपासघायम्मि ।

ऊसुंभिअऊसुरुसुंभिआ य रुद्धगलरुसम्मि ॥ १४२ ॥

ऊसुक्किञ्चं विमुक्तम् । ऊमुत्तिञ्चं उमयपार्श्वघातः । ऊसुंभिञ्चं तथा ऊसुरुसुंभिञ्चं रुद्धगलं रोदनम् । ऊसुंभिञ्चं उल्लसितमिति तु उल्लसिधात्वादेशसिद्धम् ॥ यथा ।

ऊसुक्किअहासाए ऊमुत्तिअदुत्थिआइ तुह विरहे ।

ऊसुंभिएण तीए कयमूसुरुसुंभिञ्चं सहीण पि ॥ ११० ॥ [१४२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

गामे सङ्गे ऊरो जिभिअपज्जाउलेसु ऊसत्थो ।

ऊसविअञ्चं उब्भन्ते तहेअ उद्धीकए होइ ॥ १४३ ॥

ऊरो गामः सङ्गश्च । ऊसत्थो जृम्भितमाकुलश्च । ऊसविञ्चं उद्भान्तमू- 10
र्ध्वीकृतं च ॥ [१४३]

॥ अथ एकारादयो व्यञ्जरादिक्रमेण प्रस्तूयन्ते । ऋचर्णालृचर्णयोः प्राकृते प्रयोगाभावात् ॥

एलो कुसले एको रोहपरे चन्दराम्मि एकंगं ।

एत्तोप्पं एअप्पहुदि अ पविसन्तम्मि एमाणो ॥ १४४ ॥

एलो कुशलः । एको खेदपरः । एकंग चन्दनम् । एत्तोप्पं एतत्प्रभृतीत्यर्थः । यस्तु एत्तोप्पं एहमेत्त इति व्याचष्टे सो अभिमानचिह्नसूत्रं विवृण्वस्तदभिप्रायं नाव-

L 1 *edd* ऊसुक्किञ्चं C विमुक्के 2 *hd* 'सु' G *om* मुक्के ऊ *edd* 'त्थि' BF 'सुहयपास' E 'मययपास' D 'सुभय' C 'पासघमि' L 2 *edd* ऊसुंभिञ्चं G 'ऊसुर' E 'सु' *edd* 'निय' L 'रुद्ध' C 'रुसम्मि' L 3 BFG ऊसुक्किञ्चं C ऊसुक्किञ्चं *edd* ऊसुंभिञ्चं C 'पार्श्व' घात *edd* 'भिय' G 'ऊसुर' BF 'सुंभिञ्चं' G 'सुंभिञ्चं' C ऊसुंभिञ्चं 'रुद्ध' C 2 *hd* 'रुद्ध' L 4 BFG ऊसुंभिञ्चं C ऊसुंभिञ्चं उल्लसि' L 5 *edd* ऊसुक्किञ्चं G उमुत्तिञ्चं BF 'त्थि' C ऊसुंभिञ्चं *edd* 'दुत्थि' याइ C तु L 6 C ऊसुंभिएण तीए कयसुरुसुंभिञ्चं G 'सुर' *edd* 'निय' L 8 L ऊरो C जभिय' D र्णपय' ABEFG जिभिय' E 'पव्याउत्ते' C 2 *hd* ऊसत्थो E ऊसत्थो L 9 *edd* ऊसविअञ्चं C तुउत्ते 2 *hd*, उब्भन्त ABCFG तहय D तहय A उद्धी' G उद्धी' L 10 G जभित' *edd* 'निय' G उद्भान्त BF ऊद्धीकृत C ऊद्धाकृत L 11 E कुजाने E पक्कत L 15 ABCFG मय' D मययय' A 'पहुदि' C 'पहुदि' BCDEFG य L 16 G कुसल B र्ध्वं L 17 C G 'नेत्तमिति' BF 'महन्मिति' D 'महन्मिति' मिति C 'अभिमान' G *om* 'चिह्न' *edd* 'विवृण्वन्त'

बुध्यते । यतो देश्यन्तरेष्वपि एत्तोष्पं अष्पद्बुद्धि एतावदेव वृश्यते । उदाहृतं चाभि-
मानविद्भेनैव स्ववृत्तौ । यथा ।

दिभ्रहं थुडुंकिअमुही जूरइ अहए नुमं वहु दिअर ।

अम्हं सह कार्यदि एत्तोष्पं मा करिज्जासु ॥ १११ ॥ इति ।

5 एमाणो प्रविशन् ॥ यथा ।

एमाणमयणवाणोद्विए जरे तीइ तुज्ज एकाए ।

एत्तोष्पंएलाणं एकंगरसो वि णाहिमओ ॥ ११२ ॥

अत्र च । एत्तादे इदानीम् । एहहं इयत् । एकारो अयस्कारः । एते शब्दानुशा-
सने साधिता इति नोक्ताः ॥ [१४४]

10 एकैकममसोसो एकणडो तह य कहयम्मि ।

सा एमिणिया जीए सुत्तेण पमिज्जए अडुं ॥ १४५ ॥

एकैकमं अन्योन्यम् । एकणडो कथकः । एमिणिया यस्याः स्त्रियाः सूत्रेण
शरीरप्रमाणं गृहीत्वा दिक्षु प्रक्षिप्यते कस्मिंश्चिदेश आचारविशेषे सैवमुच्यते ॥ यथा ।

एमिणियाए तीए रुवं दहुण कामसरविद्धा ।

15 एकैकमं कहन्ता तरुणा जायन्ति एकणडा ॥ ११३ ॥

अत्र एकवई रथेत्येकपदीशब्दभवत्वाच्चोक्तम् ॥ [१४५]

एकधरिल्लो दिअरे सहोसिए एकसाहिल्लो ।

सा एकसिंवली जा सिंवलिपुप्फेहि णवहलिआ ॥ १४६ ॥

एकधरिल्लो देवरः । एकसाहिल्लो एकस्यानवासी । एकसिंवली शाल्मलीपु-

20 प्यैर्नवकलिका ॥ यथा ।

L 1 CG मयपद्बुद्धि BF मयप्यं L 2 G चिद्रेण G om. यथा. L 3 G द्वियहं
BCF द्वियत् BG थुडुंकियं C थुडुंकियं F थुडुंकियं CD अहरे BF द्वियर C द्वियरे L 4 कार्यदि
G ही G करिज्जासु G om इति L 6. G भाणो C तुज्ज म (sic). L 7. BCF मनी-
प्यं cdd. हिमड L 8 BF मन्नादि C साह. C स्कार. L 10 B एकैकममसोसो
C एकडो G एकनडो L 11. ABG ममिणिया D जाए A पमिज्जाम् C पमिज्जाम्.
L 12. G एकनडो C सासो cdd ममिणिया. C om. स्त्रिया. L 13 cdd 'हेजे C 'हेजे ये
om. आचारविशेषे, 2 hd विगंये cdd सा मयमु. L 14. cdd ममिणियायाम् BF रूपं C विहा
L 15. G एकनडा BF एकण L 16 BF एकनडे. L 17. ABCDEF द्वियरे
C सासोतिड 2. hd 'मिअरौ G ति L 18 C एकं G मय्यं BCFG 'सिपनी BEFG सिप-
नियु (E 'सि) AD 'पुप्फेहि BCFG 'सि cdd नवं C नवहि E 'मिआ ABCDEF 'मिया.
L 19 G एकस्थानं C एकसावनी BFG 'मिदनी.

एकधरिण ए लज्जसि किमेकसाहिहमाणुसाणं पि ।

जं एकसिबलिमिसा पुणो पुणो णिअसि मालारि ॥ ११४ ॥ [१४६]

एकहणपुडिंगं विरलम्बुकरो एणुवासिओ भेके ।

एराणी इन्द्राणी पुरंधिआ तव्वयत्या य ॥ १४७ ॥

एकहणपुडिंगं विरलविन्दुवर्पः । एणुवासिओ भेकः ॥ यथा ।

सुन्दर गोरद्वीए गोरी अज्जेअ तीइ सुपससा ।

एकहणपुडिंगं इ एणुवासिए आगओ सि जं काले ॥ ११५ ॥

अत्र एकसरिअशब्दः शीघ्रार्थे निपातेष्वस्माभिरुक्त इति नोक्तः ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

एराणी इन्द्राणी तद्वत्स्था च स्त्रीति व्यर्था ॥ [१४७]

एलविलो धणिओसहा अधम्मरोरपिण्णु एकमुहो ।

ओली कुलपरिवाडी ओज्जमचोक्खमि विमलणे ओप्पा ॥ १४८ ॥

एलविलो आद्यो वृषभध । एकमुहो निर्धर्मो दरिद्रः पियधेति व्यर्थः ॥

॥ अथ ओकारादयः । ऐकारस्य प्राकृते उभावात् ॥ ओली कुलपरिपाटी ।

पड्डियाचकस्सालोशब्दभवः । ओज्ज अत्रोत्तम् । ओप्पा शाखादिना मयादेर्मा-
जैनम् ॥ यथा ।

शिप्रमउडोपिअपयणह किन्ती तुज्ज धवलेइ ओज्जं पि ।

ससिकुलंभवाण अहवा भोलिसहायो अय कुमरवाल ॥ ११६ ॥ [१४८]

L. 2 B 'सिवाजिं' C om पुणो once BCF णियसि G णियरि L 3 A 'लवुकणे व ण्णु'
E 'हणे D विरज्जविन्दुवत्साण (sic) 1DG, C 1 hd 'वासिउ After भेक Eadds अथानेकार्था
L 4 E पुंदि' cdd. 'धिया BCF तथयं CD 'च्छा य L 5 B म्बुकणपुडिंग C 'डिण्णि
G 'विन्दु' C एणि' C 1 hd G 'वासिउ C भेका L 6 BFG अज्जेय C अहरेय G तीण
G 'सत्ता L 7 CG आगउ L 8 cdd म्बुसरिय' G 'प्रार्थ L 9 B अथानेना
L 10 C य 2 hd च F य cdd स्त्री इति C om द्वार्या BDFG द्वार्य L 11 C एत्ता'
ABCEFG 'विन्ना ACDFG 'उत्तरा C 'अधम्मरार' 'सुरे 2 hd 'सुरे L 12 Before this
line E inserts ओकारादि D अथ आकारादय The MSS constantly confound उ and
ओ in the beginning of the words Thus v 1 will not be noted in this chapter
E 'पड्डियाडी A उज्जमचो' BDF 'वा' C मद्दमचोरेहम्मि E उज्जमचोरे' G वज्जमथाक्ख'
(sic) C चाप्पा L 13 C म्बुवासिओ C म्बुसुरो B इरिअथ L 14 C अभावात्
L 15 cdd 'याथरुणु आजी' C ओइइ अयोत्तं C चाप्पा G मया' L 17 cdd
पिय C ओइइ L 18 BCDF 'कुलभवाण B अहवा ए अहवा ओज्ज'

ओअं वत्ता ओरं रुचिरे करिवन्धखायमोवं च ।

ओसारोसका गोवाडोसरिया हिमम्मि ओग्गीओ ॥ १४९ ॥

ओअं वार्ता । ओरं चारु । ओवं गजादेर्वन्धनार्थं खातम् । ओसारो गोवाटः ।
ओसको अपसृतः । ओग्गीओ नीहारः ॥ यथा ।

5 चइआजिओवओअं रिउरौ ओग्गीओओरजस तुज्ज ।

भीष्मा ओसारेमुं वसन्ति समराउ ओसका ॥ ११७ ॥ [१४६]

केसविवरणे ओच्छिअमोंडलमवि केसगुम्फम्मि ।

ओसिअमवले ओगीवी गिबे ओत्यरो वि उच्छाहे ॥ १५० ॥

ओच्छिअं केशविवरणम् । ओडलं केशगुम्फो धम्मिल्लप्रायः । ओसिओ
10 अवलः । ओगीवी नीत्रम् । ओत्यरो उत्साहः ॥ यथा ।

अणओत्यरोसिआणं जरउडओगीविसङ्गजडिलेसु ।

तुज्ज रिऊणं रसे कहमोच्छिअमोंडलं च केसेसु ॥ ११८ ॥ [१५०]

ओग्गालो ओआलो वहोलए ओत्यओ अ अवससे ।

ओक्किअमुसिए रफे ओगिबो गीविआइ ओवट्टी ॥ १५१ ॥

15 ओग्गालो तथा ओआलो अल्पं स्रोतः । ओत्यओ अवसन्नः । ओत्ययं पिहि-
तमित्यन्ये । ओक्किअं उपितम् । वान्तमित्यन्ये । ओगिबो वल्मीकः । पिपीलि-
कोत्पातो मृद्राशिरित्यर्थः । ओवट्टी परिधानैकदेशः ॥ यथा ।

L 1 E वत्ता BG 'वध' L 2 E 'संगुका गोवाडो' cdd 'सरिया E हिमम्मि ADEFG,
C1 hd उग्गीउ L 3 G उव pro आव. L 4 G उपसृत. L 5 BFG चइआजि
C चइया' G उवउव (sic) cdd उग्गीय' C उरजस तुज्ज L 6 cdd. भीया C समराओ.
L 7 cdd 'ओच्छियम' E 'डणमवि C' गुफिदि L 8 A ओसियमं बने BDG उसियम'
G 'बने C ओसियम' C ओसिया' AC लिषे ABC I hd., DFG उच्छरो E, C 2 hd ओच्छरं.
L 9 G उवियं and has यथा before it B उच्छिय C' य B 'गुफो In C the words from
पेशुका to 'कसुगु 12 are written twice L 10 BFG अवज C नीत्र cdd ओच्छरो
C उच्छाह L 11 BDFG अणओच्छरो' cdd 'सियाणं G जरउडओगी' C' उव' C'
उवओगी' G 'जिनेगु. L 12, C तुज्ज C' कहमोच्छियम' C' . कहमोच्छियम' BIG 'च्छियम'
C' om अ नेगेगु L 13 AD उयानं BCE आयानं C वरंज वरंजण A उवउ C ओ-
वउ DG उवउ CG om अ (E अवसन्न GC 2 hd अ L 14 cdd. 'कियमु'
A लिउओ C ओसिया G उवयो cdd ओसिया' G 'यार BCE आवरी D उवरी E उवट्टी
G उवरी. L 15 CF उयाना B आयाना B ओण BCE ओच्छओ BI' अवसन्नः
C ओच्छिय cdd ओसिय L 16 BF ओसिया C ओसिया. L 17. cdd. (C') ओ-
वरी C 'वैरिगोष.

बाहोग्गालघणो आलपुरिओशिञ्चशिग्गयाहिभया ।

गलिओवड्डी तुह रिउवहू वणे ओत्यओक्किआ लुडइ ॥ ११९ ॥ [१५१]

ओसाओ पहररुजा ओच्छत्तं दन्तधावणए ।

ओसीसं अववत्ते ओवड्ढो मेहवारिसेअम्मि ॥ १५२ ॥

ओसाओ पहारपीडा । ओच्छत्तं दन्तधावनम् । ओसीस अपवृत्तम् । ओवड्ढो मेघजलसैकः ॥ यथा ।

ओ ओच्छत्तमिसेण पहिओ ओसीसिऊण जन्तो वि ।

णवमयणसरोसाओ मोडइ ओवड्ढुल्लणीवलय ॥ १२० ॥ [१५२]

ओहंकोहड्डोलिप्या हासे छन्नरमणमोलुंकी ।

ओलिंभा उहेही ओचुल्लं चुल्लिएगदेसम्मि ॥ १५३ ॥ 10

ओहंको ओहड्डो ओलिप्यं हासः । ओलुंकी छन्नरमणम् । नट्टा यत्र शिशवः क्रीडन्ति । चक्षुःस्थगनक्रीडेति केचित् । ओलिभा उपदेहिका । ओचुल्लं चुल्लयेकदेशः ॥ यथा ।

ओहकिरि ओहड्ड च य ओलुकिं च सारवेसु घर ।

ओचुल्ले ओलिंभ दहु ओलिपिही तुह णणन्दा ॥ १२१ ॥ [१५३] 15

वलिए ओज्जल्लो गज्जिअम्मि ओअंक्रओज्जाया ।

दीहरमुहरड्डुणीए ओरल्ली ओल्लणी सिंहरीणीए ॥ १५४ ॥

L 1 *edd* बाहो° *edd* घणायान° G पूरिउणिञ्चग्गया° C णिच° L 2 G गन्निउव्वही B वही C उड्डी F वही C रिञ्चांहण *om* वणे B ओत्थनुक्किया CG क्रिया BF लुडइ C लुडई L 4 G उसीसं *edd* अपवत्ते A उवड्ढो C ओहो EG उवड्ढो A महवारि° AB सियम्मि G वारिवरियम्मि L 5 C ओछत्त G उल्लत्त BF आसास C आवण L 7 G उ उच्छत्त° C ओवत्त° G मिसेण G उसीसिउण L 8 G सरोसाउ C ओव° G उरह° C णवलय L 9 A हड्डो E हड्डो A निव्या G छन्नरवण° C लुका L 10 C ओलिंभा C ओहही BF ओचुल्ल C ओचुल्ल D उवुल्ल E उचल्ले G उचुल्लं C लुनि° ABCDF एक° L 11 G उहंको C ओलुका G उल्लणी G लन्नरवणं C रणण 2 *hd* रमण C नट्टा L 12 C ओलिंभा G उलिंभा BF ओचुल्ल C ओचुल्ल C चुल्लयेक° G लुल्ले° C 1 *hd om* यथा L 14 C ओहकिरि G उहकिरि C हट्ट (sic) C सारवेस L 15 C ओचुल्ले C ओलुंभ दहु आ° लुण° L 16 BCEFG वलिंभ C आचुल्लो C गज्जिं *edd* यम्मि G उररु° C उररुसाया ABCDFG ज्जाया L 17 A मुहरमुणिण E मुहर° G उरणी ABCDF सिंहरीणी

ओज्जलो वलवान् । ओञ्चंको तथा ओज्जाओ गर्जितम् । ओरह्नी दीर्घमधुर-
ध्वनिः । ओल्लणी मार्जिता ॥ यथा ।

ओज्जलभडोज्जाभं करिओञ्चंकं च सुणिअ संगामे ।

ओल्लणिमहुरोरह्नीमुहला जे ह्वन्ति ते पुरिसा ॥ १२२ ॥ [१५४]

5 ओसणामुवेअम्मि अ ओरिल्लो अइरकालम्मि ।

ओड्डणमुत्तरिए ओइत्तं ओइत्तणं च परिहाणे ॥ १५५ ॥

ओसणं उद्वेगः । ओरिल्लो अचिरकालः । ओड्डणं उत्तरीयम् । ओइत्तं तथा
ओइत्तणं परिधानम् ॥ यथा ।

ओरिल्लमयणवत्तोसणाइ ओइत्तणम्मि ल्हसिअम्मि ।

10 परिहिअमोड्डणमोड्डिअमोइत्तं तुज्ज दंसणतुराए ॥ १२३ ॥ [१५५]

ओडडं रत्ते ओलत्थो दलिए णायम्मि ओहत्तो ।

ओससं तुडिए ओरुंजं णत्थि त्ति भणिअकीलाए ॥ १५६ ॥

ओडडं रक्तम् । ओलत्थो विदारितः । ओहत्तो अवनतः । ओससं त्रुटितम् ।

ओरुंजं नास्तीति भणितगर्भा क्रीडा ॥ यथा ।

15 असोडडो दइओ तुह ओहत्तो वि णवणहोलत्थो ।

ओरुंजं मुक्कलिओ मा मह ओससणोहिआ होसु ॥ १२४ ॥ [१५६]

विहलम्मि ओहुडं ओहुरं च खिसम्मि ओवरो णिअरे ।

ओसुदं विणिअडिअम्मि ओड्डरी अन्तआवरणो ॥ १५७ ॥

L 1 C ओइल्लो 2 hd 'हु' C ओइल्लो 2 hd 'ओ' L 2 B 'ह्वनि' G उत्तणी
L 3 C ओइल्ल' G 'ल्लो' C 'हाय' BCF सुणिय G सुणिय L 4 G 'गुह्ना' C 'मुहुजा'
G हि pro ज G om ने L 5 G 'सुध्वेयम्मि' D 'ध्वेयम्मि' A 'सुध्वेअ' ABCDFG य
G उइल्लो L 6 E ओइण' G उइण' A उइत्तउइत्तणं L 7. G om आसणं G उइणं
L 8 CG ओइत्तणं च परि' L 9 G 'चत्तो' C एरसिययम्मि BFG 'सियम्मि'
L 10 cdd परिहियमोहणं (C'ड्ड) BFG 'मानियम्मि' C 'हि' C तुड्ड L 11 B ओइड
G उइ cdd ओइत्तणी G ह्निअ अ AE एत्तम्मि BCF एत्तं D एत्तम्मि L 12 B
ओइत्त G उइत्त B ओइत्त CG एत्तम्मि cdd भणियं L 13 C ओइड G ओइड cdd 'ओइ'
B 'रि' G आणत्त L 15 BF 'दो' C 'ड्डो' G 'उइ' G उइत्तो G एवणहोणहोणो. BCF
'नत्त' L 16 C मुक्कलिओ G 'न' G उइत्तणं cdd 'हिया' L 17 A विणम्मि
G विणम्मि cdd विणं L 18. cdd 'विडियम्मि' A आज्जरी E उइत्तिय C आइत्तरी
C संतपाय'

ओहुडं विफलम् । ओहुरं खिन्नम् । ओहुरं अवनतं सस्तं चेत्यवन्ति सुन्दरी ।
यदुदाहरति स्म ।

खणामित्तकलुसिआए लुलिआलयवन्नरीसमोत्थरिअं ।

भमरभरोहुरयं पड्डयं व भरिमो मुहं तीए ॥ १२५ ॥

किं तं पि ह्व वीसरिअं णिक्वि जं गुरुअणस्त मज्झम्मि ।

अहिधाविऊण गहिओ तं ओहुरउत्तरीआए ॥ १२६ ॥

5

ओवरो निकरः । कप्रत्यये ओवरओ । ओमुद्धं विनिपतितम् । ओज्झरी
अन्नावरणम् ॥ यथा ।

पहरोद्धहओज्झरिओवरखलणोहुरा रणा रिउणो ।

तुह कुमरवाल ओहुडभुअदण्डा जन्ति रसेछ ॥ १२७ ॥ [१५७]

10

ओसित्तं ओलित्ते अहिहूए ओहुओग्गिओणुणया ।

ओइह्वं आरूढे ओसीओहाइआ य हेडमुहे ॥ १५८ ॥

ओसित्तं उपलिप्तम् । ओहुओ ओग्गिओ ओणुणओ एते त्रयो ऽप्यभिभूतार्थाः ।
ओइह्वं आरूढम् । ओसीओ तथा ओहाइओ अधोमुखः ॥ यथा ।

ओइह्वे गयमोग्गिअगिरि मओसित्तमुहमणोसीअं ।

तइ ओहुअहरिचरिए ओणुणओहाइआ ह्वआ रिउणो ॥ १२८ ॥ [१५८]

15

ओलित्ती ओलिप्पंती असिदोसम्मि ओकरणी जूआ ।

ओड्झायं ओह्विअमसं पेक्खिअ करेण जं गहिअं ॥ १५९ ॥

L 1 G ओहुडं cdd ओहुरमवनत C चेत्यं G चेति वतिं L 3 cdl कलुसियाए
BFG लुजियां BCF समोद्धइय G समोद्धरिय L 4 G हुरिय BF च सरिमो G मुहीम
(sic) L 5 C वित्तं cdl रिय G गुरुअणस्त L C G om त C 1 hd ओहुरआं
नरइआए 2 hd उत्तरं G रउत्तरीं BEG रीयाए L 7 C ओइह्वरीय शवरण
2 hd आवरण L 9 C पहरोद्धहओज्झरिओवरखलणो (sic all) L 10 C जंते
L 11 G अवनित्ते C 1 hd बहुओं G ग्गिअणुणया L 12 cdl हाइया BF हेडमुहे
C 1 hd मुहे L 13 G उहयं उग्गीउ C ओहु om ओ ओग्गिओ C 2 hd has ओग्गि
G उणुड cdl त्रयो ऽ पि अमिं G उत्तीउ L 14 C अपांमुखम् L 15 cdd मं
ग्गियं C गिरि C मुहमं L 16. C तइ हुअहरिचरिए cdd राइया L 17 A उपपत्ती
G उलिप्पत्ती E जूया L 18 C ओइहायं C ओहिअयं A रियं BF रियं D उरि-
दियामं G हदियमं C पलिय ABDFG पेक्खिय AD गरिय BCF गहिय

ओलिन्ती तथा ओलिपन्ती खज्ञादिदोषः । ओक्कणी यूका । ओज्जायं तथा
ओहडिअं अन्नं प्रेर्यं यत्करेण गृहीतम् ॥ यथा ।

हुरिओलिन्ती असिओलिपन्ती ओक्कणी अ राववत्ये ।

कहइ रिऊण तए जसमोहडिअयं सिरिं च ओज्जायं ॥ १२८ ॥ [१५८]

5 सेणे ओलयओलावया य फलहग्गलाइ ओहडणी ।

ओलअणी राववहुआ ओलइणी दइअभूआ य ॥ १६० ॥

ओलओ तथा ओलावओ श्येनपत्ती । ओलओ अपलाप इत्यन्ये । अत्र ।
ओहइ अवतरति । अयं धात्वादेशेषूक्तत्वान्नोक्तः । ओमाल-ओज्जर-ओसत्तशब्दा
निर्माल्य-निर्झर-अवसत्तशब्दभवा इति नोक्ताः । ओहडणी फलहकार्गला ।

10 ओलअणी नववधूः । ओलइणी दयितीभूता ॥ यथा ॥

ओलइणी ओलअणी रिऊण ओलयपिए रणे खग्गो ।

ओहडणिदीहमुअ नुह भडचडओलावओ रुआवेइ ॥ १३० ॥ [१६०]

ओसुंखिअं च उप्पेक्खिए अलिन्दम्मि ओसरिआ ।

ओआवलो अ बालायवम्मि ओहाडणी पिहाणीए ॥ १६१ ॥

15 ओसुंखिअं उत्प्रेक्षितम् । ओसरिआ अलिन्दः । ओआवलो बालातपः ।
ओहाडणी पिधानी ॥ यथा ।

ओसुंखिअ पिअमिन्तं ओआवलमोसरिं सरन्तं च ।

शन्दीइ खिविअ जारं असई ओहाडणिं देइ ॥ १३१ ॥ [१६१]

L 1 G ओलिपन्ती. C ओज्जाय L 2. B ओहडियं CG (F?) हियं L. 3 C लन्ती
G लिपन्ती G एववत्ये C एववत्ये L 4 B हदियं G हेअअं C सिरिं च ओज्जाय.
L 5 CG फलग्गलाइ. L 6 C ओजहणी D उजहणी G ओजयणी A एववहुया
D एववहुया E एववहुया BCG वहुया A उलअणी G उलअणी दइयहुया twice. *edd.* दइयं
EG भूया L 7 B श्येनपत्ती G श्येन पत्ती. L 8. C अवतरि C हेपुन्
BF धात्वादेशेषूक्त. C ओज्जर B निर्माल्य C निर्माल्य. L. 9. G अवप्यक.
L. 10 C ओलअणी G ओलअणी C ओलअणी G ओलअणी. L 11. CG ओलअणी
C अलअणी G अलअणी G उलअणी C तिण L 12. B ओहडणी C भूय G यडउ-
रणाव B रुआवेइ G रुआवेइ. L 13 A ओसुंखिअ AE उप्पेक्खिअ C अलिन्दिअ ABCDEG
'रिया. L 14 E बन्ना G उयावन्ना A य BCFG यन्ना E अम्मि E पिराणा.
L 15. *edd.* ओसुंखियं BCF ओसरिया C अलिन्दिः G यन्ना L 16 G ओहाडणी.
L 17. *edd.* ओसुंखियं विवर्धित C लमोसार L 18 BG खिविअ C हेइ.

ओआअवो वि अत्यक्वणमि ओवट्टिअं च चाडुमि ।

ओअग्विअमोसिंधिअमङ्गुपिण्डुमि ओलइअं ॥ १६२ ॥

ओआअवो अस्तसमयः । ओवट्टिअं चाडु । ओअग्विअं ओसिंधिअं । प्रातमित्यर्थः । ओसिंधिअशब्दो ऽपि देश्य एव । अनया तु भङ्ग्या निबद्धः । ओलइअं षडे पिनद्धम् । यथा ।

ए ह ओअग्वइ कमलं ओलइअं ए सहए जलइं पि ।

ओवट्टिएहि ओआअवे वि ओसिंधए ए सा असणं ॥ १३२ ॥ [१६२]

ओलुंपओ अ तविआहत्ये ओहीरिअं च उग्गीए ।

सुत्ते ओल्लरिओ विहिकयमि ओसाणिहाणं च ॥ १६३ ॥

ओलुंपओ तापिकाहस्तः । ओहीरिअं उद्गीतम् । अवसन्नमित्यन्ये । यस्तु 10
ओहीरिअशब्दो निद्रार्यः स धात्वादेशेयुक्त इति नोक्तः । ओल्लरिओ सुप्तः ।
ओसाणिहाणं विधिवदनुष्ठितम् ॥ यथा ।

णिसि ओल्लरणे ओसाणिहाणिअ किं पि तीइ जं.नुमए ।

तं चिअ ओहीरइ सा ओलुंपयकन्मवावडा वि दिणे ॥ १३३ ॥

अत्र । ओरुम्माइ उद्वाति । ओहामइ तोलयति । ओलुंडइ विरेचयति । 15
ओसुक्कइ तेजयति । ओंग्गालइ रोमन्ययति । ओरसइ अवतरति । ओअंदइ ओहालइ
आच्छिनत्ति । ओअग्गइ व्याप्नोति । ओहावइ आक्रामति । ओवासइ अवकाशते ।
ओअक्वइ पश्यति । ओवाहइ अवगाहते । एते धात्वादेशेऽस्माभिरुक्ता इति
नोच्यन्ते ॥ [१६३]

L 1 BF ओआअवो C ओआववो वि अच्छ G उहणियं A 'द्विय BCFG 'द्विय D 'द्विय BCF वाडु' E चाडु. L 2 cdd ओअग्वियमासिंधियम' C 'एहणं L 'एधमि EG ओअइय. L 3 C ओआअवग G ओआ B ओवणियं CF द्विय G उअइअ C वाडु cdd ओआग्विय BCF ओसिंधिय L 4 B आसिंधियगन्ते C उसाधिय' L ओअइय L 5 G अगपिनद्ध L 6 BF ओअइय C ओअग्रय C ओअइय G उअइअं cdd, न C जङ्गइमि L 7 G उअइ' C 'द्वि' cdd 'परि BF ओआअवेहि C आआअव वि G उआव वि ओसिंधि L 8 A साणिया' BFDEG तदिया' C तदिया' BF ओवी E आइ cdd रिय G उग्गीवि L 9 G णियाणं E 'हाणि L 10 C ओलुओ BCF आहीरिय L 11 BCF ओहीरिय' G 'रिय' L 12 G 'मुट्टि' L 13 (ओल्लरणे BF तिइ C तीइ न नुमए L 14 cdd द्विय (C1 hd द्विय) G उज्जिय' C वेइ' BF 'वावडा L 15 C ओरुम्माइ G 'म्मा C ओहानि L 16 C ओसक्क C (F') G ओसरइ L 17 G उअअइ C ओअग्गइ व्याप्नोति । ओअग्गइ व्याहावइ आक्रामति (sic) G 'याशति L 18 BF आक्व

॥ अथानेकार्याः ॥

शिसजलहिमेसु ओसा सेवयअपहावलेसु ओलुगो ।

ओआली असिदोसोली ओलुडुमघडन्तमिच्छासु ॥ १६४ ॥

ओसा निशाजलं हिमं चेति व्यर्था । ओलुगो सेवको निश्चयायो निःस्थामा चेति
४ व्यर्थः । ओआली खड्गदोषः पङ्क्तिश्चेति व्यर्था । ओलुडुं अघटमाणं मिथ्या च ॥ [१६४]

ओअह्लो पलहत्यप्पकम्पगोवाडलम्बभासोसु ।

ओरत्तो वि विदारिअगन्विडुकुसुम्भरत्तेसु ॥ १६५ ॥

ओअह्लो पर्यस्तः कम्पो गोवाटो लम्बमानश्चेति चतुरर्थः । ओरत्तो विदारितो
पर्विष्ठः कुसुम्भरक्तश्चेति व्यर्थः ॥ [१६५]

10 ओहट्टो ओसरिए अवगुणठणणीविआसुं च ।

गामेसहरिअआणावन्धणाखासु ओआओ ॥ १६६ ॥

ओहट्टो अपसृतो अवगुणठणं नीयी चेति व्यर्थः । ओआओ ग्रामार्थो ऽपहत
आज्ञा हस्त्यादीनां बन्धनार्थं खानं चेति चतुरर्थः ॥ [१६६]

ओहारो कच्छवए अन्तरदीवम्मि भागे अ ।

15 ओविअमारोविअरुसाचाडुमुक्केसु हरिए अ ॥ १६७ ॥

ओहारो कच्छपो नद्यादीनामन्तर्द्विपमंशश्चेति व्यर्थः । ओविअं आरोपितं रुदितं
चाडु मुक्तं इतं चेति पञ्चार्थम् ॥ [१६७]

L 1 B om अय L 2 BDFG एतिसजलं C निति E हिमेस C om from ओसा
to 'बलेसु F सेवयपहा ADEG 'बलेसु AC ओजगो L 3 C 'दोसोली G 'दोसो om ली
A उन्नमपडत्तमिच्छासु E 'मघडन्त' L 4 G निता C द्वयां CFG निच्छाय, B निच्छायः
BFG निस्थामा C निस्थामो L 5 G 'ओआली C ओयाली G पत्ति अति C om चेति
द्वयां G ओलुडु L 6 A पलहत्य C पलहत्य E पलहत्य C 'गोवड' A 'लम्बमानेषु
L 7 ABFG विदारिय C विदारिय A 'गोवड' C 'गोवड' A 'भत्तेसु L 8 C कपा
C गोवाट, BF गोवाटो L 9 BG गोवड L 10 C ओहट्टो A 'गुहण' C वा-
L 11 A गामेस' ABCFG 'हरिय' G 'वन्धण' L 12 C1 hd G आग्रहा C चपगत,
अय C 'धीरा, अय' L 14 A भागेसु BCFG द L 15 A उविअय' BCEFG
'ओविअय' cdd 'ओविअ' C रुत' 1 'चाट' C1. hd 'मुक्केसु BCFG य L 16. CF ओविअ
BG ओविअमारो' C om रुदित L 17 B चाटु C इत 2 hd इत G पन्थायं.

ओहित्यं च विसाए रहसम्मि विआरिए तह य ।

चन्द्रणसिलामु ओहंसो ओसच्चिअमसोहसादेसु ॥ १६८ ॥

ओहित्यं विपादो रभसो विचारितं चेति व्यर्थम् । ओहसो चन्दनं चन्दनधर्षण-
शिला चेति द्वयर्थः । ओसच्चिअ गतशोभमवसादश्च ॥ [१६८]

ओसिंचिअम्मि चन्द्रणघसणसिलाए अ ओहरिसो ।

ओत्यरिओ अक्कन्ते अक्कममाणे अ गायव्वो ॥ १६९ ॥

ओहरिसो घ्रातश्चन्दनधर्षणशिला च । ओत्यरिओ आक्रान्त आक्रममाणश्च ॥ [१६९]

ओसाअंतो जिम्भालसम्मि सीअन्तसविअणोसुं च ।

ओघसरो अ अणत्थे घराण वारिण्णवाहे अ ॥ १७० ॥

ओसाअतो जृम्भालसः सीदन् सवेदनश्चेति व्यर्थः । ओघसरो अनर्थो गृहवारि- 10
प्रवाहश्च । [१७०]

हेड्डामुहकारोक्खिअआकिसेसुं च ओसरिअं ।

ओहंपिअं च ओरंपिअं च अक्कन्तराडेसु ॥ १७१ ॥

ओसरिअ अधोमुखमत्तिनिकोच आकीर्णं चेति व्यर्थम् । ओहंपिअं आक्रान्त नट
च । एवम् ओरपिअं । चकारौ द्वयोरपि व्यर्थतान्त्रकौ । यदाह । ओहंपिअं ओरपिअं इत्यन्यो- 15
अशब्दौ नटे तथाक्रान्ते ॥ न चात्र यथासख्यभ्रमः । ओहंपिअं ओरपिअं इत्यन्यो-
न्यपर्यायतया सर्वैरभिधानात् । मिन्नार्थानां ह्यन्योन्यपर्यायत्वं न घटत इति ॥ [१७१]

L 1 A उहिल्ल प विभाण (sic) C ओहिच्छ G ओहिच्छ BCEFG विआरिए
L 2 A उत्ततिगमसोह^२ BF ओसच्चियमसादेसु C आसच्चिअमसोहसादेसु DE ओसच्चियम^२
L 3 C ओहिच्छ B व्यर्थ L 4 BCF ओसच्चियं G सादधेति C सादधेति द्वयर्थम् ।
L 5 A उत्तिचियमि B चियमि CF ओसच्चियमि G उत्तिचियमि L आसिंचियम्मि A चदणनि-
सणत्तिजाए G जिन्नाए A न BCFG य L 6 A उद्धरउ C ओच्छरिओ G अद्धरिओ
A अरुट्टि (sic) अक्कममाणे cdd य C णयणोयव्वा L 7 B तिन्ना CG ओच्छरिआ.
L 8 A सीसंत^२ BCFFG सीयत^२ A रावयणोसु भ BCF सविचणोसु G सच्चिय^२
L 9 C 1 hd अप्पसरा EG य BF अणच्छे G अणत्त A घराण वारेण्णवाहे^२ E वारिण्णवा^२
BCEF य L 10 C जम्भा अजस B जस G तथेतनअति L 12 E हेवा^२ C हेडो-
मुहकयण^२ AE क्विवय^२ BCF च्छियं G च्छिन्न C चाकि^२ L नेसु ACF चारपिअ BF जत्तयं
L 13 cdd चिय twice A य रपिय and in margin चउ to be inserted before इ^२ G एहेसु
L 14 BCF चिय B निकोनिकाय cdd चिय (twice) L 15 CG चियओरपिअं
L 16 G क्कन्ते G चिय C चियत cdd आरपियमिति अण्यो^२ L 17 cdd हि अण्यो^२
BCF चन्ते C om इति

ओअग्गिअमहिहूए केसाईपुञ्जकरणे अ ।

अस्सासत्ते तरहापरे अ ओलेहडो पवुङ्गे अ ॥ १७२ ॥

ओअग्गिअ अभिभूतं केशादीनां पुञ्जीकरणं च । ओलेहडो अन्यासक्तस्तृ-
ष्णापरः प्रवृद्धश्चेति अर्थः ॥ [१७२]

५ चन्दरारइजोग्गे ओवसेरमोहसिअमंसुअधुएसु ।

ओसिक्खिअं च गमराव्वाघाए अरइणिहिए अ ॥ १७३ ॥

ओवसेरं चन्दनं रतियोग्य चेति अर्थम् । चन्दरारइजोग्गे इति समाहारद्वन्द्वः ।

ओहसिअं वखं धूतं चेति अर्थम् । उपहसितार्थस्तु ओहसिअशब्दः संस्कृतमव एव ।
ओसिक्खिअं गतिध्याघातो ऽरतिनिहितं च ॥ [१७३]

१० ओहरणं विणिवाडगामत्यस्सारोवरां चेअ ।

परओ ठिअसंजोए उकारओकारविणिमओ होइ ॥ १७४ ॥

ओहरणं विनिपातनमसंभवतो ऽप्यर्थस्य सभाषणं च । अत्र ओंवाल्डइ ह्यादयति
प्रादयति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोच्यते । इह च क्वचिदुकारस्यान ओकार पठन्ति
ओकारस्याने च उकारम् । तत्र विषयविभागो दर्शयते । परतः स्थिते संयोग

१५ उकारओकारयोर्विपर्ययो भवति । यथा । उकंदी ओकंदी । उक्खली ओक्खली ।
इत्यादि । एतच्चोपलक्षणमिकारएकारयोरपि । यथा । इक्को एक्को दरिद्रः । इत्यादि ।
यदस्मराम । ओत्सयोगे । इत एइ । इस्सः संयोगे । इति च ॥ [१७४]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपश्लेशीनाममालायां प्रथमो वर्गः ॥

L 1 BCEFG 'ग्गियम' G 'भूण' ABCFG य L 2 BG अत्ता' E 'सत्ते B पवुङ्गे CEFG
पवुङ्गे cdd य L 3 BCF 'ओअग्गिय' BF प्रतिभूत G 'अन्यासक्त' L 5 E 'जुग्गे
cdd 'हसियम' ABCFG 'सुय' L 6 cdd 'क्खिय' ABCFG य L 7 G 'जोग्ग
L 8 BG 'ओहसिय' B 'आरसिय' C 'उपहसिय' G 'उहसिय' L 9 cdd 'क्खिय
BCF 'अरति' L 10 E 'ओहरण' BCF 'मच्छस्ता' G 'मच्छसा' ACFG 'वेय B 'यं.
L 11 ABCDFG परउ ABF द्विय' C L द्विय' G द्विय D विया (i e द्विय) G 'संजोए E विणिग्गिअ
F विणिग्गिअ C होइ L 12 G om च BG 'योम्वाल्डइ उम्वाल्डइ I. 13 C धात्वादि-
पुक्त l om च cdd 'रथाने C ins आकारस्थाने L. 14 BF om. च cdd पुर instead of
परत cdd संयोग L 15 BCI उकारयोर्वि' G उकारउकारयोर्वि' L 16 cdd 'लक्षण
इकार' G इकारयार' C 'प्रकारति पि (2 hd 'रे) cdl दरिद्र L 17. C 'स्वताम . cdd उर्यो
योग C om. इत C एतद्वार see Siddhah I, 116 १5 84 L 18 A adds in margin.
स्वरवर्गः B C D I G Read इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपश्लेशीनाममालायां प्रथम-
स्वरवर्गः । गन्थां (D च G गन्थां) ॥ ८०२ ॥ E only इति प्रथमः स्वरवर्गः ॥

सगृहीताः स्वरादयः शब्दाः । इदानीं व्यञ्जनादयः सगृह्यन्ते । ते ऽपि वर्गक्रमेणोति कवर्गादयो व्यत्तरादिक्रमेण स्वरक्रमेण च प्रस्तूयन्ते ।

अन्धिअकवड्ङिआसुं कत्ताओ मूलए कंदी ।

कंतू कामे कंची मुसलाराणलोहवलयम्मि ॥ १ ॥

कत्ता अन्धिकाद्यूतकपर्दिका । कदी मूलकशाकम् । कंतू काम । कंची मुस- 5
लमुखे लोहवलयम् ॥ यथा ।

मुसलमुहं कचीए कच्छपएसो अ कदीहिं ।

कत्ताहि घड्ङजूअ रईइ कंतू अ सोहन्ति ॥ १ ॥ [१]

कह्ना कविसं मज्जे कलिकह्णोला विवक्खम्मि ।

कच्चं कोडुवं कज्जे कस्सो कच्छरो अ पड्कम्मि ॥ २ ॥ 10

कह्ना तथा कविस मद्यम् । कह्नाशब्दः कल्याशब्दभवो ऽप्यस्ति । स तु कवीना नातिप्रसिद्धः । कली तथा कह्णोलो शत्रुः । कच तथा कोडुवं कार्यम् । कस्सो तथा कच्छरो पङ्कः ॥ यथा ।

पिअ कविसकच्छर तुमं कह्णं कस्सं य मुच्च इमिणा हि ।

कह्णोलाकलिकचाकोडुवाणं मुणिज्जइ ण भेषो ॥ २ ॥ [२] 15

कवयं भूमिच्छत्ते णालियवल्लीइ अ कलंवू ।

उवसपिअम्मि कामिओ कीडीभेए करोडी अ ॥ ३ ॥

L 1 G गत्ता L 3 A अन्धियं BCLFG अन्धियं C 'वडिं' G 'वडिं' edd 'यागु
D अन्धियागु (sic) AD कत्ताडौ मू G वदी I 4 F 'नाएवजयमि L 5 BF 'दूत'
B कची G मुगजं L 6 BFG 'मूल L 7 G मुगजं मू B कचीम G य C कर्दीहिं G का'
I 8 edd कत्ताहि B 'चडुं' (?) G वडुं Should it be वडुं cfr Skt वडुं DG 'चूय'
L 9 C कज्ज corr 2 hd L 10 BF कच्चकोडुवं C कच्चं L काटुंय C यत्ता A कट्या
ABCFG य L 11 G यपिअ G om from यत्ता to 'प्रसिद्ध BCG कल्या D कल्या'
L 12 edd कच्च BI कोटुव C काटुवचं G कोटुव L 13 edd पिअ C तुमं कज्जतं य
BH य L 15 C कलीनारादिकल्पारादग्बाण B वाटुग्बाण G 'टुवाणं' C मुणिज्जइ
edd य C I 1d G डेउ L 16 G एणजियं ABCLF एणजियं D एणजायं G य
B कज्जु C कज्जम् L 17 edd 'पिअमि ACG कपिय ABCDFG' य

कवय भूमिच्छत्रम् । यद्वर्षासु प्ररोहति । कलबू नालिकाभिधाना वल्ली । क-
मिथो उपसर्पित । करोडी कीटिकाभेद ॥ यथा ।

किं ते रिद्धिं पत्ता पिड्डया जे पणइणो वि तावन्ति ।

कवयकलवूउ वर कमिअकरोडीया दिन्ति जे झाहि ॥ ३ ॥ [३]

5 कयलं अलिञ्जरे कंदलं कवाले छुरीइ कट्टारी ।

कसरो अहमवइह्ने कंटाली रिगणीए अ ॥ ४ ॥

कयल अलिञ्जर । बदल कपालम् । कट्टारी क्षुरिका । कसरो अहमवली-
वर्द । कटाली कण्टकारिका ॥ यथा ।

तुह सिअकट्टारीफुट्टकदलो वव्वरो कयलतुन्दो ।

10 कसरो व्व सिद्धणारवइ लुडेइ कटालिसकुलणईए ॥ ४ ॥ [४]

कउहं गिञ्चे कराई लयाइ कलहं च पडिआरे ।

ककिंडम्मि करेडू कवासकविसा य अद्वजंघाए ॥ ५ ॥

कउह नित्यम् । कराई लता । कलह मत्याकार । असिपरिवार इति यावत् ।
करेडू कृकलास । ककिंडशब्दो ऽपि देश्य । पर्यायभङ्गचा तूपात्त । कवासो
15 तथा कविसा अर्धजट्टा । मोचकमित्यर्थ ॥ यथा ।

तुह जयसिरिकणईदुम कलह्वग्गयखग्ग कउहमरिणिवहो ।

अकवासो कविसं सभरइ करेडु व्व खोरिवणमिन्तो ॥ ५ ॥ [५]

किसारुअम्मि कणिसं कसिया कसई अ रसचारिफले ।

कविलो साणे करमो ज्ञीणे कडसी मसाणम्मि ॥ ६ ॥

I 1 BF प्ररोहति BG कलबू C कलम्ब B नालिका° GC 1 hd कमिउ L 2
C उवस° G कराडी L 3 C ते रि C पइणा C तावति G ताविति L 4 CG °कलवूउ
G वरि B वामय° C कमिअ° L 5 BF अञ्ज E कयन्ति G कजय C छुरीय G कट्टारी
L 6 BG °वह्ने G कट्टाली BCEFG तगिणीम् AG य L 7 C कजय G वायन्ति
C °गर । कजल B कपाल G कट्टारी C क्षुरिका G °वनी° L 8 BF °वारिक L 9 cdl सिय°
G °करासाट्ट° C °डुरवदते BCF वचरो G वव्वरो L 10 C य सिहनरवइ BF °णई
L 11 G णिण्य C कज्जे cdd पडियारे (G °र) L 12 C ककिंमि C आइ°
L 13 G अतिवार I 14 B मूरजाश L 16 BF °डुम C °खग्ग उरखोन्नि°
B निवहा L 17 G भरर C करेडु य वाणमिता 2 hd करेडु वाणमिता G om वारि
L 18 CE °दमि G °दमिम् cdd कसिया C °वारि° L 19 F मसाणम्मि

कणिसं किंशारुः । धान्यशीर्षवाची तु कणिसशब्दः संस्कृतभवः । कसिष्वा
तथा कसई अरण्यचारीफलम् । कविलो आ । करमो क्षीणः । कडसी श्मशा-
नम् ॥ यथा ।

कसिष्वाकुलम्भि गामे कर्मईकणिसेसु वद्धसंतोसो ।

अलस ए लज्जसि किं तं करमो कविलो व्व कडसीए ॥ ६ ॥ [६] 5

कंटोलं कंकोडं करणी रूवे करीसए कडलं ।

अयदव्वीइ कडच्छू पहिअगुहासुं च कंपडकफाडा ॥ ७ ॥

कंटोलं कंकोडं । अन्योन्यविध्यनुवादभावो इयोरपि देश्यत्वान् । करणी
रूपम् । आकार इत्यर्थः । एष यदि संस्कृते न दृश्यते तदा देशी । कडलं करी-
पम् । तच्च गोमयपण्डं तच्छूर्णं च । कडच्छू अयोदर्या । कंपडो पथिकः । कफाडो 10
गुहा ॥ यथा ।

कंपडकरणीउ नुदारियहुउ करेण भुग्गकंटोलं ।

कड्वन्ति कडलजलणा कभो कडच्छू कफाडम्भि ॥ ७ ॥ [७]

कमणी शिस्सेणीए सुक्कतजाए करंजो अ ।

कडझालं सेवाले मालिअवंसेसु कम्हिअकलंका ॥ ८ ॥ 15

कमणी निःश्रेणिः । करंजो शुष्का वृक् । कडझालं शेवानः । कम्हिओ
मालिकः । कलंको वंशः ॥ यथा ।

कमणीकलंरुकडझालिओ वि सकरंजओ वि थसो सि ।

उच्चतस्कुद्युमगहणे कम्हिअ तरणीइ डिप्पसि सया जं ॥ ८ ॥ [८]

L 1. BF कणिस *edd* किंशारु C कणिस G कणिसगच्छभव संस्कृतगच्छभव. *edd.* कणिस
L 2 C 'कानी' F 'कानी' G कणिस (क्षीण B यडनी G कडगी L 4 *edd.* कसिष्वा
C 'कुलम्भि' BG यत् F वद् L 5 G न (वा BF कडगी L 6. E करीसु
BEF L 7 अयोदर्या *edd* पथिक G कफाड ('कफाडो L 8 BCF अन्योन्य
विध्य' L 10 Com तच्च CG यदु BC 1 hd इत्थी G कंपड C कफाडा G कफाडा
G om यथा L 12 C 1 hd करणीचा BEC 1 h1 'वृष्णो G om करंज
L 13 BCF कसिष्वा G कसिष्वा BEG कड C कफाडम्भि L 14 C लिम्पेणिय G 'मज्जाय
AD य L 15 ACE कडझाल E शेवान ABCFG कसिष्वा E शयु ABCIG कम्हिओ
E कम्हिओ D कसिष्वा L 16 BF निःश्रेणी (निःश्रेणि BF कडझाल C कडझाल
BCF शेवान GC 2 hd कम्हिओ L 18 G कडगी C 'कडझालिउ 2 h1 कडझालिओ
BF पिण C विपरिण्ड 2 h3 शया BF यत्ता G थसो L 19 C उच्च' G उच्च *edd*
कम्हिओ

कविडं च पच्छिमङ्गरामुप्पलए कलिमकंदोड्डा ।

कल्होडो वच्छयरे वगम्मि कंडूरकाउल्ला ॥ ९ ॥

कविड गृहपथिमाङ्गराम् । कलिम तथा कदोद नीलोत्पलम् । कल्होडो वत्सतर । वत्सतरी चेत्कल्होडी । कडूरो तथा काउल्लो वक् । अकारान्तक-
5 कारादिशब्दप्रस्ताव आकारान्तककारादीर्निवेशो स्थानुरोधात् ॥ यथा ।

कदोदच्छी कविडे उड्डिअकडूरकलयल सोउं ।

कल्होडपायणमिसा सर सकाउल्लकलिममहिसरइ ॥ ९ ॥ [९]

णालिअरम्मि कडारं वंसङ्करए करिल्लं च ।

कव्वाडो दाहिणए हत्थे चौरम्मि कलमकुसुमाला ॥ १० ॥

10 कडारं नालिकेरम् । करिल्ल वशाङ्कुर । कव्वाडो दक्षिणहस्त । कलमो तथा कुसुमालो चौर । कलमशब्द सस्कृतसमो अपि कवीना नातिप्रसिद्ध इति निबद्ध ॥ यथा ।

सेलम्मि करिल्लकडारएणु वावारिऊण कव्वाड ।

कुच्छिभरी हव तुम मुच्चसु कुसुमाल कलमत्त ॥ १० ॥ [१०]

15 पुञ्जे कयारकज्जवकतवारा ककखडो पीणो ।

तह य कलिंजकिलिंचा लहुदारु कच्छुरी वि कविकच्छू ॥ ११ ॥

कयारो कज्जवो तथा कतवारो मृणाचुत्कर । कज्जवो विष्टेत्यन्ये । ककखडो पीन । कर्कशवाची तु सस्कृतभव एव । कलिंजं तथा किलिंच लघुदारु । कच्छुरी कपिकच्छू ॥ यथा ।

L 1 G मुप्पडलए ACG कंदोडा E लहुदा L 2 E कल्होडो वसयरे CEG वगम्मि
C वाउल्लो L 3 C कशा L 4 C चक् corr 2 hd G वक् B अकारान्तकारादि
L 5 edl प्रस्ताव C कारादिनिवेशो L 6 BG उड्डियं C उड्डियं C कज्जव B शोचो
I 7 C कल्हाडे BF पायणमि सा BF सउ L 8 ABCDEFG णालियं E उरिम
I 9 G (A) कषाडा C हत्था I कुत्त L 10 G कडाच L 11 C कुसुममालो
G चार I 12 G निवद्ध I 13 G कडिल्लं Com करिल्ल G वारेऊण (s c) G कषाड (I)
L 14 C कुसुममाला L 15 C कडसयं F कडकडा L 16 A किलिंजं
BF किलिंजा C 1 hd D वलिंजा C 2 h 1 या I वलिंजा BCF लहुदारु C कच्छुरा G इ
L 17 C कषाया G om तथा C कषाया CG विष्टेयं I 18 C किलिंज G कर्कश
D कज्जव L 19 G चच्छू

मुणह मणीउ कयारं कज्जवमिन्दुं विसाइ कतवारं ।

खलइ किंलिंघे ककलडयणिआ कच्चुरिकलिंजद्विस्त व्व ॥ ११ ॥ [११]

कस्सयकोसलिआ पाहुडे कराली अ दन्तवरो ।

कंकेल्ली अ असोए तुम्बिकरङ्गम्मि कलवुकुउआओ ॥ १२ ॥

कस्सयं तथा कोसलिअं प्राभृतम् । कोसलिआ इत्याकारान्तमित्यन्ये । 5
लकारस्य द्विर्भावे कोसलिअं इत्यपि । कोसलिअशब्दस्यात्र पाठो ध्यानुरोधत् ।
एवमन्यत्रापि । कराली दन्तपवनकाष्ठम् । ककेल्ली भशोकवृक्षः । कलवू तथा
कुउआ तुम्बीपात्रम् ॥ यथा ।

कंकेल्लिआद्विकोअण्डकस्सयं चूअवाणकोसलिअं ।

उवरोड वसन्तसिरी जगजयकामस्त कामस्त ॥ १२ ॥

10

अज्ज वि को वि करालि ण करइ कलवूकगे तुमं भमसि ।

भिव्वू को तुह कुउअं पूरिस्तइ पिण्डवाएण ॥ १३ ॥ [१२]

णिअरे कडप्पकइअंका कइअंकसइकुक्कुरुडा ।

विसारो कंवरकोत्यरा य तरुणे कहेडो अ ॥ १३ ॥

कडप्पो कइअको तथा कइअंकसई तथा कुक्कुरुडो एते चत्वारः शब्दा निक- 15
रवाचकाः । कडप्पो कटप्रशब्दभवो ऽप्यस्ति । स च कवीनां नांतिप्रसिद्ध इति
निबद्धः । कडप्पो वल्लैकदेश इति केचित् । कंवरो तथा कोत्यरं विज्ञानम् ।
उदोतोर्व्यत्यये कुत्यरं इत्यपि । कहेडो तरुणः ॥ यथा ।

1. 1 C 1 hd मणीओ ऽ मणीउ कायार C कइइव° BF थिसाइ L 2 B किंलिंघे
C 2 hd वि F कंलिंघे BCF घणिया G थणिया G कच्चुरिकलिंज° BF द्विंघे च
C छिंघे व G छिंघे व्व L 3 cdd कोसलिया AG य L 4 CG य C असाण
A तुंवि° I तुंवि° G तुंवि° BF कनहु° E कनहु° C 2. hd E कुओआओ G रुइयाउ
L 5 BF कस्सय C कस्सअ C कोसलियं BFG लिय C प्राभूत cdd लिया G इत्येके। संतभि°
C रान्त इत्य° L 6 cdd कोसलियमित्यपि cdd कोसलियागच्छ° L. 7. B काट
CG काट° C ककोल्ली G ककल्ली BF वृत्त L 8 BCF कुउया G रुइया BF तुम्बीपात्र
L 9 BF कसिंलिं C ककोल्ली° BF कोयडकस्त । अमूअ° CG अ G चू° CG थाण
BFG लिय C लिय L 10 G जयजय° G om कामस्त L 11 C अटअ BF वि
BF कर BF कलवू° C कइ° L 12 B भिव्वू L 13 BCFG णियरे BF कइअक G क
इयका BF om कइअंक (only सइ) G कइयक° BF कुरुडा CE कुक्कुरुडा L 14 G वि-
नालो A कम्बर° B कपर° C कम्बर° G कम्भरा° ABCFG कोच्छरा CFG य L 15 G कइ
यको C कइअकइसई G कइयक° BF सइ BF कुरुडा C कुक्कुरुडो BCF गन्दा L 17 G नि-
वद्ध BF कइयां G तथा कयरा B कम्भरो F कम्भरो C कम्भर cdd कोच्छरं L 18 BF कु-
च्छरमित्यपि C कच्छरमित्यपि G कोच्छरमित्यपि

अथकवरय कहेडय कोत्थरकइअंकसेवणा लहसि ।

गुणकइअकसइ तह जसकुक्कुरड सिरीकडप्प च ॥ १४ ॥ [१२]

मज्जपरीसणभण्डे करिआ तह कोत्तलंका य ।

कस्सासो ऽन्तम्मि करम्बे ककसककसारा वि ॥ १४ ॥

- 5 करिआ तथा कोत्तलंका मद्यपरिषेपणभाण्डम् । कस्सासो पर्यन्तः । ककसो
तथा ककसारो दध्योदनः ॥ यथा ।

मयकोत्तलक सउणं रच्छाकस्सासयम्मि दइण ।

मणरइअककसासव मयकरिअ लहसि ककसारं च ॥ १५ ॥ [१४]

दौवारिअम्मि कंठिअकडइल्ला तह य कडअल्लो ।

- 10 कडअल्लो कण्ठे कइमिअो महिसम्मि करमरी वन्दी ॥ १५ ॥

कठिअो कडइल्लो कडअल्लो एते त्रयो दौवारिकयाचकाः । कठिअ इत्यत्र टका-
रयुक्त ठकारं केचित्पठन्ति । अत्र । कम्मणां वश्यादि । कलावो तूणः । कव्या-
अो रात्तसः । इति कर्मण-कलाप-कव्यादशब्दभयत्वान्नोक्ताः । कडअल्लो कण्ठः ।
कइमिअो महिपः । करमरी हठहता स्त्री ॥ यथा ।

- 15 कडइल्लाण मज्जे कडअल्लो कठिएण तोरविअो ।

कइमिअो व्व सरोसो करमरिकडयल्लिअं लेइ ॥ १६ ॥ [१५]

धूलम्बरे करअरी कडंतरं जुमसुण्णार्इ ।

कच्छुरिअं ईसिअए कणोवअं उगहतोअम्मि ॥ १६ ॥

L 1 B 'कम्बरय' C 'कम्ब' G 'कव' B योच्छरि' CFG कौच्छर' G 'कइयक'.
L 2 G 'कइयक' C 'सइ अ तह BF 'कुक्कुरडमि C 'कुक्कुरड L 3 C मइअ' cdd करिया
L 4 G कन्नासो B 5 तमि C तमि E अंतम्मि G अन्तम्मि C करंवे BF करवे C ककस्स'
B1 om ककस E वि L 5 BCF करिया G करिया G कौतलंका BG भाड G कसासो
L 6 G दध्यादन L 7 G 'कौतलंका C सउणं G 'कन्नास' L 8 cdd 'रुइय'
C 'कसास' (om क) cdd 'करिय L 9 cdd 'रियम्मि C कनिय' E कडिय' ABFG
कडिय' B1 'कडइल्ला G अ L 10 G कडयल्लि य E रुइ twice AG कइमिउ BFG वरी
L 11 G कंठिउ In C कडअल्ला only 2 hd C चयो ऽपि सोवा' BCF कडिय G कडिय
L 12 C कन्नास G कन्नाया G रुध्याड L 13 cdd रात्तस G भरणगेत्ता G रुइयल्लो
कण L 14 रुइमिउ L 15 C मइअ C कडइल्लो G कडयल्ला B तोरविअो C 2 hd
'विउ L 16 CG रुइमिउ C घ C 'कडयल्लि' cdd 'ल्लिय L 17. AB धूलम्बर
C 1 hd FG 'लंब' B1 रुइतनं C जुम' ABCF 'सुण्णार्इ L 18 ABCF रुधुरिय
ABCFG ईतियम C कणापयं cdd 'तायम्मि

करभरी स्थूलवखम् । केचिदन्त्यरेफस्याने उकारं पठन्ति । कडंतरं जीर्ण-
भूर्पाद्युपकरणम् । कच्छुरिअं ईर्पितम् । कणोवअं उप्पोदकम् । उदकमुपलक्ष-
णम् । तेन घृततैलाद्यप्युष्णं कणोवअं ॥ यथा ।

करभरिकडंतरपरिग्गहकहिअसइत्तणाइ कच्छुरिए ।

सावजलं व विलोअणकणोवअं होइ दूसहं मूढ ॥ १७ ॥ [१६]

कज्जउडो अ अणत्थे कणटयपोअम्मि कंटउच्चो अ ।

कडिखंभो कडिहत्ये करइल्ली सुक्खक्खम्मि ॥ १७ ॥

कज्जउडो अर्थः । कंटउच्चो कण्टकपोतः । कडिखंभो कटीन्यस्तो हस्तः ।
कथाघात इति केचित् । करइल्ली शुष्कवृत्तः ॥ यथा ।

कज्जउडसील विरइअकडिखंभो हिण्ड कंटउच्चिपअो ।

करइल्ली व्व कडोरा ण तुम सिवियो वि सा महइ ॥ १८ ॥ [१७]

कल्लविअकराइणिकरयंदी तिम्मिअयसिंवलीमल्ली ।

कण्ठे वत्थाईणां शिवदुग्गण्ठिअम्मि कंठकुंची अ ॥ १८ ॥

कल्लविअं तीमितम् । विस्तारितमित्यन्ये । कराइणी शाल्मलितरुः । काराय-
णीति कश्चित् । करयंदी मल्लिका । कठकुंची वस्त्रादीनां कण्ठे निबद्धो ग्रन्थिः । 15
कंठकुंची कण्ठे समुत्तुङ्गो नाडिभन्यिरित्यन्ये ॥ यथा ।

L 1 BF om स्थूल Bf स्थाने तु डे C जीर्ण L 2 cdd सूपां corr 2 hd C BCF
कच्छुरिय C इवियत cdd कणोवय G om उदकम् L 3. BF ते cdd कणोवय
L 4 G करयरी cdd कहिय C कच्छुरिए L 5 G ज्ज BCF च G विलोयण BFG
कणोवय B दूसहं L 6 C 2 hd कइअ cdd पोयणि BF (C') कंटउच्चो ABCFG य
L 7 G हच्छे BF कइल्ली L 8 BF अर्थे Bf कंटउच्चो C कडी C कडि
G न्यस्त om हस्त L 10 B कज्जउडु F कज्जउडु C कइअओड 2 hd उड C विरइय
G विरइय BF विडहिय C ककखंभो डिहिंड G om हिण्ड C कंटउच्चि C 2 hd कटओधि
L 11 G कण्ड व्व C च C कएरा G कडोरा C महइ BF om महइ L 12 cdd विव
C करअरी EG तिम्मियय A तिम्मिय C तिम्मिअअ BF सिंवली G सिंवली
L 13 C वच्छाईण BF निबद्ध EG णवद्ध A निविड B गंठम्मि F गंठम्मि C गीवम्मि
E डि E कइ G कउत्तुची BF कुची ABCFG य L 14 cdd विव G तीमित्त C कराइणि
C शाल्मलीतरु काराय G केचित् L 15 BF कंठकुंची C कुची G कुचं G वेला G निविडो
L 16 BF नाडि C नाडिभं G भ वि

अणुकरयदिकराइणितलम्मि इभ्रमंसुकल्लविअञ्ज्जी ।

बन्धेइ कंटकुचि त ण सुहं धरसु वाहुम्मि ॥ १९ ॥ [१८]

सहिआइ ककखडंगी आउहभेए कडतला य ।

कससुहुरी कुडुगिलोइआ य घरगोहिआए अ ॥ १९ ॥

- 5 कखडंगी सखी । कडतला वक्रमेकधार लोहायुधम् । कसच्छुरी तथा कुडुगिलोई गृहगोधा ॥ यथा ।

जाणेइ ककखडंगी कडतलवकाइ तुज्ज चरिआइ ।

कसच्छुरिआलाव कुडुगिलोइ चिअ मुणेइ ॥ २० ॥ [१९]

कसोड्डिआ गिरंगी मुअवहणे कंठमल्लं तु ।

- 10 कप्परिअकडंतरिआ दलिअम्मि कडंभुअं च कुडकण्ठे ॥ २० ॥

कसोड्डिआ नीरङ्गिका । कंठमल्लं मृतप्रवहणम् । येन मृतकमुद्यते । सामान्येन यानपात्रमिति केचित् । कप्परिअ कडंतरिअं च दारितम् । कडंभुअं कुटकण्ठः । कुटस्येव कण्ठो यस्य स कुम्भपीवाख्यो भाण्डविशेष इत्यर्थः । कडभुअं घटस्यैव कण्ठ इति शीलाङ्कः ॥ यथा ।

- 15 दन्तकडंतरिआहर णहकप्परिअञ्ज मुन्व कसोड्डि ।

त चिअ कडंभुअयसि वच ण जा कंठमल्लजुग्गासा ॥ २१ ॥ [२०]

L 1 G°करचदि°G°करायण° BFGइयन°Cइयन° cdd°विय°C°अगा L 2 Cबधेइ
G वधेइ BF°कुची BFG तस C न C मुह G मुह BCF वाहम्मि G वाहुम्मि L 3 AB EFG
सहियाइ C°याई C°ककई C 1 hd कतला 2 hd कडला L 4 G कख° C°शुवा
EG रुड° C रुड° 2 hd रुड° [ससु is here required by the metre] G गिन्नीया
ABCIF°नोइया G घरागा° ABCFG°हियाण cdd य L 5 C ककख° C1 hd चक्रन°
G यजनेक° BF°शुधा C 1 hd कससुरी L 6 C रुडु° G रुडु° L 7 C जा जाणेइ
BF कवडगी C ककलं° C मुइडा BF बरियाइ C वरियाइ L 8 G रुज° cdd° च्छुरिया°
G°नाअं cdd° विय L 9 AC (?)°शुया BF°शिया E°हया G°दिया G मुय° C°वहाणं
G कटमल्ल L 10 ABCFG कप्परिय° AG°कडच° or कडन्त° C°कडत° ABCF°रिया
cdd° दान्तयसि L कर° G om कड cdd° भुय C रुडु° G°कड L 11 B I G°दिया C°दिया
। e° शुया C नीरङ्गीका C हुन° BF मृतमुद्यते C°मुरकमु BI°समान्येन्यन L 12 cdd°
कप्परिय cdd° कडंतरिय° C शारियं BF कडंभुय C°भुय G कडंभुअ° कड L 13 G om
मुन्वयव कण्ठो B°विगाय BCF कडंभुय° C°घटस्यय L 15 BF दन्तकडंतरिआहर C
दन्तकडन्त° CG°रिया° cdd° वियं C रुणां BF°शु=शुं CG°हिं L 16 BF विय
L 6°शुय BF°वडुययणि (वडंशुययणि G°भुय° (वहाणं वच G°अगा

कण्डल्लकीरकुंता सुगमि कइउल्लकीलया थोवे ।

गुञ्जाए अ कणोड्डिअकाहेणूकाइणीओ वि ॥ २१ ॥

कण्डल्लो कीरो कुतो त्रयो अपि शुक्वाचकाः । कइउल्ल तथा कीलं स्लोकम् ।
कणोड्डिआ काहेणू काइणी त्रय एते गुञ्जार्थाः ॥ यथा ।

अग्निकणकाइणीण आसमकण्डल्लपल्लिकुताण ।

कइउल्ल पि ण जाणसि जमन्तर त कणोड्डिमिच्चमई ॥ २२ ॥

कीलयमई कई जह काहेणु सीअहारिणिं सिसिरे ।

तह कीरपाढगव्विअ अविज्जमवि मससे विज्ज ॥ २३ ॥ [२१]

थवइमि कइइओ कग्घायलकरघायला किलाडमि ।

कसोढत्तीकसोच्छडिआओ दिसकसाए ॥ २२ ॥

कइइओ स्थपतिः । कग्घायलो तथा करघायलो किलाटाख्यः सीरविकारः ।
कसोढत्ती तथा कसोच्छडिआ दत्तकर्णा । या भाषणार्थं परवाक्यं गृह्णाति ॥ यथा ।

कग्घायल कइइओ परघरभुत्तकरघायलो कहइ ।

कसोढत्तिपिआए कसोच्छडिआ ण सा विससेइ ॥ २४ ॥ [२२]

कसाआसं कसंवालं कसस्स आहरणे ।

कसाइंधरणमित्य य कसणसिओ सीरपाणिमि ॥ २३ ॥

कसाआस कसवाल कसाइंधण त्रयो ऽप्येते कर्णस्याभरणे कुण्डलादौ

L 1 G शुगमि C 1 hd घोवे L 2 ABCFG य A कणोड्डियं BF कणोड्डियं C कले-
द्वयं E कणोड्डियं G कणोड्डियां C काइणीण G काइणी G वि L 3 G वाचक G करउल्ल
L 4 BFG कणोड्डिया C ड्डिया C कायणी C र्थं L 5 C कणोड्डि C om पल्लि
L 6 B न G कत कणोड्डिमिच्च BF कणोड्डि C कणोड्डि BF मई L 7 BF कहई C काहेणू
G सीयं C सिसरे L 8 BF गघाय C गघाय 2 hd गघाय G गघाय C वियज्जमवि
सससे G मससे C 2 hd विज्ज L 9 E थवयमि G थवयमि A, C 1 hd, G कइइउ
L पायला G करणोड्डिना A किराडमि L 10 G कसोड्डत्तीकसोच्छडिउ E कसाए
BF ड्डियाओ AEG ड्डियाउ A किराडमि G दिनरुत्ताण L 11 C कइइओ C 2 hd
G इउ G कयोड्डिणे C रया G कसोड्डत्ती cdd च्छड्डिया L 12 C कस BFG भयणा
BG गृह्णाति C गृह्णाति L 13 G रुडहिउ C अज्ज L 14 G कसोड्डत्ति cdd पियाए
B कणा G कसो cdd च्छड्डिया C सेई L 15 G throughout कत्तं in this and the
next lines C आस ABCFG वाच B आहारेणे E रण L 16 E कसा C विच्छ
C om य A कसिणसिउ C सारणाणिमि L 17 G अनाआस cdd वाच G कसास्या

वर्तन्ते । अत्र करंजइ भनक्ति । कम्मवइ उपभुङ्के । कमवसइ स्वपिति । इत्यादयो
धात्वादेशेषूक्ता इति नोच्यन्ते । कसणसिओ बलभद्रः ॥ यथा ।

भगं कसंवालं कसाइंधणपिए जइ तुहेकं ।

कसणसिअस्स वि कसाकसाआसं तुहं दाहं ॥ २५ ॥ [२३]

5 छिहम्मि कंठदीणारकुडिअकुणियाआकुडीरकुच्छिह्ला ।

कणियाारिअकसस्सरिआ काराच्छी वई कलंकवई ॥ २४ ॥

कंठदीणारो कुडिआ कुणिया कुडीरं कुच्छिह्लं एते पञ्च वृत्तिविवरार्थाः ।
कणियाारिअ कसस्सरिअं काराच्छी त्रयो ऽप्येते ऽन्योन्यपर्यायतया काणात्तिदृष्ट-
याचकाः । कसोस्सरिअ काणात्तिदृष्टमित्यन्ये । कलकवई वृत्तिः ॥ यथा ।

10 आवन्ति कठदीणारण कुडिअममिरा भुअड्ढ ति ।

कुच्छिह्लपूरणे तं कसस्सरिआइ किं कुणसि ॥ २६ ॥

अज्जेअ कलंकवई तुह पइणा णिकुडीरिआ रइआ ।

तुह कणियाारिअविचेहि तेहि कुणियासय कय तत्थ ॥ २७ ॥ [२४]

जवणीइ कंडपडवा कइलवइह्लो अ सइरवसहम्मि ।

15 पासजुअलाववत्ते कडाहपल्हत्थिअं चेअ ॥ २५ ॥

कंडपडवा यवनिका । कइलवइह्लो स्वच्छन्दचारी वृषभः । कडाहपल्हत्थिअं
पार्श्वद्वयापवृत्तम् ॥ यथा ।

L 1 C रञ्जइ G कम्मवई G om इत्यादयो L 2 G नोच्यते G °सिड BF बलिभद्र
F यन् L 3 BCF कसंवालं G कज्जवालं L 4 BF कसोसिअंअयस्स (sic) C कसणां
CG °सियस्स L 5 G छिहम्मि कठणारं cdd कं but cfr VI, 67 The meaning attri-
buted here to the word is probably due to an error C °कडियं BF °कुडियां AEG °कु-
डियं cdl °कुणियां E °कुडिह्ला L 6 EG कणियाारिं C कणयाारिं G °कज्जसं CLG
°रिया G काराच्छे B वइ C कलंकवई L 7 cdd कटदीं cdd कुडिया कुणिया C om
वृत्ति L 8 cdd कणियाारिं C 1 hd कससं G कज्जसं cdd °रियं cdd ऽन्योन्यं.
L 9 G कसोच्छं cdd °रियं BF कज्जवई CF वृत्ति L 10 cdd कटदीं cdd कुडियं
भुयंग L 11 BF कसस्सरियाइ G कससं CG °रियाइ L 12 BFG अज्जेय
C अइइय C णिकुडीं cdd °रिया रइया L 13 CG कणियाारिं G °रियं cdd विचेहिं
C तेहि cdd कुणियां BF कयं twice C तच्छ L 14 E जम्बणीइ A कंडपडिया cdd
°वइह्लो AG य L 15 A पासुं G °जयनां C °हुयअनां 2 hd °धुं cdd °जापवत्ते
C °पल्लच्छियं E °पल्लं ABFG °रियं AG अथ C थय 2 hd अथ B अथं L 16 C 1 hd
जयनिका G यमनिका cdd °वइह्लो C °पल्लच्छियं BFG °रियं L 17 BF °यापवत्तेन
G °यापवत्तेन.

कडलवड्डो व्य तुमं घरा घरं किं भमेसि शिखज्ज ।

कंडपडवाइ मज्जे कडाहपलहत्थिअं शिअसु तिस्सा ॥ २८ ॥ [२५]

॥ अथ आकारान्तकारादयः ॥

कावी णीला काओ लक्खे कालं तमिस्सम्मि ।

काराकोणू लेहा कारं कडुअम्मि काहली तरुणी ॥ २६ ॥ 5

कावी नीलवर्णा । काओ लक्ष्यम् । वेध्यमित्यर्थः । अन्ये तु लक्ष्यशब्देन यो
येन गुणेन लक्ष्यते तमुपमानभूतं पदार्थमाहुः । कालं तमिस्सम् । कारा तथा कोणू
लेखा । कारं कटु । काहली तरुणी ॥ यथा ।

हयकायिकाललहरीइ विरहिकाराइ चन्दकाराए ।

मयरद्धयधाणुक्को काहलितणुकोणुकायमाहणइ ॥ २९ ॥ [२६] 10

कारिममवि कित्तिमए कासारं सीसपत्तम्मि ।

काहारो परिखंधे कासिज्जं कागथलदेसे ॥ २७ ॥

कारिमं कृत्रिमम् । कासारं सीसपत्रकम् । काहारो परिखंधो । जलादिवाही
कर्मकर इत्यर्थः । कासिज्जं काकस्यलाभिधानो देशः ॥ यथा ।

कासिज्जदेसलुण्डणकाहाराणिज्जमाणकणयाइं ।

कासारं च बुहाणं अकारिमं देसि चालुक्क ॥ ३० ॥ [२७] 15

कायंदी काण्डी परिहासे काहिलो अ गोवाले ।

धुत्तासहराधणूसुं कालयकावलिअकालवडाइं ॥ २८ ॥

L 1 BFG °वड्डो C च BFG परि BF निखज्जं L 2 C मज्जे C °पल्लच्छिय
BFG° दिथय BCF नियसु G शियसु L 3 G अथाकारान्, कका°, L 4 C णान्ना
G कड B ओ (sic) G लक्ख B तमिस्सम्मि A °स्सम्मि L 5. cdd लेखा C 1. hd. कोर
BCFG कडुअम्मि L 6 CG काड G लक्ख° B om गुणेन G तदुप°. L 7 B तविअ
G काजा L 8 G om कारं कडु L 9 G °काविकाजाहरीए BF विरहिकाचीइ
G °काराए C वड° L 10 C °तनुं G °कोणू L 11 G °वत्तम्मि. L 12 G परे-
खंधे C 2 hd कासिज्जं A °देशे L 13 BF सीसपत्तं G सीसपत्र C परिखंधो L 14 C
कासिज्जं L 15 C कासिज्जदेशलुण्डणका BFG °लुण्डण° C °णिज्जमाण° G °याइं-
L 16 G च C बुहाण C अकारिमं BF देसु BF चालुक्क L 17. A काण्डी C °ही FG
काजो AG च E गावान् L 18 BCF °धणूसुं cdd °कावजिय° BEF °वडाइं C °वडाइं

कायंदी तथा काणद्धी परिहासः । काहिलो गोपालः । कालओ धृतः । उक्
इत्यर्थः । कावलिओ असहनः । कालवड्धं धनुः । कालपृष्ठशब्दो यदि धनुर्मात्र-
वाची सस्कृते रुढस्तदा संस्कृतभव एवायम् । अन्यथा तु देश्य एव । अस्माभि-
स्त्वेकदेशीप्वविगानेन दर्शनादयं निवद्धः ॥ यथा ।

- 5 चय हरिश्च मञ्ज मणं कालय का काहिलाहि काणद्धी ।
कायंदीइ वि मयणो कावलिओ हणइ कालवड्धेण ॥ ३१ ॥ [२८]

काणत्थेवो विरलम्बुकणो कालिंजणी अ ताविच्छे ।
कायंधुओ अ कायंचुलो अ कामिंजुलविहङ्गे ॥ २९ ॥

- काणत्थेवो विरलाम्बुकणवृष्टिः । कालिंजणी तापिच्छलता । केचित्कालिंजणं
10 तापिच्छमित्याहुः । कालेज्ज तापिच्छकुसुममित्यन्ये । कायधुओ तथा कायंचुलो
कामिंजुलाख्यः पत्नी । कामिंजुलशब्दो ऽपि देश्य एव भङ्ग्या निवद्धः । एते
त्रयो ऽपि जलपत्तिविशेषवाचकाः ॥ यथा ।

कालिंजणिसामलघणकाणत्थेये रुञ्चन्ति विरहिजणा ।

रे कायंधुअ कायचुलीइ सहिओ सि कूजइ तुमं ता ॥ ३२ ॥ [२९]

- 15 कारंकडो अ फरुसे कायपिउच्छा य कलकराठी ।
कामकिसोरो अ खरे किसं सोहन्तए कियो कोले ॥ ३० ॥

कारंकडो । कप्रत्यये कारंकडओ परुपः । कायपिउच्छा कोकिला । काम-
किसोरो गर्दभः ॥

L 1 C (G ?) वाणद्धी G रहिलनोयो धुत्तक इत्यं BCF धुत्तन्वक इत्यं L 2
BF कावान्निओ G जिउ B °वह L 3 G रुढ तदा L 4 C 2 hd विगानेन.
G एण्यइ L 5 BCF यय BFG हरिय C हरिम C 1 hd G मडा C 2, hd मडा
BF वाहिलाहि C जाहि काणद्धी L 6, C 1 hd मयण्ये corr 2 hd G जिउ om हणइ.
L 7 AC वाणच्छथा BG ज्ञेयु° G कालमणी E, जिजिणी G वि pro अ L 8 C कोय-
धुओ C 2 hd G पुउ C कायतुला 2 hd शुलो G जुजे E विनिं. L 9 C काणच्छेवो
G जायु° G कामिजणी G जिणि L 10 C कामिज G वायउउ C वायंजुनी
BF शुजा G कामिजना° BF कामिजुल° G कामिजना°. L 11 C णव G निवद्ध
L 12 C निगेय L 13 C यत्तज° G जनि° C सामण° C ताणच्छे G च्छे
G रुवनि L 14 C वायधुय BF वायधुलीइ G सहिउ C युजास G om हणइ
L 15 G य C 2 hd पुगै G फरुसा A कलमणी (°कथी G यथी L 16 G रिभं
E कोजा L 17 G कारकडो BF परुप CG पुह्य

॥ अथ इकारान्तककारादयः ॥

किसं शोभमानम् । किरो सूकरः ॥ यथा ।

सा कत्य ललिअकिसा किरो व्व कारंकडङ्ग कत्य तुम ।

कह कलकायपिउच्छा कामकिसोरो कडुज्जुणी कत्य ॥ ३३ ॥ [३०]

किंवोडो खलिए किंकिअं च धवलम्मि किंपओ किवरो । 5

किंजक्खो अं सिरासे रच्छाए किलणिकीलणिआ ॥ ३१ ॥

अत्र किर किलार्थे । किणो कील प्रभे । किडी सूकरः । एते शब्दानुशासने सिद्धा इति नोक्ताः । किंवोडो खलितः । किंकिअ धवलम् । किंपओ कृपणः । किंजक्खो शिरीषः । किलणी तथा कीलणिआ रथ्या ॥ यथा ।

कीलणिकिंजखतले वेस ददूण किकिअदुगूल ।

10

किंपय तुम मुह सिअ किलणीए भमसि किंवोडो ॥ ३४ ॥ [३१]

लहुमच्छे किंधरकुंधरा य सप्पम्मि किंकिंडी ।

काहिए किलिम्मिअं तह लक्खारत्तम्मि किमिरायं ॥ ३२ ॥

किंधरो तथा कुंधरो लघुमत्स्यः । किंकिंडी सर्पः । किलिम्मिअं कथितम् । किमिराय लाक्षारत्तम् । यस्तु रुधिरोद्भवकीटमुखोद्भान्ततन्तुनिष्पन्न तद्वाची 15
किमिरायशब्दः कृमिरागशब्दभन एव । अत्र च । किलिकिचइ रमते । इति धात्वादेशेषूक्त इति नोच्यते ॥ यथा ।

L 2 G किल CG सूकर L 3 C रच्छ add लज्जियं G किन्ना कि C ए C कच्छ
G कत्य L 4 G कह G किलकायं C कयकायं G पिउत्था C वडुहाणी C कच्छ
L 5 AC किम्बोडो B किवाडा G किवाडा ३ क्वजिण G खनिय ABEFG किन्विय C 1 hd
om च ACG किपउ E कविणी G किविणे L 6 C किजक्खो AG य B रथ्याण E रिच्छाण
add कीलणिया L 7 C किच C कीणा BF किरी CG सूकर L 8 BFG कियडा
C किम्बोडा C 1 hd G सथंनित add किन्विय L 1 hd G किपउ C 2 hd सपण
L 9 B किजक्खा F किजक्खा C किज्जिय add णिया L 10 C कीलणिय किन्
C ददूण BF किन्विय C किन्वियं G किन्वियं CG दुहुज्जं L 11 BF नय CG नय
G कीलणिया C 1 G किवाडा B कियडा L 12 AE किन्वोडो G किन्वोडो L 13 C किन्
विय ABHIG णिया I 11 BI जणुगण add णिया L 15 G किमिराय G रथि
रतोद्भरकीणं L 16 B किइ

किक्किडिवेणो किमिरायणवसणे किधरच्छि तुह विरहे ।

तम्मइ थोवजले कुंधरो व्व सो इअ किलिम्मेमि ॥ ३५ ॥ [३२]

किमिहरवसणं कोसेअए णववहूइ कीलकुकुलाओ ।

वेणुमयउच्छुपीडणकराडे कुंडं च कुडुमच्छरिए ॥ ३३ ॥

5 किमिहरवसणं कौशेयं वस्त्रम् ।

अथ ईकारान्तककारादिशब्द एक एव ॥ कीला नववधूः ।

॥ अथ उकारान्तककारादयः ॥

कुकुला नववधूरेव । कुंडं वेणुमयं जीर्णमिच्छुपीडनकाण्डम् । यदाह । वेणुमय-
मिच्छुपीडनकाण्डं जीर्णं विदुः कुंडं ॥ कुडं आश्चर्यम् । केचित्कोडं इत्याहुः । तद्य
10 परश्रो त्रिअसंजोए इत्यादिना (१, १७४) उकारओकारविनिमये सिद्धम् ॥ यथा ।

उअ णायरकीलाए कुंडं पेच्छन्तिआइ परिल्लसइ ।

किमिहरवसणं कुडा छिप्पन्तं हलिअकुकुलाहिं ॥ ३६ ॥ [३३]

कुक्खी कुच्छी कुल्लो अ सिअाले पोडुले कुंटी ।

कुंभी सीमन्ताई कुहं बहु मञ्जरी कुंती ॥ ३४ ॥

15 कुक्खी कुत्तिः । कुत्तिशब्दस्य प्राकृते ऽद्यादिपाठाच्छ्लेवे कुच्छी इत्येव भव-
तीति कुक्खीशब्दो देश्यः । कुल्लो भृगालः । कुंटी पोडुलम् । वखनिवद्धं द्रव्यम् ।
कुंभी सीमन्तालकादिः केशरचना । कुहं प्रभूतम् । कुंती मञ्जरी ॥ यथा ।

धेसुं सम्बलकुंटीं चइअ पिआकुंभिकुतिकम्माइं ।

रसम्मि कुहकुल्ले तुह रिउणो रामकुक्खिणो जन्ति ॥ ३७ ॥ [३४]

L 1 G 'निरयाली L 2 BF पीवजले C पीवजले G कुधर C च edd इय C किलिम्मेमि.
L 3 C किक्किडिवेणो G कोसेयण A 'अहि C 1 hd. एववहूइ A 'बहूइ C 1. hd. 'ककुलाओ
A 'कुकुलाओ G 'जाउ L 4 E 'उच्छ' G 'पीण' C कुडुम'. L 5 G कौशेय.
L 6 C अथ ईकारान्तराद्ध BF 'शब्द, G om. एव L 7. BF अथ उकारादय-
L 9 C कुडु edd कौशुमिरयाहुः (C 'स्तव). L 10 CG परउ BF विअ' G हियसंजोगम्
om इत्यादिना BF om ओकार * L 11 G उय C पेच्छित्तियाह BIG 'न्तियाह-
L 12 G छिप्पन्तं C छिप्पित्त edd. हलिय' BF 'रुन्ताहिं. L 13 A कुल्लो G य ABFG
णियाजे C पिआज्जो L पोडुले (पोडुले) L 14 A सीमन्ताई BF सीमन्ताइ L 15 BF om.
कुक्खी कुत्ति. C कुत्ति' edd अन्त्या' BCF 'पाठान् छान्ने C टुपी BCF भवति इति G om इति
L. 16 BF कुक्खी २ वचन. C कुहणे G मान् BCF पोडुलं L 17 C 'लकारादिणं'
G om केशरचना L 18 BFG संजन्' BIG परय C 1. hd विदय 2. hd. विदय edd.
विणो G 'रुम्माइ L 19. C टुह टुहं

कुड्डाकुमारिकुड्डयरीकोसड्डइरिआउ चराडीए ।

कुहिअं लितामि कुहेडो अ गुरेडामि तीमणे कुसणां ॥ ३५ ॥

कुड्डा कुमारी कुड्डयरी कोसड्डइरिआ एते चत्वारश्चण्डीवाचकाः । अत्र कुड्डो घट इति संस्कृतकुटशब्दभव एवेत्युपेक्षितः । कुहिअं लिताम् । कुहेडो गुरेडकाख्यो हरितकविशेषः । कुसणां तीमनम् ॥ यथा ।

कोसड्डइरीपिडणो कुमारिसिहरे सकुड्डमघ हला ।

कुड्डयरिवइं सकुसणावलीहि पुसिणकुहिअं कुहेडेहिं ॥ ३८ ॥ [३५]

हालामि कुंतलो कुकुसो तुसे कुप्पढो घरायारे ।

कुहडो खुज्जमि मणोरहे कुतत्ती अ कुंचलं मउले ॥ ३६ ॥

कुंतलो सातवाहनः । कुकुसो धान्यादितुपः । कुप्पढो गृहाचारः । समुदाचार 10 इत्यन्ये । कुहडो कुञ्जः । कुतत्ती मनोरथः । कुंचलं मुकुलम् । कुंपलं इति तु कुड्डमलशब्दप्रभवमितीह नोक्तम् ॥ यथा ।

अहरिअकुंतलकुप्पढ अदोसकुकुस कुमारवाल शिव ।

कुहडिअसत्तुकुतत्ती दिसाअ जसकुंचलं विआसेअ ॥ ३९ ॥ [३६]

मत्तामि कुकुडो कुंदओ किसे कुंडिओ वि गामेसे ।

कुड्डाओ चम्मयरे कुडयकुडंगा लयाहरए ॥ ३७ ॥

कुकुडो मत्तः । कुंदओ कृशः । कुंडिओ भामाधिपतिः । कुड्डाओ चर्मकारः । कुडयं तथा कुडंगं लतागृहम् ॥ यथा ।

L. 1. C. कुड्डा E कुहा illegible in G BF इरियाओ ACEG इरियाव. L. 2. edd. कुहियं AG व C गुरेडामि EG डमि AE नीमणे C नी-णे. L. 3. G कुड्डा CG कुमारी G कुड्डयरी G कोसड्ड edd इरिया B चत्याये घडी L 4 BF भव इत्युपे CG भव एव इत्युपे edd. कुहिय B गुरेड (sic) C गुरेकडा. L. 5 BF हरीतक G तीमन यमन । L. 6. C सहि-रेस C कुड्डमघ BF कुड्डमघ G कुहिमघ L 7 BFG कुड्डइति G धरे From राहुराणं to कुहि broken off in G. edd कुहियं L. 8 E कुभजो C कुकुसो E कुकुसो A तुमो तुसे BF तुपो C तुडोसा L 9 C खुज्जम AG य. L 10. BF तुतजो C साजवाहनः broken off in G L 11 C कुकुडो B कुकुड B मनोरथ BCF om तु. L. 12. C कुसणं G शब्दभव L 13. BFG चररियं BF वृथारं. L 14 edd. कुहियं C 2. hd. इधं C सनुं BF कुनज edd विद्यांगु L 15. AG कुडउ A किति G किते AG कुंडिउ L 16 E कुडाओ AG उ BF चम्मयरे A यारे B कुडंगा. L. 17 C कुकुडा G कुडउ G कुडिउ G कुडउ C कुडंग

कुडिअपुत्तो कुडया कुडगए भमइ तुज्ज अणुरत्तो ।

कुदयकुड्ढाअ पिब शेच्छसि ज कुकुडा सि त पुत्ति ॥ ४० ॥ [३७]

गत्ताइ कुंभिणी कुंतली करोडीइ कुदणो रासे ।

सीवीए अ कुऊलं कुत्थुहवत्थं च कोसलं चेअ ॥ ३८ ॥

- 5 कुभिणी जलगर्त । कुतली करोटिकाख्य परिवेषणोपकरणम् । कुदणो रा-
सक । कुऊल कुत्थुहवत्थ कोसल इत्येते त्रयो अपि नीवीवाचका । कुऊल
परिहितवस्त्रप्रान्त इति केचित् ॥ यथा ।

वरणाही कुभिणिकुतलिकम्म चइअ खेज कुदणय ।

दढकोसलसहिआहि कुत्थुहवत्थ दढेसु सुकुऊले ॥ ४१ ॥ [३८]

- 10 कुंभिन्नं खसे कुंदीरं कोल्हाहलं च विम्बम्मि ।

अणाइइम्मि कुरुच्चं कुमुली कुलसंतई अ चुल्लीए ॥ ३९ ॥

कुभिन्न खननीयम् । कुदीरं तथा कोल्हाहल विम्ब्या फलम् । कुरुच्चं
अनिटम् । कुमुली तथा कुलसतई चुल्ली ॥ यथा ।

दहुं कुदीरोद्धिं पहिआ कोल्हाहलाइ चुएटन्ति ।

- 15 कुलसतइमवि खशिरो कुरुच्चकुभिन्नकुमुलिओ एवइ ॥ ४२ ॥ [३९]

कुररी पसू मिलारो कुम्मणकुंटारकुरुमाणा ।

पिसुणो कुसुंभिलो कोडिन्नो अ कुडिन्नयं कुडिले ॥ ४० ॥

कुररी पशु । कुम्मण कुटार कुरुमाणां त्रयमपि ग्लानार्थम् । अत्र कुपिसो

L 1 *eld* कुडियं C कुडगए O कुड्ढा अणुरत्तो L 2 C कुणयं CG कुदणयं C पिवा
I 3 E कुदया C रास I 4 B नीवीण BCFG व G कुऊलं A काण्युहं C कच्छुहं
I कुच्छुहं ३४८ AG अय BF पय्य C अय I 6 G कुज्ज कुयु (s.c) C कुच्छुहं च
Gom इय G कुज्ज I 8 BF कम G चइय C कुदणय L 9 *edd* सहियाहिं
BF कुण्यह C कुच्छुहं G सुऊले I 10 G खसे In BF कुभिन्न खस twice B हन्ति
G विवम्मि L 11 I अणाइइमवि C कुरुच्च *corr* - I d I कुरुच्च AC कुपनी C कुण्य
सई AG व A चुलीया B यु L 12 C विम्ब्या C विजा २ I d विददा C I hd
कुरुच्च C कुमली G एवइ L 13 BF चुली L 14 G दहु BF पहिआ CG पहिया
G कुच्छुहं *edd* हजाइ B पुत्ति CF कुणत L 15 BI पाणस C कुवितो C कुरुच्च
G जिउ BF हय I 16 L पशु I कुम्मण G कुणार I 17 C पिसुणा क्यु AG व
G वदि I 18 BI कुप्पाणा

कञ्चुक इति कूर्पासशब्दभय । कुसुमिलो तथा कोडिल्लो विभुन । कुडिल्लय
कुडिलम् ॥ यथा ।

अकुसुमिला कुडिल्लयकेसी कोडिल्ल सा खु कुरुमाणा ।

कुटारेइ सहीउ वि अकुम्मणो पुण तुम कुररी ॥ ४३ ॥ [४०]

कुरुचिल्लं गहरो कुसुमसं घुसिरो कुडुच्चिअं सुरए । 5

गग्भिणिकुलीरकन्दुइआ कुच्चिमइ कुरुचिल्लकुल्लरिआ ॥४१॥

कुरुचिल्ल पहणम् । कुसुमस कुङ्कमम् । कुडुच्चिअ सुरतम् । कुच्चिमइ
गर्भिणी । कुरुचिल्लो कुलीर । कुल्लरिओ कान्दविक ॥ यथा ।

ओ कुरुचिल्लइ पहिओ कुरुचिल्लणिहो कुडुच्चिअस्स कए ।

इणकुसुमसाविलित्त कुल्लरिअ कुच्चिमइअ पि ॥ ४४ ॥ [४१] 10

कुसुमालिओ अ सुल्लमणो कुरुकुरिअं च रणारणाए ।

कुलफंसणो कुलकलङ्कम्मि छुहाए अ कुडुलेवणिआ ॥४२॥

कुसुमालिओ भून्यमना । कुरुकुरिअं रणारणाक । कुलफसणो कुलकलङ्क ।
कुडुलेवणी सुधा ॥ यथा ।

मा कुडुलेवणीधवलकुट्टिमे परवह णिएऊण । 15

कुसुमालिअ कुरुकुरिअ करेसु कुलफसणो होही ॥ ४५ ॥ [४२]

कुंडिअपेसराकुंतीपोट्टलया वम्भविट्ठिचउकोणा ।

कूलं बलपच्छा कूडो पासे कूलं जघणावसरो ॥ ४३ ॥

L 1 G विभुन L ० G om यथा L 3 C कुडिल्लया क'G ल्लयकसी C कुरुमाणा
G कुर' L 4 BCF सहीओ G om वि C विय कुम्म' I 5 ABCDFG कुरुचिल्ल
F कुरुचिल्ल A गहणल्ल F कुसुमसं 'कुडु' B कडु' ABEFG घिय L 6 A गग्भिणि
AG 'कडुइया BF 'कडुइया C 'इया E 'इय C 'कुल्लिउल्ल' A 'चिल्ल ABCF 'कुल्ल' cdd
'रिया L 7 cdd कुरुविल्ल G कुसुमस B कुडुच्चिअ CFG 'घिय' I 8 BF कुरुचिल्ल B कुल्ल
रिओ CPG कुल्ल' G 'रिउ L ० C I hd G उ C कुरुचिल्लइ G पाहउ C कुरुचिल्ल
(G 'घियस्स L 10 C 'कुसुमस' G मल्ल BCF 'कुल्लरिअ G कुल्लरिअ C 'मरय BFG 'मरय
I 11 B 'मान्निउ AFG य G गुण' B 'रुरिउ' cdd रिय L 12 G सुल्लम AG य cdd
'ल्लवणिया L 13 BG 'निउ CG 'भगून्यमना B 'रुरा' CG रिय C कुल्लकलङ्क
I 14 BF कुडुलेवणी L 15 C 'ल्लवणी' BF 'रुरा' म C पाहउ L 16 C कसुमा
BCF 'निय CG रिय C हात L 17 The whole line is want az in A FG 'रुरिय'
BF कुरुचिल्ल C कुडुच्चिअ BF'G 'पाहउया C 'पाह' BF वनविट्ठि G चनविट्ठि C विट्ठि
L 18 A ककुल्ल वरपा G वज E कवज C कवड

कुडिअपेसण त्राहणविट्ठिः । कुतीपोट्टलयं चतुष्कोणम् ।

॥ इत ऊर्ध्वमूकारान्तककारादयः ॥

कूल सैन्यस्य पश्चाद्भागः । कूडो पाशः । अत्र कूर भक्तमिति सस्कृतसमत्वान्नोक्तम् । कूवल जघनवसनम् ॥ यथा ।

5 कुडिअपेसणकारीइ कुसुमसरकूलकूवलवईए ।
कुतीपोट्टलभवणे उअ पडइ दिओ कडक्खकूडम्मि ॥ ४६ ॥ [४३]

कूशिअमीसिमउलिए गत्ताकारम्मि कूसारो ।

केआ रज्जू केली असई केऊ अ कन्दम्मि ॥ ४४ ॥

कूशिअ ईपन्मुकुलितम् । कूसारो गर्ताकारः ।

10 ॥ अथ एकारान्तककारादयः ॥

केआ रज्जुः । केली असती । केऊ कन्दः ॥ यथा ।

कूसारखलन्तपओ केउकए पहिअ मा भमसु कच्छे ।

ज केलीए कूशिअपेच्छिअकेआण पडसि पासेसु ॥ ४७ ॥

अत्र केहहं कियदिति शब्दभवम् । केलायइ समारचयतीति धात्वादेश इति
15 नोक्तौ । [४४]

केआरवाणकोट्टा किंसुअणायरेसु कसिराए कोणो ।

कोलो गीवा कोणो अवराहे गेहकोणए कोसो ॥ ४५ ॥

केआरवासो पलाशः ।

L 1 BFG कुडियं C कुडियं C त्राहण BG त्राहणं cdd वृटि BFG पोत् C पोहं
G यतु कोण L 3 BF भक्तमति L 4 B वसण L 5 BF कुडियं C कुडियं
CG कारी G सरकूवहूवन्नपईए L 6 cdd पोत्तल C भवणा ओअ पडइ cdd दिउ
C कुत्तमि 2 hd कुत्तमि L 7 G कूणियं A यवन्निए L 8 ABCEFG केया
G केया BF रज्जु G रज्जु G केऊ य L 9 BF कूणित CG कूणियं L 10 G गकार-
तित्त्वं L 11 BCF केया G कोई instead of केनी G केउ L 12 CG पड
C पहि BFG पहिय L 13 G अ BF केनीनीए cdd कूणियं C विच्छियं BFG वेच्छियं
cdd केयाण B पडसि F पासेसु L 14 BF समारचरति BFG ति इति C om इति
C धात्वादेशेपूज इति नोक्तौ L 16 cdd केयाए ABCFG वाणो CG कियुयं C णायं
L 17 A काशा E कणए केसो L 18 cdd केयाएवाणो G पलाश

॥ अथ ओकारान्तककारादयः ॥

कोट्टं नगरम् । कोणो कृष्णवर्णः । लकुट इत्यन्ये । कोलो मीवा । कोप्पो
अपराधः । कोसो गृहकोणः ॥ यथा ।

केभारबाणओडयकोसे कोणाणणा णमिअकोला ।

मस्सन्ति हरिअकोट्टा तुह रिउणो कोप्पमप्पणयं ॥ ४८ ॥

5

अत्र कोओ चक्रवाक इति कोकशब्दभवत्वान्नोक्तः ॥ [४५]

कोच्चपं अलिअहिए इत्थिरहस्सम्मि कोज्जपं ।

कोलीरं कुरुविन्दे कोहल्ली ताविआए अ ॥ ४९ ॥

कोच्चपं अलीकहितम् । कोज्जपं खीरहस्यम् । कोलीरं कुरुविन्दम् ।
कोहल्ली तापिका ॥ यथा ।

10

दइअम्मि सावराहे इन्ते कोलीररत्तणायणेभं ।

कोहल्लिपुवरयणा कोच्चपं कुणइ अहह कोज्जपं ॥ ४९ ॥ [४६]

कोलंबकोल्लरा पिडरे कोसयकोडिआ लहुसरावे ।

कोट्टिवो दोणीए कोट्टुंभं करहए तोए ॥ ५० ॥

कोलंबो तथा कोल्लरो पिडरम् । कोलंबो गृहमित्यन्ये । कोसयं तथा 15
कोडिभं लघुशारायः । कोट्टिवो द्रोणी । कोट्टुंभं कराहतं वारि ॥ यथा ।

कोल्लरकोडिअवाणिअ इत्थिअकोलंबकोसओ कीस ।

शिवडसि कयकोट्टुंभो एइइ कोट्टिवत्थिअमिमं शिअ वि ॥ ५० ॥ [४७]

L 1 BF om this line L 4 cdd कयारवाणं C उडयं G उमयं cdd एणियं
L 5 G मन्नेति DF हरिउं CG हरियं G काडा L 6 G कोउ C कोन्म G को
L 7. E काचपं G काचप्यं ABCIG अजियं AC इत्थिं C कोज्जप्यं L 8 C कयली
corr. 2 hd G कोहल्लं instead of कोलीरं E कुरुविन्दे cdd तावियाम् ACEG य
L 9 C कोहल्लपं L 11 cdd इत्थिमि BFG उणणयं C एणं In G from कोलीरं to
'रदणा । 11 twice ~ I 12 C कोणप्यं C कोहल्लपं L 13 A कोज्जपं B कोलंबं
(F कोज्जपं C कोसया G कोसयं cdd दिवा BE जरावावे A वारंवे L 14 A कोट्टिवो
BFG कोट्टिया C कोट्टिअ L कोट्टिअ F वाटुं G कोट्टुं L 15 BFG कोलंबो C कोल्लंबो
BE कोल्लरं G पिडरं BE कोल्लो C कोल्लंबो L 16 C 1 hd कोणियं BEG इय
G शाराय C कोट्टिअको BE कोट्टिवो G कोट्टिवो C कोट्टुंभं G कोट्टुंभं L 17 C कोल्लरं
cdd कोट्टिवपणियं इत्थियं BEG कोल्लरं C कोल्लरं C 2 hd G कोणयं C काय 2 hd
काय L 18 C कोट्टुंभो G कोट्टुंभो G एइइ BE कोट्टिवं C कोट्टिवं G कोट्टिवं cdd
इत्थियं BE F इय G इय G इ

कोट्टमि कोत्यलो कोमुई तथा पुस्तमासीए ।

भेएण गामभोक्ता य कौडिओ कोउआ करीसगी ॥ ४८ ॥

कोत्यलो कुभूलः । कोमुई सर्वा पूर्णिमा । शरधेव पौर्णमासी कौमुदी रुढा ।
इह तु या काचित्पूर्णिमा सा कोमुई । अत एव च देशी । यदाह ।

५ ॥ कोमुइमाह च शाम्बो या काचित्पौर्णमासी स्यात् ॥

कौडिओ भेदेन गामभोक्ता । ऐकमत्यं ग्रामीणानामपास्य यो मायया ग्रामं
भुनक्ति । कोउआ करीपाग्निः ॥ यथा ।

कोत्यलकम्मशिउत्ता कौडिअपुत्तस्स दिससंकेषा ।

मसइ गामणिवहआ कोमुइजोएह पि कोउअसरिच्छं ॥ ५१ ॥ [४८]

१० कौटुल्लू अ उलूअमि सिवाए कोविआ होइ ।

कोलित्तं च अलाअमि कोइला कइअङ्गारा ॥ ४९ ॥

कौटुल्लू उलूकः । कोविआ शृगाली । कोलित्त उल्लुमकम् । कोइला काष्ठा-
ङ्गाराः ॥ यथा ।

णिसि णइमिन्ती कोविअकौटुल्लूयां डरेमि तस्स कह ।

१५ कोलित्तकोइलेहि इअ लिहिअं दूइआइ कहइ वहु ॥ ५२ ॥ [४९]

कोलाहलो खगसए साविहजन्तुमि कौडलिआ ।

कोक्कासिअं विअसिए आपूरिअअमि कोज्जरिअं ॥ ५० ॥

L 1 E कोत्यमि C कोच्छलो L 2 CG कौडिउ C 2 hd °ओ \ कोरिडउ E को-
रिडउओ C 2 hd कोओआ G काडिया L 3 C कोच्छलो लुगुजा. L 4 C काचि-
त्पौर्णमासी Com सा C कौमुदी BF ने instead of अत L 5 BCF व BFG शांवा
(शांवा C °मासा L 6 C काडिओ G °उ G ग्रामभोक्ता BCF इअमत्यं L 7 C
कोमोया G कोअया L 8 C कोच्छलि° BF °रुमा° C णियुत्ता cdd कौडिय° G विन्नर°
cdd °रुया L 9 G मनेइ गामणि° BFG °वहुया C °बहुया G °हुएह° BF कोउअ° C 1 hd
कोआय° G काउअसररिउ L 10 BCF काउ° damaged in G E उल्लू° BF सिवा
L काविआ G कोइया L 11 C कौहिन° BF आजायमि C अजाइमि L G अजायमि
A कट्ट° G क° L 12 BI कौडुल्लू C काउ° G काएउल्लू BCF काविआ G कोइया B खगानी
G कोइला C काउ° from हा° to ए° ! 13 gnawed off in G L 14 BF एइमिन्ती
काविअ° C कोविअ° G कारिया° B °काउ° F कोहु° G काएउल्लू HCF कर्रा L 15 G °निहि
cdd इय निरियि G दूयाइ L 16 A कवग° C °रुम° from मि to णियुत्ता ! 6 gnawed
off in G BF कोरिजिया \ कारिजिया C कोरिजिया E कोरिजिया L 17 ABCFG णियु
ALG विरिअण ALG आपूरिअयमि E णियमि \ कोरिअय C राइइ° cdd णियु

कोलाहलो खगरुतम् । तुमुलमात्रवाची त्वयं संस्कृतसमः । कौडलिष्ठा भावि-
त्सङ्गः प्राणिविशेषः । कौडलिष्ठा कीट इत्यन्ये । कोक्कासिर्षं विकसितम् । कौज्ज-
रिष्णं आपूरितम् ॥ यथा ।

कोक्कासिर्षाच्छि सायं जलमाणिन्ती ण किं तुमं डरसि ।

कोलाहलकौडलिष्ठाकौज्जरिए एत्य तूहम्मि ॥ ५३ ॥

अत्र कोहण्डीकोहलीशब्दौ कूम्मारण्डीशब्दभवौ । कोक्कइ व्याहरति । कोष्ठा-
सइ विकसति । कोट्टुमइ रमते । एते धात्यादेशेषुक्ता इति नोक्ताः ॥ [५०]

॥ अथानेकार्याः ॥

कंदो दढमत्तेसुं कंडो दुब्बलविवसफेणोसु ।

कंठो सूअरसीमासु कडो झीणो उवरए अ ॥ ५१ ॥

कंदो दृढो मत्तश्च । स्तरणोऽपीत्यन्ये । कंडो दुर्बलो विपन्नः फेनश्चेति व्यर्थः ।
कंडो सूकरो मर्यादा च । कडो क्षीणो मृतश्च । [५१]

गिणच्छिहे कडिवत्ये दारत्यविवक्खआसीसु ।

गहरो वरो कडिह्लं, कम्मन्तघरेसु कन्वालं ॥ ५२ ॥

कडिह्लं निश्चिद्रं कटीयत्वं दोषारिक्तः शत्रुराशीर्गहनं यन् चेति समार्यम् । 15
कन्वालं कर्मस्थानं गृहं चेति व्यर्थम् । [५२]

कङ्कालकरालेसु कलेरो र्थवोल्लवहलेसु ।

वप्फे अ, कसव्वं कग्घाडो अग्घाडे किलाडे अ ॥ ५३ ॥

L 1. C1 hd तुमन् C एय 2 hd य BF एय वं, BF कोन्जिया (F य) C कोह-
जिष्ठा G कोडजिया L 2 C कोएजिया BF कोडजिया G को rest gnawed off C पीज
edd 'सियं C कोइश' L 3 edd 'सिय L 4 BCF 'सियच्छि G गाष्ण अजमाणी
B कि L 5 BF कोड' C कोड' G काएट' edd 'जिया' C 'कोइश' BF इएय C इच्छ BF
मृति C ट्टुम्मि L 6 BF कोह्मी BCF कुप्पा' L 7 C योडुमइ G कोडुमइ, B 'क्ता;
om इति नोक्ता L 9 E कोरो instead of कडो BEF तुप्पन्' C तुप्पन्' G 'विरत्त'.
L 10 BI गूय' E उगीणे A inserts य after हीणे ABCFG य L 11. G मत्तश्च C 1 hd
G गूय' C 2 hd स्तरणो L 12 C मर्यादा L 13 C 'वच्छे C शोरच्छ' E वारय'
E 'रारयारीय L 14 C om कम्म' क' 2 hd notes उपरिती जेर । यथाज्ञं कम्मउय न
गहवि A कप्पान् G कप्पाइ L 15 BF क'जिह्लनि छिड C निह्लं G निह्लं' C 'यदि' CG
शुयु; C थागी. L 16 B कप्पान् B वनि G 'थं (sic) L 17. BF कोक्कासि कपण्ण
A 'कपण्णयु यण्णयु कपण्णयु G 'कपण्णं कपण्णयु कपण्णं B यण्ण' F यण्ण' C 1 hd 'कपण्ण' 2
hd 'वण्णयु' L 18 A वप्फे BEG वप्फे C वप्फे E वप्फे ABCFG व BF, C 2 hd कग्घं
A वारय' C कपोरो BF om अग्घाड BF किलाडे twice edd व C addis कपोरो andom कपोरो

कलेरो कङ्कालः करालश्च । कसब्धं स्तोकमाद्रं प्रचुरं वाप्यथेति चतुरर्थम् ।
कम्पाडो अपामार्गः किलाटश्च ॥ [५३]

गालिअरकागउसहेसु करोडो पिठरपडहेसु ।

मुहहरिगोसु अ कमलो कलओ ऽज्जुगातरुसुवस्यारेसु ॥५४॥

5 करोडो नालिकेरं काको वृषभश्चेति त्र्यर्थः । कमलो पिठरः पटहो मुखं हरि-
णश्चेति चतुरर्थः । कलओ अर्जुनवृक्षः सुवर्णकारश्चेति द्व्यर्थः ॥ [५४]

मिकवापत्तअसोएसु करंकां वग्घलद्दासु ।

सवले वि अ करडो कमढो मन्थणिपिठरहलधरमुहेसु ॥५५॥

करंकां भिक्षापत्रमशोकवृक्षश्चेति द्व्यर्थम् । करडो व्याघ्रो लट्वा कर्बुरश्चेति
10 त्र्यर्थः । काकादिवाची तु करडो करटशब्दभव एव । लट्वायां तु लिङ्गपरिणामे
करडा । कमढो दधिकलशी पिठरं हलभृन्मुखं चेति चतुरर्थः । कच्छपे भिन्नु-
भाजने दैत्ये च कमटशब्दभव एव ॥ [५५]

मूलयमुसलेसु कडंतं कुसुमुच्चयइसूसु कणओ अ ।

गन्विअणउलसहीसुं कलिओ कउअं पहाणाचिन्धेसु ॥५६॥

15 कडंतं मूलकशाकं मुसलं च । कणओ कुसुमांचय इपुश्च । कलिओ गर्धितो
नकुलः सखी चेति त्र्यर्थः । सट्यां लिङ्गपरिणामे कलिभा । ज्ञातार्थस्तु कलि-
तशब्दभव एव । कउअं प्रधानं चिह्नं च । अत्र कम्मइ चुरं करोति मुञ्जे चेति
धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५६]

L 1 BF कसब्धं C द्रं च प्रचुरं BFG वाप्यथेति C अति L 2 G अपामार्गः L 3.
edd गालियरं BEF कागओसं A कडंतो C करंको A पितुरं C परेरेसु. L 4. BF om.
अ A कजउ तुणं BF कानउ इणुणं C कलओ (2. hd. 'लु') तुणं G कजउ । ज्जुगातरुमुं.
L 5 G काको अति C त्र्यर्थं L 6. C कचुओ. G कसिंकारथेति L 7. BF पत्तं
C करक A करपत्तं G वग्घा. L 8 C वरओ E सचने edd य G मंठणि A पिठरं.
L 9 C om वृष G र्थं G कतंतो प्यापी. BF लरी C लट्वा BF कटुरं C कर्बुरं G कर्बुरं
L 10 B करंकां F करंकां C भवः om. अय BF लट्वायां C लट्वायां L 11 BI कटा
BF कपे C कजरी C पीटर BCF हलभृत् C कच्छपि L 12 B शभव. L 13. A मुगा-
जेणु E मुगजेणु BF मुगजेणु A कडं G कच्छं EG ईणुणु C 1. hd. G कणउ BF कणउ
ABCFG य L 14 E om गन्विअ CG गन्विअ BI एओजं C 1 hd G कजउ
G च (om कउ) BF किणुणु L 15. G शाकः मुगजेणु BF भागवत C चाय G कजउ-
L 16. C सट्या edd. कजिया C शातार्थं BF कजिया अय L 17 G कउय B om अ
C कपय

चञ्चूत्सेसुं कसोह्ली घण्टझसएसु कडुआलो ।

अल्लयकयचित्तिअकणइसेसुं कणइअं चेअ ॥ ५७ ॥

कसोह्ली चञ्चुरवतंसथ । कडुआलो घण्टा लघुमस्यथ । शपशन्द्राद्रस्वार्थे
कप्रत्यये झपक इति रूपम् । कणइअं आर्द्रं कृतं चित्रितं कणाकीर्णं चेति
घनुरर्थम् ॥ [५७]

पाडलिपसिद्धएसुं कलयंदी काहलो मिउठगेसु ।

कायकलन्तरमेहेसु कालिआ कायलो पिए काए ॥ ५८ ॥

कलयंदी पाडला प्रसिद्धथ । केचित्पाटलायां कलयंदीत्याहुः । भव काही
इत्यतीते भविष्यति च प्रत्यये कृणो रूपमिति नोक्तम् । काहलो मृदुठकथ । कान-
रघाची तु कातरशब्दभव एव । कालिआ शरीरं कालान्तरं मेघधेति त्र्यर्था । 10
कायलो प्रियः काकथ । केचित्प्रिये कायरो इत्याहुः ॥ [५८]

वयगरणताविआमुं काहल्ली तसुघरोसु कालिचो ।

कासिअकिरहा सगहे वत्ये तह सेअवमाम्मि ॥ ५९ ॥

काहल्ली व्ययार्थं धान्यादि तयणीति प्रसिद्धमपूपादिपचनभाण्डं च । कालिचो
शरीरं मेघध । कासिअं तथा किरहं सुदमयत्वं श्वेतवर्णं चेति द्वावपि त्र्यर्था ॥ [५९] 15

किविडी पासदुवारे घरपच्छिमंअङ्गो चेअ ।

किविडं तह सिद्धिदं धमाखले तत्य जाए अ ॥ ६० ॥

L 1 BF वंनुत् G वंसु AC कणोली G कणोली A चञ्चुत् BEI 'जडाग' C 'सुसु
BF कटु' G 'वाजी' L 2 G 'पाडल' C 'चित्त' BEFG 'सि' A 'कणा' C 'कण'
G 'इदिमु' B 'सु' edl कणाय A वय BEG वय L 3 C कणोली G कणोली BF वंनुत्
C कटु' G 'वाजी' edl जपान इया L 4 C 'कण' BCF 'इय' BF 'आर्द्र'
L 6 C 'सिद्ध' C 'विजोसु' I 'उसु' G 'वयोसु' L 7 C 'कायकलन्तर' ABCFE कालिया
G कालया L 8 G जीया BE कालपरीयाह, G कलयंदीत्याहुः L 9 G 'कायली' BEI
C 'सुसु' G 'सुसु' L 10 edl पाजिया BCF 'वय' L 11 BF 'सि'
L 12 G 'कण' edl 'दिवा' A 'सु' BCF 'वय' A कालिया C 'कालिया' BE 'कालिया'
E 'कालिया' L 13 ABCFG कालिया G 'कालिया' C 'वय' G 'वय' L 14 G 'कालिया'
BF 'कालिया' G 'वय' BCFG 'वय' BE (G) 'वय' BEG कालिया C 'कालिया' In B 'वय'
L 15 'सु' 'वय' are written twice edl पाजिया C 'कालिया' L 16 C 'कालिया'
G 'वय' A 'वय' C 'वय' L 17 BF 'कालिया' G 'कालिया' 'वय' C 'वय' ABCF 'वय'

किविडी पार्श्वद्वार गृहपश्चिमाङ्गणं चेति द्वर्या । किविड धान्यखल तत्र
धान्यखले यच्च जातम् ॥ [६०]

कसोवगसिआए कोऊहलए अ किरिइरिआ ।

कुल्लो गीवाइ तहा असमत्ये छिसपुच्छे अ ॥ ६१ ॥

5 किरिइरिआ कर्णोपकर्णिका कौतूहलं च । कुल्लो भीवा असमर्थश्चिद्धन्नपुच्छ-
धेति व्यर्थ ॥ [६१]

हरिआणुगमे हरिअच्छडुवए तह य कुढकूवा ।

कुहिणी कुप्पररच्छासु कुंभिलो चोरपिसुणोसु ॥ ६२ ॥

कुढो तथा कूवो हतानुगमन हतत्याजकधेति द्वावपि व्यर्थे । कुहिणी कूर्परो
10 रथ्या च । कुंभिलो चौर पिशुनध ॥ [६२]

चुल्लीए लहुभराडे अ कुंढयं कुल्लडं चेअ ।

अदयणित्तणोसु कुरुडो कुंरुलो पुण कुडिलकेसे वि ॥ ६३ ॥

कुडय तथा कुल्लड चुल्ली लघुभराडं चेति द्वावपि व्यर्थे । कुरुडो निर्देयो
निपुणध । कुंरुलो पुनरदयनिपुणयो कुडिलकेशे ऽपीति व्यर्थ ॥ [६३]

15 कीलाघाए समुआचारे साम्मे अ कुप्परं भणित्तं ।

छिहकुडीतुडिएसु कुडिच्छं कोट्टी हु दोहखलणासु ॥ ६४ ॥

कुप्परं कीलाघात समुदाचारो नमं चेति व्यर्थम् । कीला धुरत वर महणन-

L 1 C किरिचिडी C द्वर्यं C om धान्यखल तत्र G inserts यच्च before तत्र L 2
C धान्य खले L 3 G 'भरिह' cdd 'याम् ABCFG य G किरिय' cdd रिया L 4
B गीवाए C छिन्नपुच्छि ACG य I 5 G किरिकि' cdd 'रिया BCF 'य छिन्न' L 7
ABCFG हरिया' हरिय' B कुड' C (F) कुड' L 8 Bt कुहणी C कुहिली A 'रथ्याकु G' छ
A सुंनिजो BF 'सुमेय' L 9 C कुडो L 10 G चार L 11 B चुल्लीय G 'नड
AG य G पुंढयं C कुल्लडं AC येय BF वय G चयं L 12 F 'चाहय' G 'पिउणय
L 13 G कुडयं BF चुल्ली BG 'भाड L 14 G 'णया C 'करो Bt व्यर्थ
I 15 BCF समुआचारे A 'चरे DF om अ AG य ACEG भणिय L 16 C 'मुडिय
G 'सु कुडियं BF om कोडी G 'णयु L 17 C 'चार BF 'चारो चार नमं C वेरति pro
भावि CGनरत BF गुत्त BF om वर G 'भरण'

विशेषः । कुडिच्छं वृतिविवरं कुटी वृटितं चेति व्यर्थम् । कोट्टी दोहो विपमास्व-
लना च ॥ [६४]

कोसो कोसुम्भजलहिसु कोलिओ तन्तुवायलूआसु ।

उच्छ्रुशिगीलणजन्तमि कोल्हओ तह सिआलमि ॥ ६५ ॥

कोसो कुसुम्भरक्तवखं जलपिथ । कोलिओ तन्तुवायो जालकारकमिथ । 5
कोल्हओ इत्तुनिपीडनयन्त्रं भृगालथ ॥ [६५]

॥ अथ स्वरक्रमेण व्यञ्जरादिक्रमेण च खकारादयः ॥

खड्डा खाणी खल्ला चम्मे खड्डं च मंसुमि ।

खसं खत्तं खाए तिलपिसडीए खली चेअ ॥ ६६ ॥

खड्डा खानिः । पर्वतखातमित्यन्ये । खल्ला चर्म । खड्डं श्मश्रु । खसं तथा 10
खत्तं खातम् । खली तिलपिसडिका ॥ यथा ।

खड्डा धरेसु खत्तं वप्पे खसं च वासभवणमि ।

खलिभोअणाया खल्लम्भराणा तुह वेरिआणा धी खड्डं ॥ ५४ ॥ [६६]

खड्डं कडिआइ खड्डं तिणामि खड्डाखरिआ य भुत्तमि ।

खवओ खन्धे असईइ खंडई खड्डिओ मत्ते ॥ ६७ ॥ 15

खड्ड तीमनम् । खड्ड तृणम् । खड्डं तथा खरिअं भुक्तम् । खड्डं प्रचुरार्थेऽपि
लक्ष्येषु दृश्यते । खवओ स्कन्धः । खंडई भसती । खड्डिओ मत्तः । खलगाडिओ
मत्त इत्यन्ये ॥ यथा ।

L 1 F कुडिच CF वृत्तिं C मुटित BG वेति odd शोहविपमा C 2 hd जलता L 3 C
कुसुम्भ A हिसु AG, C 2 hd कोलिउ BCF नूयासु E लूआसु L 4 AG निवीलणा
C निपीजं DF कोल्हओ AG उ C तसि CE सिथा. L 5 C रक्त वं G कोजिउ
G काराक्रमिथ L 6 BF कोल्हओ G कोल्हउ L 7 A ॥ अथ खादि ॥ E ॥ अथ खादिः
॥ BF om द्यञ्जरां BF व L 8 C खड्डा G खडा BF चम्मे L 9 BF धेय ACG धेय
L 10 G खला C पर्वतखानि. पर्वतं G पातामि G चम्मे C खएडं स्मश्रु G खत्तं L 11 C
om खातं L 12 G खल्ला BF धरेसु BF वप्पे G खल्ल ॥ BF व L 13 G भोयं B
॥ अचराण CFG ॥ लवं odd वेरियाण G धीरच्छु (१० धिरच्छु ?) instead of धी खड्डु C खड्ड
L 14 C खड्डु G खए odd कडियाइ BCF खड्डं odd खरिया BF भुत्तं L 15 AG खवउ
C खड्डई A खड्डिउ BCF खड्डिओ G खड्डिउ E मत्ते G मत्ते L 16 C खए CG खरियं
C प्रखए G खवउ L 17 BCF खड्डिओ G खड्डिउ मत्त C खड्डिओ G खड्डिउ

खडइ तइआ जन्ती खचिरखघया ए देसि परकिडिअं ।

खरिअखडखडिअवसहखड खट्ट शिपसि कि इगिंह ॥ ५५ ॥ [६७]

खडुआ मुत्ता खगुसा मगाटुकखे खंजरो वि सुकटुमे ।

खट्टंगं छाया खवुल्लं वयगाम्मि खसुओ कीले ॥ ६८ ॥

- 5 खडुआ मौक्तिकानि । खगुसा मनोदुःखम् । खजरो शुष्कद्रुमः । खट्टंगं छाया^१ खवुल्ल मुखम् । खसुओ कीलकः ॥ यथा ।

दुकखवुल्ले का तुह खगुसा खडुआवालिं या ज लहसि ।

खसुअभूए सहि खजरम्मि किं होइ खट्टंगं ॥ ५६ ॥ [६८]

खच्चल्लो रिच्छे खप्परो वि लुकखे उडुम्मि खज्जोओ ।

- 10 खच्चोलखंजरा वग्घकहमा खग्गिओ वि गामेसे ॥ ६९ ॥

खच्चल्लो अच्छभल्लः । खप्परो रुक्तः । खप्परो इत्यन्ये । खज्जोओ नत्तवम् । खच्चोलो व्याघ्रः । खजणो कर्दमः । खच्चरीटवाची तु सस्कृतभव एव । खग्गिओ गामेशः ॥ यथा ।

खच्चल्ला खच्चोला खंजराविसमा मही जहिं गामे ।

- 15 खप्परखग्गिअदुल्ले मा वस तस्सिं सुखज्जोअ ॥ ५७ ॥ [६९]

खट्टिको सूरुवइम्मि खल्लिरी खुल्लिरी अ संकेए ।

धूलेन्धराअग्गीए खंधग्गी खोडपज्जाली ॥ ७० ॥

L 1 BCF तइया G खडिया G खचिरं cdl किडिय L 2 BFG खरियं C खरिय
G खरिं om खडिय BF खडिओ वसहं C खडिय G उसहं C खड BF खस pro खई
L 3 A खडुया BCFG खडुया In G मणं ख is torn off AC1 hd मुखं L 4 A छया
AC खवुल्ल A खणुउ C खणुओ G खसुउ L 5 cdd खडुया L 6 BG खल्ल (?)
In G from मुख to दुक्ख 1 10 incl torn off L 7 BCF उल्ले G उल्ले G खगुसा डु खं
cdd खडुया L 8 BF खणुपणं C खसुयभूए G खसुयभूय सहि ज खं G कि BG कडुगं
L 9 BF वृच्छे E खिपरे In G from म्मि in डुम्मि to खज्जो 1 10 torn off C खडुआओ
A उ L 10 ABCFG खच्चोअ A खजणो A क्वयिउ G खग्गिउ E गामेसो.
L 11 C खप्परो इत्यन्ये C खडुओओ G उ L 12 C1 hd खच्चोओ In G खचो
illegible G खच्चजणा From रीटं to सस्कृत torn off in G L 14 G खच्चल्ला
G खच्चोआ L 15 खप्परखग्गिअ illegible in G BF खग्गिअ C खग्गिअ CG वृच्छे
BF तस्सिं BFG सुखज्जोअ C सुखज्जोअ L 16 BF खडि C सूरुवइम्मि C खल्लिरी In
G खल्लिरी is torn off ABCFG खुल्लिरी A व L 17 BF धूलेन्धरां G धूलेन्धरां
C1 hd सधलीगीडपइताजी

खड्दिको सौनिकः । खल्लिरी तथा खुल्लिरी संकेतः । खंधग्गी तथा खोडपज्जाली स्थूलेन्धनाभिः ॥ यथा ।

गुणखल्लिरी तए खुल्लिरिं अणित्तेण कम्मखड्दिक ।

सा विसइ विरहखंधग्गिपीडिआ खोडपज्जालि ॥ ५८ ॥ [७०]

लहुवारम्मि खडकी तह खवडिअखुंडया खलिए ।

बाहुम्मि खंधयड्डी अ खंधमंसो अ खलइअं रिक्ते ॥ ७१ ॥

खडकी लघुद्वारम् । अत्र खसिओ खचित इति खचितशब्दभवः । खडइ मृद्नातीति धात्वादेशेपूक्त इत्येतौ नोक्तौ । खवडिअं तथा खुंडयं स्वलितम् । खुडिअं खण्डितमिति तु खण्डितशब्दभवम् । खंधयड्डी तथा खंधमंसो बाहुः । खलइअं रिक्तम् ॥ यथा ।

सा ललिअखंधयड्डी तमाखुंडयलोअखलइए मग्गे ।

सहिदिसखंधमंसा अखवडिअमहिसरिआ खडकीओ ॥ ५९ ॥ [७१]

तरुमकडे खडहडी खंधीधारो अ उराहजलधारा ।

खडइअखवलिअखरहिअसद्दा संकुचिअकुविअपोत्तेसु । ७२ ।

खडहडी तरुमकंटः । खंधीधारो अस्युष्णाजलधारा । खडइओ संकुचितः । 15 खवलिओ कुपितः । खरहिओ पौत्रः ॥ यथा ।

उअ विहि खरहिअणन्दणउज्जाणे खडहडी खडइओ वि ।

सीआलोअणखंधीधारं दहूण खवलिओ तुज्झ ॥ ६० ॥

L 1 B खडीको G शौनिकः BF खल्लिडी BCF खुल्लिरी BF खपमी C °पड्डाली
L 3 BF खुल्लरिं C खल्लरिं G खुल्लिरिमाणितेण CG °खड्दिका L 4. B °धीरिया CFG °धी-
डिआ BF °पज्जालि C °पड्डालि. L 5 BCF लहुवारम्मि EG °वारम्मि BF खंडियं ACEG
खवडियं. L 6 A वारम्मि BFG बाहुम्मि AB (E') FG °यड्डी AG य BF कंधमंसो AG य
A खलइयं BF खलियं E खइयं G थूलयं L 7 G खसिउ BFG इति शब्दभव. BFG
खडइ L 8. C मृद्नातीति G मृद्नातीति C °क्त इति नोक्त. cdd खवडियं CG तथा खुडियं
L 9 C खुडियं BFG खुडियं BI खचितमिति G खडियमिति C सखंडितशब्दभवः C खडियडी
BFG °यड्डी. BFG बाहुः L 11 BCF ललियं G लइयं B °एषडी G °यडी C °यडी F
°खंधी G °लौयं BI मग्गे L 12. G °दिअं G °मसा BFG अखवडियं C अखलडियं
cdd. रिया G °कीउ L 13 खपी C 2 hd only BF °वासे G य C नुएहं E उल्लं
L 14 cdl. खडइयखवलिअं AB खवलिअ twice ABCDEI °खरहियं G °खराहपं BF सठ-
रिअं AEG सकुचियं E om. कुविअ AG °कुवियं E °पुत्तेसु L 15. C °मज्जेडः BF सपी-
वासे G °असुष्णं C °असुष्णं. BF खडओ C खडइओ G °इउ L 16. G °जिउ. L 17 BF
उय C 2 hd ओअ cdd. °हियं C 1. hd. °आइद्दाणे BF om खडहडी G खडहडी BF खडरिओ
G °इउ G य pro वि L 18 C भीयां BFG सीयां G °लौयणं G °जिउ C तुज्झ

अत्र खररइ क्षुभ्यतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [७२]

खारयखाइअखारंफिडीउ तह मउलपरिहगोहासु ।

खाडइअं पडिफलिअम्मि खिक्खिरी डुम्बाचिन्धलट्टीए । ७३ ।

खारयं मुकुलम् । खाइआ परिखा । खारफिडी गोधा । खाडइअ प्रतिफल-
४ तम् । खिक्खिरी डुम्बादीना स्पर्शपरिहारार्थं चिह्नयटि ॥ यथा ।

खाइअलङ्घण खारयमुहिआ खिक्खिरिकरा तुहारिवहू ।

खाडइअणिअरवेसु वि डरिआ खारफिडि व्व लुकेइ ॥ ६१ ॥ [७३]

खिज्जिअखिंखिणिखिक्खिडा य उवालम्भसुअकिक्किंटा ।

कुडिलहुतुट्टेसुं खुल्लखुड्डुखुड्डु चहुट्टए खुत्तं ॥ ७४ ॥

10 खिज्जिअ उपालम्भ । खिंखिणी भृगाली । खिक्खिडो कृकलास । अत्र
खिरइ क्षरतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तम् । खुल्ल कुटी । खुड्ड लघु । खुड्ड
जुटितम् । खुत्त निमग्नम् ॥ यथा ।

खिक्खिडो व्व तथा तुममुग्गीयो खिंखिणीइ व भमेसि ।

किं अज्ज खुड्डुखुल्ले खिज्जेसि विहि अखुड्डुदुहखुत्तो ॥ ६२ ॥ [७४]

15 खुसं मढिए खुंपा वुट्टित्ताणम्मि खुड्डिअं सुरए ।

खुलुहो गुप्फे खुवओ गराडुअसमकण्टकिन्नतियो ॥ ७५ ॥

1. 2 C खाइयं ead खाइयं E खारफिडी C 1 hd डीओ G मउल L 3 C खाडि
edd इय G पालिणम्मि BCF लियनि E खिक्खिरी C खिकिरी A डी BF दुबविधं C डुम्
A डुबविधं G डुम् G लीण L 4 C om खारय मुकुलं BF कुमुल G नकुल ead
खारया BF पिडी ead खाडइय in G twice C खिकिरी BF दुबा C डुड्डा 2 hd डुबा
G डुबा L 5 C एण L 6 ead खाइयं ead मुहिया C किक्खि L 7 G खी
ड cld इयनियं BF चेषु ead डरिया C पिडि BF, C 1 hd च लुकेइ L 8 ABEIG
खिज्जियं C खिड्डियं B खिक्खिडा F खिक्खिडा G उवालज्ज A लंभसुय CEG भसुय
BF भसुय AE वक्किंटा C 2 hd G खिक्खिडा L 9 BF लहं A खल्लं C खुल्लं
BF खुड्डु CG om खुड्डु BF खुड्डु E खुड्डु BF बहुट्टए C चहुट्टए L 10 BFG खिज्जियं
C खिड्डियं G उवां B भृगाली B खिक्खिडो B G लार L 11 B खररं G नोका
B खुड्डु C खुड्डु pro खुड्डु I 13 BFG खिक्खिडो C व BF च B भसुरि L 14 C अण्ड
BF खुड्डुखुल्लं C खुड्डुले खिक्खिडो CG विहियणं G खुड्डु L 15 G खुसं A मडिण्णु
E खुड्डु ABFG खुड्डियं CF खुड्डियं C 1 hd सुलण L 16 A मुक्कं C गुप्फो E गुप्फे
AG खुवव BF वओ (sc) BF तिले C किन्नतेणे

खुस परिवेटितम् । खुपा तृणादिमय वृष्टिनिवारणम् । खुडिअ सुरतम् ।
खुलुहो गुल्फ । खुवओ गण्डुस्सन्नतृणासदृश कण्टकितृणम् ॥ यथा ।

खुपाखुसतणूओ खरखुवयप्फाडिअन्तखुलुहाओ ।

यासारत्ते कुलडाउ खुडिअत्य अहिसरन्ति ॥ ६३ ॥

अत्र । खुप्पइ मज्जति । खुडइ खुडइ तुडति । एते धात्वादेशेषूपक्ता इति ६
नोक्ता । [७५]

खुंगुगिखुंगुगायखुगुगुडिआओ रच्छराकसिरघाणा ।

पगायपकोवे खुरुडुकुडुडी तहा खेल्लिअं हसिए ॥ ७६ ॥

खुखुणी रथ्या । खुखुणओ प्राणसिरा । खुगुकुडिआ प्राणम् । खुरुडुकुडुडी
पगायकोप । खेल्लिअ हसितम् ॥ यथा ।

10'

खुरुडुकुडिअपगायपीपयघायच्छुडुखुखुणो भट्टो ।

खुखुणिआइ खुगुकुडिमुअ धोअन्तो जयोग खेल्लिअइ ॥ ६४ ॥ [७६]

खेआलू असहे खोटी दासी दन्तुरम्मि खोसलओ ।

खल्लं वइविवररईसु वामकररासहेसु खव्वखवा ॥ ७७ ॥

खेआलू नि सह । असहन इत्यन्ये । अत्र खेडइ रमते धात्वादेशेषूपक्त इति 15
नोक्त । खोटी दासी । खोसलओ दन्तुर ॥ यथा ।

L 1 G खुज G ०दितं BCF खुदिय G खुदिय L 2 C खुनहो BF गुल्फु C खवओ
G ०वड B गडुस्सत्त F गडुस्सत्त G ०सेत्त C गडुसत्त BF सदृश C कण्टक G कण्टकिज हण
L 3 G खुपाखुज BF ०तणूओओ G ०णूड BF ०यफाडियत्त C ०यफाडियत्त C 2 hd G ०हाउ
L 4 BCF कुजडाओ BFG खुणियत्य C खुडियच्छ L 5 C खुडइ खुइ B बुडति
CF बुनति BF ०पूक्ता om इति नाक्ता C इति नाप्यत्त L 7 BF ०खुखणि G ०खुखु
णिय BF ०खुखुणुडिया C ०खुखुणुडियाआ AE ०खुखुणुडियाउ G ०खुखुणुणियाउ E ०खिक्क
BF ०खिक्क I 8 E ०पकोपे B खुरुडुडी CG खिल्लियं ABEF खेल्लियं L 9 B खखुणी
G ०णव BF ०गिरा BCF खणुणुडिया G खणुणुणिया BF प्रांत C ०डुरुडी L 10 C
खिल्लियं BFG खिल्लियं L 11 B ०खरु C खुरुडुडीय BFG ०डिय BFG ०पण्णो BCF
०दंखणा L 12 C खुरु cdd ०णियाइ C खणुणुडि G ०डियुय BF धोअता G धावन्ती
C जणाण BF खिल्लियइ CG खिल्लियइ L 13 ABCFG खयानू C खानू BF खानराज्या
AG ०लड E adds: ॥ अथा ऽनेमाथ ॥ L 14 C ०रइय G om वामकररासहेसु C खघयणा
2 hd ०खया G ०खया L 15 cdd खयानू BF निस्तह BF रमते इति धा L 16 G
खोटी (?) G ०लड

रे खेआलुअ खोसल इमाण खोड्डीण मज्झमावडिओ ।
दुडिस्ससि कह व तुमं अकुडिओ टक्कराहि फुड ॥ ६५ ॥

॥ अयानेकार्थाः ॥

खल्लं वृत्तिविवरं विलासश्च । खव्वो तथा खवो वामकरो रासभधेति द्वावपि
५ व्यर्थौ ॥ [७०]

खंडं सिरसुरभगडेसु खंडिओ मागहाणिवारेसु ।

खरथउडेसु खरुल्लं जिस्सोवालदुएसु खज्जिअयं ॥ ७८ ॥

खंडं मुण्डं मद्यभाण्डं चेति द्वयर्थम् । खंडिओ भागधो ऽनिवारश्च । खरुल्लं
कठिनं स्थपुटं च । खज्जिअं जीर्णमुपालम्भं च ॥ [७८]

10 रणामणादुहेसु खम्मकवमो खरडिअं च लुकखभगोसु ।

खल्लइअं संकुइअमुइएसु खित्तयमणात्थादित्तेसु ॥ ७९ ॥

खम्मकवमो संप्रामो मनोदुःखं च । मनोदुःखविशेषो ऽनुशयनिःश्रसितमित्यन्वे ।
खरडिअं रुक्तं भद्रं च । खल्लइअं सकुचितं प्रहटं च । खित्तयं अनर्थो दीप्तं च ।
दीप्तं प्रज्वालनमित्यर्थः ॥ [७९]

15 खोडो सीमाकट्टे धम्मिअए खज्जए चेअ ।

खोलो लहुगहहए वत्थस्स य एगदेसम्मि ॥ ८० ॥

खोडो सीमाकाटं धार्मिकः खज्जधेति द्वयर्थः । खोलो लघुगर्दभो वखैकदेशश्च ॥ [८०]

L 1 C रो खआं BF खेयालुअ G खेयालुय C मज्झन्नावडिओ G डिड L 2 C 2 hd
मुडिं G अकुडिअ BF टक्कराहिं G फुड L 4 C वृत्तिविवरण G विजासश्च C खवो
L 6 A संडसु C भंडसु BEG खडिड E वागहा L 7 BF खरथउडेसु E खउडेसु
G प्यउं C खम्म A धानहुमसु BF धानज्जणसु C न्हपएसु 2 hd यम्मसु G ज्जिअसु
BF खज्जियय C खल्लइअय ALG यय L 8 G मुडं B भाड B द्वापो G खडिअ
BCF अनिवारश्च C देरुल्लं BF खज्जियं C खडिअय L 9 B लप व G लयं च
L 10 CE खमो G कवमो य cdd डिअ G om च A भंगो य L 11 C खेखं cdd इयं
G राकुइं ABCFG कुइयं E कुइयं E देत्तयमं B यणात्थं A महत्थं C मणत्थं
L 12 G खमं BCF खमो CG समाप C विशेषो ऽभूय निं G पो । मुशय निं
BF अणुगयं BCF निधं L 13 BF खरडि CG डिअं cdd खल्लइय G सकुचितं B व
B रिअियं G रिअय L 14 G प्रत्ताजं BF प्रत्ताजित्थयं L 15 C 1 hd सीमां
G रुडो C धम्मिआण B धम्मियण G चय L 16 AC वत्थस्स L 17 CG काटं
G लहुं BF गर्भं:

॥ अथ व्यञ्जरादिक्रमेण स्वरक्रमेण च गकारादयः ॥

गंजो गल्ले गड्डी सयडे गज्जो जवे गढो दुग्गे ।

गड्डं सयणे गलिअं सुमरिअमक्खवलए गणेत्ती अ ॥८१॥

गंजो गल्लः । गड्डी गन्त्री । गज्जो जवः । गढो दुर्गम् । गड्डं शय्या । गलिअं स्मृतम् । गणेत्ती अक्षमाला ॥ यथा ।

मयणगढं गज्जस्त वि गंज गड्डम्मि गड्डिचड्कडिं ।

गलिअं गलिउं भिक्खु गणिअगणेत्ती वि मुच्छेइ ॥ ६६ ॥ [८१]

गहणां अजलद्वारो गंडीरी उच्छुखगडम्मि ।

गत्ताडी तह गाणी गवायणी कडुझुणम्मि गहम्भो ॥ ८२ ॥

गहणां निर्जलस्थानम् । गंडीरी इच्छुखण्डम् । गत्ताडी तथा गाणी गवादनी । 10
गत्ताडी मायिकेति गोपालः । गहम्भो कटुध्वनिः ॥ यथा ।

गहम्भसङ्करहोचिअम्मि गहणम्मि धवल मा वच्च ।

तत्य ण दुव्वागाणी दूरे गंडीरिगत्ताडी ॥ ६७ ॥ [८२]

गंधिअगद्धिअगहहसद्दा दुग्गन्धदरिअकुमुएसु ।

गंदीणी चक्खुथगराकीला गंजिल्लगाडिआ विहुरे ॥ ८३ ॥ 15

गंधिओ दुर्गन्धः । गद्धिओ गर्धितः । गहहं कुमुदम् । गंदीणी चक्षुःस्थगनक्रीडा ।
गंजिल्लो तथा गाडिओ विधुरः ॥ यथा ।

L 1 om A, E only गकारादि G 'क्रमेण च स्वर' L 2 BF गंजो E गड्डी C गहसो
a v l which will not be noted any more G गज्जं E जवो B गडो G दुग्गे L 3 A गडु
BCFG गह cdd गलिय ACEG 'रियम' A 'क्खयल्लम' C om क्खवल्लम गणे, 2 hd remarks
अपूर्णे पद्य C ची (pro गणेत्ती) C om य ABF य G ए L 4 BCF गज्जो C 2 hd
गहसो C om from गल्ल to गज्जो incl 2 hd remarks उपरितो लेख । गज्जो गल्लः गड्डी शकट
च BF यव BF गढो BF गड CG गह BF गन्त्रिय C गलिअ G गलिता L 6 G गज्जच्छ
BF गहनि CG गह BF गड्डि चक्क C गडि G 'यक्क' L 7 BCF गन्त्रिय G गणिय
C भिक्खु BCF गणिय G गन्त्रिय L 8 G 'हाणे' L 9 E गत्ताणी C 1 hd कडु
झुण्णि E 'ज्जुणम्मि' L 10 B निर्जनं स्थान G गंडीरी BF गत्ताणीडी G गवादना
L 12 BCF 'होविय' G 'होत्रिय' B वच्च F वध L 13 C दथा BF गड्डीरि C गंडीरी
L 14 A गधिय or गधिय BCFEG गधियगधिय G 'कगन्ट' A 'सत्ता cdd' 'हरिय' C 1 hd
'कुमु' L 15 G गंधीरीणी A चक्खुथगण C चरुन्धम G 'ध्वगण' E 'कीला जिल्ला'
cdd 'गाडिया' L 16 BF कुडुडा G कुमुदम G गंधिणी

गंधिअ गहिअ उइए गइहणाहम्मि कामगंजिहो ।

भमिअ किमिमाइ गोसे करसि विरहगाडिआइ गंदीणि ॥ ६८ ॥ [८३]

गडुरिगामेणीओ छगलीए गंछओ वरुडे ।

गहणी तह वन्दीए गहरो गिडे धणुम्मि गंडीवं ॥ ८४ ॥

- 6 गडुरी तथा गामेणी छागी । गंछओ वरुडः । गहणी हठहता स्त्री । गहरो
गृध्रः । गंडीवं धनुः ॥ यथा ।

गंछ व्र दलिअ वंसं गहणि गामेणिअं च ताडन्ति ।

धी गडुरिभोअणया पावा गंडीविणो गहरपोरा ॥ ६९ ॥ [८४]

गहिअगवत्ता वंकिअघासा गहिआ य कम्ममाणाय ।

- 10 णासाए गंधलया य गडयडी वज्जगिगघोसे ॥ ८५ ॥

गहिअं वक्रितम् । गवत्तं घासः । गहिआ काम्यमाना स्त्री । अत्र गहिलगग्ग-
रशब्दौ ग्रहिलगग्रदशब्दभवौ । गञ्जिओ कल्पपाल इति गाञ्जिकशब्दभवः । गञ्जा
हि सुरागृहमुच्यते । इति नोक्ताः । गंधलया नासा । गडयडी वज्रनिर्घोषः । यथा ।

मेहम्मि गडयडन्ते अगहिअचित्तं विणा गहिअजुवइं ।

- 15 सिंघइ गंधलयाए को णु गवत्तं व मालईदामं ॥ ७० ॥ [८५]

गोटीरए गणासमो गल्लफ्फोडो डमरुअम्मि ।

गहकळोलो राहू विवाहणए गणायमहो ॥ ८६ ॥

L 1 cdd गधिय गधिय L 2 cdd. भनिय BF किमिमाय C गरसि cdd. °गाडियाइ.
L 3 C गडुरी° ABIG °णीड AG गंछड L 4 BCEFG वहीए C गिडे. L 5 From
णी to य in वरुडः torn off in G C वरुडः BF वरुडः L 7. BCF अ cdd हनिय BF गंछणि
गामेणि य L 8 B गडुरि° CG °भोयणया BF यावा In G गहरपोरा is torn off.
L 9 A गहिय गव° BCEF गहिय° In G from गहिय° to °घासा excl. torn off. A वक्रियं-
यासा BF वक्रियं° CE वक्रियं° C °घोम cdd गहिया L 10 BF साणाय C गंधलयाए
गडयडी BCF °निघो° C °सा E °णिघो°. L 11 BF गहिय C गहियं From गहियं to
घासः incl. illegible in G. BF om. गवत्तं घास. C घोपः cdd गहिया. From हिज्ज° to इराअ
torn off in G. L. 12 BCF कल्पपालः (C °ल) BF °भय G भवेः L. 13. From च्यने
to नोक्ता. incl illegible in G. C नोक्ता C नाया G om नासा C गडयडी. L. 14 From
हम्मि to अयं° excl. torn off in G. cdd. अगहियं G विणा cdd. गहियं G °जयइ
L. 15 C गधनियाए C य. L. 16. A गोहारए BF णसमो E गल्लफोडो BF डमरुअभि
L. 17 C om. विवाह A नणाय° E °भहे.

गणसमो गोष्ठीरतः । गल्लफ्फोडो डमरुकः । अत्र । गन्धुत्तमा सुरेति सस्कृत-
तभवः । गसिउच्छेओ ग्रन्थिच्छेदक इति ग्रन्थिच्छेदशब्दभव इति नोक्तौ । गहक-
ल्लोलो राहुः । गणायमहो विवाहगणकः ॥ यथा ।

गणसम गल्लफ्फोड मुहेण वाएसि किं गणायमह ।

गहगणविवरीअगइ गहकल्लोल णया णेसि ॥ ७१ ॥ [८६]

5

गणणाइआ य चगडीइ गलत्थलिअं गलत्थिअए ।

गयसाउलो विरत्ते गंधपिसाओ अ ग्रन्धिअए ॥ ८७ ॥

गणणाइआ चण्डी । गलत्थलिओ क्षिप्रः । गलत्थिअ इति तु भात्वादेशेषु
क्षिपेर्धातोः सिद्धमित्यनेनार्थनिर्देशः कृतः । गयसाउलो विरक्तः । केचित् गयसा-
उल्लो विरक्त इत्याहुः । तत्र साउल्लो अनुरागो वक्ष्यते । स गतो यस्य स गयसा-
उल्ल इत्येव सिद्धम् । गंधपिसाओ ग्रन्धिकः ॥ यथा ।

गणणाइआइ भत्तोसवम्मि ण समागउ त्ति वेसाए ।

गयसाउलच्चित्ताए गंधपिसाओ गलत्थलिओ ॥ ७२ ॥ [८७]

गयणारई मेहे गज्जणसहो हरिणारणारवम्मि ।

गागेज्जं गेज्जं ग्रन्धिअम्मि णवपरिणित्ताइ गागेज्जा ॥ ८८ ॥ 15

गयणारई मेघः । गज्जणसहो मृगवारणध्वनिः । गागेज्ज तथा गेज्ज मथितम् ।
गागेज्जा नवपरिणीता ॥ यथा ।

गागेज्जथावडा गागेज्जा गेज्जारव मिउ कुणइ ।

गयणारइगज्जिगहिर गज्जणसह सुणन्तिआ पइणो ॥ ७३ ॥ [८८]

L 1 CG गोष्ठी° G डमक G सुत इति L 2 BF गन्धिओच्छेओ G भव G गयकल्लोजो
L 4 C मुहे L 5 cdd विवरीय° C 1 hd मह° L 6 cdd गणणाइया E इ pro य,
but य superscr G गल्ल° C गल्लच्छत्थिय E गल्लय° ABFG लिय A गल्लच्छियए C गल्लच्छयए
BFG लियए L 7 C फिसाओ AG साउ AG य cdd ग्रन्धियम् L 8 cdd गण-
णाइया B (F) गलत्थलिउत्तिपत्त C गल्लच्छलिउत्तिपत्त C 2 hd गन्धिओउत्तिपत्त G लिउ
B गल्लत्थियमिति CG (F) गल्लच्छियमिति L 9 BF क्षिपे सि° Gom कृत G केरिद्रय°
L 11 C 1 hd गंधपि° G साउ L 12 cdd इयाइ C भत्तोसव° C 1 hd गण 2 hd
गण C वि pro त्ति L 13 G साउ C गल्लच्छ° G लिउ L 14 C 1 hd गयणारई
A मिहे E वारण° G वाहणरणेण A रयम्मि C वरभि L 15 C गज्ज E गिज्ज C मथिय°
ABEFG मथिय° ABCFG णियाइ E णीयाइ A गागेज्जा L 16 BF गणारई LG शब्द
C om from गागेज्जं to मथितं incl , 2 hd remarks अप्पणय टीका L 18 C गेज्जा
pro गागेज्जा C कुणइ L 19 C रई° G गज्जिय° C रहरि° C सह G सुणन्तिआ

गाहम्मि गाहुली गायरिगोआ गग्गरीए अ ।

गामपहारो गामणिगामउडगामगोहगोहा य ॥ ८९ ॥

गाहुली क्रूरजलचरः । गायरी तथा गोआ गर्गरी । गग्गरीशब्दोऽपि केषांचिद्देश्यः ।
अस्माभिस्तु गर्गरीशब्दभवत्वाच्चोक्तः । यदि भवति तदा पर्यायभङ्ग्या दर्शितोऽस्ति ।
5 गामणी गामउडो गामगोहो गोहो एते चत्वारोऽपि ग्रामप्रधानार्थाः । गोहो भट
इत्यन्ये । पुरुष इत्येके । गामणिसुअशब्दोऽपि ग्रामप्रधानवाचीत्यन्ये ॥ यथा ।

गामणिसुएण केण वि गोहसुआ भग्गगायरी कहइ ।

गामउडगामगोहघरिणीण गाहुलिहयं गोअ ॥ ७४ ॥ [८९]

गामहरणगामरोडा गामट्टाणछलगामभोईसु ।

10 गुंफो कारा गुम्मी इच्छा गुंठी अ शीरंगी ॥ ९० ॥

गामहरणं ग्रामस्थानम् । गामरोडो छलेन ग्रामभोक्ता । अन्तर्भेदं कृत्वा यो
मायया ग्रामं मुनक्ति । गुंफो गुप्तिः । गुम्मी इच्छा । गुंठी नीरङ्गी ॥ यथा ।

तइआ तं कयगुंठिं गामहणे सुहय गामरोडवहुं ।

उवमुञ्जसि गुम्मीए इहिंह लज्जेसि कि गुफे ॥ ७५ ॥ [९०]

15 गुंफी अ सयवईए गुलं गुडोलद्धिआ य चुम्बिअए ।

मुत्थसमुत्थम्मि तिणे गुंडं तुरयाहमे गुंठी ॥ ९१ ॥

गुंफी शतपदी । गुलं तथा गुडोलद्धिआ चुम्बनम् । गुंडं मुस्तोद्भवं लचकाख्यं
तृणम् । गुंठी अधमहयः ॥ यथा ।

L 1 A गाअरि° G °गोया A गायरीए C गरीए ACG य L 2 G गामणि° C 2 hd
गामणी° I hd om णि BF °गामउग्गा° A °उडगाम° G °ग्रामगोमा (sic) C °ग्रामगोहा य,
C 2 hd °गोहागोहा य L 3 G गोया BF गर्गरीशब्दो C गग्गरी° G गग्गरीशब्दोऽपि
देश्य एव कपाचिन् (sic) C °चित् दे° L 5 BF गामउरो G गामगोहो BG (F) om गोहो
L 6 G °सुय° L 7 BF गोअ° C गोहेसुआ G °सुया C °कायरी BF कहइ
L 8 G °गोहाहरेणीण C गाहुविह G गाहुलिनियं G गाय L 9 A °ग्रामगोडा C °रोडा
A गामउ—छल° E गामडाए° L 10 E गुफ G कारी E इत्था गुडीइ णी° G स्तीरगी
L 11 G गामरोडो L 12 BF गुल्मी C गुंठी BF निरगी C नारगी L 13 edd तइया
BF कहगुंठिं G °गुंठि C °वहु L 15 AG य C गुल G गुंडं C गुडुं B °नदिया F °नरदिया
G °नरदिया E °दिया G om य A चुम्बिय BFG चुम्बिय L 16 C मुच्छसमुच्छमि G लुच्छ°
A °समुच्छम्मि तिणे BF गुद्र G गुडु A गुडो or गुडो L 17 B गुन्तोडोलद्धिआ I गुन्तोडो
लद्धिया CG °लद्धिया BCF गुद्र F गुडु BCF लचका° L 18 BF गुंठी G सधमहय

गुफिसमाए जीए रत्तो गुंडु व्व गुंडिणिमहीए ।

तीए चिअ कुण्ड गुलं मज्झ गुडोलद्धिअं मुच्च ॥ ७६ ॥ [६१]

मूलोच्छस्रभमिअभासेसुं गुम्मिअगुलुच्छगुत्थंडा ।

गुंजेल्लिअं च गुडदालिअं च पिराडीकयत्थम्मि ॥ ९२ ॥

गुम्मिअं मूलोत्सन्नम् । गुलुच्छं भ्रमितम् । गुत्थंडो भासपत्ती । अत्र गुलुच्छो 5
गुच्छ इति संस्कृतसमः । तथा गुंडइ उद्धूलयति । गुमइ भ्रमति । गुंजइ हसति ।
गुम्मइ मुह्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । गुंजेल्लिअं तथा गुडदालिअं
पिराडीकृतम् ॥ यथा ।

गुंजेल्लिअणीसासं गुडदालिअहणुकरं च गुत्थंड ।

विरहगुलुच्छं तह गुम्मिअं च उड्डिअं कहेसु मं तस्स ॥ ७७ ॥ [६२] 10

गुत्तराहाणं पिउजलदाणे गुलुगुंछिअो वयन्तरिए ।

गुफगुमिअो सुरही गेंडगेंठुआ य थरावत्थगराठीए ॥ ९३ ॥

गुत्तराहाणं पितृभ्यो जलाञ्जलिदानम् । अत्र गुज्जहरो रहस्यभेदीति गुब्धर-
शब्दभवः । तथा । गुललइ चाटु करोति । गुंजुल्लइ उल्लसति । गुम्मडइ मुह्यति ।
एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । गुलुगुंछिअं वृत्त्यन्तरितम् । उन्नमितार्थं तु 15
उन्नमेरुक्त्तिपेर्वादेशसिद्धम् । गुफगुमिअं झगन्धि । गेंडं तथा गेंठुअ स्तनयोरुपरि
वस्त्रमन्थिः ॥ यथा ।

L 1 B सुफिं C सुफीं E सुफीं C सुणु च BF सुदिळिं C सुद्विळिं G सुंइळिं C ० न्हाद.
L 2 BCF तीइ cdd विय G गुज BF ० न्दियं CG ० न्दिय. L 3 G मूलच्छन्नं C ० च्छन्नं
ACEG ० भमियं BFG भासेसु cdd गुम्मियं BF ० गुच्छडा C ० गुच्छडा L 4 A गुंजे
ABCDFG ० ल्लियं E ० जिय A व E गुंडु cdd ० शानियं A ० कयल्लम्मि C ० कयच्छम्मि
L 5 cdd गुम्मियं BF च्छस CG च्छन्नं B गुजच्छ BF गुत्थंडो C गुच्छडो BF गुत्थडा
L 6 C गुम्मइ भ्रमयति B गुजइ. L 7 BF गुंजेल्लियं C ० ल्लियं G गुजेल्लेय BCF ० शानियं
G ० शानियं L 9 BF गुंजे cdd ० ल्लियं C गुड cdd ० शानियं G ० कर. C गुंजड
BF om गुत्थड L 10 BF om विरह BF ० गुच्छं C गुल्लच्छं G ० गुल्लं BF गुमियं
CG गुम्मियं BFG उड्डियं C उड्डियं B काहसु L 11 A गुत्तराहाणं E गुवन्हाणं E गुजगुं
BCF ० छिअं G ० जिअं L 12 A गुलुगुमिअं BCIG गुपं C ० निअं G ० गुम्मिअं A गेंडगेंठुया
BF गेंडगेंठुया C गेंहगेंहया E गडगेंठुया G गडगेंठुया G om य C घणवत्थगेंडीए E ० वत्थगेंडीए
G ० भीए. L 13 G गेंतराहाणं C गुत्तरां (i.e. गुज्जं) BF om इति L 14 BCF
गंजुल्लइ L 15 B ० पूक्ताः G तथा गुलुगुंछि (५०) L 16 G ० पैवां आदेशगिच्छा-
C गुपम्मियं BFG गुपगुमियं C गेंह BF गेंडयं C गेंहयं G गेंहयं. L 17 C ० गन्धि

गुलुगुद्विभ मयगुफगुमिभद्रो महसि किमगेंडमिमं ।

गुत्तहाणकए द्दुद्वगेंदुभा जाइ जं सरिभमेसा ॥ ७८ ॥ [६३]

गेंदुल्लं गोविह्लं कुप्पासे गेरिहत्रं च थणसुत्ते ।

कीलाइ गेंदुई गेज्जलं च गेवेज्जए वणे गोंडं ॥ ९४ ॥

- 5 गेंदुल्लं तथा गोविह्लं कञ्जुकः । गेरिहत्रं उरःसूत्रम् । गेंदुई फ्रीडा । गेज्जलं धैवेयकम् । गोंडं काननम् ॥ यथा ।

गेंदुइगेंडे गेरि सगेज्जलं पुलयफुद्वगोविह्लं ।

- उअ द्दु रइतिसिभो गेंदुल्लं गेरिहत्रं च अयहरइ ॥ ७९ ॥ [६४]

गोच्छागोंठीगोंडीगोंजीओ मञ्जरीए अ ।

- 10 गोलो सकखी गोल्हा विम्वी गोली अ मन्यगिआ ॥ ९५ ॥

गोच्छा गोंठी गोंडी गोंजी एते चत्वारो मञ्जरीयाचकाः । गोलो साक्षी । गोल्हा विम्वी । गोली मन्यनी ॥ यथा ।

गोंडी गण्डे गोच्छा भाले गोंठी उरे थणे गोंजी ।

गोलीसमजलफुसिआउ एथ गोल्होद्वि को गोलो ॥ ८० ॥ [६५.]

- 15 गोवी बाला गोसं गोसगं गोवरं करीसम्मि ।

गोमहा गोअग्गा रच्छ्राए गोहुरं च गोविद्धा ॥ ९६ ॥

गोवी बाला । गोसं प्रभातम् । गोसर्गशब्दो यदि संस्कृते रुढस्तदा तद्गो

L 1 *odd* द्विभगुपगुमियगो BFG कि अगेंडं C कि आगं L 2 C च्चुहगेण्डया
BF छुत्तागदुया G गेंदु (sic) C जाय सं जरियमेसा BF सरियमेसा L 3 BF गेंदुल्ल A गेंडल्ल
ABCEf मेरिहयं C 1 *hd* घणं L 4 BCF गेंदुई L 5 BCF गेंदुल्ल G गेविह्ल
B गोविह्ल BCF गेरिहय BCF गेंदुई G गेंदुई C धैवेयके L 7 B गेदुई C (F?) गेंदुई
G गेंडे BFG गेरि C सग्गे BF सग्गे BF पुलयद्व G पुलयद्व L 8 C उय C द्दु
G तिसिउ B गेंडुल्ल C गेण्डुल्ल I गेंडुल्ल G गेण्डुल्ल BCF गेरिहय G गेंडुय BF व
L 9 G गेंच्छ्रागच्छ्रीगोंडीगोंजीवगोंजीउ A जीउ E गेंज्जीओ B गेंडी BF गेंज्जीउ AC य
L 10 C गोएहा BF विवी G विवी E विवो AEG य *odd* तिया L 11 C गेंच्छ्रा G गेंडी
गोएडी BF *om* गोंजी L 12 BF विवी G विवी BF मयनी G मयनी L 13 G गोएही
B गेंडे C गोएही ओरे थणे BFG गोंजी L 14 BFG तियाउ C तियाओ BF इथ
C द्दुछा G एथ C कोल्हाहि G ति L 15 ABCFG बाला A गोव्वर BF गोचरं E गोचरं
G गोव्वर L 16 C गोमदी E गोमहा BF रत्थाए C गोहुरं L 17 *odd* बालु
C तडावो

गोसग्गशब्दः । अन्यथा तु देशी । पर्यायभङ्ग्या विहोपात्तः । गोवरं करीपम् ।
गोमदा तथा गोभ्रग्गा रथ्या । गोहुर गोविष्टा ॥ यथा ।

गोवरगोहुरकज्जे गोभ्रग्गं गोधि मा भमसु गोसे ।

विप्विज्जासि जं तस्सि केण वि गोमद्वसहेण ॥ ८१ ॥ [६६]

गौदीणां सिहिपित्ते गोगिक्को गोसमूहम्मि ।

पवयराजडेसु गोच्चयगोसत्ता गोवित्रो अजंपिरए ॥ ९७ ॥

गौदीणां मयूरपित्तम् । गोशिक्को गोसमूहः । गोचत्रो प्राजनदण्डः । गोससो
मूर्खः । गोवित्रो अजल्पकः ॥ यथा ।

गोसस गोवित्रमिम गोशिक्कं गोचएण कि हणसि ।

गोर कडक्वमाणि गौदीणपित्र शिवारसु विटालि ॥ ८२ ॥ [६७] 10

गोअंटा गोचरणेसु गोअला दुद्धविकइणी ।

गोअलिआउ पाउसकीडा गोरंफिडी गोहा ॥ ९८ ॥

गोअंटा गोचरणाः । गोअटो स्थलशृङ्गाट इत्यन्ये । गोअटगोखुरल्लशब्दो
वृद्धत्ववाचकविति तु प्रज्ञापमादः । गोअला दुग्धविक्रयकर्त्रा । अत्र गोइल्लो
गोमानिति मतोरिल्लादेशसिद्धम् । तथा गोमुह उपलेपनमिति गोमुखशब्दभवत्वा- 15
न्नोक्तम् । यदाह ॥ गोमुखमुपलेपने ऽपि स्यात् ॥ इति (हलायुधः ५, ११)
गोअलिआ प्रायुपि कीटविशेषः । गोरफिडी गोधा ॥ यथा ।

L 1 CG गोसग्गशब्दं C गोवरं G °ध्वं or °चं L 2 Com गोमदा तथा G विष्टा
L 3 G गोवरं C °रुइक्को L 4 G विष्मि L 5 C गौदीणा A °दीणा C सहि° E °पत्ते
L 6 C गोच्चय om गोसत्ता G °गोसत्ता AG गोवित्र G य जपरिण L 7 BCF गौदीणा
BF (G?) गोच्चयं G °उ G गोसतो L 9 G गोसत्र edd गोवित्रमिम CG गोच्चयण,
but in C ed 15 corrected from च L 10 BF गोर G गोर BF कडक्वमाणि C कडक्व-
मिम edd गोदीणपित्र ed 1 विटालि L 11 C गोअहा BF (A?) गोरं G गोइला A बुहु°
C बुहु° C 2 hd दुह° C विक्रयणी L 12 BF गोअलि° C गोअलिनी° G गोवा° edd °याउ
G पाउसकीडा C गोरफिडी C 2 hd गोरं G गोधा L 13 G गोअटा G स्थूलगूगट
C °गट C °गोचुरल्ल° L 14 C वृहत्त्वं C om प्रज्ञा BFG °रुक्की C 1 hd °कत्तण 2
hd कत्ता L 15 C °ल्लोदे° C गोमुहसुप° BF °नमिति तु G °भवत्वात् L 16
G गो° om यदाह BFG स्यादिति L 17 गोअलिआ प्रा torn off in G C गोवा° BCF
°ल्लिया G गोधरफिडा

रेल्लिभ गोभटपयं गोभालिपिघ घणम्मि चरिमन्ते ।

गन्तीसु गोभलासुं गोरकिडि मा कुणासणिलिवायं ॥ ८३ ॥ [६८]

॥ अथानेकार्थाः ॥

घुम्मिअमुए गयं वणतलारवालमिगगहाविए गंडो ।

५ गत्तं ईसापङ्केसु इच्छरयणीसु गंधोल्ली ॥ ९९ ॥

गयं घूर्णितं मृतं च । गण्डो वनं दाण्डपाशिको लघुमृगो नापितथेति चतुरर्थः ।

समाहारत्वादेकवचनम् । गत्तं ईपा पङ्कथ । गंधोल्ली इच्छा रजनी च ॥ [६६]

गंधेल्ली छायासरहासु गहवई अ गामिअससीसु ।

गंजोल्लिअमुदुसिअं हासइरणो अ अङ्गमालिदं ॥ १०० ॥

10 गंधेल्ली द्वाया मधुमत्तिका च । गहवई ग्रामीणः शशी च । महपतिट्टरमादित्य
एव रुदं न शशिनीति नायं महपतिशब्दसमुद्भवः । गंजोल्लिअं रोमाञ्चित तथा
हास्यस्थाने ऽङ्गस्पर्शो यत् गिलिगिलाविअं इति लोके रुदमिति व्यर्थम् ॥ [१००]

बिन्दुअहमेसु गुंपागुंदागुंछाउ दाडिआए वि ।

गुत्ती बन्धराइच्छावयणालयामडलिमालासु ॥ १०१ ॥

15 गुंपा तथा गुंदा बिन्दावधमे चेति प्रत्येक द्वयार्था । गुंदा तु बिन्दुधमयोरुत्तरो-
ष्ठशमभ्राणे चेति त्रयार्था । गुत्ती बन्धनाभिच्छा वचनं लता शिरोमाल्य चेति
पञ्चार्था ॥ [१०१]

L 1 BF रेल्लिय C रल्लिय G गाप्रठं गोवां C मूणामि संनो L 2 C गोनीसु G सु
C margin adds य CG गोयलासु BF गोर मा कुणाइसं (इ = 5) C महुणासं G किण्णि, torn
off in G from वाय to मुए 1 4 L 4 BCF घुम्मियं C 1 hd सुग A चण ABCFG
वान् A मित BF विअो L 5 C वेत्त A मत्त BF पके E इय्यं L मधुल्ली G गंधोल्ली
L 6 From खित्त to वन excl torn off in G C च मृत च दाण्डपाशिका G मृग From नां
to हारं torn off in G L 7 BF मत्तं L 8 BF गंधेल्ली C छासरं AEG य cdd
गामियं L 9 G गयो cdd ल्लियसु C मुहुं cdd सिय C य In G अङ्गमालिदं 15
torn off C 1 hd जिदं 2 hd लिदं L 10 G पतिमां B त्ये L 11 G रुदं न
शशीति BCF ल्लिय L 12 BCF अणं G याहेत्ति BFG विवमिति C विअमिति C द्वयं
L 13 BCFG विदुं G om गुपा BF गुंछाअो C गुंछाअो E गुंछाउ cdd दाडियाण
L 14 C गुत्ता G वधणं L 15 B गुफा BFG विदावं C दावधमेति प्रत्येक द्वावपि द्वयार्था,
C 2 hd बिवी अथमथ प्रं दावपि द्वयार्था B विदुऽधमं C विदुधमयोरुत्तरोष्ठशमभ्राणे G विदु-
धमयोरुत्तरं एमं L 16 BFG वधनं C वचनलता L 17 B पञ्चार्था

सेज्जाए संमूढम्मि गोविए तह य गुपंतं ।

गुमिलं मूढे गहरो पक्खलिआवुक्खएसुं च ॥ १०२ ॥

गुपंतं शयनीयं संमूढं गोपितं चेति त्र्यर्थम् । गुमिलं मूढं गहनं प्रस्खलितमा-
पूर्णं चेति चतुर्थम् ॥ [१०२]

वुसिआविलोडिएसुं करहुअथवएसु तह गुलिआ ।

संचलिअखलिअविहडिअपूरिअमूढेसु गुम्मइओ ॥ १०३ ॥

गुलिआ वुसिका विलोडितं कन्दुकः स्तवकश्चेति चतुर्थ्या । गुम्मइओ संच-
लितः स्खलितो विचटितः पूरितो मूढश्चेति पञ्चार्थः ॥ [१०३]

पङ्कजवेसुं गेडुं गोगोदाणइसहीसु गोला य ।

सीअक्खिअगीवासुं गोरा गोरओ अ सक्खिअसहेसु ॥ १०४ ॥ 10

गेडुं पङ्को यवश्च । गोला गौर्गोदावरी सामान्येन नदी सखी चेति चतुर्थ्या ।
गोरा लाङ्गलपदनिश्चुर्त्तवा चेति त्र्यर्था । गोरओ साक्षी वृषभश्च । अत्र गोला-
शब्दः संस्कृतसमोऽपि कवीनां नातिप्रसिद्ध इत्युपात्तः । गोराशब्दस्तु गवि शब्दा-
नुशासने साधितोऽपि गोणादिप्रपञ्चत्वादस्य प्रबन्धस्येहोपात्तः ॥ [१०४]

॥ अथ घटयः ॥

15

घसो उरत्यले घहो अणुरत्ते घरे घंधो ।

घडिघडिअघडा गोडी घरगोलीए घोली अ ॥ १०५ ॥

L. 1. BF संज्ञा CG संज्ञा G समू BF om य In C from गुपंतं to य l. 2 twice.
L. 2. A मूढ add पक्खलिया' A 'पुण' CG 'पुण' E 'पुण' C 'पुण' , L 3 BF संमूढं
C 1 hd, मगुंज corr 2 hd B जिन मगुंज L 5 AE वुसिया BFG वुसिया' C 1.
hd वुसिया' C 2 hd वुसिया BF विज्जाडगसुं A कंदुष्य' BF कंदुष्य' C कंदुष्य' G कंदुष्य'
ABLI G मुजिया L 6 ABF सपणिय' E सपणिय' G सपणिय' C सपणिय' ABCFG
'सपणिय' G 'विहडिय' ABF 'विह' ABIG 'वुसिय' C गुमइओ E 'इओ' AG 'इउ'
L 7 BCF मुजिया G मुजिया BFG वुसिया C मुजिया C कण्टक G कंदुक BFG मरु'.
G कंदुष्य' G मग्गाइड G मगुंजित L 8 BF = मग्गाजिओ (सपणियो. L. 9. A पंक्' BF गेडु
C गेडु L 10. G गीय' AG य BF गीय' C गीय' L 11 BF गेडु C गेडु C मग्गाइड गोली
C मगुंजिया' L 12 BF गोला G पणित यसु B सुपीया C 2. hd उद्योः G इवन्धेति
L 15 A om पप पाण्डः L. पप पाण्डः L. 16 C 1 hd पणो A उरत्ते C पणो G घरे
घ (h.c) L 17 G पाण्ड' add 'पणिय' C पण गोली E गोली G गोली ABCFG य

घसो उरः । घसो रक्त इत्यन्ये । घसो अनुरक्तः । घषो गृहम् । घडी तथा
घडिभ्रघडा गोष्ठी । घरोली गृहगोलिका ॥ यथा ।

घल्लस्त घंघइशो घसे लाग्गाद् कट्ट घटीरुइशो ।

घडिभ्रघडा शीसङ्गा भमइ जमत्ता घरोलि व्य ॥ ८४ ॥ [१०५]

5 घरभोअरो घरोलं सधम्मिणीए घरिह्नी अ ।

घंघोरो हिराडगाए घम्मोई गराडुअतिगाम्मि ॥ १०६ ॥

घरोल गृहभोजनभेदः । घरिह्नी पत्नी । घंघोरो भ्रमणशीलः । घम्मोई गरडु-
त्संज्ञ तृणम् ॥ यथा ।

सह तीए हिराड तुम घम्मोईसइलाइ घंघोर ।

10 भुंजिहिसि घरोले पुण सरसे दिसे घरिह्नीए ॥ ८५ ॥ [१०६]

जहगात्थवत्थभेए घग्घरमादरिसयाम्मि घरयंदो ।

घरावाही इन्दे घरघंटो चडए अ सउलिआ घारी ॥ १०७ ॥

घग्घरं जवनस्थवत्त्रभेदः । घरयंदो आदर्शः । घरावाही इन्द्रः । घरघंटो चटकः ।
घारी शकुनिकाख्यः पत्नी ॥ यथा ।

15 घरावाहिधणुमणहरे काले घरघंटघारिसघरयो ।

सयलकलाघरयदो को ज सिदिलन्तघग्घरा सरसि ॥ ८६ ॥ [१०७]

पायारम्मि अ घारो वारंतो घेवरे चेअ ।

गाणम्मि घायसो भन्धिअ धिअं खुज्जाए धिट्ठे ॥ १०८ ॥

L 1 C 2 hd adds स्थान after उर G घसा C पयो L 2 G पवीय तथा घडा
BCF घडिय° BF गोष्ठी CG गोष्ठी CG गृहगोलिका L 3 BF घल्लस्त C घल्लस्त C घडी
रुसो L 4 edl घडिय° G जमत्ता G च L 5 CEG °भौयणे ABCFG य
L 6 C घिघोरो A गटुअ° C गडुय° G गडय° L 7 After घम्मोई B repeats the words
from गरडुअ° 1 6 to घम्मोई 1 9 and for the second time reads घम्मोई BF गुरुत्संत
C गडसत्त° L 9 B घम्मोई° BF° सइलाइ BF° घघोर C यघोर G यघोर L 10 BI भुंजि-
हिसि C धुजि° BCF घरापदिसि B घरिह्नी य L 11 C 1 hd जहणच्छ° C °वच्छभेदे
C 1 hd घरमा° 2 hd corr घग्घरा° G °रिसियम्मि CIG घराइहा L 12 BF घटए C चन्निम
BF om अ AG य edl °जिया L 13, C 2 hd घरइशे G घरअदो L 14 C शकु-
नीकाख्य L 15 BF °धणमहरे कोत्रे L 16 C सिधियत्त° L 17 C पायारम्मि
ABFG य A घारंतो F घेवरे C 2 hd घुयउरे वेअ्या ADF चंय G चंय L 18 C गाणम्मि
E गाणयम्मि C घायसो E घायरो BF भन्धिअ ABF धिअ CE धिअ BF खुज्जाए AG धिट्ठे

घारो प्राकारः । घारंतो घृतपूरः । घायणो गायनः । विश्रं भर्त्सितम् । घिट्टो कुब्जः ॥ यथा ।

घारंते भिक्खन्तो गेहदुवारे विश्रो परित्रणोण ।

ओ घिट्टघायणो धिट्टयाइ घारम्मि आरुहइ ॥ ८७ ॥

अत्र । विसइ मसते । इति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [१०८]

भेके घुग्घुरिघुरुघुरिणो घुत्तिअघुसिणिआ गविट्टम्मि ।

घुंघुरुडो उक्केरे घुग्घुस्सुसयं ससङ्कभणिआम्मि ॥ १०९ ॥

घुग्घुरी तथा घुरुघुरी मण्डूकः । घुत्तिअं तथा घुसिणिअं गवेपितम् । घुंघुरुडो उत्करः । घुग्घुस्सुसयं साशङ्कभणितम् ॥ यथा ।

पसरिअघुग्घुरिघुरुघुरिणिरये सा घुत्तिएह घुंघुरुडे ।

10

ता घुसिणाय दूइ तुमं इअ घुग्घुस्सुसइओ चवइ को वि ॥ ८८ ॥

अत्र घुसिणं कुङ्कुममिति घुस्यणशब्दभवम् । तथा । घुट्टइ पिबति । घुलइ घुम्मइ धूर्णते । घुसलइ मथ्नाति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१०९]

कसोवअसिआए घुणघुणिआ घुसिरसारमवराहारो ।

घुट्टघुणिआं गिरिगडे घुग्घुच्छरायं च खेआम्मि ॥ ११० ॥ 15

घुणघुणिआ कर्षोपकारिका । घुसिरसारं अवधानम् । ममूरादीनां पिष्टम् । घुट्टघुणिअं गिरेर्गडम् । पृथुशिला । घुग्घुच्छरायं वेदः ॥ यथा ।

L 1 BF घेतो G घारा BCF घायणो edd पिय G घट्टो L 3 G घारंते C1. hd. G घिट्ट edd परियणोण L 4 edd उ C 'घायणो BF 'घायणो BF धिद' C धिट्ट' B परंति L 5. C घारा इति G घसत इति L 6 A घुग्घुरि' BF घुग्घुरिघुरिणो G 'घुरिघुरिणो edd. घुत्तिय' Com from घुत्तिणिआ to घुत्तिणिअं excl 1 8. ABLEFG 'लिया G गविट्टम्मि L 7 E घुपु' ससङ्क' DFG 'भणियम्मि L 8 BIG एत्तिय edd घुत्तिणियं L 9 BFG घुग्घुस्सुस C घुपु' L 10 CG वरितय' BI परात्तिय' G 'घुरिघुरिणि' G om सा (घुत्तिवतिनिरघुग्घुडे BE 'घुंघुरुडो G घुग्घुणे L 11 C नो BF घुत्तिणिणु G तुम edd इय BFG 'साइ BEG वयइ C परा' L 12 C नन्दसंनय' BF पिचानि G विपति L 13 C घुम्मइ C घुसलइ BF सपानि G मथानि. L 14 CG 'वत्ति' edd 'याण AG घुग्घु' ABCFG 'लिया G घुत्तिण L 15 G घुट्ट' C 'घुत्तिय ABFG 'लिय E 'लिय G 'गइ E' घुपु' G 'लिय BCF व' FG वियम्मि. L 16 G घुग्घुपु' edd 'लिया G घुत्तिण' BFG 'सारम-वराण L 17. B 'लिय CG (F) 'लिय G गिरेर्गड' B 'तिला G घुग्घुच्छरायं

तुह आगमघुणघुणिश्रं सौं चइऊण घुसिरसाराइ ।
घुइघुणिएसु घुघुच्छणेण वचन्ति रिउवहुआ ॥ ८६ ॥

अत्र घूओ उलूक इति घुकशब्दभवः ॥ [११०]

घोरी सलहविसेसे घोसाली सरयवल्लिभेअम्मि ।

5 घट्टो कुसुम्भरत्ते सरिआतूहम्मि वंसे अ ॥ १११ ॥

घोरी शलभविशेषः । अत्र घोडो अश्व इति घोटशब्दभवः । घोसाली
शरदुङ्गवो वल्लिभेदः ॥ यथा ।

सिरिकुमरवाल णरवइ तुह तुरया घोरियो व्य अगणिज्जा ।

कवलन्ति घेरिपत्थिववलाइ घोसालिआदलाइ व ॥ ९० ॥

10 अत्र । घोलइ घूर्णते । इति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥

अथानेकार्थाः ॥

घट्टो कुसुम्भरक्तं वखं नदीतीर्थं वेणुश्रेति त्र्यर्थः ॥ [१११]

घम्मोडी मज्झरहे मसए गामणित्तियो चेअ ।

घोरो णासिअग्निहेसु घोलिअं सिलयले हढकए अ ॥ ११२ ॥

15 घम्मोडी मध्याह्नो मशको ग्रामणीसंज्ञं तृणं चेति त्र्यर्थाः । अत्र घत्तइ क्षिप-
ति गवेपयति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । घोरो नाशितो गृध्रपत्नी च ।
घोलिअ शिलातल हठकृत च ॥ [११२]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां द्वितीयो वर्गः ॥

L 1 G घुणुघुणिय BCF णिय C वइऊण L 2 G घुणुघुणिएसु CG वहुया
L 3 C घुओ G घूउ B उलूक G घुक L 4 EG ०नेयम्मि E inserts here अथाऽनेकार्था
L 5 A घट्टो B कुसुम ० ABCFG सरिया ० A विहम्मि C चहम्मि ABFG य L 6 C शलभ
पत्तिविशेष L 7 B शरदु L 8 G नरवइ CG कुह BF घोरणि G घोरिणा BCF (G?)
घ B अगणिज्जा L 9 BF ०पच्छिवचलाइ C ०पच्छिव ० G वलाइ BCF घोसालिया ०
G वासापलिया ० C च L 10 BF घूर्णते C घूर्णते G घूर्णते L 12 B कुसुम ०
L 13 A मज्झणे EG मज्झणे C मज्झणे (ie = मज्ज) CG गामणित्तियो A चेय BF वेय C चेव
L 14 E घोरा edd णासिअ ० C गिहेसु G गिहेसु ABFG घोलिय C घोलिय C सिलयलि
G हढकए ACG य L 15 BCF मध्याह्नो G मध्याह्नो C ग्रामणी CG त्र्यर्थाः C क्षपति
L 16 C ०देशेषूक्त इति BF ०पूक इति BF घोर BF नाशिता G नासितो L 17 edd
घोलिय G य pro च C adds उभय २७४ L 18 BCFG read इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविर-
चिताया स्वोपज्ञदेशीशब्दसमहृच्चौ द्वितीयो वर्ग । यथा (G यथा) ४६० (C ४६० यथाय) श्री (om
CG) । E only has ॥ इति द्वितीयो वर्गः ॥

॥ अथ चादिः ॥

चत्तो तक्कू चंगं चारुं चडचोद्विआउ सिहा ।

चडू अ दारुहत्ये चंभो चासो अ सीरसामन्ते ॥ १ ॥

चत्तो तर्कुः । चंगं चारु । चडो तथा चोद्वी शिखा । चडू दारुहस्तः । चंभो तथा चासो हलस्फाटितभूमिरेखा ॥ यथा ।

रे चंगचोद्विअ चडं तोडिस्सं चट्टुएण य हसिस्सं ।

चासक्खमं घडकुसिं एा ह्व चंभं करइ चत्तमित्तकुसी ॥ १ ॥ [१]

चत्थरिचहुट्टचंडिका हासणिमगरोसेसु ।

चंडिलचउक्कचक्कोडा गाविअचच्चरगिभेएसु ॥ २ ॥

चत्थरी हासः । चट्टुट्टं निममम् । चंडिको रोपः । चंडिलो नापितः । चसिडल 10 इति तु संस्कृतसमम् । चउक्कं चत्थरम् । चक्कोडा अग्निभेदः ॥ यथा ।

तीइ विरहचक्कोडाजलिअो सो चंडिलो सहि इआणि ।

दिअयचउके चत्थरिचहुट्टणक्खो वि कुणइ चंडिकं ॥ २ ॥

चत्थरिचतुप्कशश्र्दी येषां संस्कृते ऽपि संमतौ तन्मते चत्थरिचउक्कशश्र्दी न देश्यौ ॥ [२]

15

पीणाच्छिसविगारोसुं चंडिलचंडिअचवेणा ।

जुअकरपुडे चवेडी तजा चकणा चुडुप्पा य ॥ ३ ॥

L 1 om A, BCFG ॥ अथ चकारादि ॥ Some of the MSS constantly confound च and व in the beginning of the words This व 1 will not be noted in this varṅga
L 2 A तक्कु E चक्कु E चंग ACG चारु BF चडचोद्विआउ E 'दियाउ C 'दियाओ A 'याउ
L 3 C चट्टु (sic) E चट्टु AEG य E इरुहस्त्य BF 'रस्ये A चंभो AG य C 'सीमन्तो
L 4 G तनु C चट्टु L 5 C हनपादिन' L 6 add 'दिय BF तोडिअर G 'डिम्प C चट्टुएण
Γ चरएण G चट्टुएण L 7 G परहुडि add न. L 8 B चट्टरि' CF चट्टरि'
A हासणि' C 'ग्गतरोसेसु L 9 C 'चक्कोड C I hi एणविय' ABFG एणविय' A एणवि-
यचपणिभेएसु L 10 B चट्टरी CF चट्टरी B चउर BI चंडिको चडो रोप BF चंडिलो
नापि L 11, C चउर. L 12 CG नाम G 'मनिउ G om सो G चंडिलो add इयाणि.
L 13 BCF त्रियव' C चट्टरि G 'लक्खे इ C कुणइ L 11 C चउरि' BCF चट्टरि'
BF 'चट्टु' L 16 BF त्रिय' G 'च्छिन E विगारोसु G 'सेसु वारा चडिल' E चडि
अपि एणव ABFG 'चडिय' L 17 BF चुअपुडे LG चय' C चउर' E तजा G चकणा'
BI य from चुडुप्पा to पीर page 112 l 1 illegible in G

चडिलो पीन । चडिओ कृत्त । चवेण वरनीयम् । चवेडी छिट करसंपु-
टम् । चवेडी संपुटमित्यन्ये । चकप्पा तथा चुडुप्पा त्वक् । चुडुप्पं त्ग्विदलन-
मित्यन्ये ॥ यथा ।

चडिअत्रकप्पवसणा चुडुप्पकन्दासणाहुअचवेणा ।

रिउणो अत्रडिला तुह कुणान्ति भिल्लाण वि चवेडिं ॥ ३ ॥ [३]

चच्चिक्कचित्तला मण्डिअम्मि कुमुअम्मि चंदोज्जं ।

चक्खुडुणं च पेक्खणाए चंचपरमसच्चम्मि ॥ ४ ॥

चच्चिक्क तथा चित्तल मण्डितम् । चित्तल रमणीयमित्यन्ये । चंदोज्ज कुमु-
दम् । स्वार्थे के चंदोज्जय । अत्र चन्दिमा चन्द्रिका । चरला विद्युत् । इति
10 चन्द्रिकाचपलाशब्दभ्रमो । चवइ कथयति । चयइ शक्नोति । चज्जइ पश्यति ।
चच्छइ तद्गणोति । इत्यादयो धात्रादेशैःपूक्ता इति नोक्ता । चक्खुडुणं प्रेक्षणी-
यम् । चचप्परं असत्यम् ॥ यथा ।

चचप्परं ण भणिमो कुणोसि चक्खुडुणो कडक्खेहिं ।

चदुज्जयचच्चिक्का दिसाउ मयणाहिचित्तलरुवोले ॥ ४ ॥ [४]

15 मोरम्मि चंदइल्लो चउक्करो कत्तिकेअम्मि ।

चडिअरारो आडोवे अहिभेए चकुलंडा य ॥ ५ ॥

चंदइल्लो मयूर । चउक्करो कार्तिकेय । चडिअरारो आटोप । चकुलंडा
सर्पविशेष ॥ यथा ।

L 1 C क्षत्त BF ववेणण C चवनीय BF ववेडं From वडी to 'संपुटम् excl torn off in
G BF 'संपुट L ० BF चुडुप्पा C चुडुप्प C 1 hd ट्वाक् C लुडुक् G त्वाग्निदलं
L 3 G नित्यन्ये । यथा is illegible L 4 In G 'चडिअ' is illegible BCF चडिय
C 'चडियकप्प' BCF 'हुय' 'चेवेण' illegible in G L 5 From रिउणो to कु' torn off in
G B रिउणो G 'चवेडि' L 6 BF यचच्चिक्कचित्तला E मडि' ABCFG मडियमि G कुमुअम्मि
L 7 EG चक्खुडुण C चक्खुडुण BF च BF पेक्खणाए A चच्छ' L 8 B 'चच्चिक्क From मण्डित
to त्यन्ये torn off in G L 9 odd विद्युदिति L 10 From चज्जइ to च्छइ
torn off in G L 11 G तद्गणानतीत्यादया B 'पूक्ता G नीन्त BE वक्खुडुण G 'हुण (?)
L 12 B 'चपरमसय C 'चपरमसत्य L 13 C 1 hd 'चचप्पर G चच' C न G भसिमो
C 'कुणसि C 'रुडक्खेहिं L 14 C दिसाओ BF 'लववोले L 15 E कात्तययम्मि
ABCFG 'कयम्मि L 16 ABCIG 'यारो G चकुलंडा C या L 17 BF चडियारो
C 2 hd G चडियारा G 'चकुलंडा

गणवद्गज्जिभणचन्तउकरचदइल्लसहेहि ।

तड्गलचकुलडो णचइ रुहो सच्चडिआर ॥ ५ ॥ [५]

गामम्मि चरुल्लेवं चक्खडिअं जीविअव्वम्मि ।

चंदडिआ य खवए उम्मीए चक्खणाहयं चेअ ॥ ६ ॥

चरुल्लेव नाम । चक्खडिअ जीवितव्यम् । चदडिआ भुजशिखरम् । स्तवक 5
इत्यन्ये । यदाह ॥ स्तवकश्चदडिआसज्ञ ॥ इति । अत्र । चञ्चरीओ भ्रमर ।
चदसाला जालकृता गृहोपरि कुटिका । इति चञ्चरीकचन्द्रशालाशम्भवो । चसु-
प्पइ अर्पयति । चमटइ भुङ्क्ते । चकमइ भ्रमति । इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति
नोच्यन्ते । चक्खणाहय ऊर्मि .॥ यथा ।

णीसासचक्खणाहयताविअचदडिआइ तुह विरहे ।

10

कणठम्मि तीइ वट्टइ चक्खडिअं तुह तथा चरुल्लेव ॥ ६ ॥ [६]

हालम्मि चउरचिंधो गारङ्गफलम्मि चक्खणभयं च ।

चंदवडाया अद्दावरिअङ्गी चक्खुरक्खणी लज्जा ॥ ७ ॥

चउरचिंधो सातवाहन । चक्खणभयं नारङ्गफलम् । चंदवडाया अर्धमावृतदेहा ।
चक्खुरक्खणी लज्जा ॥ यथा ।

15

दहूणा तुमं चक्खणभयत्यणी अवरचउरचिंधं व ।

तम्मइ चंदवडाया मुद्धा वि हु मुक्कचक्खुरक्खणिआ ॥ ७ ॥

अत्र चलणाउहो कुकुट इति चरणायुधशम्भव ॥ [७]

L 1 BF एणवद्गज्जिभणचन्तउकरचदइल्लसहेहि । C गज्जिभण G गज्जिभण C नचन्त BF एउकर चद
L 2 BFG तड्गलचकुलडो णचइ रुहो सच्चडिआर L 3 C चरुल्लेव cdd द्वि
C श्रीपियंमि L 4 G चदि cdd इया चरुल्लेव BF चेष्व १ चयं C चय L 5
C चरुल्लेव B चकुं F चकुं cdd द्वियं G चदि cdd इया BFG स्तवक C सुवरा L 6
C यदाह BF स्तवकथं G स्तवकथं C सुवकथं BCF द्वियां G द्वियां cdd यत्त G पीउ
L 7 G चंदवडाया B कुतो cdd कुत्तकति L 8 C चक्खण G चक्खण B पूमा
L 9 G इति माता L 10 B नीसास cdd माताय BF द्वियां C च्चियां G द्वियां
L 11 G पीउ cdd द्वियं BF हहा L 12 ABC 1 hd. चिंधो E मातां F च्चियं
L 13 C च्चियां cdd चिंधो G च्चियां L 14 C 1 1 d चिंधो C 1 1 d यदाह
BF मातायकथं C च्चियां L 15 C च्चियां L 16 C दहूणा (अच्युतणी
G च्चियां BCF च L 17 C च्चियां C गुता G गुता G गुता C च्चियां cdd चिंधो

चडुलातिलयं कञ्चरासङ्गलित्रालम्बिरयणातिलयम् ।

सढतरगडुलसिरभूसासु चाडचाउलयचालवासा य ॥ ८ ॥

चडुलातिलयं काञ्चनभृङ्गलालम्बिरत्नतिलकम् । चडुला रत्नतिलकमित्यन्ये ।
चाडो मायावी । चाउला तगडुलाः । चालवासो शिरोभूषणभेदः ॥ यथा ।

5 जीए तुञ्ज शिहितं चडुलातिलयं च चालवासो अ ।

तं चेअ चाड अणुसर किं चाउलखण्डणीइ मए ॥ ८ ॥ [८]

गणिठच्छेअयगिम्हाणिलेसु चारणायचारवाया वि ।

चिह्ना सउलीए चिविडणासए चिच्चचिच्चरया ॥ ९ ॥

चारणभ्रो मन्थिच्छेदकः । कप्रत्ययाभावे चारणो । चारवाभ्रो वीष्मानिलः ।

10 चिह्ना शकुनिकाख्यः पक्षी । चिच्चो तथा चिच्चरो चिपिटनासः ॥ यथा ।

ए इ मेळइ पहरन्तो ही चिच्चं चिच्चरं च चिह्नं च ।

उअ मयणो माणियाणि भाणगण्डिचारणयचारवायसहो ॥ ९ ॥ [९]

वालम्भि चिह्नचेडा चिच्चं रमणो हुआसणो चिच्चो ।

चिंचिणिचिंचा अम्बिलिआए तह चिंचणी धरट्टीए ॥ १० ॥

15 चिह्नो तथा चेडो बालः । चिच्च रमणम् । चिच्चो हुताशनः । चिंचिणी तथा
चिंचा अम्बिका । कैथित् चिंचिणिचिंचाशब्दः समस्त एव अम्बिकाघाचकत्वेन
श्लोक्तः । चिंचणी धरट्टिका ॥ यथा ।

L 1 BF कचणकालिं add 'लियां' B 'लविं' AG 'लविं' L 2 E 'लुडलं' B 'वडुलं'
E om सिर G वाउचाउलयनालं L 3 B वडुलां G चडुं BF 'लविरत्तं' BG चडुला (?)
B 'लिनकं' L 4 C रोडुपणं, 2 hand delet रो L 5 C तुडुज्ज एण्हिने B चडुला
(?) G अ. L 6 BF रेअ L 7 E गडिं BF 'छेअअं' G 'छेययं' E गेम्हां B 'वारिवाया'
L 8 C चिह्नो BF चिच्चविच्चरया L 9 G 'णउ BF 'छेदः' G 'वाउ B विह्न. F विह्न.
L 10 BFG चिच्चो C चिह्नो G तथा BF विच्चरो G चिच्चिरो C 'नासिक' L 11 BCF न
BF विच्च विच्चर च G चिच्च G चिच्चि C चिर L 12 BCF उय G मअणो C माणियाणि
L 13 BEFG बालम्भि C चिह्नचेडा BF चिच्च L चिच्चं ABCFG हुयासणो E चिच्चो
L 14 C चिंचिणिं BF चिंचिणिचिंचा ABFG अविं add 'लियाए' BF विचणी ACEFG
चिंचिणी G धरट्टीए L 15 BFG बाल G चिच्चं L 16 B वंवा F चंवा BF चिंचि-
णिवचाशब्दं G 'चिंचाशब्दं' कैथित् समस्त एव अम्बिकाघाचं L 17 CG चिंचिणी.

सवरो सेभ्रविलिचिलमसुचिलिचीलभरिवहुं तुज्ज ।

चिरिहिड्डिलोभणो महइ भित्तदारुं न चित्तविभ्रनित्तो ॥ १२ ॥ [१२]

चरडातकम्मि चिंफुल्लणी चिरिचिराचिरिंचिरा धारा ।

चलिअम्मि अ चिंचइओ गिासासिअयम्मि चिह्विओ ॥१३॥

- 5 चिफुल्लणी स्त्रीणामर्धोरुक्कवखम् । चिरिचिरा तथा चिरिंचिरा जलधारा ।
चिंचइओ चलितः । चिंचइओ मण्डित इति तु मण्डितधात्वादेशे सिद्धः । चिह्विओ
निर्नाशितः ॥ यथा ।

घणजलचिरिंचिराचिह्विओ पयसिअवहुउ चिंचइओ ।

णयणंसुचिरिचिरोल्लिअचिंफुल्लणिआउ पिअहुत्त ॥ १३ ॥

- 10 अत्र चिचिल्लह मण्डयतीति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः ॥ [१३]

दहिए चिरिड्डिहिल्लं चीही मुत्यासमुत्थतिणे ।

चीवट्ठी भल्लीए चुको मुड्डीइ चुज्जमच्छरिए ॥ १४ ॥

चिरिड्डिहिल्लं दधि । चीही मुस्तोद्भवं नृणम् । चीवट्ठी भल्ली । चुको मुष्टिः ।

चुज्जं आश्चर्यम् । ओत्संयोगे । इति चोज्ज इत्यपि ॥ यथा ।

- 15 सा हिण्डिरे तइ चिरिड्डिहिल्लमत्त शवचीत्तिसमयम्मि ।

दढचुक्ककामचीवट्ठिताडिआ जं जिएइ तं चुज्ज ॥ १४ ॥ [१४]

L 1 cdd सेयं B विनिन्विलं C (F) विनिचिलं G विनिन्विलं BF विनिन्वी
जमरिं C विनिचीलं G विनिन्वीलं G वहु C मुद्दं L 2 C हिडिं G हिडिं
G लोयणो C महइ BF व चित्तवियवित्तो C व CG चित्तवियं L 3 A चिफुल्ल E ल्लिणी
BF चिरिचिरां C चिरिचिरां Com धारा L 4 ABCFG चलिअम्मि AG य C चि BC
चिंचइओ F विचइओ AG, C1 hd इउ BF गिासासियिनि G निजासियं ACEG सियं
C चिखविओ AG विउ L 5 B (F) चिरिचिरा C twice तथा चिरिंचिरा G तथा चिरा
(sc) BF om जल L 6 BF चिंचइओ G इउ B वलितः C1 hd G इउ BF मण्डित
BCF om तु मण्डि G देशसिद्ध C सिद्ध L 8 BF जलचिरिचिरिचिरा cdd विय
C एवसिअ BF पसियं G पवसियं BCF वहुओ BF विचइया CG इया L 9 C चिरिचिं
cdd ल्लिवं BF चिफुल्लं BF णियाउ C णियाओ G णिया हु cdd पियं G हुत
L 10 B पूक्त L 11 B चिरिड्डिहिल्ल C चिरिडिं F चिरिडिं A चीहं C मुच्छासमुच्छं
A चिचो L 12 CG चिचइी In C भल्ली only 2 hd margin E चुहो AB EF मुड्डीए
A बुज्जम् L 13 B चिरिडिं C चिरिडिं G चीवट्ठी BF मुष्टि L 14 G उत्सयोगे
cf Siddhah १, ११६ C संयोग BF व इति BF चोज्जमित्यपि C चोइइमित्यपि
G चोज्जमित्यपि L 15 G तइ BF चिरिडिं C चिरिडिं G चिरिचिं G एवर्षाहिं L 16
C चीवट्ठी G चावट्ठी cdd ताडिया BCF चोज्ज

परिसोसिअम्मि चुंछ्रो ससिरोहे चुप्पचोप्फुच्चा ।

चुल्ली सिलाइ चुडुली उक्का चुण्णिओ विधारिअए ॥ १५ ॥

चुंछ्रो परिशोपितः । चुप्पो तथा चोप्फुच्चो सस्नेहः । चुल्ली शिला । अत्र ।
चुच्छं तुच्छम् । इति तुच्छशब्दभवत्वान्नोक्तम् । चुडुली उल्का । चुण्णिओ
विधारितः ॥ यथा ।

सुन्दर तइ चोप्फुच्चा अनुप्पविरहग्गिचुडुलिवुद्धा वि ।

बालधरिअ व्व चुल्ली सा अच्छइ आसतन्तुचुण्णिअप्पा ॥ १५ ॥ [१५]

चुसासी दासी चुंचुअचुप्पलचुंभला य सेहरए ।

चुसाआ य कलाए छागम्मि अ चुक्कुडचुलुप्पा ॥ १६ ॥

चुसासी दासी । चुंचुओ तथा चुप्पलो तथा चुंभलो शेखरः । चुसाआ 10
कला । चुक्कुडो तथा चुलुप्पो द्वागः ॥ यथा ।

चुसासीइ सचुसाआए चुप्पलचुलुप्पिदुद्धाइं ।

रे जडचुभलचुक्कुडं अप्पसु कि चुंचुआइणा मज्झ ॥ १६ ॥ [१६]

अत्र चुक्कुडं भ्रश्यतीति धात्वादेशेऽनुक्तमिति नोच्यते ॥

चुप्पालओ गवक्खे वत्थे रावरत्तयम्मि चुप्पलिअं ।

चुल्लोडओ वि जेठे चुसप्पहयम्मि चुसइओ ॥ १७ ॥

चुप्पालओ गवाक्षः । चुप्पलिअं नवरक्तं वस्त्रम् । चुल्लोडओ ज्येष्ठः ।

चुसइओ चूर्णाहतः । चुसिओ रेणुविच्छुरित इति तु चूर्णितशब्दभवः ॥ यथा ।

L 1 BF परिसोसयम्मि ACG 'सियम्मि BF चुच्छ्रो C1 hd, चुच्छ्रो corr. 2 hd, A 'चोप्फुच्चा
BF चुप्पचोप्फुच्चा C 'चोप्फुच्चा E 'चोप्फुच्चा G 'चोप्फुच्चो L 2 C 1 hd, चुल्ला
C चुडुली E चुडुली BF चुण्णिओ E चुण्णिओ BF विधारि' ABFG 'रियए C1 hd om विधारि' C2
hd reads विधारिए L 3 C 2 hd, margin चुल्लो परिशोपय with the remark मूलपुस्तके
नास्ति, om C 1 hd, G 'पित C चिप्पो C चोप्फुच्चो BFG चोप्फुच्चो L 4 G चुस्थमिति
L 6 C तइ B वीप्पच्चा C चोप्फुच्चो G चोप्फुच्चो BF 'वडिणि' C चुडुलि L 7 cdd वानं
G 'धरिय C च BF आसतन्तु' L 8 A चुंचुय' BF चुवय' C चुम्बय' E चचुय' G चुचुय'
C 'चुप्पलं' L 9 C चुसाया G अ AG 'म्मि य BCF चुक्कुड' E चुक्कुड' B 'चुप्पल'
L 10 BF चुंचुओ C चुम्बुओ G चुवुड BCF om तथा चुप्पलो B, C 1 hd, शोपर
L 11 C चुक्कुडो G चुल्लो G om यथा L 12 B 'चुप्पि' C 'दुहाइं' L 13 B 'चुक्कुड
CF चुक्कुड BF चवुणाइणा G चचुच्चा' C मज्झं L 14 BF भ्रश्यतीति C भ्रश्यतीति
G पश्यतीति B 'क्षेपुक्त' G 'मिति नोक्त । L 15 G 'लउ C वच्छे G नव' cdd चुप्पलियं
L 16 AG 'उड C जेठे E जेठे A 'इउ In G from इओ to यात्त. l. 10 torn off
L 17 cdd 'निय G 'उड ज्येष्ठ L 18 G 'इउ G चुसिअ In G चुर्णितशब्द illegible

चुप्पालयदारेण शवचुप्पलिआइ पिच्छपहरन्ती ।

ओ चुल्लोडयजाया चुसइआ देअरेण फग्गुद्धरो ॥ १७ ॥ [१७]

अलंसम्मि चुंचुमाली चुंचुलिपूरो अ चुलुअम्मि ।

वलयावलिथणसिहवामणएसुं चूडचूअचोला य ॥ १८ ॥

- 5 चुचुमाली अलसः । चुंचुलिपूरो चुलुकः । अत्र चुलुचुलइ स्पन्दत इति धात्वादेश-
शेषूक्तमिति नोक्तम् । चूडो वलयावली । चूओ स्तनशिखा । चोलो वामनः ॥ यथा ।

तुह जलचुचुलिपूरो वि दुल्लहो चुंचुमालिणो चोल ।

मणिचूडमण्डिआ चारुचूअआ कामिणीउ किं महसि ॥ १८ ॥ [१८]

मालूरतोत्तराहासिइ चोहसिआ चोढचोत्तचोरालिआ ।

- 10 चच्चा य हत्यविम्बे तलप्पहारे अ णायव्वा ॥ १९ ॥

चोढो विल्वः । चोत्त प्रतोदः । चोरली आयणकृष्णचतुर्दशी ॥ यथा ।

चोरलिपवित्तयद्धरो चोढदलेहिं तए हरो महिओ ।

मयणसरचोत्तणुसा ज तुममेसा अहिसरेइ ॥ १९ ॥

चोप्पडइ अदातीति धात्वादेशेषूक्तमितीह नोक्तम् ।

- 15 ॥ अथानेकार्थाः ॥

चच्चा स्यासकः प्रसृतहस्ताघातश्च ॥ [१९]

L 1 C मत्रचुप्पलियाइ BF °लियाइ In G from वचु° to ओ 1 2 me! torn off
L 2 C उ cdd चुसइया C देअरेण G देअरेणे L 3 A अलसमि BF अलस C अलं
माली A °मीली E चचु° B चुउ° CE चचु° In G चुउ is illegible AG य ABFG चुलयम्मि
C चुलुयम्मि L 4 BCEF चलया° CE चलियण° BF वावणेसुं E °सिहमणएसुं From वाम°
to य torn off in G E चूड° BF चूडचूओअचोला L 5 C (and G?) चचु° C चचुलि°
cdd चुलुक BF om अत्र BF चुलुचुलइ C चुलुचुल इति G स्थदत om C L 6 C चल
यावली BF चुओ सुनशिखा C 2 hd, also मूम° From चोलो to यथा torn off in G
L 7 C च pro वि C चचु° G °मणिणो L 8 BF मणिवड° cdd °मंडिया BF चारुअआ
G °चूयआ C °चूअया C कामिणीओ G किं L 9 G °सिह° BF °चोहसिसिया ABCEF
°लिया In G सिआ चो is torn off BF °चोरलया G °चोत्तलिया E inserts ॥ अथानेकार्थाः ॥
L 10 G चच्चा BFG °विंबे B तलप्य° G य C णायवा L 11 BF चोढो BFG विल्व
L 12 G पवियत्तइणे G महिउ L 13 C °सर° G °णुआ BF तुममेसा L 14 C चो-
डप्पइ C °क्तमिति नोक्त G °पूक्त इतीह नाक्त L 15 om. A and E here
L 16 BF चच्चा G प्रसृत° C प्रसृति°

चंडिज्जो खलकोवेसु चप्फलं सेहरे असच्चे अ ।

कुराडलवट्टुलदोलाफलयाविसालेसु चक्कलयं ॥ २० ॥

चंडिज्जो पिशुन कोपथ । चप्फल शेखरविशेषो ऽसत्य च । सामान्यशब्दा अपि विशेषे वर्तन्त इति हि न्याय । चकल कुराडल वर्तुल दोलाफलकं विशालं चेति चतुरर्थम् । अत्र चडइ मृद्राति भुङ्गे पिनटि चेति धात्वादेशेषूक्तमिति ५ नोक्तम् ॥ [२०]

चारो पिआलगुत्तीच्छासुं चिकाप्पतणुअधारासु ।

चम्ममयवारिभण्डे तणुधारादिणामुहेसु अ चिरिका ॥ २१ ॥

चारो पियालवृत्तो बन्धनस्थानमिच्छा चेति त्र्यर्थ । चिका अल्प वस्तु तनुधारा चेति द्वयार्थ । चिरिका चर्ममयजलभाण्ड तनुधारा प्रत्यूपधेति त्र्यर्थार्थ ॥ [२१] 10

चिंधालं रम्मे उत्तमे अ चुल्लो सिसुम्मि दासे अ ।

पाणपवालमुक्कच्छन्दारुइवइअरेसु चुणओ वि ॥ २२ ॥

चिंधाल रम्य मुख्य च । चुल्लो शिशुर्दासथ । चुणओ चण्डालो ज्यो बालो मुक्तश्चन्दो ऽजोचको व्यतिकरधेति समर्थ । चुणओ विअरओ इति धनपाल । आप्रातार्थे ऽपीति केचित् । [२२]

15

चञ्चुचुलुएसु चुंचुलि अवगमिअसइराहयासु चुंचुलिअं ।

चुंचुशिआ चुअपडिरवरमणाम्बिलिमुट्टिजूअजूआसु ॥ २३ ॥

L 1 BF कानेसु A जोवेसु B चप्फलं E पुष्कल B ऽसच्चे ABCF य L २ BF वट्टुलं C वहुलं E वलं B दोलाफलं C चकलयल G उक्कलयं L 3 B वप्पलं शेपरं BCF असत्य B om हि L 5 BFG उडइ C 1 hd मृद्राति G मृद्राति BF पूल इति BFG नोक्त L 7 C चोरो ABCFG पियालं C गुभीच्छासु E गुत्तीरथासु G छासु BF चिका अप्पं CG तणुयं L 8 BF वाडिभडे E भंड L 9 C चारो पियालं L 10 B त्र्यथ L 11 ABCFG य (twice) L 1२ A पाणपायां ABCFG बालं ABCFG वइयरेसु E वइयरसु L 13 G रम्य om G BF व C वा B रिगु दासथ C शिशुनं G गुण्ड BFG बालो G मुक्कच्छवो B मुक्क छंदो B आतेनको C अराचको L 14 CG चुण्ड BF विवरओ C 1 hd G रड L 15 ABCEF चुणाम्बु G चुण्डसु ABCFG अवगमियं E गम्मियं CG सइरिहं cdd यासु AC चुंचुलियं B चुंचुलियं EFG लियं L 17 C चउ cdd णिया BF चुअं C 1 hd पडिरवरं ABFG णियिन्निं C णचिन्निं A मुइं E इडिं G मुदिं

चुचुली चञ्चुलुकथ । चुचुलि इति लुभविभक्त्यन्तो निर्देशः । चुचुलिभ्रं अय-
धारितं सतृष्णाता च । चुचुलिभा च्युतं प्रतिरचो रमणामृिका मुष्टिभूतं यूका
चेति पडर्या । प्रतिरच इति सामान्यशब्दो ऽपि विशेषे गोष्ठीप्रतिरचे वर्तते । यदाह ।
॥ चुचुलिभा प्रतिरचो गोष्ठ्याम् ॥ केचित् चुचुलिभ्रं चलिते ऽप्याहः ॥ [२३]

॥ अथ छादिः ॥

छल्ली तजाइ छद्दी सेज्जाए विज्जुलाइ छडा ।

कविकच्छू छंकुइ छुंछुइ उ छलिआ छइ छत्तछप्पसा ॥ २४ ॥

छल्ली त्वक् । छद्दी शय्या । छडा विद्युत् । अत्र छणो उस्तय इति क्षणश-
ब्दभवोऽयमिति नोक्तः । छंकुइ तथा छुंछुइ कविकच्छूः । छलिओ छइलो छप्पसो
10 इत्येते त्रयोऽपि विदग्धार्थाः । अन्योन्यपर्यायमङ्गथा तु निबद्धाः ॥ यथा ।

कयलीछलि छंकुइमम्बुजछई पि छुंछुइ मुणइ ।

छलिएण छइल्लपिआ तेण विणा छडचलेण छप्पसा ॥ २० ॥ [२४]

छवडी चम्मं छपंती गिअमो जत्थ लिहिअए पउमं ।

तराए छउअच्छिक्कोलिआ छमलओ अ सत्तछए ॥ २५ ॥

15 छवडी चर्म । छपती नियमविशेषो यत्र पद्मं लिख्यते । छउअ तथा छिक्को-
लिभ्रं तनु । छमलओ सत्तच्छदः ॥ यथा ।

जस्स कए छप्पतिं करेसि छउअङ्गि सो वि तुज्झ कए ।

छमलयतल्लमि छिक्कोलिऊण मिल्हेइ मिगछवडिं ॥ २१ ॥

L 1 C चञ्चुली G om चुचुली C चुचुलुकथ (sic) BFG चउ चुं G चुलुकथ BCF चउ
लीति G चुवलीति C चउ G लिय L 2 C चउ cdd णिया B चउत C 1 hd च्यते
2 hd च्युत L 3 BCF पडर्या G पडर्ये C वराये 2 hd चरोप BF विशेषगोष्ठीं
CG गोष्ठीं G र्वे पि L 4 G छुणिया BCF णिया BFG मोन्या C om कचित्त
BCF णिय G चुचुम चलिते L 5 om A BCF छादय L 6 G तजाइ B विज्जुलाइ
C विहुं A विज्जं L 7 A कत्थु E च्छहुइओ BG छुछं C ईओ ABCFG छलिया
L 8 BF छसा उस्त इति C छाणा उस्तव इति L 9 B छकुइ B छुछुइ BF छइल्लिउ
G छलिउ C om इत्थ L 10 B णार्था B चडा L 11 BF छरुणइमवुछई
G इमवुजं C छइि BF छुछुइ C छुछुइ G छुछुइ L 12 C छलियेण cdd णिया
L 13 C 1 hd छम्म cdd णियमो CG लिहियए E पउमो L 14 A छवअच्छिकानिया
BCEP छआअं G छउयं C छिक्कोलिया ABFG न्तिया ABFG छमलउ AE व BF सत्तछ
L 15 B छपती C पम G छउय G लिक्को cdd लिय C तनु G लउ L 17 B छप्पति
C छपती G छउयगि L 18 BF छिक्कोलिओ ण G मिल्हेइ C छिवडी G छिवडिं

अत्र । झडइ मुञ्चति । झज्जइ राजति । इति धात्वादेशेषूपक्ताविति नोक्तौ ।

खन्दे छडक्खरो वि हु छासी तक्कम्मि रिच्छए छारो ।

छाही खे छाईओ माईओ लहुअमच्छए छिहो ॥ २६ ॥

झडक्खरो स्कन्दः । झासी तक्रम् । छारो अच्छमल्लः । झाही गगनम् ।

झायावाचकस्तु झाहीशब्दश्चायाशब्दभव एव । झाईओ मातरः । छिहो लघु- 5
मत्स्यः ॥ यथा ।

झाइझडक्खरझाहीमणी ण पणमेसि कहसु कस्त कए ।

झासीहारिणि धूए झारसिरे छिङ्गन्धिह्ने ॥ २२ ॥ [२६]

छिह्नी सिहाइ छित्तं छिविए जारेसु छिसाछिसाला ।

छिड्वं कारिममुच्छुदले छिवित्रं वाहलीइ छिंछोली ॥ २७ ॥ 10

छिह्नी शिखा । छित्तं स्पृष्टम् । छिसो तथा छिसालो जारः । जारेष्वित्येकशेषा-
द्बहुवचनात् छिसा छिसालो स्त्रीत्यपि । छिड्वं कृत्रिमम् । छिवित्रं इक्षुखण्डम् ।
छिंछोली वाहली । वाहलीशब्दश्च लघुजलप्रवाहवाचको देश्य एव धर्यते ॥ यथा ।

छिञ्जसिरोहच्छित्तच्छिह्निं छिविएण भोलिकण सिधुं ।

जं चलसि घटकरा त द्विसे छिंछोलिआइ द्विसालो ॥ २३ ॥ [२७] 15

छिषीरं च पलाले छिष्पालो सस्ससत्तउसहम्मि ।

छिन्नरमवि पल्लए मुहविकोणे अ छिड्वोलो ॥ २८ ॥

L 1. BF छडइइ G छडा G राजने C 'पूनी इति L 2 A छडइइ B ग्यापी
BF रिष्णु G झारे In G छ and ज are frequently confounded in the beginning of the
words L 3 BF छाइया A छाडउ BF माइयो A माईव G cm माईयो CG झइय
A 'मर्याण C 1 hd विरो F डिरे L 4 B डड G डड G भल्ल L 5 BCF 'जए
छा' BF छाइयो G जप' L 7. C छड' BCF 'मल्ल L 8 C 'जाइपी G छार-
तिण छर' C 'अधेले L 9 G छिड्वित्तान्ना L 10 G छिड्वं C ममुपुदने छिड्वं
ABFG छिविय E बाहलीइ L 11 BF छिसा G छिषी मया छिसालो C 'देवजानो
बह BCF पाइइ' L 12 G 'माँउसा छिष्पालो इयपि BCF छिविय G नीरय
L 13 C 'जपयण L 14 C तप्यतले B छिन्नाथिद्वि C छिन्ना छिन्नि G छिन्
छिन्नि B छिन्नाले C रिष्णु F रिष्णु BE नीलिकण G उण L 15 CG बर्या
C 2 h 1 बर्या C पडकत G छिष्पो 1 CF 'जयाव G 'जयाव G छिष्पालो L 16. F रिष्णु
Cem न BF व G तपयण L 17 C छिष्पालो G 'रिष्णे 10' न G रिष्णु छिष्पालो
AGD छिष्पालो

द्विपीरं पलालम् । द्विपालो सस्यासक्तो गौः । द्विहरं पत्वलम् । द्विव्यो-
हो निन्दार्थं मुखविकृणनम् । विकृणितं मुखमेवेत्यन्ये ॥ यथा ।

तुङ्ग कए वाहेहिं सा द्विहरयं भरेइ दुइ तुमं ।

द्विव्योह्नेण तमिकवसि द्विपीरतिणं य द्विपालो ॥ २४ ॥

8 अत्र । द्विवह द्विहइ स्पृशति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । [२८]

द्विपालुअद्विकोअराद्विहंडया पुच्छअसहरादहिसरा ।

द्विसोभवा य दुवा तह द्विसच्छोडयां सिग्घे ॥ २९ ॥

द्विपालुअं पुच्छम् । द्विकोअणो असहनः । द्विहंडयो दधिसरः । द्विसोभवा
दूर्वा । द्विसच्छोडयां शीघ्रम् ॥ यथा ।

10 यरद्विपालुअ द्विसोभवाद्विहंडेहि धवल पुडो सि ।

द्विसच्छोडयागमणे हकाद्विकोअणो हवसु इण्ह ॥ २५ ॥ [२६]

दहिए द्विहिंडिभिन्नं द्विच्छटरमणं च मिचणकीला ।

दुंदं बहुअम्मि बलायाइ दुई लित्तए दुहियं ॥ ३० ॥

द्विहिंडिभिन्नं दधि । द्विच्छटरमणं चतुःस्थगनक्रीडा । दुंदं बहु । दुई बला-
15 वा । दुहियं लिप्तम् ॥ यथा ।

दुंदघणच्छुहियं राहमुडीणाद्विहिंडिभिन्नधवलदुई ।

जाव हअं ता तीए द्विच्छटरमणं सहीहि कयं ॥ २६ ॥ [३०]

L. 1 G सस्यसक्तो B द्विचोली C (FG²) द्विचोली D द्विचोली L. 2 G सुखचि° BF वि-
क्तमुख° or विक्रमुख° C मुखसेवे° L. 3 BCF वाहेहिं G वाहेहि C द्विहरं B दुइ C दुय
F दुइ G दुइ C तम L. 4. BF द्विचोत्रेण C द्विचालेण D विचोत्रेण G द्विचोत्रेण
C तिषे च G तिष L. 5 G स्पृशति स्पृशति धात्वाविति नोक्तौ (sic) B °पूना नोक्तौ.
L. 6 G °लुय° BFG °द्विकोअय° G °द्विहंडया A पुत्थ° C °दधिसरा L. 7 G द्विचो°
B द्विसोभवा E °भवा BF इवा G °च्छिन्न° L. 8 G °लुयं पुच्छ BF विचोअणं.
B द्विसोभवा C द्विसोभवा G द्विसोभवा G तथा द्विच°. L. 10 G °लुय B द्विसोभवा°
G द्विचो° BF °द्विहंडेसि C °दुइ G °इहि B पुडो F पुडो L. 11 G द्विच°. L. 12 G द्विहंडि° BF बिबट° G द्विच्छट° BF निवट°, LG मिचण° This is no doubt the
correct form. cfr M मिचकणं, मिचकणं etc G मीचतु U. मिचना It does not, however,
suit the metre L. 13 BCFG बहु° CEG °यम्म BCFG बलायाइ BF दुई °A लित्तए
BF दुहियं ACEFG दुहियं L. 14 BF द्विचट°. G दुई B बहु G बहु G बलाका L. 15.
दुहियं. L. 16. G दुदम्पण° BFG °दुहिय C om °दुहियं राह G ए हु BF °मुडीण°
C °सहीण° L. 17 CG इय C ताए cdd सहीहि

दुरिअदुरिमडिदुमुसया मडिदुरहत्थअरईसु ।

देंडी लहुरच्छाय ऐली थोवप्पसूगामालाय ॥ ३१ ॥

दुरिआ मृत्तिका । दुरमडी चुरहस्तः । नापित इति यावत् । दुरहत्थशब्दो
अपि देश्यः । पर्यायभङ्गचा तूपात्तः । दुंदुमुसयं रणरणकः । देंडी लपुरथ्या ।
ऐली अल्पप्रदाना माला ॥ यथा ।

जुत्तं दुंदुमुसयं करोसि दुरमडिआइ दुरहत्थ ।

देलि चिअ अणुत्वा दुरिआघडिअस्त देंडिजक्खस्त ॥ २७ ॥ [३१]

द्वेत्तरमगावसुप्पाइ द्वेभओ हत्थविम्भम्मि ।

द्व्यागम्मि द्वेलओ खेत्तजागरे द्वेत्तसोवणयं ॥ ३२ ॥

द्वेत्तरं जीर्णं शूर्पाद्युपकरणम् । द्वेभओ स्यासकः । द्वेलओ द्वागः । कप्रत्य- 10
याभावे द्वेलो इत्यपि । द्वेत्तसोवणयं क्षेत्रे जागरणम् ॥ यथा ।

मसिद्वेभइल्लवसणं परिहरिउं द्वेत्तरं व मं वहिणि ।

तीइ कए सो द्वेलो णिसि वचइ द्वेत्तसोवणमिसेण ॥ २८ ॥ [३२]

द्वोअओ पिसुणो दासम्मि द्वोइओ अपिअम्मि द्वोअत्थं ।

द्वंटो जलच्छडासिग्घेसुं द्वाओ अ भुक्खिअकिसेसु ॥ ३३ ॥ 15

द्वोअओ पिभुनः । केचित् द्वोअओ खल इति पूर्वदेशीयु पाठं दृष्ट्वा खलशब्दवि-

L. 1 *edd* दुरियं BF दुरिअमडिदुमुसुं C दुरिमडिदुमुसया G दुरिमडिदुमुसया
E मडिं B अरइयु L 2 L. ३ देंडी G डिडी B थोव BF मालाय L 3 *edd* दुरिया
BCF दुरमडी *edd* चुरहस्तो C 1. *hd* रत् BF दुरहस्तं L 4 BCF दुरमुं G दुरमुं
BF छंटी C छेएडी G छेएडी L 5 In G छन्ती अल्प is torn off L 6 BCF दुरुं
G दुरमुमया BF करोसि BF मडियाइ C मुडियाइ G मडियाइ BF दुरहत्थ L 7 BF, C
1 *hd* पिय G चिअय *edd* दुरियाअडियम्म C छंतिअक्खम्म L 8 From रत् to छेत्त (orn
off in G C छत्तरमवसुप्पाइ C 2 *hd* मु BF गुप्पाइ AG छेत्त BF दिववि G विविदि
L 9 AG छेत्त L 10 BF जीर्णायुं C 1 *hd* G गुप्पां From गुत्त to स्यासकः
incl not legible in G G छेत्त In G from कयं to इत्यपि torn off L 11 C
द्वेत्तसोवणयं C क्षेत्रजागरण L 12 C छेत्तज्ज BF दुरिअ C परिअत्थुं G अ B वहिणि
C (F) वहिणी G वहिणी L 13 BF तीं From एत्त in विंणत्त to एत्त in मुडियाइ 1 15
torn off in G L 14 C छोअो A छात्त *edd* अपिअम्म BF छंतिअत्थ C छंतिअत्थ
E here inserts अयअवैरायां (sic) L 15 C कप्रत्ययां E च्छत्ता A छात्त C च BCFG
मुडियाइ L 16 CG छोअो G *en* केचित् CG छोअो From दृष्ट्वा to इत्त in पत्ति p 124
1 1, torn off in G

मलब्धाः खलं पिण्याकं व्याचक्षत उदाहरन्ति च । अस्माभिस्तु सारतरदेशीपर्या-
लोचनेन द्योम्भो पिशुन इति दृष्टमुदाहृतं च । तत्र बहुद्वन्द्वानः प्रमाणम् । द्योइभो
दासः । द्योम्भत्यं अप्रियम् । ह्रस्वः संयोगे । इति द्युम्भत्यं इत्यपि ॥ यथा ॥

तीए कडिझवत्यं उत्तरिभं करिभ मज्झ दंसन्तो ।

किं काहिसि इह असं रे द्योइभ द्योम्भ द्योम्भत्यं ॥ २६ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

हृदो जलच्छटा शीघ्रथेति व्यर्थः । द्योभो वुमुक्षितः कृशश्च । ननु । द्योतेदरी
युवदृशां क्षणमुत्सवो ऽभूत् ॥ इत्यादौ द्योतशब्दस्य कृशार्थस्य दर्शनात्कथमयं
देश्यः । नैवम् । ह्येदनार्थस्यैव द्योतशब्दस्य साधुत्वात् । न च धात्वनेकार्थता ।
१० उत्तरमत्र । अनेकार्थता हि धातूनां लोकप्रसिद्धा । लोके च द्योतशब्दस्य ह्येदनार्थं
मुक्त्वास्यैव कवेः प्रयोगो नान्येषामित्यलं बहुना ॥ [३३]

धंसाईरां मलणे गोमयवत्येसु तह छाराणं ।

छाया किन्तीभमरीसु छारयं उच्छुसकमउलेसु ॥ ३४ ॥

छाया धान्यादिमलनं गोमयं यत्नं चेति व्यर्थम् । द्योतीत्यपि केषांचित्पाठः ।

१५ द्योया कीर्त्तिभमरी च । द्यारयं इच्छुशल्कं मुकुलं च ॥ [३४]

छाइल्लो अ पईवे सरिसे ऊणे सुरुवे अ ।

छिइकुडीसुं छिहं छिडं सिंहछन्तधूवजन्तेसु ॥ ३५ ॥

छाइल्लो प्रदीपः सदृश ऊनः स्वरूपथेति चतुर्थः । छिहं छिद्रं कुटी च । छिहं
वृत्त्यन्तरमपीति केचित् । छिडं चूडा छत्रं धूपयन्त्रं च । संयोगे पर इदेतोः

L 1 BF खलपिण्याक. BCF °क्षते L 2 CG द्योभो C वृष्वमु° G वृष्व उदा°
From एम् in प्रमाणम् to काडिझं । 4 torn off in G C ह्योईउ, C ह्योभत्यं F ह्योम्भत्यं.
L 3 BCF ह्रस्व C संयोग C 1 hd वुम्भ° BF °च्छामित्यपि C °स्थमित्यपि. L 4
C कडिझं °cdd उत्तरिय करिय L 5 BF अह G अजं C र BI ह्योइयय ह्योअम्भ
C ह्योइय ह्योउद ह्योम्भ L 6 om ABEF In G only अय the rest being torn off
L 7. From ह्येते to द्योभो incl, torn off in G BF °जलच्छटा C जलच्छय CG न उ
L 8 B °दृशा BCF भूदित्यादौ L 9 In G नैवम् to त in द्योत is torn off BI° om
from साधुत्वात् to ह्येदनार्थं excl । 10 G साधुत्वात् L 10 C °प्रसिद्धय G °प्रसिद्धया च
ल्लोको द्योत° C द्योतशब्दस्य साधुत्वात् ह्येदनार्थं. L 11 BCF मुक्त्वा अस्यैव G मुक्त्वाऽस्यैव.
L 12 C धसाइराण G धसा° BF मज्जिणे BF om from गोमयं to °मज्जन् incl । 14 C °वच्छेसु-
L 13 A °सुक°. L 16 C छाइल्लो A य G वि B सुरुवे ABCFG य. L 17. A छिइ°
A छिइ E छिड G छिड G °धूवजन्तेसु L 18 C सदृश B स्वरूपथेति. L 19. G
वृत्त्यन्तर°. C संयोगे परे BFG परे BCF इदोतो G इतोतो ,

कामचार इति छेडं इत्यपि ॥ [३५]

छिर्षं भिक्खापुच्छेसु छित्तछीएसु छिकं च ।

छिवञ्चो समूहणीवीसु छिंछञ्चो देहजारेसु ॥ ३६ ॥

छिषं भिक्खा पुच्छं च । छिकं स्पृष्टं तुतं च । छिवञ्चो समूहो नीवी च ।
छिंछञ्चो देहो जारथ । केचित् छिंछयं शलाटुकलमाहः ॥ यथा ।

धुआइ पढमगम्भ व रक्खए उअह आदिआ घरिणी ।

तुम्बीइ पढमरिगगयमावन्धुरबन्धणं छिंछं ॥ ३० ॥ [३६]

छिर्षती वयञ्जसवभेए पिट्टे वि छिर्षिंडी ।

छिकोडली अ पयरवपामहाछाराखण्डेसु ॥ ३७ ॥

छिर्षती व्रतभेद उत्सवभेदथेति व्यर्था । छिर्षिंडी व्रतोत्सवभेदौ पिटं चेति 10
व्यर्था । छिकोडली अहिरवः पादाभ्यां धान्यमलनं गोमयखण्डं चेति व्यर्था ॥ [३७]

छिर्षंदूरं गोमयखण्डमि तहेअ विसममि ।

सिसुससिसु छुहहीरो छेओ अन्तमि दिअरे अ ॥ ३८ ॥

छिर्षंदूरं गोमयखण्डं विषमं चेति व्यर्थम् । छुहहीरो शिशुः शशी च । छेओ
अन्तो देवरथ ॥ [३८]

छेधो धासयचोरेसु सिहारोमालिआसु छेडा वि ।

छोहो गणाविकखेवा छोआइत्ती अछेणवेसासु ॥ ३९ ॥

L 1 BF छेडनिरवपि CG छेडनिरवपि L 2 C छित्तछाणु L 3 AG छिवउ
C नीवीयु G णीवीयु AG छिउउ L 4 G भिक्खा C 1 hd प्य del. 2 hd G छिउउ
L 5 G छिउउ B केचि अ G om from केचिन् to छिउउ incl 17. L 6 BF पूयाय
C पूयाइ BF गम्भ अ BF om रक्खम C धुआइ edd आदिआ L 7. BF तुम्बीइ B^o मारुण^o.
L 8 G छिर्षनी BF om वय BI^o नेणु DI G पिटे एवाइ BEFG छिर्षिंडी L 9 G छिर्षो-
डली ABCFG य L 10 B व्रतभेद. BF छिर्षिंडी C छिर्षिंडा C नेओ L 11 C अहिर^o
L 12 A रसएराम्भ ABF तहेय CG तहेय C 1 hd विमममि L 13 C om विसम
C छुहहीरो AG छेउ ABF दिअरे C दिअरे ABCF य L 14 BF गोमयखण्डमि तहव विमममि
चेति (sic) C च्ययं C I hd छुहहीरो C 2 hd मुरं C शिशु G छेउ L 16 B छेओ
C धासय edd छोमालिआयु AC छेडा E छरा L 17 B छोण C (F) छण E छोण
G छोण BF अडण्यं E अडण्यं edd विसम

द्वेषो स्यासकश्चौरथ । द्वेडा गिखा नवमालिका च । द्वोहो समूहो वित्तेपथ ।
द्वोम्भाइत्ती अस्पृश्या द्वेष्या च ॥ [३९]

॥ अथ जादयः ॥

जंगा गोअरभूमी जच्चो पुरिसे तुसे जंभो ।

5 जयरां हयकवचम्मि जरंडो वुड्डम्मि जगहली रावी ॥ ४० ॥

जंगा गोचरभूमिः । जचो पुरुषः । जंभो तुपः । जयरां हयसंनाहः । जरंडो
वृद्धः । जरंडो इत्यन्ये । जगहली नीवी ॥ यथा ।

जयणेहि हया गामा जंगाहि कणा अ जंभभावेण ।

महिलाओ जगहलीहि सहन्ति गेहा जरंडजचेहि ॥ ३९ ॥ [४०]

10 जडिअं खचिए जगलं पङ्कसुरे जंबुलो अ वाणीरे ।

गाडुलसिहाइ जवरां जडम्मि जंभलजहाजाया ॥ ४१ ॥

जडिअं खचितम् । जगलं पङ्किला सुरा । पङ्किलसरको जगलं इत्यन्ये ।
जंबुलो वाणीरः । जंबुलं मद्यभाजनमिति मातवाहनः । जवरां हलशिखा ।
जंभलो तथा जहाजाओ जडः ॥ यथा ।

15 मशिजडिअवासभवणे जगलं जंबुलघरोचिअं शिन्तो ।

जहजाय कीस लज्जसि जवणोचिअहत्यजंभलत्तेण ॥ ३२ ॥

अत्र जगरो संग्रह इति संस्कृतसमः । जंपइ कथयति । जवइ यापयति । इति
धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ । [४१]

L 1 G °कश्चोरश्च CG द्वेडा C समूहो L 2 G द्वेषोवभाइत्ती BF अस्पृश्या C अस्पृश्य
द्वेष्या च L 3 om A, E जकाणहि L 4 CEG गोयरो C1 hd जव्वो A तुजे.
L 5 BF जय हय° G °कवचम्मि ABCFG जरण्डो E जरंडो C वुड्डम्मि G वुड्डम्मि जगहली
C नीवी L 6 C गोचरो° BF जव्वो पुरुष B तुस C °संनाहा BCF जरण्डो G जरण्डो
G जगहली L 7 G रावी L 8 BCF जयणेहि C हय गोमा G जगाहि L 9 G
महिलाड BF जजम्हलीहि C °लीहि G जग्गीलीहि B जरण्ड° G °जचेधि L 10 ead
जडिय B, C1 hd खचिए G खइए G पंके सुरे B जव्वो C वुड्डलो G जंबुलो (?) G य E वा
णारे A वाणीरो L 11 BF जगलं C णणगलं C 2 hd णणहलं A °सिहाइ G जवेड
BF °जाहा° L. 12 ead जडिय C °सुरको G om from पङ्किलं १० इत्यन्ये BF जगल
मित्यन्ये° C जलमित्य° L 13 G वाणीर BCF जव्वलं G जंबुलं L 15 C मडि°
ead °जडिय° BF insert जव्वल after जगल ead जव्वल° B °परोविय C °परोचिअ I °परोविय
G °परोचिय L 16 BCF जवणीविय° G जवणीचिय° L 17 BCF जगर G जगर

जहिमा विअङ्गुगाहा जवयजवरया जवङ्गुरए ।

जंधामओ अ जंधालुअम्मि जंवालयं च जलणीली ॥ ४२ ॥

जहिमा विदग्धरचिता गाथा । जवओ तथा जवरओ यवाङ्गुरः । जंधामओ
तथा जंधालुओ द्वावप्येतावन्योन्यपर्यायतया जङ्गालवाचकौ । जंवालं जलनीली ।
शेवालमित्यर्थः । जलनीलीशब्दो यदि संस्कृते न रूढस्तदा देश्यः ॥ यथा । 5

जंधालुए णइअडं गया सि जं तुह तणुम्मि जंवालो ।

तह जवरयगोचीओ तुह जहिमं तत्य गायन्ति ॥ ३३ ॥

तं जवयगोरअङ्गिं भरिडं जंधामओ हविअ वच्च ।

जलणीलिदुग्गमग्गो ए विअम्भइ पाउसो जाव ॥ ३४ ॥ [४२]

जच्छंदओ सतन्तम्मि जक्खरत्ती अ दीवाली । 10

जसोहणो णिसिअरे जंधाएओ अ चच्चरए ॥ ४३ ॥

जच्छंदओ स्वच्छन्दः । कप्रत्ययाभावे जच्छंदो । जक्खरत्ती दीपालिका ।
जसोहणो राक्षसः । जंधाएओ चत्वरम् ॥ यथा ।

• मणिवलएहि कुणन्ती जंधाएअम्मि जक्खरत्तिं व ।

जसोहणाण वि तुमं णिसि जच्छंदेण किं उरसि ॥ ३५ ॥ [४३] 15

विहविअम्मि जगडिओ जंभणाअई जहिच्छभणिराई ।

जरलादिअजरलविआ गामीणो ऊरुए जहणारोहो ॥ ४४ ॥

1. B जहमा A वियडु° BCEF वियडु° G वियडु° B °जवरया E जवङ्गुरए B °कुरए.
L. 2. CG जधामउ G य G °लुवम्मि BCFG जधानय C जवणणीना. L. 3. B जहमा
C विदग्धरचिता C om तथा. BG जधामउ L. 4 G °लुउ B जंधाजं CG (F1) जंवाजं.
L. 5. C तेषा° C जन्नाणीनी° F सम्भूत B° om न. G has it after तथा. L. 6. C एणयउ
G एणतउ G गयांअ B° जवओ CDG जधानो I do not think it necessary to correct this
to जधान. The word may also be a masculine L. 7. G °गोवीण L. 8. BF जधअ°
C जवअ° G °गोरवणि C °अग्गि C 1 hd भरिओ C 2 hd भरिउ C 1. hd. G °वउ edd.
हविय L. 9 C om ए C वियभइ G वियभइ L. 10 B जधदओ AG °इउ ABCFG
य E दीपानी. L. 11 A जसोहणा BCFG जसोहणा ABEFG णिसियरे C णिसियरे
A °इउ G य BF वरण C 2 hd चत्तर L. 12. G शुच्छंदउ C जधरत्ती
L. 13 edd. जसोहणा G जधानेउ BF वरण C 1. hd वरण. L. 14. edd °जन्नाणिं
G लुवम्मि जक्खरत्तिं BCF न. L. 15 CG जसोहणाण G मुना. L. 16. A विलु° edd.
°वियम्मि AG °इउ A जधणउ वि अण्ठिअण्ठिरे य C जधण्ठिअरे BEG जधण्ठि° G °भण्ठिअरे
L. 17 C जन्नाणिय° BF °हिय° AEG हिय° C °जन्नाणिय (sic) ABLEFG °विआ G गामीणो
C °रुए अरण्ठरा.

जगद्विभो विद्रावितः । कर्दर्यित इत्यर्थः । जंभणो यथेष्टवक्ता । जंभणमणो
इति केचित् । उभयत्रादिग्रहणात् । जंपिच्छ्रो यथावृष्टमभिलापिता । जंपेच्छ्रमगिरो
यो यद्यवृष्टं तदेव मृगयते । इत्यादि । अत्र । जभडइ त्वरते । इति धात्वादेशोपूक्त-
मिति नोक्तम् । जरलद्विभो तथा जरलविभो भामीणः । जहणरोहो ऊरुः ॥ यथा ।

5 जरलद्विभ्राइ दहुं पवणान्दसन्तंसुधं जहणरोहं ।

श्रो कामसरजगद्विभा जरलविभा हुन्ति जंभण्या ॥ ३६ ॥ [४४]

जहणूसवमद्रोरु जंकयसुकओऽप्सुकयगिज्जम्मि ।

जाडी गुम्मं जाई सुरा कविट्टम्मि जाऊरो ॥ ४५ ॥

जहणूसवं अर्धोरुकम् । जंकयसुकओ अल्पसुकृतपादः । जाडी गुल्मम् । जाई
10 सुरा । जाऊरो कपित्थः ॥ यथा ।

जाऊरजाडिकणटयफट्टिरजहणूसवा वि तेण समं ।

जाईलुद्धा वचसि जंकयसुकया सि तं पुत्ति ॥ ३७ ॥ [४५]

जालघडिआ सिरहरे जिग्घिअमोसिंविअत्यम्मि ।

जिसोम्भवा य दुव्वाइ जीवयमई अ वाहमई ॥ ४६ ॥

15 जालघडिआ चन्द्रशाला । जिग्घिअं प्रातम् । अत्र जिग्घिअं भुक्तमिति भुजिधा-
त्वादेशभवम् । जिसोम्भवा दूर्वा । जीवयमई मृगाकर्षणहेतुर्व्याधमृगी ॥ यथा ।

L 1 G विद्रावित C जंभणो G एउ. B जभणं G भणे L 2 B उभयत्रादिमं G च्छ्रउ
BF ललिता BF जंपेच्छ्रं G जपेच्छ्रं L 3 CG om यो BF om यद् once, C reads
यद्रसवृष्ट CG मृगयते C अत्र च । C 1. hd जडइ 2 hd. अडइ G जयडइ त्वरयतीति.
L 4 C जरलद्विभो C 2. hd. द्विभो F लद्विभो C om. तथा C जरलद्विभो G जरविउ BF
भामीण C जहणरोहो उरु. L 5 B द्वियाई C जरलद्वियाई C 2 hd. द्विं G द्वियाए
C दहुं G वहु BF पवणान्दसन्तं G सुव. L 6 C 1. hd. G उ C कावां cdd द्विया
C जरलं cdd. विया BF om. हुन्ति जं CG जंभण्या L 7. AG मद्रोरु BF मद्रोरु
C मद्रोरु G मुरयो BF कयो AG कउ A गिज्जम्मि C गिज्जम्मि L 8 E करिडम्मि.
L 9. BF जहणूसवमद्रोरुक (F ईं) G जरणूसव G कउ From जाडी to ऊ torn off in G.
L 11. From टय to सवा illegible in G. BF जहणूसवा DF तेस. L 12. G जोईं C लुद्धा
वचसि G मुरया In G from तं to विअं l. 13 torn off L. 13 cdd घडिया ABCF जि-
ग्घियं BF भोत्ति ABCFG विअं A यद्धम्मि and then adds again l 8 L. 14. E
जिसोम्भवा DF म्भवा B दुवाइ A दुव्वा य In G द्वाइ जीं is illegible A जीवयं cdd य Com.
अ वाहमई 2. hd. remarks अपूर्णम् G दाहं. L. 15. cdd. घडिया BF चन्द्रशाला BCI
जिग्घियं In G from गिअ to दूर्वा incl. l 15 torn off BCF जिग्घियं. BF om. भुजि-
L. 16. G जीवियं the next word is illegible down to वृ B हिनुव्याधं.

जालघडिआइ जा तं ण णिअसि जीवयमइ व भयणस्त ।

ता भम हरिणो व्व तुमं कुलटाजिसोम्भवाउ जिग्घन्तो ॥ ३८ ॥ [४६]

अत्र जीहइ लज्जते । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ।

जुसो छेगे जुअलो तरुणे अपरिग्गहम्मि जुंजुसुडो ।

जुअलिअजुसुमिह्ता दुगुणिअग्गहणा जूअओ अ व्पीहे ॥४७॥ 5

जुसो विदग्धः । जुअलो तरुणः । जुजुसुडो अपरिग्रहः । जुअलिअं द्विगुणितम् ।

जुसुमिह्त्वं गहनम् । जूस्मित्यं इति गोपालः । जूअओ चातकः ॥ यथा ।

जुंजुसुडाए घणारवजुअलिअविसमसरवेअणाइ मह ।

तुहजुसुमिह्तावत्यं कह जूअअ तस्त जुसजुअलस्त ॥ ३९ ॥

अत्र । जूरवइ वञ्चति । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [४७]

10

जेमणायं दाहिणाए अङ्गे जो रं च जो किरत्यम्मि ।

जोक्खमचोक्खे जोओ चन्दे जोग्गा य चाडुम्मि ॥ ४८ ॥

जेमणायं दक्षिणामङ्गम् । हस्तादि । जो रं यः किरेत्यर्थे । जोक्खं मलिनम् ।

जोओ चन्द्रः । जोग्गा चाडु ॥ यथा ।

जयसिरिणिवासजेमणभुअ तुह गुणावस्सणम्मि का जोग्गा ।

15

जो रं जसेण चालुक जोक्खमवहरसि जोअस्त ॥ ४० ॥ [४८]

L 1 BFG 'पडियाइ C 'पडियाइ From छ to जिग्घन्तो ! 2 incl torn off or illegible in G BCF णियसि C मणं यस्त L 2 C रिणो C 'म्भवाओ L 3 अच जी' नं' torn off in G C लज्जत L 4 From जुसो to णा in गहणा । 5 torn off in G BCF छेगे BCF परिग्ग' A जुंजुसुडा L 5 E जुअलिअ' BF दुगणिय' C दुगणिय' E 'गहणे BF जुअअ G जुअअ ABEF द G अ CG व्पीहे C 2 hd ' L 6 G जियजो From छ in तरुणे to क in घणार । 7 torn off in G BF जंजुसुडा C जुअनिय L 7. B गहण BCF 'मिह्त्वावत्यं B गोपाल L 8 C जुंजुसुडाए BF जंजुसुडा G जंजुसुडा G 'जुअनिय' C 'जिय' BF 'वेयणाइ In G from अणाइ to ननिदि । 10 torn off L 9 BF तुह-जु' C 'वद्ध' C जुअअ L 10 C दंयतीति L 11 A जेमणयं L 12 From जाअइ' to करं in जोक्खं । 13 torn off in G B आउ E आया E आग्गा E चाडुम्मि L 13 BF क प्रय C य, C 2 hd अ om D किरेत्यर्थे is the reading of all the MSS. (BCDF) I think we should read किरेत्यर्थे, the form किर being foreign to the Sanskrit, though usual in Pāli and Prākṛit Asto जोर cfr 6s p. L 14 G आउ C जोग्गा G चाडु L 15 C निशत C 'जुअ From अच्य to आच्यस्त । 16 torn off in G L 16 C 'वेसि आच्य' .

राकखत्ते जोडं जोइसं च जोई अ विज्जूए ।

खलिअम्मि जोइरो जोइखो दीवम्मि जोडिओ वाहे ॥४९॥

जोड तथा जोइस नत्तत्रम् । जोई विद्युत् । जोइरो स्वलितः । जोइखो दीपः । जोडिओ व्याधः ॥ यथा ।

5 मेहम्मि पिहिअजोइसयइजोडे रुइरजोइजोइखे ।

हिएडन्ति अजोइरया यम्महजोडिअसराहया कुलडा ॥ ४९ ॥ [४८]

रायणम्मि जोअणं तह खज्जोए जोइअं जण ।

जोइंगणो अ इन्दोवे जोवारीइ जोसलिआ ॥ ५० ॥

जोअणं लोचनम् । जोइओ खद्योतः । जोइंगणो इन्द्रगोपः । जोसलिआ
10 जोवारी । धान्यम् । जोवारीशब्दोऽपि देश्य एव ॥ यथा ।

चलजोइअजोइगणामिक्खिअ जोसलिअकारणं कालं ।

कासयवहुउ हरिसा उप्फुल्लयजोअणा हन्ति ॥ ४९ ॥ [५०]

जोवणणीरं तह जोवणवेअं जोवणोवयं च जरा ।

जरहं लहुपिठरे कसिणए अ जंपणामकित्तिवयणोसु ॥५१॥

15 जोवणणीर तथा जोवणवेअ तथा जोवणोवय वयपरिणामः । जोवणणीरो जोवणोवओ ऋत्त इति चतुष्पदवर्गं यत्केनचिदुक्त तस्य समोह एव ॥ यथा ।

जोवणणीरं तरुणत्तये वि विजिएन्दिआण पुरिसाण ।

जोवणवेए वि ण जोवणोवय होइ इअराण ॥ ४३ ॥

L 1 B नक्खत्ते In G ण is torn off E जोड A जोइसं BCFG य BF विद्यु G विज्जूए
L 2 cdd खलिअम्मि A जोडिउ G वाहे L 3 From जोड to स्वलित incl 1 3 torn off
in G BF स्वलित L 4 G जोडिउ L 5 ABEFG पिहियं C पिहियां G om वइ Bom जोइ
L 6 G हिंडति य जो BFG जोइयं C जोइयं BF सगहया G सराहडोडियसराहया as it
seems L 7 BCFG जोयण A जोइअ BEFG जोइय L 8 BF जोइगणो ABCF
य G पि A इओवे G इओवे A जोवारी G जोवारी वि E रीइ cdd लिया L 9 CG जोयणं
CG (F?) जोइयं cdd मिकित्तय जोसलिअं L 12 C वहुओ BF उप्फुल्लियं C औप्फु-
ल्लियां CG जोयण L 13 C 2 hd जोचणणीर G नीर A तथा cdd वय A एणोवय
After जरा E adds अणोवयकार्ण L 14 ABCFG य L 15 C om तथा cdd
वय L 16 C एणोवओ G वउ L 17 BF तरुणत्तये C जिएदिं G जिइदिं cdd
दियाण L 18 C वय वि न जोवणवेए वि न जोवणोवय BF जोवणोवय cdd इअराण

॥ अथानेकार्याः ॥

जगह लघुपिठर कृप्या चेति व्यर्थम् । जपणं अकीर्तिर्वक्त्रं च ॥ [५१]

वेडिसवस्तुरोसुं जंघुओ अ गामणिविडेसु जगाउत्तो ।

जचंदणमगरु कुङ्कुमं च जोवो अ विन्दुथोवेसु ॥ ५२ ॥

जंघुओ वेतसवृत्तः पश्चिमदिक्पालश्च । जगाउत्तो धामप्रधानपुरूपो विटश्च । 5
जचंदण भगरुः कुङ्कुम च । जोवो विन्दुः स्तोक च । अत्र जूरइ खिद्यते कुभ्यति
चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५२]

॥ अथ ज्ञादयः ॥

संततवरिसम्मि झडी झखो तुडे झला य मयतरहा ।

झंटी लहुदुकेसेसु पीलुमायासु झंडुअझमाला ॥ ५३ ॥ 10

झडी निरन्तरवृष्टिः । झखो तुष्टः । झला मृगनृपणा । झंटी लघूर्ध्वकेशः ।
झंडुओ पीलुवृत्तः । झमाल इन्द्रजालम् ॥ यथा ।

ण झडि झखो वि रवी कुणइ झल चेअ इत्थ मरुदेसे ।

मुञ्च झमालाइ लुलान्तझटिओ झडुआइ चुण्टेसु ॥ ४४ ॥ [५३]

झंडलिझंखरझरया असईसुकतरसुसाआरेसु ।

झञ्झरिझरुआ खिक्खरिमसएसुं झंपणी पम्हे ॥ ५४ ॥ 15

झडली असती । झखरो शुष्कतरु । झरओ सुवर्णकारः । झञ्झरी स्पर्शप-

L 1 om A, and E here L 2 add जपणमकीर्तिं G न्तिक्व च L 3 BF जंघुओ
G जघुव AEG य BCF गानिणिं G विडेसु L 4 B जचंदं G जवदं EG गरु
BF कुङ्कुमु ABCFG य G विटुं G धोएसु L 5 BF जचुओ G जघुव G पश्चिमदिग्पां
L 6 BF जचंदण G जवदण CG अगरु B कुङ्कुम BF चिदु L 7 B om चेति
L 8 om A E ॥ झकारादि ॥ L 9 C वरिस्सिभि BF झुडी A कडी G om झडी A कंखो
G झखो L 10 A कडी C लहुदं G लहुदं A भाया य BF झंडुअं C झंडुअं E झडुयं
G झडुयं L 11 BF C 1 hd झपो G गंखो G झणी L 12 B झंडुओ F झंडुओ
G झंडुव om C, C 2 hd झण्ट C om पीलुं C 2 hd पीलु L 13 add थय BCF दिडे
L 14 CFG झमालाइ C झडिओ G झण्टि BFG झंघुयाइ C झंघुयाइ BF चुण्टेसु C चुण्टेसु
L 15 B झडरिं G झंरया BF सुसतरुं G सुलआरेसु C सुसायां L 16 A झञ्झरिं
B झझरिं C झझरिं C झआ G झरुया A क्खरिं BF खिक्खरिमं C खिक्खरं E क्खिक्खरिं
B नसएसु L 17 C झसरो G झंसव G om झरओ सुवर्णकार C झसरी G झसरी
C adds खिक्खरी C 1 hd चन्द्राज्ञां F चाणइ

रिहारार्थं चण्डालादीनां हस्तयटिः । खिक्खरीति । झरओ मशकः । मशकयानक-
शब्दाधीर्यामपि वर्तन्ते । यदाह । मशकाख्याधीर्यामप्युच्यन्ते काव्यतत्त्वज्ञैः ॥
इति । झंपणी पद्म ॥ यथा ।

झरुआउलमि मीलिनझंपणिअं झण्दरीकरविरुवं ।

5 झंखरतलमि झरयाहमं हहा झंडली रमइ ॥ ४५ ॥ [५४]

वयगिज्जे झक्किअझिंखिआ झरंको अ तिणपुरिसं ।

झंठिअझंठलिआओ पहारेअचङ्कमराअत्येसु ॥ ५५ ॥

झक्किअं तथा झिंसिअं यचनीयम् । उज्झिंसिअं यचनीयमिति तु उत्पूर्वेण
झिंसिअशब्देन सिद्धम् । झरंको नृणामयः पुरुषः । झरंतो इति केचित् । झंठिअं
10 प्रहतम् । झंठलिआ चङ्कमराम् ॥ यथा ।

एा कुणान्ति झंठिअं एा य झंठलिअ झकिआइ अगणन्ता ।

तुह कुमरवाल रिउणो अझिंसिअ रसागिरे झरक वर ॥ ४६ ॥

अत्र । झडइ शीयते । झंपइ भ्रमतीत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । [५५]

दड्डमि झलुसिअं तह झलुंकिअं झामिअं चेअ ।

15 झंकारिअझंखरिआ अवचयेणे झोलिआइ झलझलिआ ॥ ५६ ॥

झलुसिअं झलुंकिअं झामिअं त्रयमपि दग्धार्थम् । झंकारिअ तथा झंखरिअं

L 1 G om हस्त C om here खिक्खरीति BCF झरओ G झरउ L 2 BF 'धीर्यं'
C 'धीर्यां' B वर्तन्ते BF 'धीर्यां' C 'धीर्यां' G काटं B(Γ 'ज्ञैरिति G 'ज्ञै रिति L 4 BF
गझयां C ऊत्तआं BCG मीलियं F मीलियं G 'झंपणिय BCF 'णिय BI' झझरी C झझरी
G झझरी L 5 BF हाहा G हडा L 6 cdd झक्कियं E 'झक्किया G 'झिंकिया ABCF 'खिया
A झरओ BCFG य C 'पुरसे G 'पुरितो L 7 BF झणियं ACG झटियं C 'झखलियाओ
ABCFG 'झियाड ABFG पहरियं C पहरियचकं BFG 'हत्थेसु L 8 cdd झक्किय
ABCEF झिंसियं G झिंसियं G वचं उज्झं C उज्झिंसिय BF 'खिय BF उत्पूर्वेयनि-
खियं G उत्पूर्वेय L 9 C झिंसियं G झिंसियं G झिंसियं G 'मयपुरुष G झरता G om
केचित् cdd झणियं L 10 BF प्रहत G प्रहित cdd 'झिया L 11 cdd झटियं G अ C 'नियं
G अगियाड BF 'याइ C 'याइ G अगणता L 12. C लुमं C 2 hd लुमं BCF अझ-
किय C अझखिय B झरक C घ G घ L 13 BFG शीयते BF भ्रमतीं C त्रयतीं C 2 hd
त्रयतीं G भ्रमत्यादयो BFG 'पूक्ता G om इति नोक्ता L 14 A दड्डमि BFG दग्धियं
C दड्डमि C 2 hd झलुं cdd. 'खिय A झलुं ABCEF 'किय BF झामि (sic) ACE झामिय
A भए L चय L 15 ABCEFG झंकारियं ACG 'झंखरिया BI' 'झंखरियं C 'झंखरिया
BF अवचयेणे A बोनिआइ BFG झोलियाइ CE झोलियाइ cad 'झलिया C 2 hd 'झलिया'
L 16 BF झलुसियं C झलुसियं G झलुसियं B झलुसियं C झलुसियं F झलुसियं G झलुसियं
cdd झामिय BF त्रयमपि य त्रयमपि दग्धार्थं C दग्धार्थं cdd झंकारियं C झंखरियं

भवचयनम् । झलझलिभा झोलिका । झोलिकाशब्दो यदि संस्कृते न रुढस्तदायमपि
देश्यः ॥ यथा ।

तावझलुंकिभदवझलुसिओ तुह पयावझामिओ भ रिऊ ।

फलझकारिभदलझखरिआइं कुणइ झलझलिभहत्यो ॥ ४७ ॥ [५६]

झाडं लयगहरो झामरो जरी झाउलं च वउणिफले ।

झारुअझिरिंडझीरा चीरीजरकूवलज्जासु ॥ ५७ ॥

झाडं लतागहनम् । झामरो भवयाः । झाउलं कर्पासफलम् । झारुआ चीरी ।
झिरिंड जीर्णकूपः । झीरा लज्जा ॥ यथा ।

झाउलचुण्टणकज्जे अझीर कह झामरं णिओएसि ।

झारुअझाडच्छसे झिरिंडए एस जं पडिही ॥ ४८ ॥ [५७] , 10

झुखो वज्जविसेसे झुत्ती छेअम्मि झुडमलिअम्मि ।

झुल्लुरिझुंटागाझुंझुंमुसया गुम्मण्वहमणादुहेसु ॥ ५८ ॥

झुखो तुणयाख्यो वाद्यविशेषः । झुत्ती द्वेदः । झुड अलीकम् । झुल्लुरी गुल्मः ।
झुंटागा प्रवाहः । अत्र झुणइ जुगुप्सते । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ।
झुंझुमुसयं मनोदुःखम् । झुमुझुमुसय इत्यन्ये ॥ यथा ।

15

तुह णत्थि झुंझुत्ती झुंटागतडझुल्लुरीसु णाओ सि ।

झुंझुमुसयवईए मह कहिंभे तत्थे झुखवाएहिं ॥ ४९ ॥ [५८]

L 1 BFG C1 hd झलिया C1 hd कलं C2 hd झुनिया BF झानिका cdd झोनियायावो
cdd तदा अयमपि L 2 G नहेप्रय L 3 BFG झुल्लुरियं C कियं B (F?) झुल्लुरिउ
झुल्लुरिसिओ G झुनउ C पयाझां G मिउ B रिउ C रिओ L 4 cdd रियं cdd रियाइ
G om कुणइ BF झल्लिअनियं G झल्लहं CG लियं L 5 C लगहणे C2 hd लतां C
झरी जाउल C2 hd झाऊउलं BF व A वयणिं BF वउणिं L 6 C झारुअं G झाउयं
B झिरिंडं A झिरिंडं B उझीरा ABEF चीरीं L 7 C झाऊउलं C कर्पास फल
F कर्पां L 8 B झारिंडं G कीसकूखंरूप C झारी L 9 BF चुटकज्जे B अझीर
BFG णिउएसि L 10 C झारुयं C च्छासु G उअच्छने C पडिडी L 11 B झुत्ती
AE झुखो A झुत्ती CG छेयम्मि BF झुडमं BCFG लियम्मि L 12 AC झुल्लुरिं BF
झुणं C2 hd झुणं om C1 hd BF झुंझुंमुं E गुणया L 13 BF झुखो
C वणयां BF झहं G झुडमन्तिं CG झुल्लुरी G गुल्म L 14 C झुणं BF प्रवाह
C प्रवाहां G जुगुप्सत CG झुंझुमुसयं L 15 BF झुंझुमुसयमित्यन्ये C झुंझुमुस-
यमित्यन्ये G सयमित्यन्ये L 16 CG णच्छं B उहुं G झुत्ती C नहं G नणुं
C झुल्लुरीमुं B उहुं G णाउ L 17 cdd झुंझुं cdd करियं B उहुं and so several
times उहु instead of झ in the beginning of the words BF वाएहि

झूरं कुडिले झेरो जरघण्टे झेंडुओ वि कराडुअए ।

अद्महिसीइ झोड्डी झोडणो चणायधसाम्मि ॥ ५९ ॥

झुर कुडिलम् । अत्र झुरइ स्मरतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । झेरो
जरघण्टः । झेडुओ कन्दुकः । झोड्डी अर्धमहिषी । झोडणो चणकधान्यम् । शुष्क-
३ चणकशाकमित्यन्ये ॥ यथा ।

झोडण्णक्केचकण्डे झोड्डीओ करणवद्धझेराओ ।

उअ चारइ गोववह्खेखन्ती झेंडुएण झूरगई ॥ ५० ॥ [५९]

वाहम्मि झोडिओ झोंडलिआ रासयसरिच्छकीलाए ।

टङ्गच्छिस्मानसतडतडत्यदीहगाहिरेसु अससदो ॥ ६० ॥

10 झोडिओ व्याध० । झोंडलिआ रासकसदृशी क्रीडा ॥ यथा ।

झोडलिआए खेखन्तु ताव वालाउ हरिणिआउ व्व ।

भारोविऊण चाय पहरेइ ण कामझोडिओ जाव ॥ ५१ ॥

॥ अयानेकार्थाः ॥

झसो टङ्गच्छिन्नमयशस्तटस्तटस्यो दीर्घगम्भीरथेति पञ्चार्थं ॥ [६०]

15 गयरादिसुं झत्यं च झंपिअं तुट्टघट्टिएसुं च ।

झसुरं तम्बोलत्येसु झंडुली असइकीलासु ॥ ६१ ॥

L 1 BF झेरा A जरणे E परं G झरणे A झरुउ BF झेंडुओ E झेंडुओ G झेडुउ C अ
pro वि BEFG कडुअए cfr II, 103 L 2 AE अहं Cअहं A सीए EG झोवी A झोडणो
BF वणयं AG धम्माम्मि L 3 B(F)G कुडिलं C स्मरति इति BF उओरो झरणं
L 4 C जरघण्ट BF झेंडुओ C झडुओ G झरुउ BF कडुक C कण्डुक G कडुक From
झाटी to प्पो torn off in G C झण्णो L 5 G चणकधाणां L 6 G झोडि BF वद्धं
G चद्धं C झेराओ G राउ L 7 BCF उय BF वारइ From खेखन्ती to लिआ । 8
torn off in G BF झेंडुएण L 8 A झोडि C झोडं cdd णिया BF सारिच्छं
C सरिच्छं E adds ॥ अया ३ नैकार्थाः ॥ L 9 C टङ्गच्छिस्मानं BFG छिआं E ढिसां
L 10 From डिओ to उ in वालाउ । 11 torn off in G BF झोडलिया C झोंडलिया
B क्री (sic) L 11 BF झोडलियाए C डलियाए (sic) BF ताव चालाउ C वालाउ cdd
णियाउ BF धा C घ L 12 BF वाव cdd न G डिउ In G जाव is torn off
L 13 BF om this line In G from this line to पिअ । 15 torn off L 14 C छिसव
cdd om तण्णं C पञ्चार्थाः L 15 A हेसु C झच्छ cdd झपिय BF धिओसुं
G पडिण्णु L 16 BF झसर BFG तवो G लच्छेसु B झंडुली C (F?) झडुनी EG झंडुनी
E असइं From इकी to रथ in पन्हयं । 3 of next page torn off in G

इत्यं गते नष्टं च । झंपिअं वृष्टितं घट्टितं च । झसुरं ताम्बूलमर्थथ । झंडुली
असती क्रीडा च ॥ [६१]

पल्हत्याकुट्टेसुं झसिअं चीहिमसएसु झिझिरिआ ।

अङ्गकिडएसुं झीणं अच्चत्ये अच्चए अ झूसरिअं ॥६२॥

झसिअं पर्यस्तमाकुट्ट च । अत्र झंखइ संतप्यते विलपति उपालभते निःश्रसिति 5
च । झरइ स्मरति झरति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । झिझिरिआ चीही-
तुणं मशकथ । झीणं अङ्गं कीटथ । झूसरिअं अत्यर्थं स्वच्छं च ॥ [६२]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां तृतीयो वर्गः ॥

L 1 C झच्छ cdd झंपिय C च्छट्टित pro वृष्टित B झंडुली C झुटली G झुडली
L 3 BF पल्हत्याकुट्टेसुं C ल्हच्छाकुट्टेसुं E कुट्टेसुं G कुट्टेसुं cdd झसिय BCFG वीहिं C 2.
hd ms तिण cdd रिया L 4 G अगिक, from डएसुं to लभते । 5 torn off B कडएसुं
C (F?) कीडएसुं E ज्जीण A सछदए pro अच्चए ABCFG य C झूसिं cdd रिय
L 5 cdd झसिय C माकुट्ट च C झपइ C उपलभते BF नि श्रसितं C निस्वासिति G om
नि श्रसिति L 6 BF स्मरेति BF om झरति From मिति to चन्द्र । 8 torn off in G
cdd रिया BCF वीही L 7 B मसकथ C झीणमङ्गकटथ C 2 hd कीट BF कटथ
C 1. hd झूसिय BF, C 2 hd रिय C स्वस्थ च । उभयं ३३५ ॥ L 8. BCFG इत्यां
स्वोपस्रदेशीराच्छदसंमहवृत्तौ (C om सप्रह) वर्ग is torn off in G BCF add ग्रंथार्थं (C only
अं) २५४ । E has only इति वृं वं

॥ अथ टादयः ॥

टमरो केशचयं टंकित्रं पसरिण् विमोडणो टसरं ।

टसरोट्टं सेहरण् टट्टइआ जवणिआण् अ ॥ १ ॥

टमरो केशचयः । टंकित्रं प्रसृतम् । टसरं विमोदनम् । टसरोट्टं शेखरः ।
5 टट्टइआ तिरस्करिणी ॥ यथा ।

मा संठवेसु टमरे टसरिअचूअडुराण टसरोट्टं ।

टंकिअमयडूजुणहाइ अन्तरे देसु मामि टट्टइअं ॥ १ ॥ [१]

टंवरओ भारिअण् करालकसाम्मि टप्परओ ।

अरणिअकुसुमे टकारिआ य टारो अहमतुरण् ॥ २ ॥

10 टंवरओ भारिकः । गुरुदित्यर्थः । टप्परओ करालकर्णः । टकारी अरणिकु-
सुमम् । टारो अधमतुरङ्गः ॥ यथा ।

टारम्मि चडिअमित्तो टंवरओ टप्परो अ वामणओ ।

इत्ति पडिओ हसिज्जइ टकारीचुण्टणीहि वरो ॥ २ ॥ [२]

टिप्पी टिकं तिलण् टिंवरु तुम्बुरु च टिग्घरो थरे ।

15 टुंटो छिसकरे टेंटा जूअपयम्मि टेकरं च थले ॥ ३ ॥

टिप्पी तथा टिकं तिलकम् । टिकं शिरसि स्तवक इत्यन्ये । टिंवरु तुम्बुरु ।

L 1 om AE In G from अय to टट्ट 1 3 incl torn off L 2. edd टंकित्रं BF विमो-
न्ने ACE टट्टो L 3 E टट्टइया ABCFG इया BF जवं E जम्बं G जम्बं ABCFG
णिवाण् ABFG य C व L 4 BCF टंकित्रं B प्रसृतं In G from सारं to अडुरा 1 6 incl.
torn off B शेखर BCF टट्टइया L 6 BF टसरिण्. L 7. edd. टंकित्रं C जूणहाइ
BF अंत-टट्टइयं (sic) edd इयं. L 8 A टप्परण् B(F)G टंवरं C टप्परं E टप्परं In G from
रओ to ह in अहमं 1 9 torn off ABCFG भारिअण् Eहप्परओ A रण् L, 9 ABEG अर-
णिअं C अरणीयं BF टकारीयं AGE टिया L 10. B (F?) टंवरओ G टप्परं G टंवरण्
edd भारिको G रण् BF टकारी C अरणी 1 L 11 In G from यथा to अ incl 1 12
torn off. L 12 BF इत्ति BF चडिं C चडियं B (1?) टवं C टप्परं BF य BF वामण-
णओ G एण् L 13 C पडिओ BF चुटणीहिं C छिहिं G चुटिहिं L 14 E टप्पी
BF टिंवरु 1 टिंवरु C टिंवरु E टिंवरु B तुम्बुरु C तुम्बुरु E तुम्बुरु F टुम्बुरु G तुम्बुरु BFG थरे
C थरे 2 hd. थरे E थरे L 15 CG छिन्नं BF करी CG टेंटा edd जूयं BF टेकरं व
E टिकरं A थले. L 16 B टिप्पी G स्तवक BF, C 2 hd तुम्बुरु BG टिंवरु C (F?)
टिंवरु B तुम्बुरु G तुम्बुरु

टिग्घरो स्थविरः । भत्र । टिविडिक्कइ मण्डयति । टिरिटिल्लइ भ्राम्यति । एतौ धात्वा-
देशेषूक्तादिति नोक्तौ । टुंटो क्खिन्नकरः । टेंटा धूतप्यानम् । टेकरं स्थलम् ॥ यथा ।

चन्द्रणाटिकिअपरवहुमिह टेकरए रंमन्तिअं वहुं ।

टिंवरुजोग्गय टिग्घरटुंटयटेंटिअ करेसि किं टिषिं ॥ ३ ॥ [३]

टोलो सलहे टोलंनटोक्कणा महुअमज्जभण्डेसु ।

असिद्धिअखायजङ्गाखणित्तभित्तीतडेसु टंको वि ॥ ४ ॥

टोलो शलभः । टोलो पिशाच इत्यन्ये । यदाह ॥ टोलं पिशाचमाहुः सर्वे
शलभं तु राहुलकः ॥ टोलंनो मधूकः । टोक्कणं मद्यपरिमाणभाण्डम् । केचित्
टोक्कणखंडं मद्यमानभाण्डमाहुः ॥ यथा ।

टोलो व्व मा पड तुमं उज्जाणे वाणिणीउ जं पुरओ ।

टोलंनववणे टोक्कणहत्था मयराग्गिजालाओ ॥ ४ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

टंको खड्गच्छिन्नं खातं जङ्गा खनित्रं भित्तिस्तटं चेति सप्तार्थः ॥ [४]

॥ अथ टादिः ॥

ठल्लयठइअइविआ शिद्धराउक्खित्तपडिमामु ।

ठाणो माणे ठाणिज्जो गोरविअम्मि सिणहए ठिकं ॥ ५ ॥

ठल्लो निर्धनः । ठइओ उत्तिमः । ठइओ अवकाश इत्यन्ये । ठविआ प्रतिमा ।
ठाणो मानः । ठाणिज्जो गौरधितः । अयं दन्त्यादिरपीत्येके । थाणिज्जो । ठिकं
शिभम् ॥ यथा ।

L 1 B 'दिदइ C टिरिटिल्लइ BF भ्राम्यति L 2 C छिन्नं BF ट्टा C टिंटा 2 hd. टिंटा
L 3. C चन्दनं cold टिकियं C 'वहु टिक्कणं रन दहु BFG रमितिय G वहु L 4. B टिंवरु'
C (17) टिम्बरुं C 'जोग्ग G टिम्भय' cold 'टिंयि G टिषिं L 5 BFG टोलंनव' C टोल-
नवटोक्कणया E 'एतो A महुअ' EG महय' BF 'भाडेसु L 6 G छिन्नं G 'साणित्त'
E 'रणेच' C 'नहेसु BF टंको L 7. B पिजानाटु L 8 BF राहुलका । आचार्य ॥
BF टोलंनो C टोलंनवो G om टोलंनो G om मधूक L 10 C थ C उज्जाणे 2 hd
ओज्जाणे BF 'णीओ C 'णीअ G पुरउ L 11 BF टोलंनवजे C टोलंनव' G टोलंन'
C 'हत्था BFG 'जाज्जाउ L 13 BF लह C सट्टः C छिन्न G सतिद निवि
L 14 om. A L 15 A 'टइय' BCEFG टइय' C 'द्विया L 16 द्विया 1. द्विया 1BF द्विया
B छिद्धन' F छिद्धन' AC उलित्त' E 'उत्तेन' L 16 BFG 'विअम्मि BF तित्तरा C तित्तरं
L 17 G 'टइउ (twice) BF 'द्विया C G 'द्विया L 18 C 1 hd जज्जा. BF वाणिज्जो
pro था' G 'ठाणो L 19 C 2 hd. टिम्भ

वाणो ण उल्लयाणं ठाणिज्जत्तं ण यावि उइआणं ।

ण य ठिक्कं सण्हाणं अउविअउवलाण ण य पूआ ॥ ५ ॥ [५]

॥ अथानेकार्याः ॥

गौरविउद्धेसुं ठरिअं ठिविअं उद्धणिअडहिकासु ।

5 दन्तग्गहिए डंक्कं डव्वो डावो अ वामकरे ॥ ६ ॥

ठरिअं गौरवितमूर्धस्थितं च । ठिविअं ऊर्ध्वं निकटं हिका चेति व्यर्थम् ।
ऊर्ध्वार्थे ठिअअं इत्यन्ये ॥

॥ अथ डादयः ॥

डक्कं दन्तगृहीतम् । दट्ठार्थं तु दट्ठशब्दभवम् । डव्वो तथा डावो वामकरः ॥

10 यथा ।

डव्वे फरयमडावे रग्गं गहिऊण तुह पई समरे ।

पट्टपच्चक्खं पसरइ अमरिसडकाहरो एसो ॥ ६ ॥ [६]

डंडं डिंडी सीविअकप्पडखण्डेसु तह डलो लोइे ।

डप्फं सेल्ले डल्लं पिडिआइ अलिअररे डहरी ॥ ७ ॥

15 डंडं तथा डिंडी सूच्या संघटितानि वखखण्डानि । डंडीत्यप्यन्ये । डलो
लोएः । डप्फं सेल्लाख्यमायुधम् । डल्लं पिटिका । डहरी अलिअररम् ॥ यथा ।

डडपरिहाणडिंडीपाउरणा चइअ डप्फया तुज्झ ।

रिउणो पल्लिवणिहरे डहरीडल्ले वहन्ति डलखलिरा ॥ ७ ॥ [७]

L 1 C वाण BCF थाणिज्जत्तं BFG उइयाण C उवियाण L 2. C ठिक्क BFG सण्हाणं
C पहाण BF अउविअउवलाण C 'वियच्चोव' C 2 hd 'उव' G 'वियउविअलाण BF (G') पूय
C पूया L 3 B 'कार्या om A L 4 C गौरवि' CF 'उद्धेसु cdd' अरिय ABE ठिवयं
(E ठरिवयं, om G C उइ' ABCFG 'णियड' E 'डिक्कासु, E adds. ॥ अथ डादयारिः ॥
L 5 E 'यट्ठिण G om डक्कं BCF डपो E डया ABCFG य E चाम' BF वास'
L 6 BCF अरिय G उविय BF अरिय CG ठरिविय L 7 C ऊर्ध्वार्थो BF ठिअअवित्त'
C ठिविअनि 2 hd डि' G टियवमित्त' L 8 om A and E here L 9 C डपो.
L 10 B om यथा L 11 C डये फार' C खग्गं L 12 C 'पट्टपच्चक्खं B एस
L 13 C डंडी ABCFG सीविय' B 'डडप्फं C 'डक्कडेसु G दन्ता ज्जाहे. L 14 BCFF डप्फं
A सेल्ला BFG गिल्ले ABFG पिडिआइ C विअिआइ I पिडिआइ BF अलिअरर L 15. C अभा
G सपटितानि. C डंडीत्यन्ये BF डणं C' डय्य L 16 BF डहरी L 17 C 'डंडी'
BFG यइय C चइअ BCF डप्फया C तुज्झ G तुज्जा L 18 C पल्लिवण' G पल्लिवण'
or पल्लि' III डडपरिहाण

डहरो सिस्सु सिरहरम्मि डग्गलो दवपहम्मि डड्डाडी ।

रच्छाइ डंडओ डंभिओ अ कितवम्मि डंवरो घम्मे ॥ ८ ॥

डहरो शिशुः । डग्गलो भवनोपरि भूमितलम् । डड्डाडी दवमार्गः । डंडओ रथा । डंभिओ दूतकारः । डंवरो घर्मः ॥ यथा ।

गिरिहम्म डहरे उत्तरिअ डग्गला डडएण तुह रिउणो ।

डड्डाडिडंवरिल्ले जन्ति वणे डभिअ व्व जरवसणा ॥ ८ ॥

अत्र । डल्लइ पिबति । डरइ त्रस्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८]

डाली साहाए गायणे डाअलडोलडोअगाया ।

डिअली थूणा भेगम्मि डिडुरो डिंफिअं च जलपडिए ॥ ९ ॥

डाली शाखा । डाअलं डोलो डोअणं त्रयोऽपि लोचनार्थाः । डिअली स्थूणा । 10
डिडुरो भेकः । डिफिअ जलपतितम् ॥ यथा ।

गयडोल डोअणेहि ण सिअसि डालि लुणेसि डिअलिकए ।

ता तरलिअडाअलओ गुत्तिदहे डिडुरो व्व डिफेसु ॥ ९ ॥

अत्र । डिभइ ससते । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [९]

डिंडिअं च खलिए वत्थे डीरं च कन्दलए ।

ओइसम्मि अ डीणं तहेअ डीणोवयं उवरि ॥ १० ॥

L 1 A तिरि° B† सिरहरमि E डल्लग्गो G डग्गलो AE डडाडी BF डंवाली C डड्डाडी G डड्डाडी L 2 BF डंभिओ AG डनित ABCFG य BF डवडो C डम्भरा G डवरो L 3 B† डड्डाडी C 1 hd डड्डाडी 2 hd डड्डाडी G डड्डाडी G डड्डाडी L 4 G डड्डाडी C °कारक BFG डवरा G घम्मो L 5 edd गिरिहय C डरे edd उत्तरिय BF तु pro तुह L 6 B डंवालि° C (F?) डड्डालि° G डडाडि° BG 'डं' C (F?) 'डम्भ° BI वसे edd. डभिय C घ L 7 C 1 hd डल्ल BF पिबति G पिबति C डरइ स्यति L 8 G साहाइ A डाअल° EG डायन° A °डोल° C 1 hd om डान C 2 hd डानो G °डोयणया C 2 hd °डाआणया L 9 B डियनी ACEG डियनी F डियली B थूणे C पूणा F थूणे A भेयम्मि A डिडुरो E डिडुरो I should have preferred this reading but for Sindhi देडरु cfr Gujarati डेडरु G डिडुरो BF फियं (sic) ACE डिफियं G डिफियं BF °पडए L 10 C 1 hd G डायन C 1 hd डोयनो ('डोआण G डोयण BFG डियनी C स्थूणी G स्थूणार्थाः. L 11 C डिडुरा G डिडुरा BCF डिफियं G डिफियं L 12 G डोयणहि edd थियसि CG डियनि°. L 13 CG तरलिय° BF तरलिडा° G °डायनड C डाअरआ B (F गुत्तिदहे G डिडुरा C य डिफासु L 14 B डिं (sic) om ससते L 15 C डिं डिं G डिं डिं ed 'लिय B य A ए (om खलि) C वत्थे G करन्ना L 16 A उइसम्मि C उइएणि G उइअम्मि ABCFG य AC तएय G तहेव L उवो

डिडिल्लिभ्रं खलिलखचितं वक्षम् । डिडिल्लिभ्रं स्वलिते हस्ते इति केचित् ।
यदाह ॥ डिडिल्लिभ्रं डिडिल्लिभ्रया पतिते च स्वगितहस्ते च ॥ डीरं कन्दलः । डीरं
अपतीर्यम् । उड्डीनवाचकस्तु तस्कृतभय एव । डीणोवयं उपरि ॥ यथा ।

विग्रहू डीणो सि तुम बलिणियडीणोवयं पय देक्षि ।

5 डीरं लिहन्ति डिडिल्लिभ्रं च परिहन्ति तेषां तुह रिडयो ॥ १० ॥ [१०]

डुवो सवचे हुंघो उअञ्चरो हुंगरो सेले ।

वराभिमि हुंघुओ डोला सिविआ दारुहत्थए डोओ ॥ ११ ॥

डुवो श्रपचः । डुवो उदञ्चनविशेषे । नालिकेरमयः । हुंगरो शैलः । डुडुओ
जीर्णघण्टः । डोला शिविका । अन्दोलनवाचकस्तु दोलाशब्दभयः । डोओ दारु-
10 हस्तः ॥ यथा ।

डुंगरआणिअडोलाडोए विकिन्तयस्त तुह रिउणो ।

डुंघुअसरस्त डुंघो सि द्विविध डुंघयजलेण लेइ जयो ॥ ११ ॥ [११]

तम्त्रोलभायणे डोंगिली तथा डोलिओ कसिणसारे ।

डाऊ फलिहंसदुमे गगावइपडिमाविसेसे अ ॥ १२ ॥

15 डोंगिली ताम्बूलभाजनविशेषः । डोंगिली ताम्बूलिनीत्येके । डोलिओ कृष्ण-
सारः ॥ यथा ।

दइभिमि सावराहे एन्ते डोलिभ्रविसालशयणाए ।

डोंगिलिणिहिचयीडयकडुणामिसभो परमुहीइ डिभं ॥ १२ ॥

L 1 C डिडि^० edd द्वियं C 2 hd खनित खचितं G डिडि^० edd द्वियं C खनिते हस्ते
in G twice L 2 edd डिडिय B1 डिडिल्लयया C^० डिडिल्लियथा G^० डिडिल्लियया G सतिते
BF पतने C या G हस्ते ष G डीरं च L 3 G on तस्कृ G उपरि L 4 B1 विग्रहू
G रिहृ B1 डीणो BCI अजिणिय G वलि^० B1 G^० डीणोवयं B देती L 5 BF लिहन्ति
edd द्वियं BF पतिरिति L 6 B1 G डुवा L कुंचा BF सरने BF हुंघो C डुयो L डुयो
C उदचणे G उययणे E डुगरो but delet (u) under ग अरंजी L 7. C पदभिमि B डुडुओ
AG डुडुड edd सिविया A डाउ G डोयो L 8 B डुवा G डुवो C डुयो G डुयो BF घोर-
या^० G om डुगते गीज B^० डुडुयो G डुडुड L 9 C जीर्णघण्ट G रिगिका B1 वि^०.
G आसनपाय^० G डाड L 11 edd आणिय^० G डोलाण CG विवन्तयस्त L 12.
C डुडुय G डुडुय^० B1 G हुंघो edd डिडिय L 13 BFG तयोज^० AL डोंगिली BF दमिणी
G डाण्ड L adis ॥ आपाडनेकार्या ॥ L 11 C फलित्त^० १^० डेने ABCI य G य
L 1० C डोंगिली G डोंगिली from रदेने to एण । 15 torn off in G B डोंगिली
L 17. edd इययि Cगावराहे BCI इने edd अजिय B^० जयणाण L 18 B1 डोंगिली
C डोंगिलि^० C^० निहृ G रिहृ^० B1^० डीडायरोइण^० C^० वाडयकरण^० G^० घटण^० C 2 hd
G विगड edd द्वियं

॥ अगानेकार्याः ॥

डाऊ फलिहंसकवृत्तो गणपतिप्रतिमाविशेषश्च ॥ [१२]

डोंगी अ हत्यत्रिम्बे तम्बोलङ्गाराभेए अ ।

ढड्डो भेरी ढंको अ वायसे ढंढणी अ कविकच्छू ॥ १३ ॥

डोंगी स्यासकस्ताम्बूलभाजनविशेषश्च ।

॥ अथ ढादयः ॥

ढड्डो भेरी । ढंको वायसः । ढंढणी कविकच्छूः ॥ यथा ।

गोगुडिअढंकाउले देउलवाइज्जमाणढड्डे अ ।

उड्डविओ वेसाए ढंढणित्तो व्व तम्मइ भुअङ्गो ॥ १३ ॥ [१३]

मंकुणाए ढंकुणाढेंकुणा तहा ढंकाणी पिहाणीए ।

ढंसयमजसे वीणाइ ढंखरी ढकयं तिलए ॥ १४ ॥

ढंकुणो तथा ढेंकुणो मत्कुणाः । ढंकाणी पिधानिका । ढंसयं अयशः । ढंखरी वीणाभेदः । ढकयं तिलकम् ॥ यथा ।

ढंखरिअ ढंकुणादरे इमाइ मा वञ्च ढकयं दहुं ।

ढेंकुणाखन्दो ढकाणित्तोणीहरसि ढंसयं लहिअ ॥ १४ ॥

अत्र ढकइ द्वादयति । ढसइ विवर्तते । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तो ॥ [१४]

चिकखल्ले ढंढरिओ ढंढसिओ गामजकखम्मि ।

णिच्चम्मि ढिकयं ढिंढयं जलगए बलाइआ ढेंकी ॥ १५ ॥

L 1 om A and E here In G from कार्या to शेषश्च । 2 torn off L 2 C हसइत्तो
L 3 C डोंगी ABCFG य B विंवे E विंवे G विंवी G तंवी B लङ्गाण F ज्जाराण ABCFG
य E us here ॥ अथ ढकारादि ॥ L 4 BF ढको C ढको G ढको E ढको pro ढंको ABCFG
य (twice) From कवि to स in वायस । 7 torn off in G. L 5 BF डोंगी स्यासक .
L 7. BF ढको C ढड्डो C ढेको BF ढरुणी BF कवि L 8 BCF गोगुडियं G गोगुडियं
G वेवलं From एउड्डे to भुअङ्गो torn off in G BF ढंढा वि C ढंढेय L 9 C उड्डविओ
वेसाए C च्छित्तो च L 10 A मत्कुणाए C मत्कुणाए C ढेंकुणा C तह BF om ढरुणी In
G this line down to एणिए is torn off L 11 E वीणाइ BF वीणाइ C ढंखरी A तिलय
L 12 In G from धा in तथा to क्क in ढकयं । 14 torn off C अय L 14 cid ढरु-
रिय C चच BF ढकयं C द्हु L 15 C ढेकुणं CF खदो G खदो (!) From कणि to
नोक्तो । 16 torn off in G C हउ C ढकेसय F ढरिय BF लहिय C ज्जहिया L 16 C विवर्त
L 17 CG रिउ AG सिउ L 18 E णिच्चम्मि From य in ढिकयं to ड in ढंसिओ । 1
of next page torn off in G ABCF ढिंढयं E ढिंढियं B वज्जाइया AC (F) वज्जारिया E वज्जारिया
C 1 hd. om ढेंकी 2 hd ढकी

दंढरिओ कर्दमः । दंढसिओ भामयत्तः । केचिन् भामवृत्त इत्याचक्षते ।
यदाहुः ॥ दंढसिओ दंढरिओ^१ भामतरौ कर्दमे चाख्ये ॥ अत्र । दंढल्लइ भ्रमति ।
दंढोलइ गयेपयति । इति धात्वादेशेषूक्तायिति नोक्तौ । ढिक्रयं नित्यम् । ढिंढयं
जलमध्यपतितम् । ढेंकी बलाका ॥ यथा । •

- 5 दंढसिअपूअणपरा ढेंकीओ भणइ ढिक्रयं का वि ।
दिहो कह वि मह पई ढिंढो दंढरिअखुत्तो वा ॥ १५ ॥

अत्र । ढिक्रइ वृषभो गर्जति । हुमइ दुसइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषूक्ता इति
नोक्ताः ॥ [१५]

अधरो ढेल्लो ढेंढिअढोंघरया धूविअभमिरएसु ।

- 10 ढंढो पङ्कणिरत्ये ढंढरढयरा पिसायईसासु ॥ १६ ॥

ढेल्लो निर्धनः । ढेंढिओ धूपितः । ढोंघरो भ्रमणशीलः ॥ यथा ।

सिरिकुभरवाल रिउणो तुह दवडज्भन्तपीलुधूमहया ।

सावअगरुढेंढिआण सुमरन्ते ढेल्लढोंघरा रसे ॥ १६ ॥

॥ अथानेकार्याः ॥

- 15 ढंढो पङ्को निरर्थकधेति समाहारः । ढंढरो तथा ढयरो पिशाच ईर्ष्यायां चैति
श्रावपि व्यर्थौ ॥ [१६]

पिढरोणहजलेसुं ढमरं ढेंका हरिसकूवयतुलासु ।

सात्या गासांरज्जू आउत्ते सांवरणोन्वा य ॥ १७ ॥

1. 2 G दंढसिउ दंढसिउ कर्दम चाख्य (sic) C चाख्यो C दंढोलइ From इ in दंढोलइ to
यथा incl 1 4 torn off in G L 3 *edd* गयेपयतीति धा^० L 4. BF ढेकी C ढकी
BF बलाका L 5 *edd* दंढसिय^० CG 'पूयण^० BF ढेंकीउ C दंढिओ G ढिक्रीउ.
L 6 G ढिंढा From वि to इति excl 1 7 torn off in G. B ढिंढो B ढिंढरिय^० C (F) ढिंढरिय^०.
L 7. *edd* भ्रमतीति C 'पूयण^० ढिंढरिय^० नोन्ना^० L 9. BF अणुण BEF ढेढिय^० A ढेढिय^०
G ढेढिंढो^० C 'परिया BI 'धूपित^० E adds ॥ अथा अनेकार्या ॥ L 10 From ढो in ढंढो to
ए in भ्रमण^० I 11 torn off in G A 'पिणरले BF 'ढररा BF विराहतासु L 11 B ढेढिओ
BI ढेपरो L 12 G सुव G दवडज्जत^० C 'दंढरानपीलुधूमाहया G 'मरया L 13 G एव-
यण^० BF ढोंघरयाण C 'ढेढियाण G ढेढिया from ए to डूने 1 15 torn off in G.
BF 'ढोपत. L 15. CG विराण L 17. BF विररा A ढिका BF ढका E ढका
BF 'कूवय^० E ॥ अय एादिः ॥ L 18 G सावसे C (AG) एवणणा

द्वयं पित्रमुष्णजलं चेति द्वयम् । अत्र दुदुल्लइ भ्रमति गवेपयति चेति धा-
त्वादेशोपूक्त इति नोक्तः ।

द्वैका हर्षः कृपतुला चेति द्वया ॥

॥ अथ शादिः ॥

शात्था नासारज्जुः । शात्रो तथा शोत्रो आयुक्तः ॥ यथा ।

भक्त्वन्तेण गामं शात्थारहिभ्रोसहेण व समग्ग ।

शात्र तए शोव्वाण असाण वि भञ्जिओ मग्गो ॥ १७ ॥ [१७]

शाद्धो आरूढे शांदाशांतीशांदिशीउ गाईए ।

परिवञ्चिअम्मि शाडिओ अ शाच्चिरो रमशासीलम्मि ॥ १८ ॥

शाद्धो आरूढः । शदा रादी शादिशीत्रयो ऽप्येते गोवाचकाः । अत्र शाक्खा 10
नखा । शावि वैपरीत्ये । शाइ अवधारणे । एते शब्दानुशासने साधिता इति नोक्ताः ।
शाडिओ वञ्चितः । खेदित इत्यन्ये । शाच्चिरो रमणशीलः ॥ यथा ।

अम्बरशाद्धे मेहे शांदावालीण शादिशीगोहे ।

शा सुखेसि शाच्चिराण जइ गीअ शादिपुत्त शाडिओ सि ॥ १८ ॥ [१८]

मलिशाम्मि शाज्जरो शांदाशो अ भिच्चम्मि शाज्जरो विमले । 15

शालयमुसीरे सीहे शांदिक्खो शांदिअं च सीहरुए ॥ १९ ॥

शाज्जरो मलिनः । शादशो भृत्यः । शाज्जरो विमलः । शालय उशीरम् ।
शादिक्खो सिंहः । शादिअ सिंहरुत्तम् ॥ यथा ।

L 1 BF विदरंमुल्लज्जं G विदरमु° L 2 BE 'अपूक्तमिति नोक्त L 3 BCF द्रुते
BCF द्वयं L 4 om A, and E here C शात्थय L 5 C (G?) शात्था C 1 hd शाद्धो
C 2 hd (G?) शांदा L 6 B भक्त्वन्तेण G गामं CG 'रहिउसहेण L 7. C 1 hd
एच G एत्थ C 1 hd (G?) शांदाण BF असाण ए वि G अत्राण G भञ्जिउ C मग्गो L 8
C 1 hd शाद्धो C 2 hd शाद्धो G om शादी C 'शादिशीओ L 9 BF परिवचियति CG परव-
चियम्मि AE 'वचियम्मि AG शाडिउ ABCFG य G शाच्चिरा L 10 C शादा B शांदिशी
C शादिनी BCF त्रयो ऽवि गो° L 11 B नखा G एत्थ उधारण BF इति प्रोप्ते G म्कोना
L 12 G शाडिउ BF सेज्जित L 13 BFG अवर° C 'शाइ C शांदावा° G शांदावा° B (H)
'वाञ्छीणं G 'गा° L 14 add गीयं C शादीपुत्त G शाडिउ L 15 A शाज्जरा F शांदा
BF (y C om अ ABCF शाज्जरा L 16 C शाज्जमु° G सीहे add शाच्चिय
BF सीहरुए C रुए L 17 C मल्लिना BCF शाज्जरा C शाज्ज उशीरं G शाज्जमुशीर
I 16 G शादिक्खो B गीहं G तित add शाच्चियं B सीहरुत्तं C 'रुत्त

राज्भरजस तुह रिजयो रावइगांदिकव गांदिअं सोअं ।

राज्जरवत्या गालयकरा मालिअगांदया हविअ जन्ति ॥ १९ ॥ [१९]

दुहिअम्मि राहिओ गडुरी अ भेगाम्मि मन्दिरे गालिअं ।

गहरी छुरीइ गडुली कच्छवए गहमुहो घूए ॥ २० ॥

5 राहिओ दुःखिंतः । गडुरी भेकः । गालिअं गृहम् । गहरी क्षुरिका । गडुली कच्छपः । द्वित्वे गडुली इत्यपि । गहमुहो घूकः ॥ यथा ।

गहमुहणलिए रसे हसं सोऊण तुह रिजवहूणं ।

गहरीहय व्य गडुरिगडुलीउ वि राहिआ हुन्ति ॥ २० ॥

अत्र । रावर केवले । रावरि आनन्तये । एतावद्ययौ । रावइ राज्जइ ज्ञा-
10 यते । गडइ गुप्यति । एते धात्वादेशेषुक्ता इति नोक्ताः ॥ [२०]

जत्य पलासलयाए जगोहि पइगाम पुच्छिआ जुवई ।

अकहन्ती गिहगिज्जइ गिअमविसेसो रावल्या सा ॥ २१ ॥

यदाह ॥ नियमविशेषश्च रावल्या ज्ञेया । आदाय पलाशलतां भ्राम्यति लोको

5 खिलो यस्याम् । पृष्टा पतिनाम स्त्री निहन्यते चाप्यकथयन्ती ॥ यथा ।

15 दोलाविलाससमए पुच्छन्तीहिं सहीहि पइगामं ।

लडीहि हसिज्जन्ती घुहया रावलयवयं भरइ ॥ २१ ॥ [२१]

L 1 BCP राज्जरजस *old* एखियं BF सोओ L. 2. CG 'वच्छा *edd.* मानियं
BF 'एखिया *edd.* हविय. L 3 ABCFG वृहियम्मि E दुहअम्मि AG एखिउ E एखिओ
AC एडुरी a form which is perhaps equally correct. E एडुरी G एडुरी ABCFG य E भोगम्मि
edd. एखियं L. 4 BF छुरी G छुरीए AC एडुली A कच्छयाम्. L. 5. G एखिउ
C एडुरी G एडुरी BCF एखियं G ज्ञानिय. Gom एडुली कच्छपः. L. 6. G एडुली
BCF एडुलीरयवि. L. 7. G एगुहं C राणे G रत्त B हण F हण G रिजण यहू L. 8.
C 1. hd च BI' एखुरिगडुलीओ C च हुरिगडुलीओ G एडुरिगडुलीउ BFG राहिया
G एहिया. L. 9. BI' एवरं BF एवरि C वरि यानतयं. BCF एवरं G एवरं BF एडुइ.
L. 10. BF एवर. L. 11. C पलासयाम् E जाणेहिं ABCI' जाणेहिं G जाणेइ *edd.* पुच्छिया
AE गुपरं B गुवर. L. 12. C एहएज्जइ BI' नियमं C एखिये विगेरे AEG एखियं E एखन-
या L. 13. G सा pro ज्ञेया The first verse is incomplete. BI' आदाय. C का pro ज्ञानी.
L. 14 C निरत्यने BF आप्णकथयन्ती C आप्णकथं. L. 15. BI' विजासामये BFG सहीहिं
C सहीहिं BF वरानाम. L. 16. BFG लडीहिं BF चरुया CG बरुया BF एवलयवयं C 'वावयं.

एवरिअ सहसा ओआइए एमसिअं तडिम्मि राहवल्ली ।

एव्वाउत्तो भोगी कराहे एकवत्तगोमी अ ॥ २२ ॥

एवरिअ सहसा । एमसिअ उपयान्तिकम् । एमसिअं इत्यन्ये । राहवल्ली
विद्युत् । एव्वाउत्तो ईश्वरः । नियोगिद्धत इत्यन्ये । एकवत्तगोमी विष्णुः ॥ यथा ।

एमसिअसएहि पाविअसिरीइ एकवत्तगोमिसममप्य ।

5

एवरिअ एव्वाउत्तय मा मुण राहवल्लिचच्चला एसा ॥ २२ ॥ [२२]

जलभवफलभेए राइमासयमुच्चिट्टए एवोद्धरणं ।

एआओ गविद्धे एाउल्लो गोमी विलम्मि एारोद्धे ॥ २३ ॥

राइमासय जलोद्भवः फलभेदः । एवोद्धरण उच्छिष्टम् । एआओ गर्विष्ठः ।
एाउल्लो गोमान् । एारोद्धे विलम् । कूसार इत्यन्ये ॥ यथा ।

10

एाउल्ल एवोद्धरणेण तूस मा विससु एायउद्धणाय ।

दुलहणइमासयकए सया वि गोहा ए होइ एारोद्धे ॥ २३ ॥ [२३]

एालंबी जूडे एाहिदाममुल्लोअमड्डादामम्मि ।

एालंपिअमकन्दे जहराम्मि अ एाहिविच्छेओ ॥ २४ ॥

एालंबी कुन्तल । एाहिदामं उल्लोचमध्यदाम । एालपिअ आक्रन्दितम् । 15
एाहिविच्छेओ जघनम् । एाहीए विच्छेओ इति वाक्यमपि जघनवाचकम् ॥
यदाह ॥ एाहीए विच्छेओ जघन कौश्चित्तु एाहिविच्छेओ ॥ यथा ।

L 1 BF एवरिअ AC उआइए G उवयाइअए cdd एमसिय BF तडाम L 2 ACG
एव्वाउत्तो BF एकवत्तगोमी ABF य E या L 3 BF एवरिय C एवरिय cdd एमसिय
BF उपयान्तिक C 1 hd 'तकखे 2 hd 'तत cdd एवसियमित्यन्ये Bसाह' L 4 C (G')
एाघा' G 'उत्ता L 5 cdd एमसिय' CG 'समहि cdd पाविय' G 'सिरीम BF एयन'
BI 'सममप्य C 'व्य L 6 BF एवरिय' C चरिय G एवरिय C एव्वाउत्तय C मुण C 'वल्ली'
BF 'वपना मसो L 7 BF एइमासय' CE एयमा A 'मुविणए BFG 'चिट्टए A एाउद्ध'
G एणे' C 'हरण L 8 AG एाउ BF गर्विद्धे E गर्विद्धा G 'हे C 1 hd एाउल्लो cld
निन्म्मि C 'हो E 'हे L 9 C एयमासय BG एवोद्धरण F एाउद्ध' C एावाद्' C उच्छिष्ट
G एाउ BFG गर्विष्ट C 1 hd om एाआं न' 2 hd गर्वत L 10 C नारोय G एारोद्धे
BF एारो BFG विन्ने L 11 C एाउल्ल B एवोद्धरण F एवोद्धरण C एाउद्ध' G एाउद्ध'
which is of course equally correct Bf C 1 hd नत G विससु C उल्लणय G उद्धणय'
L 12 G उल्लह' G एारोद्धे L 13 1 एाववी BFG एालंबी 1 जूडे 1 'नजा' C 'भइम'
A 'दारम्मि L 14 BCEFG एालंपियम A 'वियसुकंद BF जहान ABCFG य AG च्छउ
I 15 B एालंबी G एालंबी G 'वन BF उल्लाड B एाल' BCF 'विय I 16 G 'च्छउ
After जघनं G inserts एाहीए विच्छउ जघन G 'च्छउ L 17 G 'च्छउ (twice)

पुणजम्मे कुसुमाइं गयाइ णालंविणाहिदागेयु ।

इअ णालपन्ते तुह रिऊण पिहणाहिचिन्देआ ॥ २४ ॥ [२४]

णामोक्कसिअं कज्जे णिज्जणुवसा य सुत्तम्मि ।

भूए णिडो हलिदा णिग्गा णिहसो अ वम्मीए ॥ २५ ॥

5 णामोक्कसिअं कार्यम् । णिज्जो तथा णुवसो सुमः । णिडो पिशाचः । णिग्गा हरिद्रा । णिहसो वल्मीकः ॥ यथा ।

णामोक्कसिअं तुमए कि रे णिड णिग्गराग णिहसमुह ।

नीए अिअ जं णामं लवमि णुवसो अणिज्जो अ ॥ २५ ॥ [२५]

णिहुणं वावारे कामिआइ णिहुआ य णिज्जरं जुसो ।

10 णिवहो सामिद्धीए णिअडी डम्भे णिहूअमवि सुरए ॥ २६ ॥

णिहुणं व्यापारः । णिहुआ कामिता । णिज्जरं जीर्णम् । णिज्जरं इत्यन्ये । णिवहो समृद्धिः । णिअडी दम्भः । यदि निकृतिशब्दस्य प्रत्यादो [सिद्धहेम० १, २०६] पाठ इष्यते तदा न देश्यः । णिहूअ सुरतम् ॥ यथा ।

णिहुआणिहूअयाणं मा संभर मुच्च णिअडिणिहुणाइं ।

15 जं णिज्जरो सि इरिंह कुणसु मणं पुसाणिवहम्मि ॥ २६ ॥ [२६]

तुरिहकम्मि णिउक्को णिरुली मयराकिइग्गाहे ।

णिहणं कूले णिगढो धम्मे णिसुअं णिसामिअं च सुए ॥ २७ ॥

L 1 BF कुसुमाइ C गयाइ BFG णालंवि° Com णालंवि L 2 cdl इय C णालपन्ते G णालपन्ते BI 'विच्छेया CG 'विच्छेया L 3, Eणामुक्' cdd 'सिय BF णिप' G 'णिज्जो' G 'णुवसा इ सु' L 4 E णिडु C L hd om हलिदा 2, hd, हरिद्रा ABCIG य. L 5 cdd 'सिय G णिज्जो BF णुवसो L 6 G हरिद्रा BF णिहसोअो G वल्मीक' L 7 cdd 'सिय BCF om णिड L 8 BF (G) थिय C 1 hd (G) थिय C जसामि G णुवसो व णिज्जो cdd य L 9 cdd कामियाइ CG णिहुआ BEF अ A रिज्जरः BCI णिअर I जुगो G जुने L 10 CG णियडी A डने BI धं C णिहयम° E णिहुयन° G णिहयम° L 11 CG णिहुआ BCF णिज्जरं BCF णिज्जरमित्यन्ये G णिज्जरमित्य° L 12 G om णिपरा समृद्धि B समृद्धि 1 समृद्धि cdd णियडी L 13 G णिहुय Com णि' सु' दधा L 14 C णिहुयाणिहुआयाण G 'हूअयाण cdd णियदि° C 'निहु' L 15 BCF णिज्जरो In G from नं to ए in कुणसु torn off B 'थिय' L 16 BF 'गुन्हि- किम्मि BI मयराकिइ' C मयरागे (sic) G मयरा° A 'ग्गाहो L 17. A णिहणं BI णिहणं G णिहणं C णिगढो G णिसुअं ACl. 'सुअं cdd 'निय

शिउक्को नूष्णीकः । शिरुली मकराकृतिमाहः । शिहणं कूलम् । शिगढो
घर्मः । शिसुअं तथा शिसामिअं श्रुतम् ॥ यथा ।

शिसुए शिरुलीरावे शिसामिए सउणिकलयले अ वहु ।

राइशिहणागयजारं मुशिअ शिउक्काहिसरइ शिगढे वि ॥ २७ ॥ [२७]

शिउरम्मि शिअलमविसेसिअम्मि शिरिअं च शिकवुडमकम्पे । 5

शिअवेढशिअवेढा राग्गे शिअजूहो अ शिअम्मि ॥ २८ ॥

शिअलं नूपुरम् । शिरिअं अविशेषितम् । शिकवुडं अकम्पम् । शिअवेढो
तथा शिअवेढो नमः । शिअजूहो नीत्रम् ॥ यथा ।

शिरिअट्टाणाटाणाय किं शिअले शिअसि शिकवुडो चोर ।

जरशिअजूहम्मि घरे शिअवेढो शिअवेढेण पेळ्ळिअइ ॥ २८ ॥ [२८] 10

अरिभवणम्मि शिअरं शिअवूढं पच्छिमडुणए ।

कडिणम्मि शिकडं तह शिअफेसो सहाशिअग्गमरो ॥ २९ ॥

शिअरं रिपुगृहम् । शिअवूढं गृहपथिमाङ्गनम् । शिकडं कठिनम् । शिअफेसो
शब्दनिर्गमः ॥ यथा ।

धणुकडुणशिकडभुअ चालुक तुहं शिअरशिअवूढे ।

शीसडुविलसिराण सिवाण उल्लसइ शिअफेसो ॥ २९ ॥ [२९] 15

L 1 *edd* नूष्णीकः BF शिउज्जी C शिहणं L 2 *edd* शिसुयं *edd* शिसामियं
L 3 BF शिरुली° G °रावे From सामिअ to वि । 4 torn off in G, BCF य L 4 C एय
BF मुशिय C मुशिय B शिगढे L 5 *edd* शिअलं B °निग्गे° ABCFG °शियम्मि ABCEF
शिअरिय G शिअरिय From पे to वे । 7 torn off in G L 6 A शिअवेढ° BF C 1. hand
शिअवेढ° A °शिअलं C 1 hd °शिअदा C 1 hd निअजूहो A शिअरं ABCF य BCF
शिअम्मि E शिअम्मि L 7 C शिअलं BCF शिरिय° BF शिअवेढो C शिअवेढो BF शिअवेढो
C शिअवेढो L 9 BF शिरिअट्टा° CG शिरिय° From ट्टा° to पेळ्ळिअइ incl torn off in G
C °शाहाणय BCF शिअले शिअसि BF शिकवुडो चौर L 10 C °निअजू° BCF शिअवेढो
शिअवेढे B पेळ्ळिय C (1?) पेळ्ळिय L 11 E अशिअव° ABCFG शिअरं ABCF शिअट्ट
A पथिय° L 12 From ट in कडि° to न in कठिनम् torn off in G E लेक्कसा
L 13 BCF शिअरं BCF शिअट्ट C 1 hd °शुणं L 15 BF धणुकडुण° C धणुकडुण°
G धणुकडुण° BF °डुणय C °डुणय In G from ट to शिअट्ट 1 1 of next page torn off.
BF चालुक तुह BCF शिअरं BF शिअट्टे C °शिअवेढे L 16. C शिअरं BF शिअवेढो

साट्टम्मि शिरादो शिच्छिण्ण शिरुत्तं शाण् शिरिंको अ ।
संतुट्टम्मि शिसत्तो वि शिमेलं दन्तमंसम्मि ॥ ३० ॥

शिरादो नष्टः । शिरुत्तं निश्चितम् । शिरिंको नतः । शिसत्तो संतुष्टः । शि-
मेलं दन्तमांसम् । शिमेल इति धनपालः ॥ यथा ।

5 तुह घायशिमेलुच्छुद्धदन्तया रिउगया शिरिंकमुहा ।
जन्ति शिरादा तह वि द्व जण शिरुत्तं तुमं सि ण शिसत्तो ॥ ३० ॥ [३०]

शिल्लंकशिलंका पाडिगहम्मि शिज्जोमिशोमिशो रस्सी ।
अंगुट्टीइ शिरंगीशीरंगीउ अहिअम्मि शिप्पट्टो ॥ ३१ ॥

शिल्लंको तथा शिलंको पतद्ग्रहः । शिज्जोमी तथा शोमी रश्मिः । रज्जुरि-
10 त्यर्थः । शिरंगी तथा शीरंगी शिरोऽवगुण्डनम् । शिप्पट्टो अधिकः ॥ यथा ।

शिज्जोमिखंविओसहरहओइसे विअम्मि लेइ वह ।

शिप्पट्टपेम्मविरइअशिरंगिआ करयशिल्लंके ॥ ३१ ॥

किं मामि रोअसि तुमं शिरिंंगि चइअ आचम शिलंके ।

पेक्खसि ण चिरा दइअं शोमीवद्धं पुरो बहल्लं व ॥ ३२ ॥ [३१]

15 शिम्मंसू तरुणो शिब्भुगो भग्गम्मि शिक्खयं शिहण्ण ।
सुत्तोट्टिअम्मि शिव्वित्तो शिस्संको अ शिब्भरण ॥ ३२ ॥

L 1 A शब्दे BCEFG छन्दे AC (F') शिरिको ABCFG य. L. 2. A सत्पट्टुम्मि E °ट्टुम्मि
A शिसत्तो C शिसत्तो From मल्लं torn off in G A इत्तं. L. 3. C शिरादो In G from
शिरादो to इति L. 4 torn off C (F') शिरिको L 4 G धनपालो. L 5. BFG घाय°
G °सुच्छुद्ध° C I hd रिउगया From या in °गया to शिज्जोमि° 1. 7 torn off in G.
L 6. C तमि सि ण शिसत्तो. L 8 A अङ्गुट्टीइ E °अङ्गुट्टीइ G अङ्गुट्टीउ A शीरंगी° G om.
शिरंगी° ACE °शीओ° ABCFG अहियम्मि BF शिप्पट्टे G शिप्पट्टो. L. 9 In G from
शिल्लंको to गिरं° torn off Com. तथा शिल्लंको L 10 B शिप्पट्टो. L. 11 BF शिज्जो-
सि° CG °सचिउत्ता° CG °उद्धे B विअसि CG पियमि F पियसि. L 12 CF शिपट्ट°
From शिप्पट्ट° to मामि । 13 torn off in G. BF °विम्म° BF °विरय° C °विरदप° BCF °शिर-
गिया C °शिप्पयके. L. 13. BF सामि G शेयसि C शीरंगी *edd.* चइय BF आवम-
L. 14. C om ण BF शिरा G इय शीरंगी BG °वद्ध BFG वइल्ल (G °ल्ल) BF या C च.
L. 15. A शिम्मंसू B तरुणे A वरुणे In G शिच्छु° भ° शि° are torn off. A शिच्छुम्मो
BF शिच्छुम्मो C शिच्छुम्मो A शिच्छुम्मो BF शिच्छुम्मो C शिच्छुम्मो. L 16 G सुत्तोदियम्मि
BCF °दियमि C शिच्छुत्तो G शिच्छुत्तो ABCFG य A शिच्छुम्मो.

शिम्मंसू तरुणः । शिम्भुगो भद्रः । शिक्खयं निहतम् । शिक्खित्तो सुप्तो-
त्यितः । शिस्संको निर्भरः ॥ यथा ।

शिस्संककामसरणिक्खया इमा सिक्खिणए तुमं दहुं ।

शिम्मसुअ शिक्खित्ता शिम्भुग्गमसोरहा होइ ॥ ३३ ॥ [३२]

शिज्जोओ पयरे परिहिए शिअस्थं चलम्मि शिक्कज्जो ।

शिवायां दुहकहरो थडे शिडूहरिण्वूढा ॥ ३३ ॥

* शिज्जोओ प्रकरः । पुष्पावकर इत्यन्ये । शिअस्थं परिहितम् । शिक्कज्जो
भ्रनवस्थितः । शिवायां दुःखकथनम् । शिडूहो तथा शिडूढो स्तब्धः ॥ यथा ।

शिक्कज्जे जं मसासि शिअत्यहारं फुलिङ्गाशिज्जोअं ।

शिडूहे शिवायां कुण्ण अशिडूढयाण तं अम्ह ॥ ३४ ॥ [३३]

गयकुसलोवकिईसुं शिम्मयशिग्घट्टशिज्जाया ।

सेदोचिअउज्जाणा शिवायशिक्खिड्डशिअभग्गा ॥ ३४ ॥

शिम्मओ गतः । शिग्घट्टो कुशलः । शिज्जाओ उपकारः । शिवाओ स्वेदः ।
शिक्खिड्डं उचितम् । उपभुक्तार्थं तु निर्बिष्टशब्दभवम् । शिअभग्गं उद्यानम् ॥ यथा ।

शिअभग्गशिम्मयं तं दहुं पयडिअशिवायसिट्ठिलङ्गी ।

तम्मइ तुज्ज कए शिक्खिड्डयशिज्जायशिग्घट्ट ॥ ३५ ॥ [३४]

L. 1 C शिडूगो C 2 hd 'धु' G शिग्गय BCF शिक्खित्तो G 'से सुप्र. ।
L 3 G 'कुवयाइ मा सि' L 4 rdd शिम्मसुय BFG शिक्खित्तो C शिक्खित्ता G शिक्खित्त
BFG 'मणारो C होइ L 5 BFG शिज्जोड G परिहियन्तियथ चलम्मि CE शिअस्थं
C वल्लि B शिक्कज्जो L 6 C 'कहणा A थडे BF थडे C तडे G थडे B शिडूह' CF शिडूह
G om शिडूह' BF 'शिडूह A शिडूह (') C शिडूह G 'शिडूह E 'शिडूह
L 7. G शिज्जोड B प्रकर BF पुष्पप्रकर G om शिअस्थं परि. G शिक्कज्जो
L 8 G 'अव' G शिज्जाण (') B शिडूहो C 1 hd शिडूहो 2 hd 'ह' G शिडूह G om तथा
CG शिडूहो G इत्थं । C I hd om यथा L 9 B शिक्कज्जो BG वल्लि edit.
शियथ' G वल्लि BF शिज्जाय L 10 BF om शिडूहे C शिडूह G शिडूह C शिक्खिण
BF शिक्खिण C शिक्खिण G 'इ' L 11 E 'कुण्ण' G 'शिक्खिण' C शिक्खिण E शिग्गय
BF शिक्खिण G 'शिक्खिण' C शिक्खिण G शिक्खिण L 12 C 1 hd 'से' A
CF 'शिय' BFG 'शिय' L 'शिय' BF 'उज्जाणो A 'शिक्खिण' BE 'शिक्खिण' F 'शिक्खिण'
BF 'शिक्खिण' L 13 G शिग्घट्ट गत G शिग्घट्टो कुण्ण G शिज्जोड G शिक्कज्जो
L 14 BF शिक्खिण G शिक्खिण G शिक्खिण L 15 BF 'शिक्खिण' G 'शिक्खिण' edit
पर्याय BF om शिक्खिण Chas it twice C ज्जा L. 16 C सुप्र सुप्र BF शिक्खिण
C 1 hd शिक्खिण 2 hd शिक्खिण C शिक्खिण BF 'शिक्खिण' BCF 'शिक्खिण' G 'शिक्खिण'

सुत्तपसुत्तम्मि शिसायं चामुण्डाइ शिम्मंसा ।

शिद्धम्मो एगमुहम्मि शिंदिशिशिआशिशिआ कुतिराहररो ॥ ३५ ॥

शिसायं सुभप्रसुभम् । चण्डालवाचकस्तु शिसायशब्दो निपादशब्दभवः । शि-
म्मंसा चामुण्डा । शिद्धम्मो एकमुखयायी । शिंदिशिी तथा शिआशिशिआ कुतृणो-
ऽद्वरणम् ॥ यथा ।

केआरशिंदिशिकर शिआशिशिआमुहजंपणमिसेण ।

शिम्मंसदेउलं शिद्धम्म पिआ वच्चइ शिसाए ॥ ३६ ॥ [३५]

शिसाला शोलच्छा शोलइआ चेअ चञ्चुम्मि ।

शिग्गिस्सं शिह्मसिअं च शिग्गए पाडिए शिसुद्धं च ॥३६॥

10 शिसाला तथा शोलच्छा तथा शोलइआ चञ्चुः । शिग्गिस्सं तथा शिह्मसिअं
निर्गतम् । शिसुद्धं पातितम् ॥ यथा ।

शोलइआइ हणन्तो शोलच्छिवरो विसालशिसालो ।

शिग्गिस्सजिओ हूओ आसमशिह्मसिअरावणशिसुद्धो ॥ ३७ ॥ [३६]

शिड्झाओ शिच्छुंडो शिराहशिग्घोरशिप्परिसा ।

15 शिद्धंधसो अ शिअरेरिसो अ अदए शिमेषामवि ठारो ॥३७॥

शिज्जायादयः सप्त शब्दा निर्दयवाचकाः । शिअरेरिसशब्दो ज्यर्थे अपि दृश्यते ।
शिमेषां स्थानम् ॥ यथा ।

L 1 C °पसत्तनि L 2 C पिद्धम्मो एगमुह शिग्गदि° A °दिशि° ABCFG °शिया-
शिया E पिआशिया L 3 C 1 hd om सुभ C आण्डान°. L 4 BF शिहसो
C पिहम्मा CG तथा शिया क° BI शियाशिया. L 6 BFG केयार° C केयार° BF °एदि-
शि° BF शियाशिया° CG शियाशिया° C °सुलजंप° G °अपण° L 7. C पिद्धम्म cdd.
शिया BF शिसार L 8 BF शिसाला BF शोलस्था om C 1 hd cdd शोलइया ABF
चेय C चेय B चञ्चुम्मि F चञ्चुम्मि L 9 B शिग्गिस्सं C (F°) शिग्गिस्सं E शिग्गिस्सं cdd
°शिये E शिसुद्ध C 2 hd G शिसुद्ध L 10 BF शिह्मसिआ G °ल cdd शोलइया BCF शिग्गिस्सं.
cdd °शिये L 11 C शिसुद्ध L 12 cdd शोलइयाइ C शोलच्छिवरो B °शिह्मसिआ
L 13 B शिग्गिस्सं C (F°) शिग्गिस्सं G °निउ CG हूउ cdd °शिह्मसिआ° B °शिसुद्ध C °हो
F °ह L 14 A शिज्जाउ BF शिज्जाउ G शिज्जाउ BF शिहसो C शिधसो BI शिसह°
C शिराह° A °शिप्परिया BI °शिप्परिया E शिप्परिया. L 15 BF शिद्धंधसो C शिद्धंधसो
BFG य ABCIG शिअरेरिसो G शिअरेरिसो A य G हण ABCEI अदये E हाण.
L 16 BF शिज्जायादय C शिज्जायादय C शब्दा G पत्ता BCEI शिअरेरिस° अदये° G शिने-
रिससरो अदये L 17. G शिमेषा

शिग्घेरे शिच्छुडो अशिराहे को व्व ण ड् अशिष्करिसो ।

शिद्धधसे अशिग्घेरिसो अशिज्झाय कत्थ वि शिमेशो ॥ ३८ ॥ [३७]

अविभिन्नगेहए शिद्धमशिद्धयशिद्धमाया वि ।

शिअररिअं शिअरिअं शिअंधररिअंसरणा वत्थे ॥ ३८ ॥

शिद्धमो तथा शिद्धमो तथा शिद्धमाओ अविभिन्नगृहः । अत्र । शिअइ पश्य- 5
ति । शिअइ विश्राम्यति । शिमइ न्यस्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ।
शिअरिअं निकरेण स्थितम् । शिअंधरं तथा शिअंसरं वखन् ॥ यथा ।

शिअरिअगुण सुशिअसरा शिअंधरं कट्ट शिद्धमो हविअ ।

शिद्धअ वयम्मि रमिमो किं पेम्ममशिद्धमायाण ॥ ३९ ॥ [३८]

शिद्धमरां ओघसरे शिअक्कलं वट्टुले चेअ ।

शिअमिअं परिहुत्ते पाणिग्गहराम्मि शिअवहरां ॥ ३९ ॥ 10

शिद्धमरां गृहजलप्रवाहः । शिअक्कलं वट्टुलम् । शिअमिअं परिभुक्तम् ।
शिअवहरां विवाहः ॥ यथा ।

गन्धवे शिअरहयो तुह शिअमिअं शिअक्कलयसीए ।

विरहे सुमरन्तीए वाहेहिं वडइ शिद्धमरां ॥ ४० ॥ [३९] 15

L 2 BF शिग्घेरे शिच्छुडो G शिच्छुडो C अशिराहे को व्व G ड् व वि B' अशिष्करिसो
C अशिराहे L 2 C शिद्धधसे BE अशिज्झाय C अशिज्झाय शिद्ध वि एतसरा
BE शिमेशो G शिग्घेरे L 3 10 निज (अत्र शिअमिअं शिअंधररिअंसरणा 2 hl शिद्धम
शिअररिअं शिअरिअं G शिअंधरं L 4 (1 hl नि F शिअररिअं BE शिअरिअं
C G शिअंधरं BE शिअंधरं C G शिअंधरं BE शिअंधरं L 5 C शिअंधरं
C शिअंधरं G शिअंधरं C शिअंधरं G शिअंधरं L 6 (शिअंधरं BE शिअंधरं C शिअंधरं
BE शिअंधरं C om इति नाम्ना L 7 G शिअंधरं G om तथा CG शिअंधरं
L 8 (G शिअंधरं B कट्ट C कट्ट I कट्ट (शिअंधरं G शिअंधरं BE शिअंधरं C शिअंधरं
L 9 C शिअंधरं G शिअंधरं F शिअंधरं BE शिअंधरं C F BE शिअंधरं I शिअंधरं BE G शिअंधरं
C om वयम्मि L 10 (शिअंधरं AG उप C उपर BE शिअंधरं G शिअंधरं BE शिअंधरं
L 11 (शिअंधरं ABCDE शिअंधरं (शिअंधरं G शिअंधरं C शिअंधरं C 1 hl शिअंधरं
L 12 C शिअंधरं G शिअंधरं शिअंधरं (1) 1) शिअंधरं BE शिअंधरं G शिअंधरं
L 13 C 1 hl शिअंधरं G शिअंधरं G om यथा L 14 BE शिअंधरं C 1 1
शिअंधरं BE शिअंधरं G शिअंधरं 1) शिअंधरं L 15 BE शिअंधरं C शिअंधरं 1) शिअंधरं
शिअंधरं C शिअंधरं

अददम्मि अ शिक्खुरिअं शिरन्तरे चेअ शित्तिरडी ।

ओआरसो शिवच्छरासोवच्छराया चुअम्मि शिस्सरिअं ॥ ४० ॥

शिक्खुरिअं अददम् । शित्तिरडी निरन्तरम् । शिवच्छरा तथा सोवच्छरा अव-
तारणम् । शिस्सरिअं सस्तम् ॥ यथा ।

शित्तिरडिविरहशिक्खुरिअतणू शिस्सरिअ अस्स पत्तपिए ।

सोवच्छरागहखलिआ सयमेव शिवच्छराणीहुआ वहुआ ॥ ४१ ॥

अत्र । शिअच्छइ पश्यति । शिरप्पइ तिष्ठति । शिम्माणइ शिम्मवइ निर्मि-
मीते । शिज्जरइ स्त्रीयते । शिहुवइ कामयते । शिआरइ कारणोक्तिं करोति ।
शिरिग्गइ निलीयते । शिव्वडइ पृथक् स्पष्टो वा भवति । शिहुहइ निटम्भ करोति ।
10 शिव्वोलइ मन्थुनोठ मलिन करोति । शिल्लुइ मुञ्चति । शिउडइ मज्जति ।
शिच्छल्लइ शिज्जोडइ शिल्लूरइ द्विनत्ति । शिसुडइ भाराक्रान्तो नमति । शिडुअइ
क्षरति । शिडुहइ विगलति । शिम्महइ गच्छति । शिल्लसइ उल्लसति । एते धात्या-
देशेषूक्ता इति नोक्ता ॥ [४०]

शिडुहिअशिक्खसरिअशिरुवक्कया थुक्कमुसिअअकएसु ।

15 शित्तिरडिअं च तुइ णीसारो मगडवे चेअ ॥ ४१ ॥

शिडुहिअ थूक्कतम् । निष्ठचूतमित्यर्थ । शिक्खसरिओ मुषित । अपहतसार

L 1 ABFG य C om अ C 1 hd नि 2 hd शिक्खुरिय ABEF रिय C शिरवरे 2 hd
शिरवरे १ वेअ C 2 hd वेय B ह चय G शित्तिरडी L 2 BFG C 1 hd उआरणे
C 1 id शिव्वच्छराया 2 hd शिघं om एणंश्च G शिव्वकुषणाउच्छराया C युयानि
E युयानि ABCFF रिय G रण L 3 G शिक्खुरिअ BCF रिय BG शित्तिरडी C 1 id
शित्तिरडी C 2 id एवच्छरा Co ; तथाणे BF एवच्छरा L 4 BCF रिय L 5
BCF शित्ततडं G शित्तिरडि BCF रिय B शिस्सरिय असु C (F?) रिअसु C पत्तपिए
L 6 edl एज्जिया G om हुआ L 7 BI शिच्छइ CG शिव्वच्छइ BFG तिपति
BF शिम्माण L 8 BF on शिज्जरइ स्त्री । शिं कामं C शिज्जरइ G शिअइ BCF
शियाइ L 9 BCF निरं G शिरिग्गइ C निव्वं BF शिरहइ C निडुहइ G शिडुहइ निडभ
I 10 C (1) निषां BG शिआ BCI मन्थुना आठ (C आठ) G मन्थिनीकरति BF शि
उगाइ C निउडुइ h 1 डुइ L 11 G शिल्लच्छइ C निज्जां B ह जां C क्रान्तेन
भ्रमति B निअइ G शिअइ or शिडुअइ L 12 C क्षरति BCF शिडुहइ G शिडुहइ
I 14 C शिडुं G शिडुं ABCI रं हियं G सरिअ ABCEP रियं L शिक्खं C शिक्खु
क्कया BF मुक्क edd सुतियं I 15 BFG शित्तिरिं ABCEP रिय १ मुक्क BCFG मुक्के
BE मडना ABCFG चय L 16 C शिडुं BCI रिय G शिडुविय BF मुक्क C मुक्कतं G धूक्कतं
BF तिप्पू G निज्जू (?) B ह शिक्कतं CG सरिउ BF मुषित C मुषिता 2 hd मुषिता

इति यावत् । शिखकथं अकृतम् । शित्तिरडिभ्रं वुटितम् । अत्र । शिखारइ
गृह्णाति । शिरिणज्जइ पिनाटे । इत्येतौ धात्वादेशेषूपूक्ताविति नोक्तो । शीसारो
मण्डपः ॥ यथा ।

तुह शित्तिरडिभ्रथामा रिउणो शिखसरिआ वसन्ति वयो ।

शिखकथशीसारे तणहाइ सुसन्तशिहुहिआ ॥ ४२ ॥ [४१]

शीसंपायं परिसन्तजणवए तह शुणाम्मि शीहरिअं ।

शीसीमिओ अ शिवासिअम्मि वाणम्मि शीलकंठी अ ॥ ४२ ॥

शीसंपायं परिभ्रान्तजनपदम् । शीहरिअं शब्दः । शीसीमिओ निर्वासितः ।
शीलकंठी वाणवृत्तः ॥ यथा ।

वोलिअवहू शिसमुहं शीसंपाए अशीहरिअकन्धी ।

अहिसरइ शीलकंठीवणम्मि शीसीमिअस्त तस्स कए ॥ ४३ ॥ [४२]

शीसशिआ शिस्सेणी शीआरणमवि वलिघटीए ।

गूला साहाए पट्टवासिआए अ शेडाली ॥ ४३ ॥

शीसशिआ निःश्रेणी । कप्रत्ययाभावे शीसशीत्यपि । शीआरणं वलिघटी ।
अत्र । शीइ शीणइ शीलुकइ गच्छति । शीरंजइ भनक्ति । शुवइ प्रकाशयति । 15
एते धात्वादेशेषूपूक्ता इति नोक्ताः । शीहम्मिअं निर्गतमिति तु निर्पूर्वस्य हम्मि-
धातोः सिद्धम् । गूला शाखा । अत्र शूमइ ह्यादयतीति धात्वादेशेषूपूक्तमिति
नोक्तम् । शेडाली पट्टवासिता । शिरोभूषणभेदः ॥ यथा ।

L. 1. यावत् । शि' अ' torn off in G. C शिखकथं G शित्तिर' BF 'डिय L. 2
BC 1. hd. गृह्णाति G पिनाटीति एतौ C om इत्य' BF इति L. 3 From यथा to रा in वसन्ति
torn off in G. L. 4. BF शित्तिर' BCF 'डिय BCF 'तरिया L. 5 C तणहोइ edd.
'दिया L. 6 E परिउण From जणवण to शीसंपाय incl 1 8 torn off in G BCF 'रिय'
L. 7 A 'मिउ BF शिवासिअम्मि A शिवा' AC E 'तियम्मि BEF वाणम्मि C नीज' A शीज'
ABCF य. L. 8. C आंतं जन' edd 'रिय' G शीसीमिउ. L. 9 BCF नीज' From ज
torn off in G BF वाण' L. 10 From वृत्तिय' to म्मि in 'वणम्मि 1 11 torn off in G.
BCF वृत्तिय' C 'वहू C 'हूहू BCF 'हरिय' C 'कथा L. 11. edd. 'मियस्त B (F) om
तस्स L. 12. edd 'शिया' From शीआरण to शीरण' 1. 14 torn off in G, C शीयार'
A वलिघटी य C 'पडिम् BF वलिघटिम् L. 13 B पड' ABCIF 'वाणियाण ABF य
A शेडाली L. 14 BCF शिया BF निःश्रेणी CG शीयारण. BF वलिघटी G वलि'
L. 15 C om. अत्र शीइ From शीसुइ to मिति 1 17 torn off in G. L. 16. B
शीहरियं F शीरणीव 1. 17 From शूजा to इर l. 1 of next page torn off in G.

रोडालिसुन्दर तुमं पुत्तय मा चडसु उच्चतरुणूलं ।

जं शीसशिपडिएसु वि शीआरणवह्नहा रा होइ हूलं ॥ ४४ ॥ [४३]

रोउडुो सव्भावे कूवतुलाए अ गोलिच्छी ।

रविवशिअसचिवसराढा रोसररोसत्थिगोलच्छी ॥ ४४ ॥

5 रोउडुो सद्भावः । गोलिच्छी कूपतुला ; रोसरो रविः । रोसत्थी वशिक्स-
चिवः । गोलच्छी पण्डः । वृषभ इत्येन्ये ॥ यथा ।

रोसत्थि अगोलच्छो तं रोउडेण रोसरत्थमरो ।

गोलिच्छिरवं सोडं वचइ जं जलमिसेण तुह जाया ॥ ४५ ॥

अत्र रोडुं नीडमिति तु नीडशब्दभ्रममिति नोक्तम् ॥ [४४]

10 भववओज्जलदसमीऊसवभेअम्मि रोडुरिआ ।

उच्छुगिवीडगाकराडे तहेअ कुराडम्मि रांदं च ॥ ४५ ॥

रोडुरिआ भाद्रपदोज्ज्वलदशम्यां कश्चिदुत्सवविशेषः ॥ यथा ।

संकेअमागए उववइम्मि दूईइ इत्ति संलविआ ।

अहिसरइ गायरवह रोडुरिआदंसणमिसेण ॥ ४६ ॥

15 अत्र गोलहइ क्षिपतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ।

॥ अथानेकार्थाः ॥

रांदं इत्तुनिपीडनकारणं कुराडख्यो भागडविशेषश्चेति व्यर्थम् । केचित्तु । इत्तुनिपी-
डनकारणवाचकावेव रांदकुंडशब्दौ देश्यावित्याहुः । यदाह । ॥ इत्तुनिपीडनकारणं

L 1. C ऐनाडिसुदरि BF वडसु L. 2 In G from अ to रोसर° incl 1. 4 torn off
in G C अ BF पडिसु C च्छने. L. 3. BF रोउडो A रोउडो BF सव्भावे: BF कूवतुलाए
edd. य BCF ऐनच्छी E संलिच्छी L. 4 A °चछिअ° BCF °वणिय° BF °राविय°
BCF °रोसच्छि, G not quite legible. B °ऐनत्था L 5 BF ऐतुमी सव्भावः From
ऐनच्छी to रवं 1. 8 torn off in G BCF ऐनच्छी C 1 hd रोराच्छा 2 hd °च्छी.
L. 7. BF एसत्थि C रोसच्छि C य BF ऐउत्ताणे C °च्छमण L 8 C ऐनच्छि°.
L. 9. BF रोशो C रोडं G रोडु edd. लीडमिति G om हु From ड in नीड° to ड in °करडे 1. 11
torn off in G. L 10 ABCI भववओज्ज (C °उज्ज°) BF रोडुरिया C रोडुरिया AE °रिया
E ins here: अथानेकार्थाः . L. 11. C उणु° ABCI नरेय G नह अ C कुडमि L. 12.
C ऐणु° 2. hd. ऐणु° BCFG °रिया. L. 13 G संनेय, From मागम to वहु 1 14 torn off
in G. BF संनेयमाग उववउम्मि BCF ज्जन्ति BCF °रिया L 14 G रोडुरिया° C रोडुरि-
या° BF °रिया° L. 16. G °कार्थ°. L 17 BF एह; From डन to रोण° torn off in
G. B °वीहण° C °कांठ B °पथे इप°. BF om हु L. 18. B °नीपीडण°

एद कुड च गो रादी ॥ न तु कुण्डाख्यभाण्डवाची रादशब्दो देयः । अस्माभि-
स्तुभयमपि दृष्टमित्यनेकार्थेपूपनिबद्धम् ॥ [४५]

घारो मूके राक्को रासो कूवे खलग्गजेसुं च ।

कहामिए वइविवरे पत्रोअरौ राह्लयं गिमित्ते अ ॥ ४६ ॥

राक्को प्राणं मूकश्च । ग्राहे तु राकशब्दो नक्रशब्दभव एव । रासो कूपो दुर्जने ज्येष्ठो 5
भ्राता चेति त्र्यर्थः । राह्लयं कर्दमित वृत्तिविधेर प्रयोजन निमित्त चेति चतुरर्थम् ॥ [४६]

रयदुह्विरोसुं राडुलमह राहुं च वयमधिगाणिन्दासु ।

सव्भावे ऽभिष्पाए राउड्डो चोरकञ्चरो गिक्खो ॥ ४७ ॥

राडुल रत दुर्दिन च । राहुववय अनृणा निन्दा चेति द्व्यर्थम् । राउड्डो
सद्भावो ऽभिप्रायश्च । मनोरथ इत्यन्ये । गिक्खो चोरः काञ्चन च ॥ [४७] 10

कउहच्छउमेसु गिह्वं गिअयं रयसयरासासयघडेसु ।

सुत्तोडिए गिरासे उव्वडअकिवेसु अ गिविद्धो ॥ ४८ ॥

गिह्वं ककुद व्याजश्च । पटलान्ते तु गिह्वशब्दो नीत्रशब्दभव एव । गिअय
रत शयनीय शाश्वत घटश्चेति चतुरर्थम् । गिविद्धो सुप्तोत्थितो निराश उद्भटो
नृशसश्चेति चतुरर्थः ॥ [४८] 15

सेअगरोसु गिहाओ पुट्टे उव्वेडिए गिरप्पो अ ।

चोराडिअपुट्टेसुं गिरक्कमुज्जुअढडेसु गिपिच्छं ॥ ४९ ॥

L 1 BFG इहो C इहो C इहोख्यं G इहो C G इहोख्यं G इहो L 2 C 'मित्त
उभयम्' C 1 hd 'दमिनि नेका' G 'वद्धा । L 3 BF धारो B सासा A क्वत्ताग्' C 'जमुं
corr 2 hd L 4 A कहामिए E निवर \ पत्रअण CG पत्रयण \ एह्लय BF निमित्त
G गित्तित ADF य G य om C L 5 G एका pro एत्ता B जोण G ज्येठो
L 6 G एह्लय C वृत्ति L 7 G 'दुह्विरोसुं AC राडुल' C राहुववयं B' राहुववय
AFG राहुववयं \ 'मधिगाणं' L 8 BI सव्भावे G सव्भा \ निष्पाए BI निष्पा एउडा
L 9 C राडुल G रवं C राह' BF 'चयं CG 'वयं G अनृणा L 10 B' सव्भाव
G सव्भावो निष्पा' BF om गिक्खो चार L 11 B कउह' B' 'छउमेसु C 2 hd (A') गिपि
F नियय CG गिपियं BF रयसयरासासय' (रयसयरासासय L 12 F गुत्ताणि C 'द्विआ F निराण
C गिरापो C उव्वडअकिवेसु \ BI गिविद्धा G गिविद्धा C गिविद्धा L 13 BI, C 1 hd
गिपिच्छं C उरुदं C पत्रअण BCF सु नीत्रागन्दभव (BF नीत्रो) मव गिपिच्छं । ed1 गिपिच्छं
L 14 BC' गिपिच्छं G गिपिच्छं C निगाणा BF उव्वणे C उव्वय I 15 C नृशसश्चेति G रया
L 16 B' सयाम' AC'G सय' \ G गिराउ A उव्वदिग C उव्वदिग F उव्व' G गिराण्य ed1 य
I 17 A चोर' C चारे ABC'F 'दिय G दियरोसुं ABFG गिपिच्छं BI सुसुअ C 'सुसुअ
2 hd 'सुसुअ' BI 'सुसुअ C गिपिच्छं

शिहाओ स्वेद*समूहश्च । शिरप्पो पृष्ठमुद्देष्टित च । शिरको चोर स्थित.
पृष्ठ चेति व्यर्थः । शिप्पिच्छ च्चजु दृढ च ॥ [४८]

पयडोज्जुरिजसु शिराओ शिङ्कं च टङ्किए विसमे ।

शिहुअं शिवावारे तुगिहके तह य सुरयम्मि ॥ ५० ॥

5 शिराओ प्रकट च्चजू रिपुधेति व्यर्थः । शिङ्क टङ्कच्छिन्न विपम च । शिहुअं
निर्व्यापार तूष्णीकं क्षरत चेति व्यर्थम् । [५०]

शिवाल्लिअं जलधोए पविगणिए विहडिए चेत्र ।

वायसमूकेसु शिउक्कणो शिहेलरामगारजघणोसु ॥ ५१ ॥

शिवाल्लिअं जलधौतं प्रविगणितं विघटितं चेति व्यर्थम् । शिव्वलेइ दुःख
10 मुञ्चति निष्पद्यते क्षरति चेति धात्वादेशे सिद्धम् । शिउक्कणो वायसो मूकश्च ।
शिहेलण गृह जघनं च । अत्र । शिव्वरइ दुःख कथयति द्विनत्ति च । शिहोडइ
निवारयति पातयति च । शिलुक्कइ तुडति निलीयते च । शिवहइ शिरिणासइ
गच्छति पिनाटि नश्यति च । शीलुक्कइ निष्पतति आच्छोद्यति च । शीरवइ
बुभुक्षते आक्षिपति च । शीहरइ नि सरति आक्रन्दति च । शुमइ न्यस्यति द्वाद-
15 यति चेति धात्वादेशेपूक्ता इति भोक्ता ॥ [५१]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां चतुर्थो वर्गः ॥

L 1 G शिहाउ G शिरप्पो cdd पृष्णु^० G शिरिहको BCF चौर L 2 cd/ पृष्ठ and
व्यर्थं G om from शिप्पि^० to च्च incl L 3 A पयडोज्जु^० BF पयडाधु^० CG 'डोज्जु'
L 'कोज्जु' AG शिराउ G शिङ्क L 4 CE शिहुअ L 5 G शिराउ cdd च्चजू
G शिहुअ cdd शिहुअ L 6 G श्यथ L 7 cdd 'नियं A पविगणिए C विगणिए
BF वव ACG वेय C 2 h1 वेय L 8 BF 'शुहेसु 1 'लणमगर जं AC 'शेरु'
I 9 G शिध' (?) cdd 'नियं BCF शिचलेइ L 10 BF om क्षरति G 'दिगसिद्ध
C 1 hd 'जे हि' L 11 C जघन्य C 'hd शिव्वरइ G शिव्वइ B (E) om च
I 12 BF बुडयति L 13 B शिप्प^० BF शिप्पइ C शारवइ I 14 C 1 hd नि सति
C आक्रान्ति G आदयति L 15 B पुक्ता L 16 C इत्यायं BCF G 'नाया स्थोपह
देशीगान्तरामहश्चो 'च' व' । मथाप (G मथा) २२२ । L has only ॥ इति चतुर्थवर्गः ॥

॥ अथ तादयः ॥

तत्रा गाई तंटं पुट्टं सुत्तोप्लेसु तग्गतगा ।

तट्टी वईइ सौगम्मि तमो तवणी अ भक्खम्मि ॥ १ ॥

तत्रा गौः । तंटं पृष्टम् । तग्गं सूत्रम् । सूत्रमिति सामान्याभिधाने ऽपि सूत्रकङ्कणमुच्यते । यदाह ॥ तग्गं च, सूत्रकङ्कणकम् ॥ तणा उत्पलम् । तट्टी ५ वृत्तिः । तमो शोकः । तवणी भक्तशयोग्यम् । कणादि ॥ यथा ।

तंटवहणतट्टिविहीहि तंवचारणय तग्गवलणेहि ।

तणालोअणा य तवणि कुणान्ति विरहे तमं जडा जन्ति ॥ १ ॥ [१]

तमणां चुल्ली तहरी वहलसुरा वावडे तवओ ।

तसिअं सुक्के सयणे तल्लडमोल्लम्मि तसायं ॥ २ ॥ 10

तमणां चुल्लिः । तहरी पङ्किला सुरा । तवओ व्यापृतः । तसिअं भुष्कम् । तल्लडं शय्या । तसायं आर्द्रम् । यथा ।

विरहम्मि तुज्ज सूहव तसिए तसायकमलतल्लडए ।

तमणां व तप्पइ सही तहरीतवओ य जाणसि तुमं तु ॥ २ ॥ [२]

तच्छिंडं च कराले रायरारक्खे तलारो अ । 15

तत्तिहो तल्लिच्छो अ तप्परे तणचए तणेसी अ ॥ ३ ॥

तच्छिंडं करालम् । तलारो नगरारक्तकः । तत्तिहो तथा तल्लिच्छो तत्परः । तणेसी तुषाप्रकरः ॥ यथा ।

L. 1. om. A, E ॥ अथ तादि ॥ L. 2 ABFG तथा C1 hd तथा 2. hd तथा E तथा C तन्त E मट्ट A पोट्ट C1 hd तुरं G सुट्ट A सुट्टप्प E सुत्तप्प G ॥ व्यणेषु E तग्गु G om. तग्ग
L. 3 E तट्टी वई य add य L. 4 BIG तत्रा BF गौ add. पुट्टं C ॥ निनि तु ता
L. 5. Cग्गु B ॥ कणकमुच्यते G तट्टी L. 6 C वृत्ति. L. 7. BF ॥ विहि CG विहीहि
BF तंवचारणय C तवणार G तवणार or चार BCF ॥ वज्जणेहि L. 8. CG ॥ जोअणा
BF तणत्त मट्ट. L. 9 B तहरी ABCFG वल्लं E वावडे B, C 2. hd. तवओ G तवउ
L. 10 add. तसिय E मज्जड L. 11 C सुहि 2 hd. सुली BG तवउ add तसिय
G सुष्कं L. 12 B तसाय L. 13 BCF तुज्ज BCF तुक्क C तवणिए BF तणाय
G तसाय. L. 14. C च C om तवणे C तवउ G तवउ L. 15 E म pro च A एणाय
G कज्जायं add य L. 16 BF तल्लडमोल्लो add य BF तणत्त AC तणत्तण ABCI G य
L. 17 B ड च करं G तणत्तण C नगरारक्तक C तच्छिंडो, om. G. L. 18. G om तथा

दोसगवेसणतत्तिल्ल तलारभया तणोसिअन्तरिआ ।

उअ तइ तच्चिच्छा सा तमतच्छिडे पडिच्छइ कुडङ्गे ॥ ३ ॥ [३]

तरसं मंसे तंवेहितंवटकारिआउ सेहाली ।

इच्छाइ तकरणा तंतडित्तंतडिआ करम्ममि ॥ ४ ॥

- 6 तरसं मांसम् । तंवेही तथा तंवटकारी शोफालिका । तकरणा इच्छा । तंतडी तथा तंतडी करम्बः ॥ यथा ।

अय तवेहिकुडङ्ग ण तंवटकारिरत्तवसणो ऽअं ।

ण इ तरसतकरणा कङ्कुततडी, कलमतंतडी अ हरे ॥ ४ ॥ [४]

गोहुमकुङ्कुमिआए अ तंविरा तंवरत्ती अ ।

- 10 तरवट्टो पउमाडमि तडवडा आउलितरुमि ॥ ५ ॥

तंविरा तथा तंवरत्ती गोधूमेयु कुङ्कुमच्छाया । तरवट्टो प्रपुनाटः । तडवडा आउलिवृत्तः ॥ यथा ।

सहि तंवरत्तिरम्मे द्वेत्ते सुत्तमि तंविरच्छि पिए ।

तरवट्टतडवडाउलिकुडङ्गए कीस चलिआ सि ॥ ५ ॥

- 15 अत्र । तलिणं सूदममिति तलिनशब्दभवम् । तरइ शक्नोति । तच्छइ तदयो-
ति । तडइ तडइ तडवइ तनोति । एते धाट्नादेशेषुक्ता इति नोक्ताः ॥ [५]

L 1 B भाया C तणोसियत् cdd रिया L 2 BF ओअ C तइ C तच्चिच्छा G तम-
च्छिडे BF तच्चिच्छी BF कुडङ्गे L 3 A तंवेहि° BCFG तं° E तंवे° BFG तवट°
C तम्ब° E तम्ब° C (F?) इकारि° ABIG रियाउ C रियायो. L 4 E इच्छा य C (F?)
सतदिया om तंतडि ABEFG रिया A करम्बमि C करवमि BF करवमि L 5 C 1 hd
मसं 2 hd असे C (F?) G तवही B तंवेहि C (F?) तवट्टारी G तवट्ट° B तव° B इच्छा L 6
G कावः L 7 C वय BF तवहि CG तवहि° BG तवट° C (F?) तम्बड° C यराणो
BCF य G थं L 8, G तं C ततत् BF कगुततडी C कगुतंतडी G कगुतंतडी G कमज
तवडी C तंतडी BEG य C दी हरे L 9 FG नियाम cdd य A तंविरा BF तंवर
C तंविरा E तंवर G तंविरा BEG तंवरत्ती ACL तम्ब° cdd य. L 10 BF पउमाडमि
C पउणा° E पउमाडमि C तंरमि L 11, BEG तंविरा C तंवरिा G तंवा BEG तंय° C तम्ब°
G तंवेच्छइ B तंवरत्ती G तंवरत्ती L 13 BF तव° G तम्ब° C तंवरम्मे G द्वेत्ते सुत्तमि
BCF तंवरि° G तंवरि L 14 तरवइ° torn off in G C कुडङ्ग CG चलिआ.
L 15 G तंजिन L 16 C om तडवइ, in G it is torn off from एते to रां in सणगा-
ली । 1 of next page torn off in G

इन्दोवे तंबकिमी तणसोल्ली मल्लिआए अ ।

सुरयम्मि तत्तुडिल्लं पसारिए चेअ तणारासी ॥ ६ ॥

तंबकिमी इन्द्रगोपः । तणसोल्ली मल्लिका । तत्तुडिल्लं सुरतम् । तणारासी प्रसारितम् ॥ यथा ।

जइ तत्तुडिल्लपण्डिअ तणसोल्लीवल्लहो गओ कालो ।

तुह विरहे तणारासिअतंबकिमी पाउसो कहं तीए ॥ ६ ॥ [६]

5

सालिम्मि तलप्फलतालहला खुहिए तडमडो अ ।

तंतुक्खोडी अ तुरी उडुवे तरिअव्वत्तावरंडीओ ॥ ७ ॥

तलप्फलो तथा तालहलो शालिः । तडमडो क्षुभितः । तंतुक्खोडी वायकत-
न्वोपकरणम् । तरिअव्वं तथा तणवरंडी उडुपः ॥ यथा ।

10

कीस तलप्फलगोवीतडमडिओ जासि तालहलहेत्तं ।

तंतुक्खोडिअ वधसु तरिअव्वणित्त तणवरंडीए ॥ ७ ॥ [७]

तद्विअसं अणुदिअसे तहल्लिआ चेअ गोवाडे ।

तद्विअचयं च राञ्चे तलआगत्ती अ कूवम्मि ॥ ८ ॥

तद्विअसं । भद्रविप्रकर्यात् तद्विअसिअं । तद्विअहं इत्यपि । अनुदिवसम् । 15
तहल्लिआ गोवाटः । तद्विअचयं नृत्यम् । तलआगत्ती कूपः ॥ यथा ।

L. 1. A तम्बं C तम्बं BF तंबं A तम्बं *clt* मल्लियाण ACEG य L. 2. AC 1, hd. EG तत्तुडिल्लं BF त्तुडिल्लं AG चेय BI देव CE देय E तणारासी. L. 3 BFG तंबं C तम्बं From तणसोल्ली to ल्ली । 5 torn off in G BI का pro मल्लिका B C 1 hd, F तत्तुडिल्लं. तणं प्रं twice in B L. 5 *clt*. तत्तुडिल्लपण्डिय B वल्लओहो CG गउ. L. 6. *clt*. 'सारियं' From यनव to रं in 'वरंडीओ' । 8 torn off in G BF तंबं C 'किमा B पातो. L. 7. BF राज्जि तज्जहन्ना A तज्जफता E तज्जप्फलताजकजा ABCF य. L. 8. B मत्तुक्खोडी C (F) तंतुक्ख' *clt* य BF त्तियव्वं (E) त्तियव्वं (E 'व्वं ?) AG 'डीउ L. 9 From जिः in शाजि to जासि । 11. torn off in G BF क्षुभितं C त्तु' BF य वायक' L. 10 C त्तियव्वं L. 11 C 'किमाजवज्जं' C गायी . L. 12 C त्तु' *clt*. 'डिय BF वधसु From च to णि in पाणिय' । 2 of next page torn off in G. BI त्तियव्वं C त्तियव्वणित्तय ए तणवरंडीओ L. 13 *clt* त्तियव्व अणुदिवसं तहल्लिया BF चेव C देय L. 14 *clt* त्तिय' C 'देव E एण्यं BF 'मत्ती CE य In A the whole stanza is omitted. L. 15. *clt*. त्तियव्व अ त्तियव्वं त्तियव्वं L. 16 *clt*. तहल्लिया *clt*. त्तियव्वं

तरुणतद्वह्निभरकलय भुमयातद्विभ्रचयण तद्विभ्रसं ।

तलप्रागतिं वचइ णिसि चहुआ पाणिभ्रमितेण ॥ ८ ॥ [८]

तडफडिअं परिचलिअम्मि कुरवए तंवकुसुमो अ ।

गालिअअहुलिएसुं तलसारिअतणायमुद्विआओ अ ॥ ९ ॥

- 5 तडफडिअं परितथलितम् । तंवकुसुमो कुरवकः । तलसारिअं गालितम् ।
अन्ये तु तलसारिओ नालिक इति पठन्तस्त्वलसारिअ मुग्धमाचक्षते । तणायमु-
द्विआ अहुलीयकम् ॥ यथा ।

अइ तलसारिअपेम्मयं तुइं विरहे तीइ इरंय तडफडिअं ।

तंवकुसुमस्स मूले ओपडिआ तणायमुद्विआ कइइ ॥ ९ ॥

- 10 अत्र । तलअंइ भ्रमति । इति धात्वादेशोपूक्तमिति नोक्तम् । [९]

ताला लाजा रम्ममिं तामरो रोअणम्मि ताडिअयं ।

तारत्तरो मुहुत्ते बलभवफुल्लम्मि तामरसं ॥ १० ॥

ताला लाजाः । तामरं रम्यम् । ताडिअयं रोदनम् । तारत्तरो मुहूर्तः । ताम-
रसं जलोद्भवपुष्पम् । पद्मवाचकस्तु तामरसशब्दः संस्कृतसम एव ॥ यथा ।

- 15 ताडिअयपरं वालं कुलडा तालाहि भोलविअ जाइ ।

तारत्तरेण तामरतामरसे सरिअतुहम्मि ॥ १० ॥ [१०]

L 1 C वरुणवहं ead णिसिं ead तद्विचयण तद्विअस L 2 BF वचइ ओ वहुया
C उचइ णिसि यहुया ead पाणियं L 3 A तडफडिअं BF फडिअं G फनियं From परिं
to वक in कुरवक 1 5 torn off in G BF वनियमि A कुरवए E कुरवए BF तचकुसुमो
C तचकुसुमो ead अ L 4 E गालिय ABCF गालियं ead सारियं BF तणअं
BEF मुद्विआओ C मुद्विआउ ead अ L 5 ead फडिय BF तचं C चकुसुं B कुरवक
C (1?) कुरवक BFG सारिय From नु to तीइ excl 1 8 torn off in G L 6 B नालि
कनालिक ead सारिय ead मुद्विआ L 8 ead अरिअ BF तणसारयं C रिअं C इच्छ,
illegible in G ead विअ L 9 BFG तवं C तचं BF ओपडिआ C उपडिय G उपडिया
ead विआ From कइइ to एम्मि 1 11 torn off in G L 11 C लाज C 1 hd रम्ममि
BF ताम रोअणम्मि AE ताडियय G विअअ L 12 C ताउत्तरो C 1 hd मुहुत्ते BF मुहत्ते
E अन्नवरुं L 13 B लाजा, From to अरुम् 1 14 torn off in G BF ताडियय
L 14 C इव पुं B कुण्य L 15 B ताडिययं (F) ताडिअययपर ead वालं B कुडज
CG तालाहिं BF भोलविअ G जाइ L 16 G तारत्तरेण C om तामर From तामरसे 10 सी
in मारी p 161, 1 1, torn off in G BF सारियं G सूरिमि C चरमि

तालफली अ दासी तिची सारम्मि दूसहे तिब्वं ।

तिरिडो तिमिरे तिणिसं महुपडले तिमिणामहदासुम्मि ॥ ११ ॥

तालफली दासी । तिची सारम् । तिब्वं दुर्धिपहम् । तिब्वं अत्यर्थमिति सात-
वाहनः । तिरिडो तिमिरवृत्तः । तिणिसं मधुपडलम् । तिमिणं आर्द्रदाह ॥ यथा ।

वयणाइं तालफली असुरांती तिणिसतिस्तिमहराइं ।

5

तिब्बदिलिअस्स पइणो ओ पहरइ तिरिडतिमिणोय ॥ ११ ॥

अत्र । तालिभ्रंष्टइ भ्रमति । इति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [११]

उरहपवणे तिरिड्डी तिगिच्छी तिगिञ्चा य कमलरए ।

तिविडी पुडिआ गुरु तित्तुअं च राहाणोहिअम्मि तित्तिरिअं ॥ १२ ॥

तिरिड्डी उष्णपितः । तिगिच्छी तयां तिगिञ्चा-कमलरजः । तिविडी पुटिका । 10
तिविडा सूचीति केचित् । तित्तुअं गुरु । तित्तिरिअं क्षानार्द्रम् ॥ यथा ।

तिगिच्छिसुरहिजसभरणिय कलुसिअतिगिण तिरिडुम्मि ।

तित्तुअदुहा तुह रिऊ राइतित्तिरिआ जिमन्ति तिविडीए ॥ १२ ॥ [१२]

तिमिरेच्छतिमिच्छाहा करञ्जपहिआ तिमिगिलो मीणे ।

तिराहीकयम्मि तिक्खालिअं तह तिरोवई वयन्तरिए ॥ १३ ॥ 15

तिमिरिच्छो करञ्जद्रुमः । तिगिच्छाहो पथिकः । तिगिच्छओ इति कथित् ।

L 1 BF मात्तकत्ती ABF य 1 वृत्ते G (A) तिष्य E तिष्य L 2 ABIEFG तिणसं
C तिणिसं cfr III, 12 G मधुपडल BF तिमिण दासुम्मि A तिमिणदासुम्मि C 'दासुम्मि'
G 'दासुम्मि'. L 3 G om मात्तकत्ती दासी G तिष्य cfr. तिष्यमर्थमिति L 4 G
'दासुम्मि'. G तिणिसं BF तिमिरे L 5 B' F तिणिसं C मधुपडल L 6 CG 'तिब्बदिलिअस्स'
B (F) 'तिब्बदिलिअस्स' CG उ L 7 BF तिरिडुम्मि C 1 hd दासि BF धमयतीति CG धमयतीति
G 'ति ति षा' BIC उच्छा इति नोक्त (B मात्त) L 8 A तिरिड्डी C तिगिच्छी C तिगिच्छो
E तिगिच्छी G तिगिच्छो ABIEFG तिगिच्छा (तिगिच्छा L 9 cfr. पुडिआ AB तिष्य
C (F) G तिष्य A कलुसियति E कलुसियण A तिष्य BF तिष्य G तिष्य ACE 'तिष्य-
L 10 C तिष्य BF तिगिच्छी G om राहा (राहा (राह) BF तिगिच्छा CG तिगिच्छा G 'य वयन्'
I 11 BCE भुवती B तिष्य CG F) तिष्य B तिष्य C (F) तिष्य G वयात्ती
L 12 C तिगिच्छो G तिगिच्छो तिष्यिय G कलुसि BF तिष्य BF तिष्य C तिष्यिय
L 13 BE तिष्य C तिष्य G तिष्य C तिष्य राहाति cfr तिष्य L 14 ABIEG
तिराहीकयम्मि 1. वयात्ती cfr तिष्य C 1 hd तिष्य B तिष्यया F तिष्यिय
I 15 ABIEG तिष्य C तिष्य तिष्य G 1 hd तिष्य B तिष्यया F तिष्यिय

तिर्मिगिलो मीनः । मत्स्यविशेषयाचकस्तु संस्कृतसमः । तिव्खालिभ्रं तीक्ष्णीकृत-
तम् । तिरोवई वृत्यन्तरितः ॥ यथा ।

हशिभ्रो तिर्मिगिलधरण एस तिव्खालिएण य सरैण ।

मुच्छइ तिमिरिच्छतले तिरोवदपिभ्रो तिमिन्द्राहो ॥ १३ ॥ [१३]

5 तुंगी रयणी तुगही अ सूअरे तुच्छमोसुक्के ।

तुलसी सुरसलयाए तुंडीरं महुरविम्बमि ॥ १४ ॥

तुंगी रातिः । तुगही सूकरः । तुच्छ अवनुष्कम् । अत्र तुंदे उदरम् । तुंडे
आस्यम् । तुंबी अलावूः । एते संस्कृतसमंत्वान्नोक्ताः । तुलसी सुरसलता ।
तुंडीरं मधुरविम्बम् ॥ यथा ।

10 तुंडीरउडि तुमए अतुच्छतुलसीहि अधिया चण्डी ।

तुगीवइपुसकल जमाइतुएहीबलं घरं लहसि ॥ १४ ॥ [१४]

तुगिहको मिउअचलमि तुलगं कागतालीए ।

तुच्छयतुच्छइआ रञ्जिए जरयडमि तुंडूओ ॥ १५ ॥

15 तुगिहको मृदुनिथलः । तुलगं काकतालीयम् । तुच्छयं तथा तुच्छइअं रञ्जि-
तम् । तुंडूओ जीर्णघटः ॥ यथा ।

असिं तुलगविडे तुच्छइआ मेळिकण तुंडूअं ।

किं अहिसरसि सहि तुम एण तुच्छओ एस होहि तुगिहका ॥ १५ ॥ [१५]

L 1 G तिर्मिगिलो add °लिय L 2 G वृत्यन्तरित L 3 G हशिउ B तिमिगिलो-
धरण F तिमिगिलो° G स BF सराम L 4 C मुच्छइ BFG तिमिरिच्छ° C तिमिरित्य°
CG °विउ C तिमि° G °च्छाड L 5 BCF तुम्पी EG तुसी G य BG सुधरे C (F') सुधरे
ABC 1 hd (F') °भामुक्क L 6 A सरस° B1 °सज्याए G °विबमि L 7 B(1) तुम्पी
G तुगी BFG तुदमुधर C तुदरं add तुदमास्य L 8 BFG तुवी BFG अलावू C 1 hd
अलात B °त्वान्नो° L 9 G तुंडी मधुर° G °विब L 10 C तुंडीरडि B °उडि F °उडि
G °उडि or उडि add तुलसीहि BFG अधिया C अधिया L 11 add तुमी° B1 G °वल
C घर L 12 C °चलमि L 13 B °तुष्यइया F °तुष्यइया ACEG °इया A तुडूउ
BF तुडूओ E तुडूओ L 14 B काग° B om तुच्छय G तुष्यय BCF तुच्छइय G तुलयाय
L 15 BF तुडूआ C तुडूओ corr 2 hd G तुडूउ G om यथा L 16 C अमिं BF अमिं
BF तुलगां G °विड BF तुष्यइया CG तुच्छइया B निळिकण B1 तुडूय C तुडूय
L 17 C छछआ G तुष्यय B1 हारं

तुण्यो तूरविसेसे तुंतुकुडिओ तुराजुत्ते ।

दारु तुसेअजंभं नूओ तह उच्छुकम्मयरे ॥ १६ ॥

तुण्यो शुंखारयस्तर्यविशेषः । अत्र तुवरौ रसविशेष इति संस्कृतसमत्या-
न्नोक्तः । तुंतुकुडिओ त्वरायुक्तः । तुसेअजंभं दारु । तूओ इत्तुकर्मकरः ॥ यथा ।

नूओ वायइ तुणयं उच्छुशित्रीडणतुसेअजंभडिओ ।

तं सुशिअ गोववइआ तुंतुकुडिआ अहिसरेइ ॥ १६ ॥

अत्र नूहो सरिदवतार इति तीर्थशब्दभवत्वान्नोक्तः ॥ [१६]

पुरिसम्मि तूहणो तोलणो अ सिंवलितरुम्मि तूलिणियाआ ।

तेंडुअमवि तुम्बुरुए तोसं दव्वम्मि तोमरी वल्ली ॥ १७ ॥

तूहणो तथा तोलणो पुरुषः । तूलिणी शालमूलिः । तेंडुअं तुम्बुरु । अत्र 10
तेअवइ प्रदीप्यत इति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः । तोसं धनम् । तोमरी वल्ली ॥ यथा ।

तूहण तूलिणितेंडुअतोमरिगहणे गिरिम्मि किं भमसि ।

मुत्तूण तोलणाययं या ह तुसं लम्भए कह वि ॥ १७ ॥ [१७]

अणिमिन्ततपरे तोक्कओ तहा तोडणो असहराम्मि ।

तोअयतोमरिआ वणीहयसत्थप्पमज्जएसुं च ॥ १८ ॥

तोक्कओ अनिमित्ततपरः । तोडणो असहनः । तोअओ चातकः । तोमरिओ
शखप्रमाजेकः ॥ यथा ।

L 1. AG मुण्ड AC उत्तर C विगाग BF तंतुकुडिआ E तुडिओ G तुडिउ A डिउ
C 2 hd डिउ C जेने E गुंता G गुण L 2 BEI दारु CG मुणय C पउ A, C 2 hd
पयो G नूड BF नूया BF तुष्ट C उगु core 2 hd, G मुच्छु C कम्मयरो
L 3. G मुण्ड BF उगुणा C उगु (') C उगुयुं L 1 B तुंतुकुडिआ F नूहण
C तेंडु एणम (sic), G om तुनु रवण (G मुणय C नूया G नूड L 5 C पउ G नूड
C वाया BF उगु C विधीयण G मुणय BF विद्या G डिउ L 6 BF तुडिउ
G मुण्डि ctd. इहया B F नूहण ctd दिवा L 7 C 1 hd. पया B नार
L 8. ABCFG य BCFG सिवजि L चरम्मि BCFG नूज ctd डिवा L 9 AG तेंडु-
नवि BF तेंडुय C नूय 2 hd नूय E नूय BF नूय G नूय E नूय BF नार
E इवम्मि. L 10 BF तथा नारण BF नूजणी C 1 hd चलि BI तेंडु C नूय 2 hd
नूय G तेंडु BCF नूय L 11 BF नर G नूय L 12 BF तोलण C नूय
C पण्डि 2 hd नूय BF तेंडु G तेंडु L 13 B नूय BF नूय
G न L 14 E चरम्मि B नूय G नूय L 15 BF om नूय ctd 'Iका
BFG नूय L 16 G नूय BCF चरम्मि नूय BF नूय G नूय G नूय

5

15

वम्महसरतोमरिए माणसिणिमाणतोडणे काले ।

तोषत्र मज्झ अवत्याकहणे दइअस्स तोकओ होहि ॥ १८ ॥ [१८]

॥ अथानेकार्थाः ॥

तंडं खलीणालालयस्त्रिहीणसराहिएसुं च ।

5 गामणिसेज्जासु तलं तल्लं पल्ललयवरुअसेज्जासु ॥ १९ ॥

तंडं कविकालालक शिरोविहीन स्वराधिक चेति व्यर्थम् । तल गामेशः शय्या च । तल्ल पल्लय वरुकाख्यवृणं शय्या चेति व्यर्थम् ॥ [१९]

तप्परआएसेसुं तत्ती तमणी अ वाहुभुज्जेसु ।

तलिमो कुट्टिमसेज्जाघरोद्धभूवासभवगाभेइसु ॥ २० ॥

10 तत्ती तत्परता आदेशश्च । तमणी भुजो भूर्ज च । तलिमो कुट्टिम शय्या गृहो-
र्ध्वभूमिर्वासभवन आट्टधेति पञ्चार्थः ॥ [२०]

कसाहरणाविसेसे वरङ्गए चेअ तलवत्तो ।

तालूरो फेणकविट्टेसु तिरिडिअं सतिमिरविचिएसु ॥ २१ ॥

15 तलवत्तो कर्णाभरणविशेषो वराङ्ग च । तालूरो फेनः कपित्थतरुश्च । तालूरो
आवर्तधेति केचित् । तिरिडिअ तिमिरयुतं विचित च ॥ [२१]

कोउअविवाहसरिसवहविअसिणिगिडुकुतुवेसु तुणो वि ।

पीणाम्मि तुरीसहो उअगरणो तूलिआणं च ॥ २२ ॥

L 1 C सति L 2 C अक्छा BCF दइयस्स CG तोकड BCF होइ L 3 om
A, E र्था L 4 E खडीनाल A ताजय L 5 EG गामणि B सिज्जासु G तल
C मं, corr 2 hd G om तल्ल C तल्ल B पल्लय BF वरुअ G वरुअ L 6 BEG कवि-
कजा G सानक L 7 BF शज्जा व C तल्ल पल्लय BF चरुमा G चरुमा
BF शय्या G भति L 8 BF तसणा य pro तमणी अ G तमणीइ om अ BFG वाहु.
L 9 A चरो C चरो G चरो CG भेइसु L 10 G भुजो C भूर्ज Instead of भूर्ज
य one should expect to find भूर्ज add गृहाडं L 11 C भूमिचित्तं G भूमि-
पात C आट्टधेति G भाट्टधेति L 12 BI वय C चव AG चय L 13 edl डिय
A रतिमिरि G चित्थिय L 14 G कपित्थय edl डिय L 15 BI विव Com
यित्त L 16 L काउवि ABCLF हयिय G हयिय G तिणिव्व L 17 C उवक
रणे ABF तुनिपाण C तन्निपाण G तन्निपाण

तुष्यो कौतुकं विवाहः सर्पयो अक्षितः जिग्धः कुतुपथेति पडर्थः । तुरी पीनं
वृत्तिकानामुपकरणां चेति व्यर्था ॥ [२२]

गायन्वा तुंविह्वी महुपडजे उक्खले चेअ ।

तेडो सलहपिसह्वा तउवट्टिअकम्मिआसु तोवट्टो ॥ २३ ॥

तुंविह्वी मधुपटलमुदूखलं चेति व्यर्था । तेडो शलभः पिशाचथ । तोवट्टो त्रपु- 5
पट्टिकाख्यः कर्णाभरणभेदः कमलकणिका चेति व्यर्थः ॥ [२३]

॥ अथ थादिः ॥

थग्घो गाधे गिलए थहो थरो द्दहिसरो थरू छरूए ।

थंवं विसमे थक्को ऽ वसरम्मि पसुम्मि थट्टिथवा ॥ २४ ॥

थग्घो गाधः । थहो निलयः । थरो दधिसरः । थरू त्तरूः । थंवं विपमम् । 10
थक्को भवसरः । थट्टी तथा थयो पशुः ॥ यथा ।

दहिष्णं थरेण तग्गा थरूहि कूया भ थग्घसलिलेहि ।

सोहन्ति थंयथक्का भट्टेहि थट्टीथयेहि गामयहा ॥ २५ ॥ [२४]

वित्थिम्माम्मि थसथसलथामा थविआ पसेविआए अ ।

थंडिह्वथमिअथलया मणडलविह्वरिअमणडवेमुं च ॥ २५ ॥ 15

L. 1. *add* वक्षित CF जिग्ध BF कुतुप° C 1 hi कुतुप° From मुती to द्दर्थो torn off in G. L. 2 C 'कानामुपकरणां' BF द्दर्थं L. 3 C 'गायन्वा तुंविह्वी' E तुंविह्वी G तुंविह्वी BF महुपडजे C 'परिह्वे' ACF थय B थय L. 4 BF त्तो C त्तु G तिह्वी *add* 'विह्वी' कम्मि-
यागु L. 5 भासा C 'दा' (?) From तोवट्टो to वटा L. 6 torn off in G. L. 5 BF तोवट्टो ('तुंविह्वी'
2 hi तुंविह्वी B 'जहुजुजुजु F 'जहु' BF द्दर्थं BF भासा C तिह्वी G दाथोतु त्तु° B 'विह्वी-
यागु' कम्मि° L. 6 G मणडलविह्वरिअ L. 7 see A In G from थय to पशुम्मि L. 9 torn
off L. 8 A थय° BI थय° C थय° It will not be noted in this chapter that some of
the MSS. very often conform in थ and य in the beginning of the words ABF लिजय F थय°
थय° थय° AC थय E थय° L. 9 C 1 hi थय ABC 2 hi F IG थय C थय° BI F
थय° C 'थय° L. 10 BI थय° C थय° E च विजय. to थय L. 12 torn off in G C 'विह्वी'
B° see थय° BI थय° C थय° L. 11 B थय° C थय° E च थय L. 12 *add* 'विह्वी'
C थय° पक्षि B थय° L. 13 BF थय° C थय° From च to पशुम्मि p. 17 L. 13-14 in
G B थय° B थय° C थय° *add* थय° C थय° L. 14 AC 'विह्वी' BF थय° पशुम्मि E थय°
थय° F थय° C 2 hi 'थय° ABCF थय° ACDF थय° पशुम्मि ACF थय° L. 15
A थय° विह्वी° BE 'विह्वी' F 'विह्वी' C 'विह्वी' BI थय° थय° विह्वी° ACDF थय°

यसो यसलो थामो एते त्रयोऽपि विस्तीर्णार्थाः । यवी प्रसेविका । थंडिल्लं
मण्डलम् । थमिअं विस्मृतम् । थलओ मण्डपः ॥ यथा ।

थामत्यराथंडिल्ले थसकडि तुह थविअसुसहिअयाए ।

थलयागओ वि दइओ थमिओ किं थसलदोसो व्व ॥ २० ॥ [२५]

5 भल्लाअए थउडुं वीसामे थत्तिअं चेअ ।

चच्चूइ थग्गया थवइल्लो दीहोरुजुअलउवविट्ठो ॥ २६ ॥

थउडुं भल्लातकम् । थत्तिअं विभ्रामः । थग्गया चच्चुः । थवइल्लो प्रसारितो-
रुह्योपविटः ॥ यथा ।

शिव तुह भएण राद्धा मुच्चिअ सुअयग्गअदखदफला ।

10 रिउणो कुणन्ति खिसा थवइल्ला थत्तिअं थउडुतले ॥ २१ ॥ [२६]

थरहरिअं कम्पिअए घणाम्मि थारो थिरे थिमिअं ।

थिरणामो चलचित्ते दरिए थुसो अ वडिए थुल्लो ॥ २७ ॥

थरहरिअं कम्पितम् । थारो घनः । थाणयं आलवाल इति स्थानकशब्दभवः ।
थिमिअं स्थिरम् । थिरणामो चलचित्तः । यः कचिदपि धृतिं न बध्नाति । थुसो
15 दृप्तः । थुल्लो परिवर्तितः ॥ यथा ।

थुसत्तणथुल्लमुहो माणिल्लोओ पिअम्मि थिरणामो ।

थारत्याणिअं सोउं थरहरिअतणू हवेइ थिमिअमणो ॥ २२ ॥ [२७]

L. 1. G वसन्तो From विस्ती^२ to गओ 1. 4 torn off in G. L. 2 BF थमिये C थविये
L. 3 C थागच्छणं BF थविये C थडिये BF सुज्जं cdd. हिययाए. L. 4 CG गउ
C दओ 2. hd इउ C 2 hd थमिउ From ओ in थमिओ to सुअ^२ 1. 9 torn off in G
C 2 hd च. L. 5 BF थत्तिये BF च्व L. 6 A सुयलं BF जअलं C हीहोरुजुअं
2 hd शोसज्जुं BF उच्चविट्ठो L. 7 C 1 hd थउडु भल्लाक cdd थत्तिये BFom थग्गया
चच्चु C चच्चु. B प्रतरि L. 9 cdd भुजिये BCF मुये CF अदखदं BF फल्लं From ला
to लो in थुल्ला 1. 12 torn off in G. L. 10 B रिउणो cdd थत्तिये. L. 11. cdd हारिये
AE कपियम् C कभियपयणमि A थणमि C om थिरे E थमिये ABCF थिमिये L. 12. C 1.
hd वल्लचित्ते 2. hd. चलचित्ते E थुसो C वडिए A वडि A वुल्लो E थुल्लो. L. 13 cdd.
हारिये BF घनः From न. to तः in परिवर्तितः 1. 15 torn off in G C धानयं.
L. 14 B थमिये C (F^२) थिमिये B थ थुणो. L. 16 G थुसत्तणं BF थुसत्तणं C 1. hd
G जोउ cdd थिमि From थिरे^२ to रवि p 167, 11 torn off in G L. 17 C थारच्छं cdd.
णियं B सोओ F राओ BF थग्गयिये C हारिये cdd. थिमिये C गणो

धुलमो दूसे धुक्किअमुसयए थुडुहीरमवि चमरे ।

धुरुगुल्लणायं सेज्जा वाअयभण्डम्मि थूरी अ ॥ २८ ॥

धुलमो पटकुटी । धुक्किअ उन्नतम् । अम्बूकृते तु धुक्किअं थूरुकृतशब्दभव-
मेव । थुडुहीरं चामरम् । धुरुगुल्लणायं शय्या । थूरी तन्तुवायोपकरणम् ॥ यथा ।

तुह धुक्किअंसरिउणो धुरुगुल्लणथुडुहीरधुलमाई ।

ओमुत्तूण पण्डा थूरिकरा तन्तुवायवेसेण ॥ २३ ॥ [२८]

थूणो तुरए कोलम्मि थूलधोणो, अ विन्दुए थेवो ।

थेरो के थेरासणथेवरिआ पउमजम्मतूरेसु ॥ २९ ॥

थूणो अश्वः । थूलधोणो सूकरः । थेवो विन्दुः । स्तोत्रवाचकस्तु थेवशब्दः
स्तोत्रशब्दभव एव । थेरो ब्रह्मा । थूणो धेणो चोर इति स्तेनशब्दभवौ । थेरा- 10
सणं पदम् । थेवरिअं जन्मनि नूर्यम् ॥ यथा ।

उकसिअ रविथूणाइ थूलधोणं अणज्जयणथेरं ।

थेरासणङ्कजिण तुह थेवरिअं जणइ हरिसजलयेवे ॥ २४ ॥ [२९]

कमपिहुवडे थोरो वलम्मि थोहं च खोलए थोलो ।

ठाणोणडपिहुमु थाहो णिसेहदयदरियसु थिसो वि ॥ ३० ॥ 15

थोरो क्रमप्रयुपरिवर्तुलः । स्थूलार्थस्तु स्थूलशब्दभव एव । थोहं बलम् ।
थोलो बलैकदेशः ॥ यथा ।

L. 1 C हुमे C 1 hd युक्कियसुमेय 2 hd कय ABC 2 hd F धुक्किय BF सुअयण C 1.
hd. रमदि. L 2 C धुरुगुल्लं 2 hd सुल्लं E धुरुगुल्लय G धुरुगुं G वाययं A छुरी
ABF या G य. L 3 F गो पटकुटी torn off in G C कुडी add धुक्किय From तं in उन्नत
to शय्या l. 4 torn off in G BF अम्बूकृते add धुक्किय L 4 C थुडुं C गुल्लं.
B शया C धुरी. L 5 B थक्कियत् C (F) धुक्कियत् G रुक्कियत् BF धुरगुल्लणं.
G गुल्लणं C थुडुहीरं L 6 C 1 hd G उमुत्तूण From शय to लम्मि l 7 torn off
in G. L 7 F धुणो BF धुरण CE धूलधोणण A BEFG य BG विन्दु E धोणो C 2 hd
धेवो. L 8 C 1 hd धेरां C क add रिया (जन्मनूर्यम् L 9 BG अश्वः G सूकर
C धेवो l. 10 BF भय. om. णद C धरा B थोर C (F) थोर C धरासण
L 11 G रियं C (F) रयं C नयां 2 hd सुयो G रुय L 12. BCF उज्जयण G उक्क-
किय BF धूलधोणं C धूलधोणण C अणज्जयण B यण C धेरां F धोणं L 13 G रयं
add रियं L 14 E. दिदि BF अहे E धरा BF धरिअम्मि G धरिअम्मि C 1 hd धोन्नं G धोन्न
C न G न रे कान्ठो (se) E in here अथाऽनेकार्थं. L 15 BF धालोणरियसु C 1 hd
धाणइवि 2 hd धालण्डं E धालण्डं G धालण्डं G निवेहं G रणय A धिया G धिया
L 16 BF स्थूलार्थं तु BCF अदः om एद

थोरभुञ्जयम्भ हरिंह तुह थोहेणं रणे हयवईश्रो ।

सुअभिकखणिमित्तं रिउसुद्धन्तवहूउ थोलमुडुन्ति ॥ ३५ ॥

॥ अथानेकार्याः ॥

तत्र थकइ तिष्ठति फकति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । टाणं स्थानम् ।
5 उण्डं गम्भीरजलम् । पृथु विस्तीर्णम् । तत्र त्रयेऽपि थाहशब्दः । थाहो दीर्घ
इत्यन्ये । थिसो निःस्नेहदयो दृप्तथेति व्यर्थः । थिप्पइ' थिणलति तृप्यति चेति
धात्वादेशेषूक्तमितीह नोक्तम् । [३०]

भयरहिअणिअभरेसुं बद्धसिरक्के अ थिरसीसो ।

दरकुविअवयणसंकोअणामोणेसुं थुडुंकिअं चेअ ॥ ३१ ॥

10 थिरसीसो निर्भीको निर्भरो बद्धशिरस्त्राणथेति व्यर्थः । थुडुंकिअ दरकुपितव-
दनसंकोचनं मौनं चेति व्यर्थम् ॥ [३१]

पासायसिहरवणीहएसु रण्फे तथा थूहो ।

थेणिल्लिअं हरिअभीएसु रजगमूलएसु थोओ वि ॥ ३२ ॥

थूहो प्रासादशिखर चातको वल्मीकं चेति व्यर्थः । थेणिल्लिअ हतं भीतं च ।

15 थोओ रजको मूलकथ ॥ [३२]

॥ अथ दादिः ॥

दरमद्धे दयमम्भू दंतो कडए दवो अ गगरए ।

दच्छं तिकखे सुत्तकणायम्मि दंडी दसेरो अ ॥ ३३ ॥

L 1 BCF 'भुज' G 'धाम G धाणण CG 'वईउ L 2 *edd* सुय° BCF 'वहूओ
BF धोन्नमुडति G धोन्नमुडुत्ति L 3 *om* A L 4 BF 'दोपोक्त इति BFG नोक्त
Gom धात्वादेशेषूक्तमिति B धाणं L 5 G गभीर जल G अया L 6 BF 'पिसा ' थिसो
2 *hd* थिणो *edd* निस्नेह° L 7 B 'ओपून् इतीह L 8 *edd* 'रहिय° C 'तिअभरेसु
BFG वड° C (F?) वड° *edd* य C 'सीसो L 9 *edd* 'हुणिय° G 'सकोयण° E 'मोणमु
G 'मोणमु A थुडुणिय BF थुडुणिय C थुडुणिय F थुडुणिय G थुडुणिय A चय BF वेय C चय
G थिय L 10 C 2 *hd* 'सीसा BCF निर्भीको *corr* C 2 *hd* G निर्भीता BFG *om* निर्भता
C निर्भरः C वसगिर° G वस गिर° L 11 BCF थुडुणिय G थुडुणिय L 12 C सौर-
तर° CFG 'वणीह° F रण्य L 13 A थणिल्लिय BCF 'ल्लिय *edd* हतिय° G 'भीम
G धोयो A प्वि L 14 *edd* थोणिल्लिय L 15 G धोयो L 16 *om* A
L 17 F वमण्ये C 'दो A दण्यम° B मण्यु G 'मण्यु L 'मण्यु BI' इने A इना *edd* य C मण्यम
L 18 BF तिरेहसुत्तकणयि ABCFG य

दरं अर्थम् । दयं जलम् । दयं शोक इत्यन्ये । दंतो पर्वतकदेशः । द्यो
गद्गदः । परिहासवाचकस्तु द्यो द्रवशब्दभवः । वनवाह्नियाची तु संस्कृतसमः ।
दच्छं तीक्ष्णम् । दंडी तथा दसेरो सूत्रकनकम् । दंडी उंडीवस्तूचीसंघटितवख-
युगलमपीत्यन्ये ॥ यथा ।

दच्छतवं केण कर्यं दत्ते सहि दरदयम्मि को पडिओ ।

जो दंदिमण्डिअउरो सदसेरं दयसरं तुमं रमइ ॥ २६ ॥ [३३]

सोअम्मि दसू दअरी सुराइ दमओ दरिदम्मि ।

दत्यरदक्खज्जा करसाडयगिद्वेसु दंतिओ ससए ॥ ३४ ॥

दत्त शोकः । दअरी सुरा । दमओ दरिद्रः । दत्यरो हस्तघाटकः ।
दवखज्जो गृध्रः । दंतिओ शशकः ॥ यथा ।

10

दक्खज्जेण झडप्पिमदत्यरसंखसदंतिअयममे ।

कुणइ दसुमारउन्ती दअरीपाणाउला दमयवेसा ॥ २७ ॥ [३४]

दवरदहिइहा तन्तुकविट्टेसु दइअदयाइआ अविए ।

दडवडदहिउप्फढयावणा य धाडिणावणीअदीणेसु ॥ ३५ ॥

दवरो तन्तुः । दहिइओ कपित्यः । अत्र । दरिओ वृत्त इति वृत्तगद्गदभवः । 15
दंमइ दर्शयतीति धात्वादेशेपुक्त इति मोक्षौ । दइअ तथा दयाइअ रक्षितम् । द-
उवडो धाटी । दहिउप्फं नवनीतम् । दयावणो दीनः ॥ यथा ।

दइअ दयावणय तुमं दवरादतणू दहिइअट्टयणी ।

दहिउप्फकोमलज्जी विग्गदउयडा दयाइउं जोग्गा ॥ २८ ॥ [३५]

- L. 1. C दय B द्यं (sic), CG दय्य शोक G पर्वता पर्वतैक L. 2 B 'वहिइयाची'
L. 3 C 'दी' तथा BF 'दि' दंतो C इत्यदीयत् 400 IV 7 BF 'सूची' G सूची BF 'सोपि' दसु-
वियन्ये (F 'दि') L. 5 BF दच्छतय G दच्छतयय G सहि BF इत्यअम्मि C दंतियर्थाय
G इत्यदिय G परिउ. L. 6 BF om ओ इति BFG मीदय C 'मि' C 'मइ' G रउ
L. 7. G सोपिअ BF om दसू G दमउ. L. 8 CG दच्छर B इकरया F इकरया C 'गि'यु
G om गि'यु A इतिउ G इतिउ C I hd समय L. 9 G शाक odd इयणी G इयउ
C इयउ BF इय' L. 10 BF इकरज्जा G इतिउ. L. 11 BF इकर G इकर'
BCF इत्ययि' C 'दच्छर CG 'संख' BF इतियमने C इतियय G 'इतियय'.
L. 12 C 'मि'दी G 'दंती BCF इयणी' G इयय' L. 13 E 'दंति' A यविट्टेयु
E 'रु'ि' odd इत्यदयाइया C अवि'यि L. 14 BF 'सोपि' C 'दयावणो BF 'वि' G सहि
ABCEI लुपलीय L. 15 G इतिउ om इय इति B om इय L. 16 C 'मो'दी
odd इय तथा इय'य L. 17 B धाटी L. 18 odd इय BF 'वल्' L. 19 C 'वण'इ

दवहुत्तं गिह्मुहम्मि दहित्यारो दहिसरम्मि ।

दहवोल्ली थालीए दरवन्नदअच्छरा य गामेसे ॥ ३६ ॥

दवहुत्तं श्रीष्ममुखम् । दहित्यारो दहिसरः । दहित्यरो इत्यन्ये । दहवोल्ली
स्थाली । दरवन्नो तथा दअच्छरो ग्रामस्वामी ॥ यथा ।

सदहित्यारदहिणा शयदहवोल्लीइ विरइअकरम्भ ।

दवहुत्ते अलहन्तो दरवन्न दअच्छरो सि कहं ॥ २९ ॥ [३६]

गिणिविडम्मि दरुम्मिन्नं दरमत्तदरंदरा हटोल्लासा ।

दरवन्नहो अ दइए दरवन्नणिहेलरां च सुसाधरे ॥ ३७ ॥

दरुम्मिन्नं घनम् । दरमत्ता बलात्कारः । दरंदरो उल्लासः । दरवन्नहो दयितः ।

10 दरवन्नणिहेलरां भून्यगृहम् ॥ यथा ।

दरवन्नहाइ तुह तइ ए तिणोहदरंदरो दरुम्मिन्नो ।

ता जइ दरमत्ताए दरवन्नणिहेलरांमि तं रमसि ॥ ३० ॥

अत्र । दन्वीअरो सर्प इति दर्वाकरशब्दभवः । दन्नवइ दर्शयतीति धात्वा-
: देशेपूक्त इति नोक्तौ ॥ [३७]

15 दाओ पडिहू कञ्चीइ दारदोरा य दालिअं एयरो ।

दारिअदारदंतादादालिआ वेसपेडअङ्गुलिआ ॥ ३८ ॥

दाओ प्रतिभूः । दारो तथा दोरो कटिच्छत्रम् । दालिअं चक्षुः । दारिआ

L 1. E गम्हं C गृहम् E दहित्यारो C दहित्यारो L 2. ABFG वोल्ली C चोल्ली
E थालीए G सान्नीए BF दअत्थरा C दअच्छरो G दयत्थरा C ग्रामिणु. L 3 C मुरं
C दहित्यारो C दहित्यारो BFG, C 1. hd. 'वोल्ली C 2 hd 'चोल्ली L 4. G छान्नी
B दअत्थरो C (F) दयच्छरो G दयत्थरो. L 5 C ससहित्यारं add. 'वोल्लीइ add विरइयं
BFG करव. L 6 G दगृहं BFG दयत्थरो L 7. A गिणिविडं CE दरुम्मिन्नं C दरमत्तं
L दरमत्तं E हयो. L 8. G वल्लरा BCFG य A om. दर BFG सुसाधरे L 9 CG दरुम्मिन्नं
BF दरमत्ता C अत्तो L 10 G om यथा L 11 C दरुम्मिन्नो. L 12 G मत्ता
C दलिं G रमसि L 13 B दनीकरं CG दली. G दर्शयति C पूक्ताविति G इति नो (sic)
L 15. AG हाउ १ पडिहू G पडहू B 'दोरो add दालिअं BF नयली. L 16 ABCFG दारिअं
E दारिअं A दारदन्ता B दारदन्ता F दारदन्ता C दारदन्ता BEF दारदन्तिया C दारदन्तिया
G om. दाइ E वेसापडं G वेसा अगुत्तिम्मि दर्शन्तिया ABLI F न्तिया L 17 AG हाउ
G प्रतिभू । हाउ तथा BFG दारिअं add. दारिया

वेश्या । अत्र दाचइ दर्शयतीति धात्वादेशोपूक्तमिति नोक्तम् । दारद्धंता पेडा ।
दादलिआ अद्गुलिः ॥ यथा ।

चलदालिअदादलिआण रणिरदारण दारिअजणाया ।

दोररवो दारद्धंताएँ जणअव्यघलणयदाओ ॥ ३१ ॥ [३८]

दिअहम्मि दिअओ सुत्ताराणत्थेसुं दिअज्जदिपिंता ।

दिवासा चामुण्डा जडे दिअलिओ दिआहमो भासे ॥३९॥

दिओ दिवसः । दिअज्जो सुवर्यकारः । दिपिंतो अनर्थः । दिवासा चामुण्डा ।

दिअलिओ मूर्खः । दिआहमो भासपत्नी ॥ यथा ।

पुरिसदिआहम दिअलिअदिअज्ज दिक्खसि ण तीइ दिपिंतं ।

जं दिवासाभवणे दिअन्तसमयम्मि णागओ सि तुमं ॥ ३२ ॥ [३८] 10

सइभोअरो दिअसिअं पुव्वणहयभोअरो अ दिअहुत्तं ।

वाले दिअदिलिओ अ दुद्धगंधिअमुहो चेअ ॥ ४० ॥

दिअसिअं सदाभोजनम् । दिअसिअं अनुदिनमित्यन्ये । दिअहुत्तं पूर्वाभोजन-
नम् । दिअदिलिओ तथा दुद्धगंधिअमुहो बालः ॥ यथा ।

मह दुद्धगंधिअमुहा दिअदिलिअस्स तस्स सेवाए ।

15

दूरे दिअसिअवत्ता दिअहुत्तकए वि तम्मन्ति ॥ ३३ ॥ [४०]

L. 1. B दारद्धंता F दारहंता C दाहंता G om पेडा and has here again । दारिया वेश्या ।
L. 2 G दारजिया C 2 hd दारजिआ BF जिया G चजिः (sic) L. 3 edd 'दारजिय'
G दारजियाणा edd दारिय' L. 4 G दाररउ C दाररुनाग G 'ताइ BF जणअव्यघलण'
C जणअव्यघ' BFG 'हाउ. L. 5 E दिवसि ABCFG दिवसि G दिवो सुत्तारा' AC (F')
दिअज्ज' B दिअस' EG दिवज्ज' L. 6 B दिवासा ABCFG दिव' C 1 hd 'जिअ edd.
दिया' E 'हमे. L. 7. G डिउ B दिअज्जो C (F') दिवज्जो G दिवज्जो From चामुण्डा to 'सी'
L. 8. torn off in G Before दिअलिअओ C 2 hd margin inserts जडणरओ L. 8. edd
दिवज्जिओ C om. मुनेः edd. दिवासा L. 9 edd. दिवास्य दिवज्जिय' BF 'दिअस'
CG 'दिवज्ज BF दिअज्जति L. 10 C नइ से In G वणे दिवज्जिणम् is torn off in
G L. 11. BCF तय BLF भोवण BCEF तय C पुणए' E पुणजिणदा' edd. 'नोदरी'
य दिव ABCF दिअस' EF दिअस' L. 12. BCFG वाने CG दिअ' AC 'जिअ ABCF'
(G') य C पुण' A 'वणिय' BFF वणिय' G वणय BF हुइ G हुइ AG वणय BF देव C वण.
L. 13 B दिव' BG विय B दिवाणय From दिअ' वणु to वणिय L. 14. torn off in G.
BF दिवाणय C वणं C पुणज्ज' F हुइ' L. 14 B 'वणिय' C 1 hd मुहा BF वान
L. 15. BFG वणिय In G दिअदिअज्जिअ is illegible BCF दिअज्ज C वणाय L. 16.
From 8 to वणय incl page 172 । 2 torn off in G BF दिवाणय C दिवाणयणा edd
दिव वण (वणायं

दिअधुत्तओ अ कागे ककिडे. दीवओ चेअ ।

सङ्गम्मि दीहजीहो दुल्लं वत्यम्मि दुत्ति सिग्घम्मि ॥ ४१ ॥

दिअधुत्तो काकः । अत्र दिवाइत्ती चाण्डाल इति दिवाकीर्तिशब्दभवत्वाच्चोक्तः ।

दीवओ कृकलासः । दीहजीहो शङ्गः । दुल्लं वस्त्रम् । दुत्ति शीघ्रम् ॥ यथा ।

5 ओ दीहजीहवज्जलदुल्लो गामणिजुआणओ दुत्ति ।

दिअधुत्तमुद्धमलकलुसमत्यओ दीवओ ध्व उम्मुहइ ॥ ३४ ॥ [४१]

दुत्थं दुक्खं बहणे दुली अ कुम्माम्मि दुद्धओ णिवहे ।

माघणहारो दुक्करमवि दुब्बोत्तो उवालम्भे ॥ ४२ ॥

दुत्थं तथा दुक्ख जघनम् । दुली कूर्मः । अत्र दुह अस्त्रमिति दुःखशब्दम-
10 वत्त्वान्नोक्तम् । दुद्धओ समूहः । दुक्करं माघे रात्रौ चतुर्यामस्नानम् । दुब्बोत्तो
उपालम्भः ॥ यथा ।

दुक्करवेविरत्तणए पिहुदुत्थे शिअयदुक्खभारेण ।

जइ दुलिदुद्धयखुद्धा पडसि तुम ता णु कस्स दुब्बोत्तो ॥ ३५ ॥ [४२]

दुहोली अ दुमाली दुल्लगं अवडमाराम्मि ।

15 दूहवजणम्मि दुत्थोहदूसला दूहलो चेअ ॥ ४३ ॥

दुहोली वृत्तपङ्क्तिः । दुल्लगं अधटमानम् । दुत्थोहो दूसलो दूहलो त्रयोऽप्येते
दुर्भगवाचकाः । दूहवशब्दस्तु दुर्भगशब्दभव इति नोपात्तः ॥ यथा ।

L 1 ABCF हियं E पदियं cdd य BF दीवओ य चेव C चेव A चंय L 2 C वच्छमि
E सिंघम्मि L 3 cdd हियं From अ to मणि । 5 torn off in G C om शब्द
L 4 C दिवओ L 5 C om ओ BF 'जीहओज्जल' BF 'श्याणउ CG 'णउ
L 6 BF दियधुत्तमुक्कं C दियधुत्तिं C 'नच्छओ दीवउ cdd य BF उम्मुहइ C म्मुहइ (sic) In
G from धुत्तं to तथा । 9 torn off L 7 C दुद्ध F दुय्य E दुल्लि cdd य BF कम्ममि
A दुद्ध C दुद्धव C णिवहे L 8 A दुक्करं BCT 'रमयि A दुब्बोत्तो BF दुब्बोत्ता F 'दुब्बो'
C दुब्बो' E उपा' L 9 C दुद्ध तथा तदुक्ख From कूर्मं to विरं । 12 torn off in G
L 10 C दुद्धओ G 1 hd दुक्कर BF दुब्बोत्तो C दुधाली L 12 Bt दुक्कवेविरत्तण C 1
hd दुक्कर CG 'दुच्छे Bt निययं C णिययं G णे and then torn off from अयं to हदसला
। 15 L 13 Cण Bt दुब्बोत्तो C दुचोली L 14 cdd य L 15 AC दुद्धाह
A 'उसहा A दूसलो A चंय BC 1 hd F वय L 16 B दुद्धानी G दुद्धाली From जपङ्क्ति
to यथा । 17 torn off in G C दुच्छंहा L 17 C दहव Bt om भव

दूसल अधूहलाणं पेम्मं दुत्योहए खुदुल्लगं ।

किं कह वि कया वि मरुत्यलम्मि पल्लवइ दुहोली ॥ ३६ ॥ [४३]

दुम्मुहदुमणीओ कविच्छुहासु दुग्घुद्धूराया हत्या ।

दुज्जायं वसणे दुकुहो असहराम्मि दुहमो दिअरे ॥ ४४ ॥

दुम्मुहो मर्कटः । दहिमुहशब्दो अपि देव्यः कपिवाची कैश्चिदुक्तः । दुमणी ५
खधा । दुग्घुद्धो तथा दूणो हस्ती । दुज्जायं व्यसनम् । दुकुहो असहनः । भरो-
चकिन्त्यपि लक्ष्येषु दृश्यते । दुहमो देवरः ॥ यथा ।

दुग्घुद्धूणतद्वा दुमणिसिअघरे तुह पिआ राडा ।

ता दुम्मुहवलदुहम विसेख मा दुकुहत्तदुज्जायं ॥ ३७ ॥

अत्र दुमइ धवलयतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [४४]

10

दुहओ खुसो दुसिक्कदुसिखित्ता य दुच्चरिआ ।

दुंदुमिणी रूपवई गलगज्जिअयम्मि दुंदुमिअं ॥ ४५ ॥

दुहओ नृशतः । दुसिक्को तथा दुसिखित्तो दुभरितः । दुसिखित्तो दुर्देश इत्य-
न्ये । दुंदुमिणी रूपयती । दुंदुमिअं गलगजितम् ॥ यथा ।

दुसिक्क दुसिखित्तं भज तं विअ मयणवाणदुहयद्दो ।

सुकुलुभयदुंदुमिणिं दहुं किं करसि दुंदुमिअं ॥ ३८ ॥ [४५]

15

L. 1. G इरानययुह' *edd.* दुच्छोहाण G सुदुल्लगं. L. 2. From किं to दुज्जा incl. L. 4
torn off in G. C मरुत्त' B दुहोली L. 3 BF इम्मह' C 1. *hd.* दुम्मुह' 2. *hd.* दुम्मुह' A
A 'खीउ B दुग्घु' L. 4. A दुग्घु' B दुहो G विआ ABCEFF 'दियरे' L. 5. BF 'दुम्मुहो
मदेरः From कट- to दुग्घु' L. 6. G 'देवय' L. 6. BF 'दुग्घु' BF 'परीय-
[कन्या] C 'परीयकन्या' L. 7. G 'लक्ष्येषु' L. 8. G 'दुग्घु' BF 'दु' C 'दुहणडा
दुहण' G 'दुम्मुह' BCF 'दिय' C 'पंगु BF 'विआ C 'विआ From विआ to मा L. 9 torn off
in G. C 'दा. L. 9. B 'दुम्मुह' G 'दुग्घु' C *om.* 'दुग्घु' C 'दुज्जाय' L. 10. B 'मोक्त-
L. 11. A 'दुग्घु' G 'दुग्घु' AE 'दियरे BF 2. *hd.* 'जाय' BF G 'दुग्घु' ABCEFF 'दिया
L. 12. B 'दुग्घु' G 'दुग्घु' ए (अय *lett.* torn off) E 'गज्जिअय' C 1. *hd.* 'गज्जिअय' AB
C 2. *hd.* FG 'गज्जिअय' *edd.* 'दुग्घु' L. 13. G 'दुग्घु' G 'दुग्घु' G 'दुग्घु' (twice)
L. 14. G 'दुग्घु' BF 'दुग्घु' *edd.* 'दुग्घु' C *om.* 'गज'. L. 15. G 'दुग्घु' B 'दुग्घु'
G 'दुग्घु' *edd.* 'दुग्घु'. L. 16. G 'दुग्घु' G 'दुग्घु' C *om.* *edd.* 'दुग्घु'.

दुहसिआ दासीए हुरंदरं दुखउत्तिसो ।

दुदोलणी दुहिअदुज्जाए तिमिरे दुरालोयो ॥ ४६ ॥

दुहसिआ दासी । दुरंदर दुःखोत्तीर्णम् । दुदोलणी या दुग्धापि दुहते । दुरालोयो तिमिरम् ॥ यथा ।

५ रक्खसु दुदोलणिअ दुहसिआपुत्त घणदुरालोए ।

जीइ पसाएण सया दालिदुरंदरा अम्हे ॥३९॥ [४६]

सराडे दुअक्खरो तह दुमंतओ केसवन्धम्मि ।

दुम्मइणीदुत्थुरुहंडाओ तह कलहसीलाए ॥ ४७ ॥

दुअक्खरो पण्डः । दुमतओ केशवन्धः । दुम्मइणी तथा दुत्थुरुहडा कलह-
10 शीला स्त्री । दुत्थुरुहडो पुरुषो अपि । यथा ॥

दुत्थुरुहडदुअक्खर दुम्मइणीए दुमतए तीए ।

वन्धसु कुसुमामेल अम्हे ण हु तुज्ज जोग्गाओ ॥ ४० ॥

अत्र । दुगुच्छइ दुगुद्धइ जुगुप्सते । दुहावइ दिनन्ति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [४७]

15 सरिआइ दुंववत्ती दुक्कुक्किआ पडिग्गहए ।

लज्जदुमणाम्मि दूहडो देहणिदोहणीउ पङ्गम्मि ॥ ४८ ॥

L 1 odd सिया A उतिन्ने C उत्तीसो L 2 C दुदोलणी G णी चा दुहिया वि
वज्जए ABCEP दुहियं C 1 hd उज्जाए 2 hd ओइशाए A दुज्जाए G तिमिरे AC 2 hd
G लाउ E लोए L 3 odd सिया B वुक्खो G दुखा C 1 hd दुदोलणी 2 hd दुचो
दुहिया G लोसि F लोसिया B दुग्धापि G लोउ L 5 C दुदालं G दुदालं odd णियं
cld सिया C लोओए 2 hd लाउप (sic) L 6 BF जीए C दुरदुरा BF अम्हे ण
L 7 E दुयक्खरो A दमन्तओ G दुमन्त BFG वधमि L 8 C दुम्मइणी A दुत्थुरुहं
BF दुच्छरुहं C दुत्थुरुहं G दुत्थुरुहं AG डाउ BF तह य L 9 C पण्ड 2 hd शण्ड G दमन्तउ
G वध L 10 B दुत्थुरुहडा G दुत्थुरुहडा C दुत्थुरुहं 2 hd दुत्थुरुहं G दुत्थुरुहडा B सीला
BF दुच्छरुहड C दुत्थुरुहड G दुत्थुरुहड (sic) L 11 BF दुत्थुरुहड C दुत्थुरुहं G दुत्थुरुहं
रुहडं BF दुअक्खरा G om दुअक्खर C दुमतीए तीए L 12 BFG वधसु C om from अम्हे
to जो BF तुज्ज G जुग्गाओ L 13 B यथा । अत्र BF दगच्छे C पूक्ता L 14 om
इति नाम्ना I 15 E सारि ACIFG रियाइ BF रियाइ BF दुव CE दुम्बं G दम्मं
ABCF दुक्कं cll णिया L 16 A लज्जादुम्मं BF दुरदा ACG दूहडो 1 वडं C दहणीआ
(sic om णिदाह)

दुंबवत्ती सरित् । दुक्कुगिआ पतद्दहः । दूहड्डो लज्जादुर्मनाः । अत्र दूमइ
परितापयतीति धात्वादेशोपूक्तमिति नोक्तम् । देहयो तथा दोहणी पङ्कः ॥ यया ।

मा लज्जा दुंबवत्तीदोहणिवृत्ता विरेण आविन्ति ।

धोएमि देहणी तुह पयाण दुक्कुणीइ दूहइ ॥ ४१ ॥

अत्र देक्कइ पश्यतीति धात्वादेशोपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [४८]

पिक्कम्मि देवउप्पं पुप्फे दोग्गं च जुअलम्मि ।

कूवयसवउसहेसुं दोद्धिअदोहूअदोआला ॥ ४२ ॥

देवउप्पं पक्कपुप्पम् । दोग्गं युग्गम् । दोद्धिओ चर्मकूपः । दोहूओ शयः ।
दोआलो वृपभः ॥ यया ।

दोहूअमुहा दोआलवाहणा गलिअवाहुदोग्गवला ।

10

जीअन्ति दोद्धिअवहा तुह रिउणो महअदेवउप्फेहि ॥ ४२ ॥ [४६]

दोवेली सायंभोअणम्मि तह दोणओ अ आउत्ते ।

जुगहाइ दोसिणी कडिअडम्मि दोहासलं चेअ ॥ ५० ॥

दोवेली सायंभोजनम् । दोणओ आयुक्तः । हालिक इत्यन्ये । दोसिणी ज्यो-
त्स्ना । दोहासलं कटीवटम् ॥ यया ।

15

तुह दोहासलदंसणपरव्वसो गामदोशओ वहिणि ।

ता एहि नह धरे दोवेलिमिसा दोसिणी रा जा फुरइ ॥ ४३ ॥ [५०]

L 1 B दुम्ब' C (F) दुम्ब' G दुम्ब' BCF दुक्कु' edd 'दिया C गजद्दह 2 hd परिपह
BCF दुहड्डो BI 'लज्जादु' C 'मना BE दुमइ L 2 G 'पयानि भा' B 'पुन C (F) 'पुन
edd 'रान मोन L 3 BF 'लज्जा BI 'दुब' C 'दुम्ब' G 'दुम्ब' C 'दोहणीकूत्ता C 'यारिपानि
L 4 BF 'दोहणी C 1 hd 'दुक्कु' BC 2 hd FG 'दूहइ' G 'दोहणी BCF (3) 'दुहइ
L 5 B 'पुन हानि नोक्त L 6 B 'पिक्कम्मि C 'उप्प E उप्प A उप्पे E पुप्फे ABIF 'दुय-
जम्मि G 'जयजम्म L 7 A 'गव' BF 'चोग्गम्मु C 'चोग्गता' BE 'दोद्धि' F 'दोहइ'
om C 1 hd, C 2 hl 'दोद्धि' G 'दोद्धि' BF 'दोहइ' L 8 B 'पक्कपुप्पं F 'पक्कपुप्पं
C (BF) 'दोद्धि' G 'दोद्धि' B 'दोहइ' F 'दोहइ' L 10 G 'जायण edd 'गजियणद्दहा-
गयज्जा L 11 BCF 'जीयति G 'जीयति' BF 'दोद्धि' C 'दोद्धि' G 'दोहइ' B 'पुप्फेहि
L 12 CG 'नीयति E 'भाचम्मि G 'दोहइ' ABCIF G 'पयानो L 13 A 'जुगहा
A(2) 'कडिअडम्मि G 'कडिअ' BF 'कडि' AC 'दुद L 14 B 'गव' G 'दोहइ' G 'दोहइ'
L 15 C 'परिपह L 16 G 'दोहासल' C 1 hl 'परिपहो C 1 hd G 'दोहासल edd 'परिपह

दोसाणित्रं च विमलीकयामि दोषाक्लित्रा सरहा ।

दोसाकरणं कोवे दोसाणिजंतो अ चन्द्रामि ॥ ५१ ॥

दोसाणित्रं निर्मलीकृतम् । दोषाक्लि सरहा । दोसाकरणं कोपः । दोसाणिजंतो चन्द्रः ॥ यथा ।

६ दोसाणिजंतयोदोसाणित्रसीलाए इमाह अहरदलं ।

दोषाक्लाए ददं दोसाकरणं करेसि किं इत्य ॥ ४४ ॥ [५१]

॥ अथानेकार्थाः ॥

दलित्रं शिकूणित्रच्छे दासुमि अ अङ्गुलीए अ ।

दीहविरलेसु दरविंदरं च पसवरायणोसु दामणित्रा ॥ ५२ ॥

१० दलित्रं निकूणितात्तं दासु अङ्गुली धेति व्यर्थम् । दरविंदरं दीर्घं विरलं च । दामणी प्रसवो नयनं च ॥ [५२]

उद्देहिवाहहरिणीसु दीवित्रा दुहकडीसु दुग्गं च ।

जहणाट्टिअमि वत्थे जहणो वि अ दुक्षिअत्थं च ॥ ५३ ॥

दीवित्रा उपदेहिका मृगाकर्षणी व्याधमृगी चेति द्वयार्था । दुग्ग दुःखं कटी च ।

१५ दुक्षिअत्थं जघनस्थितवस्त्रं जघनं च ॥ [५३]

दुच्चंवालो कलही दुच्चरिअो फरुसवयणो अ ।

गोहड्ढावराभराडे तुम्बीए तह य दुद्धिणित्रा ॥ ५४ ॥

L 1 BF दोसाणिय ACEG णिय cdd क्लिया L 2 C दोसणं A जंतो cdd य
L 3 BF दोसानिय CG णिय C 2 hd सरहा L 5 BF दोसाणियं CG साणियं
L 6 C दहे BF अ pro किं G अत्य L 7 om A, BE कार्था L 8 cdd सनिय
C निकू RE णियत्थे ACEG णियच्छे cdd य ABCF लीए य L 9 C वा C 1 hd
पसव 2 hd पसव्यं ABCFG शगणिया L 10 cdd सनिय णिकू G दर च दीर्घं
L 12 B उद्देहिं ABCEF दीविया G सविया G कटी L 13 E जहनं BF द्वियकि
ACEG द्वियमि C वच्छे BF om अ E य C हु C दुस्सियच्छं E दुस्सियत्थं G सनियत्थं
L 14 cdd दीविया G रूपाणी BF ध्वीति द्वयार्था C ध्वी L 15 BF दुस्सियत्थं
C दुस्सिअच्छं G दुस्सिअत्थं L 16 ABCF चालो G चालो AG रिड AG वयणे ABFG
य C om अ L 17 A नेहं C, om खं G तुम्बीए A णिया C दुद्धं E दुद्धं F दुद्धि
BCEFG णिया

दुच्चंवालो कलहनिरतो दुश्चरितः परुषवचनश्चेति व्यर्थः । दुद्धिणिष्ठा कप्रत्य-
याभावे दुद्धिणी स्नेहस्थापनभाण्डं तुम्बी चेति द्वयार्था ॥ [५४]

दुच्चंडिओ अ दुह्ललिअम्मि तथा दुव्विअड्डम्मि ।

दुप्परिअह्लमसक्के दुउराम्मि तथा अराब्भसिए ॥ ५५ ॥

दुच्चंडिओ दुर्ललितो दुर्धिमग्धश्च । दुप्परिअह्लं अशक्यं द्विगुणमनभ्यस्तं चेति 5
व्यर्थम् ॥ [५५]

दूणावेढमसक्के सरे अ दोसो ऽदुकोवेसु ।

दोहणाहारी पाणिअहारीए पारिहारिणीए अ ॥ ५६ ॥

दूणावेढं अशक्यं तडागश्च । दोसो अर्थं कोपश्च । दोहणाहारी जलहारिणी
पारिहारिणी च ॥ [५६]

10

॥ अथ धादिः ॥

धरधन्वा तूलरया भमरे धंगधुअगायधूमंगा ।

धयधंधा गारलज्जा धवलो जच्चोत्तमे धरे धयणां ॥ ५७ ॥

धरं तूलम् । धवो वेगः । धंगो धुअगाओ धूमंगो एते त्रयो अपि भ्रमरार्थाः ।
धओ पुरुषः । धंधा लज्जा । धयलो यो यस्यां जातायुत्तमः । धयणां गृहम् ॥ यथा । 15

धयराधरसयराधंधा धयधवले चइअ कथ्य चलिष्ठा सि ।

शिति धंगकेसिधव्या परिमलभमिरधुअगायधूमंगि ॥ ४५ ॥ [५७]

L 1 BCF 'वान्णो G 'चान्णो कान्णनिरगत इत्यं 'नघनं C दुद्धिं F दुद्धं cdd 'लिया
L 2 C दुद्धिणी F दुद्धिणी BIG तुम्बी B द्वयार्था L 3 AG दुच्चंडिउ or दुच्चंडिउ BF दुच्च-
डिओ EG य cdd 'नियमि A दुद्धियड्डम्मि BLF दुद्धियं C दुद्धियड्डमि G दुद्धियम्मि
L 4 ABEFG 'रियल्लं BF दुयणमि E तथा यणं C अणज्जा L 5 G दुच्चंडिउ C 1
hd दुप्परि, corr 2 hd BF 'यल्लं G 'यत्तममग्धम् । K. C G व्यर्था L 7. C 'भराहो
cdd य A जलकोवेसु L 8 BCIG पाणी B 'हरिण C 'रीण पाणिरारी ABCF य
L 9 B दूणावेढमसक्य G 'वेढमसक्य G दोहनं 'हारी L 10 C 'हारिणी च
L 12 C 'धया A यमरेवगं BF धंगं C 2 hd धुगं L गधं cdd धुयगा L 13 ABCFG न
AC धवने A जेधो C जेधुं A धणय G धन्नण I 14 C (G') धयो C धुंगो CG धुयं
G 'गाउ G धमरार्था म्म धयो पि I 1. BG धत B धणय G गृही L 16 cdd
अय C कच्छ BCF चनिया From चनि to मन् । 17 torn off in G L 17 BF
धुगकेसिं C धया CG 'धुयं BF 'धूमंगि

धरिञ्चधरग्गा ददकप्पासेसु पिह्मि धसलधुत्ता य ।

धरिञ्चा पिञ्चाइ धसाउसो कहिज्जन्तआसीसे ॥ ५८ ॥

धरिञ्चं गढम् । धरग्यो कार्पासः । धसलो तथा धुत्तो विस्तीर्णः । धरिञ्चा
प्रिया । धसाउसो कथ्यमानाशीर्वादः । धसाउसो आशीरेवेति केचित् ॥ यथा ।

5 धरिञ्चधसलयणकलसं धुत्तणिञ्चञ्चं धरग्गसिञ्चसिञ्चं ।

धरिञ्चं लहिञ्च जुआणो मसइ धसाउसत्तणं सत्तलं ॥ ४६ ॥ [५८]

धंसाडिञ्चो ववगए हंसे धवलसउणो लहुं धारं ।

धाराजिमुहे धाडी अ णिरसिए धाडिञ्चो अ आरामे ॥ ५९ ॥

धंसाडिञ्चो व्यपगतः । मुक्तार्थस्तु मुचिधात्वादेशसिद्धः । धवलसउणो हंसः ।
10 धारं लघु । धारा रणमुखम् । धाडी निरस्तम् । धाडिञ्चो आरामः । अत्र धाड-
इ निःसरतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ यथा ।

धाराइ धाडिञ्चञ्जा अधारणिवधवलसउण तुह रिउणो ।

धंसाडिञ्चसयलदुहा रमन्ति सुरधाडिए सुरवहहिं ॥ ४७ ॥ [५९]

फलभेए धारणूरिअभिन्दाणी धुंधुमारा य ।

15 धुकुदुअधुकुदुगिञ्चा उल्लसिए गजे धूणो ॥ ६० ॥

धारणूरिञ्चं फलभेदः । धुंधुमारा इन्द्राणी । धुकुदुञ्चं तथा धुकुदुगिञ्चं उल्लसि-
तम् । धूणो गजः । अत्र धूआ दुहितेति दुहितृशन्दभवत्वान्नोक्तम् ॥ यथा ।

L 1 A धरिञ्चधरया वृदकप्पासेसु BCFG धरिञ्चं C 1 hd G धवलं In G धुत्ता य 18
torn off L 2 cdd धरिञ्चा प्रियाइ From धसाउसो to विस्तीर्णं 1 3 torn off in G
L 3 cdd धरिञ्चं BF कर्पास cdd धरिञ्चा L 4 G प्रिय G धसाउसो B धसाउसा
G धवाउ and then torn off to इ in मसइ 1 6 L 5 BF धरिञ्चं C धरिञ्चाधसउणं
B धरिञ्चं BF सियं BCF हसिय L 6 cdd धरिञ्चलहिय C धसाउसं L 7 E सा
डिञ्चो AG 'डिउ A हम्मे From धवलं to धवलं 1 9 torn off in G C 1 hd धरं
L 8 C धाराजिमुहे ABELG य C om अ ABCFG निरसिए E निरसिञ्चो C 1 hd धाडिउ
L 9 C 'स्तु विधा' 2 hd वि' C धात्वादेशे सिद्धे BF सुनि L 10 From लघु to धवलं
L 12 torn off in G BF रणमुखं L 11 B निरस्त L 12 BF 'अमा धारणिवधवलं'
तुह णिउणो From उणो to नारं page 179 1 1 torn off in G L 13 BF धंसाडिञ्चं
C सियं C रणति L 14 E फलभेए cdd 'रियणिं BF एणुं L 15 C धुकुदुगिया
(110) BF धुकुदुयधुकुदुगिया AD धुकुदुयं E धुकुधुं AE गिया C उधिम वेज L 16
cdd 'रियं BF धुंधुमारा BF धुकुदुयं C धुकुदुय BF धुकुगिय C धुकुहगिय L 17. C धूया

धूमगय धुंभुमारापहसमविक्रम तुहारिणारीओ ।

धुकुडुअधारूरिअमडन्ति धुकुडुगिअभया अडविं ॥ ४८ ॥ [६०]

णीहारे धूमरिधूमिआउ धूमसिहधूममहिसीओ ।

धूलीवट्टो तुरए धूमदारं गवकखम्मि ॥ ६१ ॥

धूमरी धूमिआ धूमसिहा धूममहिसी एते चत्वारो नीहारार्याः । धूलीवट्टो 5
अश्वः । धूरिअवट्टो इत्यन्ये । धूमदार गवात्तः ॥ यथा ।

धूममहिसीइ धूमरिअजले को चडइ धूमिआकाले ।

धूमसिहाओ भीओ धूलीवट्टे अ धूमदारे अ ॥ ४८ ॥ [६१]

धूरिअअं दीहे धूमद्वयमहिसीउ बहुलासु ।

भज्जापज्जत्तीसुं वद्वयणीसङ्गए अ धणी ॥ ६२ ॥

धूरिअं दीर्घम् । धूमद्वयमहिसीओ कृत्तिकाः ॥ यथा ।

धूमद्वयमहिसीसु गए दिणोत्ते अधूरिआओ वि ।

पिअविरहविहुरिआणं रयणीओ जुगसमा हुन्ति ॥ ५० ॥ [६२]

॥ अथानेकार्याः ॥

धणी भार्या पर्यामिर्वद्धोऽपि नि-शङ्कथेति न्ययौ धणीशब्दः ।

15

चउर डुलहत्यवणो चण्डिगारवालिम्मि धम्मओ तह य ।

धारावासो धराभेगसुं धूमद्वओ सरे महिसे ॥ ६३ ॥

L 1 F धधुधु° In G पइसम is illegible BF सुहारि° BCF °णीरीआ From णारीओ to गव°
incl 1 4 torn off in G L 2 BF धुकुडुअ C धुकुडुय° cdd रियं C °मंडनि BF धुकुडु°
C धुकुडु° BCF °गिय° L 3 ABF °धूमियाउ C1 hd om धूमिआउ धूमसिह 2 hd धूमिआ
धूमसिहा A °सीउ L 4 C धूली° A °धट्टो B °वट्टो BF °दार E गवकखम्मि L 5 G धूमिया
C धूमसीहा धूमसिहा From ममहि° to मिआकाले । 7 torn off in G C चत्वारो पि C धूनि°
L 6 BF धूरियवट्टो C धूरियवट्टो B धूमदार L 7 C °महिसीय cdd धूमनिय° cdd धूमिया°
L 8 G °मिहाउ भीउ C धूनि° BF (G°) °वट्ट cdd य (twice) From दारे to दीर्घम् incl 1 11
torn off in G L 9 BCF धूरियअ E धूरियअ A धूरियअ C धूमदय° GE °रीओ E adds
॥ अथानेकार्या ॥ L 10 A °पज्जत्तीसु B °पय° BF वट्ट° C वट्ट° BF om अ ACE य
L 11 BF धूरिय CG धूमद्वय° G °सीउ L 12 C धूमद्वय° C दिणो स From एते to
पर्यामिं । 15 torn off in G BF, C 2 hd रियाओ C 1 hd रियाउ L 13 cdd
पिअविरहविहुरियाण C1 hd रयणीउ BF जुगसमा L 14 om A L 15 BCF पर्यामिं.
B वट्टो G वट्टो I वट्टो G om ऽपि L 16 C °हच्छ° C °णत्तन्निम्मि E °णत्तन्निम्मि
BFG °वन्निम्मि AG, C 2 hd धम्मउ । rom पण° to हस्त् । 1 of next page torn off in G
L 17 C (I) धूमद्वओ C 2 hd दउ C नरे

धम्मओ चतुरङ्गुलो हस्तत्रयाथण्डीपुरुपोपदारथ ॥ यदाह ।

चोरा दुर्गापुरतो हत्ता पुरुपं तदङ्गुणधिरेण ।

गहने कुर्वन्ति बलिं धर्मार्थं धम्मअं तं तु ॥

धारावासो भेषो भेकश्च । धूमद्धओ तटाको महिपश्च ॥

- 5 नकारादयस्तु देश्यामसंभविन एयेति न निबद्धाः । यद्य वादाविति सूत्रितम-
स्माभिस्तत्संस्कृतभवप्राकृतशब्दापेक्षाया न देश्यपेक्षयेति सर्वमवदानम् ॥ [६३]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां पञ्चमो वर्गः ॥

L. 2 B चौरा पुरुतो L. 3 CG om बलिं B धम्मार्थं धर्मय्य G धम्मय. L. 4. G om.
भेकश्च C धूमद्धओ G धूमहउ तटागा L. 5 C सूत्रितमं [cfr. सिद्धहेमच० I, 229]
L. 7. BCFG तायां स्तोपज्ञदेशीशब्दसमहृत्तौ. B वर्गं । छ । अ २४६ ॥ G ॥ छ ॥ ॥ ओ २४९
। छ ॥ E has only ॥ इति पंचमो वर्ग ॥

॥ अथ पादिः ॥

पड्डी पढमपसूत्रा पच्छी पिडिआ पलं पसेअग्नि ।
गामट्ठाणे पढं धवले पड्डमहिरोहिणी पज्जा ॥ १ ॥

पड्डी प्रथमप्रसूता । पच्छी पिटिका । पलं स्वदः । पढं आमस्थानम् । पड्डं
धवलम् । पज्जा अधिरोहिणी । अधिकारवाचकस्तु पज्जाशब्दः प्रबन्धभेदवाचकप- 5
र्यायशब्दभव एव । मार्गवाचकस्तु पद्याशब्दभयः ॥ यथा ।

पड्डीपयपड्डजसो पड्वई एस जुवइपलजणणो ।

गुणपच्छी जस्ससे मुज्जपज्जाए चडेइ जयलच्छी ॥ १ ॥ [१]

पत्तिपसाइ अपत्तपसाइ असहा पुलिन्दाशिरपत्ते ।

पत्तपिसालसमित्थ य पंती वेणी गुहाइ पड्डंसो ॥ २ ॥

10

पत्ती तथा पसाइआ तथा पत्तपसाइआ तथा पत्तपिसालसं इत्येते चत्वारः शब्दाः
पुलिन्दाशिरसि यत्पर्यपुटं तद्वाचकाः । पंती वेणी । केशरचना । पड्डंसो गिरिगुहा ॥
यथा ।

पड्डंसे पत्तिकरो पत्तपसाइअसिरो रिज्ज तुज्झ ।

पत्तपिसालसहत्थं सपसाइअपतिअं रमइ सवारीं ॥ २ ॥ [२]

15

पलसू सेवा पणिया करोडिआ परहओ अ थणधारा ।

पडिवेसिए एसो पम्हारो पम्हरो अ अरवमच्चू ॥ ३ ॥

L 2 BF पडी CG पं ABCFG पसूया E पसूया B पिडिया ACE (I⁷) G पिडिया ABCFG
पसेदग्नि L 3 E गोमं BF द्वाणं C द्वाणं G द्वाणं BCFG पद E पड BCF पडमहि
G अधिरोहिणी L 4 BF पडी C पडी G पिडिका G प्रस्वेदः cdd. पड BCF पड. L 5
G रोहणी G पर्याशब्दं L 6 C भव एव L 7 BF पडी C पडी G पयं BF पडजसो
C पडं cdd पड्वई L 8 BF चडेइ जयलछी C मुज्जपच्छी L 9 cdd पसाइयं
(twice) E पुज्जिगइ L 10 A सन्निभु BCFG समिच्छु C गुहाइ पड्डंसो L 11 G पत्तिप-
साइया तथा पत्तपसाइया तथा पत्तपिसालस तथा इत्येते C om तथा पत्तपसाइया BF पसाइया
(twice) C जस L 12 B शिरसि C यत्पसापटं B का L 14 C पड्डस G पत्तिकर
BF om पत्त cdd पसाइयं G सिरा C तुज्झ L 15 BCF हच्छं G सपिसा cdd साइयं
C पत्तिय BFG पत्तिय C सवारीं L 16 G पलसू cdd पणिया ABFG पिडिया C टिका
2 hd टिका C परहएहओ A परहइ cdd य L 17 BF पडिवासिओ पयएसा or
पएसो ABCFG पम्हारा BF परो ACG य

पलसू सेवा । पणिआ करोटिका । परहश्रो स्तनधारा । परसो प्रातियेशिमकः ।
पम्हारो तथा पम्हरो अपमृत्युः ॥ यथा ।

जह परहश्रो तहेही पम्हरभीए सुश्रो अपम्हारो ।

किज्जउ अज्ज पएसिणि सुरपलसू चइअ पणिअकम्माइ ॥ ३ ॥ [३]

5 कप्पासम्मि अ पलही पविआ खगपाणपत्तम्मि ।

पउढपऊढा गेहम्मि मिगविसेसम्मि पसओ अ ॥ ४ ॥

पलही कर्पासः । पविआ पक्षिणां पानभाजनम् । पउढ तथा पऊढं गृहम् ।
पउढो गृहस्य पश्चिमप्रदेश इति केचित् । पसओ मृगविशेषः ॥ यथा ।

कत्थ य गुणमणिपउढं लायससिही कलापउढ सा ।

10 पसयसमपलहिदसयो पविआपाणो अ कत्थ नुम ॥ ४ ॥ [४]

परडा सप्पविसेसे पडलं शिव्वे रविम्मि पच्चूहो ।

पहणां कुले दिरो पउओ पहणी संमुहागयणिरोहे ॥ ५ ॥

परडा सर्पविशेषः । पडल नीत्रम् । पच्चूहो रविः । पहणां कुलम् ।
पउओ दिनम् । पहणी समुखागतनिरोधः ॥ यथा ।

15 तइ पहशिअरिउवहुआ परडाउलजुसपडलउडएसु ।

पउअम्मि लिअन्ति सया डरिआ चालुकुपहणपचूह ॥ ५ ॥ [५]

पयला शिहा पययं अणिसं पडवा पडकुडीए ।

पहिअं महिए पसिअं पूगफले पडुसं सुसंजामिए ॥ ६ ॥

L 1 *edd* पणिया G परहड L 2 *edd* पम्मारो BF परहसो L 3 C कुह G परहड
BF नहेही C1 hd, G सुउ G य पम्मारो BCF अपम्मारो L 4 C किज्जुओ *edd* चइय
BF पणयं C °कमाः L 5 C प्पासम्मि *edd* य ABF फलही E पहली *edd* पणिया
L 6 C पउउउपऊढा G °वेसत्त° ABCFG पसउ C या ABEEFG य L 7 BF फलही *edd*
पणिया C °भाजन B पआढ L 8 BF गृहपश्चिम° G पसवो L 9 BFG °निही C °निहा
L 10 BF °दसणे BFG पणिया° C पणियाम् G य L 11 E पडल G पडल BF, C 2 hd
णिये A निव्व or निचे L 12 C 1 hd पुजे BF पआओ G पउउ ABCF °गअ° G निरहे
L 13 BF तीत्र G एणीत्र C 1 hd नीनु 2 hd निव्व G पव्वो L 14 B पआओ G पउउ
L 15 G तइ *edd* पहणियं BFG °वहुया C °वहुया BF, C 2 hd परडाअज्ज° C °नज्जसा°
G °जुज्ज° BF उडएसु L 16 C पउयमि C लिहति G जियति *edd* डरिया L 17 B णिहा
G निहा In A हा पय is illegible BF om पडवा L 18 A पडिय BCEFG पहिय *edd*
पसिय A पडुसे BF पडस

पयला निद्रा । पययं अनिशम् । पडया पटकुटी । पहिभ्रं मथितम् । पसिभ्रं
पूगफलम् । पडसं सुसंयमितम् ॥ यथा ।

पडयन्तरे धणिवहू पयलं मुचूण पडसिभ्रणीविं ।

दहिपहिभ्रं विरयन्ती पययं पसिएण कागमुडवइ ॥ ६ ॥ [६]

परिभ्रं पयडे परिहो रोसे पणओ अ पङ्गमि ।

पयलो गीडे विपुले पइसपेढालपेज्जाला ॥ ७ ॥

पशिभ्रं प्रकटम् । विक्रतव्ये तु संस्कृतभयमेव । परिहो रोपः । पणओ पङ्गुः ।
पयलो नीडम् । पइसो पेढालो पेज्जालो एते त्रयो अपि विपुलार्थाः । पेढालं
वर्तुलमिति श्रेणः ॥ यथा ।

पेढालखन्ध पेज्जालवच्छ चालुक्क तइ पशिभ्रपरिहे ।

10

रिउणो पइसपणए वसन्ति पयलाउले समुइतडे ॥ ७ ॥ [७]

चोरशिवाहे पडीरो पत्तवहोलेसु पंगुडिपरक्का ।

चोरमि पलाओ पत्यरपडुलपडुआ चरणघाए ॥ ८ ॥

पडीरो चोरसमूहः । लिपिभ्रटास्तु चोरशिवाहे पडीरं इति तरुवर्गे पठन्ति ।
पंगुडी पत्रम् । परक्कं अल्पं श्रोतः । पलाओ चोरः । पत्यरा पडुला पडुआ 15
त्रयो ज्यमी चरणघातघाचकाः ॥ यथा ।

एस परक्कपडीरो पत्यरकुत्तलेण पडुअं दिन्तो ।

पंगुडिअ व्य विकिसो पलायरक्केण पडुलाहिं पि ॥ ८ ॥ [८]

L 1. *edd* पहियं G मथित *edd* पसिय. L 2 BF पंडस BCF सुसयमित.
L 3 BF धणिवहू C मुचूण BF पडसियं CG पडुसियं L 4 *edd* पहियं G विरं
BCF विरहती BF कागमुडवइ L 5 *edd* पणियं AG पणउ *edd* य L 6 BF पिडे
CG पिडे A डु (sic) C पयसं G पडसं In A डालये is illegible BF पेज्जाल C पेज्जाली
L 7. *edd* पणियं BFG पणउ C पय नीड C पयलो. L 8 G पडान् L 9 वर्तुलमिति
L 10 BF वरथ BF बालुक्क C वाउलुक्क *edd* पणियं L 11 G पडसं G पविस्तन्ति
पयइसावले L 12 BF चोर C I hd चारं C निवहे E विविहे G पत्तडीरो E बहीजेसु.
L 13. A पलाउं G पलाउ A पत्यरपडुलपडुआ BF पडुलपडुआ C पच्छरपडुआ (sic)
E पडुआ G पडुआ BF वरणपोए C चरणघाए L 14. B चोरसमूह C भ्रशसु BF चोरं
CG चारं C निवहे *edd*. पडीरमिति Gom तरुवर्गे C पठन्ति L 15. BCF श्रोत. G पलाउ
C पच्छरो G पथयन्ता BF पंडला G पडुला BCF पडुआ G पडुआ L 16. C एते त्रयो पि
चरणं BF त्रयो पि ज्यमी वरणं Gom घात L 17 C पडीरो पच्छरं BF पडुआ G पडुआ
G दिन्तो. L 18 *edd*. पंगुडियं BCF च G विकिसो C रिक्केण BF पंडलाहिं.

दरिअम्मि पहडो वालम्मि पडोओ पयाममगुपुव्वे ।

कुसुमे पसूअमोलिजलराभेएसुं पडालिपप्फाडा ॥ ९ ॥

पहडो वृषः । पडोओ घालः । पयामं अनुपूर्वम् । पसूअं कुडमम् । पडाली
पड्डिः । पप्फाडो अभिभेदः ॥ यथा ।

5 जिणइ पसूअसरो वि इ भुवणापडालि पयामयोरोरु ।

एस पहडो मयणां अपडोअपयावपप्फाडो ॥ ९ ॥

पत्थिअपसंडिपड्ढोआ सिग्घसुवसाभोग्गसु ।

पडरमुज्जू सइदिट्ठे पहदं पक्खरा तुरयकवचे ॥ १० ॥

पत्थिओ शीघ्रः । पसंडि कनकम् । पड्ढोओ भोगः । पडरं ऋजु । पहदं स-
10 दादृष्टम् । पक्खरा तुरगलनाहः ॥ यथा ।

पक्खरिअपत्थिअहओ पसंडिगोरो रये जयसिरीए ।

पड्ढोअकए पहदो सि पडरं कुमरवाल तुमं ॥ १० ॥

सुरखायम्मि पहम्मं पत्थीणां थूलवत्थम्मि ।

पव्विद्धं पेरिअए वणो पव्वो अ पज्जणां पाणे ॥ ११ ॥

15 पहम्मं सुरखातम् । पत्थीणां स्थूलवस्त्रम् । सामान्येन पत्थीणा स्थूलमित्येके ।

पव्विद्धं प्रेरितम् । पव्वो घनः । लोहकुड्ढोपकरणमित्यर्थः । पज्जणां पानम् । यथा ।

L 1 *edd* दरियम्मि EG पहिडो which is equally correct cfr Siddhah I, 130 BEFG
वालमि BF परोओ A पडोड G डोड (sic) L 2 A कुसुमे E पसूअं G पसूयं G जणलण
E जणमसु G सु E पप्फाडा G यप्फाजा BF पप्फारा L 3 C पहडो G पहडो
BF परोओ G पडोड BFG दान G आनुपूर्व L 5 *ed* पसूयं G om हु G भुवणपडालि
CG रीण L 6 C एस पहडो B अफडोअं G अपडोयावपप्फाडो BCF पयाव
L 7 AB EF पत्थियं CG पच्छियं B (F) पड्ढोअ BF सुवसा G भोग्गसु L 8 C पडरमुज्जू
2 *hd* रकन्नु E सुज्जू G दिइ G पक्खरा C तुरअं BF कववे In G यकवचे is torn off
L 9 C पच्छिआ B reads ऊनऊ । पडरं ऋजु । पड्ढोओ भोग C पडरं ऋजु
L 10 C पक्खारां BF तुरसजाह L 11 *edd* पक्खरियं BF पत्थरहओ C पच्छियं
G पत्थियरह BF पसंडि From जयं to सुरं । 13 torn off in G L 12 BF पड्ढोअ
C पडरं L 13 A पत्थीणा BCF पच्छीणा E वूलवत्थम्मि L 14 C पव्वइ E पव्विद्धं
F पव्विद्धं *edd* पेरिअम् B पव्वो C पव्वो F पव्वो A om अ BCF य From अ to रितम् । 16
torn off in G BF पयाण L 15 C पच्छीण थूलं C पच्छीण L 16 C पव्विद्धं
F पव्विद्धं

एसो पवद्धहत्यो पत्यीणी तह य तेण पव्विद्धा ।

हयकामिणि किं वच्चसि पहम्मजलपज्जणमिसेण ॥ ११ ॥ [११]

पडिअपरेआ विहडिअपिसल्लएसुं च पंपुअं दीहे ।

पप्पीओ वप्पीहे पच्चूढो परिअली अ थालम्मि ॥ १२ ॥

पडिअं विघटितम् । परेओ पिशाचः । पंपुअं दीर्घम् । पप्पीओ चातकः । 5
पचूढो तथा परिअली स्थालम् । भोजनभाण्डमिति यावत् ॥ यथा ।

अपडिअपंपुअपिम्मं जीइ.समं भुत्तमेक्कपचूढे ।

तं किं परेअ षोच्छसि परिअलिपडिअं जलं व पप्पीओ ॥ १२ ॥ [१२]

पच्चुत्थं पडिवविए पद्दारो छिस्सणाङ्गुले ।

पम्हलपसरेहा केसरे पवसिअम्मि परिउत्थो ॥ १३ ॥ 10

पच्चुत्थं प्रत्युत्तम् । पद्दारो छिन्नलाङ्गुलः । पम्हलो तथा पसरेहो किञ्चल्कः ।
परिउत्थो प्रोपितः ॥ यथा ।

परिउत्थ चलसु काले केअइपसरेहणीमपम्हलिए ।

पच्चुत्थदुहा मरिही तुह दइआ चमरिअ व्व पद्दारा ॥ १३ ॥ [१३]

जीवाइ पडंचपडंसुआ य भल्ली पलासिपासाला ।

पत्तलपडुवइआ पत्तिसामिद्धं चेअ तिक्खम्मि ॥ १४ ॥ 15

L 1 From एसो to परेआ । 3 torn off in G C °हच्छो पच्छीणी C (P?) पव्विद्धा
B पव्विद्धा L 2 C °पज्जल° L 3 BF पयडिय° ACE पडिय° add °परेया ABIEFG
विहडिय° C विहडिय° BCF व G पपुय L 4 E वप्पीओ A °उ From पप्पीओ to °ली । G
torn off in G C पचूढो BF परिअलि A परियली ABF य C या धानि (sic, corr 2 hand)
L 5 C पडिय° B पिशाच L 6 C थाल । भोज° From यावत् to °से । 9 torn off in G.
L 7 C अपडिय° add °पंपुय° C जाड C °मेक° L 8 add परेय BF परियलि° C परियडि°
add °पडिय C च BF om व BF वप्पीओ L 9 A पच्चुत्थं C पच्चुच्छ A °ववए पव्वारो
C लगुले From गुले to काले । 13 torn off in G L 10 AE पवि° E °सयम्मि ABCF
°सियम्मि C परिउच्छो L 11 C पच्चुच्छ BF प्रल्लुं C प्रल्लुं C °लागुल C पम्हल्लो
L 12 C परिउच्छो L 13 C परिउच्छ बलसु BF केअइपसरहणीस° From सरहे° to °व
in पडुव° । 16 torn off in G L 14 C पच्चुच्छ° add इइया BF चमन्निय add च CF पद्दारा
L 15 E जीजाइ BF °पडुवया ACE °सुया BF °पासल्ला L 16 A °पडुवर्इया C । hd
°वडु° 2 hd °पड° E °पडुव° BCEF °वइया In G इइया is torn off AC पत्त° CF °सिदि°
ABCIEFG चय From तिक्ख° to ख° p 186, 1 2 torn off in G.

पडंचा तथा पडंसुआ ज्या । प्रतिभ्रुतिवाचकस्तु पडंसुआशब्दः प्रतिभ्रुत्शब्दभव
एव । पलासी तथा पासाला भल्ली । पत्तलं पडुवइअं पत्तिसमिद्धं एते त्रयो अपि ती-
क्ष्णार्थाः । पत्तलं कृशमित्यन्ये । पत्तल पत्रवद्वलमिति तु पत्रलशब्दभवम् ॥ यथा ।

महुमासे भमरोली वम्महवीरस्स धणुपडच च ।

5 सहयारमञ्जरी उया पत्तिसमिद्धा पलासि च ॥ १४ ॥

तद्वा रणाउ रिउणो पडसुअप्फालणो वि चालुक ।

पत्तलकोवो पडुवइपासालाहिं करोसि किं तुमयं ॥ १५ ॥

अत्र । पचित्तो दर्भः । पयरो शरः । इति पवित्रमदरशब्दभवौ । पल्लत्थो पल्लट्टो
पर्यस्त इति पर्यस्तशब्दभवौ । तथा पट्टइ पिवति । पगइ गृह्णाति । परइ भ्रमति ।

10 इति धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१४]

पच्चेडं पच्चवरं मुसले पग्गेज्जपहयरा शिअरे ।

पलहिअपुरोहडा विसमे परिअट्टो अ रजगम्मि ॥ १५ ॥

पच्चेड तथा पच्चवर मुसलम् । पग्गेज्जो तथा पहयरो निकरः । पलहिअ तथा
पुरोहड विपमम् । यदाह ॥ पलहिअ विपममसमं च पुरोहडं गदितम् ॥ इति ।

15 अत्र चतुरक्षरपकारादिशब्दप्रस्तावे उकारसहितपकारादिपुरोहडशब्दपाठो ऽर्थानु-
रोधात् । अन्ये तु पलहिअ पुरोहडं इत्यन्योन्यपर्यायतया आवृतमहीवास्तुवाचका-
वित्याहुः । यदाह ॥ आवरिअमहीवत्थु पुरोहडो पलहिओ तह य ॥ पुरोहडं
पच्छोकोडमिति तु सातवाहनः । परिअट्टो रजकः ॥ यथा ।

L 1 BF पडचा तथा पडसुआ ज्ञा C 'सुया C श्रुत्वा' edd 'सुया' edd 'श्रुत्वा'
L 2 C पड' edd 'वइय edd पत्त' L 3 From नित्यं to एण in उया । 5 torn off in
G BF 'वहुल' L 4 edd 'पडेव L 5 edd पत्त' CF 'समिद्धा C पलासव च
L 6 CG तद्वा BF पडसुय' C पडयप्फालणो From सुअ' to र in शर । 8 torn off in G
L 7 C करोसि BF तुमय L 8 BF पअरो CG शर Com पल्लत्थो G पल्लट्टो C पल्लट्टो
From ति to ड in पच्चेड । 11 torn off in G L 9 C पर्यास्त' B पिवति L 11
C 2 hd पच्चेड पच्चवर E गुणल C पग्गेज्ज' edd शिअरे L 12 ABCEF पल्लहिय'
G पल्लहिय' A 'पुरोडा edd परिअट्टो च A रजगम्मि C रजग' From गम्मि to ज्जो । 13 torn
off in G L 13 C पग्गेज्जो C पयहरो edd पल्लहिय BF पुहड G om यदाह । पलहिअ
विपमम् BCF पल्लहिय विपम अत्त' L 14 BFG इति च L 15 In G रसहित is
torn off edd 'पाठः अर्था' L 16 BF 'संधाच edd पल्लहिय BCF 'हडमिति अन्यो'
C आहृत' G om मरी L 17 C तदाह BF आचारिय' C आवरिय' G आवरिय' C 'महही
वच्छु' G 'वत्थु BF पल्लहयो G पल्लहड C पल्लहड L 18 G 'कोडमिति B नुत्ता सात'
edd परिअट्टो

परिभट्ट सिलापहयरपुरोहडाभो जल शईतूहा ।

सविलम्ब आणिज्जह सुन्दर मा कुप्पसु इमाइ ॥ १६ ॥

तुह गयाविसाराणपचेडखण्डिआ पलाहिआ वि रिउवप्पा ।

हयभडपग्गेज्जा हुन्ति पचवरपाणितुल्ल चालुक ॥ १७ ॥ [१५]

पडिसारपाडिसारा पडुआइ पडिच्छओ समए ।

पलिहस्सं पलिहाओ अ उदुदास्मि पयवई सेणा ॥ १६ ॥

पडिसारो तथा पाडिसारो पडुता । पडिसारो पडुरित्यन्ये । पडिच्छओ समयः ।

पलिहस्सं तथा पलिहाओ ऊर्ध्वदारु । पयवई सेना ॥ यथा ।

पलिहायत्यमिआए अपाडिसाराइ कह वि तुह विरहे ।

तीइ णिसा बोलीणा कह गोसपडिच्छए होही ॥ १८ ॥

तुह कुमरवाल पयवइदंसणमित्तेण थम्मिअ व्य रणे ।

रिउणो गयपडिसारा जाया पलिहस्ससठाणा ॥ १९ ॥ [१६]

एराडदुमे पंचंगुली अ घग्घरगलाम्मि पडिसाओ ।

पंफुल्लिअं गविदुम्मि पडिअरो चुल्लिमूलाम्मि ॥ १७ ॥

पंचंगुली एराडदुमः । पडिसाओ घर्घरकण्ठः । पंफुल्लिअं गवेपितम् । पडि- 15
अरो चुल्लिमूलम् ॥ यथा ।

पडिसाइल्ले पंचंगुलीसु किं कञ्चुअ गवेसेसि ।

पडिअरकम्मयरि तए वि कीस पफुल्लिओ शलेसु इमो ॥ २० ॥ [१७]

पडिसुत्ती पडिसूरो पडिसंतं चेअ पाडेकूले ।

पायवडणो परेवयपाडवणा पूअलाम्मि पहएल्लो ॥ १८ ॥

20

L 1 BF परियह C परिह G परियड C सिलाएहयपुरो G डौड C अजसईतहा BF नई
L 2 B लच G लव G पमाई L 3 G क्कडिया BCF डिया ead हिंया
L 5 G पाडिसारा पडिसारा BFG पडुयाइ AG पडिच्छउ BF पडछओ C पडुच्छओ
L 6 C om पजिहस्स G हस्स हाड ABEFG य C उइ G पपई C सेणो L 7 BF परिच्छओ
G च्छउ L 8 G हाड C हाआ अ L 9 BF पजिहायत्थिमिसाए CG हायच्छ-
निसाए G साउ वि L 10 C तार G सैसा C मोस L 11 ead थनिय C चा 2 hd ध्वा
L 13 E गुज्जीइ ABCFG ली य AG साउ L 14 A पपुल्लिय C फफु ead प्लिय
A गविदुम्मि E गचि C गविड पेडियरो ABEFG पडियते ABF, C 1 hd बुल्लि C मुज्जमि
L 15 B पचगुज्जी B परिसाओ G साउ BF पग्घरः कट G पग्घरि ead प्लिय
L 16 B बुल्लो C मुज्ज L 17 C 2 hd कडुअं G कंडुअं (?) L 18 BFG पडियर
C पडियर G, C 2 hd प्लिउ L 19 B परिसत ABCFG वेव L 20. BCF परेचय
EG पूअलाम्मि A पहएल्लो C 2 hd पहएल्लो

पडिहत्ती पडिसूरो पडिसंतं एते त्रयोऽपि प्रतिकूलार्याः । पडिसंतं अस्तमित-
मिति तु सातवाहनः । परेवयं तथा पाडवयं पादपतनम् । पहएल्लो पूपः ॥ यथा ।

पडिहत्ती पडिसूरे परेवयपरम्मि जो अपडिसंतो ।

पाडवयं पहएल्ला य तस्स दिज्जन्तु गामजवखस्त ॥ २१ ॥ [१८]

5 इन्द्रसुए पइहंतो लक्खारत्तम्मि पल्लवित्रं ।

पडिहत्ती वुड्डीए पडिहत्थपडिक्कया पडिकिदीए ॥ २९ ॥

पइहंतो जयन्तः । पल्लवित्रं लान्तारक्तम् । पल्लवित्रं पल्लवाकारमिति तु पल्लव
इवाचरतीति कियन्तसिद्धत्वाच्चोक्तम् । पडिहत्ती वृद्धिः । पडिहत्तो तथा पडि-
क्कओ प्रतिक्रिया । पडिहत्तो यचनमिति तु सातवाहनः ॥ यथा ।

10 तुमइ पडिक्कयकुसले पइहंतसरिच्छपत्तपडिहत्थि ।

पल्लविउल्लणिवसणा णामन्ति पडिहत्थअक्खमा रिउणो ॥ २२ ॥ [१९]

पंडवित्रं पांडवित्रं जलउल्ले पल्लवम्मि पत्थरिओ ।

पक्खडिअं पप्फुरिए जडे पलिहत्थो पडित्थिरो सरिसे ॥ २० ॥

पंडवित्रं तथा पांडवित्रं जलार्द्रम् । पत्थरिओ पल्लवः । पक्खडिअं पप्फुरि-
15 तम् । पलिहत्थो मूर्खः । पडित्थिरो सदृशः ॥ यथा ।

पत्थरिअसत्थरे वि इ पंडविए अंखुपांडविअसिहिणा ।

सा तप्पइ तुह पलिहय पक्खडिए सिहिपडित्थिरे विरहे ॥ २३ ॥ [२०]

L 1 C पडिसूरो CG एते त्रय प्रति° L 2. BCF om. तु C पहएल्लो. L 3. C पडि-
सूरो D परेवयं G परेवय L. 4. C पहएल्ला L. 5. A इन्द्रसुए BF पहंतो C पहंत
G पाइहंतो AB EFG विय. L 6 C हच्छी BF वुड्डीए E वुड्डीए G डड्डीए BF परिक्रया
A °कउ BF पडिक्कया. L 7 BFG पल्लविय C om. पल्ल° लन्ता° cdd. विय.
L 8 BF हत्थि CG °हच्छी C पडिहत्थो G °कउ L 9 C वडिक्कयो प्रतिबचनमिति
BFG om. तु L 10 BF परिक्रय° G पडिक्कम° B °कुराले C °पल्लपडिहत्थो BF °पडिपत्थि.
L 11 BCF उस्त° G °सणा ण पडि°. L 12 cdd विय (twice) E पल्लवम्मि C l. hd.
पच्छ° G °तिव L 13 G पक्खडिय ABCE F° डिय BF पप्फुरिय C पप्फुरिय E पप्फुरिय
B पडिहत्थो AG °हउ AG, C 1 hd पडिच्छित्त° G ससे L 14 cdd. विय (twice) C पच्छ°
G °रिउ. cdd °डिय L 15 G °हउ BF पडित्थरो C पडिच्छित्तरो. L. 16. C (F?) पच्छ-
रियसच्छरं BG °रिय° BCF °विय° G °विग्ग° L 17. G पक्खडि CG °पडिच्छित्तरे

पडिवेसो विकवेवे पचत्तरं चाडु परिहणं वसणे ।

परिहड़ी आयड्डी पडिहारीए पडिच्छिआ चेअ ॥ २१ ॥

पडिवेसो वित्तेपः । पचत्तरं चाडु । परिहणं परिधानम् । परिहड़ी आकृष्टिः ।
पडिच्छिआ प्रतीहारी । पडिच्छिआ चिरमसूता महिपीत्यन्ये ॥ यथा ।

किं परिहणं जलोक्षसि सयणे किं करसि कमलपडिवेसं ।

कुण्ड पचत्तरणित्तणे पडिच्छिए हिअयसल्लपरिहडिं ॥ २४ ॥ [२१]

पफिडिअं पडिफलिए पडोहरं पच्छिमडुणए ।

पडुवत्ती पडिसारी जवणीइ पसेवओ वम्भे ॥ २२ ॥

पफिडिअं प्रतिफलितम् । पडोहरं गृहपश्चिमाङ्गणम् । पडुवत्ती तथा पडिसारी
जवनिका । पसेवओ ब्रह्मा ॥ यथा ।

बाहपडिसारिदुउणं पडोहरे चन्दिमाइ पडुवत्तिं ।

कुणइ मणोपफिडिए तइ मुणइ दिणं पसेवअदिणं सा ॥ २५ ॥ [२२]

परिवाहो दुव्विणायम्मि पडिसंगं च कउहम्मि ।

रुहम्मि पंडरंगो पक्कग्गाहो अ मयरम्मि ॥ २३ ॥

परिवाहो दुर्बनयः । पडिसंगं ककुदम् । पंडरंगो रुद्रः । पक्कग्गाहो मकरः ॥ 15

यथा ।

तइ पंडरंगविसपडिसंगसमखन्ध कुमरवाल णिय ।

सासिअजए जइ परं पक्कग्गाहइयस्स परिवाहो ॥ २६ ॥ [२३]

- L 1 BF पडिवेसो A पचत्तरी BI पचत्तरं C पचत्तर A परिहणं L 2 C °पडि A आयडी
B आयडी C (F) आयडी G आयडी G परिहारी E पडिच्छिया ABCFG पडिच्छिया A चेअ
BF वेय C वेया L 3 BCF पचत्तर C 1 hd चाडु BF आयुधिः G आयुधिः
L 4 add पडिच्छिया CG प्रतिहारी C पडिं add पडिच्छिया. L 5. C °ल्लगि य सयं G कि
L 6 BF पचत्तरणित्तणे C पचत्तरं add. हिअयं G परिहडि L 7. E पडिं G पडिं
add पडिं E पडोहरण. L 8 BF जवणीइ A पसेवओ C 1 hd. G वड BF वनेया G वने
L 9 BF पडोहरणं add पडिं B om गृह C °गणं L 10 G वड. L 11. add. बाह
BF पडिसारिदुउणं C 2 hd वडिं CG पडिवत्तिं L 12 C °ककुदियं G ककुदियं.
L 13 BF रुहम्मि मणोपफिडिए BEFG पडिसंगं C पडिं BEI ककुदियं G कउहम्मि. L 14 C पडुवत्ती
BF पक्कग्गा (m) C पक्कग्गां ABEFG य A मयरम्मि L 15 BFG पडिसंगं C 2. hd
पडुवत्ती G मकरं C पक्कग्गां L 17 BF पडिसंगं पडिं C पडिसंगं G पडिसंगं C निव
L 18 add. सासिअं C om अज C (F) हरयण

परिलिअपडिछंदा लीरामुहा पच्छेणयं च पाहेज्जं ।

समुहागमणे पच्चुदारो पच्चोवणी चेत्र ॥ २४ ॥

परिलिओ लीनः । परिभरो लीन इत्यन्ये । पडिद्धदो मुखम् । पच्छेणयं पाहेज्ज । पाथेयमित्यर्थः । द्वावपि देश्यावन्योन्यपर्यायतया निबद्धौ । पच्चुदारो ५ तथा पच्चोवणी समुखागमनम् । क्रियाशब्दावेतौ । तेन संमुखागते पच्चुद्धरिओ पच्चोवणिओ इत्याद्यपि भवति ॥ यथा ।

लोअणचओरपच्छेणअन्तपडिद्धंदचन्दिमा कुणद्ध ।

हिअपरिलिआ वि पच्चुदार पच्चोवणीपरे दइए ॥ २७ ॥ [२४]

पच्चुहिअं पराहविए पडच्चरो सालसरिसम्मि ।

10 परिहायपरिच्छूढा शीणोक्खित्ता पडिक्खरो कूर ॥ २५ ॥

पच्चुहिअ प्रसृतम् । पच्चुअ प्रसृतमित्यन्ये । पडच्चरो श्यालप्रायो विदूषकादिः । परिहाओ शीणः । परिच्छूढो उत्क्षिप्तः । पडिक्खरो क्रूरः ॥ यथा ।

किं त छुहपरिहाओ परिच्छूढकरो पडच्चर रडेसि ।

अपडिक्खरपच्चुहिआइ गइहीए थणअओ होहि ॥ २८ ॥ [२५]

15 खेत्तसए परिवासो पयड्ढिओ तह पवड्ढिअए ।

पज्जत्तम्मि पहाइअमह खेत्ते पल्लवायपोरयया ॥ २६ ॥

L 1 *cdd* परिलियं C °पडिच्छद्दा BF पथेणयं E पच्छेणयं BF पाहिज्जं C 1 *hd* पाहिज्ज 2 *hd* इइ L 2 A पच्चु° C 1 *hd* पच्चुदो F C 2 *hd* पच्चुदारो G पच्चोवणी ABCFG चेत्र L 3 G °लिउ BCh परियरो G परियजो In G न्ये पडि° मु° is torn off BF परिच्छो C °च्छो BF पथेणयं G पथेणयं L 4 C पाहिज्ज *cdd* देश्यौ अन्यौ C (F?) °दारो G पच्चु° From द्वावे° to इत्या° torn off in G L 5 C (F?) °हरिओ L 6 C °णियो L 7 CG लायणपडर° G °णयतपरिद्ध° BF °द्ध BFG °चदिया C °वदिया L 8 *cdd* हियपरिनिया C (F?) °हार From पच्चु° to डिकत्त° 1 10 torn off in G B °रे देइ L 9 A पच्चु° *cdd* °हिय C °विये C 1 *hd* पडच्चरो L 10 C परिहाइपरिच्छा ABF °छुदा BF जीणो° C डिणणो° E ज्झीणो° B °खित्ता E कूरे L 11 G पच्चु° *cdd* °हिय C प्रसृत G प्रसृत C पच्चुय G पच्चुअ (?) B प्रसृत° CF प्रसृत° G प्रसृत° or प्रसृत° C पच्चरो From डच्चरो to करो 1 13 torn off in G L 12 B परच्छुदो L 13 B परच्छुद° C पडच्चर L 14 BCF °पच्चुरियाइ In G from पच्चु° to पयड्ढिओ p 191, 1 1 torn off C गइहीपयण-धउ 2 *hd* °धओ L 15 C परिहासो पयड्ढिओ 2 *hd* °उ A पवडिड *cdd* पवडियए L 16 BF पज्जत्तम्मि C पज्जत्तम्मि *cdd* पहाइयमह C खेत्ते A °चोरयया E °पोरयया

परिवासो क्षेत्रशयः । पयद्विभ्रो प्रवर्तितः । पहोइअ पर्याप्तम् । प्रभुत्वमित्यन्ये । प-
ह्ववायं तथा पोरयं क्षेत्रम् । वल्लवायं इति दन्त्योष्ठचादिरप्ययमिति गोपालः ॥ यथा ।

परिवास सालिपोरयगोवीदसणपयद्विभ्रमणो जं ।

ण शिएसि दिवा वि मिगे पहोइअं पल्लवायरक्खाए ॥ २६ ॥ [२६]

पञ्चाहिअपसासाए पंचावसपणावसा ।

पप्फोडिअं च पक्खोडिअम्मि सुरयम्मि परभाओ ॥ २७ ॥

पंचावसा तथा पणवसा पञ्चाधिकपञ्चाशत् । पप्फोडिअं पक्खोडिअं निर्द्वादित्य-
तमित्यर्थः । परभाओ सुरतम् ॥ यथा ।

रइपप्फोडिअ परभायलुद्ध वेसाइ देसु दीणारे ।

पञ्च वि पणवससमे पंचावसं पि मा खु पञ्चसमं ॥ ३० ॥ [२७] 10

पडिअलिपविरइआ तुरिय पुसम्मि पडिहत्थपोशिअया ।

पडिखंधं पडिखंधी जलवहणो मत्थयम्मि पवरंगं ॥ २८ ॥

पडिअली तथा पविरइओ त्वरितः । पडिहत्यो तथा पोशिओ पूर्णः । पडिखंधं
पडिखंधी जलवहनम् । जलमुद्यते जनेति जलग्रहनम् । इत्यादि । अन्ये जलवाह-
माह्वः । पवरंगं शिरः । उत्तमाङ्गवत् शिरोवाचकत्वेन नाय कवीनां रुढ इति 15
देशेषु नियतः ॥ यथा ।

अणपडिअलि पविरइअं अपोशिए कुण जलेण पडिहत्ये ।

पडिखंधे पडिखंधीणित्त किं कण्डुएसि पवरंगं ॥ ३१ ॥ [२८]

L 1 BF पयद्विभ्रो C पयद्विभ्रो G पयद्विभ्र From त to विभ्रं । 3 torn off in G BCF पहोइयं
L 2 C (F1) पल्लवायमिति B यमिति C (F1) एतो B इयोट्टपा° L 3 edd. पयद्विभ्र
C सणो G ज्ञ L 4 From शिमिति to तथा । 7 torn off in G edd पहोइय C रक्खा य
L 5 edd पंचाहिय° A पणा व पण° L 6 E पप्फो° edd डिअं डिअम्मि A भाउ
L 7 C पणपसा G पञ्चा From आगत् to सरते । 10 torn off in G edd डिअं C on
पहोइ° BF डिअं L 9 edd डिअं B परिभाय° C लुहा F लुहा L 10 C पणवसमे
BF पणवसमे G ल° G पण From समं to ओ त्वरितः । 13 torn off in G L 11 edd
पडिअलिपविरइया B तुण A पडहत्य° C पडिहत्त° E पडहत्त° edd पाणियदा
L 12 AC (F1) एथ B परिलंधी E वहाणा L 13 BF पडियली C पडियनी BG पडहत्यो
G श्लिअ From इत्थं to तयं । 16 torn off in G BCF एथ B अणवह B अणनति
I 15 B रुद्ध L 17 edd पडिअलि BCF रइय G रइय From न to स । 1 of next
page torn off in G C कण्डुए C हत्त L 18 BF शिरस C शिरसति The above is
D s reading BF कि

शागरमि पइद्वाणं रुक्खे पसुहत्तपरसुहत्ता य ।

पाणिअशिगमणमि अ परिहालो परिहलाविओ चेअ ॥२९॥

पइद्वाणं नगरम् । पसुहत्तो तथा परसुहत्तो वृत्तः । परिहालो तथा परिहला-
विओ जलनिर्गमः ॥ यथा ।

5 महिकप्पपरसुहत्तय गुरुभुअपसुहत्त तुह पइद्वाणे ।

घरपरिहलाविआ करिमदपरिहालेहि वृन्ति अफुसा ॥ ३२ ॥

अत्र पगुरण प्राचरणमिति प्राचरणशब्दभवत्वान्नोक्तम् । तथा । पञ्जरइ क-
ययति । पव्वायइ म्लायति । पल्हत्थइ विरेनयति । पलावइ नाशयति । पणामइ
अर्पयति । पयरइ पम्हुहइ स्मरति । पयल्लइ प्रसरति । पहल्लइ घूर्णति । पसाडइ
10 मृद्राति । पडुहइ क्षुभ्यति । पचारइ उपालभते । पच्चइइ पच्छदइ पदअइ गच्छति ।
पल्लइइ पल्हत्थइ पर्यस्यति । पउलइ पचति । पञ्जरइ पच्चइइ क्षरति । इत्येते
धात्नादेशेषूक्ता इति नोक्ता ॥ [२९]

पणअत्तिअं पयडिए इत्थीपणए पणामणिआ ।

परिवारिओ अ घडिए पुलोअणे पसवडकं च ॥ ३० ॥

15 पणअत्तिअ प्रकटितम् । पणामणिआ स्त्रीषु प्रणय । परिवारिओ घटित ।
पसवडकं विलोकनम् ॥ यथा ।

तीए रइसअस्स पणअत्तिअपसवडकलीलाए ।

कह लहसि गिहुरक्खर अणपरिवारिअपणामणिओ ॥ ३३ ॥ [३०]

L 1 C शागरमि Com हत्तपरसु BF परसुहत्ता C वृत्ता L 2 add पाणियं BF एणिय
add य C 1 hd G विड ABCFG खेय L 3 From पइद्वाण to रसुहत्तय । 5 torn off
in G B परसुहत्तो C 2 hd वृत्तो L 5 BF परसुहं G गुरुभुअं C गुरुभुअं C पइद्वाणे
G पइद्वाणे L 6 BCF विद्या In G आ is torn off B हल्लेहि From न्ति to व् 1 7
torn off in G BF अफुसा L 8 B C 1 hd FG पव्वायइ L 9 In G पयल्लइ प्रसरति
is torn off B पहल्लइ C पसाडइ L 10 G मृद्राति C (FG?) पडुहइ (FG पडु?) G पचारइ
add पच्छदइ B पच्चइइ G om पदअइ L 11 B पच्चइइ C पउलइ 2 hd पच्चइइ
BCF पञ्जरइ L 13 एणयं add न्तिय C 1 hd इच्छीं add णिया L 14 C 1 hd
G रिड add य C पुलोयाण BEF पुलोयणे G पुलोयण L 15 C पसअं G पययं add
णियं add णिया G रिड L 17 G पणयं add न्तिय L 18 G लहसि
BF गिहुरक्खर add वारियं G णिय

पव्वइसेल्लं वालमयकण्डए तरुणिआइ पडुजुवई ।

चिरसुअमहिशी परिहारिणी अ पडिअज्झओ उवज्जाए ॥३१॥

पव्वइसेल्लं वालमयकण्डकम् । पडुजुवई तरुणी । परिहारिणी चिरमसूता
महिषी । पडिअज्झओ उपाध्यायः ॥ यथा ।

पडिअज्झय तुह सीसो परिहारिणिदुःखाणदुल्ललिओ ।

पडुजुवईण णिमिच्चं पव्वइसेल्लाइ गुम्फेइ ॥ ३४ ॥ [३१]

पडिएल्लिओ कयत्ये भग्गे पडिरंजिअं चेअ ।

पज्जुणासरमुच्छुसरिसतिणाम्भि पडिअंसओ अ कम्मयरे ॥३२॥

पडिएल्लिओ कृतार्थः । पडिरंजिअं भग्नम् । पज्जुणासरं इक्षुसदृशं तृणम् ।
पडिअंसओ कर्मकरः ॥ यथा ।

पडिरंजिअपडिमाए किं रे पडिएल्लिआइ होइ फलं ।

पडिअंतय किं दिहो पीडिअपज्जुणासराउ उच्छुरसो ॥ ३५ ॥ [३२]

पडिसारिअं सुमारिए परिल्लवासो अ अमुणिअगइम्मि ।

वग्गीअयाम्भि पडिलगगलं वसन्तम्मि पउमलओ ॥ ३३ ॥

पडिसारिअं स्मृतम् । परिल्लवासो अज्ञातगतिः । पडिलगगलं वल्मीकम् । 15
पउमलओ वसन्तः ॥ यथा ।

L. 1. A पव्वय^० or पव्वय^० C पव्वय^० BF यान्तमण कडण ABCFG तरुणियाइ E त्रमणियाइ
A पडुजुवई G पडुजुवई B ०जुवई. L. 2 C वीरसुहय^० AG ०गुय^० *edd.* य A पडियज्जउ
BFG पडिअज्जउ C पडिअज्जओ C उपाध्याय BI यज्जाण L. 3 C पव्वयरोल्ल यान्तमय
All the four MSS BCFG read कडक (sic), D has काडुरु Perhaps ०काण्डकम् to be read ?
C वीरसुहय L. 4 BCF पडिअज्जओ G ०यउडाउ B om यथा L. 5 BCF पडिअ-
ज्जय C ०इ^० G ०जिउ L. 6 C पडिजुव^० C निमित्तं पव्वइ^० *edd.* ०सेल्लाइ L. 7. A पडिप-
ल्लिउ BF ०पडिअल्लिओ C 2 hd पडियल्लिओ G ०पेडिउ A कयटो BEI कयटं CG कयटं
BF ०ग्गे *edd.* ०रजिय ADFG थेय C थेय L. 8 C ०सरमुणु^० *corr.* 2. *hd.* A ०तरुणियाइ
BF ०निणं AB पडिय^० AG, C 2 *hd.* ०उउ ABCFG य C कम्मयरे L. 9 C पडियल्लिओ
G ०ल्लिउ *edd.* ०रजिय BF भय BI इक्षुपंसदृशदणं L. 10 G ०उउ L. 11 *edd.* ०रजिय^०
G पडोण^० *edd.* ०ल्लियाइ L. 12 C पडियंयय G पडियंतय BE ०पडिय^० C ०पडिय^० G ०पडिय^०
BF ०पज्जुणं B उउ^० BF ०रेसे L. 13 *edd.* ०सारिये C 1 *hd.* om अ सुमारिए पडि E पडिअ
edd. य F ०पुणियाय^० ABCFG ०पुणियाय^० A ०गदम्मि C ०गदम्मि L. 14 BF ०ग्गीअय^०
A वग्गीय^० G वग्गीयम्मि BF पडिअगगलं Between ०ग्ग and ०जे the whole passage from
०न्तियाओ to पाव्वसने (p. 195, 11-197, 8) is inserted in G A वरुणियाय BF पउपव्वज्जओ
AG ०ज्जउ L. 15 CG ०तिय G ०साणं. L. 16 G ०ज्जउ G om यथा

हियडसि परिज्जरासो पडमलए सुहय कथ्य जं तीए ।

पडिलग्गलं व अरई पडिसारिअतग्गुणाइ वट्टेइ ॥ ३६ ॥ [३३]

पवहाइअं पयट्टे पडिपिंडिअमवि पवुड्डम्मि ।

पच्चवलोको पाडचरो अ आसत्तचित्तम्मि ॥ ३४ ॥

- 5 पवहाइअं प्रवृत्तम् । पडिपिंडिअ प्रवृद्धम् । पच्चवलोको तथा पाडचरो आ-
सत्तचित्तः । चोरवाची तु पाटचरशब्दभयः ॥ यथा ।

पाडचरा तए सां पववलोको तुम सुहय तीए ।

असोसं पवहाइअरसाण पडिपिंडिओ चिअ सिरोहो ॥ ३७ ॥ [३४]

पंथुच्छुहणी जा सासुराउ आणिज्जए वहू पढमं ।

- 10 पञ्चुच्छुहणी पढमसुरा गुज्जहरे पलोट्टीहो अ ॥ ३५ ॥

पयुच्छुहणी श्वशुरकुलावयममानीता वधूः । पञ्चुच्छुहणी नवसुरा । पलोट्टीहो
रहस्यभेदी ॥ यथा ।

ए ह महपयुच्छुहणी पिज्जइ ता कह पलोट्टीहोहं ।

इअ कुलपयुच्छुहणी सासुअगइपुच्छिराण कुप्पेइ ॥ ३८ ॥

- 15 अत्र पडिअम्मिअ मखिटतमिति प्रतिकर्मितशब्दभवमिति नोक्तम् । परिवाडइ
घटयति । परिवालइ वेटयति । परिहइइ मृद्नाति । परिअलइ परिअलइ गच्छति ।
परिअतइ श्लिप्यति । परिसामइ शाम्यति । इति धात्वादेशोपूक्ता इति नोक्ताः ॥ [३५]

L 1 BF चासा C कच्छ C ताम् L 2 C च B अरइ G परिसाइतग्गुं BF चड्डेइ
C वट्टेइ G वट्टेइ L 3 BF पचवां cdl इय (G इय) C पनेइ G पवहे B पविपिं F पविपिं
cdl इयिम A पवुहम्मि E इम्मि G इम्मि L 4 ACFG पचव B पचच G लोको
BF पापाडचरो A पडचरो C पडचरो BCEF य A om अ BF विचम्मि L 5 cdl हाइय
cdl इयि B पचव CG (F?) पचव G लोको L 6 BF वित्त B चौर BF पाटचर
C पाचर G पाचर L 7 B पाडचरो B पचवलोको CG (F?) पचव BF मुहप G तीसे
L 8 C अन्नोन्न G अन्न cdl हाइय CG डिउ BF विय CG चिय L 9 A पयुत्थ
BF पल्लु C पयुच G पयुच्छु E सामुराड A सामुराड G हू (sic) AEG पडुम
L 10 B पल्लु G पल्लु or पञ्जु C 2 hd पयुच्छु BF गुज्ज C गुह 2 hd गुह
From पज्जो to एणी 11 torn off in G cdl य L 11 BF पल्लु C पल्लु-एणी
BF स्वसुर C ममनीता BF पल्लु G पल्लु L 13 BF न C हु BF महपल्लु From
ज्जइ to राण 14 torn off in G C ज्जइ ह L 14 cdl इय BF पल्लुहणी C 1 hd
पल्लु 2 hd पल्लु cdl सासुय L 15 BF पडिअमिय C यमिय G यमिय From
परिवाडइ to परिसामइ 17 torn off in G L 16 C घयति B परिवाल चेटयति BF मृद्नाति
C परिहअइ परिअलइ (2 hd परिअलइ) BF om परिअलइ L 17 BF शाम्यति B पूक्ता
om इति नोक्ता G नाविति

पयलायभक्तपरिभ्रष्टलिआ मोरपरिछिसेसु ।

कलकलिए पत्यरभक्तिभ्रं पडिशिभ्रंसरां च शिसिवत्ये ॥ ३६ ॥

पयलायभक्तो मयूरः । परिभ्रष्टलिभ्रं परिभ्रिद्धम् । पत्यरभक्तिभ्रं कोलाहलकरा-
णाम् । पडिशिभ्रंसरां रात्रौ परिधेयवद्यम् ॥ यया ।

पयलायभक्तसहस्रय तीव्र पडिशिभ्रंसरां इहायेति ।

5

पत्यरभक्तिभ्रमच्छुड परिभ्रष्टलिभ्रो सि चित्तेण ॥ ३६ ॥ [३६]

परिहारइत्तिआ रिउमईइ चूलाइ पासिपिच्छीओ ।

पारी दोहराभण्डे पाओ चके दिसाइ पाली अ ॥ ३७ ॥

परिहारइत्तिआ ऋतुमती । पारी तथा पिच्छी चूडा । पारी दोहनभाण्डम् ।
पाओ रथचक्रम् । पाली दिक् ॥ यया ।

10

पारीहत्यो पाभन्तरिओ पालीउ किं शिषसि गोव ।

चलपासिभ्र तुह पिच्छि लुणेमि परिहारइत्तिभ्रं महसि ॥ ४° ॥ [३७]

पावो सपे सवचे पाणो पाणाभ्रओ अ पुराई अ ।

रायणाम्मि पायलं पाउभ्रं हिमे पारयं सुराभण्डे ॥ ३८ ॥

पावो सर्पः । पाणो पाणाभ्रओ पुराई इत्येते त्रयः श्वपचार्याः । पायलं चतुः । 15
पाउभ्रं हिमम् । पारयं सुराभाण्डम् ॥ यया ।

L. 1 From पयलाय' to 'सो' । 3 torn off in G. A 'सस' E 'रत्' edd परिहइत्तिया
ABF 'छिनेव C 'छिनेव. L. 2 C 'कञ्जिकजेण A पत्यरभक्तिभ्रं BCFE 'भक्तिभ्रं
BCF 'छिपयण B, E 2. hd 'छिप' L. 3 C 'नारय' BCF परिहइ G परिहइ' edd.
'नियं B 'तुन BF पत्यर' C पत्यर' BF 'नित्य C 'नित्य From पत्यर' to 'ओ' [1. 16
torn off in G. L. 4 BF 'छिपयण C 'छिपयण. L. 5 C 'नार edd. 'मयसण
L. 6. C पत्यर' edd. 'भक्तिभ्र' BF 'छिपयण' edd परिहइ C 1. hd. G 'नित्य L. 7. C 'पासिपि'
edd 'द्विनिय From ध्या to एउम् । 9 torn off in G C 'नूला पारि' A 'नित्य (1)
L. 8 C 'पासि A शरत A एउ BCF पाउ BF पाउ A BCF य L. 9. BF 'पासि' C 'पासि'
edd 'द्विनिय BF 'नूला C 'पानी 2 hd 'पानीओ' L. 10 BFG, C 1 hd पाउ From य
to नारिया । 11 torn off in G. See note on p 193, l 14 L. 11 G 'निय BF 'पासिपि'
C 'पासिपि C 'मयसि BFG 'नियसि L. 12 C 'नार' edd 'पासिपि C 'निय BF 'पासिपि'
edd 'द्विनिय L. 13 G 'पाउ BF 'पाउ C 1 hd 'पाउ E 'पाउ C 1. hd 'पाउ G 'पाउ'
A om 'पा BCFEG य E 'पाउ' edd य L. 14 BF 'पासिपि C 'पासिपि ALG 'पासि C 'पासि'
L. 15 G 'पाउ G 'पासिपि B 'पाउ G om इत्य. BCF 'पासिपि L. 16 G 'पासि'
G 'पासि

पारयहत्यो पाणो पाणाभ्रयवाडयम्मि पुणइजुओ ।

पाउअपावयभीओ रत्तीए रत्तपायलो गाइ ॥ ४१ ॥ [३८]

पाडुंकी वणिशिविआइ पाइअं तुगडवित्यारे ।

पाणादी रच्छ्राए पाडुची तुरयमराडराए ॥ ३९ ॥

5 पाडुकी वणिशिविका । पाइअं यदनविस्तारः । पाणादी रथा । पाडुची
तुरगमएडनम् ॥ यथा ।

तुह विरहे पाडुकीजोग्गा सा पाइअं ए पावेइ ।

मल्हसि पाणादीछं तुमं तु पाडुचिअहरहिं ॥ ४२ ॥ [३६]

पायडमङ्गराए तह पामहा पायधस्तमलराम्मि ।

10 हत्यजुअलप्पहारे पाणाली पाहुणां च विकेज्जे ॥ ४० ॥

पायड अङ्गनम् । पामहा पादाभ्यां धान्यमर्दनम् । पाणाली हस्तद्वयप्रहारः ।
पाहुणां विक्रेयम् ॥ यथा ।

खलपायडपामइ मोत्तु पाहुणरइत्थिमात्तविरो ।

पाणालीइ हणिज्जइ हलिओ पिट्ठागयाइ जायाए ॥ ४३ ॥ [४०]

15 पारंकें सुरमाणायभराडे मग्गीकयम्मि पाउकं ।

पाउग्गो सब्भे पासणिओ पासणिओ अ सक्खिम्मि ॥ ४१ ॥

पारकें सुरामानभाणडम् । पाउकं मार्गीकृतम् । पाउग्गो सभ्य । पासणिओ
तथा पासणिओ सात्ती ॥ यथा ।

L 1 C °हच्छ्रो G पाणोयय° B पाणाअअ° C °वाडमि G °जुड L 2 BF पाओअअ°
G पाउय° BF °सावअ° C °पावअ° CG °भीड BCF °पाइलो L 3 A पाडुकी E पाडुकी
G पाडुकी च्छि° C °सिचि° cdd °याइ पाइय C °विच्छारे L 4 C पाणदी C °मडए
L 5 B पाडुकी BF व्रण° BFG °शिविका cdd पाइय B °पाणदी F पाणदी C पाणदी
L 7 B पाडुकी° G पाडुकीजाया C सा प पाइय BFG पाइय G नBF पावेइ L 8 CF पाणदीछ
BG पाडुचिय° C (F?) पाडुचिहयएहिं L 9 G पामहा G °धन° E °मन्निणम्मि°
L 10 E हत्थु° G हच्छ° BF °हुयल° G °जयल° C °पहारो B पाणाली G पाहुड A विकिज्जे
L 11 G अरण° । पामहा L 12 B पाहुणय L 13 G °पामहा BF पाहुणय°
G °रएत्थि° C °रहच्छ° C °विरो L 14 BF पाणालीइ C हणिइइइ हलिड L 15 C 2 hd
°पाणय° E माग्गी° L 16 E पाउग्गेस BF संभे BF पासणिओ पासणिओ य AG °ण्ड
A पासण्ड य G °ण्ड cdd य B सविदि C सक्खिनि L 17 G पारक C °पान° BF माग्गी°
C 1 hd माग्गी° G पाउको G °ण्ड (twice)

पासाणिआ खु पमाणं भज्जइ पासाणिएहि दिव्वं पि ।

पारंकयसद्धुभमे इअ पाउग्गेहि पाउकं ॥ ४४ ॥

अत्र पामरो कुटुम्बीति संस्कृतसमः । पाहुडं प्राभृतमिति प्राभृतशब्दभवम् ।
तथा पाडिकं पाडिएकं प्रत्येकमिति शब्दभवौ । पारइ शक्नोति । पासइ पर्यति ।
एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [४१]

5

पाउग्गिओ अ सहिए खलीणजुत्ताइ पाडिसिरा ।

पाहुहुओ पाडिहूए मालाए पारिहच्छी अ ॥ ४२ ॥

पाउग्गिओ सभिकः । द्यूतकारयिता । अन्ये तु सहिएं सोढमाचक्षते । यदाह ।
पाउग्गिओ ऽपि सोढः ॥ पाडिसिरा खलीनयुक्ता । पाहुहुओ प्रतिभूः पारिहच्छी
माला । पाडिहच्छी शिरोमाल्यमित्यन्ये ॥ यथा ।

10

पाउग्गिअ सारविउं पाडिसिरामणिअपारिहच्छीओ ।

पाहुहुअं पुण मग्गसि किमेस पडिहाइ तुह णाओ ॥ ४५ ॥ [४२]

पाउरणी कवचे पासावयपारावरा गवक्खम्मि ।

जो पिउहरा पइहरं रोइ वहुं पाडिअज्जो सो ॥ ४३ ॥

पाउरणी कवचम् । पासावओ तथा पारावरो गवाक्षः । पाडिअज्जो यः 15
पितृगृहात्पतिगृहं वधूं नयति ॥ यथा ।

पासावयप्पइओ वहुइ पारावरोवधिणए ।

रोमोग्गमपाउरणीइ पाडिअज्जो हुओ मलयपवणो ॥ ४६ ॥ [४३]

L. 1. G पासा^० ead 'णिया BFG 'णिएहि C दिव्वं L. 2 ead इय पाउग्गेहि.
L. 3 B कुटुम्बीति G om. प्राभृतमिति BF om प्राभृत ead भव . L. 4 BFG पाडिअकं.
L. 5. B एते. L. 6 BF पाउग्गि (sic) AG, C 1 hd पाउग्गिउ ead य L. 7. A पाहुहुओ
B पाहुहुउ F पाडिहुउ G पाहुहु A पारिहच्छी ead. य L. 8. G 'ग्गिउ ead सभिको
BF 'सारयिता ead सहियं From माचक्षते to दिव्यं 1 10 torn off in G L. 9. BF पाउग्गिओ
C पाउग्गिउ (2 hd. 'ओ) विग्ग सोड C दानिनं C पाहुहुओ C 2 hd पा^० BF प्रतिभूः
BF पारिहच्छी. L. 10. C 1. hd. पाडि^०. L. 11 From पाउ^० to 'म्मि 1. 13 torn off in
G ead 'ग्गिय BCF 'विय B पाउडित्तं ead 'णियं L. 12. BF हुय C हुय BF पारिण
L. 13 BF 'पाण गव^० C 'परोवण A गवक्खं L. 14. E पिउहरा From इ to वहु 1 17 torn
off in G AC बहु AC 'अज्जो E 'अओ L. 15 C मयात्तं C 'अज्जो, e 'अज्जो.
L. 17 BCF पासावय^० L. 18 G रोमु From गगनं to पट्टकम्मि 1 2 of next page torn
off in G. C 'अज्जो C 1 hd हुइ

गायत्र्या वीसामम्मि पाडिअग्गो अ पारुअग्गो अ ।

पारंपरो गिासिअरम्मि पारुअज्जो पहुंकम्मि ॥ ४४ ॥

पाडिअग्गो तथा पारुअग्गो विश्रामः । पारंपरो राक्षसः । पारुअज्जो पृथुकः ॥ यथा ।

5 रे हलिअ पाडिअग्गं कुण इरिहमपारुअग्गदाढ तुमं ।

पारंपरो व्व तिात्ति ण मससे पारुअल्लअसणम्मि ॥ ४७ ॥ [४४]

पालीहम्मं च वई मालीकयमाहु पारुहल्लं च ।

पालीवंधो अ सरे पायप्पहणो अ कुकुडए ॥ ४५ ॥

पालीहम्मं वृत्तिः । पारुहल्लं मालीकृतम् । पालीवंधो तटाकः । पायप्पहणो

10 कुकुटः ॥ यथा ।

लङ्कड जलार्हि गरुडो पालीवंधं च पारुहल्लोम्मि ।

पायप्पहण तुमं पुण पालीहम्म पि कुडसि दुक्खेण ॥ ४८ ॥ [४५]

पाडलसउणो हंसो पिगही खामा जले पिअं ।

पिंचू पिक्ककरीरे पिल्लं लहुपक्खिरूअम्मि ॥ ४६ ॥

15 पाडलसउणो हंसः । पिगही क्षामा । पिअं जलम् । पिंचू पक्ककरीरम् ।

पिल्लं लघुपक्खिरूपम् ॥ यथा ।

पाडलसउणायपिल्लय तुमयं मरुणडलम्मि मा वच्च ।

तथ्य अपिअये पिंचुअमित्तफले होसि पिअिहतणू ॥ ४९ ॥ [४६]

L 1 C गायत्र्या विसा° A वीसामम्मि CE पाडियग्गो add य (twice) C1 hd om पारुअग्गो
य 2 hd marginal note पारुअग्गो A पारु° E °अग्गो L 2, AB पारंपरो A °अरम्मि
BCEF °अरम्मि BF पारिअज्जो CE पारुअज्जो G पहुंकम्मि L 3 C पाडियग्गो From विश्राम
तो से 1 G torn off in G L 5 add हल्लिय पाडियग्ग BF इरिहमपा° C इन्दिम°
L 6 BF तत्ति C तिात्ति ण BF मससे G °सुसिणम्मि L 7 From वई to कृतम् । 9 torn
off in G L 8 BF वपो add य C सरे add य BF कुकुडओ C कुकुडए
L 9 C वृत्ति BFG °वधो C तटाक G तटाग L 10 C कुकुट, G लङ्क°.
L 11 G जयइ C जर्हि B गरुडो In G जर्हि गरु 13 torn off BFG °वध व C पारमल्ल.
BCF °ल्लोम्मि From हल्लो° to पाडल° । 13 torn off in G L 12 BF °हणे BF om पि
BF कडसि C कुडसि L 13 4 पाडल° C पाडल° G पिअो ABCFE पिअ G पिअ
L 14 B पिंचू E पक्क° G पक्क° E पिअह G पिल्ल B °रुअम्मि C °रुअयि L 15 In G पिअं
जलम् । पि 13 torn off BCEF पिअ G °करीर L 16 G पिल्ल L 17 BF पडल°
C पाडलि° L 18 C तथ्य अपिअि पिंचुअपिअे पि मित्त° BF अपिअे पिंचुअ° G om the
whole verse

पिंडी अ मञ्जरीए पिरिडी सउलीइ पिच्छली लज्जा ।

पिहुलं पिसुलिपिंछोलीओ मुहपवराभरिअतिरावज्जे ॥ ४७ ॥

पिंडी मञ्जरी । पिरिडी शकुनिका । पिच्छली लज्जा । पिहुलं पिसुली पिं-
छोली त्रयो ऽप्येते मुखमारुतापूरितवृषावाद्यथाचकाः ॥ यथा ।

रमिरं पिहुलेण सम पिंछोलिमुहीहि पिंछालिकराहिं ।

5

पिंडीहि पलोहन्तो अपिच्छलीपिरिडिलोल किं महसि ॥ ५० ॥ [४७]

पिअणं दुद्धे आणाइ पिणाई दाडिमम्मि पिंडीरं ।

उसापिपीलिआए अ पिप्पडा मक्कडम्मि पिंगंगो ॥ ४८ ॥

पिअणं दुग्धम् । पिणाई आना । पिंडीरं दाडिमम् । पिंडरयं इत्यन्ये । पि-
प्पडा ऊर्षापिपीलिका । पिंगंगो मर्कटः ॥ यथा ।

10

लिह पिंडीरं पिअणं पिएसु मा कुणसु पिप्पडासद्धं ।

जाव पिणाइं दिन्तो पिंगगमुहो ण एइ धणिमद्धो ॥ ५१ ॥ [४८]

वलकारम्मि पिणाओ पिअमा फलिणीइ पिंजिअं विहुए ।

पिलणं पिच्छलदेसे सही पिडच्छा गुदम्मि पिडंतं ॥ ४९ ॥

पिणाओ बलात्कारः । पिअमा फलिनी । पिंजिअ विधुत । पिंजिअयं इत्यपि । 15
पिलणं पिच्छलो देशः । पिडच्छा सखी । पिडंतं गुदः ॥ यथा ।

पिअमासामाइ इमाइ एस उअ पिंजिओ पिणाअपरो ।

पुरओ वि पिडच्छाणं पिडंतभरेण पडइ पिलणम्मि ।

L 1 (E) पिडि *coll* य C सउलेइ G सउली य C जिज्जा L 2 BF पिसुलि पिच्छो°
C 1 *hd* 'न सुजि पिच्छो' 2. *hd* पिसुलि AG 'नीउ C गुणवण' E 'पवभरिअ' ABCFG
'भरिय' BF 'बज्जो. L 3 B पिडन्ती G पिच्छिन्ती L 4 B सुसु° BF 'बाद्ध' Com वाच
L 5 BF रनिंय or 'अ C पिडानिपुराहिं G 'हीरिं C पिसुली' L 6 BIG हिं C पिडीहिं
G पन्नीयनी य पिच्छं BCF 'परिडि' BF महसि L 7 *coll* पियण B दुद्ध C दुइ F दुइ
C आणाइ L 8 *coll* 'जियण *coll* य C पिणाइ C पिगंगो L 9. *coll* पियण
B दुद्ध F दुइ C पिणाइ *coll* पिंडरयमित्यन्ये L 10 BF पिअमा G उसा° BF पिगंगो
L 11 *coll* पियण C पिप्पडा° L 12 BF पिणाइ C पिगणाइ C वलो BF पिगगा सुहे
C पिगगमुहो G पिगगुहो G पपइ धण° L 13 AG पन्° BF पन्° G पिणाउ ABCLP
पियमा G रिना ABFFG पिंजिय C पिंजिय विहुए L 14 A पिंजिअ B पिप्पजडेरो
C (F') पिच्छल° A पिच्छल° A प्परम्मि ACG रिंतं E पदत L 15 G पिणाउ *coll*
पियमा B फजिणी BEG पिंजिय C पिंजिय विहुए BF पिंजियविरयदि CG पिंजियविरयदि.
L 16 B पिडन्ती G रिंतं L 17 *coll* पियमा C om इमाइ BF पत थोअ *coll*
पिंजिउ G पिणाव° L 18 BEG पुरइ BF पिडच्छण G रिंत°

अत्र पिहडो पिठरः । पिउच्छा पितृप्वसा । इति शब्दभवौ । तथा पिज्जइ
पिबतीति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः । [४९]

पिंजरुडो भेरुण्डे जांकिचिष्पटिअयम्मि पिष्पडिअं ।

तरुण पिहोअरो पङ्कसुरे पिड्खउरा य पेंढा य ॥ ५० ॥.

- 5 पिजरुडो भेरुण्डः । वदनद्वयेपेतो भारुण्डाख्यः पक्षी । पिष्पडिअं यत्किञ्चि-
त्पठितम् । पिहोअरो तनुः । अत्र पिहुरोमो मीन इति पृथुरोमशब्दभवः । पिष्पण्ड
कययतीति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः । पिड्खउरा तथा पेंढा कलुपा सुरा ॥ यथा ।

पिंजरुडो व्व दुवयणो पेंढामत्तो सि पिड्खउरपिआ ।

सा तुइ विरड्म्मत्ता पिहोअरा पिष्पडइ शिचं ॥ ५३ ॥ [५०]

- 10 पिअमाहविपीणा पिकिचउरंसा पीढमुच्छुजन्तम्मि ।

पीई तुरण पीलुडुपीडरइआ य डडुचोरवहू ॥ ५१ ॥

पिअमाहवी कोकिला । पीणा चतुरस्रम् । पीढ इच्छुनिपीडनयन्त्रम् । पीई तुरंगमः ।
पीलुडुं दुष्टम् । पीवलं पीतमिति तु पीतशब्दभजम् । पीडरई चोरभार्या ॥ यथा ।

पीणउरपीइरोहे पीढठिआ पिकिखऊण पीडरई ।

- 15 पिअमाहविकालमुही पीलुडुं मसए पळिं ॥ ५४ ॥ [५१]

पुंढे वच्चत्ये पुंढो गत्ते पिउसिआइ पुष्पा य ।

पुत्यं मिउ मेले पुंपुअं च पुवाडपुष्पुआ पीणो ॥ ५२ ॥

L 1 BF पिहो L 2 B °पूना इति नोक्तः L 3 G पिजरुडो BF भारुडे
BF जांकिचि° A °पदि° ABCEFG द्वियव° cdd °दियं L 4 CG पिहोअरो L पेड° B °कवउरा
C 1 hd om पेंढा य 2 hd adds पिंजा after °खउरा BF पेडा E पेदा L 5 BF भारुडो
CG भेरुडो B °पते cdd पिष्पडिय L 6 C पेसुण्ड L 7. B °पूना इति C °पूनागिति
G °पूनामिति BCF नोक्तौ G पिड° BF पेदा CG पंग L 8 BF पिअभडो C पिज°
B दुवयणो CG पंग° BF पिड्खपिया CG पिड° C °पिया L 9 C तुइ विरड्म्मत्तो पिहोअरा
C 1 hd (G') शिचं. . L 10 cdd पिय° BF पीडुच्छु° A °जन्मि J 11 B पीइ
A पीइह° BE पीलुडु° OF पीलुडु° G om पीलुडु BF पीड° A °रहया E °रहया BCFG °रहया
ABF इडु° G दह° B °वार° E °रोरपाहू L 12 cdd पिय° B चउरअ F चउरस BF रुच्छु-
निपीडण° B पीइ G om पीई गुं L 13 G गुत C °ल पीमिति G पीडई थोचोर°
L 14 BF उरु° C °पीरह° BFG °विया C °दिया C °रई L 15 cdd पिय° C प्रम् G मसए
L 16 C पुएइ E पुएइ C 1 hd वच्छे 2 hd वच्छे G वच्छे B पुडो CE (1') पुएडो G मुड
BF पिसियाह ACG °सियाह E °सिया य A पुष्पा BF पुष्पा E पुष्पा G पुष्पा L 17 C पुच्छं
मउ I: पिचो BF पुष्पुअं C 1 hd पम्पुअ 2. hd पम्पुअं C 1. hd om पुष्पाइ 2 hd पुष्पाइ
G °इ

पुंडे इति शब्दो ब्रजेत्यस्मिन्नर्थे । पुंडो गर्तः । पुष्का पितृवृत्ता । पुत्र्यं मृदु ।
पुंपुत्रं संगमः । पुष्पाडं तथा पुष्पुत्रं पीनम् ॥ यथा ।

पुष्पाडखन्ध पुष्पुत्रमुत्र पुत्यालाव भसओ पुंडे ।

या सहइ पुंपुत्रमम्हं पइपुष्का पुंडसमगल्ला ॥ ५५ ॥ [५२]

तरुणाम्मि पुत्रंडो पेंडओ अ पवरे पुरिळो अ ।

असईए पुसाली अ पुसवत्तं पमोअहिअवत्ये ॥ ५३ ॥

पुत्रंडो तथा पेंडओ तरुणः । पेंडओ पद्य इत्यन्ये । पुरिळो प्रवरः । पुसा-
ली असती । पुसवत्तं प्रमोदहतवत्तम् ॥ यथा ।

पुसालिपुसवत्तं पुरिळपेंडय तुमं परिहिऊरा ।

मल्हसु पुत्रंडमज्जे सुहयत्तणागत्रिओ किमम्हेहि ॥ ५६ ॥

अत्र पुक्वरो सारस इति पुष्करशब्दभवः । पुंडइ पुंसइ पुसइ मार्धि । पुलोइ
परयति । इति धात्वादेशेपुष्का इति नोक्ताः ॥ [५३]

पुडइअपुंडइआ तह पेसुळीपेंडवालपेंडलिआ ।

पिराडीकए पुआइणिपूआओ पुण पितायगहिआए ॥ ५४ ॥

पुडइअं पुंडइअं पेसुळी पेंडवाल पेंडलिअं एते पञ्च पिण्डीकृतार्याः । 15
पिंडलइअं इत्यपि । पुभाइणी तथा पूभा पिगानगृहीता । पुभाइणी उन्मत्ता
दुःशीला जेत्यन्ये ॥ यथा ।

L. 1. BCF पुंडो G om पुंडो गर्ते BF पुष्का BCF पुष्क्रे L. 2 G पुंपुत्रं संगमः C पुष्पाड
BF तथा पुष्पुत्रो G पीन. L. 3 C पुष्पाड C पुष्काय IG पुष्काय G om पुष्प BCF पुष्पा-
लाव C I. hd प्याड G प्याड L. 4 C सहइ G सहयत्तं. L. 5. E तुमं परिहिऊरा
AG, C I. h I. पेंडइ ABCEP य (twice) L. 6 C पुसालि C पीन CG om. य ABEF य
BF पुसवत्तं G इत्त AE पमोय BFG त्रिय C परयति. L. 7 BF पेसुळी G पेंडइ
BF पिंडओ यद G पेंडइयद L. 8. G पुसवत्तं L. 9 G पुसवत्तं BF पुसवत्तं
C पुसवत्तं L. 10 C परिहिऊरा L. 11 C पुसुळी C इति पुष्काय इति पुसवत्तं
G om पुंडइ C पुष्पाड om पुष्पा. All MSS real पुसुळी. L. 12 G पुरिळो पिण्डी
G नीक्ता L. 13 ABFG पुंडइय C पुंडइय A पुंडइय E पुष्पा BCEFG इत्त Eत्त य
ABCFG वात्त A पिंडु G पेंडु edd इत्तया L. 14 E पिण्डी, A पुष्पा G पुसवत्तं
A पुष्पाड G पुष्पाड edd परिहिऊरा L. 15 edd पुंडइय BFG पुंडइय G om. पमोय
BF पेंडइयनी C वात्त G पेंडइय BF पेंडइय C पेंडइय G पेंडइय L. 16 E पिंडलइअ-
वत्ये (CG (F) पिंडलइअवत्ये BF पुष्पाली G पुष्पा C पुष्पायत्ता L. 17 C पेंडइय

पुंडइआ पेरुलीसहा पुडइअअपेंडवालकचा ।

अपुआइणी वि पूअ व्व तुहारिवह् रुअन्ति पेंडलिअं ॥ ५७ ॥ [५४]

पुरुहूओ घूए पुडइणी अ गालिणी पुलासिओ ऽगिगकणे ।

असुरे पुरिह्णदेवो उकराठाए अ पुरुपुरिआ ॥ ५५ ॥

- 5 पुरुहूओ घूकः । पुडइणी नलिनी । संस्कृते तु पुटकिनीशब्दं केचिदेव निव-
भन्ति । पुलासिओ अगिकणः । पुरिह्णदेवो अक्षरः । पुरुपुरिआ उत्कण्ठा ॥ यथा ।

पुरुहूअपिए काले पुरिह्णदेवारिविरहिआ राही ।

मवणपुलासिअतत्ता पुडइणिसयणे करेइ पुरुपुरिअं ॥ ५८ ॥

अत्र पुलअइ पश्यतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५५]

- 10 आसीइ पुरिह्णपहाणा पूणी पिचुलया करी पूणो ।

पूरी वायगभगडे पूअं दाहिअम्मि पूरणं सुणे ॥ ५६ ॥

पुरिह्णपहाणा अहिदंष्ट्रा । पूणो तूललता । यन्मध्यात्सूत्रतन्तुर्निसरति । पूणो
हस्ती । पूरी तन्तुवायोपकरणम् । पूअं दधि । पूरणं भूर्पम् ॥ यथा ।

पूअअपूरीपूरणपूणीहि जे जिअन्ति ते वि वरं ।

- 15 खुत्तपुरिह्णपहाणो मरसि अल गारुडेण शरपूण ॥ ५९ ॥ [५६]

पूरोड्डी कज्जवए पूंडरिअं पेसणं च कज्जम्मि ।

पेह्णिअमवि पीडिअए पेअलं पेज्जलं पमाणम्मि ॥ ५७ ॥

L 1 *edd* पुडइया G पेरुलीसहा *edd* पुडइय° BCF अपिड° *edd* 'वाल' C 'कवा G 'करा
L 2 BF अपुइणी G पूय व्या C मुहारि° BF देडु° BCF न्निव° L 3 A पुर° G 'हूड C पूअओ
edd य A पुण° AG, C 1 *hd* 'सिउ BI 'अगिग° L 4 ACL य AFG 'गिया
L 5. G 'हूड B नलीणी C 'केचिदेव L 6 BF मुज्जा° G 'सिउ BI पुरुपुरिया
L 7. BF पुरुहूओअपिए C 'हूय° *edd* निरहिया L 8 *ell* 'पुजासिय° BI पुडइणी°
C पुडइणि° *edd* 'रिय L 10 A पुरिह्ण° In G पुरि° पूणी is torn off C पुणी
L 11 C पूरी A पाचण° A पूअ BCEFG पूय BCF1G दहियम्मि L 12 In G एणी मू° is
torn off. B यन्मध्या° B 'ननु C (1') 'तनु G 'न and then torn off to दया *mel* 1 13
L 13 BCF शूर्प° L 14 G वयययणीपूरणपू° BCF जियति C से थि L 15 1 rom एणी
to पेज्जलं 1 17 torn off in G C मज्जति यं गा° BCF नर°. L 16 ABI पूराड्डी C पूराड्डी
BI कज्जवण C वरा° 2 *hd* उडडा° BF पुडरिय ACE पुडरिय L 17 E पेह्णियम° ABCF
पेह्णियम° BF पीडिअण C E पीडियण *edd* पेअलं G पेज्जलं पमाणम्मि

पूरोट्टी अवकर । पूडरिभ तथा पेसण कार्यम् । पेक्षिभ पीडितम् । पेआलं
तथा पेज्जल प्रमाणम् ॥ यथा ।

पूरोट्टिमपेआल पेसणभरणहिज्ज घल्लसु सखेत्ते ।

दारिहपेक्षिभ अपेज्जलकणिसेहि जह अत्थि पूडरिभ ॥ ६० ॥ [५७]

पेरिज्जं साहिज्जम्मि पेच्छओ दिट्ठमित्तआहिलसिरे ।

६

पिच्छम्मि पेहुणं पेंडलो रसे गोवयम्मि पेंडारो ॥ ५८ ॥

पेरिज्ज साहाय्यम् । पेच्छओ दृष्टमात्राभिलाषी । पेहुणं पिच्छम् । पेंडलो
रस । यदाह गोपाल ॥ पेहुणपेंडलशब्दो पिच्छे च रसे च बोद्धव्यो ॥ पेंड-
लो अरस इति तु अकारप्रलेपो मूढानाम् । पेंडारो गोप । पेंडारो महिपीपाल
इति देवराज ॥ यथा ।

10

सिहिपेहुणावयसो पीणो पयपेंडलेण पेंडारो ।

यम्महकयपेरिज्जो भत्तयहारीण पेच्छओ जाओ ॥ ६१ ॥ [५८]

पेंडोलीपेरणपेंडधवा कीलोद्धठाणखग्गेषु ।

पेडइओ कणावणिए पेसणआरी अ दूईए ॥ ५९ ॥

पेंडोली क्रीडा । पेरण ऊर्ध्वस्थानम् । अत्र । पेडइ पश्यति । पेसण क्षिप- 15
ति । एतो धात्वादेशेषुक्ताविति नोक्तौ । पेंडधवो रङ्ग । अत्र । पेंडइ प्रस्था-
पयति । अयं धात्वादेशेषुक्त इति नोक्त । पेडइओ कणादिविप्रेता वणिक् ।
पेसणआरी दूती ॥ यथा ।

L 1 BFG पूरोट्टी C पूरां B पुडरीयं C (P) पुडरिये C 1 11 अणत्त 2 11 अणत्त
In G from पणत्त to अपपञ्जन? 1 1 torn off (E) पञ्जीय B पेक्षिय BCF पयानं
I 3 B पूरादि C (1') पूरादि BCF पयानं BE पणत्तजिज्ज (पणत्तआलहिज्ज पल्लमु BE स
कणत्त I 4 BE दारिहाय्यिय G यपञ्जत्त BE रज्जिमाह G गहि (2 1) अप्पिट्ट From
रिय to दमात्रा 1 7 torn off in C (पुड cII) लिय I BE पेक्षिय B साहिज्जानि
A पणत्त BE पिच्छत्त I पेच्छया I 6 B पणत्तिय A पणत्त BE पेडलो I पिहत्त
BE रसे A पडात्त BCF पिहत्त I 7 B साहाय्यं C पिच्छत्तया BE निज्जाण BE पत्त
BE पिहत्त C पिहत्तानां I 8 BF वादय्या BCF पिहत्त In G from पणत्त to महिपी
1) torn off I) BE पडात्त गत्त पिहत्त C पत्त I 9 यथा (नग्गत्त) I' torn
off in G L 11 BE गिहू BE पणत्तण पडात्त C पिहत्त L 12 C 1 11 पेणत्त
I 13 BE पडात्त (पिहत्त BE पणत्तया F कान्नाय्य C आह BCF 'हाण'
I 14 I पेणत्तया ACG इव BE कणत्तणत्तिय C कणत्तणत्तिय (c) From पणत्त to पणत्त
1 1' torn off in G ABEEG य B पणत्त I इणत्त I 15 BE पडात्त BE पत्त
L 1 B नि नि गत्त BE पणत्तया C पणत्त From यत्त to गत्त I 1 of text page torn off
in G B पूना इ नात्त I 1' C पडात्त 2 hd 'यो BE 'पडात्त

पेडइअधुअपेडोलिलम्पडो पेरणं कुणसि कीस ।

ए विणा पेसणआरिं हयन्ति कज्जाइ पेडधवहत्य ॥ ६२ ॥ [५६]

पोट्टं उअरे पोच्चं सुकुमारे जूहणायगे पोंडो ।

काचम्मि होइ पोत्ती गामपहाणम्मि पोआआओ ॥ ६० ॥

5 पोट्टं उदरम् । पोच्चं सुकुमारम् । पोंडो यूथाधिपतिः । पोत्ती काचः ।
पोआओ ग्रामप्रधानः ॥ यथा ।

त पोच्च तणुपोट्टिं मेळ्ळिअ पोआअपोंड शिअधरिणि ।

हालिअमहिला एअं रमसि ए त मुणसि पोत्तिमशिभेअं ॥ ६३ ॥ [६०]

दुत्यम्मि पोसिओ पोशिआ य सुत्तभरिअम्मि तकुम्मि ।

10 पोअंडो मुक्कभयम्मि पोउआ करिसअग्गिम्मि ॥ ६१ ॥

पोसिओ दुःस्थः । पोशिआ सूत्रभृत्कुः । पोअंडो मुक्कभयः । पण्ड इत्यन्ये ।
पोउआ करीपान्तिः ॥ यथा ।

हालिअजालिअपोउअधूम दहूण पोशिअ चइअ ।

पोसिअवरिणी हेत्त उअ पोअडा शिसाइ अहिसरइ ॥ ६४ ॥ [६१]

15 पोआलो वसहे पोअंतो सवहम्मि पोत्तओ विसरो ।

पोलिअपोहणपोरच्छा सोशिअलहुअमच्छपिसुरोसु ॥ ६२ ॥

पोआलो वृषभः । पोअतो शपथः । पोत्तओ वृषणः । पोलिओ सौनिकः ।
पोहणो लघुमत्स्यः । पोरच्छो दुर्जनः ॥ यथा ।

L 1 BCF पेडइयं C धूअविडोलिं BF पेडोलिं L 2 BFG पेसणआरिं C आरिं य
BCF कज्जाइ From कज्जाइ to मारम् । 5 torn off in G BF पेडं C हेच्छा L 3 A पोंड
E अर्रे A एअ A जहणां BF पाडा C पोंड L 4 A पोहाइ E उ L 5 BF पोट्टो
In G not quite legible L 6 From आओ to त्यम्मि । 9 torn off in G
L 7 BF, C 2 hd पोहि BF मिळ्ळिअ C मेळ्ळिआ पाआअ B नियपरणि C (F') णियं.
L 8 BCF हाणियं ह्य C रमहिलसि BF न BCF नेयं L 9 C दुच्छमि AG पोसिड
edd पाणिया BCFG om य cdd भरियम्मि BF तकुमि From म्मि to पोउआ । 10 torn off
in G L 10 BF पोउया In G करिं not legible L 11 In G पोसिओ not legible
from दु स्थ to पोउआ । 12 torn off BCF दुस्थ BCF पोणिया B सूत्रभृत्कुं C (F') भृत्कुं
C 2 hd भृत्तकुं B पंद L 12 BF पाउआ L 13 BF होणियं C जालिपोउअ
G जालियपोउय धूम वं is torn off C दहूण BF पोणिया BCF चइय G चअइ L 14 cdd
पोसिय B परणी C उय From उअ to पालिअ । 16 torn off in G C णिसोइ सरइ
L 15 BCF वसहे A पोअणे (?) E सअरम्मि A पात्तड L 16 BF पोरियं CEG पोलियं
A पोरया cdd सोणियं C लघुमच्छं EG जण्यं BF मत्थं L 17 G पोत्तड In
G पानिओ सौनि is torn off BF गौनिक C गौनिक

तं रे पोहणगन्धि सपोत्तपोभ्रालड व्व रमिऊण ।

पोरच्छकम्म पोलिअ इरिंह पुण कुणसि पोअते ॥ ६५ ॥ [६२]

पोइअपोअइआ गिहयारिलया पोइओ अ कन्दुइए ।

पोलच्चा खेडिअभू कुसुम्भरत्तम्मि पोमरयं ॥ ६३ ॥

पोइआ तथा पोअइआ निद्राकरी लता । पोइओ कान्दविकः । खद्योत इत्य- 5
न्ये । पोलच्चा खेडितभूमिः । पोमरं कुसुम्भरत्तं वखम् । अत्र पोइइ व्याहर-
तीति धात्वादेशोपूक्तमिति नोक्तम् ॥ यथा ।

पोइअचुएटणमिसओ पोअइअवणम्मि पोइअघरिल्ली ।

पोलचछेत्तकएते छपोमरा पेच्छ अहिसरइ ॥ ६६ ॥ [६३]

॥ अथानेकार्याः ॥

10

दरिअकवमेसु पक्को पत्तणामिसुफलयपुड्डेसु ।

पइअं भच्छिअचक्केसु पप्फुअं दीहउड्डिअन्तेसु ॥ ६४ ॥

पक्को दृप्तः समर्थश्च । पत्तणं वाणस्य फलं पुड्डुधेति व्यर्थम् । पइअं भर्त्सितं
रथचक्रं च । पप्फुअं दीर्घमुद्गीयमानं च ॥ [६४]

वइजवणीसु पडिह्णी पउणो वणारोहणिअमभेएसु ।

अइसोहन्ते भग्गे पिअंवरए पक्कणी चेअ ॥ ६५ ॥

15

पडिह्णी वृत्तिस्तिरस्करिणी च । पउणो व्रणप्ररोहो नियमभेदधेति व्यर्थः । पक्-
णी अतिशयशोभमानो भग्नः प्रियंवदधेति व्यर्थः ॥ [६५]

• L. 1. G पोयान्णड BE, C 2. hd. च. L. 2. *edd* पोलिअ. L. 3. BCEFG पोइयपो-
अइया A परि° G अरि° AG पोइउ E पोइओ C *om.* अ ABEFG य A कडुइए BF कयंडुइए
E ईए. L. 4. *edd.* खेडियभू A कुसुभं E कुमुभं A छेमरयं G रअं. L. 5. *edd.* इया
twice B करि G पोइउ. B पद्योत. L. 6. BFG पोलच्चा C ओ BF धटित°
L. 8. CG पोइय° C पुटण° CG मिसड CG अइय° *edd.* पोइय°. L. 9. BF पोलचयंत्त°
C खेत्त° C रई. L. 10. *om.* A. L. 11. ABCEFG अरयं C पत्तणमिसु° BF पुल्लोसु°
L. 12. *edd.* पइयं ABCFG भच्छिय° E भथिय° AG पप्फुअं E पप्फुअं BF उड्डीयंतेसु
ACG उड्डियंतेसु. L. 13. BFG वाणस्य C द्वयर्थः *edd.* पइयं. L. 14. G पप्फुअं°
L. 15. E *om.* वइ BCF चइ° ABFG पियम° C पियना°. L. 16. G भग्गे चंवरए (sic)
ABCF वेय C 2. hd. चय. L. 17. BCF वृत्तिन्नि° G व्रणप्ररोहो L. 18. B पोभ°
B रथे (sic).

गायरसविरलमग्गेसु पइड्डो गरागुहासु पब्भारो ।
कोकिलजारेसुं पंसुलो पउत्थं घरप्पवसिएसु ॥ ६६ ॥

पइड्डो ज्ञातरसो विरलं मार्गधेति व्यर्थः । पब्भारो संवातो गिरिगुहा च । पं-
सुलो कोकिलो जारश्च । पउत्थं गृह प्रोषितं च ॥ [६६]

5 वइविवरे तह मग्गे दुस्सीले कण्ठदीणारे ।
कण्ठच्छिद्दम्मि तहा य दीणणाए पएरो अ ॥ ६७ ॥

पएरो वृत्तिविवरं मार्गो दुःशीलः कण्ठदीनाराख्यभूपणभेदः कण्ठे विवरं
दीननादधेति पठ्यर्थः ॥ [६७]

लहुपिठरम्मि पडुल्लं तह चिरकालप्पसूअम्मि ।

10 पत्तड्डो गायव्वो बहुसिक्खिअसुन्दरेसुं च ॥ ६८ ॥

पडुल्लं लघुपिठरं चिरप्रसूतं च । पत्तड्डो बहुशिक्षितः सुन्दरश्च ॥ [६८]

असहणासमत्यएसुं च पच्चलो पक्कणो चेअ ।

पव्वज्जो गहसरसिसुमिएसु गरासत्थरेसु पत्थारी ॥ ६९ ॥

पच्चलो तथा पक्कणो असहनः समर्थधेति द्वात्रपि व्यर्थः ॥ पव्वज्जो नखः शरो

15 बालमृगधेति व्यर्थः । पत्थारी निकरः प्रस्तरश्च ॥ [६९]

कणासे सेए पलसं पीडिअपाडिअभीरुसु परदं ।

पडुत्थी बहुदुदाए पारीहारिणीए अ ॥ ७० ॥

L 1 A नाय° BEF गुणगुहासु A पत्तारो L 2 G °जातेसुं C पंगुने C पउत्थं G °प्यं
L 3 G परड्डो BF सपात C गिरिगुहा सपातश्च L 4 C पउत्थं L 5 BCF थइ°
L 6 C 1 hd °छिपिंमि ACG य L 7 C पररा य BI दुग्गीं C दुग्गीं C °भे
L 8 BF om वीं L 9 F °पिठरं BCF पडुल्लं G °सूअम्मि L 10 G पत्तडी
L नायप्यो C 1 hd °थो G वट्ट° BF बहुसिक्खियसु च L 11. BF पटुल्लं C पडुल्लं C लट्ट°
BG वट्ट° D °तिक्षितं L 12 C °समच्छामसुं BF om च G परवणो पक्कणो ABCF चय
L 13 C (A) पव्वज्जो C गणपच्छरेसु पच्छारी L 14 BF (G) पव्वज्जो C पव्वज्जा
C नख L 15 BFG गानं C पच्छारी G सरतरश्च L 16 old पीडिय° BCF °पडिय°
A °भीरुसु E °भीरसु G °भीरसु L 17 A पडुत्थी BF पंडरथी C पडुत्थी G पडुत्थी G वट्ट°
A °दुत्ताम C °दुत्ताम ABCFG च

पलसं कर्पासफल खेदश्च । परद्धं पीडितं पतितं भीरु चेति त्र्यर्थम् । पडत्थी
बहुदुग्धा दोहनहारिणी चेति द्वयार्था । अत्र परीह भ्रमति क्षिपति चेति धात्वादेशे-
पृक्तमिति नोक्तम् । [७०]

पइरिक्कं च विसाले एगन्ते तह य सुसाम्मि ।

परिहच्छं पडुमसूसु भीअभगोसु पडिसिद्धं ॥ ७१ ॥

पइरिक्क विशालमेकान्तं भून्य चेति त्र्यर्थम् । परिहच्छं पटुर्मन्युश्च । पडिसिद्ध
भीतं भग्न च ॥ [७१]

पयलाओ हरसप्पेसु परिअभंतो गिसिद्धभीरूसु ।

दाथायड्डीमहिंसीसु पयड्डीणिपारिहड्डीओ ॥ ७२ ॥

पयलाओ हरः सर्पश्च । परिअभतो निपिद्धो भीरुश्च । हाःस्या प्रतीहारी । 10
आकृष्टिराकर्षणम् । महिषी सामान्योक्तापि चिरप्रसूतेह गृह्यते । एषु हाःस्यादिषु
त्रिष्वर्थेषु पयड्डीणिपारिहड्डीशब्दो । यदाह गोपालः । ॥ पयड्डीणी स्यात्प्रतीहारी ।
आकृष्टिः परिहड्डी पयड्डीणी चेति विज्ञेया ॥ ॥ हाःस्या च पारिहड्डी आकृष्टिः
पारिहड्डी स्यात् ॥ इति च । गोकुलप्रकरणे देवराजस्त्वाह । परिहारिणी-
पयड्डीणिपडिच्छिआ पारिहड्डीए ॥ [७२]

वइमुक्खेसु परिअडी पहेरायं लाहरोसवेसुं च ।

पडुआलिअं पडुकयपरिताडिअधारिएसुं च ॥ ७३ ॥

L 1 C कर्पासं B खेदश्च B परिद्धं C परद्धं F परिद्धं C भीरुश्चेति BF पडत्थी C पडत्थी
G बहुदुग्धी L 2 BF बहुदुग्धा B हारीणी C परीअइ BF om क्षिपति L 3 G पृक्तः
CG नोक्त L 4 E om च BF सुस वि C सुसामि 2 hd नि G सुसं
L 5 ABF परिहत्थं C पडिहत्थं BF पडुसूसु E पडुं A मणूसु C 1 hd मणूसु 2 hd मणूसु
G मणूसु B परिपिद्धं C (F?) सिद्धं L 6 G कात BI परिहत्थं C पडिहत्थं BF पटुर्मन्युश्च
or डुं BF पडिं L 8 C पइलाओ AG लाड BF परिअभंतो A पर्युत्तो G परं C गिसिद्धं
B भीरूसु L 9 A वाह्यं B C E F G दास्यां C (F?) यडां G यडां E महिषी G पयडिं
C (F?) पयड्डीणीं C हत्थीओ I हड्डीओ G हड्डी A ड L 10 C पइलाओ G लाड
B निरुध BF दास्यायन्दी C दास्या G दास्या L 11 B कूपिं B om वि BF दास्यां
C दास्यां G दास्यादि L 12 BF om त्रिष्वर्थेषु C विज्ञापेयु BC पयडिं I पयड्डीणिं
G यन् B पारिहविणिं P हड्डीणिं C रडिं BF om शब्दां BF पयन्दी C निं G हं
L 13 B आकृष्टि परिहड्डी G परिडी BF डं C निं G हं BFG दास्या C दास्या BCF व
B हन्दी (twice) B ष्टं G om आकृं पारिं L 14 cdd स्यादिनि G om च G गोपालं
C प्रकारेण B हारीणीं L 15 B पयन्दीं CG हं BCF पडिविषया G विष्टया
BF हदन्दीं L 16 C 1 hd सुक्खेसु cdd परियडी C 1 hd ज्ञोहं 2 hd भायं
L 17 E पडुं cdd न्जिय B पडुं cdd षडयं G धाडिएसुं च ।

परिअडी वृतिमूर्खश्च । पहेणय भोजनोपायनमुत्सवश्च । अत्र । पन्नालइ
झावयति द्वादयति च । पयल्लइ शिथिलोभवति लम्बते च । पम्हुसइ विस्मरति
प्रमृशति प्रमुष्णाति च । पक्खोडइ विकोशयति शीयते च । पलोडइ प्रत्यागच्छति
पर्यस्यति च । पडिसाइ शाम्यति नश्यति च । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ता ।

5 पडुआलिअ पट्टकृत ताडित धारित चेति त्र्यर्थम् ॥ [७३]

परिहुत्तवट्टविअपालिएसु पडिअग्गिअं चेअ ।

पविरंजिओ अ भणिओ सिण्डिअ कयणिसेहे अ ॥ ७४ ॥

पडिअग्गिअ परिमुक्त वर्धापिते पालित चेति त्र्यर्थम् । पडिअग्गिअ अनुव्रजित-
मिति तु अनुव्रजिधात्वादेशसिद्धम् । पविरजिओ क्षिअ कृतनिषेधश्च । पविरजिओ
10 भम इति तु भञ्जिधात्वादेशसिद्ध ॥ [७४]

सरहे वग्घमि अ पक्कसावओ पासमच्छिविरुवेसु ।

पालो सुण्डिकजुसेसु भत्तउच्छूसु पाऊ अ ॥ ७५ ॥

पक्कसावओ शरभो व्याघ्रश्च । पास अक्षि विशोभ च । दन्तकुन्तयोरपि पासं
इच्छन्त्यन्ये । पालो शौण्डिको जीर्णश्च । पाऊ भक्तमिच्छुश्च । स्वार्थे के पाउअ
15 इत्यपि ॥ [७५]

L 1 BCF परियडी G पडि° BCF वृति° C °मुख° G °मूल° BF पन्नालइ C पघालइ
G पन्नालइ L 2 C पयल्लइ B सिथि° BFG लम्बते G पम्हसइ L 3 BF om च
after °ष्णाति C विकोशयति C पल्लोडइ L 4 C o 1 पर्यस्यति च G डिसाइ (6 c)
BF पडिगाइ B om च B °वृत्ता L 5 BF पट्ट° ell नियं BF पट्टकृतं C पडु°
I G BI परिमुत्तं C परिमुत्तं AF °वट्टनियं B °वट्टनियं C (F?) °वट्टनियं 2 hd °इ°
G °वट्टनियं AE पडियं ABCEF °ग्गियं From पडि° to °सहे अ । 8 written twice in C
A चय BI चय C°चय य C°चय L 7 ABF °रजित C परि°रजित 2 hd °ओ C°पविष्मिअ
F पवि° G °रजित CEG य ABFG C 2 hd भण्डिअ B सिण्डिअ य C (F?) °इअ A कयणिसेहे
E °ण्डि C°ण्डिसेहे ABCFG य L 8 G परि° edd °ग्गियं C वाट्ठा° In G पालित
tw ce edd °ग्गियं C च अट्टु° L 9 C °दशे तिअ BE पडि° G °रजित C परि° G °रजित
I 10 B भंजिअ° CG °तिअ L 11 BF यथनि ABEG य C न AG °वड
C पाउनिअ° A विरवेणु BI° विरवेणु C° विरवेणु G विरुपणु I 12 A मुंडि° C मुकुडि
मुलणु F भक्तयो उच्छूसु C उच्छूसु E पाआ ABCLEF य L 13 In G शारभो ग° 15
torn off B शरभो BF पाग BF दड्डुत्तं C °पि एणमण्डनियं L 14 C गौडि° B शौडि°
C भक्ता° In G विच्छुअ is torn off F भत्त इच्छुअ BCF पाउअनिरयाव G पाउअनिरयाव

चच्चपडुसु पाडुको विष्णुअपडिसारएसु पालप्पो ।

हंसे विसे अम्बुजे पाडलो दुवारतिरिएसु पासल्लं ॥ ७६ ॥

पाडुको समान्मभनं पदुश्च । पालप्पो विष्णुतः प्रतिसारश्च । पाडलो हंसो वृ-
पभः कमलं चेति त्र्यर्थः । पासल्लं द्वारं तिर्यक् च ॥ [७६]

पुत्रकयकम्मपरिणाइआहेडअपीडिएसु पारदं ।

तुल्लगिसेहे सरिसे समुआचारे अ पाडिसिदी अ ॥ ७७ ॥

पारदं पूर्वकृतकर्मपरिणाम आखेटकः पीडितश्चेति त्र्यर्थम् । पाडिसिदी स्प-
र्धा सदृशः समुदाचारश्चेति त्र्यर्थः ॥ [७७]

पाडुंगोरी विउणो मज्जासत्तम्मि दढवईए अ ।

मसउम्मत्तेसुं पिप्पओ अ पिचुंपूणिआसु पिउली अ ॥ ७८ ॥ 16

पाडुंगोरी विगुणो मद्यासक्तो दृढकृतावेष्टना च वृत्तिरिति त्र्यर्थः । यदाह ॥
पाडुंगोरी च वृत्तिर्दीर्घं यस्या विवेष्टनं परितः ॥ पिप्पओ मशक उन्मत्तश्च । पि-
उली कर्पासस्तूललतिका च ॥ [७८]

गराडुतिशाचीरिघम्मेसु पिह्लिरी पिप्परो विसे हंसे ।

वज्जाविसेसविवहोसु पिहंडो वग्घसीहया पुल्ली ॥ ७९ ॥ 15

पिह्लिरी गराडुस्तंजं तृणं चीरी चर्मश्चेति त्र्यर्था । पिप्परो वृपभो हंसश्च । पिहं-
डो वाद्यविशेषो विघर्णश्चेति त्र्यर्थः । पुल्ली व्याघ्रः सिंहश्च ॥ [७९]

L 1 BF वचनं C वचनं From डुको to विसे । 2 torn off in G C विष्णुअ C 2 hd
E विष्णुअ C पडिपरा L 2 A निसुजे E अम्बुजे In G जे पा दुवार is torn off BEF
दुवारं E तिराम्गु BF पासल्लं L 3 BG पाडुको B समान्नं om पदुश्च From अ to प्रति
torn off in G B हंस वृभश्च कमलं L 4 From मज्जा to रदं । 5 torn off in G C त्र्यर्था
B तिर्यक्. L 5 BF परिणयं AC इयं E इदं A पाण्णु BF पीडण्णु F पारदं
L 6 E उल्लं C समुदा G समुदा BF, C 1 hd वारं ACEG य C सिद्धि From पाडि to
री । 9 torn off in G edd य L 8 त्र्यर्थं read all MSS L 9 E रागी रि A एणो
B पद्म From ग to दनं । 12 torn off in G ACE य L 10 BF मज्जाउम्भं C 2 hd
आम्म ABG पिप्पउ edd य (twice) C पुणि edd यासु L 11 B मज्जा C (F) कृन्वे
BF ना व वृत्तिरिति C वृत्तिरिति B द्वयं (sic) L 12 B वृत्तिरियं (sic) C वृत्तिरीये F वृत्तिरियं
(?) G एन B पिप्पउ B मशक From उन्मत्तश्च to द्विती । 16 torn off in G L 14 BF गुडु
L गुडु C वीरि 2 hd वारं BF पिह्लरा L 15 BF विघर्णित्तविराणेणु C 1 hd वरा
C विरतेणु L 16 C गराडुस्तंजं C वारी In G from चर्मश्चेति to दुद्विन । 1 of next page
torn off C त्र्यर्था L 17 B विगोपश्च

तरुणोम्मत्तपिसल्लेसु पुत्र्याई वयणाविन्दुसु पुडिंगं ।

पूसो हालसुगेसुं पेडा भित्तीदुवारमहिशीसु ॥ ८० ॥

पुत्र्याई तरुण उन्मत्तः पिशाचश्चेति व्यर्थः । पुडिंगं वदनं विन्दुश्च । पूसो सातवाहनः शुकश्च । पेडा भित्तिर्द्वारं महिषी चेति व्यर्था । केचित्पेडशब्देन महिष-
5 माहुः ॥ [८०]

खण्डवलएसु पेंडं पोत्रो धवरुक्खलहुअसपेसु ।

अस्सिणामासोसवए अपूअए तह य पोअलओ ॥ ८१ ॥

पेंडं खण्डं वलयश्च । पोत्रो धववृक्षो लघुसर्पश्चेति व्यर्थः । पोत्रो बाल इति तु
पोतशब्दभवः । पोअलओ आश्विनमासोत्सवो ऽपूपश्च । यदाह । भर्ता मुडे ऽपूपं
15 यत्र गृहीय्याः करात्समादाय । आश्वयुजे पोअलओ स उत्सवो ऽपूपभेदश्च ॥ पो-
अलओ बालवसन्त इत्यन्ये ॥ [८१]

॥ अथ फादिः ॥

फग्गू महुच्छरणो फलही ववणी फसुलफंसुला मुके ।

फरओ फलयम्मि अ फंसुली अ गोमालिआए अ ॥ ८२ ॥

15 फग्गू वसन्तोत्सवः । फलही कर्पासः । फसुलो तथा फंसुलो मुक्तः । फरओ
फलकः । फंसुली नवमालिका ॥ यथा ।

किं रे फरोसि फरयं फलहीलयहत्य फंसुलहिरी अ ।

फग्गुम्मि फंसुलिषणे खलन्ति कामफसुला सरा सेत्य ॥ ६७ ॥ [८२]

1. L 1 A तरुणोम्मत्तं C ० गुम्भ E ० णोत्तं C पुत्र्याई D पुई B वयणाविन्दुसु E ० विन्दुसु BF पुडिंग
C पुडिंगं E पुडिंग L 2 E हजे A ० सु From लसुं to र 1 4 torn off in G. BF पेडा C पेडु
महिशीदुवारं L 3 C पुत्र्याई B द्वयं BF वदनं विन्दुश्च । पूसो सातवाहनं विन्दुश्च । पूसो सातं शुं
L 4 BF पेडा C पिडा BF भित्तिद्वार C ० द्वारं B व्यर्थः From केचित् to पोत्रो 1 8 torn off
in G BF ० पेडं C ० रपडं L 6 E ० बलएसु BF ० हुं पेड पोड E ० रुक्खलहुयं
L 7 E ० ये य पूअए ABCF अपूअए BF तह अ C पोअलओ. L 8 B पेडं C ० सर्पश्च om
द्वयं From द्वयं to अश्वयुजे 10 torn off in G B जान L 9 B ० नउ C (F) आश्विनं
L 10 B गृहीय्या. B पोअओ स ओत्सवो CG ० नउ B अपूपं From अ to नियाए 1 11 torn
off in G L 11 B वानं L 12 om A L 13 A फग्गु BF फग्गु महुच्छरणे पवणी
पवणी C पवणी E पवणी BF फंसुला C फंसुला L 14 E फरओ 1 फरउ E फलयम्मि
add य BF फंसुलिषणं अ (sic) D फंसुली AEC य नियाए य L 15. From फलही to
लहिरी L 17 torn off in G. C कार्पास. BF फसुलो C फंसुलो BF om तथा BF फसुलो
C फंसुलो L 16. B फंसुली. L 17. C किं BF फरोसि C फरयि BCF फसुलं add य
L 18. C फग्गु In G फंसुला सरा सेत्य is torn off

फलिञ्चारी दुब्वाए फसलिअफसलाणिञ्च कयविहूसे ।

फंससओ लयभेए फिक्की हरिसभिं कारिमे फिपं ॥ ८३ ॥

फलिञ्चारी दुर्वा । फसलिओ तथा फसलाणिओ कृतविभूपः । फंससओ लताभेदः । फिक्की हर्षः । फिपं कृत्रिमम् ॥ यथा ।

फंससयमालफसलाणिओ अ फलिञ्चारीआफसलिओ अ ।

फिपगहिलो जणाणं विरइअ हासं जणइ फिक्किं ॥ ६८ ॥ [८३]

फिडो वामणए फुका मिच्छा केसवन्धरो फुंटा ।

फुकी रजई फुरिअं च णिन्दिए फुंफुआ करीसग्गी ॥ ८४ ॥

फिडो वामनः । अत्र । फिडइ फिडइ भ्रश्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । फुका मिथ्या । फुंटा केशवन्धः । फुकी रजकी । फुरिअं निन्दितम् । 10 चलितदीप्रयोस्तु स्फुरितशब्दभवमेव । फुंफुआ करीपाणिः ॥ यथा ।

संकेअफुकिअहरे फुकाफिडं पिअमफुरिअफुंटां ।

दुं विओअफुंफुअतत्ता तरुणी सुहाइ व शिवुडा ॥ ६९ ॥

अत्र फुडइ फुडइ भ्रश्यतीति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८४]

फुल्लंधुओ अली फूओ लोहारे दलिहए फेळो ।

माउलवहूइ फेलाया वरुणे फेणवंधफेणवडा ॥ ८५ ॥

फुल्लंधुओ भ्रमरः । फूओ लोहकारः । फेळो दरिद्रः । फेलाया मातुलानी । फेणबंधो तथा फेणवडो वरुणः ॥ यथा ।

L. 1. *edd.* फलियारी E दुब्वाए *edd.* 'नियं' From लाणिञ्चारी to हरिं । 2 torn off in G. ABCEF 'णिया BF कयविहरो. L. 2 A फंससउं From भिं to निञ्चारी । 3 torn off in G. L. 3. *edd.* फलियारी G जिड G 'णिउ. L. 4 CG (F?) फिपं From यथा to सलां । 5 torn off in G. L. 5 C I. hd G 'णिउ BCI य G उ *edd.* फलियारिया° *edd.* य. L. 6 CG (F?) फिपं G 'गहिलो *edd.* विरइयं BF 'हासो BF फिक्किं C फिक्किः (sic) L. 7. BF फिडं C फिडो E वामणए BF 'वधणे G 'वधणे L. 8. B रजयी *edd.* फुरिय ABF कुंकया CEG कुंकया L. 9 BF फिगो C फिडइ for फिडइ CG भ्रश्यति. L. 10 BF फुडा BFG 'वधः *edd.* फुरिय. L. 11 G कुंकया L. 12. *edd.* सकेयं BF 'शुफियं CG 'फुकियं B1 'पिडि C 'पिडि *edd.* पियमफुरियं B 'फुड. L. 13. BCF निओयं G विउयं BF कुंकयं C 'कुफयं G 'कुंकयं BF णियुडा C णियुडा G णियुडा. L. 14. BF कुडइ for कुडइ CG भ्रश्यतीति BF 'ति इति C एतो धाल्वा°. L. 15. AG 'पुड E 'पुओ ACG फुड BF फुओ G न्नाहारे C दलिहन्नां 2 hd. 'हउए L. 16 E 'वहुइ C वरुणे वंधं G फेणवंधं BCF 'फेणवडा L. 17. C फुल्लं G 'पुड F 'पुओ BF फुओ G पुड G फेलाया L. 18 G फेणरणी C om तथा फेण G तथा फेणवंधः.

उथ फेलायाइ मुहं फेलावडदिसाइ फेळ्णफूअहरे ।

फुल्लंधुओ व्य चुम्बइ एस गए फेणबंधदिसमक्के ॥ ७० ॥ [८५]

फेळ्णुसरां पिलरो उग्गमम्मि फोसो भयदरवे फोंफा ।

फडमहिभोगफरोसुं फली अ लिङ्गम्मि उसहे अ ॥ ८६ ॥

- 5 फेळ्णुसरां पिच्छिलो देशः । फेळ्णुस इति पतनार्थः । क्रियाशब्दो ज्यम् । स यदा अधिकरणासाधनस्तदा फेळ्णुसरां पिच्छिलो देशः । यदा तु भावसाधनस्तदा फेळ्णुसरां पतनमुच्यते । एवं च । फेळ्णुसइ । फेळ्णुसिऊण । इत्यादयो द्रष्टव्याः । फोसो उद्गमः । फोओ इत्यन्ये । फोंफा मीपयितुं शब्दः ॥ यथा ।

भूद्धत्तफोसकाले तरुणि दहूण करइ तह फोंफं ।

- 10 जह फेळ्णुसरो खलिअं धरेइ धुत्तो शिअम्बम्मि ॥ ७१ ॥

॥ अयानेकार्थाः ॥

फडं सर्पस्य सर्वशरीरं फणथ । फली लिङ्गं वृषभश्च ॥ [८६]

जुत्तमलिरोसु फंसरामह सारे थासए अ फसलं च ।

फेसो डरसव्भावेसु मुक्कवित्थारिएसु फोइअयं ॥ ८७ ॥

- 15 फंसरां युक्तं मलिनं च । फसलं सारं स्थासकश्च । अत्र । फंसइ विसंवदति स्पृशति च । फुसइ मार्टि भ्रमति चेति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । फेसो वासः सद्भावश्च । फोइअयं युक्तं विस्तारितं च ॥ [८७]

फोडिअयं राई धूमिअं च सीहाइरक्खणाविही अ ।

बंधो भिच्चे वओ वदे वण्वलिअ्या सुहडपीणा ॥ ८८ ॥

L 1 BF आअय C उथ फेलायाइ G 'वयदिसाइ G 'फूय° L 2 CG 'धुड C थ B वुरइ G दुचइ BF गए चचदिस' G 'बंध° L 3 C फोसो G फोसो A भयदा° CG फोंफा E adds here ॥ अयानेकार्थाः ॥ L 4 BF 'महिभग' C गफ्णुफ्णु BEF फज्जि cdd य BF जिगिभि cdd य L 5 B पिच्छिलो BCF फेळ्णुसराण इति C पातनार्थं L 6. G 'सए L 7 C फेळ्णु° B घ्या L 8 G फोंफ BF फोफो C फोफो G फोफा C भाप° G 'यितु L 9 G भूद्धत्त° G तरुणि C 'णि न ह° F दहूण cdd फोफ L 10 cdd खलिय C धरिएण B णिअरवि C (F') णिअरवि G णियवम्मि L 11 on A L 12 G तदस्य सर्वं गतीरे. L 13. ABFG य C फज्ज वा L 14 E फोसो BCF फोइअय AEG फोइअय L 15 B मज्जिण G फासज्ज BF वराइ L 16 C वरइ CG (F?) फोसो L 17 B फोइअय. L 18 C फोइअय FG फोइअय cdd धूमिय C 'वित्त cdd य E adds here ॥ अथ वादि ॥ L 19 Some of the MSS constantly confound व with व or व in the beginning of the best words of thisarga. This will not be noted in detail B निच्चे BF वणे E वदे A 'वज्जिया BCFG 'वज्जिया E 'वज्जिया G मुट्ट° B सुहडपीणा

फोडिअयं राजिका धूमितं । शाकादि । रात्रावटव्यां सिंहादिरत्ताप्रकारश्च ॥

॥ अथ वादिः ॥

बंधो भृत्यः । बन्धो वर्धः । बण्डो सुभटः । पितेत्यन्ये । बलिभो पीनः ॥ यथा ।

कासणिअबंधय तुमं गड्डीए चइअ बन्धकम्माइं ।

रे बलिअयप्पघरिणिं जेपन्तो लहसि झत्ति फलं ॥ ७२ ॥ [८८]

बंधोल्लो मेलयए व्वाडो दाहिणाकरम्मि ।

वहलं पङ्के हासम्मि बकरं वद्धओ अ तउवट्टे ॥ ८९ ॥

बंधोल्लो मेलकः । बव्वाडो दक्षिणहस्तः । वहलं पङ्कः । बकरं परिहासः ॥

वद्धओ त्रुपुट्टाख्यः कर्णाभरणविशेषः ॥ यथा ।

वव्वाडग्गहणद्धणे वन्धुरबंधोल्लयम्मि तुज्झ पिए ।

चलवद्धयाण मयमयवहलिअआलीण बकर भरिमो ॥ ७३ ॥ [८९]

बप्पीहबंधंशीओ चाअयहालाहलेसुं च ।

तुमुले वमालवोला य वव्वरी केसरयणाए ॥ ९० ॥

बप्पीहो चातकः । बंधशी । स्वार्थे के बंधशिआ । हालाहलः । वमालो तथा
वोलो कलकलः । वव्वरी केशरचना । अत्र बप्पीहवमालवोला दन्त्योष्टयादयः 15
कैधिदिप्यन्ते ॥ यथा ।

सा बंधशि व्व तप्पइ तुह विरहोम्हाइ लुलिअवव्वरिआ ।

वप्पीहवोलघणधशवमालकाले वि खेअ शिव्वाइ ॥ ७४ ॥ [९०]

- L 1. CG फोडिय L 2 om A G वादि L 3 C वध्र G वट्ट. G वनिउ
L 4 cdd कासणियं cdd चइय G कम्माइ L 5 BG वज्जियं G (F') वज्जियं
B घरिणि CG (F') घरिणि C मयसो B ज्जत्ति L 6 BF मन्वअय्य AC मन्वअय्य
AB (G') वचाडो C 1 hd वचाडो 2 hd वचाडो L 7 B वल्लं A वक्करं च C चउउ २ hd
ओ G वउउ cdd य A तउवट्टे BF तओवट्टे C तउवट्टे G तउवट्टे L 8 BFG वचाडो
C वचाडो C वेहन्न L 9 BG वउउ C (F') वउउओ BF वपुणख्य C त्रुपुणख्य
L 10 BG वचाडं C (F') वचाडं G वधुरं C तुम्भ L 11 C वल्लं G वल्लं BCF ज्जियं
G ज्जिया L 12 AG एण्ड BF वाययं A चाअय्यं CG चाययं CG रत्ताणु
L 13 E तुमले A वव्वरी BF वव्वरी G वव्वरी BF वव्वरी L 14 cdd शिवा (G शजाहन्ना
G वेमानं L 15 G कलहन्न BF वव्वरी G वव्वरी G om अय B हेमानं C दन्ती
BG टप्पा L 16 B दिट्ठणं L 17 BCF च G निरहोम्हाइ cdd लुलियं BF व्वण-
रिया C वव्वरिया G वव्वरिया L 18 BFG एय CD खेउ C (G') शिवा

उच्छुसमतिरे वरुअं गोकमलेसुं वइल्लवंभहरा ।

वलवट्टीवहुराणा सहिअसिधारा सिवाइ वहुरावा ॥ ९१ ॥

वरुअं इत्तुसदृशतृणम् । वइल्लो बलीवर्दः । वंभहरं कमलम् । वलवट्टी सखी ।
व्यायामसहेत्यन्ये । वहुराणा खड्गधारा । वहुरावा शिवा । अत्र वरुअबलवट्टि-
५ शब्दौ दन्त्योत्थादी कैश्चिन्निवद्धौ ॥ यथा ।

कत्थुच्छु कत्थ वरुअं वंभहरं कत्थ कत्थ वहुराणा ।

वलवट्टी कत्थम्हं वइल्लवहुरावसइ कत्थ तुमं ॥ ७५ ॥ [९१]

वप्फाउलमइउरहे हडे वलामोडिवलमड्डा ।

वहुमुहब्रालयवाउल्ली खलवणिउत्तपुत्तिआसुं च ॥ ९२ ॥

10 वप्फाउलं अतिशयोष्णम् । भवाप्पाकुले अपि वृत्तेर्गायं वाप्पाकुलशब्दभवः ।
वलामोडी तथा बलमड्डा बलात्कारः । बहुमुहो दुर्जनः । अत्र । बज्जरइ
कथयति । वडवडइ विलपति । एतौ धात्वादेशेषूपक्ताधिति नोक्तौ । तथा वाहिं
बहिरिति शब्दभयत्वान्नोक्तम् । बालओ वणिकुपुत्रः । वाउल्ली पञ्चालिका । अत्र
वप्फाउलवाउल्लीशब्दो केपांविहन्त्योत्थादी ॥ यथा ।

15 भमरिसवप्फाउलिआ बहुमुह वाउल्लिअ ध्व तुसिहक्का ।

ए वलामोडीजोगा बालय पेम्मं खु हराइ बलमड्डा ॥ ७६ ॥ [९२]

विग्गाइविआया जुअदो कीडा वीलओ अ ताडङ्के ।

असणम्मि वीअओ वीजमलणावलयम्मि वीअजमसां तु ॥ ९३ ॥

L 1 E अच्छु C उच्छुसमतिरे E वरुय C वइल्ल L 2 G वलवट्टी BF सहिहियासिं
Cसिहियासिं L 3 BG वल्ली L 4 BF व्यायासनहं BI वहुधारा Bसिवा G वरुय
I 5 C दन्तो ed1 एयादी L 6 BF कत्थुच्छु C कच्छुउच्छु G कच्छुच्छु C कत्थ
वरुय BF क्क for वरुअ BI हर कत्थ रवहुराणा C कच्छ कच्छ वहु L 7 BF वल्लम्हं
C कच्छम्हं G कत्थ अहं BI कइल्ल G om सइ C कच्छ L 8 BCF वप्फाउल E वप्फा
G वीजि BF वीजमड्डा L 9 C ऐल E वीजिउत्त edd पुत्तियासुं L 10 B वप्पा
C (I) वप्पा B यामं C अनाप्पकुले अपि वृत्तेर्गायं BF वाप्पाकुल CG om वाप्पाकुल and
भद, they have only शब्द L 11 C वज्जरइ BI वुहो कीजि । L 12 ति वडं नि
torn off in G BF वडइ C वडवडइ L 13 G वारिगिति G वानउ In G पुत्र । वाउल्ली प
is torn off L 14 BF वप्फाउल्लीगश्चै C वप्फाउल्लं G वप्फाउल्लीवाउल्लीग and then torn
off to ए ध्व । 15 L 15 DCF एया BCF वप्पाउल्लिया B बहुमुह BI वल्लि C वल्लिया
य BI वल्लिक्का L 16 C न 2 hd व. om व C वाउल्ल L 17 ABEL वियया
C I hd वियया 2 hd वियया AE वुहो A वीजउ BF विययो C वीजया L 8
L 18 BF वीयया ऐजय विय

विग्गाई । स्वार्थे के विग्गाइआ । तथा विआया युतौ कीटौ । यदाह ।
यौ कीटौ संलग्नौ भ्रमतो विग्गाइआ ख्यातौ ॥ यस्तु । विग्गाइआ विआया ।
इत्यभिमानचिह्नद्वये सति विग्गाइआ चलचित्तेति व्याचष्ट उदाहरति च । यथा ॥

जहिमं तिरो वईए गुलुगुञ्जिअ गोविआ पुलोएसि ।

विग्गाइआइ काहिसि काय उह कामयासाण ॥ ७७ ॥

इति । स महासाहसिकः । यदभिमानचिह्नेनैव स्ववृत्तावुदाहृतम् ॥ यथा ॥

सम्भावसंदिआओ शिअ चिअ सगयाउ होज्जाह ।

एा मुअन्ति एकमेक पुत्तय विग्गाइआओ वि ॥ ७८ ॥

अत्र विसकएठी बलाकेति सस्कृतसमत्पान्नोक्तः । वीलओ ताडडूः । वीअओ
असनवृत्तः । वीअणो इत्यन्ये । अत्र बीहइ विभेतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । 10
वीअजमणं वीजमलनखलम् । अत्रापि वीलयवीअजमणशब्दौ दन्त्योष्ठ्यादी
केपांचित् ॥ यथा ॥

विग्गाइआ वि द्व वरं विणा पिअ वीलएहि किं इत्य ।

इअ वीअजमणवीअयतलमि सलहइ विआइअं बाला ॥ ७९ ॥ [८३]

वुत्ती पुप्फवईए बुक्का मुड्डीइ बुक्कणो कागे ।

विन्दमि बुंवुअं बुंदिणी कुमारीसमूहमि ॥ ९४ ॥

वुत्ती ऋतुमती । बुक्का मुष्टिः । ग्रीहिमुष्टिरित्यन्ये । बुक्कणो काकः । बुंवुअ
वृन्दम् । बुंदिणी कुमारीसमूहः ॥ यथा ॥

L 1 B विग्गाइ cld 'इया B वियाया C (F') वियाया From आया to निक्त° 1 3 torn
off in G C युती ही कीर्य (misread for कीटौ) L 2 BF भ्रमत C भ्रमती BCF 'इया
BCF 'इया B1 वियाया C वियावियाया L 3 cdd 'इया B इति चल° C चिन्ता चेति
edd ध्याचष्टे C om च From च to हेनैव 1 6 torn off in G L 4 C जहय D जाहय
edl 'द्विय° BF गोविआ C गोवियाम लोमसि L 5 BF 'इयाइ C 'इयाइयाइ BF जाहिति
BF कामचाणए C कामवणोए L 6 C om स BF om यद BF स्ववृत्तावु° 1 rom
यथा to वीलओ 1 9 torn off in G L 7 BF 'सदियाओ C 'सदियाउ edd चिय B सपयाउ
L 8 C छे B1 सुयति C सुयति BF पुत्तिय edl 'इया° L 9 B विसकटी C (F') विसकटी
B सस्कृते सम° BF कीडओ C बाडओ G वीअउ ताडक BF वीअउ From ओ to एगव्यौ
1 11 torn off in G L 10 BF सत° B चिभेति धात्वा° L 11 C 'खज C दन्तौ°
B 'दयादी L 12 From पांचित् to ईम 1 15 torn off in G L 13 BCF 'इया B ए
BF विय C बालएहि किं महित्य L 14 BCF इय BF 'वीअयसमिजं C सजरइ यं बाला
BF वियाइय L 15 B पुप्फ° E पुप्फ° D 'वइम A मुड्डीइ G मुड्डीइ From कागे to मूर
1 18 torn off in G L 16 A विन्दमि C (F') विंदमि A विन्दुय BF बवुअ C बवुअ
L 17 C 1 hd 'मता C सुवुअ L 18 BCF वई B बुंदिणी

अज्ज वि ण हु बुत्ती सा बुदिणिमज्जमि खेत्तए मुद्दा ।
दासीवुबुअवुक्को विअ बुक्कण मा खु होहि उत्तालो ॥ ८० ॥

अत्र । बुक्कइ गर्जति । बुडइ मज्जति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताप्रिति नोक्तौ । [८४]

बुक्कासारो भीरु वुलंबुला वुञ्जुए चेअ ।

5 बेली थूणा वेडो तरीइ मंसुम्मि वेडुवोडुरया ॥ ९५ ॥

बुक्कासारो भीरु । वुलंबुला बुदुद । बेली स्थूणा । वेडो नौ । दन्त्योक्त्या-
दिरय केपाचित् । वेड्डा तथा वोडुर श्मश्रु ॥ यथा ।

रे वेडिअसुअ वोक्कडवोडुर किं तुज्ज उग्गया वेड्डा ।

एइजलबुलंबुलाओ बुक्कासारो सि बेलिविडिओ वि ॥ ८१ ॥ [९५]

10 धम्मिट्ठयम्मि वोडो वोवं खेत्तम्मि चूचुए वोंडं ।

छागम्मि वोक्कडो वोदरं पिहू पवहणम्मि वोहित्यो ॥ ९६ ॥

वोडो धार्मिक । तरुण इत्यन्ये । वोवं क्षेत्रम् । वोड वूचुकम् । वोटण
इति शीलाङ्क । वोक्कडो छाग । वोदरं पृथु । वोहित्यो प्रवहणम् ॥ यथा ।

वोडाण पुसवोव्वे वोदरससारसिन्धुवोहित्य ।

15 अवलम्बन्ताण सम वरवोंडा वोक्कडि व्व पडिहाइ ॥ ८२ ॥ [९६]

I 1 B अज्ज C अज्ज From नी to शपू 1 3 torn off in G B मज्जमि C (F') मज्जमि
C (F') मुद्दा L ० BF बुवुअ C बुयउक्को *ctd* निय C खुआ होहि L 3 C बुडुना ।
इ (sc) ० hd बुडुनाइ L 4 E बुक्को B C E F भीरु From भीरु to नी 1 6 torn off in G
A वुलंबुला A वुहुअ BF ववप C वुअए ० hd बुक्कण E बुक्कुए A चेव BF वय C चैय
L 5 A थूणा A तिड ० B1 वेड ० C वेड A वानरया B वानरया C वाडरिया F वानरया
I 6 C भीरु BG ट्ठया L 7 C वडो From तथा to वि 1 9 torn off in G B वानरं
C वानर F वानरं C श्मश्रु L 8 BF वडियं C वडियमुय B वाक्कडवोएण C वाक्कुडवाएण
F वाक्कडवाएण C बुद्धय L 9 B बुलंबुलाया C न्ना उक्कासारो BF विडिओ G विडि
D विडि L 10 C वुं G वुं E वेडा G वाडा A वीच BCF वीच E खिनं BF वुवुम्
C चुवुम् E चुवुम् G चय and then torn off to म्मि वाक्क 1 11 A वान BF वान C वोड
F वोंड L 11 C वुडुडी A वोंदर G वदरं BF पिहू C हूण वरं From एम्मि to वोंण
I 12 torn off in G A वाह ० F वाह ० L 12 B C1 वाच BF वोंण C वाने वुवुम्
B वोंणमिति C वानेमिति G वानेमिति The correct reading is probably वाडण इति
L ० 13 G वोंदर C वुवु BF प्रवहण L 14 In C वोव्वे in G वाव्व to लिथ torn
off C वदरं स L 1० BF अवलम्बन्तास G लम्बन्ताण सम B वानेण C वानेण F G वानेण
C वाक्कडि व पडिच पडिहाइ 2 1 d व्व pro व

संमज्जणीइ वोहारी वोहहरो अ मागहए ।

बहुणो चोरे धुत्ते अ सुहयपणसेसु बाणो अ ॥ ९७ ॥

वोहारी समार्जनी । बउहारी इत्यन्ये । अत्र । बोहइ कथयति । इति धात्वा-
देशेपूक्तमिति नोक्तम् । वोहहरो मागध ॥ यथा ।

वोहहरमद्गलझुणीइ इत्ति मिहणाण उट्टमाणाण ।

रयतुडुहारमुत्ता उअ वोहारीहरीउ गेएहन्ति ॥ ८३ ॥

॥ अथानेकार्था ॥

बहुणो चोरो धूर्तश्च । बाणो सुभग पनसश्च ॥ [९७]

विंबोवणायं खोहे विकारऊसीसएसुं च ।

चुम्बिअकिडीसु वुंदी वुंदीरो महिसगरएसु ॥ ९८ ॥

विंबोवणायं क्षोभो विकार उच्छीर्षक चेति व्यर्थम् । वुंदी चुम्बन सूकरश्च ।
वुंदीरो महियो महाश्च ॥ [९८]

रुवमुहतणुसु वोंदी भूसिअआडोवएसु वोंगिल्लो ।

भल्लू रिच्छे भगं लित्ते भंभी अ असईए ॥ ९९ ॥

वोंदी रूपं मुखं शरीरं चेति व्यर्था । वोंद • मुखमित्यन्ये । वोंगिल्लो भूपित 15
आटोपश्च ॥

L 1 BF सम्मज्जइइ C सम्मझणीइ E °णीण G °ज्जइणी cdd य E add here अथानेकार्था
L 2 BF बहुण A बहुणो भागे धुत्ते पो BCEFG य A बाणे cdd य I 3 B समज्जनी
C बहुहारीय° G °रीय° C om इति G °यतीति L 5 B °ज्जुणीइ BF उज्जति C उज्ज
C उट्टमाणाण G उट्टमा° L 6 C °मुत्ता cdd उय C चोहरी° BF गिएरमि C गि°
L 7 om A L 8 BF पनसउत्तश्च L 9 C °वणिय ABFG °उसीसएसुं C °उसीसुं
E °ओसी° L 10 ACE (F°) उविय° BG उविय A किरीसु C °कीडीसु BF °किडी C बरी
E बुदी E वुंदीरो A °गुणसु L 11 BF विरो° G विथा° G उत्थीपके G गुरुरश्च
L 12 BF सुहिरा G महाश्च L 13 BF रुण F रूप° A °सु° C 1 hd °मह° 2 hl °सुह°
C तणुण A° बोसी ABCFG भूसिय° E भूसिआडा° C °आरादिणसु A वोंगिल्ले BF वोंगिल्ले
CF °ल्ला L 14 BF रिच्छे C रेच्छु corr 2 hd E य C असाइए L 15 BF बारी
C मुख B शरीर BF वयया CG व्यर्थे BF वाड C वाड मुखमि° B वागिल्लो भूपित L 16
BF आगेपितश्च C आरापितश्च ।

॥ अथ भादिः ॥

भल्लू ऋक्षः । भगं लिप्तम् । भंभी असती ॥ यथा ।

भल्लूसरिच्छकेसे पइम्मि अलसे सयालुए भंभी ।

चन्दणरसभग्गतराणू उववइमहिसरइ जुएहीए ॥ ८४ ॥ [६६]

5 भंभा भेरो भवो बहिणीतराए वइङ्गणे भंडं ।

भंडुं मुण्डणए भं आमलयम्मि भट्टिओ कराहे ॥ १०० ॥

भंभा तूर्यविशेषः । भवो भाग्नेयः । भंडं वृन्ताकम् । भंडुं मुण्डनम् । भं आमलकम् । भट्टिओ विष्णुः ॥ यथा ।

कयभंडुसिरो भंभासहो रे भव्व लिहइ तुह जणओ ।

10 भट्टिअभत्तिविउत्तो भइयएगारसीइ भंडाई ॥ ८५ ॥ [१००]

वरुअम्मि भमासो भल्लुंकी भसुआ भुंङ्गिआ य सिवा ।

पखलन्तम्मि भलंतं कलहावत्तेसु भंडणभममुहा ॥ १०१ ॥

भमासो इक्षुसदृशतृणम् । भमसो इति धनपालः । भल्लुंकी भसुआ भुंङ्गिआ इत्येते त्रयो ऽपि शिवावाचकाः । अत्र भुंङ्गिआशब्दो भुकारादिरर्थानुरोधात्पठितः ।
15 भलंतं प्रखलत् । भंडणं कलहः । अत्र भसलो भ्रमर इति भ्रमरशब्दभयः । भरइ भलइ स्मरतीति धात्यादेशोपूक्ताविति नोक्तौ । भममुहो आवर्तः ॥ यथा ।

भंडणभममुहपडिअ पेक्खिअ भल्लुंकिआइ सह भसुअं ।

खोइ भमासभलंतं तुह हयंवेरिं भुंङ्गिआ असा ॥ ८६ ॥ [१०१]

L 1 om A L 2 B रुक्ष L 3 B 'सरित्थं' BCF 'केरो' BF सुयान्तम्
L 4 G जणहाए L 5 C भंभी G भव्वा AB बहिणीं G बहिणिं AG वयगणे ABCF
भट्ट, which is probably equally correct, see Amarakosa II, 4, 4, 2 G भट्ट E भण्ड
L 6 CG भंड E भण्डुं I rom एए to नम् । 7 om G A भं BEF भट्टिओ C भट्टिओ
L 7 C भंभी C भं B भुंड C भंड F भुंड L 8 BCF भट्टिओ G भट्टिड .L 9 CG 'भंड'
C भन्नासहा C (G') भण L 10 BCF भट्टियं C 'ग्गारिस्सीइ' G 'रातीइ' cdd भंड.
L 11 ABCF वरुं E चरुं G वरुयम्मि A भल्लुंकी ACEG भसुया CE भुरडिया ABFG भुरडिया.
L 12 E पखलन्तं A कलहयं C भंडणभमुहा L 13 C 'सदृग' हणं C om इति BI यनपानं
G भल्लुंकी BI भसुया CG भसुया C भुरं BCIG 'डिया L 14 BF त्रियाचका
C भुराडिया' BFG भुरडिया' C भकारा' B 'धंतुपरोधाप' L 15 G भलड BF प्रखलन्तो
C भरतो BF om धमर इति L 16 BF भरइ लइ (sic) G भनइ भरइ स्मं BF 'वंगोपूजा
om इति नो' G रुममुहो C भममुहो L 17 BF 'भममुह प' C 'मुह' cdd 'पडिय BF पेक्खिय
CG पेक्खिय G भल्लुं' cdd 'त्रियाए G भसुय L 18 BCF भंङ्गिया G भुरंङ्गिया C 1 hd
असा 2 hd G असा

भद्राकरिभद्रसिरी दीहमलयजा भरोच्छयं तालं ।

भयवग्गामो मोढेरयम्मि जेट्टवहिणीवई भाओ ॥ १०२ ॥

भद्राकरी प्रलम्बः । भद्रसिरी श्रीखण्डम् । भरोच्छयं तालफलम् । भद्र
भम्मडइ भमाडइ भमडइ भ्रमतीति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । भयवग्गामो
मोढेरकम् । भाओ ज्येष्ठभगिनीपतिः ॥ यथा ।

भद्राकरिभुभ्रदण्डं भयवग्गामम्मि भद्रसिरिहत्वो ।

वीरजिणमच्च भाउअ भरोच्छयफलं चयससुरसेवं ॥ ८७ ॥

अत्र भाइ विभेतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [१०२]

भासलभाविअभाउज्जा दित्तगहिअयभाउजायासु ।

भासुंडी णीसरणे भाउअमासाढगोरिऊसवए ॥ १०३ ॥ 10

भासलं दीप्तम् । भाविअं गृहीतम् । भाउज्जा भ्रातृजाया । भासुंडी निःसर-
णम् । भाउअं आपादे गौर्या उत्सवविशेषः ॥ यथा ।

ओ पिच्छं जारभाविअसंकेषा मयणअग्गिभासलिआ ।

भाउअमित्तेण भयणा भासुंडइ तुज्ज भाउज्जा ॥ ८८ ॥ [१०३]

भायलंभासिअभाइज्जा जच्चतुरंगदिमहलिएसु ।

भावइआ धम्मिअगेहिणीइ भिंगं च कसिणम्मि ॥ १०४ ॥ 15

भायलो जात्यतुरंगमः । भासिअं दत्तम् । भाइज्जो हासिकः । अत्र भाइरो

L. 1. BG भरोच्छयं L. 2 E मिद्° AG 'दीहं' E 'दइ' AG भाउः L. 3. BF साराकरी
अन्तरः Com. भद्रा'यं G प्रलम्ब. DF भद्रसिरी C 'ती' अन्तरं । BF भयवग्गामे L. 4. B भमाडइ
भमाडइ भमड भ्रमति । एते L. 5 C मोढे मोढेरयम्मि एतेण G भाउ BG इवेट्
L. 6 BF 'यसिगुअ' C 'भुअ' G 'इड' C 'ग्गाममि' L. 7 BF भाउअ CG भाउअ C भाउअयं
G भाउअयं G चयसुं BF ससुरसेवं L. 8 B विभेति इति G विनें L. 9. *coll.* 'भाविअ'
BF 'भाउज्जा (?) *coll.* 'यसिअ' against metre L. 10. BF भासुंडी B, C 2. *hd.* F भासुं-
एणा' EG भाउअ'. L. 11 G om भा' सुं BCF भाविअं C भाउ'. C 1. *hd.* भासुंडी
G भाउअ' L. 12 B आगारां. L. 13 G उ C जभाविअं BFG 'भाविअ' *coll.*
'संकेषा BF 'भाविअ' C 'भागज्जा'. L. 14 C भाउअ' C भासुंड BF भयण आउज्जा
L. 15 *coll.* 'भाविअ' E 'तुरंग' G 'दिम'. L. 16 *coll.* 'इया B धम्मिअ' C 'एओ अदिअ'
C 'दिअ' C 'मिण A omits the whole verse L. 17 BF भासुज्जा C भासुज्जा C 1. *hd.*
हुअ 2. *hd.* 'हुअ'. *coll.* भाविअ BF भासुज्जा C भासुज्जा

भीरुरिति विभेतेर्भादेशे तृन इरे सिद्धमिति नोक्तम् । भावइष्वा धार्मिकगृहिणी ।
भिगं कृष्णाम् ॥ यथा ।

इन्द्रिअभायलविवसो भावइष्वाण शिभडे भम तुम मा ।

भाइल्ल ताहि भासिअसायो कह होसि पाव भिगमुहो ॥ ८८ ॥ [१०४]

5 भिसिआ विसी भिसंतमणत्थे चीरीइ भिंगारी ।

वारम्मि भित्तरं टङ्कच्छिसे भित्तिरुवं च ॥ १०५ ॥

भिसिआ वृत्ती । भिसंत अनर्थः । दीप्तार्थस्तु भासेर्भिस इति धात्वादेशे सिद्धः ।
भिंगारी चीरी । मशक इत्यन्ये । भित्तरं द्वारम् । भित्तिरुवं टङ्कच्छिन्नम् ॥ यथा ।

भिंगारिसंकुलाभित्तिरुवगुहभित्तरे वसन्ताणं ।

10 भिसिआपरिग्गहाणं मुणीण कच्चो भिसंताइं ॥ ९० ॥ [१०५]

भुज्जे भुअं छुहाए भुक्खा कोलम्मि भुंडभुंडीरा ।

भुत्तूणो भिच्चे भुरुहुंडिअमुदूलिए चेअ ॥ १०६ ॥

भुअं भूर्जम् । भुक्खा क्षुत् । भुंडो तथा भुंडीरो स्तकरः । भुत्तूणो । ओत्संयोगे
इति भोत्तूणो इत्यपि । भृत्यः । अत्र । भुमइ भ्रमति । भुल्लइ भ्रश्यति । भुकइ
15 भपति । एते धात्वादेशोपूक्ता इति नोक्ताः । भुरुहुंडिअं उद्धूलितम् । भुरुकुंडिअं
इत्यन्ये ॥ यथा ।

धूलिभुरुहुंडिआ जे भुक्खाए भुअकिसा य भुत्तूण ।

किं जाएहि वहुहि वि भुंडीरेहिं च तेहि भुंडीए ॥ ९१ ॥ [१०६]

L 1 G विभेतेर्भादेशे C नून add इया L 2 BCF भिगं L 3 CG इद्वियं
BFG भाइल्ल C द्विवसो add इयाण BF णियरे CG णियडे G भव L 4 BCF ताहि
add भासियं L 5 add भिसिया विसी G एणच्छे C 1 hd भिंगारी L 6 BF, C 1 hd
वारम्मि AG, C 2 hd वारम्मि E भित्तर AG च्छिसे C रुव E रुव L 7 B भिति
CG भिसिया T विसी add वृत्ती BG भिसंतमनर्थ B दामा G भासेर्भिस इति देशसिद्ध
L 8 BF वारी C om चीरी BCF च्छिस्त L 9 G रुव C गह BF वसंताण
L 10 add भिसिया BG ताइ L 11 C 1 hd तुअं B भुंडीरा L 12 BF भिषा
भुअइयम् ACFG इडियं ABG हुंजिम् (?) F हुंजिम् E हुंजिम् ABF चेष C चेषा G चेष
L 13 BCF भुअ C भुयो C भुंडीरा G भुत्तरः । भुत्तूणो भोत्तूणो add उत्संयां C ग
L 14 G om इति भो B भुत्तूणा G भ्रमति for भ्रं CG भ्रश्यति L 15 C भुक्इपति
2 hd इपति C देपुत्ता From इति to रहुंडियं torn off in G BF रडियं C हुडियं
B उहुं B भुरुहुं ed । इयविरयं L 17 BI रडिया CG हुडिया G ररुताण C भोत्तूण
L 18. In G जां वं वि is torn off BCF जाएहिं B वहुहिं C (F) वहुहिं add तेहि

भूयो अ जन्तवाहे भूअसो किट्टखलजसे ।

भूमिपिसाओ ताले भयालुए भेडभेज्जभेज्जलया ॥ १०७ ॥

भूओ यन्त्रवाह. । भूअसो कृटे खले यज्ञ । भूमिपिसाओ ताल. । भेडो भेज्जो भेज्जलओ त्रयो ऽप्येते भीरुयाचका. । भेडशब्दो भेरशब्दभवो ऽप्यस्ति ॥ यथा।

भूमिपिसाए भूअ चडिअमभेड वहू शिएऊण ।

भूअसपिक्खणमिसा अभेज्जला जाइ भेज्ज वर ॥ ६२ ॥ [१०७]

भेरुंडो दीवी भोअभोइआ भाडिगामपवरेसु ।

अहिआरिसम्बले भोह्वयं च भारुण्डयम्मि भोरुडयो ॥ १०८ ॥

भेरुंडो चित्रक. । भोओ भाटिः । भोइओ वामप्रधानम् । भोह्वय प्रबन्धप्रवृत्त पाथेयम् । भोरुडो भारुण्डपत्नी ॥ यथा ।

अणुतित्य कयभोआ एकमुहीइविअ भोह्वय लेह ।

भोइअभेरुडा दोमुहभोरुडयाण पेच्छह अवायं ॥ ६३ ॥ [१०८]

॥ अथानेकार्थो ॥

छिससिरवन्दिभूसासहिदोहित्तिसु भंडो अ ।

भंडी सिरीसरुक्खो अडई असई अ गड्डी अ ॥ १०९ ॥ 15

भंडो द्विचमूर्धा मागधो मण्डन सखा दीहिरधेति पत्नार्य. । भंडी शिरीपवृत्तो ऽथी असती गन्धी चेति चतुरर्या ॥ [१०९]

I 1 I from भूया to इभेज्जो । 2 torn off in G C । hd भूड ABCF व G वार BCF विरु^१ BF 'जज्ञ' । 2 A 'साड BE भयन्तु BCFEG om नेज्ज । 3 G भूड BE वृष्य From इ to पिसाण । 5 torn off in G । 4 BE भयन्तु C भगीराज^१ । 5 BE वृष्य G भूय edl 'विदिय G 'भयं C वार C निगण्डण From ए to ए । 8 torn off in G । 6 C भूड BE व C ए 2 hi वा । 7 C 'भाइया' । 8 CE चत्थिया^१ BE 'सगज C 'सदं L भारुण्डय B^१ भारुण्ड । 9 C नरडा From इड to विष । 11 torn off in G । 10 C नरडा B डा भारडा परी । 11 C निवृत्त (?) यव भूषा edl 'विदिय C om 'नाइयं अरु BE भाइय । 12 BEF 'वीरु' In G from एने to पूं ए । 13 torn off in G C 'नाइयं अरु B 'नेरुडयाल (1') 'नेरुडयाल BCF वण्डह । 14 om A । 14 BCE 'विदिय C 'अणु AF व । 15 B 'एडई edl व (twice) C 'विदिय G ही व । 16 C 'सगधो From 'सगधो to 'सगधो । 17 of next page torn off in G C 'सगधो C 'एडया edl 'वृत्त । 17 B 'एडया C (1') 'एडया BE 'वरी BCE चतुर्य

भंभलसद्वो अपिअजडेसु भित्तं च देरगेहेसु ।

साणे सुरमाणे भुक्कणो अ आगतारिचेडिया भेली ॥११०॥

भंभलं अप्रियम् । भंभलो मूर्खो भित्तं द्वारं गृहं च । भुक्कणो आ मद्यादिमानं च । भेली भ्राजा वेडा चेटी चेति त्र्यर्था । वेडायां भेलओ इत्यपि केचित् ॥ [११०]

5 ॥ अथ मादयः ॥

मंती विवाहगणए मंठो सराठे पिहाणिआ मंडी ।

मंचो वन्धे मग्गो पच्छा मच्चं मले मलो सेए ॥ १११ ॥

मंती विवाहगणकः । मठो शठः । मंडी पिधानिका । मंचो बन्धः । मंठो बन्ध इति केचित्पठन्ति । मग्गो पश्चात् । मच्चं मलः । मलो स्वेदः ॥ यथा ।

10 मंडीइ हणोमि सिरं जं मुण्डेऊण घम्मजायमलो ।

रे मचजोग्गमच्चिअ मतिं पुच्छेसि मग्गओ मठ ॥ ६४ ॥ [१११]

सिङ्गविहीणो मट्टो मट्टमराला य अलसम्मि ।

मंखो ञाडे मम्मी मल्लाणी मामा य मामीए ॥ ११२ ॥

मट्टो शृङ्गविहीनः । मट्टो तथा मरालो अलसः । मरालो हंस इति सातवा-
15 हनः । मंखो अण्डः । मम्मी मल्लाणी मामा त्रयो ज्यमी मातुलानीवाचकाः ।
मामीशब्दो ऽपि देश्यः । पर्यायभङ्गचा तूपात्तः ॥ यथा ।

रेहसि मराल ण घरे मखिल्लो मट्टमट्टउसहो व्व ।

इअ एस मम्मिमज्जे मामाहसिओ हणोइ मल्लाणिं ॥ ६५ ॥ [११२]

L 1 *edd* अप्रियं BF व AC द्वारं BF °वहेसु L 2 *edd* य A °भरि° A °नेडिया
CE °चेडिया L 3 C मूर्खं L 4 BF भेलिया C भेजा C वेडा 2. *hd* वेडा C वेडी
2 *hd* चेडी C त्र्यर्थं BE चेडाय C वेडाय 2 *hd* चे° L 5 *om* A L 6 E पिहाण°
A मंठो AE सट्टे *but see* Hemach Abhuddhinaclantimam v 376 *com* BF पिसा° *edd*
°णिया A मटी L 7 C 2 *hd* मंठो E मंचो B वधे C 1 *hd* मच्छ L 8 BF मंचो
Com मया बन्ध BF मट्टो मथ L 9 B मज्ज B स्वेद L 10 B मट्टुइ B सिर C ज ऊण
BF मुण्डेऊण घम्म° L 11 B °ग्गम° BCF °णिय B मति BF मंच L 12 BF विहूणै°
मट्टु C मट्टमराला E मट्ट° L 13 ABF मंखो डे C ञडे C मल्लीणी E मल्लाणी BF मामा
C मा (*sic*) या E मामीण L 14 C मणो C मन्तरो हय BF *om* हय इति
L 15. BF मल्ले ड BF मल्लाणी L 16 BF मामीण्णो *dele* वी before मी I *rom* द्वा
to मल्लाणि I 18 *orn* off in G L 17. C रहसि मराला C मट्टमट्ट° BF °आसराहा C °आराह
थ L 18 *edd* इय BF °मज्ज ममा° C मामाहसिड हणोइ In G एि is *orn* off

मइराइ मई मइमोहणी अ सीमाइ मज्जमेराओ ।

सेले मऊ हडे मत्तलिमिणायाइ अक्खमे महरो ॥ ११३ ॥

मई तथा मइमोहणी सुरा । मज्जा तथा मेरा मर्यादा । मऊ पर्वतः । मत्त-
ली तथा मिणायं बलात्कारः । महरो असमर्थः ॥ यथा ।

मत्तलिमुक्कमज्जो मउमेराघोसदंसिअमिणाओ ।

पिअइ मई गइमहरो मुसली मइमोहणीकुडयहत्यो ॥ ६६ ॥ [११३]

मडिआ समाहयाए मउअं दीणम्मि पिउहरे महणं ।

मरुलो भूए मइअं च भच्छिए मंडलो सारो ॥ ११४ ॥

मडिआ समाहता । मउअं दीनम् । महणं पितुर्गृहम् । मरुलो भूतम् । पिशा-
चादि । मइअं भास्वितम् । मंडलो श्वा ॥ यथा ।

काममरुलमडिआ सा मउआ महणम्मि वसइ मइअसही ।

तं मंडलो व्य कथ वि भमेसि जाणसि ण वेअणं तीए ॥ ६७ ॥ [११४]

मडयमयडा उववरो चरोडलए मज्जओ चैअ ।

सिरमालाइ मआई मउली अ हिअयरसोच्छलरो ॥ ११५ ॥

मउओ तथा मयडो आरामः । मज्जओ नापितः । मआई शिरोमाला । मउ- 15
ली हृदयरसोच्छलनम् ॥ यथा ।

मज्जय मच्छयगन्धिअ हवेइ मउली तुमं शिअन्ताए ।

महसि भुअन्धिअमाई मउयतिअं तं कहं मयडवालि ॥ ६८ ॥ [११५]

L 1 BF मइरा A मइरइ C 1 hd 'मोहणा ABCIG य E इ B मज्जा' C (1') मइ? In G
from मज्जा' to मऊ । 2 torn off A 'मराउ L 2 BF सेल्ल G द मऊ G 'मिणाया, from
इ to मत्तली । 3 torn off in G ABCF 'दाइ L 3 C मइ C 'मोहणी B मज्जा
L 5. BF मत्तलिमुक्को मउमेरा' C 'मेरो' HCF 'हसिय' G 'इरा from 'अमि' to सली । 6
torn off in G L 6 C मय मयमरुत L 7 edd मडिया A 'र L 8 C 'मरुलो
ABCIG मय C मइय C गारो L 9 BF मडिया C om मडिया म' In G म' is torn off
BF पिर (sic) C 2 hd मरुलो. L 10 BF मइअ G मइय L 11 edd मडिया
G मउया edd मइय' C 'राग L 12 G न मइ' C च कण्ड C विअणं G वेयणं
L 13 BEF मइअ' C मउआ C 'अदिअण G 'अदिअण A मज्जायां C मज्जा' G 'उ AC' वेय
BF वेय G वेय L 14 BF मज्जा G मयाइ edd य BE 'मियाणो' ACIG मयय
L 15 G मइर C 2 h1 तथा मउरो B मरुला C मज्जाया G मज्जा B मयाइ C (1') G मयाइ
B तिरौ L 17 BF मज्जा C मयाइ B1 मयिय C 'मयिया G 'मयय C 'मइ edd मययकाण.
L 18 C 'मुदधि BCF मयाइ G 'मयाइ BCF 'इय BF वयं मयय'

मंजीरं हिञ्जीरे वल्लिविसेसे मयाली अ ।

जारम्मि महालो मंजुआ य तुलसीइ मंतुआ लज्जा ॥११६॥

मंजीरं शृङ्खलकम् । मयाली निद्राकरी लता । महालो जारः । मंजुआ तुलसी । मंजिआ इत्यन्ये । मंतुआ लज्जा ॥ यथा ।

5 तद्वा मयालिगहयो मंजुभदलनुष्टिदिं रमसि सुखं ।

विरयसि मंतुअमिहिं महाल मंजीरवल्लिशो कीस ॥ ९९ ॥ [११६]

करहम्मि महंगो मंडिल्लो पूवे लहुम्मि मडहं च ।

मउडी मुकुंडी मुरुमुंडो मोडो अ जूडम्मि ॥ ११७ ॥

महंगो उद्गः । मंडिल्लो अपूपः । मडहं लघु । मउडी मुकुंडी मुरुमुंडो मोडो 10 इत्येते चत्वारो जूटवाचकाः ॥ यथा ॥

तीह सुमुकुंडीए मुरुमुंडं शिभ वि किं सुमोडकए ।

मंडिल्लमत्त मोडसि मडहं शिभकुमउडिं महंगोइ ॥ १०० ॥ [११७]

मज्जोक्कमाहिणवे मंगुसमुग्गुसुमुग्गसा राउले ।

मंगलमसिणा समरम्मा अग्घाडम्मि मउरमउरंदा ॥ ११८ ॥

15 मज्जोक्कं प्रत्यग्रम् । मंगुसो मुग्गुसु मुग्गसो त्रयो ज्येते नकुलवाचकाः । मंगलं सद्दशम् । मसिणं रभ्यम् । मउरो तथा मउरंदा अपामार्गः ॥ यथा ।

मंगुसमुअप्पमंगल मुग्गुसुमुग्गसिसुअं मसिणपुच्छं ।

मउरंदवणे मज्जोक्कमउरकएटयणहं हणान्तमहिं ॥ १०१ ॥ [११८]

L 1 cdd य. L 2 BCF मज्जया ABCEFF य G मज्जा L 3 BCF मजिया L 4 Gom मजिआ इत्यं BF मज्या Com मज्या लज्जा L 5 cdd तद्वा G मज्जअं B उदिदिं. L 6 C मज्यामिं C मजारपल्लीओ G उ L 7 C मह च L 8 BFG मउली BbF सुकडी A मुरुमुंडो E मोडे BEFG य L 9 BF सुकडी G मुकुंडी B om मोडो. L 11 BF सुकुंडीए C सुमुकुं C मुरुमुंडं 2 hd मुरुमुंड C नय G कि L 12 C मंडिल्लम (se) C 1. hd माउसि BCF णियरुमउडिं C महगोथ G महगोन्व L 13 C मउरो A मुसुं E मगुसु A मुग्गुसुग्गसा C मुग्गुसु 1 hd om मुग्गसा 2 hd मुग्गसो A णउल्लो C णउले. L 14 A मसूणा C मसूणा EG मसूणा A अपां C अग्घाडं A मउरंदा L 15. C मज्जोक्क BF मज्जु C मुग्गुसु G मुग्गुसु C मुग्गुसो C ज्येते L 16 cdd. मसूणं. L 17. C मगुल C मुग्गुसिं G जय cdd मसूणं B पुत्थ L 18. C मउरो B मज्जोक्कं C कइयणहं

मतेल्लीमयणसलाया सालहिआइ मल्हणं लीला ।

मंथायमहाअत्ता अड्डे पड्डे महेड्डो अ ॥ ११९ ॥

मतेल्ली तथा मयणसलाया सारिका । मल्हण लीला । मंथाओ तथा महाअत्तो
आद्यः । महेड्डो पड्डः ॥ यथा ।

एन्तम्मि महाअत्ते मल्हन्ती एवमहेड्डुरुहणयणा ।

5

पाढइ मंथाययह् मयणसलायापिएत्थ मतेल्ली ॥ १०२ ॥

अत्र । मकडो जालकारकृमिः । महलो मुरजः । इति मर्कटमर्दलशब्दभवौ । मलड
मडइ मडइ मृद्गाति । महइ काड्डति । एते धाव्यादेशेषूक्ता इति नोक्ता ॥ [११९]

गव्वे मरड्डमडहरमडप्फरा मलहरो तुमुले ।

महिसंदो सिग्गुतरुम्मि महासद्दा सिवाए अ ॥ १२० ॥

10

मरट्टो मडहरो मडप्फरो त्रयो ज्येते गर्ववाचकाः । मलहरो तुमुलः ।
महिसंदो शिमुतरुः । महासद्दा शिवा ॥ यथा ।

महिस महिसदमोडणमडहरिअ मडप्फरा मलहरेसु ।

हत्थिमरट्ट धरडे होसि महासद्दभोअण सीहे ॥ १०३ ॥ [१२०]

मज्झम्मि मज्झआरं महाविलं खे महाणडो गिरिसे ।

15

मइहरमलंपिआ गामणिगव्वीसु तरुणे महालक्खो ॥ १२१ ॥

मज्झआर मध्यम् । महाविल व्योम । महाणडो रुद्रः । मइहरो गामप्रवरः ।
मेहरो इत्यन्ये । मलपिओ गर्वी । महालक्खो तरुणाः ॥ यथा ।

L 1 BF मतेल्ली C साह° ABCEP हियाइ G हियाण L 2 G मथाअ° A °महाअना
C °महायत्ता BF अन्डे CEG अ° AC महेडो ABCEP य L 3 BF मतेल्ली BF शारिका
G मथाड BF महाअत्तो G महाअत्ता L 4 BF आद्य C आण्य BF महेगे C महेडा
L 5 BI इत्तमि C इत्तमि G मराअत्ते C मएहनी C एडइ I 6 F पाडय C मथाइ° G om
मथाय BFG विह म्थ C °विपच्छ BF मत्तिल L 7 G °क्रिमि B मज्जतो C मुरज G मर्क
टमुरजशब्द° L 8 BF om मडइ BF मृद्गाति C मुडइति G मृद्गाति L 9 C °मरप्फरा
F °मडप्फरा G °मड° A मडमज्जहरो G मडहरा Eनुमजे L 10 F सिग्ग° A महासद्दा ABCFG य
L 11 C मडडा G मरट्टा C म्ते त्रयो ऽपि L 12 B महिसदो G महिसंदो C शिमु°
I 13 C °मोडणमडणमडह° cdd रिय I 14 C 2 hd हत्थि° BCF धरडे G धरडे
G °भौयण L 15 A मज्झम्मि C I hd म्हाणि 2 hd मज्झम्मि A मज्झआरं C I hd मडा°
2 hd मइइ° EG मज्झयार AEG महाविज्ज B गिरसे L 16 G om from मइहर° to
महाणडो । 17 BCLFG हिया B म्हाणि F गामणि° L 17 C मडा° 2 hd मइइ°
cdd विज्ज L 18 G महर BCF मेहर G पिड BFG म्थी C म्थं

दिखा महाबिलाचरीसमा पित्रा तुह महाण्डपिभ्राए ।

मइहर मलंपिभ्रो तो भमसु महालखमज्झआरम्मि ॥ १०४ ॥ [१२१]

णालिणीइ महावल्ली मडवोड्झा जप्पजाणम्मि ।

मत्तम्मि मत्तवालो तह महुमुहमासिआ पिसुणे ॥ १२२ ॥

- 5 महावल्ली नलिनी । मडवोड्झा शिविका । मत्तवालो मत्तः । महुमुहो तथा मासिभ्रो पिभुनः ॥ यथा ।

रे मत्तवाल महुमुह मडवोड्झाजोग्ग तुज्झ वि विभ्रोए ।

तम्मेइ महावल्लीसयणम्मि अमासिआ खु सा वाला ॥ १०५ ॥ [१२२]

कुसुमरए मयरंदो मम्मणिआ गीलमक्खिआए अ ।

- 10 मत्तालंबो तह मत्तवारणो महअरो णिउञ्जवई ॥ १२३ ॥

मयरदो कुसुमरजः । पुप्परसवाचकस्तु संस्कृतभव एव । मम्मणिआ नीलमक्षिका । मत्तालंबो मत्तवारणः । महअरो गह्वरपतिः ॥ यथा ।

कमलमयरदगोरि मत्तालंबे इमं ण जइ रमसि ।

मम्मणिआउलरसे महअरभिच्चो ध्व ता वर भमिडं ॥ १०६ ॥ [१२३]

- 15 मड्झंतिअं च मड्झंदिराम्मि मग्गसिरो अ अणुगमिरे ।

मलवट्ठी तरुणीए महिसिकं महिसिणिवहम्मि ॥ १२४ ॥

L 1 G दिना CG 'रिल' C 'वरी' cdd पिया cdd 'पियाए' L 2 CG 'पिड BF 'मज्झया' C 'मज्झया' 2 hd 'मज्झया' L 3 A नलिणीइ A मडवोड्झो C 'वोड्झा E 'वोड्झा L 4 In G मत्तम्मि is written twice ABCFG मत्तवालो BF मुहुमुहु' EG महमुहु' C मुहुमुहु' cdd 'मासिया' L 5 B नलिणी C 'वोड्झा B शिविका G शिविका BF मत्तवालो C 'वालो G मत्तवालो C सहमुहो 2 hd सहमुहो L 6 G मासिड BG पिसुन L 7 cdd मत्तवाल C महमुह G महमुह C 'वोड्झा' C तुझ G om वि C विडए G विडए (sic) L 8 B तम्मेइ C 'वेल्ली' cdd 'सिया cdd वाला L 9 B कुसुमरए C 1 hd कुसुए 2 hd कुसुम' ABFG 'णिया C 'णीया E मम्मिया cdd 'मक्खियाए ACEG य L 10 BG 'लवो E 'लम्बो E 'चारण G महयरो BF णिउञ्जवई L 11 B मम्मणिआ C (F?) 'णीया G 'णिया L 12 cdd 'जधो G मयहो L 13 BF 'मइरि' G 'गोरि G 'लवे C न L 14 BF मम्मणिआउलरसे CG 'णिया' G 'रसे BCF महअरि' G महयरो C 1 hd 'भिच्चो In G 'धो ध्व is torn off C ता रवं खमिच्चो BF भमिच्चो L 15 A मज्झ' C मज्झ' 2 hd मज्झ' cdd 'तिया A om च A मज्झ' C मज्झ' 2 hd मज्झ' C 'दिसानि A मग्गणियो G मज्झणियो F य G अणुगमणे (?) L 16 C 'वही BCFFG महिसिकं G महिस'

मज्झतिश्रं मध्यदिनम् । मग्गसिरो भनुगमनशीलः । मलवट्टी तदणी ।
महिसिक्क महिपीसमूहः ॥ यथा ।

मलवट्टिसमं कीलन्तयस्स मज्झतिश्रम्मि बोलीणे ।

ओ वचइ महिसिक्क इमस्स मग्गसिरो ह्वसु गोव ॥ १०७ ॥ [१२४]

भण्डम्मि महत्थारं मज्झिमगंडं च उच्चरम्मि ।

महुरालिअं परिचिए रयस्सलाए मयलवुत्ती ॥ १२५ ॥

महत्थारं भाण्डम् । महत्थारं भोजनमिति सातवाहनः । अत्र । मयगलो हस्ती ।
मयधुत्तो क्रोष्टेति मदकलमृगधूर्तशब्दभवौ । मज्झिमगंडं उदरम् । महुरालिअं
परिचितम् । मयलवुत्ती रजस्वला ॥ यथा ।

उअह महत्थारसरिसमज्झिमगंडं पुलोइअ भुअअ ।

वेसा संभलिमहुरालिअ पि ण रमेइ मयलवुत्तिमिसा ॥ १०८ ॥ [१२५]

मंगलसज्झं तह वीअवावसेसम्मि खेत्तम्मि ।

मणिरइआ कञ्चीए कन्दपे मयणियासमित्तलया ॥ १२६ ॥

मंगलसज्झं वीजवापशेषं क्षेत्रम् । मणिरइआ कटीसूत्रम् । मयणियासो तथा
मित्तलो कन्दर्पः ॥ यथा ।

मंगलसज्जे गलिआ मणिरइआ तुज्ज पछालि सहेइ ।

मित्तलपिआणुहारिणि किर मोव्थी मयणियासधणुहस्स ॥ १०९ ॥ [१२६]

L 1 C मज्झं 2 hd मज्झं G मज्झं cdd तिय B मग् G जिरो From भनुगमनं to हिसिक्क
1 2 torn off in G L 2 cdd महिसिक्क L 3 C वट्टी C मज्झं cdd तियम्मि
C बोलीणे L 4 CG उ In G वचइ मं is torn off C महिसिक्क B मग्गसिरो G जिरो
C ह्वसु L 5 From भण्डम्मि to ती 1 6 torn off in G C भण्डम्मि महत्थार A मज्झिमं
C मज्झिमं BCF ओअरंनि E उच्चरम्मि L 6 cdd जियं A रयस्सला ABCF वुत्ती
L 7 CG महत्थार G भाडं महत्थार, from इ to श्वेत् 1 18 of next page torn off in G
L 8 Bom शब्द C मज्झिमं cdd जिय L 9 C मज्झयं cdd वुत्ती C 2 hd धुत्ती
L 10 C महत्थारसरिस मज्झिमं BF am सरिस cdd पुज्जेइय सुययं L 11. C संभलिं cdd
जियं C मज्झयं cdd वुत्तिं BF मिस L 12 AB सज्जं C (F) सज्ज ABEF वीअं
C वीयं E बावं BF खेत्तम्मि L 13 cdd रइया E मयणं C मत्तज्जया E मत्तं
L 14 BF सज्जं C सज्ज BF वीजं cdd रइया C (F) कटिं. L 16 BF सज्जं C सहे
cdd गज्जिया रइया C तुज्ज L 17 BF मित्तलज्जं cdd पियां BF मोव्थी C मोथी
BF मयणयासं

धूत्रमि महासउणो महालवक्खो अ सदुपक्खमि ।

मक्खडवंधं गीवाविहूसणो सङ्कलारुवे ॥ १२७ ॥

महासउणो उल्लुकः । महालवक्खो भाद्रपदे आरुपत्तः । मक्खडवंधं शृङ्खला-
रूपं गीवाभरणं सव्यापसव्यं यज्ञोपवीताकारम् ॥ यथा ।

5 सरण महासउणो महालवक्खेण वम्भणा तह य ।

शवमक्खडवंधेण य मोघन्ते उप्पलच्छीभो ॥ ११० ॥

अत्र महमहइ गन्धः प्रसरतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । [१२७]

मणिणायहरं जलही माला जुगहाइ रोमसे माई ।

माहं च कुन्दकुसुमे मायंदो ऽम्बमि माडिअं गेहे ॥ १२८ ॥

10 मणिणायहरं समुद्रः । माला ज्योत्स्ना । माई रोमशः । माहं कुन्दकुसुमम् ।

अत्र । माहं मार्थे । मामि सख्यामन्त्रणे । एतौ शब्दानुशासन उक्ताविति नोक्तौ ।
माटी संनाह इति माटीशब्दभव इति नोक्तः । मायंदो आन्नः । माडिअं गृहम् ॥
यथा ।

गुणमणिणायहर चुलुक तुज्झ मायंदकुञ्जमाडिअए ।

15 गाएइ पुलयमाई खयरिजणो माहमालधवलजत्तं ॥ १११ ॥ [१२८]

सिअवडपव्वइआए मायंदी आमलीइ माइंदा ।

मउए माइलिमाउच्छा माभाई अभयदारो ॥ १२९ ॥

मायंदी श्वेतपटा प्रव्रजिता । माइंदा आमलकी । माइली तथा माउच्छो मूदुः ।

माउक मूदु । इति तु मूदुकशब्दभवम् । माभाई अभयप्रदानम् । अदूर्ध्विप्रकर्षात्

20 माभीसिअं इत्यपि ॥ यथा ।

L 1 CE धूत्रमि BF धूयमि E तहा सउ° B महावलखो C (F!) महावलक्खो edd य C सह°.
L 2 A मक्खडी° E °रुवि L 3 B °वलखो C (F!) °वलक्खो L 5 edd महावलक्खेण
BF अ L 6 BCF उप्पलच्छीए L 7 C महमहइ B °हिवक्क°. L 8 A जसाइ
E जुगहा य A सेमसे L 9 A कुदकसमे BF ऽम्बमि A °दो म्वमि E °दो म्व (sic) AB,
C 2 hd F माडियं C 1 hd याडियं BF गेहोइ C 1. hd गे (sic) L 11 BF माह मार्थे.
BCF °शासने B उक्तौ om इति नोक्तौ. L 12 C माटी pro माटी. C नोक्ता C माइंदो
B अन्नः edd माडियं L 14 BF °णायर C चुलुक तुज्झ BF माइइ° edd माडियं
L 16 edd सियवडपव्वइयाए AB EF माअरी BF आगलीइ मायदा. L 17 C om माइलि
ABF °माउत्था C °साउच्छा L 18 C माइवी BF °श्वेत° G मायदा From आमलकी to पि
1 20 torn off in G BF माउत्थो C 1 hd माच्छो L 19. C om. तु C अदूर्ध्वे विप्र°.
L. 20. BF साभीसियं C माभीसियमित्यपि

किं माहंदवणं करेसु मरणभयमाहलिमणाय ।

माभाहं माउच्छो इअ मायदी उवदिसेइ ॥ ११२ ॥ [१२६]

मालूरो अ कविट्टम्मि माहिलो महिसिवाल्मि ।

मंसुम्मि मासुरी माणिअमणुहूअम्मि माहुरं साके ॥ १३० ॥

मालूरो कपित्थः । विल्ववाची तु संस्कृतसमः । माहिलो महिपीपालः । मासुरी 5
शमभु । माणिअं अनुभूतम् । माहुरं शाकम् ॥ यथा ।

जं सुअसि छुरयसमए माणिअमालूर माहुरयभोज्जो ।

ता माहिल तुज्झ मुहे किमुग्गया मासुरी एसा ॥ ११३ ॥ [१३०]

अम्वाए मादलिआ सिसिरसमीरम्मि माहिवाओ अ ।

माअलिआ माउच्छाइ मारिलग्गा य कुच्छिइआ ॥ १३१ ॥ 10

मादलिआ माता । माहिवाओ शिशिरवातः । माअलिआ मातृप्वसा । मारिल-
ग्गा कुत्सिता ॥ यथा ।

सुन्दर अमारिलग्गा तुज्झ कए मयशाअग्गिजलिआ सा ।

मादलिआमाअलिआ खेअकरी जलइ माहिवाए वि ॥ ११४ ॥ [१३१]

मालाकुंकुममाहारयणा वरघुसिणावत्थेसु ।

15

मिरिआ कुडी घरागरो मिहिआ जेट्टम्मि मित्तिवओ ॥ १३२ ॥

मालाकुंकुमं प्रधानकुङ्कुमम् । माहारयणं वत्सम् । वत्सविशेष इत्यन्ये । मिरिआ
कुटी । मिहिआ मेघसमूहः । मित्तिवओ ज्येष्ठः ॥ यथा ।

L. 1 C माहलिमणाय In G निमणाय is torn off. L 2 In G मा is torn off.
G भाहं BF माउच्छो cdd इय B माहदि C (F') माहरी C उदिसेइ In G from दिसेइ to अनुभूतम्
l 6 torn off L 3. cdd य C कविडमि 2 hd टमि (ste) BF महिसं E वाज्जम्मि.
L. 4. C मासुरी cdd माणियमं C भाहू E हूयम्मि. L. 5. C मासुरी L. 6. BF शमभुः
C स्मभु cdd माणियं G साक L 7. C सुयति BF सुसुरयं G सए BF माणियपालूर
C साणियं G माणेयं BF माहुरयअज्जो L 8 C तुज्झ In G एसा is torn off.
L. 9 A अम्वाए B अवाए C (I') अवाए cdd निया (twice) CG वाउ ACEG य.
L. 10. ABFE माअनिया CG मायनिया A माउच्छा C मारिलग्गा ABFG कुच्छिइया
C कुत्सिइया L 11. cdd. निया (twice) BF मरिं G वाउ L 13. CG सुदरि C सुह
cdd. अनिया L 14 cdd निया (twice) C निया सा माअनियाअनिया cdd. खेयं.
L 15 A अरं C वच्छेसु L. 16. ABCFG मिरिया E मिडिया A यगणं BF यगणं
C भाणे AEG मिरिया BF मिरया C मरिया BF जिडमि AG वउ. L 17. C प्रधान om
कुङ्कुमम्. cdd मिरिया L. 18. BCF मिरिया G मिरया BFG ज्येष्ठः.

मालाकुंकुममाहारयणेहिं भृत्सिष्ठा वि कुलसुण्हा ।

मिहिष्णानुभन्तमिरिष्ठाइ लिष्णइ भित्तिवयदंसणसलज्जा ॥ ११५ ॥ [१३२]

समकाले मीश्रं घरवलए मुञ्चो मिगीइ मुंडा य ।

मुंडी शीरङ्गी चुम्बणामि मुद्दी मुणी अगत्विदुमे ॥ १३३ ॥

- 5 मीश्रं समकालम् । मीसालिष्णं मिश्रमिति तु मिश्रशब्दभवम् । मुञ्चो गृहमध्ये तिर्यग्दारु । मुंडा गृणी । मुंडी नीरङ्गी । अलम्बुपायां तु मुण्डितमुण्डसादृश्या-
न्मुंडीशब्दो लाक्षणिकः । मुद्दी चुम्बितम् । मुणी भगस्तिष्ठुमः ॥ यथा ।

मुडच्छीइ समुंडीइ मुशिखरो पत्थिष्ठाइ फुल्लकए ।

मुद्दीलुडो मीश्रं मुष्माणयणमिसभो जुवा चलइ ॥ ११६ ॥ [१३३]

- 10 मुहलं मुहे मुञ्चंगी कीडी हिकाइ मुड्डिका ।

मुसहं मरात्राकुलया मुहिष्णं एमेअकरणामि ॥ १३४ ॥

मुहलं मुखम् । मुञ्चंगी कीटिका । मुड्डिका हिका । मुसहं मनस आकुलता ।
मुहिष्णं । मुहिष्णा अन्येषाम् । एवमेवकरणम् ॥ यथा ।

विरहमुसहमि जाए डसइ मुञ्चंगि व्व पडममुहलं तं ।

- 15 दाहिणपवणो मुहिष्णं जरमज्जे एत मुड्डिका ॥ ११७ ॥ [१३४]

मुक्यमसावहूवीवाहे' मुरिष्णं च तुडिअमि ।

मुरई अस्ईइ मुलासिष्णो फुलिङ्गे मुआइणी डुम्बी ॥१३५॥

L 1 BF मज्जा° C मज्जांकनमाहारय° BF °रयणहिं G °णेहि BF धूसिया CG सुलिया.
L 2 BF सिहआवुच्चत° C निहआवुचयत° G निहयावुचयत° cdd. °मितियाइ BF लिहइ CG
लिहइ BF °सिलज्जा L 3 C मीय BF मुञ्चो मिगीय BF अ L 4. B नीरणि ACE
(F°) G नीरणी A चुम्ब° G मुंब° ABEG अगच्छि° G °डेमे. L 5. CG मीय° CG °निर्य°
BF om मिश्रमिति तु BF मुड्डो L. 6 C तिर्यक् दारु B निरंगी G अलबु° cdd. °सायां.
C च for तु G मुडत° BCF सादृश्यात् L. 7. G अगस्तिष्ठुम. L 8 BF मुच्छीइ
C मुण्डिवाण BCF पच्छियाइ G पत्थियाइ फुल्लकए. L. 9 BF °लुडो CG °लुडो B मुष्मा-
णामि° C (F°) मुष्माणयमि° G °मिसउ C जुवा B चलञ्चो C (F°) चलई. L 10. A मुहलं
G मुयगी G हिकाए हं C मुड्डिका E मुड्डिका. L. 11 BF °आकुलया ACEG मुहियं AG
एमेय°. L 12. BF मुञ्चंगी G मुयमी C मुड्डिका L 13. cdd. मुहियं मुहिया B अन्येषामेव
करण. L 14 BFG मुयंगि L. 15 CG मुहियं C °मज्जे G मुड्डिका. L. 16 BF
मुक्यसं C मुक्यमहू° G °मज्जे BCFG मुहियं BCEFG तुडिअमि L 17. E मुरई
C अस्तीइ E अस्ईइ G मुलासिष्णो A °सिड B फुलिङ्गे मुआणी B हुंबी E हुम्बी G डुम्बी.

मुकुर्यं यासौ वोढुं प्रकृता तद्वर्जितानामन्यासां निमन्वितानां धधूनां विवाहः ।
 मुरिअं त्रुटितम् । मुरई असती । अत्र । मुणइ जानाति । मुरइ हासेन स्फुटति ।
 एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । मुलासिओ स्फुलिङ्गः । मुआइणी डुम्बी ॥ यथा ।

अमुरिअनेअमुलासिअ जयसिरिवीवाह मुकुर्या तुज्झ ।

मुरइ व्व भमइ किन्ती मुआइणी किं ण पल्लिदेसे वि ॥ ११८ ॥ [१३५] 5

मुग्घुरुडो मुक्कुरुडो रासीइ मुहत्थडी अ मुहवडणो ।

मुरुमुरिअं रणारणए भुमया मुहरोमराई अ ॥ १३६ ॥

मुग्घुरुडो तथा मुक्कुरुडो राशिः । मुहत्थडी मुखेन पतनम् । मुरुमुरिअं रण-
 रणकः । मुहरोमराई भूः ॥ यथा ।

सा सुमुहरोमराई तुह विरहे पाव दोसमुग्घुरुड ।

गुणमुक्कुरुडा घणमुरुमुरिएण मुहत्थडिं पत्ता ॥ ११९ ॥

10

अत्र मुखमूरइ भनक्तीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [१३६]

मूसामूसाआइं लहुअदुवारमि मूसरी भग्गे ।

पीणामि मूसलो तह मूअल्लो मूअलो मूके ॥ १३७ ॥

मूसा तथा मूसाअं लघुद्वारम् । मूसरी भग्गः । मूसलो उपचितः । मूअल्लो 15
 तथा मूअलो मूकः । अत्र मूरइ भनक्तीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ यथा ।

मूअल ण अत्थि मूसाअसंचरी जेण मूसरी मूसा ।

मूअल्लिअणितरा वि ह कह सा मूसलथणी अहिसरोउ ॥ १२० ॥ [१३७]

L 1 G वोढुं G om अन्यासा L 2 ead मुरिय C मुरइ C स्फुटयति G स्फुटति.
 L 3 B om मत्तो BF मुलासि G 'सिउ G डुवी L 4 B अमुरिय' C (F') अमुरिय' ead
 'सिय C तुक्का 2 hd तुज्झ L 5 B मुरइ B च G च्व C (F') om व्व भमइ BF किस
 C किल्ल G कि न B 'दरो L 6 E मुग्घुरुडो BF मुक्कुरुडा C मुट्ट' E 'रडो BF मुहवडणी
 C मुहत्थडी E मुहडीइ BE om अ ACG (F) य E मुहवडणी, perhaps the better reading
 cf. पाडवण L 7 ead 'रिय BFG भुमया ead य L 8 BF मुक्कुरुडो C मुक्कुरुडो
 C मुहत्थडी BCF 'रिय G 'रिय L 9. BF 'रोमरा L 11 BF 'मुक्कुरुडा C 'मुक्क-
 रणा G 'मुक्कुरुडो L 12 C मूसमूरइ B भनक्ति इति L 13 G 'आइं B, C 2 hd
 E लहय' E 'दुवार' L 14 A मूसलो E मूसलो L 15 BF मूसरी तथा यं G मूसाय
 G 'लो पी उप' L 16 C मूरइ B भनक्ति इति L 17 G 'सवरी L 18 G मूसल्लिय'
 BCF 'ल्लिअणितरा C कल्ल C 'पणी C 'रोमराइ

मेंठी मेण्ठी मेली अ संहई वणिस्हायए मेढो ।

हत्थिवए मेंठो मेअरमेअज्जा असहणधत्तोसु ॥ १३८ ॥

मेंठी मेण्ठी । मेण्ठीशब्दो अपि यदि देख्यस्तदा पर्यायभङ्गया निबद्धः ।

मेली संहितः । मेढो वणिक्सहायः । मेंठो हस्तिपकः । मेअरो असहनः ।

5 मेअज्ज धान्यम् ॥ यथा ।

मेअज्जहट्टवारे मेंठेणं कुञ्जराहिरुठेणं ।

मेंठीए हणियाए मेअरमेढाण हुन्ति मेलीओ ॥ १२१ ॥ [१३८]

मेडंभो मिगतन्तू मेहच्छीरं च गीरम्मि ।

मोचं च अद्दज्झीइ मोग्गरो चेअ मडलम्मि ॥ १३९ ॥

10 मेडभो मृगतन्तुः । अत्र मेह्वइ मुञ्चतीति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः । मेह-
च्छीर जलम् । मोचं अर्धजङ्घी । मोग्गरो मुकुलम् ॥ यथा ।

मेडभखलिज्झन्ता मेहच्छीर पि कह वि अपिअन्ता ।

भयमोग्गारिअमुहा तुह रिउणो गयमोचया वणे जन्ति ॥ १२२ ॥ [१३९]

सवचम्मि मोरमोरत्तया कसिणकसिआइ मोक्कणिया ।

15 मसओलूएसु मरो मड्डा वलकारआणासु ॥ १४० ॥

मोरो तथा मोरत्तओ अणवः । मोरत्तओ चण्डाल इत्यन्ये । यदाह ।

॥ मोरत्तओ अणवकचण्डालः केपुचिद्रूढः ॥ मोक्कणिया असितं पद्मोदरम् ॥ यथा ।

L 1 E मेण्ठी मेण्ठी G मेण्ठी BF मेंठी B मेन्ति ABCFG य E om अ E मानो G मेंने
L 2 E हत्थिवम A मेंठो C मेंठो E मेण्ठी G मेण्ठी G मेज्जा C मेअज्जा G धणोसु
L 3 G मेण्ठी मेण्ठी BF मेंठीगच्छो C मेंठी BF om यदि BF देख्य L 4 C मेंठो G मेण्ठी
L 5 BF मेअज्ज C मअज्ज L 6 BF मेअज्ज C 1 hd मेअज्ज 2 hd मेअज्ज
BFG वारे C चार C मेंठण G मेंठण B रुठेण L 7 C मेंठीए G मेण्ठीए BCF हणियाए
G हणिया BCF मेयर BFG मन्नीउ L 8 ABCFG मेडभो B गीर पि C नी
L 9 A C 2 hd भोव C 1 hd अइ F अइ C जघाइ BCEF चय A चय L 10 add
मेडभो C पूक्तमिति नोक्त L 11 B मेहत्थीर B' भोव G मोच F अइजघी C मोयरो
BF मुक्कं L 12 add मेडभो C लिइ In G लिइइ is torn off BCF अपियता
L 13 add रिये C तुजह In G रिउणो is torn off L 14 C om मोर ABE कसियाइ
C (F') कसियाइ G कसियाइ C 1 hd मोणिया ABEFG C 2 hd णिया In G from
आ to आणासु ! 15 torn off E adds here अयाअेकार्या L 15 A उल्लएसु A मडा
E मड्डो C वल E वलकार L 16 In G मोरत्तओ अ' मो' is torn off C मोरत्तओ
अ' L 17 BCF मोरत्त In G अ' is torn off B चिद्रूप add, मोक्कणिया In G from
असित to याइ 2 of next page torn off

रे कम्ममोर वम्मह शसो मोरत्तओ विरहिणीण ।

साधोवयारणिहयाइ मोक्कणीए वि ताउ जं डहसि ॥ १२३ ॥

अत्र । मोरउल्ला मुधा । इत्थव्ययेपु । मोट्टाअइ रमते । इति धात्वादेशेषूक्ता-
विति नोक्तौ ।

॥ अथानेकार्याः ॥

5

मरो मशक उलूकथ । मडा बलात्कार आजा च ॥ [१४०]

कण्ठे मुअम्मि अ मडो लज्जादुकखेसु मंतकखं ।

सिद्धलमन्थारोसुं मंदीरं मम्मणो मयगारोसा ॥ १४१ ॥

मडो कण्ठो मृतथ । मंतकख लज्जा दुःखं च । मंदीरं शृङ्खलं मन्थानथ ।
मम्मणो मदनो रोपथ । अव्यक्तवचनार्थस्तु मन्मनशब्दभवः ॥ [१४१] 10

तुमुलमलिणोसु मइलो सारसिदूर्इसहीसु अ मराली ।

मक्कोडडुणी उणापिपीलिआजन्तगुम्फरासीसु ॥ १४२ ॥

मइलो कलकलो गततेजाथ । मराली सारसी दृती सखी चेति व्यर्था । म-
क्कोडा ऊर्णापिपीलिका । मक्कोडो यन्त्रगुम्फनार्थं राशिथ । यदाह । ॥ मक्कोडो
अपि हि राशिर्वन्त्रपथनाथ य. क्रियते ॥ इति ॥ [१४२] 15

मम्मका गायवा उक्कण्ठाए अ गवे अ ।

वुट्ठे शिवहे पिहुले मुहले जलहिम्मि अ महल्लो ॥ १४३ ॥

मम्मका उत्कण्ठा गर्वथ । महल्लो वृद्धो निवहः पृथुलो मुखरो जलधिधेति
पन्थार्थः ॥

L 1 BF संसह C वरम्म BF मारत्तउ C विरहिणीण L 2 B °वाहयाइ G यावि
BCF मोक्कणीए BI साधो G om नाउ BI हसि (वहंसि G इ ard then torn off to वाचक्रम्नु
p 234, l 17 L 3 BF मोरयात्ता C मुधेत्यव्य° BI इति अव्य° L 6 C मरा
L 7 BF मुयमि C मुअम्मि ABF य BI लज्जा L 8 B सिधलं I सिधलं BI °रम्मण
C मंमण L मम्मण C °रंता L 9 BF लन्था दुक्ख थ C दु कुत्त L 10 C ममण
L 11 BF °भानिणामु C सारसी° L 12 A °रुणी BF पिपीलिजत° L 13 BI °कज्जमन्ना
C कज्जकतकज्जो C व्यर्था L 14 B राशिथ B राशियन° L 15 BCF क्रियत
L 16 C गायवा ACE य B गवे cdd थ L 17 C वुट्ठे मुट्ठे AE मुट्ठे C om अज
cdd थ

सिरिवयखगवन्दीसुं महुओ कडओवरोसु मलओ अ ।

लहुअक्खित्ते कुराडे मलिअं मज्जिअमुदिकिखए पीए ॥१४४॥

महुओ श्रीवदाख्यः पत्नी मागधधेति द्वयर्थः । श्रीरिति वदति । वारयते । स
श्रीवद । मलओ गिर्येकदेश उपवन च । मलिअ लघुत्तेत्र कुराड चेति द्वयर्थम् ।
5 मज्जिअ अवलोकित पीतं च ॥ [१४४]

मल्लयमपूवभेए सरावकोसुम्भचसएसु ।

मंगुलमणिगड्ढपावेसु मंथरं बहुकुसुम्भकुडिलेसु ॥ १४५ ॥

मल्लय अपूपभेदः शराव कुसुम्भरक्त चपकधेति चतुरर्थम् । मगुल अनिट्ट
पाप च । मगुलो चौर इत्यन्वे । मथर बहु कुसुम्भ कुटिलं चेति त्र्यर्थम् । मन्द-
10 वाची तु संस्कृतसमः ॥ [१४५]

ऊढाकुविए कलुसे असुइम्मि अ होइ मडुहिअं ।

मडुवइअं हयतिकखे मालो आराममञ्जुमञ्जेसु ॥ १४६ ॥

मडुहिअ परिणीतायाः कोप कलुपमभुचि चेति त्र्यर्थम् । मडुवइअ हत
तीक्ष्ण चेति द्वयर्थम् । मालो आरामो मञ्जुर्मञ्जुधेति त्र्यर्थः ॥

15 माणंसी माइअचन्द्रवहूसुं माउआ सहिउमासु ।

मुक्कलमुचिए सदरे अ मम्मुरो करिसकरिसअग्गीसु ॥ १४७ ॥

माणंसी मायावी चन्द्रवधुधेति द्वयर्थः । मनस्विवाचकस्तु मनस्विशब्दभव एव ।

L 1 E°पग° BCEF°वदीसु BF महुओ E ऋडव° C1 hd मलउ Eय L 2 B लहुअ
खित्ते C (F?) लहुखित्ते cdd मल्लिय BF मथियमुदिकिखण (मल्लियमुदिकिखण AE मज्जियसु
E°मुडिकिखण L 3 (रसिति BF वास्यते C वाराते L 4 C श्रीवद B मल्लिय
L 5 B मज्जिय C (F?) मल्लिय L 6 E°पूवभे य BF सराव° ABF, C 1 hd °वसएसु
L 7 C मथर BCF बहु E°कुडलसु BF °कुडिले L 8 B चकपधेति L 9 C चौर
C मथर F मथर B बहु L 11 A ऊणे° BEF ऊणे° BF असयमि cdd य A महु° or महु°
B महु° C महु° F महु° F महु° C1 hd °हि ABET (2 hd °हिय L 12 CE (A?) महु°
cdd °वदय C °निकता C °महु° L 13 B महु° C मञ्जु° BCF °हिय BF कलुख अशुचि
C °य अशुचि B मुड° BCF °वदय L 14 B महु° न° L 15 BF माणंसी BCEF
माउय° A माइ नद° B °वहूसु E °वहूसु E माउया L 16 A माक्कल° BF °मुचिए C रुदरे
AC य BF °य E इ BF तुम्भपा कथिसकरिस° AC om करिस L 17 C मनस्वी° cdd
om मनस्वि C शब्दशब्दभव

माउआ सखी दुर्गा च । मातृवाचकस्तु मातृकाशब्दभवः । मुक्कलं उचितं स्वैरं
च । मुम्मुरो करीपं करीपाप्रियेति द्वर्थः ॥

सालीमाउलधूआपिउच्छपुत्तेसु मेहुणायसहो ।

मोओ अ अहिगयत्ये गिरिम्मि तह चिब्भडाईण ॥ १४८ ॥

मेहुणिआ पत्न्या भगिनी मातुलात्मजा च । मेहुणओ पितृप्यसृसुत इति लिङ्ग- 5
परिणामेन व्याख्येयम् । मोओ अधिगतश्चिर्भिटादीनां बीजकोशश्चेति द्वर्थः ॥

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां पष्ठो वर्गः ॥

L 1 CG माउया BF मुक्कलं From उचित to करीपा° 1 2 torn off in G C स्वैरं
L 2 B मुम्मुरो L 3 In A लधूआ is illegible BEFG °धूया° BF °पिब्वमुत्तेसु.
L 4 ACG मोउ A om अ CEG य BCEF °गयच्छे E गिरिम्मि BF चिप्पजइण E विब्भ°.
L 5 add मेहुणिया C मेहुण G °णउ BF °व्वसासुत C °व्वसु° L 6 G मोउ BF °धि-
भिटा° G बीज° ॥ L 7 BCFG °ताया स्वोपजदेशीशब्दसप्रहृत्तौ (G om स्वोपज्ञ) E only
॥ इति पठो (sic) वर्गः. B adds यथाय ७०४ G सख्या ७०४

वर्गसंज्ञा चेह न व्याकरणप्रसिद्धा किं तु ज्योतिःशास्त्रप्रसिद्धयेहादृता । ते च
अकचटतपयशा इति तत्र प्रथमः स्वरवर्गस्ततः कवर्गादयः पञ्च । सप्तमो वर्गो
यकारादिः । यकारस्य प्राकृतेऽसंभवात्ततो रेफादयः प्रस्तूयन्ते ॥ तत्र रादिः ।

रंगं तउए रत्ती आणा रफो अ वम्मीए ।

5 रंभो दोलाफलए कङ्गुए रल्लरालराअलया ॥ १ ॥

रंगं वृषु । रत्ती आज्ञा । रफो बल्मीकः । रंभो अन्दोलनफलकम् । अभि-
मानचिह्नस्तु । अन्दोलनफलसिन्दुरं रंभो । इत्याह । रल्ला तथा राला तथा
राअला मियङ्गवः ॥ यथा ।

मेल्लिअ राअलदलणं भञ्जिअ रत्तिं च रल्लभोज्ज तुमं ।

10 रफमुह रंभचटिअं रालकरो रंगकुण्डलं शिअसि ॥ १ ॥ [१]

रद्वी वरे रसाला य मज्जिआ गहाविअम्मि रत्तीओ ।

भमरे रसाउरोलंवा य रसहं च चुल्लिमूलम्मि ॥ २ ॥

रद्वी प्रधानम् । रसाला मार्जिता । रत्तीओ नापितः । रसाऊ तथा रोलंबो
भ्रमरः । रसाअशब्दो ज्यमित्यन्ये । यद्रोपालः ॥ अलिरपि रसाओ स्यात् ॥
15 इति । रोलंबशब्दं संस्कृते ऽपि केचिद्रतानुगतिकतया प्रयुज्यन्ते । रसहं चुल्लीमू-
लम् ॥ यथा ।

रोलंबो व्व महपिओ रसाउवसाइ तीइ पिअ अहरं ।

रद्विरसालं पुच्छसि रत्तीअ रसइयावडं किमिउ ॥ २ ॥ [२]

L 1 G वर्गसंज्ञया B ज्योतिः C 1 hd ज्योतिशा G 'ति ज्योतिशास्त्रा' C 'सिद्धा इह'
BG (F) 'सिद्धया इहा' G 'दृता L 2 BG प्रथमस्वर L 3 B यकारादि BCF असभ
B om तर्वा E अथ pro तत्र L 4 D तच्छोए A रफो edd य L 5 (रल्ला
C 1 hd om राल, 2 hd रल्ला G 'रायन्त्या L G. B वृषुः G आशोलन'
L 7 BCF अन्दोलन (C अज्ञा) G 'फलअ' B रल्ल L 8 CG रायन्त्या
L 9 BCF मेल्लिय (G रायन्' edd भजिय L 10 C रफमुह BCF रंभचडिय G 'चडिय
edd शिअसि L 11 C रद्वी BFG मज्जिया C 1 hd मक्षिया 2 hd 'द्विअ' edd गहावि-
अम्मि AG रत्तीडे L 12 C रसाअरोलन्वा AG 'लवा E 'रोलन्वा BF रासव्यं चा 'ल्लि'
L 13. C रद्वी C रासाला मार्जिता रत्तीओ BF रत्तिओ G रत्तीड B रोलम्बो C 'लम्बो
G 'लंबो L 14 G रसाय' G रसाउ. L 15 B रोलन्व' C रोलम्ब' G रोलन्व'
BCF केचित् गता' G रसहो B चुल्ली'. L 17 C 'लम्बो G 'ल्लु C च C 'पिउ G महपिउ
B1 'वसाइ C रसाओ' G 'वसाउ om सी CG पिय G य हर L 18 C रद्वि' BF रत्तीय सइ'
C रत्तीय रत्तीअ रसइयाव'.

रत्तयरग्गयरंजणारवया बन्धूअघट्टघडमन्या ।

रंहुअरयवलिरइगेल्ला रज्जुसिसुत्तणाहिलासेसु ॥ ३ ॥

रत्तयं बन्धुकम् । रग्गय कौसुम्भवत्तम् । रंजणो घटः । रंजणं कुण्डमिति
केचित् । रवधो मन्यानः । रंहुअ रज्जुः । अत्र । रंभइ गच्छति । रंपइ रंपइ
तद्वशोति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । रयवली शिशुत्वम् । रइगेल्लं 5
अभिज्ञापितम् । रइगेल्ली रतितृप्णोति केचित् ॥ यथा ।

रजणथणिमरयवलिं रग्गयत्तयं वहुं रवयहत्तयं ।

रत्तयउट्टि रइगेल्लन्तो वज्झिहिसि रहुएण हरे ॥ ३ ॥ [३]

रच्छामयरत्तकखररप्फडिआ साणसीहुगोहासु ।

रयणिद्धयं च कुमुए राओ चडए रणे राडी ॥ ४ ॥ 10

रच्छामओ था । रत्तकखर सीधु । रप्फडिआ गोधा । अत्र रखोलइ दोलय-
तीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रयणिद्धय कुमुदम् । राओ चटकः । राडी
संघामः ॥ यथा ।

रच्छामयरप्फडिआरयणिद्धयमोअणे एणे के वि ।

राय व्व कामअन्धा पिअन्ति रत्तकखरं रइअ राडिं ॥ ४ ॥ [४] 15

राविअमस्ताइअए रायगई तह बलोआए ।

रिंडी कन्थप्पाया रिणं पट्टे पवेसए रिगो ॥ ५ ॥

L 1 C रत्तेयं E रंजणं C रणचया AE बधूयं B बधूअं G बधूयं BF पदपटं E वन्परं
C मज्झा L 2 A रंहुअ BCF रहुअं BLF रअवलिं C रयचलिं C गेल्लो G गेहल्ला
C रज्जुं A सिसुं BF हिलासे L 3 BF रत्तअ BF बधूक C बन्धुक G रं G रग्गअ
BF कौभवत्त G कुमुमं L 4 G रवड CF रउअ BF रउ BFG रभइ गं G रपड रभइ
L 5 C रजवन्ती cdd रइगिल्लं L 6 BF अभिज्झितं C अभित्तस्थित C गिल्ली
L 7. BF पणियरमयवलिं C पणिमरयपणिमरयवलिं BF रग्गयं C वच्छ बहुं G रययं
L 8 G रहुटि रयगिल्लन्तो C गिल्लिता BF वज्झियसि C वज्झिहसि G वज्झिहसि BF रहुएण
C रहुएण L 9 C मया E यररत्तं C क्खरफं cdd डिआ A भीहं C साहुं
L 10 A णिच्चय C णिद्धय BF रुमुणं f रुमुणं C 1 hd G राउ A पडाम L 11 G भउ
Bशीधु cdd डिआ BF गोका L 12. B णिट्टय C (F) णिद्धयं G राउ L 14 BF रच्छा
रफ्फ cdd डिआ BF रयणियं C णिद्धयं G भोयणे B के चि L 15 B राओ F राउ
C य BF कामं C पियति G रत्तकखर BFG रइय C रइया L 16 cdd रादियमं BEG
स्ताइयमं C म्माइयमं E राइगई cdd जत्तायाम L 17. BF णया G ण्याआ C पडे
2. hd पडे G हेड

राविभ्रं आस्वादितम् । राविभ्रं रञ्जितमिति तु रञ्जे राव इति धात्वादेशे सिद्धम् ।
रायगई जलौकाः । रिंढी कन्याप्राया । रिप्पं पृष्ठम् । रिग्गो प्रवेशः ॥ यथा ।

रायगइराविभ्रस्सं पि तं जरो मन्दं जं या मिल्लेइ ।

रिंढीढंकिअरिप्पो ता कुण रिग्गं णिवायहरे ॥ ५ ॥ [५]

5 रिक्खो रिच्छो वुड्ढे रिक्कं थोवम्मि वायसे रिड्ढो ।

रिद्धं पिक्के रिद्धी संघाए रिंगिअं भमणे ॥ ६ ॥

रिक्खो तथा रिच्छो वृद्धः । ऋत्तवाचकौ तु रिक्खरिच्छशब्दावृत्तशब्दभवौ ।
रिक्खो वयःपरिणाम इति केचित् । रिक्कं स्तोकम् । रिड्ढो काकः । रिद्धं पक्कम् ।
रिद्धी समूहः । रिद्धी खड्ग इति रिटिशब्दभवः । रिंगिअं भ्रमणम् ॥ यथा ।

10 रिक्खो वि खलो अरिच्छो वि रिद्धो रिद्धलिम्वरिद्धी अ ।

रिक्कं पि हु किं मइरा रिंन्तेहि इमे दिद्धा ॥ ६ ॥ [६]

रिरिअं लीणे सडिअम्मि रिक्किअं रोविरम्मि रिमिणो. अ ।

रिंछोली पंतोए अ रिच्छभल्लो अ रिच्छम्मि ॥ ७ ॥

रिरिअं लीनम् । रिक्किअं शटितम् । रिमिणो रोदनशीलः । रिंछोली पड्डिः ।

1. अत्र रिभइ प्रविशतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । रिच्छभल्लो ऋत्तः ॥ यथा ।

रिमिणत्तरिक्किअच्छीउ रुक्खरिंछोलिमज्जरिग्गिअधो ।

मुच्छन्ति रिच्छभल्लयभीआ तुह कुमरवाल रिउवहुआ ॥ ७ ॥ [७]

L 1 *edd* राविभ्रं (twice) B रावमिति L 2 G 'देशसिद्धं B 'गइ BF जनूका *edd*.
पृष्ठ 1 3 BF रायगई *edd* 'राविभ्रस्सं B न्त C न्त L 4 G रिंढी' *edd* 'ढकियं'
G 'रिप्पा G रिक्ख L 5 C 1 *hd.* वुड्ढे 2 *hd* वुइ G वुडे G थोवम्मि E रिद्धे.
L 6 ABCF रिद्ध BF पिक्के E पेक्के ABCF रिद्धी ACE रिंगिय B'G रिंघियं L 7 G अरिच्छो
BF तु रिच्छरित्त्वग्यभयो G तु अत्तं L 8 BF रिद्ध BCF रिद्धी समूह G रिद्धी खड्ग
BF रिद्धिशब्दं G अरिद्धशब्दं L 9 *edd* रिंगिय BF चमणं L 10 BCF पि C क्तलो
edd रिच्छा C रिच्छा G 'उ B रिद्धं C (P) रिद्धं B 'निम्बं C 'निम्बं P 'निम्बं G 'निम्बं'
BF 'रिद्धी C 'रिद्धिरिद्धी *edd* य L 11 BF रिंघिगेहिं C रिद्धा. L 12 *edd* रिंघिय
edd सडिअम्मि रिक्किय ABCFG रोविरम्मि BF रिमिणो *edd*. य. L 13. E रिंछोली *edd*.
य (twice) L 14 *edd* रिंघिय *edd*. रिंघियं C शटित. L 15 *edd*. रिंघिय BG 'पूक्त'
इति नोक्तः BF यच्छ'. L 16. C रिमिणति' *edd*. 'रिक्कियं B 'धो BF 'रितियायां'
G 'दाव L 17. G अरिच्छनि B'G 'नीया C 'वहया G 'वहया

रिचूडिअं च साडिअमवगणाणा रीढमक्खिए सुंढो ।

सहलाम्मि सुंढिअं संचणी घरट्ठी रुअरुइ उक्कण्ठा ॥ ८ ॥

रिचूडिअं शातितम् । रीढं भवगणनम् । अत्र रीरइ राजतीति धात्वादेशेषूक्त-
मिति नोक्तम् । सुंढो आक्षिप्तः । कितव इत्यर्थः । रुडिअं सफलम् । रुचणी घरट्ठी ।
अत्र रुजइ रीतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रुअरुइआ उत्कण्ठा ॥ यथा । 5

रुअरुइआए सुंढो गणो इमाए घराउ णीहरइ ।

ओ कयरीढ रुचणिहत्ययरिचूडिओ अरुडिअओ ॥ ८ ॥ [८]

रुअं तूले ऽ क्कट्टुमे रुवी रुववइआइ रुवमिणी ।

रेणी पड्ढे छिसाम्मि रेसिअं रेवयं पणामम्मि ॥ ९ ॥

रुअं तूलम् । रुवी अर्कट्टुम् । रुवमिणी रूपवती । रेणी पड्ढ । रेसिअं 10
द्विजम् । रेवयं पणामम् ॥ यथा ।

गयरेणी रेसिअरुविरुअगुणभूसणो मुहा वहसि ।

सव्वज्जरेवय कुण रुवमिणिमिम जइ महेसि ॥ ९ ॥ [९]

माईसु रेवईओ रेवलिआ वालुआवट्टे ।

रेवज्जिअं उवालढ्ढे रेहिअअं च छिसपुण्णम्मि ॥ १० ॥ 15

रेवईओ मातर । अत्र रेहइ राजतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रेवलिआ
वालुकावर्तः । रेवज्जिअं उपालम्भम् । रेहिअं द्विजपुच्छम् ॥ यथा ।

L 1 AE रिचूडियं B रिचूडिरियं C रिचूडियं F रिचूडिरियं G रिचूडि and अ च torn off
cd1 साडियम् C 1 hd रीन् ACG (F?) रुने B रुण L 2 ABFG रुचियं C 1 hd रुचि
2 hd रुचियं E रुडियं ACG रुअरुइ A उक्कण C 1 hd उत्कण In G उं torn off
L 3 BF रिचूडियं C डियं G रिचूडियं B शाति G रीढ In G राज is torn off In G from
गोपू to क torn off L 4 BCF रुण B रुचियं C (F?) रुचियं G रुडियं In G णी पर is
torn off C रुजइ In G from जइ to रुजणि 1 7 torn off L 5 cld रुइया
I 6 C रुइयाणं C रुने BCF गड L 7 C उ C सचणिं G हत्यअं B रिचू In G from
रुचिओ to रुइ p 2411 G torn off B डियं C रुचिओ F रुचियं L 8 BCF रुअ
C रुने ABCF कडुम E कडुम B रुवी BEF रुव A भइ ACF रुइयाइ BF रिणी
L 9 ABCF रेसियं L 10 BCF रुअं C om तज्जम B रुवी B रुचिं रुपं BCF रुचियं
L 11 C छिस B पणाम L 12 BCF रेसियं BF रुचिअं C रुचिअं
L 13 C निम जइ L 14 A रुइ F रुवे cld रिणिया F वानुयां AC वानुयां C वडे
I 15 ACI रेवज्जियं C (F?) रेवज्जियं B रेवज्जियं C लडे BF रिहिअं C रेहियं BF व L व
BF द्विजमुण्णं A द्विजं L 16 B रुइया B रुइ BF रुचियं C रिणिया
L 17 BF रिजियं C रुचियं BCF रुचियं B रुचियं

रेह्रिअएण वि ण चलइ रेवलिआणिवडिओ जइ बइल्लो ।

ता रेवईउ रेवज्जिणहि भो वम्भण भणोसु ॥ १० ॥ [१०]

रेअविअं खणगारिए तन्दुलपिट्ठमि रोडं च ।

रोडं घरमाणो रोरगोघसा रोंकणो अ रङ्गमि ॥ ११ ॥

- 5 रेअविअं क्षणीकृतम् । मुक्तायें तु मुचिधात्वादेशे सिद्धम् । रोडं तन्दुलपिट्टम् ।
रोडं गृहप्रमाणम् । रोरो रोवसो रोंकणो त्रयोऽप्येते रङ्गार्थाः ॥ यथा ।

रेअविअसंपया तइ रिउणो रोरा अरोवसघरेसु ।

रोंकणामिलिआ कम्मन्ति रोडसुत्ताइ गहिअ रोडकए ॥ ११ ॥ [११]

रोडओ अ रोहिओ रोमराइरोमूसला जहणे ।

- 10 रोअणिआ डाइणिआ रोमलयासयमुदरयमि ॥ १२ ॥

रोज्जो रोहिओ इत्यन्योन्यपर्यायावृश्यवाचकौ । अत्र रोंचइ पिनटीति धात्वा-
देशेपूक्तमिति नोक्तम् । रोमराई तथा रोमूसलं जघनम् । रोअणिआ डाकिनी ।
अत्र रोसाणइ मारुति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । रोमलयासयं उदरम् ॥ यथा ।

पिहुरोमराइ तणुरोमलयासइए कया वि इत्यनुमं ।

- 15 रोज्जि व्व विअडरोमूसलरोअणिवाडयमि मा वच ॥ १२ ॥ [१२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

हंसे वग्घे रत्तच्छो रइजोअजहणेसु रइलकवं ।

ढइअणिरन्तरसोहिअसणाहपलिएमु राहो वि ॥ १३ ॥

L. 1 BCF रेह्रियाणण C om ए B वजइ BCF 'जिया' BF जइ ल्लो L. 2 BF रेवइआ
खणगारिइ C 'झिणहि र थ भणोसु BI वणण L. 3 BF रेवविअ C 'विय B 'पिड C 'पिड
C 'पिडमि E 'पट्टमि BF om रों C रोड BF व L. 4 A 'रापसरोकणा C रोऊणो ACE य
L. 5 BF रेविविय C 'नियं BF मुचिधात्वादेशेसिद्धं B 'जपिट्ट L. 6, BF रर BCF राकणो
BF 'अपि रता' C 'अपि गने. L. 7 BF 'नियं B तई C रोरो L. 8 BF राणण' BCF
'मिजिया C 'सुत्ताइ BCF गहिय. L. 9 A रोज्जो C रोसा ABCF य A रोहिउ In C रोहिओ
twice A 'राई' L. 10 A रोअणिआ C रोअणिआ cdd डाइणिआ BF रोमजिया'.
J. 11. C रोसा C 'पर्यायदृश्यं' BF रोवइ BF पिनाटि इति' L. 12 'पूक्त इति नोक्त C 'देओ
विद्ध इति नोक्त C रोय' BCF णिया. L. 13 B मारुटि इति 'पूक्त इतिह नोक्तः.
L. 15 C राडि C 1 hd य BCF नियड' BF 'रोहाणियाडयमि C 'वाडयमि B वण
L. 16 om A L. 17 A वग्घो E वग्घ स AE रत्तथो C 'रय' 2 hd रॉय' cdd 'जांय'
A रई' L. 18 cdd 'इयानिर्गतसंगोहिअ' C 'पडिणणु E राण

रत्तच्छ्रो हंसो व्याघ्रश्च । महिषे तु संस्कृतभवः । रङ्गलक्षं रतिसंयोगो जघनं
चेति द्वयर्थम् । राहो दयितो निरन्तरः शोभितः सनाथः पलितश्चेति पञ्चार्थः ॥

रायंबू वेडिससरहा रिक्खणमहिगमम्मि कहणे अ ।

विउलमुहलेसु रूंदो रेंकिअमक्खत्तलीणलज्जासु ॥ १४ ॥

रायंबू वेतसद्रुमः शरभश्च । रिक्खणं । इत एति रेक्खणं इत्यपि । उपलम्भः ५
कथनं च । रूंदो विपुलो मुखरश्च । अत्र रुटइ भ्रमति रौति चेति धात्वादेशेषूक्त-
मिति नोक्तम् । रेंकिअं आक्षिप्तं लीनं व्रीडितं चेति त्र्यर्थम् ॥ [१४]

अच्छिणिकोचकरोडीसु रेसणी कलिरवेसु रोलो अ ।

रोडी इच्छासिविआसु कूणियच्छे मले रोद्धं ॥ १५ ॥

रेसणी अक्षिणिकोचः करोटिकाख्यं कांस्यभाजनं च । रोलो कलहो रवश्च । 10
रोडी इच्छा त्रिणशिविका च । रोद्धं कूणिताक्षं मलश्च ॥ [१५]

रोहो पमाणणमणोसु रोक्कणी सिङ्गिकूरकम्मेसु ।

रावदंपईण अस्सुसणामगहणोसवम्मि लयं ॥ १६ ॥

रोहो प्रमाणं नमनं च । प्रतिरोधवाची तु रोधशब्दभयः । रोहो मार्गण इत्यन्ये ।
रोक्कणी । के रोक्कणिओ । शृङ्गी नृशंसश्चेति द्वयर्थः ॥

15

॥ अथ लादिः ॥

लयं नवदंपत्योः परस्परं नामग्रहणोत्सवः ॥ यथा ।

तुह कुमरवाल सेसं इन्तं दडूण शिसि पलायन्ता ।

असोसणामगहणा रिउदंपईणो लयस्स मुमरन्ति ॥ १३ ॥ [१६]

L 3 A रायडू BF रायंडू C रायडू E रायडू A वेडिसरह L 'सद्धा' *edd* य L 4 C विपुलं
E 'मुक्खेसु' AB EF विंक्रियम C संक्रियम L 'मक्खेत्त' L ७ BF रायडू C रायडू HF इति
for इत एति BCF रेक्खणमित्यपि L ७ BF विपुलो B मुक्खरश्च B 'पुन्तः' इति
नोक्त. L 7 In G from 'देशो' to किञ्च torn off BCF विंक्रिय In G from क्षिप्तं to त्र्यर्थम् incl
torn off BF नीली pro लीन L ९ C निकोच E 'कोच' G 'कराडियु' C रेसणी C रंजा
edd य. L 9 C इच्छासिवियासु AB EFG 'सिवियासु' *edd* कूणियच्छे A रद्ध C राई
L 10 C सणी (sic) G रेसणी BG काम्यं C (F') कार्यं B om च after भाजा
L 11 G 'शिविका' C रोड BF कूणिकाख्य L 12 B रोद्धं 'विङ्गि' twice
L 13 B अणुसं C अणुसणं G अणुनं C 'सधमि' A, C 2 hd 'राज्जानि' L 14 G 'भव
L 15 BFG om रोक्कणी B BF रोक्कणीव G रोक्कणिव L 16 om A L 17 B 'सा-
स्वव' C 1 hd 'सोराय' L 18 C तुमरं C सण G संतं C इति दडूण F दडूण
L 19 G अणुसं BF सुमरन्ति

लकखं काय लगं चिन्धे लंचो अ कुकुडए ।

गराडुअतिगाम्मि लचयं लइयलडहा कुसुम्भरम्मेसु ॥ १७ ॥

लकख कायः । लगं चिह्नम् । लगं अघटमानमित्यन्ये । लंचो कुकुटः ।
उत्कोचवाची तु संस्कृतसमः । लचयं गरुडुरसंज्ञं तृणम् । लइयं कुसुम्भम् ।
५ लडहं रम्यम् । लडहो विदग्ध इत्यन्ये ॥ यथा ।

कालम्मि लचयलग्गे उडिअलंचो व्व गन्तुमसहो सि ।

तो तुज्झ लडहलकखा लइयवसणा कहं होही ॥ १४ ॥ [१७]

लल्लकं भीमे लसई कामे परिहिए लइअं ।

लसुअं तेह्ने लइणी लयाइ लसकं तरुच्छीरे ॥ १८ ॥

१० लल्लक भीमम् । लसई कामः । लइअं परिहितम् । लइअं अङ्गे पिनडमि-
त्यप्यन्ये । लसुअं तैलम् । लइणी लता । लसकं तरुक्षीरम् ॥ यथा ।

लइणीरसलसकलसुअपमुहेहिं किं इमाइ भेसज्जं ।

लल्लकलसइरोगे सो चिअ तरुणो तथा लइअहारो ॥ १५ ॥ [१८]

लंपिकखो तह चोरे लंवाली पुण्फभेअम्मि ।

१५ लउडम्मि लकुडं चिअ उसहे लइअल्ललाइल्ला ॥ १९ ॥

L 1 C काये B चिन्धे E चिन्धे AC लचो E लंचो G लंचो *add* य L 2 A गइयं
B गइयं C (F) गइयं EG गरुडुयं CG लचयं BF लडहलडहा. L 3 C om चिह्नं । लग्ग
C नमित्येके । लंचो. L 4 BCF लचयं B गरुडुसंज्ञं CG गरुडुसंज्ञं L 5 B मडह After इत्यन्य
B, and, as it seems, also F add लचो कुकुटो उत्कोचवाची तु संस्कृतसमः . L 6 C कोलम्मि
लचयं C (1) उडियं B उडियं C (F) लचु L 7 C मुचम C om लडह BF लता After
हंती । C adds इति मुचपाठः । दोषकव्यन्तगन्तुमसहो व्व गन्तुमसहो सि । लचुउडय-
नियमुण्णिणमियजिणोणनवाइजिणोणसपत्ती The same is found in D, but still more corrupt.
It is also found in III¹ See Corrections and Additions L 8 A लल्लकं G लल्लक B लल्लक
य कामे A लइय BCF लइयं G लसयं L 9 A लसुअं LG लसुयं A तल्लं C लसणी
L 10 G भीमं G भीम परिहित C om लं परिं *add* लइयं च्ये. L 11. C नित्यन्य
C लइणी G चिअ L 12 G लसयलसुयं BF लसुअं G हेहिं C इमाइ G भोसज्ज.
L 13 BF लियं C 1 hd G धियं C 2 hd लियं BFG लइयं. L 14 E लंपिकखो ABFG
लंवाली AE लुण्णं C 1 hd लुण्णं 2 hd लुण्णं G भेयम्मि L 15 Ia B लउडमि twice.
BF लउड BCI लियं G लियं LG लइयल्ल

लपिक्खो चौरः । लंवाली पुप्पभेदः । लकुडं लकुटः । भत्र । लढइ स्मरति ।
लहसइ संसते । इति धात्वादेशेषूप्काविति नोक्तौ । लइअल्लो तथा लाइल्लो वृषभः ॥
यथा ।

लंपिक्खहरिअलाइल्लधणे लइअल्ल कीस मूढो सि ।

लंवालीहिं जक्खं पूइअ अणुसरसु लकुडयहत्यो ॥ १६ ॥ [१९]

5

पउमकरा जत्थ वहु ल्लिहिज्जए सो लयापुरिसो ।

लहुअवडो णग्गोहे लडहक्खमिअं विहडिअम्मि ॥ २० ॥

लयापुरिसो यत्र पन्नकरा वधूर्लिख्यते । लहुअवडो न्यग्रोधः । लडहक्खमिअं
विघटितम् ॥ यथा ।

सा वित्ती लहुअवड क्वमसु तुमं तुह णमो लयापुरिस ।

10

लडहक्खमिअप्पेम्मे पिअम्मि कह णाम जीविस्स ॥ १७ ॥ [२०]

लामा य डाइणी लावंजमुसीरम्मि लाहणं भोज्जे ।

लालसलासयविहया मिउमोरेसुं वहोले लिक्खा ॥ २१ ॥

लामा डाकिनी । लावंजं उशीरम् । लाहणं भोज्यभेदः । लालसं मूढु ।
लालस इच्छेत्थन्ये । लासयविहओ मयूरः । लिक्खा तनुन्नोतः । लिक्ख इत्यन्ये ॥ 15
यथा ।

लामाउ लिक्खकण्ठे घणलावंजे कुणन्ति लाहणयं ।

तासिअलासयविहया अलालससरा विडालिस्खाओ ॥ २८ ॥ [२१]

L 1 G चौरः BFG लवाली B एण् G लकुड BF लकुड CG लकुट C लडइ
I. 2 G 'पुक्का इति BFG लहल्लो तथा L 4 *edd* 'हरियं' BF 'धाम' G लहयल
L 5 BFG लया BFG पूइय C पुरिय C लहुडहच्छो L 6 BF 'सते' E बट्
L 7 EG लहुयं BF लिग्गोहो C 'कवमिय' ABLFG 'मिय' E विह' *edd* 'विद्यम्मि'
L 8 BFG वधूर्लि' C न्यग्रोध *edd* 'मिय' L 10 G लहुयवड BF वणु G वणु
BFG नमो L 11 BF 'क्वमिपेम्मे' C 'समियणोम्म' G 'कवमिय' *edd* 'मियम्मि' BCF जीइम
L 12 G मा for लामा E लामाइ डा' C 'सुरीर' L 13 C जाल्लमं 2 *hd* जाल्लमं
A 'विहिया' BCF मिअंमो' E बणेज्जण केहवा *corr* from जण्णे BF 'जिक्खो' L 11 G लावं-
जसुरीर B उशीर BF भाज्ज' C मेइ G मूढु L 15 *edd* 'जाल्लसविच्छे' G 'विहउ' C 'मणु'
ओत 2 *hd* ओतः BF 'ओत' BFG 'जिक्खमियं' C 'निरमियं' L 17 G लोहणयं
L 18 *edd* 'सावियं' C 'अल्लससरा' LG वि' BF 'ह' BFG 'वाउ

बालमि लिंकलीवा लिन्ती खग्गाइदोसम्मि ।

तराण्डिकयमि लिसयं लिट्टिअलोलंठिआ य चाटुमि ॥२२॥

लिको तथा लीवो बालः । लिन्ती खड्गादीनां दोषः । लिसयं तनूकृतम् ।
लिट्टिअं तथा लोलंठिअं चाटु ॥ यथा ।

5 लोलट्टिएहि रचसि ण मुणइ सा लिट्टिअं लिसयपेम्म ।

लिका लीव मयच्छी सलित्तिट्टुरिअ व्य किं चत्ता ॥ २९ ॥

अत्र । लिक्कइ लिहक्कइ निलीयते । लिसइ स्वपिति । एते धात्वादेशोपूक्ता
इति नोक्ताः ॥ [२२]

लीलो जसो लुंखो गिअमि सुत्तमि लुंको अ ।

10 लूणामि लुअं भग्गे लुगं तह गिअयमि लुंखाओ ॥२३॥

लीलो यज्ञः । लुंखो नियमः । लुंको । उत श्रोति लोको । सुप्तः । लुअं
लूनम् । लुगं भग्नम् । लुंखाओ निर्णयः ॥ यथा ।

लुअदम्भं लुगलयं गइपुलियां कुणइ कीस लुंको सि ।

रे अलस इत्थ लीलो हेहि ति सलुंखयाण लुंखाओ ॥ २० ॥ [२३]

15 लुरगी वज्जविसेसमि लुंकराी चेअ लयणामि ।

लूआ मयतराहाए लेहुडलेदुक्कलेहुआ लोडे ॥२४॥

L 1 BCFG बालमि L 2 BF लसुअ C लिसिय A (E?) लिडिय° BFG लिडिय°
C लिडिय° C लोलच्छिय ABFG णिया E णिया Com. य चाटु°. L 3 From लिन्ती to
यथा । 4. only 2 hd margman C C लिखी G लिक्को BCF बालः G वा (sic) BCF लिसिय
G लिसय. L 4 B लिडिय C लिडिय I लिडिय G लिडिय C om नया BF लोडिय (sic)
C लीलच्छिय G णिय L 5 BCF एहि BF रचसि C रचसि B लडिय C (I?) लिडिय
G लिडिय BF लिसय° C लिसियपेम्म L 6 BF लिङ्गा C लिच्छी BF लीच मयच्छी
CG सलित्त° BF लुणिय C लुरिय 2 hd लुरिड्डा G लुरिय BCF च. L 7 C लिसति
L 9 G लुखो लियान ABCEFF लियमे B लुहो C (F?) लुहो C 2. hd लुको A लुकी odd य
L 10 CEG लयं E लिसय° A लुखाव D लुक्खाओ G उ. L 11 G लीणो G लुडो
B श्रोत श्रोति C उति G उति B लोहो C लोहो G om लोको. L 12 G लुखाव C1 hd.
निर्णयः G निर्णय. L 13 G लुलुअं C लुगलयण पुलियां G om. कृणसु, has a gap after
कीस and then repeats कीस B लुहो C लुहो 2 hd लुहो G om. सि. L 14 G हो ति
C लुनस° G थाण BF लुखाया G उ. L 15. C वद° B वित्त° G संमि BF लुणणी
or लुहणी C लुणणी E लुणणी ABCEFF चय. L 16. C लिडुक्क° E लोडुक्क° In G हुक्कलेडे
is torn off G -या E लेहुआ C om आ लोडे 2 hd. °ओ E लोडे G लो.

लुरणी प्राचत्रिशेष । लुकणी लयनम् । अत्र लुद्धइ लुहइ मार्षीति धात्वा-
देशेषूक्तमिति नोक्तम् । लूष्ण मृगतृष्णा । अत्र लूरइ क्षिनन्तीति धात्वादेशेषूक्तमिति
नोक्तम् । लेहुडो लेहुको लेहुओ त्रयो ऽप्येते लोटवाचका ॥ यथा ।

हर लेहुके मा कुण लूष्मभया लुरणिसाललुकणिश्र ।

पेसयलेहुडलेहुअखलया मा हज्ज इन्तदइअस्त ॥ २१ ॥ [२४]

लेढिअमवि संभरगो लोले लेहडयलोहिह्ना ।

लोडिअओ उवविडे तह लोलुंचाविअं रइअतगहे ॥ २५ ॥

लेढिअ स्मरणम् । लेहडो तथा लोहिल्लो लम्पट । लोडिओ उपविट । अत्र
लोडइ स्त्रपितीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । लोलुचाविअ रचिततृष्णाम् ॥ यथा ।

महुरसलोलुचाविअ लेहड णलिणीड भसल चुम्बन्तो ।

इह लोडिअस्त मह रयलोहिल्लपिअस्त लेढिअ रयसि ॥ २२ ॥ [२५]

॥ अथानेकार्था ॥

लल्लं सपिहणूसु केसओसारएमु लंघो वि ।

अच्चासत्तमणोहरपिअं वएसुं तह य लडो ॥ २६ ॥

लल्ल सष्टुह न्यून च । लवा केशा लघो गोयाटथेति व्यर्थं लवशब्द । लडो 15
अन्यासक्तो मनोहर प्रियंवदथेति व्यर्थ ॥ [२६]

I 1 B लुङ्णी C (F) लुङ्णी BF लुद्ध B मार्षीति L 2 B क्षिनन्ति इति I rom
शब्द to लुडु । 3 t m off n G B पून इति मान L 3 BE लुहुका f r लुहुया In
G में जा° यथा is torn off I 4 Iron लुडु to लुलु torn off 11 G B लुहुक C (F) लुहुक
BE लुहुकायं C लुहुकाय I BE लुहुकश्चलण C लण C लुहु BE इतइतइयमा
(°इयमा From अयनण to लीवि° p . 1° I° torn off 11 G I 6 A लुहुय°
BCI लुहुय BE लुहुय I लुहुय I ° लुहुय BE लुहुय C लुहुय I दिव
BCF लुहुय I ° लुहुय I ° लुहुय BCF लुहुय L 8 BCF लुहुय BE लुहुय
(लुहुय I 9 B लुहुय इति पून इति मान BE लुहुय C लुहुय B लुहुय
I 10 C (I°) लुहुय I ° लुहुय C लुहुय लुहुय लुहुय लुहुय L 11 B लुहुय
(I°) लुहुय BE लुहुय लुहुय लुहुय C लुहुय लुहुय L 12 om A L 13 C लुहुय
I लुहुय AB लुहुय B लुहुय (I°) लुहुय I 14 c 11 लुहुय लुहुय I 15 BE लुहुय (लुहुय
2 1 1 लुहुय B C 1 1 1 लुहुय B लुहुय C (F) लुहुय C लुहुय I 16 B लुहुय लुहुय

लयणं तणुमिउवल्लीसु लाइआ भूसगहिअत्रजिणदा ।

लालंपिअं पवाले खलीणआकण्डिएसुं च ॥२७ ॥

लयणं तनु मृदु वल्ली चेति व्यर्थम् । लाइअ भूया गृहीतं चर्मार्थं चेति व्यर्थम् ।
लालपिअ पवाल खलीनमाक्रन्दितं चेति व्यर्थम् ॥ [२७]

5 लिहिओ तणुसइएसुं लिंकिअमकिवत्तलीणेसु ।

लुंवी थवयलया लेसा लिहिआसत्थणिइणीसदा ॥ २८ ॥

लिहिओ तनुः सुप्रथ । लिंकिअं भाक्षिप्रं लीनं च । लुंवी स्तवको लता च । लेसो
लिखितमाश्रस्तो निद्रा निःशब्दधेति चतुरर्थः । अल्पशची लेशशब्दभवः ॥ [२८]

लेडुको लम्पडलुइएसु लोढो अ भरिअसइएसु ।

10 वंगवयवंढवड्डा वाइङ्गणगिइवन्धगरुएसु ॥ २९ ॥

लेडुको लम्पटो लोटथ । लोढो स्मृतः शयितथ ॥

॥ अथ वादिः ॥

वग वृन्ताकम् । वओ गृध्रपक्षी । वढो वन्धः । वडो महान् ॥ यया ।

चञ्चुइ विण्टवढे आवणपिण्डिआउ वडुवगमिनं ।

15 उग्घेत्तुआण उड्डइ आभिसपियडन्भमेण वओ ॥ २३ ॥ [२६]

वढी अवस्सकिच्चम्मि वंकवंसा कलङ्गम्मि ।

वंसी अ सिरसि माला वच्छं पासे वड अ लायसे ॥ ३० ॥

L 1 B^०निओ^०ACEलाइया cdd गहियं C (F^०) एहा L 2 AB^०EF^०पिय C लालिडिय
ABC^०F^०पवाल L 3. BCF लअणं B व्यर्थं BCF लाइय L 4 BCF पिय प्रवाल
B^०मक्रदिं L 5 A लिहिउ E सुइणुसु A गसु cdd लिंकियम A क्लेत्तं C खिक्तं
L 6 B लुवी E लम्बी A थवयं A लसा ACE लिहिया BF लिजिया C सच्छं BF छीसइ
L 7 C तनु BCF लिंकय B आक्षिप्र B स्तवका C लेसा L 8 B अस्ते B चतुर्थ
B लेप्रयण्डं L 9 A लुइणुसु C लुइणुसु E लोढो cdd व भरियं BF सइसु
L 10 A वडं BF चन्डं C वडं BF वडुवा BF वाइगणं E वाइगणं C गिइं AB वंधं
L 12 om A L 13 B ओ for वओ BF महा व ॥ L 14 C वडुइ विवं BCF विडे
BCF पिडियाउ C वडुगमिम L 15 BF आभिसपियाण C 1 hd वड L 16 C (F^०)
वही E वही E वकं L 17 cdd व A वय्य E पच्छं C 1 hd उऊ 2 hd उवऊ
BF लायसे

वद्धी भवश्यकृत्यम् । वंको तथा वंसो कलङ्कः । वंसी शिरसि माला ।
वच्छं पार्श्वम् । वरु लाघवम् ॥ यथा ।

वच्छे सवरु दृष्ट्वा सर्वसिष्ठा धम्मप्रत्यवद्धी अ ।

असोसवाहवंको भवसवंसाण ण हु होइ ॥ २४ ॥ [३०]

वम्हं रफ्फे वत्थी उडए वल्लो सिस्सू वहू चिविडा ।

वहवट्ठा खन्धव्वरामग्गा सीमाइ वत्तिवइवेला ॥ ३१ ॥

वम्हं बल्मीकम् । वत्थी तापसानामुटजम् । वल्लो शिशुः । वहू चिविडा ।
गन्धद्रव्यविशेषः । यहो स्कन्धव्रणः । सामान्येन व्रण इत्यन्ये । वट्टा पण्याः ।
वत्ती तथा वइवेला द्वैवेतौ सीमवाचकौ ॥ यथा ।

वत्थीवइवेलाए वल्लयणिग्गत्तिष्ठा मह वइत्ता ।

किं दिट्ठा बहुसयडे वट्टाए वम्हणुत्तया भवत्ता ॥ २५ ॥ [३१]

वज्जा अहिआरे वल्लिवल्लरीवल्लरीउ केसेसु ।

वत्तुविच्छट्ठा शिवहे वलहीववणीउ कप्पासे ॥ ३२ ॥

वज्जा अधिकारः । वल्ली वल्लरी विल्लरी त्रयोऽप्येते केशवाचकाः । वत्तु
तथा विच्छट्ठो निरहः । अदिवाची तु विच्छट्ठो विच्छट्ठशब्दभयः । अत्र चन्द्रं 15
वृन्दमिति चन्द्रशब्दभयम् । वलही तथा ववणी कर्पासः ॥ यथा ।

वरवल्लरीण वल्लग्विचसणवज्जाइ लज्जइ कुवल्ली ।

वल्लहियतुं नुण्णन्ती ववणीविच्छट्ठमज्जम्मि ॥ २६ ॥ [३२]

L 1, C (F?) वती आवरय? BF वती (वती corr 2 hl BF विरति C विरति
L 2 B लावणं L 3 BCF इया BF गति C संश्रिता C चर BCF व
L 4 BF 'आवर आरत' C वर? B री? L 5 L. 1. 2. 3 C वच्छी (वल्लो सिस्सू MCF विरति
L 6 E व? E (B?) वट्टा C ववणण L 7 C वच्छी B 'वुट्ठं B वल्ल. BF वट्ट
वीडा (विरति L 8 B वथा L 9 C वरवन्तो L 10 C वच्छी? BF 'ववणा
BF विरतिना C विरतिना B वज्जा L 11 (दिवा वट्टुण्णइ (वट्टु? L 12 (वला
2 hl वज्जा C वरविया L विल्लरीवल्लरीउ (वल्लिवल्लरीया L 13. A वल? BF विरति
From वत्तु to 'ही' torn off in G, and again from 'ही' to उट्ठं 1 14 C 'लीया'
L 14 C वला C 'ही' व 2 hl del fr G वर L 15 (विरतिना In G वि' is
torn off C विरतिना BF विरतिना L 16 BCF वट्ट (विरतिना PCE वट्ट In G
वट्टा is torn off C वरवी L 17 C वज? G वर B विरति G वज्जा? C 'वज्ज
2 hl 'वज्जा B वज्जा G, C 1, hl कुवल्ली L 18 C वज्ज? G वर CG वरती
G वरती'

वडहो खगभेए वसलविडुविअलंबला य दीहम्मि ।

वप्पीओ वप्पीहम्मि वम्हलं केसरे चेअ ॥ ३३ ॥

वडहो पत्तिभेदः । वसलं विडं विअलंबलं त्रयो ऽप्यमी दीर्घार्थाः । विडुस्थाने
वित्तं अन्ये पठन्ति । वप्पीओ चातकः । वम्हलं केसरम् ॥ यथा ।

5 पुच्छइ वडहं वप्पीअयं च शवणीमवम्हलं दडु ।

वसलसरं विडुच्छी विअलंबलमग्गइन्तपइवत्तं ॥ २७ ॥ [३३]

शिहाकरीलयाए वयली वेली अ वट्टिमं आहिए ।

वइओ पीए वलिआविलमा जीवाइ चुप्पिए वयरं ॥ ३४ ॥

वयली तथा वेली निद्राकरी लता । वट्टिमं अतिरिक्तम् । वइओ पीतः ।

10 वलिआ तथा विलमा ज्या । वयर चूर्णितम् ॥ यथा ।

वइए वयरवयलिदलवेलिफलरसे वि वट्टिम शिहं ।

ए लहइ विलमशुणीहि च तणुई कामस्स किडुवलिअस्स ॥ २८ ॥ [३४]

वयडो अ वाडिआए वंफिअवलिआ य भुत्तम्मि ।

वाहाकुले वगायं च वहलं वक्कडं च दुट्टियाए ॥ ३५ ॥

15 वयडो वाटिका । वफिअ तथा वलिअं भुक्तम् । वगाय व्याधाकुलम् ।

वहलं तथा वक्कडं दुर्दिनम् । वक्कडं निरन्तरवृष्टिरित्येके ॥ यथा ।

तुह वाणवक्कडे वहले व्व हंसो रिऊ चइअ समरं ।

वंफिअमुअवलिअफलो सुमरइ वयडं गओ वगायवयो ॥ २९ ॥ [३५]

L 1 C विडं G वडुं E विअलं ABCFG लंबला L 2 A वप्पीउ BF वप्पीओ
G वप्पीउ BF वप्पीहम्मि CG वप्पीहं E कर ACEG (F') चय B वेय L 3 G वसल B1G विडु
BCFG वियं G लंबल C विडं G विडुं L 4 add वित्तमन्ये C1 hd वप्पीओ G उ
C वल्लं G केसरधनं य ॥ L 5 Bइ वडहं BF om च C व BCF नवं C दडु G वइ
L 6 BF वरं G वियं BG लंबलं C ग्गइत्तं BF पइ वत्तं C पइ L 7 G निहां
A वेर्ली B वेली E वेर्ली add य A वट्टिम BF वट्टिम L 8 AG वइउ E वइओ add
वलिआं C विमलमा AC चुप्पिए ABG वयर C वहर F अवर L 9 G वयली C करिलता
BF वट्टिम G वइइ L 10 B वलिआ C (F') वलिआ G वइया BF ज्जा BF वयर C वयर
G चुप्पियं L 11 BFG वयरं Com फल G वणिमण्हि L 12 C विमलं BF ज्जुणीहि
CG हिं BF व add विवजियस्स L 13 add य वाडियाए ABCF वफियं E विफियं
G वफियं add वलिआ L 14 E वाहां G वयाण A om च BF वइल G वल्लं C वक्कण
व C1 hd दुट्टिं L 15 CG वफियं add वजिय BF वणय L 16 C वडल
C वक्कड B निरतरं G रित्यन्य L 17 add वाणं BF च BFG चइय C वइय
L 18 CG वफियं G सुयं add वजियं G सुमरइ CG गउ C वणमोण्य G वणाणं

रज्जे वंडुअमोलीइ वडाली अ वरओ कलमभेए ।

गाईइ वल्लई वडुयं वरं वड्डिआ य कूवतुला ॥ ३६ ॥

वंडुअं राज्यम् । वडाली पड्डिः । वरओ शालिभेदः । यो ज्सावणुरिति प्रसिद्धः । वल्लई गौः । वीणागोपीवाचकस्तु वल्लकीवल्लवीशब्दभवः । वडुयं प्रधानम् । वड्डिआ कूपतुला ॥ यथा ।

गोवाल कि ण रक्खसि वडुयवरएसु वल्लइवडालिं ।

किं वंडुअं व पत्तं वड्डिअणिअडे इमाइ जं लविओ ॥ ३० ॥ [३६]

वणवो दवाणाले वज्जरा राई वसुयं च सिरिखराडे ।

सराढम्मि वड्डिओ तह वहडवणारा य वच्छयरे ॥ ३७ ॥

वणवो दवाणिः । वज्जरा नदी । वसुयं श्रीखण्डम् । पिटातकचूर्णमित्यन्ये । 10
वडिओ परढः । वहडो तथा वणारो दम्यो वत्सः ॥ यथा ।

वज्जरतडतिणमत्तो वहडिं मा सुघ वड्डिअवणार ।

वणवपिलुडो पल्लवइ योअ वसुयतरु कह वि ॥ ३१ ॥ [३७]

वत्ताइ वग्गयं पउरे वग्गेज्जो तुमालिआ वणई ।

गोवन्द्रम्मि वणदी ववभयमम्भोअमज्जम्मि ॥ ३८ ॥

वग्गय वार्त्ता । वग्गेज्जो प्रचुरः । वणई वृक्षपड्डिः । वणदी गोवृन्दम् ।
वम्भयं कमलोदरम् ॥ यथा ।

L 1 A वडुअं BCF वडुअं E वडुयं G वडुयं BF वराजी ACEG व BF इ G वरउ.
L 2 A गाईइ A वल्लई BF वल्लय DE om. वडुय C वरय D वल्लई E वर AC वरिया DE वरिया
E वड्डिया G वड्डिया B वुज्जं F वुज्जं L 3 BCF वडुअं G वडुअं B राज्ञं G वरउ L 4.
B वरिअदि G वल्लडीरा C (F') वरय L 5 B वरिया C (F') वरिया G वड्डिया B वुजा
L 6 B न C (F') वरय G वरण L 7 BF वुअं C वडुअं G वडुअं C व B वरियवियडे
C (F') वरियावियडे G वरियावियडे G जयिउ L 8 ABCF वरानजे A वज्जरा B वज्जरा
C 1 hd. वज्जं 2 hd वज्जं C वणय L 9 C वरिअं B वड्डिआ C वरिअं A उ A om
तह BF वरयरे G वर L 10 B वज्जरा C वररा G सिरिखरडे. G वृणामि
L 11 B वरिअं C (F') वरिअं G उ वर L 12 C वररं 2 hd वरररं C वर-
विइमत्तो B वरियं C वरियं F वरियं C वणार L 13 C वणयं B वरिअं C (F') वरि
अं मेव BF वरयतरु C वररं L 14 BF वत्ताइ वग्गय C वत्ता व वग्गय E वग्गेज्जा
C वग्गेज्जा A वग्गां edd वरिया B वणई L 15 A वरिअं BF वरिअं C वरिअं
E वरिअं G वरिअं C वणदी E वणदी A वरयवं BF वरिअं E वरिअं A वरिअं
C वररं 2 hd वररं E वरिअं L 16 C वग्गयं C वग्गां BF प्रचुर B वरिअं F वरि
C वणदी

वध्भयणिलीणभगरे वणद्धिसद्धसवणइमूलम्मि ।

गह्वग्गयं पि मा कुण पिभ वग्गेज्जम्मि मज्झदिणतावे ॥ ३२ ॥ [३८]

लहुजलवहे वहोलो वाहलिविरया य वज्जिअं दिट्ठे ।

अत्यम्मि अ व्वाडो पमेहेसुं तह य वंगच्छा ॥ ३९ ॥

- 5 वहोलो वाहली विरओ त्रयो ऽप्येते लघुजलप्रनाहयाचकाः । वज्जिअं भव-
लोकितम् । व्वाडो अर्थः । वंगच्छा प्रमथाः ॥ यथा ।

मा वाहलीउ विरयं भमेसु किं इत्थ वज्जिअ कहसु ।

तुट्ठे वंगच्छेसे समयवहोलम्मि होइ व्वाडो ॥ ३३ ॥ [३९]

वप्पीहो थूवे वहुरा य सिवा वट्ठिवं च परकज्जे ।

- 10 रांडलम्मि अ वग्गोओ कणिट्ठसासू बहुव्वा य ॥ ४० ॥

वप्पीहो स्तूपः । मृदादिकूट इत्यर्थः । वहुरा शिवा । वट्ठिव परकार्यम् ।
वग्गोओ नकुलः । बहुव्वा कनिष्ठश्वभूः ॥ यथा ।

जं मसए बहुव्वाण वट्ठिवं मज्झ कज्जवप्पीहं ।

त सहि मग्गपयाहिणअहुरावग्गोअदंसणपहावो ॥ ३४ ॥ [४०]

- 15 वंडरवहुसिवच्छीवा एणीवीजेट्ठभज्जगोवेसु ।

वत्तारो वेडुल्लो अ गट्ठिए ववाहिट्ठो मत्ते ॥ ४१ ॥

L 1 C वण्हि° BFG ससुन्नवण्हि° L 2 cdd पिय BF चग्गे C °हानि मझ° BCF °तावो
L 3 A वहोला E वहोलो वाहलि° A °विरउ वि AEG वज्जिय B वज्जिय C वडिय 2 hd वडियय
C दिट्ठे L 4 C अत्यम्मि cdd य ABF व्वाडो C वच्छाडा BF पनुहसु BFG वगत्या
L 5 G विरउ B वज्जिय C वडिय 2 hd वडियय L 6 BCF व्वाडो BF सधं
B चगत्या BCF प्रमथा L 7 BF वाहलीउ C वाहलाइ विरइ BFG वज्जिय C वडिय
L 8 C तुट्ठे BFG वंगत्थेसे C समयवहो° B च्वाडो CF व्वाडो G व्वा (sic) L 9 AE वप्पीहो
C 1 hd वप्पीहो 2 hd वप्पीहो A वहुरा E चहुरा B सिवा A वट्ठिवं BF वट्ठिवं C वणिय G वट्ठिवं
C व पखझे 2 hd °ज्जे L 10 AE नकुल° cdd य AG वग्गोउ In B एउ° य व° 15
written twice AE बहु° C बहुचा L 11 B वप्पीहो C °कू C 1 hd वहुरा B चन्डिय
C (1?) वडिय G वडिय L 12 G वग्गोवो लुज्ज BF बहुव्वा C बहुचा cdd कनिट्ठ° B °श्वभू
C °श्वभू L 13 G मज्ज C बहुचाण B वन्डीय C वडिय F वन्डीय G वडिय C मझ
L 14 C °वहुरा° cdd °वग्गोय° C °पहोवो L 15 C 2 hd °वहुस्ती° G °वहुलि°
BF °वल्थीना C 1 hd एणजेडे° 2 hd एणीवीजेड° C °गोव्वेसु L 16 A वेडुल्लो cdd य
AG °हिउ BF मत्ते

वंजरं नीवी । बहुस्त्री ज्येष्ठभार्या । वच्छीवो गोपः । वत्तारो तथा वेदुल्लो
गर्वितः । वचहिञ्चो मत्तः ॥ यथा ।

मा कड्ड वंजरं मह वचहिञ्चवच्छीव रूववेदुल्ल ।

ओ पेच्छइ कुडिलच्छी बहुस्त्रिआ मं सइत्तवत्तारा ॥ ३५ ॥

अत्र । वद्धणी संमार्जनी । वहरं वचम् । वसई रात्रिः । एते वर्धनीवचव- 5
सतिशब्दभवाः । वलवा धामीति वडवाशब्दस्य डस्य लत्वे सिद्धम् ॥ वज्जइ
त्रस्यति । वचइ काङ्कति । इति धात्यादेशोपूक्ताविति नोक्तौ ॥ [४१]

वंगेवडुवम्मीसरवइरोडा कोलकामजारेसु ।

हढमालिअवायालीसुं ववसिअवडुहुल्लिवहढोला ॥ ४२ ॥

वंगेवडू सूकरः । वम्मीसरो कामः । वइरोडो जारः । ववसिभं बलात्कारः । 10
वडुहुल्लो मालाकारः । वहढोलो वाताली । वात्येति यावत् ॥ यथा ।

कयववसिएण वम्मीसरेण वंगेवडु व्व सरविद्धो ।

अणु वडुहुल्लिवरिणिं किं वहढोलो व्व भमसि वइरोड ॥ ३६ ॥ [४२]

वलयरिणवलवाडिवलगंगणिआवाडीओ अ वईए ।

वलअंगिवलगंगणिआवंगीओ वइमईए अ ॥ ४३ ॥

15

वलयरिणी वलवाडी वलगंगणी वाडी एते चत्वारो वृत्तिवाचकाः । वलभंगी
वलंगणिआ वेंगी त्रयो ऽप्यमी वृत्तिमतीत्राचकाः ॥ यथा ।

L 1. BF वंजरी G बहुस्त्री B ज्येष्ठ° CG (F?) ज्येष्ठ° B वत्तारा L 2 G 'विड.
L 3. B कड्ड C (F?) कड्ड G कह edd वचरिय° B रूव' L 4 G उ व BF वेत्तार CG विच्छइ
B वच्छिया C (F?) बहुस्त्रिया G बहुस्त्रिया BF 'वत्तारो L 5 C (F) वद्धणी In G वद्धणी
र is torn off B वज्जं B वर्धनी' L 6 In G वज्जवा is torn off BF वज्जइ
L 7 G वर्धनीति CG वचइ B 'नीति धा° In G वृत्ति । इति धा° is torn off C (F?) 'ला इति
नोक्ता G नाक्ता L 8 A वंगेवड° BF वंगेवडुमीसर° G वगवड° E वंगेवड° In G वम्मी°
कोल is torn off. BF 'रोडा From जारसु to ववडु' I 9 torn off in G. L 9 edd
'भानिय° C 1 hd वायाजि° 2 hd वायाजि° A 'नीयु BF (G) ववसिय° E तिय° CEG वडुहुल्लि°
BF 'दाजा C 'वहढोजा L 10. From कर to मारण p 253 I 12 torn off in G B धम्मी-
गा BF ववरिय° C 'तिय L 12 BF 'ववसि' C 'विवसि C व BF वरि° CF 'वरो°
L 13 C वडुहुल्लि° BF कि C 'दोला व BF वडुहुल्लि° L 14 BF 'वज्जवाटि° C 'वज्जवाजि°
F 'वडुहुल्लि° A 'लिया° BI G 'गलिवाडीया C (F?) 'गलीया° A वईड L 15 E वज्जव-
गिवज्ज° A 'लियावेंगीड BF 'लियावीड C 'लियाव° E 'लियाव ACE व L 16 B वज्जवली
वज्जवली वज्जवाडी C वृत्ति L 17 BCF 'लिया (वृत्तिवर्ति°

समिह्वलङ्गगणिष्वावेगी खन्तिवलयवाड्विलभंगी ।

दिहिवाड्विलङ्गगणिष्वा मणवित्तीवलयशी सुविदिभ्राण ॥ ३७ ॥ [४३]

वड्डइओ चम्मयरे वच्छिमओ गन्भसेज्जाए ।

सूलपोइअमंसे वडलियमहिणाववरमि वरइत्तो ॥ ४४ ॥

- 5 वड्डइओ चर्मकारः । रथकारवाचकस्तु वर्धकिशब्दभवः । वच्छिमओ गर्भशय्या । वच्छिउडो गर्भाशय इत्यन्ये । वडलिभं भूलप्रोतं मांसम् । वरइत्तो अभिनववरः ॥ यथा ।

वहिशिवरइत्त कियणत्तवड्डइअ वच्छिमयगउ व्य तुमं ।

एा मुणोसि कि पि ज इह लिहेसि सूलं पि वडलिभपसङ्गा ॥ ३८ ॥ [४४]

- 10 वल्लादयं च अच्छाअणमि वत्यासयमि वत्यउडो ।

वक्खारयं रइधरे वड्ढाविअमवि समाविअए ॥ ४५ ॥

वल्लादय आच्छादनम् । वत्यउडो वत्ताश्रयः । वल्लनिर्मित आश्रय इत्यर्थः । वक्खारय रतिगृहम् । अन्तःपुरमित्यन्ये । वड्ढाविअ समापितम् ॥ यथा ।

एाववत्यउडयवक्खारयमि वल्लादयल्लपल्लङ्गे ।

- 15 लुडिआ णिएइ वड्ढाविअसकज्जा यहू दइअमग्गं ॥ ३९ ॥ [४५]

वक्कल्लयं च पुरओ कयमि वगंसिअं जुड्ढे ।

वहुमासो जत्थ पई एा जाइ वाहिं एावोढवहुधरओ ॥ ४६ ॥

L 1 BCF णिया° BF पति° C° वाडीवल्लयंगी L 2 C° वल्लणिया BF °गणिया C° वत्ती°
BF °हियाण C° हियाए L 3 BF वड° C वड्डओ 2 hd वड्डइओ AE °इउ A चम्मयरे
E वम्मउयरे A वड्डिमउ B गज्जसिज्जाए F गज्जसियाए L 4 BF सूल° C मूल° 2 hd
सुल° cdd °इय° B L F वडलिय° AC वडलिय° E वरइत्तो L 5 BF वन्डइओ C वड° C (F?)
वर्धकि° BF गर्भशय्याया । वच्छिमओ C om गर्भशय्या । वच्छिउडो C 2 hd adds गर्भ
शय्या L 6 C °अय BCF वडलिय B वरेइत्तो BF °वर L 8 BCF वहिशि°
BF °वन्डइय° C °वड्डइय° C घ L 9 C मुणसि BF सूलं BF वडलिय° C ओवलिय°
L 10 AC अच्छायण° BCF वच्छासयमि C वच्छउडो E °उड L 11 BF वत्थारय
A वहा° BF वन्दा° C वहा° cdd °वियमवि A °वियम् L 12 C वच्छउडो BCF वल्लाअयी
L 13 BF वक्खारय BF वन्दाविय C वहाविय L 14 C °वच्छउड° BF वल्लादइपल्लके
L 15 BCF लुडिया BF वन्दाविअ° C वहावियस° BCF वड्डय° L 16 BF वक्कल्लय om च
C पुरउ B कयमि BF वकसिय° ACE °सिय L 17 AE बहुमासा E न A वाहि BCF वरिं
E नवोढ° A एावोढ° AE °वहु° A °परउ

वक्त्रय पुरस्कृतम् । वग्गंसिभ्रं युद्धम् । बहूमासो यत्र पती रममाणो नवो-
दयधूगृहाद्वहिर्न याति । यदाह । ॥ प्रथमोदायाः सदानाद्यत्र पतिर्नापयाति बहिः ।
स स्याद्रमणविशेषो बहूमासो ॥ यया ।

जयसिरिणत्रबहुआधरवग्गसिभ्रङ्गणा वहिमशिन्तो ।

किं वक्त्रयभुअवल बहूमास कुमरवाल पुण कुणसि ॥ ४० ॥ [४६] 5

मेहम्मि बडुवासो मुअम्मि वरउप्फवामा य ।

चरिण्डलए वच्छीउत्तवारिआ तह फले वरेइत्थं ॥ ४७ ॥

वडुवासो मेघः । केचिदोदद्यादिमेनं पठन्ति । वरउप्फो तथा वामो मृतः ।
वामस्यास्थीनि वामद्विभ्राह । अत एव वामद्विभ्रो मृतास्थीनीति न वक्ष्यते । वच्छी-
उत्तो तथा वारिओ नापितः । वरेइत्थं फलम् ॥ यया । 10

वामम्मि वारिए इह वच्छीउत्ति व्व वाहिभमिर सिह ।

मह वडुवास वरउप्फमारणे तुज्ज किं वरेइत्थं ॥ ४२ ॥ [४७]

वप्पीडिअं च खेत्तम्मि वलविअवलमयवारुआ सिग्घे ।

वंसप्फालं पयडे चुल्लीमूले वडिसरं च ॥ ४८ ॥

वप्पीडिअं क्षेत्रम् । वलविअं वलमय वारुअ एते त्रयः शीघ्रायाः । वंसप्फालं 15
प्रकटम् । अजित्यन्ये । वडिसरं चुल्लीमूलम् ॥ यया ।

वप्पीडिआ वलविअं किमागभो यच्च वलमयं तत्थ ।

वसप्फालं युद्धइ वडिसरकम्मे एा वारुआ अग्घे ॥ ४२ ॥ [४८]

L. 1 B वक्त्रय BCF वग्गसिभ्रं C 1 hd बहूमासो L. 2 C पतिर्नयाति
L. 3 C बहूमासो L. 4 B नवो C 'वहूया BCF 'सिभ्रं' B 'वहिर्न' BCF 'नवो' BCF
L. 5 B 'मुअप्प' C 'मुअप्प' F 'मुअप्प' C 'बहु' L. 6 I. वरउप्फवामा I 7 I वरिअ
ACE 'वारिआ' C 'वरिअ' L. 8. BCF 'वच्छी' B 'उत्त' C 1 h1 उत्त L. 9 B वाम
द्विभ्रा C (F) 'द्विभ्रा' C 'वामद्विभ्रा' B 'वहू' L. 10 B वरउप्फ C (F) वरउप्फ
L. 11 BF 'वामद्विभ्रा' C 'वामद्विभ्रा' BCF 'वहि' BF 'अमर' L. 12 C वरउप्फ From मुअ to
सिग्घे torn off in G C मुअ C 'वच्छी' L. 13 old 'द्वि' BF 'द्वि' A 'वच्छी' B 'वच्छी' B
I 'म' A 'वच्छी' B 'वच्छी' A 'सिग्घे' G 'सिग्घे' L. 14 In G वरउप्फ मु 14 torn off
BF 'वच्छी' मुअ 'वच्छी' From 'वच्छी' to 'वच्छी' torn off in G L. 15 BCF 'द्वि' B 'वच्छी' B
(F 'वच्छी' C 'वच्छी' B 'वच्छी' B 'वच्छी' L. 16 In G वरउप्फ 'वच्छी' B 'वच्छी' B 'वच्छी'
C 'वच्छी' L. 17 old 'द्वि' वच्छी' C 'वच्छी' From 'वच्छी' to 'वच्छी' torn off in G C 'वच्छी'
वच्छी' वच्छी' L. 18 BCF 'वच्छी' BF 'वच्छी' C 'वच्छी' वच्छी' BF 'वच्छी' C 'वच्छी'

धाममि ववत्यंभो कागे वसभुद्विरसमुहा ।

कराभेअमि वरइओ वड्डासालो अ छिस्सपुच्छमि ॥ ४९ ॥

ववत्यंभो बलम् । वसभुद्धो तथा विरसमुहो काकः । वरइओ धान्यविशेषः ।
अत्र । बलग्गइ आरोहति । वग्गोलइ रोमन्ययति । वमालइ पुञ्जयति । वस-
५ आइ उद्दाति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । वड्डासालो छिन्नपुच्छः ॥ यथा ।

वसभुद्धसइ किं तुह हलिअ ववत्यंभएण जं पडिआ ।

इह वरइएस वड्डासालवइल्ल व्प शेष विरसमु ॥ ४३ ॥ [४६]

विसुवमि वओवत्ययवओवउप्फा वदिकलिअं वलिये ।

वहुहाडिणी वहुवारि ऊढा बहुघारिणी अ राववहुआ ॥ ५० ॥

10 वओवत्य तथा वओवउप्फं विपुवत् । समरान्निदिवः काल इत्यर्थः ।
वदिकलिअ वलितम् । बहुहाडिणी वध्वा उपरि या परिणीयते । बहुघारिणी
नववधूः ॥ यथा ।

बहुघारिणि च बहुहाडिणि च भोत्तु गओ वओवत्ये ।

मह पुत्तो दुइए वि ह् वओवउप्फे ण इत्य वदिकलिओ ॥ ४४ ॥ [५०]

15 वइरोअणो अ बुद्धमि वड्डागमिरं च पीणमि ।

वइवलओ दुगदुहए वक्कडवंधं च कसअहरणो ॥ ५१ ॥

L 1 G धममि BF चव C ववच्छभो A वसभुद्धं BF वुद्धं C मुद्धं L 2 E भेडमि
G भयमि C विरइओ L वरइआ G इव BF वड्डणं C वड्डणं G वड्डणं AB EF य From अ
to काक torn off in G L 3 C ववच्छभो BF, C1 hd वल C मुद्धो Com तथा CF मुहो
G वरइड L 4 From मुआइ to सालो torn off in G L 5 BF वड्डणं C वड्डणं
L 6 BF मुद्धं C मुद्धं cdd हलिय BF ववच्छेभएण C ववच्छं cdd पडिया L 7 B वड्डणं
perhaps the correct form, CF वड्डणं G वड्डणं BF वड्डणं C वड्डणं व In G from वड्डणं
to वड्डणं torn off BCF शेष BF विरसं L 8 BF विसुवमि A वओवत्यं B वओवत्यं
C वओवच्छं B चउव C EF वउव AE उप्फा C वप्फा G उप्फा cdd कालिय
L 9 BF Com बहुहाडिणी A बहु L बहुवारि E बहुघा C1 hd बहुघा C रणी CG य
A बहुघा C वहुघा EG वहुघा L 10 BF चउवत्य C वउवउच्छं G वउवत्य BF चउव
CG वउव C उप्फ From प्फ to हुहाडिणी torn off in G षं दिवकाल L 11 BCF निर्यं
BF कजित L 13 B घारिणि BG मात्तु C1 hd गउवउ C वच्छे L 14 C विउ
वउप्फ C इच्छ G निउ L 15 E अहरो C1 hd रोआणा 2 hd रोआणा G य
C बुद्धमि G बुद्धं BFG वणमिरं C वणमिरं E निण Com च L 16 B चइव AG लउ
ABFG बुद्धमं C भण B वध C वध A व G कत्तं

वहरोअणो बुद्धः । वड्डणमिरं पीनम् । वइवलओ दुन्दुभसर्पः । वक्कडवधं
कर्णाभरणम् ॥ यथा ।

कण्ठा वहरोअण तइ वड्डणमिरवाहुअरिअधरवलए ।

सेसो चलवडडवधो वइवलउ व्व लुलउ जलहिम्मि ॥ ४५ ॥ [५२]

चूडम्मि वलयवाहू कलकराठी वणसवाई अ ।

वग्गोरमयं लुक्खे सरहे वणपक्कसावओ चेअ ॥ ५२ ॥

वलयवाहू चूडकाख्य भुजाभरणम् । वणसवाई कलकराठी । वग्गोरमय रू-
क्षम् । वणपक्कसावओ शरभः ॥ यथा ।

वरवलयवाहु वग्गोरमयसरा तुह पुरो वणसवाई ।

तुज्ज पिअस्त य पुरओ ण सो वि वणपक्कसावओ सूरु ॥ ४६ ॥ [५२] 10

वाढी वणिअसहाए वायं गन्धम्मि उच्छुए वाऊ ।

मुहपूरिअतिणवज्जे वाली वामी अ इत्थीए ॥ ५३ ॥

वाढी वणिअसहायः । वाय गन्धः । वाऊ इक्षुः । वाली मुखमाहतापूरित-
तृणवाद्यम् । वामी स्त्री ॥ यथा ।

वाउअवाडे वाढिअ वालीसेहेण अस्वामीओ ।

किं रे णिरास कोकसि वोक्कडवायं णिएसि ण हु अण्णं ॥ ४७ ॥ [५३] 15

वारो चसए वाहा य वालुआ वाराओ वलयआरे ।

गोवाइ वाहणा वावडो कुदुम्मिम्मि वामरी सीहे ॥ ५४ ॥

L 1 From वहस^१ to वड्ड^२ torn off in G. BF वहण C वहणमिर B वहणनथा B^३ वध
L 3 ed1 वहणमिरवाह^४ B1^५ भुत्थिय^६ CG^७ धीत्थिय L 4 CG^८ (F^९) om वल्ल B^{१०} वध
C व In G from डवोया to ह वल्ल^{११} torn off I 5 ABCF^{१२} वाह^{१३} E^{१४} वाइ ed1 य
L C C1 h1 उग्गोर AG^{१५} सावण G^{१६} अय I 7 BG^{१७} वाह^{१८} C वल्लरा From आभर^{१९} to
था (G^{२०}) शरभ^{२१} torn off in G B नरा B1 मया र्थ L 9 B वल्लवज्जय^{२२} F वल्लव-
ज्जय^{२३} B वाह^{२४} C (E^{२५}) वाह^{२६} B1^{२७} सारापुरो मुह I 10 C मुह ed1 विवग्ग G^{२८} वि पुरड
From वर^{२९} to ऊ in वाउ^{३०} torn off in G L 11 F वाढी BCF^{३१} वत्थिय^{३२} I वाय B1 F
उत्थुण C उप्पुण A वाह^{३३} B1 वर I 12 AB1 E G^{३४} वुत्थिय^{३५} C^{३६} वुत्थिय^{३७} C^{३८} वध I वल्ल
ed1 य C इत्थीए L 13 B वाह^{३९} F वाह^{४०} C I h1 om वाय वाध C^{४१} मन्तामि
From माक्का to महेत्थ^{४२} torn off in G L 14 B1 वायाअवाडे B1 वात्थिय C om वीत्थिय
(G^{४३}) अय I K C^{४४} णिरास योज्जि वाहण C^{४५} वाहण^{४६} L 17 AB1 वण
(I वासुण^{४७} From वुत्था^{४८} to ही ही^{४९} torn off in G I वल्लय^{५०} L 18 A कुट्ठि (om)
B कुट्ठिसंय (F^{५१}) कुट्ठिसंय F कुट्ठिसंय B, C 2 L1 सीहे

वारो वषकः । वाहा वालुका । वत्र वाह म्लायतीति धात्वादेशेपूक्तमिति
 शोक्तम् । वाणभो वलयकारः । वाहणा वीवा । वायडो कुडुम्बी । व्याकुलार्थस्तु
 व्यापृतशब्दभवः । वामरी सिंहः ॥ यथा ।

वाहामज्जे वामरिकडीउ वाणयवहूउ वारकरा ।

5 किं कम्बुवाहणाभो पेक्खिअ वाचड विमूढो सि ॥ ४८ ॥ [५४]

वारिज्जो वीवाहे वासंदी वासुली अ कुन्दम्मि ।

वावयवावणिसाणीओ आउत्तच्छिहरच्छासु ॥ ५५ ॥

वारिज्जो विवाहः । वासंदी तथा वासुली कुन्दः । वावभो आयुक्तः । वावणी
 छिद्रम् । वासाणी रथ्या ॥ यथा ।

10 वावयकुमार वासदिदन्त वासुलिदईइ वारिज्जे ।

जं दिक्खिओ सि ता मा वासाणि सुलहवावणि भमसु ॥ ४९ ॥ [५५]

वाउल्लो पलविरए वायारो सिंसिरवायम्मि ।

वाणीरो जम्भू वायाडो कीरे किमिम्मि वाडिल्लो ॥ ५६ ॥

वाउल्लो प्रलपनशीलः । वायारो शिशिरवातः । वाणीरो जम्भूवृक्षः । वायाडो

15 शुकः । वाडिल्लो कृमिः ॥ यथा ।

वाडिल्लो व्व पुणो रम वाणीरवणम्मि तीइ अल्लचीए ।

तुममगणिअवायारो सिग्गिसा वायाडवाउल्ल ॥ ५० ॥ [५६]

L 1 BF वषकः G वाजा BG पूक्त इति शोक्तः. L. 2. G वाणउ From वारः to वः
 वामरी torn off in G B कुडगी C कुडुम्बी F कुडगी C1 hd व्याकुला. L. 3. BF वमरी.
 L 4 G वाहा BF वज्जे C1 hd. वत्रे 2 hd. वड्ढे BF वडीउ C वहुओ B चार.
 L 5 BF किं किंहुवा C किं किंहु G कवुवाहणाउ पक्खिय BF पेक्खिय C पेक्खियया From उ वि
 to वावय I 10 torn off in G C विमूढेसु. L. 6. A वासुली *add.* य C कइमि.
 L. 7. G वावयवावणिसाणी ABFG वणीउ C वणी उत्तच्छिहरं G छिहरं A वल्लो.
 L 8 G वारिज्जो BF वासुली C कन्द. G कइः B वाचओ From वावणी to वासुणि^० torn
 off in G. BF रथ्या L 10 B वाचय BF वत्तीइ G इतीइ C इन्तीइ against metre.
 L 11 G दिक्खिउ BF सुलहवावणि. L. 12. A पलविरए वायारो AB वाचंमि In G from
 वायम्मि to वाउल्लो L. 17 torn off. L. 13 A वाणीरो BF जम्भू C जम्भू वारो BF, C 2 hd
 वायारो E किमिम्मि BF वारिल्लो. L. 14. G जम्भू BF वायारो शुक्क.. L. 15. G कृमि .
 L. 16 BF वल्लोः C अ BF वाणीरमणम्मि B अल्लचीए From वाडिल्लो to मगणिय^० torn off in G.
 L. 17. B तुममगणि BCFG गणिय G वार B सिग्गिसा.

वालपं विष्णं तह राङ्गूले वाविअं पसारिअए ।

गरडयमिगम्मि वाडिमविडोमिआ वायरां च लाहणए ॥ ५७ ॥

वालप्य तथा विष्णु पुच्छम् । वाविअं विस्तारितम् । वाडिमो तथा विडो-
मिभो गरडकमृग । वायरां भोज्योपायनम् । अत्र वासाहू भेक इति वर्षाभूश-
न्दभवत्वान्नोक्तं ॥ यथा ।

वाडिम विडोमिएसुं वालप्यत्योडणाइ ताय कुरा ।

वाविअविष्णे सीहे पुरा जम्बुअवायरा होसि ॥ ५९ ॥ [५७]

वाडंतरा कुडीरे वामणिआ दिग्घकट्टवाडीए ।

वावडयं वोच्चत्यं विवरीअरयम्मि णिहिइं ॥ ५८ ॥

वाडंतरा कुटीरम् । वामणिआ दीर्घकाठवृत्ति । वावडय तथा वोच्चत्यं वि- 10
परीतरतम् । केचिद्युगपत्परिवर्तितमुखयो स्त्रीपुसयोर्मुखेजघनकमाहु । यदाह ।
॥ वोच्चत्यमोपरिटकमाहु स्त्रीपुसयो परस्परत ॥ यथा ।

वामणिअन्तरवाडंतराइ सुसाइ तह तए रमिअं ।

जह सहि वावडयपिभो वोच्चत्यं अज्ज वि भरेइ ॥ ५२ ॥ [५८]

तुरयम्मि वासवारो सिरआहरणम्मि वालवासो अ ।

वावोरायं विकिसो राडपडिग्गाहयम्मि वामणिआओ ॥ ५९ ॥

वासवारो तुरग । वालवासो शिरआभरणम् । वावोरायं विकीरणम् । वाम-
लिभो नटप्रत्यादाता ॥ यथा ।

L 1 F वाज्जत्वं C 2 Id जंगूज F एण्णु ABE वाविअ C वाविअ F वाविअ G वाविअ cdd
'रियण I 2 BE वाङ्गुय' From म्मि to विष्णु । 3 torn off in G B वाडिम' cdd विष्णु
A लहण L 3 B वाविअ CFG वाविअ L 4 G मिड B भाज्जा' G भाज्यापनयन
BF वसाहू From ह to मविडा' । 6 torn off in G C 1 Id वपनिगप' C भाज्जम् ।
L 6 BE विहामण्णु' स्थोडणाइ C च्छाडणाइ G च्छोडणाइ I 7 cdd वाविअ' BF
'विष्णु C जडय' G जडय' BE वाहण I 8 A कुडीर From कुडीर to तग कुटीरम् । 10
torn off in G cdd विष्णु । विष्णु B कर' I 9 B वाचत्तय' C वाचत्त F वाचत्त cdd
विवरीय' L 10 BF कुडीर' C तुगर From डीरम् to य तथा torn off in G BCI वाव
विष्णु 'इति B वाचत्तय In G विवरीय' is torn off From तुगर' to ल विष्णु p 2 9 L 14
torn off in G I 11 B पुगया तुगज C वाचत्त C वसाहू L 12 B वाचत्तय'
C (F) वाचत्तमोपरिअ' I 13 (वामलिभंनवाडनविष्णु 2' Id भासाइ (sic) गुराड
BLCF रमिअ L 14 B वारणय I 15 F तारपडिग्गाहय' cdd य L 16 I वावी'
A लवुपरि' C एण्णु A एण्णु I 17 B गिर

एद्वाण रिउवहूयां वाचोशयकणयवालचासाया ।

तुह वासवारवाला वामाशिभा हुन्ति कुमरवान् शिव ॥ ५३ ॥ [५६]

साणाम्मि वासवालो सुरणाहे वाणवालो अ ।

वारसिआ मल्ली कणाए वालंफोसवालिआफोसा ॥ ६० ॥

5 वासवालो आ । वाणवालो इन्द्रः । वारसिआ मल्लिका । वालंफोसं तथा
वालिआफोसं कनकम् ॥ यथा ।

वारसिआइ महाबल सुवासवालरह वाणवालपिभ्र ।

तुममच्चिऊण वालंफोसपिभ्रो लहइ वालिआफोसं ॥ ५४ ॥

अत्र वाहिष्पइ व्याह्रियते । वावंफइ भ्रमं करोति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति
10 नोक्तौ ॥ [६०]

वाहगणो मन्त्री दहुरडे वायडघडो विसी सारी ।

विल्हं च धवलवस्त्रे विपित्तविहसिब्विआ विआसिआम्मि ॥ ६१ ॥

वाहगणो मन्त्री । कप्रत्यये वाहगणभो । वायडघडो दर्दुरकाख्यो वाद्यविशेषो
भरते प्रसिद्धः । विसी करिशारिः । विल्ह धवलम् । अत्र विसो आखुरिति वृष-
15 शब्दभयः । विडा लज्जेति व्रीडाशब्दस्य तैलादिपाठात् डस्य द्वित्वे सिद्धमिति
नोक्तौ । विपित्त तथा विहसिब्विभ्र विकसितम् ॥ यथा ।

तुह शिव विपित्तगुण विहसिब्विभ्रविल्हजस चत्तकरिविसिआ ।

वाहगणएहि मुक्का वायडघडवायणा इभा रिउणो ॥ ५५ ॥ [६१]

L 1 C एद्वाण B रिऊ° L 2 C °वारवारा BCF °णिया. L 3 BF सण्णि
E वासवालो cdd य L 4 cdd °सिया E वाज° BF om सवालिआफा A °वाणिया°
CE °वाणिया° L 5 BCF °सिया L 6 BCF वान्निया° L 7 B °सियाइ C (F?)
°सियाइ B महाबल C वाणपिय (sic) L 8 C वालंफोसियड लहइ BCF वान्निया°
L 9 C वाहस्पइ L 11 E वाह° A °गणड A दहुराड E दहुरडे A °पडों A सारे L 12
B व C °वस्त्रो A om विपित्त B °विहसि° C (F?) °विहं° ABE °व्विया BCF °सियनि L 13
C वाया° C 2 hd भारते C प्रसिद्धम् C विशी C om शारि L 14 From आखुरिति to
विपित्त । 16 torn off in G C वृश्र° BF विशा pro विडा L 15 B द्वित्वे L 16.
BFG सिब्विय C °सिच्चिय L 17 G तिव B °सिच्चियविल्ह° C 2 hd FG °व्विय° C 1
hd °धिय BCF वत्त° C (F?) °विसया BF °विसिया From रिविसिआ to एणे in रिउणो । 18
torn off in G L 18 BF °णएहि

विच्छ्रोहो विरहे विरसं वरिसम्मि विसढो अ शीराए ।

कमलासणो विसारी विढणा पराही चमूइ विसरो अ ॥ ६२ ॥

विच्छ्रोहो विरहः । विरसं वर्पम् । विसढो नीरागः । नीरोग इत्यन्ये । विप-
मवाचकस्तु विपमशब्दभवः । विसारी कमलासनः । विढणा पार्श्वः । विसरो
सैन्यम् ॥ यथा ।

विसढ विढणा वि ण तुहं तप्पइ विच्छ्रोहिआ तुमए ।

कामविसरेसमहुणो दिणं पि मसइ विसारिविरसं य ॥ ५६ ॥ [६३]

विहई वुन्ताकीइ विरूवे विक्खासविरुअवेलुंका ।

विलयविओलविहसा सूरत्याविग्गपिञ्जणोसुं च ॥ ६३ ॥

विहई वृन्ताकी । विक्खासो विरुओ वेलुंको त्रयो ५ प्यमी विरूपार्याः । विलओ 10
सूर्यास्तमयः । विओलो भाविमः । विहसं पिञ्जनम् ॥ यथा ।

विक्खासविहइकच्छे विहसहत्यं पि सब्बविरुअं त ।

विलए जं रमसि तओ वेलुंको तुह ण को वि अविओले ॥ ५७ ॥ [६३]

विग्गोवो आउलया विक्खणावितता य कज्जम्मि ।

विसिणो अ रोमसे फाडिए विरिक्कं च पिञ्जिए विहयं ॥ ६४ ॥ 15

विग्गोवो व्याकुलभावः । विक्खणा तथा विततं कार्यम् । विसिणो रोमशः ।
विरिक्कं पाटितम् । विहयं पिञ्जितम् ॥ यथा ।

L. 1. B विच्छ्रोहे A विस विसम्मि E om. विरसं *edd* य L. 2 BF पन्ही चमूइ From
अ to नीराग torn off in G. L. 4 C विढणा G सौन्य. L. 6 From वि to काम? torn
off in G BCF विच्छ्रोहिआ C तुसा तुमए. L. 7 C 'संगुणहणो दिणं पि मसइ BF मसइ
G मसइ G विसारि' BCF य L. 8 एवसाहीइ BF विरुवे C विसागं E विक्खासं A 'विरुअ'
E 'विरुअ' G 'वेलुंका L. 9 E विज्जय' ACEG (F') 'विज्ज' From विहसा to विहई
torn off in G C विलयं C 'विज्जयं' य. L. 10 B om विहई G विरु G विज्जयो
L. 11 B गुरांगुमग. C (F') गुरांगुमग. *edd* विज्जो L. 12. From सारिहइ to च्छवि? torn
off in G B विहसकच्छ' BCF सच्छ' L. 13 G अ च्छो G अउ B वेलुंको BG अवि-
उज्जे C (F') अविउज्जे L. 14 E 'विहता E कज्जमि. L. 15. E विसाणो BCFEG य
From वरा to विहयं torn off in G. B विहइ A पञ्जिय (acc) B विज्जय E विरिय. L. 16.
B अय G विरिय. B विज्जो L. 17. BF विहयं

महविक्रवाधिगोवे न अणुशिन्तीइ तइ कय विततं ।

विहयालया सि जं सहि राकखयिरिका य पुलयविसिया ॥ ५८ ॥ [६४]

लज्जाइ विलिअविहूणावेदूणा तहेअ वेलूणा ।

सब्भागुम्मि विडप्पो विडयो अ विहुंडुओ चेत्र ॥ ६५ ॥

- 5 विलिअ विहूणा वेदूणा वेलूणा एते चत्वारो लज्जार्याः । यत्तु विलिअ विप्रियं तत् व्यलीकशब्दभयम् । केचित् वेलणय लज्जेत्याहुः । विडप्पो विडओ विहुंडुओ त्रयो ऽप्येते राहुवाचकाः । विज्जुला विद्युत् । विनया वनिता । एतौ शब्दभवौ । तथा । विराइ विलीयते । इति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः ॥ यथा ।

गयविहूणे गयवेदूणे विलिअसहिए सवेलूणे ।

- 10 विडयारिवल विहुंडुअघोरम्मि विडप्पघोरो सि ॥ ५९ ॥ [६५]

• धेइ विसारओ तह विरिज्जंयविलुं पिआ अणुगइडा ।

भल्लाअए विसमयं विप्पवरं तह य वेअडुं ॥ ६६ ॥

विसारओ धृष्टः । विरिज्जओ अनुचरः । विलुंपिअ अभिलपितम् । विसमय

- विप्पवरं वेअडु त्रयो ऽप्यमी भल्लातकार्याः ॥ यथा ।

- 15 अविरिज्जओ सि कुट्टिअ विसारय किम्मए विलुपेसि ।

विप्पवरोविअ गन्तु वेअडुवणम्मि विसमय भुञ्ज ॥ ६० ॥ [६६]

L 1 From अविगोवे to विततं incl torn off in G L 2 G विहियालया B लकव विरका BF पुलयविसिया L 3 C लज्जाइ ABCFG विलियं E विलयं E (BG ?) विहूणा C वेदूणा E वेदूणा A वेहूणविहूणा Perhaps विहूणविहूणा is the correct reading BCFG तहेय E तह य A only य B वेलूणा F वेनूणा From नूणा to यत्तु torn off in G L 4 A विडउ C 1 hd वितुउ cdd य A विहडउ CEI विहुडओ ABCF चय L 5 B विलिय C (F ?) विलयं BCF विहूणा (B हू ?) BF वेलणा B यत्तु BG विलिय C (F ?) विलय L 6 C अन्ये pro केचित् B वेणणय In G from वेणणय to ए अणुअ p 262 l 12 torn off L 7 C (F ?) विहडआ BF विसुली विज्जुव L 8 BF विरोइ B वुन्क C (F ?) पून्का इति नोक्ता L 9 B विहूणे BCF विलियं L 10 BCF वल B विहडु BF अप्पोरम्मि L 11 C विरिज्जयं 2 hd इज्जयं cdd पिया C इडा L 12 C विप्पमय A वेसहं BCF वयहं E वेयडु L 13 B विरिज्जओ C विहडओ 2 hd इडा B अणुवर BF अभिलिखितं L 14 BCF वेयहं L 15 B अविरिज्जओ C अविरिज्जउ 2 hd इडाउ BCF कुट्टिय BCF किम्मए C विलुपेसि L 16 B विय CF विय BF वेयं C वेयड वणं BF वित भुञ्ज C 1 hd भुञ्ज

सूर्देविद्धे विन्भेइअं चउरगइहयम्मि विक्रमणो ।

कीडे विलुंपओ गिसि च विड्डिरिल्ला विडंकिआ वेई ॥ ६७ ॥

विन्भेइअ सूच्या विद्धम् । विक्रमणो चतुरगतिस्तुरगः । विलुपओ कीटः ।
विड्डिरिल्ला रात्रिः । विडकिआ वेदिका ॥ यथा ।

एअं विडकिअटिअं पलोइउ विड्डिरिल्लवइवयणं ।

5

किमविन्भेइअकस्य विलुपए दलसि विक्रमणगमणो ॥ ६१ ॥ [६७]

पच्छातावम्मि विणोअरं च कोसुम्भयम्मि विरहालं ।

विचोअयविन्भवणा उवहारो तह विआलुओ ऽसहरो ॥ ६८ ॥

विणोअर पथात्तापः । विरहालं कुसुम्भरक्तं वखम् । विचोअओ तथा वि-
म्भवणा उपधानम् । विभमण इत्यन्ये । विआलुओ असहन ॥ यथा ।

10

विम्भवणे विचोईकए भुए जूडके अ उल्लिहिए ।

जइ विरहालवईए कुवसि विआलुअविणोअरो होही ॥ ६२ ॥ [६८]

धाणा विलिंजराओ विअंगिअं गिान्दिअत्यम्मि ।

विकेणुअं च विकेज्जे विकराले विडिअिरं चेअ ॥ ६९ ॥

विलिंजरा धाना । विअंगिअं निन्दितम् । विकेणुअं विक्रेयम् । विडिअिर 15
विकरालम् । विडिंअिअं इत्यन्ये ॥ यथा ।

विरहविडिअिर अङ्गे तीइ विअंगिअसहीइ फुट्टन्ति ।

मुत्ता विलिंजराउ व नुमं नु विकेणुएत्यिरयसत्तो ॥ ६३ ॥ [६९]

L 1 C om विद्धे ABCF 'इय F 'इय BF 'अचोर' L 2 B विज्जिपया C 1, hd विनु'
A 'पउ AC om अ BF व A विडिरिल्ल BF विड्डिरिल्ला C विडिरिल्ल B विडिरिय AC (F)' 'रिया
L विडिरिया BCF वेई L 3 BCF 'इयं C अमुरण L 4 B 'रिल्ला BCF 'रिया
L 5 BCF ग्य BCF विडिरिय' B 'दियं CF 'रियं BF इय C पज्जाइ BCF विड्डिरिल्ल' BF 'ववववव
L 6 BF किमति' C किमति' BF 'अइय' C 'अइय C गमण L 7 C पच्छता' A विणोअर
BF विणो' C विणोअर 2 hd विणोअर E 'रान L 8 A, C 2 hd (B) विष्ण' edd
विष्ण' A 'लुड BCF सहाए L 9 (विणोअर C 2 hd विष्ण' BF विभमणवियं
C विभमणवियं' I 10 BCF विष्णुपया L 11 BF, C 2 hd विष्ण' 2
I 12 BF विष्णुपया C विष्णुपयाविणोअरा हाकि L 13 E धाणा A 'उउ A विष्ण' ग्य
ABFF विणियं' A 'अम्मि I 'र्यापि L 14 B गुण्य I 'गुण्य C विडिअिओ BF विडिअिर
ABF अय C वय L 1' C 'गिय L 16 BF विडिअिय C विडिअियविष्ण
L 17 CD विडे BF 'विडिअिर' C 'विडिअिर I C 'गिह' C मुक्ति L 18 BF गुणा
CD गुणा BCF 'गया BF विड्डिअिरववववव C विड्डिअिरववववव D विड्डिअिरववववव

कोमलअबलङ्गीए विलिब्विली विहरिअं च सुरयम्मि ।

विष्फाडिअं च विहंडिअं च विष्पिंडिअं च गासिअए ॥ ७० ॥

विलिब्विली कोमलनिःस्थामतनुः । विहरिअं सुरतम् । विष्फाडिअं विहंडिअं
विष्पिंडिअं त्रयो ऽप्येते नाशितार्थाः ॥ यथा ।

5 विष्फाडिअसाहिम विहंडिअपारेवएहि कयरावं ।

विष्पिंडिअभयलज्जं विलिब्विलीविहरिअं भरिमो ॥ ६४ ॥ [७०]

पुव्वराहभोअराजलोह्लेसु विआरिअविरलिआ चेअ ।

भाच्छिअजलाहिसु विमइअविसालया तह विहाडगामरात्ये ॥ ७१ ॥

विआरिआ पूर्वाह्नभोजनम् । विरलिअं जलाद्रा । विस्तारितार्थं तु तनोतेरादेशे
10 सिद्धम् । विमइअं भस्मितम् । विसालओ जलधिः । विहाडणं अनर्थः ॥ यथा ।

गुणमणिविसालय तुहं विहाडणगयाण वेरिअसिसूण ।

विमइअगुरूण अंशुअविरलिआणं विआरिआ कत्तो ॥ ६५ ॥ [७१]

मलिराम्मि विसंवायं विअओलिअमवि विअंसओ वाहे ।

राडे विऊरिअं तह कोलाहलयम्मि विमलहरो ॥ ७२ ॥

15 विसंवायं तथा विअओलिअं मलिनम् । विअंसओ व्याधः । विऊरिअं नटम् ।
विमलहरो कलकलः ॥ यथा ।

L 1 BCF 'अबल' E 'लनि' C 'बिली' ACE विहरियं BF विरहिय. L 2 ead 'डिय
ABEF विहंडिय C 'डिय प (delete 2 hd) A विष्फिडिय BF विष्पिडिय CE 'डिय B नासिय
CE (F?) णासियए. L 3. B विलिब्विली C (F1) विलिचिली BCF 'निस्थाम' BCF विरहिय
BF विष्फाडिय C 'डिय BCF 'डिय L 4 BCF विष्पिडिय L 5 BCF 'डिय (twice)
C 'राहियम B 'वमहिं C (F?) 'वरिहं. L 6 B 'डिय C (F?) विष्पिडिय B विलिब्विली
C (F?) 'बिली' BCF 'रिय BF भरिमे. L 7. BF पुव्वस' C 'भोयण' ead विआरियं
C 'विलिया ABE 'विया F विरिविया AC चय BF चय L 8. ABCF अच्छिय' ead.
विमइय' C 1. hd 'मणच्छे' L 9 BCF विआरिया BCF पूर्वाह्न' C 2 hd पूर्वाह्न'
BF विरलियं C वरिलियं 2 hd विरिलिय C जलाद्रा B 'दयासिद्धं L 10 BCF विमइयं
B भरिसतं. C 'इतं L 11. C वरियवियुण L 12 BCF विमइयं B 'गुरूण CG अंमुय'
ead. 'वियाण BCF विआरिया L 13 From वाय to निअ 1. 15 torn off in G.
A विअंसजियं विअराउ B विअंसजियमदि C (F?) विअंसजियमदि 2. hd विउरि' E 'जियम'
E विअसओ ABF 'राउ C वारा E वारे. L 14 ead 'रिय L 15 B तथा विउरिय
C (F?) तथा विउरिय C विअराउ G 'राउ B 'रिय CG (F?) 'रिय L 16 B 'कल

मयणाविभंसय विभञ्जोलिभो विसंवायकम्मणा तं सि ।

जलहरविमलहरविजरिआ विरहिणीड जं हणसि ॥ ६६ ॥

अत्र । विहोडइ ताडयति । विडडइ विप्पगालइ नाशयति । विच्छोलइ कम्प-
यति । विटवइ अर्जति । विरोलइ मथ्नाति । विभट्टइ विलोट्टइ विसंवदति ।
विस्सरइ खियते । विसट्टइ दलति । विहीरइ विरमालइ प्रतीक्षते । विडविडइ 5
रचयति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [७२]

काले कज्जअयाणो विलुत्ताहिअओ तरङ्गए वीली ।

वीची लहुरच्छा वीसुं जुअए वीलणां च पिच्छिलए ॥ ७३ ॥

विलुत्ताहिअओ यः काले कार्यं कर्तुं न जानाति । वीली तरङ्गः । वीची
लघुरध्या । वीसुं युतकम् । पृथगित्यर्थः । सामस्त्यवाचकस्तु वीसुंशब्दो विष्वक्- 10
शब्दभवः । वीलणां पिच्छिलम् । अत्र । वीसालइ मिभयति । वीसरइ विस्मरति ।
एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ यथा ।

जं णिसि वीचीए जलवीलीगयवीलणात्तणाइ तुमं ।

रा गओ सि हविअ वीसुं तं दइअं ता विलुत्ताहिअओ सि ॥ ६७ ॥ [७३]

वुप्फं च सेहरे गहगाहिए वेप्पो पसुम्मि वेंढी अ । 15

वेलं च दन्तमंसे वेणो विसमे राईतूहे ॥ ७४ ॥

वुप्फं शेखरः । वेप्पो भूतादिगृहीतः । वेंढी पशुः । वेलं दन्तमांसम् । वेले-
त्यन्ये । वेणो विषमः सरिद्वतारः ॥ यथा ।

L 1 G 'वियसय विअ-उ विसराय' BCF 'कमणा L 2 BCF 'हराविजरिया B'विरहि'
C 'लीड. L 3 BCF विभोडइ BF विप्पगालइ नाशयति L 4 BF विडइ C 'अर्जयति
In G from अर्जति to विज्जाइड torn off BF विभट्टइ C विडइ L 5 BF विद्यति.
C विहाइ C विड' G 'विट्टइ L 7 काले क torn off in G E कज्जयआणो A विज्जि'
G विज्जि' ACE 'हियआ G 'हियड L 8 A 'रया BF जुयण C जयण E जुयण
BF पवीजण च विच्छलण L 9 BF विज्जु' C 1 hd विज्जिहियड 2 hd. 'हियआ
G 'अड From वी to वीसुं torn off in G L 10 BF वीण G सामध्ययण' वीणु'
BF विप्पगाल' G विप्पक' L 11 C विच्छलं C विज्जाइड B मिभयति L 12 C जे
From वुत्ताविति to जज्जवीणी' torn off in G L 13. BCF विति वीवीण C 'जय'
L 14 BF गायआ रा CG गड edd हविअ BF दर (sic) C इड G इय C हिअड G 'विडड.
L 15. A वुप्फ E वुप्फ B व AG वेप्पो BF वप्पो C विप्पा E वेप्पो A वेंढी BCF वेंढी From वी
to वेंढी' torn off in G AB व C (F') दा L 16 C 1 hd व A दन्तमंसे C विज्जाणण-
मंसे BF एड' A एड'तार. L 17 B वप्पो C विप्पा (F') C 'वीणा BCF वेंढी G वेणो
C वार B 'जने'. L 18 G विण

वेढिं हशिउं जसे धावसि वेप्पो व्व विप्प जडवुप्फ ।

तो वेणाओ पडिओ पडिओदसणमूलवेल लहसु फलं ॥ ६८ ॥ [७४]

वेत्तं च अच्छवत्ये विडम्बणाए अ वेलंबो ।

वयणिज्जे वेणिअवेसणा य मउअम्मि वेअल्लं ॥ ७५ ॥

5 वेत्तं अच्छवत्तम् । वेलंबो विडम्बना । वेणिअं तथा वेसणं वचनीयम् ।

वेअल्लं मृदु । वेअल्लं असामर्थ्यमित्यन्ये ॥ यथा ।

वेअल्लवेत्तमेअं अयेणिअं पामराण दंसन्तो ।

अस्साणत्तणवेसणवेलंबं लहसि वणिउत्त ॥ ६९ ॥

अत्र वेसणं ओष्ठ्यादिकं केचित्पठन्ति । [७५]

10 वेसाइ वेल्लरी वेइआ सलिलहारिणीए अ ।

वेढिअवेप्पुअवेरिज्जा वेढिअसेसवासहाएसु ॥ ७६ ॥

वेल्लरी वेश्या । वेइआ जलहारिणी । अद्भुलिमुद्रावाचकस्तु वेदिकाशब्दभवः ।

वेढिअं वेदितम् । वेप्पुअं शिशुत्वम् । भूतगृहीतमित्यन्ये । वेरिज्जो असहायः ।

एकाकीत्यर्थः । वेरिज्जं साहायकमित्यप्यन्ये । यदाह गोपालः ॥ असहायं

15 वेरिज्जं साहायकमपि च केचिदिच्छन्ति ॥ यथा ।

अन्धारवेढिआसुं दिसासु जं भमसि दिअर वेरिज्जो ।

गयवेप्पुअ तं णूण तं वेल्लरिवेइआहि हरिओ सि ॥ ७० ॥

L 1. B वेढिं CG वेदिण B, C 2 hd F हणिओ From उं to पडिअं om G BF वेप्पो
C विप्पा च BF जलवुप्फ L 2 cdd वेणाउ cdd om पडिआ cdd पडियं BF मूलं
G मूण-हमु L 3 C वित्तं C वेच्छे BF विडवणाए C विलंबणाए cdd य E वेज्जो
B वेज्जो L 4 B विणियं A EFG वेणियं C वेणियां G वेसया ण मं BF, C 2 hd.
मआअं E वेयल्ल L 5 BG वेज्जो F वेडो C विलवना cdd वेणियं In G नीयं वें torn
off L 6 BG वेअल्लमसामं L 7 G वयल्लं cdd मियं अवेणियं L 8 BF अस्सा-
णत्तणं From एत्तण to अरुत्तु 1 12 torn off in G B वेज्जं C (F?) हसि
L 9 B वेसणमोटपाविक C (F?) वेतणणो L 10 BF वेसाइ वेल्लरी C 1 hd विल्लरी
E विल्लरी cdd वेइया cdd य L 11 A विरिडअं B वेदियं CE (F?) वेदिण्यं
F वेप्पुवेरिज्जा ABCF वेदियं. L 12 BCF वेल्लरी BF om वेप्या BCF वेइया
L 13 BF वेदियं C विरिडयं C 2 hd वेदिण्यं G वेदिण्यं B वेदितं C वेपुयं G गृहीतमित्यन्ये
From रिज्जो to असाहायं 1 14 torn off in G B सहाय C असाहाय L 14 B सहायकं.
L 15 B साहायकमपि BCF om च Com from विच्छन्ति to विअर L 16 BF वेदिण्यं
G वेदिण्यं C विअर From रिज्जो to च वेइइ torn off in G L 17 C वेत्तं य
B वेत्तं F वेत्तं BF वेत्तं C वेत्तं BCF वेइयाइं B हरिण्यो सि C 1 hd हरिउ

अत्र वेह्वइ रमते इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [७६]

मणिआरघरोलीसुं वेडिअवेसंभराओ अ ।

वेलुलिअं वेरुलिए वेअडिअं तह य पच्चुत्ते ॥ ७७ ॥

वेडिओ मणिकारः । वेसंभरा गृहगोधा । वेलुलिअं वैडूर्यम् । वेअडिअं
प्रत्युप्तम् ॥ यथा ।

वेसंभरासिरोमणिवेलुलिआहरणमुप्पलच्छीए ।

वेडिअ जइ देसि तुमं होसि तओ तीइ हिअयवेअडिओ ॥ ७९ ॥ [७७]

वेडइओ वाणिअए कलुससुराए अ वेंडसुरा ।

भमरम्मि वेणुणासो संकडए वेडिकिहं च ॥ ७८ ॥

वेडइओ वाणिजकः । वेंडसुरा कलुपा सुरा । वेणुणासो भमरः । वेडिकिहं 10
संकटम् ॥ यथा ।

महुपाणन्धे अम्हे शिए वि वेडइअ वेणुणासे व्व ।

किं लोअवेडिकिहं वेंडसुरं देसि पाणिअं खिविअ ॥ ७९ ॥ [७८]

वेवाइअमुह्वसिए वेह्वाइअमवि अ संकुइए ।

वेसत्तणम्मि वेसक्खिज्जं उसहम्मि वोवालो ॥ ७९ ॥

वेवाइअं उह्वसितम् । वेह्वाइअं संकुचितम् । वेसक्खिज्जं हेप्यत्वम् ।
अयमोठयादिः प्रायेण । वोवालो वृषभः ॥ यथा ।

L 1 C रमतेति B 'रून् इति नोक्तः L 2 BF मणियापरो° CEG मणियार° E 'लीस
edd वेडिय° ABFG, C 1 hd 'राउ edd य L 3 A वेरुनिय° BCEF 'निय G 'निय
ABFG 'डिय From तह to सभरा torn off in G E अ L 4. CG वैलु° BCFG 'निय.
L 5 BF प्रलुदं L 6 C वेसभरा° edd 'लुनियह° BF 'णसुप्पज्ज° L 7 edd. वेडिय
From मं हो° to अडिओ° torn off in G C होसी तउ BCF हिययवेयडिओ L 8 AG वेडइउ
E वाणियए G वाणियए B कन्नस° E कन्नसु° edd य A वेंड° EG वेएड° L 9 BF वेणुणासो
B सरुडए E वेडिकह्व L 10 G 'इउ BCF वेंडसुरा G वेएड° From लुपा to वेडि° torn
off in G C 1 hd वेणुणासो 2 hd वेणुणासो L 12 C अम्ह C ति G वे BFG वेडइय
C om वेडइअ C 'सासं C 1 hd घ G घ्व L 13 C कि edd लोय BCF वेंड° G वेएड°
B 'सुरा C (F') 'सुर BCF पाणिय G याणिय edd खिविय L 14 B वेयाविय° ACE (F')
वेनाइय° ABF वेह्वाइयन° C वेह्वोइयन° E वेह्वोइयन° In G from वाइय° to वि torn off. edd.
य BF सरुयए L 15 ABCF वेसत्त° E वेसित्त° G वेसित्त° BFG वेसत्तिज्ज C 1 hd 'विय
2 hd 'वियइ° E वेसत्तिज्ज B उसहंसि E चोवा° L 16 edd 'इय (twice) C वेसत्तेइ
2 hd 'इय F 'खिज्ज L 17 B अयमोठया° From ठया° to यया torn off in G

अमुणिअवेसक्लिज्जं लज्जावेत्ताइअं इमं बालं ।

वेवाइअरोमञ्चो किं रे वोवाल छिप्पेसि ॥ ७३ ॥

अत्र वेरुल्लिअं वैदूर्यमिति शब्दभवम् । वेअडइ खचति । वेहवइ वञ्चति ।
वेमअइ भनक्ति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [७६]

5 वोकिल्लो घरसूरे तह वोज्झयवोज्झमल्लया भारे ।

अणुचिअवेसम्मि अ वोमज्झो वोरच्छवोद्रहा तरुणे ॥ ८० ॥

वोकिल्लो अलीकशूरः । वोज्झओ तथा वोज्झमल्लो भारः । वोमज्झो अनु-
चितो वेपः । वोमज्झअं अनुचितवेपग्रहणमिति तु अस्यैव णिगन्तस्य सिद्धम् ।
वोरच्छो तथा वोद्रहो तरुणः । वोद्रहो ओष्ठचादिः प्रायेण ॥ यथा ।

10 वोक्किल्लय वोरच्छय असिवोज्झं फल्लयवोज्झमल्लं च ।

किं वहसि वोद्रहीणं मज्झे एसो खु वोमज्झो ॥ ७४ ॥ [८०]

वोहारं जलवहरां राहसि अ चोदासिछणम्मि वोरल्ली ।

वोसेअमुब्भुआणे भरिउल्लडम्मि वोसट्ठं ॥ ८२ ॥

वोहारं जलस्य वहनम् । वोरल्ली आवणभुक्लुपत्तचतुर्दशीभव उत्सवविशेषः ।

15 केचिदिमामपि वोरल्लीमाहुः । वोसेअं उब्भुआणं । उन्मुखगतमित्यर्थः । वोसट्ठं
भृतेल्लुठितम् ॥ यथा ।

L 1. *edd* अमुणियं C खिज्ज G खिज्ज BEG ल्लाइयं C ल्लाइमं *edd* बाल
L, 2 *edd* वेवाइयं C वोर BI छिप्पेसि C छिप्पेसि (?) L 3 BCE ल्लिय G ल्लिय From
ति to यह *torn off in G* BF खचति C विहवइ L 4. C विनप्रइ G वेमयइ B पूक्ता
L 5 G तथा BF *om* वोज्झयं C वोज्झयं E वोज्झयं C वोशं E भारो From भारे to च्छवोद्रहा
torn off in G L 6 ABEF विवयं C विवयं ABCF य BCF वोमज्झो C वोमज्झो C 2 *hd*
वोद्रहा E वोद्रह BF भरणे L 7 C वोकिल्लो BCF शूरः B वोज्झओ C वोशं 2 *hd* इमं
(F') also next word G उड From तथा to एरः *torn off in G* BF वोमज्झो C द्हा BF अनुचिनो
L 8 From तां to सिद्धम् *torn off in G* BF अणुचियं C अणुचियं L 9 C *om* तथा
From प्रां to जन्तं *torn off in G* B चोदायां G उदायां L 10 C वोक्किल्लय B वोज्झं
C वोशं (F') B वोज्झमल्ल C वोशं (F') L 11. BF मज्जे C मज्जे BF वोमज्झो C वोमज्झो.
L 12 E वोहारं A जलवहरां EG य A वोदासिं E राहसिं C च्छणम्मि E छणम्मि चो From
चोदासिं to काट्ठि p 268 1 12 *torn off in G* L 13 ABCF वोसेयं (A सो?) E चोरीयं
ABCF उब्भुआणे E उब्भुआणे E चोरा L 14 B *om* वत्त. B उच्छयं
L 15 B किंचिदिमामपि BF वारजीमाहुः C वेरुल्लामाहु BCI चोरीयं B उब्भुआणं C (F') उब्भु-
आण B उब्भुयं

अंसयवोसदृच्छी वोसेअहिआ य विरहतावेण ।

कह पेच्छे वोरल्लिं वोहारमिसा किमित्थ सहि णोसि ॥ ७५ ॥

अत्र । वोक्कइ विज्ञपयति । वोळइ गच्छति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८१]

वोकिल्लिअं च रोमन्थे तह वोभीसणो वरायम्मि ।

दारोगदेसखेत्तेसु वडो अ वणो ऽहिआरसवचेसु ॥ ८२ ॥ 5

वोकिल्लिअं रोमन्थः । वोभीसणो वराकः ॥ यथा ।

उप्पाइउमसमत्या जे चव्विअचव्वणं कुणान्ति कई ।

वोभीसणा फुडं ते वोकिल्लिअकारिणो पण्णो ॥ ७६ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

वडो द्वारैकदेशः क्षेत्रं चेति द्वयर्थः । वणो अधिकारः श्वपचश्व ॥ [८२] 10

वंठो अकयविवाहयणिसोहयखण्डगराडभिच्चेसु ।

तणुवल्लिअभूअगहिएसुं वणो वसमच्छरत्तेसु ॥ ८३ ॥

वंठो अकृतविवाहो निःक्षेहः खण्डो गण्डो भृत्यश्चेति पञ्चार्थः । वणो तनुर्बलवान् भूतगृहीतश्चेति त्रयर्थः । क्षेत्रवाचकस्तु वदशब्दभवः । वसं अच्छं रक्तं च । अत्र । वले निर्धारणनिश्चययोः । वणो निश्चयविकल्पानुकम्प्यसंभावनेषु । 15 एतौ शब्दानुशासने निपातावुक्ताविति नोक्तौ ॥ [८३]

झाडझडीसु वडपं वरडी तेलालिदंसभमरेसु ।

विअसन्तकलयलेसुं वयलो सेणणउलेसु वल्लाओ ॥ ८४ ॥

L 1 BF असुअं BCF रिया C निहरं (F) L 2 BF om वोरल्लिं C वोरिल्लिं
C किमिच्छ B सह L 4 B वेळं L ५ वोकिं edd वल्लियं B व E चोनीं BF वोभीसणो
C विणयनि L 5 BF दारगदसं B घडा BEF अ C आ C 2 hd वेणो ABF ऽहियारं
C अहियारं L 6 B वोकिल्लय C (F) वल्लियं L 7 BF उप्पाइउमं C रोमच्छा
BF चव्वियं C वचियवणण B कई L 8 BF कुर B वारिल्लयं C वोकिल्लियं F वोरिल्लयं
C विणुणो L 9 E अथाऽनेकार्थां om A L 10 C वेडो C वणो B ऽधिकार
L 11 A वणो E वणो C विल्लेहत्तं C 2 hd del ख BF वडनिनिं E विसंणु
L 12 A वल्लिअं BCEF वल्लियं C भूयं BF भूअरिगण्णु A वणु B वणुत्तयु
L 13 BCF निवेह L 14 B वंजं L 15 BF वल्लं C वल्लं C om यो । वणो
निश्चय BCF कण्णत्तं L 17. BF झाडझडीसु A झाडीसु C हत्तभं L 18. ABCE
वियसत्तं C विज्जसत्तं A वल्लाड

वडप्यं लतागहन निरन्तरवृष्टिश्च । वरडी तैलाटी दंशभ्रमरश्च । दशथासौ
भ्रमरश्चेति विग्रहः । यदाह । वरडी तैलाटी स्यादिति । दशभ्रमरविशेषो वर-
डीति च । वयलो विकसन् कलकलश्चेति द्वयर्थः । वज्राओ श्येनो नकुलश्च ॥ [८४]

खेत्ते घरे अ वलयं सुन्दरत्रहुसिक्खिएसु वत्तडो ।

5 वयसां मन्दिरसेज्जासु वप्पिणो खेत्तउसिएसु ॥ ८५ ॥

वलय क्षेत्र गृहं च । वत्तडो सुन्दरो बहुशिक्षितश्चेति द्वयर्थः । वयसा मन्दिर
शय्या च । वप्पिणो क्षेत्रमुपितश्च ॥ [८५]

वह्नरमरसमहिसकखेत्तजुवसमीराणिज्जलवणोसु ।

सालविडङ्केसु वरंडो साहेज्जविकचेसु वग्घाओ ॥ ८६ ॥

10 वह्नर अरण्य महिषः क्षेत्रं युवा समीरो निर्जलदेशो वन चेति समार्थम् ।
वरंडो प्राकारः कपोतपाली चेति द्वयर्थः । वग्घाओ साहाय्य विकसितश्च । अत्र ।
वलइ आगेपयति गृह्णाति च । वफइ बलति काडुति च । एतो. धात्वादेशेषूक्ता-
विति नोक्तौ ॥ [८६]

अड्ढम्मि वट्टमाणं गन्धहव्वाहिवासभेए अ ।

15 वत्थाहरणम्मि तहा अड्ढुदयावेअणम्मि वड्डवणं ॥ ८७ ॥

वट्टमाणं अड्ढं गन्धद्रव्याधिवासभेदश्च । वड्डवण वत्थाहरणमभ्युदयावेदनं
चेति द्वयर्थम् । अत्र वरहाडइ नि.सरति धातवोऽर्थान्तरे ऽपीति [सिद्धहेमं VIII,
4, 259] निषेधति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [८७]

L 1 C तेजाणी C हसणभा° L 2 C तेजाणी L 4 ead य E वलय B °वह्
E °वक्रितम्सु ABCF वत्तडो (C °डो ?) L 5 BF मर° E लिक्ख° C एत्त° E °आसिम्सु
L 6 B वत्तडा C (F?) वेत्तडो B बहु° L 7 B °शिक्षितश्च L 8 AD वत्तमर° BCEF
°सएत्त° B °लिधज्ज° L 9 BF °विडङ्गेसु E विक्कसु BCF सात्तिज्ज° E °विकससु
L 10 BF निमंदेशा C निर्जलदेशो C समार्थ L 11 BF वरडा प्राकार B व (sic)
B विरागितश्च L 12 B वलइ B गृह्णाति C गृह्णाति BF वफइ अन्ति C वइ वलयति
BF कात्तिनि From च to ए मङ्ग torn off in G L 14 B वट्टमाण BF धण° C गध°
ABIF °गधवणा° E °भोए ead य L 15 C वट्टा° (I ?) B °भरणांनि A °णनि
AE °वदणम्मि AC वडवण (F?) B °वन्ट° L 16 C वट्टमाण (F?) B वन्ट° BF वन्टवण
C वडवण G वडवण From वत्थाहरण to वरडया° torn off in G I 17 B धातया अर्थ
पीति C अयां° I 18 G विषेधति धातु-गति

वाउत्तो विडजारेसु विह्लमच्छे विलसिए अ ।

ठाणाविचालेसुं विकखंभो दीहजघणेसु विकिखसं ॥ ८८ ॥

वाउत्तो विटो जारश्च । वायउत्तो इत्यन्ये । विह्लं अच्छं विलसितं च ।
विकखंभो स्थानमन्तरालं च । विस्तारवाचकस्तु विष्कम्भशब्दभवः । विकिखसं
आयतं जघन च । अवतीर्णमित्यप्यन्ये ॥ [८८]

विडिमो सिसुमिअगण्डेसु दिद्वीसन्तएसु विव्वाओ ।

खलभिकखवेज्जवाविअदाणेसुं विप्पयं चेअ ॥ ८९ ॥

विडिमो बालमृगो गण्डकथेति व्यर्थः । विव्वाओ भ्रूलोकितो विभ्रान्तश्च ।
विप्पयं खलभिक्षा वैद्यो वापितं दान चेति चतुरर्थम् ॥ [८९]

विडुरिमाभोगरउहेसु विलासजघणेसु विच्छेओ ।

विहिगोसेसु विहाणो संझाचोरेसु अ विआलो ॥ ९० ॥

विडुरिं आभोगो रौद्र च । विच्छेओ विलासो जघनं च । विहाणो विधिः
प्रभात च । विआलो सध्या चौरश्च ॥ [९०]

विरहो रहकोसुम्भेसु वित्तई गन्विविलसिएसुं च ।

परिपाडिआम्मि विचिए विरलम्मि अ विच्छिअं होइ ॥ ९१ ॥ 15

विरहो एकान्तं कुसुम्भरक्तवर्धं च । वित्तई गर्हितो विलसितं च । वित्तई गर्ध
इत्यन्ये । विच्छिअ पाटितं विचितं विरलं चेति व्यर्थम् ॥ [९१]

L 1 A वाउत्तो *edd* य L 2 From टाणं to घणेसु *torn off* in G A विवानेसु
BCF विवानेसु AG जहणसु AC विविल्ल BF विविस्स G विकिखसं L 3 BCDF वाउत्तो
G अत्थ L 4 From विष्कम्भं to यत *torn off* in G C गृह्य । B विकिखप्प F विविप्प
L 5 C इत्यन्ये L 6 B सिसुं BCEFG नियं C दिद्वं G दिद्वं C विघाओ G वेव्वाउ
A उ L 7 BF विज्जं C 1 *hd* विज्जं *edd* वावियं G णेसु ABCF च्ये From च्ये
to कथेति *torn off* in G L 8 B बालं BCF विघाओ G उ L 10 B विडुरिमां
C (F) विडुरिमां G विडुरिमां C जघणेसु From घणेसु to सु विहां *torn off* in G BF विच्छेउ
A विह्वउ L 11 A विहाणो विहिपहाए सद्दां F संझां In A चोरेसु अ *not legible*
G य BCFG विघाओ L 12 BF विडुरिज्ज C विदुरं G विच्छेउ. L 13 *edd* विघाओ
B सध्या L 14 C कोसुं C विचुरं In G from विरहो to गन्विं *torn off*
L 15 E परिं BCEFG डियम्मि In G विचिए विरं twice G य BCF विच्छिअं G विच्छिअ
L 16 B वित्तइ C 1 *hd* (F) विचुरं From गर्हितो to च्छिअ *torn off* in G C विचुरं. L 17
edd विच्छिअ G ये (sic)

विमलिअमवि पल्लत्ते मच्छरभणिए ससहे अ ।

विसमिअममलोत्तरिएसु विलइअमहिज्जदीणेसु ॥ ९२ ॥

विमलिअं मत्सरभणितं सशब्दं चेति व्यर्थम् । विसमिअं विमलमुत्थितं च ।
विलइअं अधिज्यं दीनं च ॥ [६२]

5 हयविरलेसु विरिंचिरममलमि विरिंचिओ विरत्ते अ ।

फाडिअधारासुं विंचिणिअं वीअं च विहुरतकाले ॥ ९३ ॥

विरिंचिरो अश्वो विरलं च । विरिंचिरा धारोति केचित् । विरिंचिओ विमलो
विरक्तश्च । विंचिणिअं पाटितं धारा च । अत्र विम्हरइ स्मरति विस्मरति चेति
धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । वीअं विधुरं तत्कालं चेति व्यर्थम् ॥ [६३]

10 वुसो भीओव्विगगेसु चोरमुसलेसु वेलू अ ।

वेहो केसेसुं तह पल्लववल्लीविलासेसु ॥ ९४ ॥

वुसो भीत उद्दिग्धश्च । ओष्ठचादिरयं प्रायेण । वेलू चोरो मुंसलं च । वेहो
केशाः । वेहो पल्लवः । वेहो वल्ली । वेहो विलासधेति चतुर्थो वेहोशब्दः । अत्र
वेव्ये भयवारणाधिपादामन्वणार्थेषु प्राकृतलक्षणो निपातेपूक्त इति नोक्तः ॥ [६४]

15 वेइदो उद्वीकयविसंठुलाविद्वसिडिलयंगेसु ।

वेआलो ऽन्धतमेसुं वेआरिअमवि पयारिअकचेसु ॥ ९५ ॥

L 1 cdd. 'नियम' E पल्लत्त C 'णिए सहे In A ससहे not legible cdd य.
L 2 cdd 'नियम' A 'लोउ' C 'लोच्छ' ABCET विज्जइयम' In G from अमरिज्जा to
समिअ torn off. L 3. BCF 'नियं cdd. 'निय G विमज्जं समुच्छित्तं च वित्तं च ।
L 4 BF विज्जइयं C विवन्नियइयं G विज्जइय BF अंधियं. L 5 BF विरिंचिरममिज्जमि
C विरिंचर' C विरिंचिओ G विरिंचिउ From विरत्ते to चिरो 17 torn off in G. cdd य.
L 6 B पाडियं ACE (F') पाडियं ABF 'रासु C 'रुम वि BF विचि' C विरि' E विचि'
cd1 'णिय ABCF' वीयं E वीय C 'रत्तकाले L 7. C विरिंचिरो G अश्वो BF विरिंचिरति
कथित् C विरिंचिर C विरिंचिओ G 'चिउ L 8 BF विचिणिअं C विचिणयं From
पाटितं to विज्जामी p 271 l. 7 torn off in G. C om स्मरति. L 9. BCF वीयं.
L 10 B वुसो E वुसो A भीउ' BF 'विग्गेसु C 'गोसु चोरमुसलेसु 2 hd 'मुज्ज' E 'मुगलेसु
E धनु L 11 A वेहो धेहो L 12 BF भीत C भीओ 2 hd भीतो B चोउपा'
C वेहो चोरो B वेहोः. L 13 C पल्लवध C वल्ली L 14. C 'वामरण' 2 hd 'वामरण'.
C 'वामय' C 'नत्तण' F 'नत्तणनि' C 'पूत्ता L 15. A वेहो C वेइदो उद्वी' A 'विसंठना
B 'विग्गुज्जा' C 'विग्गुज्जाविद्व' ABCF 'सिडिनियंगेसु. L 16. CE वेयाजो; आलो not
legible in A BCF अय' ACEF वेयारियमवि C वेयारियमवि ABE 'तिय' BCF 'कवेसु

वेहद्धो ऊर्ध्वीकृतो विसंस्थुल आविद्धः शिथिलतां गतश्चेति चतुरर्थः । वेभ्रालो
अन्धो जन्धकारश्च । वेभ्रारिञ्च प्रतारितम् । वेभ्रारिञ्चा केशाश्चेति द्वयौ वेभ्रारि-
अशब्दः ॥ [६५]

वेहवित्रो ऽणायरकोवरोसु वेलाइञ्चं च मिउदीयां ।

वेह्लह्लो मउअविलासीसुं वोज्जरमईअभीएसु ॥ ६६ ॥

5

वेहवित्रो अनादरो रोपाविष्टश्च । वञ्चितार्थस्तु वञ्चिधात्वादेशसिद्धः । वेला-
इश्च मृदु दीनं च । वेह्लह्लो कोमलो विलासी च । अत्र वेलावइ उपात्तभते
वञ्चति चेति धात्वादेशोपूक्त इति नोक्तः । वोज्जर अतीत भीतं च । अत्र वोज्जइ
अस्यति वीजयति चेति धात्वादेशोपूक्त इति नोक्तः ॥ [६६]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां सप्तमो वर्गः ॥ 10

L 1 C वेहद्धो BF ऊर्ध्वी C ऊर्ध्वी BF विशुद्धल C विसंस्थुल B गताश्चेति B वेभ्रालो
L 2 BF अन्धकारं C अन्धकारश्च BF वेभ्रारिञ्च C वेभ्रारिञ्च BF वेभ्रारिञ्च के C रिया 2 hd
adds रिया B द्वयौ BCF वेभ्रारिञ्च L 4 BCF अणायरं E णायं cdd इय BF, C 2
hd मित्रो L 5 BF, C 2 hd मउअं E मिउयं B वोज्जरमतीभीएसु F वोज्जरमतीभी
A वोज्जरं C वासरं ACE रमतीभी L 6 BF अनादरो वृष्टश्च After विष्टश्च C 2 hd
inserts on margin वेलाइय मृदु दिन (sic) च L 7 BF, C 1 hd om वेलाइय मृदु दीन
च, see preceding note From वइ उपा to त्यादा 1 10 torn off in G L 8 BF वोज्जर
C वोज्जरं C वोज्जइ L 9 C विजयति 2 hd उइ L 10 In G विरचि and from
देशी to मुहसु p 272 1 2 torn off BCF ताया स्वोपज्ञदेशीशब्दसमहृत्तौ A वर्गं AC add
समान B adds ॥ प्रथमं ॥ ३९५ ॥ छ ॥ इ ॥ E only has ॥ इति सप्तमो वर्गः ॥ छ ॥

अष्टमवर्गे प्राकृते शपौ न संभवत इति सादयः प्रस्तूयन्ते ।

सीहकुमुएसु सडिसंफा सहसंधारिआ जोग्गे ।

सत्ती वंकतिवयवडुलदारू सत्यंसेहिआ य गए ॥ १ ॥

सडी सिंहः । सफ कुमुदम् । सहो तथा संधारिओ योग्यः । सत्ती वक्रपाद-
5 त्रय वृत्त दारु । यदाह ॥ पल्लङ्कपायसरिस तिदारुअ उद्धणिमिअआयरिसं । त
जाणसु सत्ति ॥ इति । गोपालस्तु ॥ सत्ती कलसाधारो दारु भवेत्तल्पसमस-
मुच्छ्रयणम् ॥ इत्याह । सत्यो तथा सेहिओ गतः ॥ यथा ।

सफच्छी सडिमञ्जा संधारिअसयणसेहिए दइए ।

सत्तीसत्यं कलस रयन्तसहधारिणा भरइ दइआ ॥ १ ॥ [१]

10 संग्गा संडी वग्गा संपा कञ्ची सरा माला ।

संखो वन्दी सरली चीरीइ सरन्ति सहसत्ये ॥ २ ॥

सगा तथा सडी वल्गा । सपा काञ्ची । सरा माला । सखो भागधः । सरली
चीरिका । सरन्ति सहसा ॥ यथा ।

समरे संखवहूए सरलिञ्जुणीइ दढसपसरिआए ।

15 सुहडे सरन्ति बालिअसंगे सडीइ धरिअए तुरओ ॥ २ ॥ [२]

सज्जोकं पच्चग्गे सउरां रूढे पसूणाए सडयं ।

सलली सेवा सभरो गिद्धे सदाइ सगयं च ॥ ३ ॥

L 2 \ सीह कुं C 1 hd कुमुं C सडीं B संफा CE सम्फा E संधा A रया BCEF
रिया From आ ओं to क्रपादं torn off in G L 3 L सतिवयं C वहुलं BF वारु
सच्छं cdd सेहिया L 4 BCF सम्फं B चक्रं L 5 From ह पल्लं to तिदारुअं
torn off in G BF सरिकं तिदा वप्पयसरिस तिदारुअ G हयं BF उद्धिमियं C उहनिय
मिय F उरिमियं G उदानमियं From आयं to समुच्छ्रयं torn off in G BF आयरस
C आयरिस L 6 BCF सतिमिति BF कज्जगां BI भवत्तल्पसमुच्छ्रयं G समुच्छ्रयं
L 7 C सच्छा L 8 C सम्फच्छी G सम्फं From च्छीं to यणं torn off in G B मञ्जा
C (F) मञ्जा BCF रियं C सदिग L 9 From सत्तीं to भरइ torn off in G C सच्छं
BF कज्जगा cdd दरया L 10 BF सडी CI सएडी BI चग्गा E सम्पा G सम्मा
L 11 ABCFG वंसी A चीरीइ C रिइ L 12 G सगा C सएडी B वन्ना From संपा to सरली
torn off in G L 14 BF सुणीइ C सुणीइ cdd सरियाण L 15 BF सरन्ति
BF G सानियं C सानियं BF सडीइ C सरडीइ BCF धरियाण From रिच्यण to उणं रुइ torn
off in G BF तुर (गु) L 16 C सगा 2 hd इणो BF सदिग L 17. C गिइ
A गिद्धा C सगा

सज्जोके प्रत्ययम् । सउण रुढम् । सढयं कुञ्जम् । सलली सेवा । सभरो
गृध्रः । सगयं श्रद्धा ॥ यथा ।

तुह सज्जोके सढए सभरो मंससगएण सललिपरो ।

होइ विलक्खो किञ्चअसउणमिणं वा मुलीमसमुहायं ॥ ३ ॥ [३]

सत्यरसंगोल्लीसंगेळा गिअरम्मि संगहो मोब्भे ।

सत्तल्ली सेहाली पसवजरा संभवो सुरा सविसं ॥ ४ ॥

सत्यरो संगोल्ली सगेळो त्रयो ऽप्येते समृहार्याः । शय्यार्थस्तु सत्यरो
अस्तरशब्दभवः । संगहो गृहोपरि तिर्यग्दारु । केचित्तु सग्गहो मुक्को इति पठन्तः
सग्गहशब्दं मुक्तपर्यायं व्याचक्षते । सत्तल्ली शेफालिका । संभवो प्रसवजरा ।
सविसं सुरा ॥ यथा ।

10

जायउसगोल्लीण खयं सुणान्ता वि खीवसगेळा ।

• बुद्धिविहूणा सभवगय वर सविसं विसं ति ण मुणान्ति ॥ ४ ॥

वहूणो वि ण कापुरिसा हुन्ति महारम्भकज्जभारखमा ।

सत्तल्लिसत्यरेहिं ण सगहो होइ कइआ वि ॥ ५ ॥ [४]

ससिअमोळे दण्णोदुरे सराहो दिए सवासो अ ।

संफाली पंतीइ सयगिधसयत्ता घरट्ठिमुइएसु ॥ ५ ॥

15

ससिअ आद्रंम् । सराहो दर्पोदुरः । सवासो ब्राह्मणः । सफाली पङ्क्तिः । सयग्धी
घरट्ठी । शतत्रीशब्दो येषां सस्कृते प्रसिद्धस्तेषां न देशी । सयत्तो मुदितः ॥ यथा ।

L 1 C सज्जोके From सभरो to ह सज्जो' torn off in G L 2 B अद्धा
L 3 C सज्जो' G सभरा मंससगएण L 4 BFG किमुयं C सउणमिउण (C 2 hd del
उ) वा मरुत्तामसमुहाय L 5 C सच्छरं BF संगेळा From गेळा to the end of the
line torn off in G BCF गियरमि L 6 E सत्तल्ली Eयसवं L 7 C सच्छरो B सगेळा
G सगेळा C सच्छरां L 8 BF अस्तरशब्दं C शब्दरु-सव- G शब्दरु From हो गृहो'
to सग्गहो torn off in G C सग्गह (F') G पन्त L 9 C (F') सग्गहं B सग्गह शब्द
B सत्तल्ली L 11 G जायउस and then torn off to the end of the line C खय
L 12 BFG बुद्धिं C विहीणा G विहणा C च C1 hd om विसG न L 13 BFG वहूणा
L 14 C सच्छरेहिं न सगहो इ From हं in सगहो to हं दण्णो' torn off in G BCF कइया C इ
L 15 ABF ससिअमो' C सनियं E ससिअमोळे G दयां ABEG छरे C हरे F हरे cdd य
L 16 BCF सइण्णं ABCFG सइत्ता B सुणसु C 1 hd सुणसु L 17 BFG ससिअं
C सनिय G दण्णो' From हण्णो to ही torn off in G L 18 B घरट्ठी cdd सइत्ता

होसि सराहसवासय ण सयत्तो भोभरणेण जं तुज्झ ।

रदसंफालिसयग्धी ण हु थक्कइ सखिभ्रम्मि सुक्के भ ॥ ६ ॥ [५]

सखोद्धो जकखे सव्वला कुसी सम्भरम्मि संखालो ।

संकरसाहीत्रो रच्छाए.णिअडे सगेहं च ॥ ६ ॥

- 5 सखेज्झो यत्तः । सव्वला कुशी । संखालो शम्भराख्यो मृगविशेषः । संकरो तथा साही रथ्या । सगेहं निकटम् ॥ यथा ।

वेससगेहे संकरमज्झे ण आसि तं सुहडमाणी ।

सव्वलहत्यो संखालभया किं भरसि साहिसखेज्झं ॥ ७ ॥ [६]

संखलिसंदेवा सडूपत्तसीमासु संगयं मट्टे ।

- 10 सेणाम्मि सवाओ संघाडी जुअले खलम्मि संभुल्लो ॥ ७ ॥

संखली शडूपत्तताडडूः । संदेवो सीमा । नदीमेलक इत्येके । संगयं मसृ-
णम् । सवाओ श्येनः । संघाडी युगलम् । संभुल्लो दुर्जनः ॥ यथा ।

समरासंगय रिउखगसवाय गायन्ति मलयसदेवे ।

चलसंखलिसंघाडीउ किसरी तुह जसं भसंभुल्ला ॥ ८ ॥ [७]

- 15 असुअन्धि संधिअं सडली चिह्ला वइअरम्मि संघोडी ।

संपससंपणा घयउरत्थगोहूमपिट्टम्मि ॥ ८ ॥

संधिअं दुर्गन्धम् । सडली शकुनिका । संघोडी व्यतिकरः । संपसा तथा
संपणा घृतपूरार्थगोधूमपिटम् ॥ यथा ।

L 1. BFG सइत्तो C भोयणेण G भोयणेण C तुज्झ L 2 C सपान्नि C सखिय BF सखिय
From रद to म्मि torn off in G C मुक्के edd L 3 C सखोद्धो 2 hd. इअो G सन्ने
A सन्वर BCFG सवर E सवर L 4. B साहिउ AG हीउ A णिअडे BCF णियडे EG नियडे
E सगेहं G सगेह L 5. C सखिहो BF जत्त. BF कुसी From लो to तथा torn off in G.
B सवरा C (F') सवरा. L 6. C सगेहं G सगेह. L 7. C वेसमगहे थ (del 2. hd)
B गेहे B मज्जे C महे 2 hd इहे C आसि. L 8. C सचल G सव्वलहत्यो C सगेहं
From खोज्ज to मासु torn off in G L 9. B मडे C मडे F मडे L 10 BF सवाउ B संघाडी
EG लयले A सतुलो BCF सतुलो. L 11 BF सखपत्र G पत्र. From संगय to गलम्
torn off in G L 12 BF सवाउ C 1. hd सतुलो G सतुलो. L 13 G खम्.
L 14. BCF वल B सखलि edd. डीओ B किन्नरी CFG किन्नरी C असंतुल्ला.
L 15 From असु to वइअं torn off in G. A असुअन्धि ABLF सधिय BF चिह्ला C 1. hd.
चिह्ला 2. hd चिह्ला BF वइरमि E वइय C सघाडी. L 16 A सपसा घउर C 1. hd रच्छ
C विहमि E पेहम्मि G विहम्मि L 17. edd. सधिय BF सघोडो. BF सपवा From स
to क्लसु torn off in G L 18. C सपसा BF पूर्यं C पूर्यं मं.

रक्खसु तुमं असंधिअसंपणपायम्मि सउलिसंघोडिं ।

जं अज्ज आगमिस्सइ वल्लहसंपसभोअणो दइओ ॥ ९ ॥ [८]

संजुदं सप्फन्दे सच्छहसरिसाहुला सरिसे ।

संभलिसरहाईसहउत्थिअसुहउत्थिआउ तूईए ॥ ९ ॥

संजुदं सस्पन्दम् । सच्छहो तथा सरिसाहुलो द्वावप्येतौ सदृशार्थौ । संभली 5
सरहाई सहउत्थिआ सुहउत्थिआ चत्वारो अपि दूतीवाचकाः ॥ यथा ।

संभलिसहउत्थिवरे सुहउत्थिअसच्छहेण कम्मेण ।

तं सरहाई जं तुह मोणमसरिसाहुलं असंजुदं ॥ १० ॥ [९]

सत्तथो अहिजाए पडिवेसिअए सइज्जो अ ।

संजत्थो कुविए सद्दालं सिंदीरसिंखला णिउरे ॥ १० ॥ 10

सत्तथो अभिजातः । सइज्जो प्रातिवेशिकः । सइज्जिअं तु प्रातिवेश्यम् । संजत्थो
कुपितः । संजत्थो कोप इत्यन्ये । सद्दालं सिंदीरं सिंखलं त्रयो ज्येते नूपुरार्थाः ॥ यथा ।

किं सत्तथे दइए संजत्था होसि रणिरसिंदीरे ।

तुह सद्दालपटिरवो ण सइज्जे सिंखलारवो ज्साए ॥ ११ ॥ [१०]

सअढा लम्बकचा संपत्थिअसयराहया सिग्घे ।

संपासंगं ढीहे सलहत्यो ढन्विआइहत्यम्मि ॥ ११ ॥ 15

L. 1. C रक्खसु BCF असंधियं G असंधियं C संधोडिं. L. 2 C अज्ज In G आगं
वल्लहसंप is torn off B संपणं C संपणं G भायणो दइउ. L. 3 From सज्जुदं to सरिसे
torn off in G ABF सज्जुदं C 1 hd सइ 2 hd सज्जुदं E सज्जुदं A सज्जुदं E सज्जुदं BEF, C 2
hd सज्जुदं. L. 4 BF सज्जुदं सज्जुदं (om अज्जुदं सज्जुदं) C सज्जुदं सज्जुदं सज्जुदं
C 1 hd सज्जुदं A सज्जुदं सज्जुदं F सज्जुदं G सज्जुदं स- हज्जुदं सज्जुदं In E fol
19 containing stanza 9 from सज्जुदं to stanza 11 सज्जुदं उज्जुदं is wanting
L. 5 BFG सज्जुदं C सज्जुदं From सज्जुदं to सज्जुदं सज्जुदं torn off in G BF, C 2 hd
सज्जुदं BF सरिसाहुलो B द्वावप्येतौ L. 6 BEG सज्जुदं C सज्जुदं BF om. सज्जुदं
C सज्जुदं G सज्जुदं C सज्जुदं In G सज्जुदं is torn off L. 7 From सज्जुदं
to सज्जुदं torn off in G BF सज्जुदं BCF सज्जुदं C सज्जुदं L. 8 C सज्जुदं BF सज्जुदं
B सज्जुदं F सज्जुदं L. 9 edd सज्जुदं In G सज्जुदं is torn off From सज्जुदं to सज्जुदं in G
C सज्जुदं BF सज्जुदं A सज्जुदं C सज्जुदं edd सज्जुदं L. 10 C सज्जुदं C सज्जुदं सज्जुदं
L. 11 edd सज्जुदं C 1 hd om सज्जुदं C 1 hd सज्जुदं 2 hd सज्जुदं BF सज्जुदं C सज्जुदं
BF om सज्जुदं C सज्जुदं From सज्जुदं to सज्जुदं p. 277 1 1 1 torn off in G L. 12 C सज्जुदं
कोप C 2 hd सज्जुदं C सज्जुदं B सज्जुदं सज्जुदं L. 13 edd सज्जुदं C सज्जुदं BF सज्जुदं
L. 14 C सज्जुदं सज्जुदं BF सज्जुदं C सज्जुदं B सज्जुदं BCF सज्जुदं 1 13 A सज्जुदं
B सज्जुदं ABF सज्जुदं C सज्जुदं C 1 hd om सज्जुदं BF सज्जुदं 1 1 1
hd सज्जुदं 2 1 1 सज्जुदं B सज्जुदं

सन्नदा लम्बकेशाः । अत्र । सयली मीनः । सरडो कृकलासः । एतौ श-
कलिन्सरटशब्दभवौ । तथा । संखाइ संस्त्यायते । सहइ राजते । इति धात्वा-
देशेपूक्ताविति नोक्ताः । संपत्थिअं तथा सयराहं शीग्रम् । संपासंगं दीर्घम् ।
सलहत्यो दर्ब्यादीनां हस्तकः ॥ यथा ।

5 संपत्थिअ सयराहं तीइ घरे सावराह मा वय ।

जं अच्छइ घरसन्नदा संपासंगसलहत्यहत्था सा ॥ १२ ॥ [१९]

सपे सराहओ संवेळिअसंवट्टिआ य संवरिए ।

सरिवाओ सीहरओ आसारे पेरिए सउलिअं च ॥ १२ ॥

सराहओ सर्पः । संवेळिअ तथा संवट्टिअं संवृतम् । सरिवाओ तथा सीहरओ
10 आसारः । सउलिअं प्रेरितम् ॥ यथा ।

सरिवायम्मि सराहयघेरे संवेळिअं कुणसु माणं ।

जं सीहरयसउलिओ कुवइ असंवट्टिअं मयणो ॥ १३ ॥

इह ॥ सराहयं जाण पयलायं ॥ इत्यभिमानचिह्नसूत्रपाठे स्थिते अन्योन्यप-
र्यायतया द्वावपि सर्पवाचकावित्यजानता पयलाओ शराहत इति व्याख्याय पाठोद्भू-
15 खलेन यदुदाहृतम् ।

सरडो व्व विविहल्लवो कओ सि त जीइ सुहय त चेअ ।

अणुणयसु मयणपयलाइअं हि मा मं कयत्थेसु ॥ १४ ॥

मयणपयलाइअ मदनशराहतामित्यर्थः । तदेतदसमञ्जसम् । यत्पूर्वदेशीणु
पयलाओ सराहओ इति सर्पनाममध्ये पठितम् । अभिमानचिह्नेनैव स्ववृत्तावुदाहृतम् ।

L 1 BF अदा (sic) लव° BF सरलो कृकलास L 2 BF सकलिन्° C शरुलिन्°
C°शरट° C°यति L 3 C°पूक्ता इति Bf संपत्थिय C°च्छिय L 5 BF संपत्थिय°
C सपच्छीय° B तीई L 6 C सम्पा° BF°सगरालहत्था (om हत्थ) L 7 A°हउ
BF संवेळय° A°सवरिया BCF°संवट्टिया L 8 A°वाउ A°रउ BF°रए C°पेरियए cdd.
°लिय L 9 BF संवेळिय BCF संवट्टिय C1 hd सीहओ आसर L 10 BCF°लिय
L 11 C सरियाहीन सराहघेरे BCF°लिय L 12 C सीहरहसउ कुवइ B अत° BCF°दिय
L 13 BCF°पयलायमित्य° BCF°अन्योन्य° L 14 C पयलाउ सराहत L 15 C यदुत
L 16 C अ C कउ C सुयह BCF°चेअ L 17 BF°लाइय C°पायलइय C कयच्छसु
L 18 BCF मयणपलाइय मदनशराहतमित्यर्थ BF यवपूर्वदेशोपु L 19 C पलाइआ C 2
hd°हउ C om इति C 1 hd om स of सर्प° B पठित

अइपचलो ति हसिभो वाहो पल्लीइ वाहवहुभाए ।

दहूण अणिभिंसं तिक्खपलासीइ पयलायं ॥ १५ ॥

एवं च । अधुनातनदेशीकाराणां तद्व्याख्यातृणां च कियन्तः संमोहाः परिग-
यन्ते । किं वा परदोषोद्बुद्धनेन । मोहापसारणार्थं त्विदमुक्तमित्यलं बहुना ॥ [१२]

संघासयसमसीसी फद्धाइ समुग्गिअं पडिक्खिअए ।

सत्यइअं साणइअं तेअविए सुमरिअम्मि सरभेअं ॥ १३ ॥

संघासओ तथा समसीसी स्पर्धा । समुग्गिअं प्रतीक्षितम् । यदाह ॥ प्रतिपालितं
समुग्गिअं ॥ इति । अत्र प्रतिपालितशब्दस्य प्रतीक्षितमित्यर्थो जस्माभिर्व्याख्यातः ।
यदि तु पालनमात्रं प्रतिपालितशब्दस्यार्थस्तदप्यस्तु । केवलं सहृदयाः प्रमाणम् ।
सत्यइअं तथा साणइअं उत्तेजितम् । सरभेअं स्मृतम् ॥ यथा ।

साणइए सत्यइओ संघासयउडुरे ससमसीसी ।

समरसमुग्गिअखिस्सारिभूवसरभेअसत्यो सि ॥ १६ ॥ [१३]

संखद्रहो अ गोलाद्रहम्मि लद्धम्मि संपडिअं ।

सच्चिह्नयसंघयणा सच्चसरीरेसु सहरला महिसी ॥ १४ ॥

संखद्रहो गोदावरीह्रदः । संपडिअं लब्धम् । सच्चिह्नयं सत्यम् । संघयणं 15
शरीरम् । सहरला महिषी ॥ यथा ।

संपडिअयम्महासलतांवा पीणत्यणी सहरल व्व ।

सच्चिह्नयसंकेआ संखद्रहं सरइ चारुसंघयणा ॥ १७ ॥ [१४]

L. 1. BF अयपज्जां C हसिउ C वाहो ल्लीइ BCF वहुणाम् L. 2 C (F?) दहूण C अणिभिंसं
BF एण खपज्जां C तिक्खपज्जासी य L. 3 B पयानुणा C (F?) वूणा L. 4 C उनेन
मोहा. L. 5. C सयासमसीसी 2 hd संघासमो A पद्धाइ B पद्धाइ CF पद्धाइ edd. 'ग्गियं
ACF 'क्खियम् B 'रियम् L. 6 A सत्यइयं BCF सच्छइयं edd साणइयं A नेअविए
BF वेअविए ABF 'रियम्मि C1 hd सभेअ L. 7 C म्पुं BF 'ग्गियं C तिसुग्गियं C 2. hd
तिसुग्गियं L. 8 BCF तिसुग्गियं किं L. 9 From नमाअं to पाणयं? I again torn off in
G L. 10. edd सच्छइयं edd इयं edd सरभेअं L. 11 BF साणइअं BF om. सत्यइअं
C च्छं C (F?) उडुरे From 'री to सत्तज्जा 14 torn off in G L. 12 BCF 'ग्गियं BCF 'नयं.
L. 13 BF सहरला edd य BF 'हम्मि C लद्धम्मि edd 'इयं L. 14 BF सच्चिह्नयं A 'ह्नयं
ABF, C1 hd सच्चं L. 15 In G गोदा is torn off C गोदावरि edd संपडिअं G लप
(sic) B सच्चिह्नयं From ह्नयं to ह्यी torn off in G. BF संपडिअं L. 16 From यथा
to स्यणी torn off in G L. 17 edd संपडिअं C पीणत्यणी G सहरले G च (?)
L. 18 In G यथकेआ स is torn off BF इअ CG इअ C यत्.

संगोवित्रमि संजमित्रं णिविवरमि संकडिल्लं च ।

साविहजन्तुमि अ सरलीआ संसपिअं च मङ्गिअए ॥ १५ ॥

संजमित्रं संगोपितम् । संकडिल्लं निश्चिद्रम् । सरलीआ आवित्संज्ञः प्राणी ।

कीटभेद इत्यन्ये । संसपिअं मङ्गितम् । उल्लुत्य गतमित्यर्थः ॥ यथा ।

5

सरलीअसलतिकिअणहखए संजमेसि जीइ तुमं ।

संसपिअं कुण पुणो तीए चिअ संकडिल्लपेम्माए ॥ १८ ॥ [१५]

घूअमि सहगुहो तह सत्तिअणा आहिजाईए ।

संखलयं सम्बूए संसाहरामवि अ अणुगमरो ॥ १६ ॥

सहगुहो घूकः । सत्तिअणा आभिजात्यम् । संखलयं शम्बूकः । शुक्त्याकारो

10 जलजः प्राणिविशेषः शम्बूकः । संसाहरा अनुगमनम् ॥ यथा ।

संखलयदन्त हिण्डसि जं बाहि सहगुहो वर राईछ ।

ता तं गयसत्तिअणो किमह संसाहरा कुणसि ॥ १९ ॥ [१६]

संडोलिओ अणुगए सच्चविअं तह अहिषेए ।

संगोढणो अ वणिए समुच्छणी सोहणी अ वद्धणिया ॥ १७ ॥

15

संडोलिओ अनुगतः । सच्चविअ अभिप्रेतम् । दर्शनार्थस्तु दृशोः सच्चवादेशसिद्धः ।

संगोढणो व्रणितः । समुच्छणी तथा सोहणी संमार्जनी । यस्तु ॥ वद्धणिया जाण

L 1 B संगोवि° ABCF° वियमि In G from संगो° to विवरमि torn off ABCF° निव्ये C णिवि° L 2 BCF° जतुमि ABCF° य ACG° पिय BF° पिय and om च A कमियम BCFG° भकियए L 3 add° निव्य BF° संगोपित G° संकोपित B° संकडिल्लं BF° रलीआ (sic) From आ to एणो° torn off in G B° केटभेद From न्ये to था in यथा° torn off in G L 4 add° पिय BF° सत्तितुमुद्धतगतमि° C° अङ्गितुमुद्धत्य 2 hd° मत्तुत्य L 5 G° सरली यम्भुल° C° मूल° B° तिक्कय° CG (F')° तिक्कय° C° मजमेसि L 6 add° पिय C° कुण पाणा G° पुरो BF° तीइ e id° चिय L 7 C° घूमि From अमि to ईए° torn off in G A° सहगुहो A° सत्तअणा B° जाइम L 8 B° संखलयं A° संखलयं BG° सवूम add° य L 9 B° अणाऽभिजा° BG° सवूक C (F')° सवूक C 1 hd° कारा From ऐ to हण अनु° torn off in G L 10 B° सवूक L 11 add° वाहि C° सहगुरो य L 12 C° नियणी C° संसाहस L 13 From संडो° to प्येम्° torn off in G A° लिड BF° लिम B° सच्च° AB° विव्ये C° अभिप्येम् L 14 A° संगोढणो add° य ACG° वद्धिया B° वद्धणिया See VII, 41 L 15 BCF° विव्ये B° दृशे C° दृशो F° दृश BF° सच्चवा° From देश° to च्छणी° torn off in G C° om° सिद्ध L 16 B° वद्धणियं CG (F')° वद्धणिय

समुच्छृणिं च बहुभारिभ्रं तह य । इति पाठं दृष्ट्वा वद्वशिसमुच्छृणिशिश्र्दौ
 यधूपर्यायत्वेन ध्याचटे स बहुभारीशब्दविप्रलब्धो बहुभारीशब्दं संमार्जनीवाचकं
 नावगच्छति । तथैव च लक्ष्यमुपलक्षयति । यद्धनपालः । समुच्छृणिआ वद्वशिआ
 बोहारी ॥ इति । गोपालो ऽपि समुच्छृणी वर्धनीत्याह । देवराजो ऽपि । वद्वशिआ
 सोहशिआ बहुभारी तह य मज्जशिआ ॥ इत्याह । श्रेणाचार्यो ऽपि । वद्वशिस- 5
 मुच्छृणीओ बोहारी ॥ इत्याह । अभिमानचिह्नेनापि स्ववृत्तावुदाहृतम् ॥ यथा ।

सुणइ समुच्छृणिसइं जह जह सुणहा सहज्जयघरेसु ।

द्विद्वेण मुअइ तह तह पइं पहाए वित्तरन्ती ॥ २० ॥

उअह पमुच्छन्तीए दवाइरिंत्ताइ जंपमाणस्स ।

वद्वशिआइ पहारो दिसो अंसईइ दिअरस्स ॥ २१ ॥ इति । 10

तदेवं बहुदेशीपर्यालोचनेन समुच्छृणीप्रभृतयो बहुकरिकापर्याया इति निश्चित-
 मस्माभिः ॥ यथा ।

संडोलिओ सि तइआ समुच्छृणिकराइ सोहणीहत्थ ।

लक्खिज्जइ सच्चविभं सिद्धं संगोढणाहरेण तुह ॥ २२ ॥ [१७]

परिताविअम्मि ससत्तिअं च संपत्तिआ वाला । 15

संदइयं च संलग्गयम्मि सच्चेविअं रइए ॥ १८ ॥

L 1. B समुच्छृणिं. B बहु^१ cdd आरिये After दृष्ट्वा B erroneously inserts वद्वशिसमु-
 च्छृणिं च बहुभारिये तह य इति पाठं दृष्ट्वा BCF वद्वशिं G वद्वशिं B समुच्छृणिं
 G शब्दा . L 2 BF पर्यायन From शयं to सच्च torn off in G C स बहुभारिं BF बहु^२.
 L 3 C om च C नक्षत्रमुपं G नक्षत्रमुपं BCF यन् धनं cdd शिया BG वद्वशिआ C वद्वशिआ
 F वद्वशिआ. L 4 cdd बोहारीति From समुच्छृणी to वद्वशिआ torn off in G B वद्वशिआ
 B वद्वशिं C (F') वद्वशिं G वद्वशिं L 6 B समुच्छृणित्ताइ G श्णित्ताइ संमार्जनीत्याह
 From वि to समुच्छृणिं torn off in G L 7 G शइं C शइं सह गुणहा BF सयज्जयं
 C सयज्जयं L 8 BF विद्वेण BEG मुअइ C मुअइ G मत्तह B पइं C पइं (F') B वित्तरन्ति
 G वित्तरन्ती L 9. BF अंसईइ C उअह BF पउच्छन्तीं C समुच्छन्तीं B रिंत्ताइ C (F') रिंत्ताइ
 From पमाणस्स to अंसईइ torn off in G. L 10 B वद्वशिआइ C (F') वद्वशिआइ
 BCF विद्वरन्तीं G विद्वरन्तीं and om इति L 11 B बहु^३ C प्रभृतयो (2 hd यं) किरिणं
 G बहु^४ L 13 C संडाज्जिउ From डो to सोणणीं torn off in G BCF मत्तहा B समुच्छृ-
 कराइ G सोहणीहणीहत्थ L 11. BF सच्चविभं C विभं C (F') निहं B संगोढणं
 C णाहरेण BCF मुअ. L 15. cdd विद्वशिमि A सत्तिभं B सत्तिभं CF सत्तिभं
 G सत्त च स' (sic) cdd. शिया BG शिया L 16 C संलग्गयं BF शं BF व सत्त' From
 मि to पित्तम् । torn off in G B सत्त' AB C 1 hd (F') विभ

ससन्तिश्च परितापितम् । संपत्तिश्चा वाला । पिप्पलीपत्रवाचकोऽपि संपत्तिश्चाश्रम्यो
लक्ष्येषु दृश्यते । संददृशं संलग्नम् । कप्रत्ययाभावे संददृं इत्यपि । संददृं संघट्ट
इत्यन्ये । सञ्चेविभं रचितम् ॥ यथा ।

संपत्तिश्चाह ससन्तिश्चाम्भि तुज्झ विरत्गिणा हिअए ।

5 सञ्चेविआउ माला संददृजलइया य झुक्कन्ति ॥ २३ ॥ [१८]

सइलंभं सइदिदं सइसुहसइदंसणाइ मणादिद्वे ।

संखवइल्लो हालिअच्छन्दोत्याइरवइल्लम्मि ॥ २९ ॥

सइलंभं सइदिदं सइसुहं सइदंसणं एते चत्वारो ऽपि चित्तावलोकितार्थाः ।
संखवइल्लो हालिकच्छन्दोत्यायी वलीवर्दः ॥ यथा ।

10 सहि णित्ति सइसुहसउहे सइदंसणसयणयम्मि सइदिदो ।

संखवइल्लो व्य पिओ सइलंभरई अ ता विहाणं जा ॥ २४ ॥

अत्र । संखुइइ रमते । संदाराइ अवटंभं करोति । ससामइ आत्रियते ।
संगलइ सवटते । संदुमइ संयुक्कइ प्रदीप्यते । सभावइ लुभयति । एते धात्वादे-
शेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१९]

15 ससराइअं च णिण्णिद्वे समइच्छिअमइकन्ते ।

मोरे सइलासयसिंढा खन्दे सइसिलिंनो अ ॥ २० ॥

L 1 C सत्रत्तिय BF त्तिय add त्तिया BG वाला BF पिप्पलीपत्रीपत्रं add त्तिया
L 2 BFG हं C सदिदयG च सं C लभं BF om भावे BFG संददृमित्यपि C संघट्टमित्यपि
From दृत् स' to या in यथा torn off in G BF हं C सपत्रमित्यं L 3 B सञ्चे BCF
विय L 4 add त्तियाइ G सनं add त्तियम्मि C 1 hd सुइ BF विरत्गिणा C हियए-
L 5 B सञ्चे BCF वियाओ BCF सइदं C मुक्कति L 6 C 1 hd om सइदिदं C 2 hd
सइसुहं AC (F?) एणइ From सुहं to ल्लो torn off in G L 7 BCF वइल्लो BCF हालियं
G हालियं C वाच्छादरं A त्याइवइ BCFG वइल्लम्मि L 8 G सयल्लं C 1 hd om
सइसुहं 2 hd adds it after सइदंसणं, BFG चिंता add वइल्लो L 9 BF हालियइ-
संत्यायी C हारिकच्छन्देच्छाइ In G from हालिकं to णित्ति torn off B वलिवर्दं
L 10 C सइसुहसवहो C सवण्यमि L 11 add वइल्लो B द्द C च F ह CG विउ C र्ही
add य L 12 From खुइइ to मइ आ' torn off in G L 13 C सयुक्कइ In G इ
लुभयति एते torn off, also from क्ता to प्पिद्वे L 15 A राइय B व C (F?) व G हे add
च्छियमं, L 16 BF सयजासयं C सयजासिएह A सिंण G सिंणटा AB सिलिंनो
C (F?) सिलवो G सिलि and then torn off to समइ add य

ससराइभ्रं निपिष्टम् । समइच्छिभ्र अतिक्रान्तम् । सहलासभो तथा सिंदो
मयूरः । सहसिलिवो स्कन्दः ॥ यथा ।

सहलासयपिभ्रसमए समइच्छिभ्रअवहिभ्रागए दइए ।

ससराइभ्रविरहदुहा सहि णचच्च सहसिलिवसिंदो ध्व ॥ २५ ॥ [२०]

कितवे सअक्खगत्तो सेलूसो जलधरे समुद्धरं ।

सवडंमुहो अहिमुहे धम्मच्चत्तोसहे सइरवसहो ॥ २१ ॥

सअक्खगत्तो तथा सेलूसो कितवः । *समुद्धरं पानीयगृहम् । सवडमुहो अभि-
मुखः । सइरवसहो धर्माय त्यक्तो वृषभः ॥ यथा ।

सेलूसहारिणद्धो सवडंमुहसइरवसहपखलिभ्रो ।

एसो सअक्खगत्तो लुक्कइ वेसासमुद्धरे ॥ २६ ॥ [२१]

सत्तावीसजोअणामिन्दुं सवयम्मि समरसहहयं ।

जाण त्रिसीए सारिं सालं साहाइ केसरे साइं ॥ २२ ॥

सत्तावीसजोअणो इन्दुः । समरसहहओ समानवयाः । सारी वृत्ती । ऋषी-
णामासनमित्यर्थः । सारी मृत्तिकेत्यन्ये । साला शाखा । साई केसरम् ॥ यथा ।

सत्तावीसजोअणमुही समरसहहय तुह कए सा ।

सालतले सारिडिभा अचइ नण्डिड ससाइपडमेहिं ॥ २७ ॥ [२२]

सामुद्धो वरुए सावओ अ सरहम्मि सामिअं दडे ।

सामंती समभूमीइ सामरी सिंवलीए अ ॥ २३ ॥

L 1 BF समतं BCF इयं From पिच्छयं to मयूर torn off in G BCF पिच्छयं
C सयज्जाराच्यो C तिण्णा L 2 BF सइतिज्जया G जिंयो From या to विषयं torn off
L 3 B ससरासयं C (1') सयज्जारायं cdd विषयं BCF पिच्छयं From अण्यण्हिं to हदु torn
off in G C इहियागए L 4 BCF साइयं From हा सारि to सितव torn off in G
BF तिज्जिदिं C तिण्णा F तीया BCF च L 5 In G सत्तो सज्जु an) सज्जपरं समुद्ध
is torn off A सज्जुता C 1 hd सल्लगा L 6 A सवडंमुहो C इमुहा In G सव
and then end of the MS the rest being lost A अणिमुहो A साइरवसहो C वसरा
L 7 B सज्जुतो C सवडंमुहो L 9 C सवडंमुहो L 10 C सवडं
L 11 C सत्तावीसजोअणामिन्दुं A निन्दु L 12 cdd दिग्गीण A सावयं L 13 C सत्ता-
विरोधोयणी C वय cdd इरी L 14 B सइरवसहयं C 1 hd om साज्जा साज्जा .
2 hd सल्लगा after तिण्णयं but reads सज्जी C कएर L 17 C सामिअं
L 16 BF सत्तावीसजोअणामिन्दुं BF सवडंमुहो साइं L 17 C सामुद्धो ABF वरुए A सावओ
AC सावयं BF सावयं BF इण्ण L 19 B सिंवलीए cdd य

सामुहो इक्षुसदृशतृणम् । सावधो शरभः । सामिश्रं दग्धम् । सामंती समभू-
मिः । सामरी शाल्मलिः ॥ यथा ।

सामरिसामुहघणं दक्खिणा सामिश्रं गइन्द वणं ।

इण्हिं सामंतीए सावयभीओ कहं होसि ॥ २८ ॥ [२३]

5 साराडी आडीए साणूरं देवहरयम्मि ।

साउल्लो अणुणए सालंकी सालही अ सारिइआ ॥ २४ ॥

साराडी आदिः । साणूरं देवगृहम् । साउल्लो अनुरागः । सालंकी तथा स-
लही सारिका ॥ यथा ।

साराडि व्व णइं सा तरिउट्टिअसालहि व्व साउल्ला ।

10 सालकिफुडालावा आवइ सकेअसाणूरं ॥ २९ ॥ [२४]

अत्र । सामर्थ्यं सामर्थ्यमिति शब्दभवम् । तथा । साहइ कथयति । सारइ
प्रहरति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥

साइअमवि सकारे सायंदूला य केअईए अ ।

सासवुलो कविकच्छू सारमिअं संभराविअए ॥ २५ ॥

15 साइअं संस्कारः । सायंदूला केतकी । सासवुलो कपिकच्छूः । सारमिअं
स्मारितम् ॥ यथा ।

थिरत्तसाइआण वि उप्पाअन्तीइ कामकण्डूइं ।

सारमिआ सासवुलं सायंदूले तए अम्भे ॥ ३० ॥ [२५]

सालंगणी अ आहिरोहिणीइ साहेज्जओ अ अणुणाहिए ।

20 साइज्जिअमवलम्बिअमवगयमोहम्मि साहरओ ॥ २६ ॥

L 1 C सामुहो BF सामिय L 2 BF सामरी L 3 BCF सामिय L 6 cdl.
य सारिइया L 7 BF आडि C 1 hd दिवं B गृह L 8 BF शारिका
L 9 BF तरिउट्टियं C तरिउट्टियं B सालहि व्व हि व्व सां C घ L 10 BF कुडालावा
BF आवइ BCF सकेयं L 11 C सामच्छू BF भव L 13 A सायमवि BF साइय-
मवि C सावियमं BF सयदूला BF om य ABF केयईए cdl य L 14 C सासचूळो cdl.
नियं ABF नियं L 15 BCF साइय BF सायदूला C साइयंदूला C सासवुलो
BF सारविअ C नियं L 17 C थिरं C 2 hd तच्छू B1 साइयाण L 18 BF om.
सारमिआ C नियं सासचूळ सायंदूले L 19 BF सालंगणीइ अहिं C य A om अ
AB तिहणीइ A साहिज्जामो C 1 hd अउ २ hd इण्ड L 20 BF साइज्जियमं C 1
hd सियं २. hd द्विसयं BCF नविज्जियमं A साहरउ C सारहओ.

सालंगणी अधिरोहिणी । साहेज्जओ अनुगृहीतः । साइज्जिअं भवलम्बितम् ।
साहरओ गतमोहः ॥ यथा ।

साइज्जिअणोमिजिणो अम्वासाहेज्जओ अहिरुहेसु ।

सग्गारोहणसालगणिं व साहरय उज्जिन्तं ॥ ३१ ॥ [२६]

सारिच्छिअसेअलीओ दुव्वा सारहम्मि साहिलयं ।

सालाणओ धुए साहंजयसाहंजणा य गोखुरए ॥ २७ ॥

सारिच्छिआ तथा सेअली दूर्वा । साहिलयं मधु । सालाणओ स्तुतः । स्तुत्य
इत्यन्ये । साहंजओ तथा साहंजणो गोक्षुरः ॥ यथा ।

साहिलयवयण सेअलिसाम सालाणय प्पसिअ जमहं ।

साहंजणोहि सारिच्छिअससाहजए प्पहे खलिआ ॥ ३२ ॥

अत्र । साहरइ साहइइ संवृणोति । सारवइ समारचयति । सामग्गइ शिष्यति ।
सामयइ प्रतीक्षते । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [२७]

सिग्गो खिसे सिंदू रज्जू कुक्कुडकिसेसु सिहिंसिंगा ।

मच्छम्मि सित्थिसीहंडया पलालम्मि सिप्पसिंवीरा ॥ २८ ॥

सिग्गो भ्रान्तः । सिंदू रज्जुः । सिही कुक्कुटः । सिंगं कृशम् । सित्थी तथा 15
सीहंडओ मत्स्यः । यस्वेतो सिद्धिपिण्डिकायाचकावाह स देश्यन्तरागभिज्ञो भ्रान्त
एव । सिप्पं तथा सिंवीरं पलालम् ॥ यथा ।

जगजय सीहंडइय सिधिधय तुह सिदुवद्धसिप्पभरो ।

सिग्गो सिंगो सिंवीरसेवते लुलइ सित्थिओ व रिज्ज ॥ ३३ ॥ [२८]

L 1 B 'सिहणी BF सहे' C साहिज्जओ B साइज्जिय C (F') 'इहिअं B 'लपिते.
L 2 C साहरओ B 'मोह L 3 BF साइज्जिय' C साइज्जियणेमिजिणो B अवा' C 'सिहणो.
L 4 BF साग्गारोह' C सुग्गा' BF 'सारिगणि BCF अ C उज्जितं L 5 A 'सारिच्छिअ-
रिआज्जीउ BF 'सिच्छिय' C 'सिच्छियातयज्जीउ ABF लीउ (य 2 hd य हु' A दुवा BF हुवा BF
साइइहि C सारपमि C साहिज्जिय L 6 A C 2 hd 'खड A छु-- BF पुए C पुए A 'जणो
BCF य ABF गान्धरुए L 7 BCF 'सिच्छिया तथा सेयाजी C 'सारिज्जिय BF छुव । सुए
L 8 B 'साहंजणो' L 9 BCF 'सियाज्जि' C 'याम BCF 'प्पसिय L 10 B 'सिच्छि
C 'सिच्छियच्छग्गा' P (F 'स्तनिया L 11 BF साइइइ L 13 C सिच्छे B कुक्कुट'.
L 14 C सिच्छि' C सीप' (F') A 'सिंधीरा BF सिंधीरा (सिंधिरा L 15 (1 hd om
सिंदूरज्जु 2 hd adds it BF रणु BF सिंधी कुकुटं (सिच्छी L 16 C सिच्छिओ B सिद्धि-
पिण्डिया' C om ए L 17 BF सिप्पं B सिंधीर C सिंधीर P सिंधीर C 1 hd वजायजं
L 18 C जयजग B सिच्छि' C (F') सीहंडइय C सिधिधय BF 'वहु' C 'वद्ध' L 19 B सिंधीर'
BF सिधिधय C सिच्छिउ BCF य

सिंदीसिंदोला खज्जूरी सूईइ सिन्विसिन्विणिआ ।

सिंडं मोडिअए सिंढासिंवाडीउ णासिआणाए ॥ २९ ॥

सिंदी तथा सिंदोला खजूरी । सिन्वी तथा सिन्विणी सूची । सिंडं मोडितम् ।

सिंढा तथा सिंवाडी नासिकानादः ॥ यथा ।

5 सिन्दिचणे सिंदोलतले सिंडं सुणिअ सिन्विसममइणो ।

सिन्विणिवुद्धी सिंडङ्गी सिंवाडीइ उत्तरं देइ ॥ ३४ ॥ [२६]

परिपाडिअम्मि सिद्धं रज्जे सिज्जूरसिंदूरा ।

भूअगहिअम्मि सिंपुअमुञ्छे सिलओ सिंसुम्मि अ सिंलिंओ ॥ ३० ॥

सिद्ध परिपाटितम् । सिज्जूरं तथा सिंदूरं राज्यम् । सिंपुअं भूतगृहीतम् ।

10 सिलओ उञ्छः । सिंलिंओ शिशुः ॥ यथा ।

सिद्धपरकुम्भिकुम्भत्यल हरिसिंदूरसारसिज्जूर ।

सिंपुअरूवा रसे जिअन्ति सिलएहि तुह रिउसिंलिंओ ॥ ३५ ॥ [३०]

सिंमयसिंधुअसिंगिणीसिद्धत्या तरुणाराहुगोरुद्धा ।

सिसिरं दहिम्मि सिहिणा थरोसु वरुणो सिअंगसुरजेड्ढा ॥ ३१ ॥

15 सिंगओ तरुणः । सिंधुओ राहुः । सिंगिणी गौः । सिद्धत्यो रुद्रः । सिसिरं

दधि । सिहिणा स्तना । सिअणो तथा सुरजेड्ढो वरुणः ॥ यथा ।

L 1 C सिंढाणा BF om सिन्वि C 1 hd सिन्वि A सिन्वि (?) BF णिय AC णिया
L 2 A सिंर C सिण्ड cdd मोडियए C 1 hd सिंवा A, C 2 hd सिन् A सिंम्वा
BF सिंवा C सिंवाडिउ BF, C 2 hd ङीओ cdd णासिया L 3 B सिंदोला B खजूरी
C 1 hd सिंढी BF सिन्विणी BF सूरी B सिंढा L 4 C (F') सिण्ड BCF सिंवाडी
B नासिकानादय L 5 C सिन्दिचं C सिण्ड BCF सुणिय BF सिन्विसममइणो C सिद्धसममइणो
L 6 B बुद्धि C बुद्धी सिण्डगी B सिंवाडीइ C (F') सिंवाडीइ L 7 cdd डिंयमि
AC सिद्धं F सिद्ध A om रज्जे BF सिंदूरा C सिंदूरा L 8 cdd हियमि B सिंम्पुअं BF मुञ्छे
A सिन्ड B सिंसुम्मि cdd य B सिंलिंओ C (F') लिंम्बो L 9 C सिद्ध BF परिपाडितं
BF सिज्जूरं C सिंदूरं B सिंम्पुअं L 10 BF आइ B सिंलिंओ C (F') लिंम्बो
L 11 C सिद्धं F सिद्धं BF कुम्भिकुम्भत्यल C हरिसिंदूरं L 12 BF सिंम्पुअरूवा C रूव
C जियमि B सिलएहि B सिंलिंवा C शिंलिंवा (F') L 13 C सिद्धच्छा BF गोभदा
C 1 hd रदा L 14 B दहिम्मि A थरोसु C 1 hd घण्ड BF सियगं C सुअगं
L 15 C सिंधुओ C सिद्धच्छा F सिद्धं BF रौद्र L 16 BF सिहिणा मूना BF उंयड्ढो
C 1 hd जड्ढो

सिद्धत्यसिभ्रंगाण वि सिंहशिज्जं सिंगिणीसिसिरखाय ।

पिहुसिहिणियं सिंगय सिंधुभ्रमुह खरजेद्वदिसि सिअस्र ॥ ३६ ॥ [३१]

डमरम्मि सिआली विडजलणोसु सिरिंगसिंदुवणा ।

हंसम्मि सिरिवओ सिरिमुहो मयमुहे सिरिहही पविआ ॥ ३२ ॥

सिआली डमरः । सिरिंगो विटः । अत्र । सिंह इ स्पृहयति । सिंधु सिञ्चति । 5
एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । सिंदुवणो अग्निः । सिरिवओ हंसः । श्रीचद-
पक्षिवाचकस्तु शब्दभयः । सिरिमुहो मदमुखः । मदो मुखे यस्येति विग्रहः ।
सिरिहही खगपानभाजनम् ॥ यथा ।

ओ पिअइ रिऊ विरइअसिआलिए तुह पयावसिंदुवणे ।

सिरिमुहसिरिगहसिओ पत्यिव सिरिवयसिरिहहीइ जलं ॥ ३७ ॥ [३२] 10

सिहरिणिसिहरिळा मज्जिआइ सिंगेरिवम्ममवि रण्फे ।

सिरिवच्छ्रीवो सुद्धो गोवाले सित्यए सीअं ॥ ३३ ॥

सिहरिणी तथा सिहरिळा मार्जिता । सिंगेरिवम्म यल्मीकः । सिरिवच्छ्रीवो
तथा सुद्धो गोपालः । सीअं सिक्ककम् ॥ यथा ।

सिंगेरिवम्ममुहसिरिवच्छ्रीवय सुद्धपुत्त एआए ।

सीअयमउअङ्गीए सिहरिळपिआइ सिहरिणि देसु ॥ ३८ ॥ [३३] 15

पवरसिरकडडीसुं सीसयसीसकसीइआओ अ ।

सीउगगयं सुजाए सीहलयं धूवजन्तम्मि ॥ ३४ ॥

L 1 C सिहच्छ° C विङ्ग C सितिरमाय L 2 C सिहियं B सिंगय B सिण्यु
L 3 cld सियाली BF सिरिमुहसिंदुवणी C सिरिंग° L 4 A सिंगम्मि B सिर° A वउ C मयमुह
cld पयिया L 5, B F सियाली L 6 B अग्नि B सिंगियथा L 9 C उ विय
रिऊ B F विरइअसियालिए L 10 C सिरिमुहसिया B सिरिंग° C पच्छिय BF सिरिवय°
C सिरिवय° L 11 AC मार्जियाइ (C 1 hd दि) BF द्याइ B रिळा C (F') रण्फे
L 12 BF सिर° C (F') सुद्ध C सिहियम् L 13 B सिहरीणी F गिक्° C सिहिया B सिंगी°
B सिर° L 14 C (F') सुद्ध C सिय सिहिय 2 hd सिहियम् and adds सिहियं
L 15 B सिर° C (F') सुद्ध B L F पयाए L 16 B सिहियम् B सियाए C (F') सियाइ
C (F') सिहियम् L 17 BF सियाइ C 1 hd सियाए B सीसक° B C 2 hd.
(F') सीसक° A, C 1 hd सियाए L 18 C सुजाय

सीसयं प्रवरम् । सीसकं शिरस्कम् । शिरस्त्राणमित्यर्थः । सीइथा शडी ।
निरन्तरवृष्टिरित्यर्थः । अत्र सीसइ कययतीति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः ।
सीउग्गयं झुजातम् । सीहलयं वखादिधूपयन्त्रम् ॥ यथा ।

उभ्र सीउग्गय तुह सरसीइभरइभ्रविवराइ वेरीणं ।

रणासिरिसीहलयाइ व सीसयसीसकसीसाई ॥ ३८ ॥ [३४]

सीमंतयं च भणिअं सीमन्तालंकरणभेए ।

सीलुट्टयं च तउसे करवन्दीए अ सीहणही ॥ ३५ ॥

सीमंतयं सीमन्ते भूषणभेदः । सीलुट्टयं । कप्रत्ययाभावे सीलुट्टं त्रपुसम् ।
सीहणही करमन्दिका । तत्कुसुममित्यन्ये ॥ यथा ।

सीलुट्टयसीहणहीफलवणिअ मुणेसि किं ण अप्पाणं ।

जं आसत्तो तीए मणिमयसीमंतयं पि मसेसि ॥ ४० ॥ [३५]

सीरोवहासिआ लज्जाए उक्का सुली सुई वुद्धी ।

सुहरा चडयाभेए सुट्टिओ सन्ते सुहे सुहेल्ली अ ॥ ३६ ॥

सीरोवहासिआ लज्जा । सुली उल्का । सुई बुद्धिः । सुहरा चटकाभेदः । यस्या
१५ अधोमुखं नीडं भवति । सुट्टिओ भ्रान्तः । सुहेल्ली सुखम् । सुहेल्लीत्यन्ये ॥ यथा ।

रसे दवसुलितत्ता गयवइसीरोवहासिअसुहेल्ली ।

सलहन्ति तुज्झ रिउणो सुट्टिआ सुहरं पि शेड्डिअं ॥ ४१ ॥ [३६]

•सुंघिअसुलससुवसा य घाणाकोसुम्भअज्जुगाटुमेसु ।

संकेअग्गि सुवसा सुरंगिसोहंजणा य सिग्गुग्गि ॥ ३७ ॥

L 1 B शिरस्क BCF सीइया BF सडी L 2 B °पूक्त । om इति नोक्त
L 3 C सीओग्गय L 4 BCF उय BCF °सीइय° BF °रइय° C °राइय° BCF °राइ
L 5 B °सिरी° BCF °लयाइ° अ C सीसीसक° L C cdd भणिय L 7 A सीलुव्वय
cdd य L 9 करमदिक्का not करमदिक्का is the reading of all the MSS BCFHF
L 10 C °साहणही° C °वणिय° C अप्पाण L 11 C °सामंतयं L 12 cdd °सिया
B सुई B वुद्धी C (F?) बुद्धी, L 13 BF सुहर C 1 hd म् C om सुहे cdd य
L 14 C 1 hd सा° cdd सिया° BF सुई C वुद्धिः L 16 C देव° BCF °हासिय°
L 17 C तुज्झ BCF सुट्टिया C सुहर BF °विय° C °दियं L 18 B सुचिय° AC (F?) सुचिय°
C °दुमेसि L 19. BCF संकेयनि B सुवसां (F?) BF सुरासि° A सुरासि°.

सुधिभ्रं व्रातम् । सुलसं कुसुम्भरक्तं वल्लम् । सुवसो अर्जुनतरुः । सुवुक्षा
सैकेतः । सुरंगी तथा सोहंजणो शिपुतरुः ॥ यथा ।

मञ्जसुवससुवुखं दाडं सुलसवसणाइ तीइ गओ ।

सकेअसुरंगिवणे भमेसि सोहंजणाइ सुवन्तो ॥ ४२ ॥ [३७]

किंसारु सुंकअं सूअलं च सुअणा य आणित्ते ।

अम्वाइ सुव्विआ तह य सुदपूअम्मि सुद्वालो अ ॥ ३८ ॥

सुंकअं तथा सूअलं किंसारुः । सुंकलं इत्यन्ये । सुअणा अविमुक्तः ।
सुव्विआ अम्वा । सुद्वालो शुद्धपूतः ॥ यथा ।

सुअणावतंसिअमिमं दहुं किं करसि सुद्वालत्तं ।

गाईसुव्विअ सूअलजीअण ण वहेसि सुंकए कीस ॥ ४३ ॥ [३८] 10

ढुंवे सुदारुणो सूइओ अ सुविरे सुगहसिअसोमइआ ।

सुद्धरओ धोवयए सुसंठिआ सुल्लमंसम्मि ॥ ३९ ॥

सुदारुणो तथा सूइओ चण्डालः । सुगहसिओ तथा सोमइओ स्वपनशीलः ।
सुद्धरओ रजकः । सुसंठिआ भूलपोतं मांसम् ॥ यथा ।

सुगहसिअसुइआए सुदारुणो रमइ सुद्धरअवहुअं ।

भसिरभसणास्त दिन्तो सुसंठिअं पुजणम्मि सोमइए ॥ ४४ ॥ 15

अत्र सुगिम्हओ फाल्गुनोत्सव इति सुधीम्मकशब्दभवः । वृश्यते चायं संस्कृते ।
यद्गामहः । सुधीम्मके न वृष्ट इति ॥ [३९]

L 1 BCF सुधियं. BF, C 1 hd सुवुक्षा L 2 C तिण् L 3 C मसं
BCF सुवससुवुखं BF, C in corr शओ L 4 C सकेयं BF जमेसि BCF जणाइ
B सुपतो. L 5 A सुकअं BF सुंकउ BF सुअल BF सुसुअणा C सुयणा ABF आणित्ते
C आणियुते L 6 A अम्वाइ B अंवाइ C (F') अंवाइ C (F') सुव्विया A सुव्विया or
सुव्विया BF सुव्विया C सुदपूअम्मि F सुदु (') C (F') सुद्वालो BF य L 7 BCF सुंकअं
B किंसारु BF सुकअलित्यन्ये C सुकअलित्यं C सुयणा L 8 C सुव्विया B अंवा B सुद्वालो
C सुदु F सुद्वालो L 9 BCF सुयणावतंसिअमिमं BF वइ BF सुदु L 10 BCF सुधियं
C सुअलजीअ वहेसि L 11 B हुंवे A सुइअ अ विरे C सुविरे BF सुगहसियं AC सुगहसियं
edd इया L 12 BF सुद्धरआ C सुद्धरं A उ A रयण BI धोवय edd. दिया
L 13. Com from सुगह to सुद्धरआ excl BF सुदु L 14 C सुद्धरं BCF दिया BF सुद्धरं
C सुद्धरं L 15 BF सुल्लमंसम्मि C सुल्लमंसम्मि BF सुद्धरं C सुद्धरं BF सुद्धरं
BF, C 2 hd वहुयं L 16. BF नभिल्लस BCF दियं L 17 B फाल्गुण्य C भव
इति । B संस्कृत

कण्ठे सुवसविंदू रूववईए सुदुम्मणिया ।

सुकुमालिअं सुघडिए तुलसीए सुलसमंजरिया ॥ ४० ॥

सुवसविंदू विष्णुः । सुदुम्मणिया रूपयती । सुदुम्मणिएति शीलाङ्कः । सुकु-
मालिअं सुघटितम् । सुलसमंजरी तुलसी ॥ यथा ।

णवसुलसमंजरीए तइ चण्डी अच्चिया सुदुम्मणिए ।

सुकुमालिअङ्गि जं तुह सुवसविंदूवमो वरो एस् ॥ ४५ ॥ [४०]

सूला वेसा सूई अ मञ्जरी सूरणो कन्दे ।

सूरंगो अ परईवम्मि सूअरी जन्तवीढम्मि ॥ ४१ ॥

सूला वेश्या । सूई मञ्जरी । सूरणो कन्दः । सूरंगो प्रदीपः । सूअरी

10 यन्त्रपीडनम् ॥ यथा ।

सूअरिअसूरणासणसूलाए लिहिअसूइगण्डाए ।

मयरद्धयदरंगे मा तं सलहो व्व रे पडसु ॥ ४६ ॥ [४१]

सूलच्छं पल्ललए सूलत्यारी अ चण्डीए ।

सूरदुओ दिरो गणवइम्मि सेओ अ गामणी सेट्टी ॥ ४२ ॥

15 सूलच्छं पल्ललम् । अत्र सूहवो सुभग इति सुभगशब्दभवः । तथा सूरइ
सूडइ भनक्तीति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । सूलत्यारी चण्डी । सूरदुओ
दिनः । सेओ गणपतिः । सेट्टी यामेशः ॥ यथा ।

सूलत्यारीसूरदए ससेआण पणमणामिसेण ।

सूलच्छतडकुडङ्गे ओ सेट्टिवहू अहिसरेइ ॥ ४७ ॥

20 अत्र सेहइ नश्यतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [४२]

L 1 A सुसुवसं BF विंदू or विहू BF रूववईए A चण्डीए cdd णिया. L. 2. B सुकुमा
cdd णियं cdd रिया L 3 BF सुवसविंदू C सुहू BCF णिया B रूपं BF णियेति.
C सुकुसुणं L. 4 BF णियं L 5 BCF अच्चिया BF य सुदुं C सुहू.
L 6. BF णियणि C जं तु सुवं BF विंदू C विंदुं C वते एस् L. 7 B सुइ cdd य.
L. 8. BF य C 1 hd om अ परईवम्मि 2 hd has परईवे BF पइवदि C 1 hd. अरी (sic), 2.
hd सुअरी C पीडनि. L 9. BF om. सूरंगो प्रदीपः C 1. hd सूरगो 2. hd सूरगो. C सूयरी.
L 10. C यंत्रपीडः L. 11. BF णासणसूलाए BCF लिहियं BF मंडाए. L. 12 C मयरद्धयं
C हो व्वा र फडसु L. 13 C पल्ललए C (F?) सूलच्छारी cdd य. L. 14 A सुड
C हयो ABF, C 1 hd. सेड AC य A सेट्टी. L 16 B भनक्ति इति C नोक्ती (F?).
C (F?) सूलच्छारी C (F?) सुदुओ L 17. B सेट्टी. L 18. C (F?) सूलच्छारी-
सूरदए BCF ससेयाण BF पणमिसेण. L. 19. B तिहिवहू.

सेवालसोमहिड्डा पङ्के कोकम्मि सेहरओ ।

चप्पुडिगाए सेंवाडओ अ सेज्जारिअं च दोलगाए ॥ ४३ ॥

सेवालो तथा सोमहिड्डो पङ्कः । सेहरओ चक्रवाकः । सेंवाडओ चप्पुटिका-
नादः । यदाह ॥ अनुष्ठमध्यमाङ्गुलिशब्दः सेंवाडओ गदितः ॥ सेज्जारिअं
अन्दोलनम् ॥ यथा ।

सेज्जारिअं ए इच्छइ सेवालजअक्ख सोमहिडे अ ।

मरिही सेहरयणिआ कहवयसेंवाडएहि तुह विरहे ॥ ४८ ॥ [४३]

सेआलुओ उवाइअवसहम्मि धुरंधरम्मि सेरिभओ ।

सोत्ती राईइ सोअं शिदा मंसम्मि सोल्लसोमाला ॥ ४४ ॥

सेआलुओ उपयाचितसिद्धर्थं वृषभः । उपयाचितं केनापि कामेन देवताराध- 10
नम् । सेरिभओ । कप्रत्ययाभाये सेरिभो । धुर्यवृषभः । सेरिभो महिषे ऽपीत्यन्ये ।
सोत्ती नदी । सोअं स्पपनम् । सोल्लं तथा सोमालं मांसम् ॥ यथा ।

उयचिअसोमालो वि हु कुणेइ सेआलुओ मुहं सोअं ।

सोत्तीइ शीणसोल्लो वि सेरिभो चेअ कइए भारं ॥ ॥ ४६ [४४]

सोसणासोमाणा पवणमसाणा सोव्वओ पडिअदन्ते ।

काडिउवकिदिउदरेमुं सोसणिसोवत्यसोमहिंदाई ॥ ४५ ॥

सोसणो पवनः । सोमाणां शमगानम् । सोव्वओ पतितदन्तः । सोसणी कटी ।
सोवत्ये उपकारः । सोवत्ये उपभोग्यमित्यन्ये । सोमहिंदे उदरम् ॥ यथा ।

L. 1. AD om dist 43, but D has the commentary BF तिडू पंक्तं कमि सं?
L. 2 *edl* वप्पुडि^३ C सिपाडउ 2 *hd* उच्चो *edl* य *edl* रिय L. 3 C तिडू B अक-
वाचकः C सेवाडओ वप्पुडिका 2 *hd* पुण्डकी^३ L. 4 C सेवा BCF रिय
L. 6 BCF रिय BE मेलानमगत (सेवानमगत BF सोपकिटे C तिडा BCF य
L. 7 B 'पलिया C (F) पलिया B कएव B इणहि C सिवागहि F सेंवाडणहि.
L. 8 BCF सेयालुओ A उवाइय^३ BCF उवाइय^३ C 'धुरिअ A 'अउ B मंसम्मि.
L. 9 C सोल्लो B मंसम्मि I 10 BCF सेयालुओ L. 11 C मंसम्मि L. 12 C लिय
ए^३ L. 13 C उवाइदासा 2 *hd* सो BE 'दिय^३ B कुण्ड BCF सेयालुओ BE सोप्या
L. 14 C मंसम्मि मंसम्मि BE धोण B मंसम्मि BE धोण C येव BF कइए C पइइ
L. 15 C सोप्या A मंसम्मि C सोप्यो *edl* पइय L. 16 A मंसम्मि C 'मंसम्मि C 'मंसम्मि
L. 17 C सोवत्ये C मंसम्मि C सोप्यो L. 18 C सोवत्ये BF सोवत्ये C सोवत्ये-
दुभो

अइ थूलसोमहिंदे सोव्ये सोसणयभग्गसोसणिए ।

सम्भलि कहभा तुमयं करेसि सोमाणताणसोवत्थं ॥ ५० ॥

अत्र । सोमालं इकुमारम् । सोभ्रमल्लं सोकुमार्यम् । एतौ शब्दभवौ ॥ [४५]

सङ्खम्मि सोलहावत्तओ अ सोवस्समक्खिआ सरहा ।

5 केसविसमथम्बेसुं सढो सिलाघुस्सिएसु सअअं च ॥ ४६ ॥

सोलहावत्तओ शङ्खः । सोवस्समक्खिआ मधुमत्तिकाभेदः ॥ यथा ।

चालुक सोलहावत्तसेअजस भग्गरज्जमहुत्ता ।

सोयस्समक्खिआउ व दिसो दिसं जन्ति वेरिणो तुज्झ ॥ ५१ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

10 सढा केशाः । सढ विपमम् । सढो स्तम्बः । इति सढशब्दख्यर्यः । सभ्रभं
शिला घूर्णित च ॥ [४६]

सरहो वेडिससीहेसु सक्खिगामीणएसु सणिओ अ ।

रहाविअरजकपुरक्खिअदित्तेसुं सज्जिओ चेअ ॥ ४७ ॥

सरहो वेतसवृत्तः सिंहश्च । सणिओ साक्षी ग्राम्यश्च । सज्जिओ नापितो रजकः

15 पुरस्कृतो दीप्तश्चेति चतुरर्थः ॥ [४७]

हंसोघसरेसु सरेवओ अ संवाअआ राउलसेणा ।

ससिहिअमाविएसुं अणुणीए चेअ ससुमिअं ॥ ४८ ॥

L 1 C सोमो सोमण्य° BF भग्गसणिए C भग्गसोसणिए L 2 BCF कहया B तुमय
C सावच्छं L 3 C सोउमल्लं BF सोकुमार्यो L 4 BF वतूओ C 1 hd वत्त
BCF य cdd किलया L 5 A विसमथम्बेसुं BF थवेसु C थवेसु BF पुस्सिएसु C 1 hd
पुणिएसु L 6 BCF मक्खिया L 7 C चालुक वत्तसाअजस BF संयजस C रज्जं
BCF महुत्तओ L 8 BCF मक्खियाओ C विस्ति C तुज्झ L 10 C सढो केशा
BF स्तव इति C स्तव इति 2 hd सूव इति L 11 B सिला. L 12 C गानिएसु AC य
L 13 cdd रहावियं C रजयं ABF पुरक्खियं C पुरक्खयं A सज्जिउ C सिद्धिओ BF वेअ
C चैय L 14 B सिंहश्च BF ग्रामश्च C सज्जिओ BF नापित L 16 A हसेपं C परेसुं
\ सारयउ C संवाअअ BF णओल L 17 AB ससिहियं C (F') ससिहियं cdd चैय
AC मियं

सरेवभ्रो हंसो गृहजलप्रवाहश्च । संवाभ्रो नकुलः श्येनश्च । ससुमिभ्रं सनि-
हितं मापितमनुनीतं चेति व्यर्थम् । प्रच्छादनार्थं तु च्छादिधात्वादेशसिद्धम् ॥ [४८]

तोसिअसारविअञ्जलिकरणेषु समुच्छ्रिअं चेअ ।

पडिवेसिपओसेसुं वड्झे अ समोसिओ होइ ॥ ४९ ॥

समुच्छ्रिअं तोपितं ससारचितमञ्जलिकरणं चेति व्यर्थम् । समोसिओ प्राति- 5
येभ्रिकः 'प्रदोषो वध्यश्चेति व्यर्थः ॥ [४९]

चिन्तिअससिज्झे सस्रविअं समणिअभरेसु समसीसं ।

अजसरएसु समुपिंजलममएन्दुसु समुहणवणीअं ॥ ५० ॥

सस्रविअं चिन्तितं सांनिध्यं च । चिन्तिअससिज्झे इति समाहारः । समसीसं
सदृशं निर्भरं च । अत्र समाणइ भुङ्क्ते समामोति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । 10
समुपिंजलं अयशो रजश्च । समुहणवणीअं अमृतं चन्द्रश्च ॥ [५०]

मरहड्देसपड्णभेए दूरे अ सायं च ।

साहो अ वालुआसुं उलूअए दहिंसरे चेअ ॥ ५१ ॥

साय महाराष्ट्रदेशे पत्तनविशेषो दूरं चेति व्यर्थम् । केचित्तु सायंदूरं इति
चतुरक्षरं नाम पत्तनभेदयाचकमाह्वः । साहो वालुका उलूको दधिसरश्चेति व्यर्थः । 15
दधिसरो दध उपरि सारम् । [५१]

वत्यभ्रुभुअसाहापिकिसरिससहीसु साहुली चेअ ।

सम्भ्रुअम्मि सालुअमह सुकजवाइअसिराम्मि ॥ ५२ ॥

L 1 C सारवहो^२ hd सरेवहो C सारवहो C1 hd सहुं BCF 'निय L 3 BF संसिय-
तोसियसा^२ A तोसिय^२ C तासिय^२ cdd 'वियंभ्रि BF 'करेणुं ABF समुच्छ्रिय C सारविअय
ABF अय C अय L 4 BF 'वेतिआपयो AC 'पडसेणु BF अजो A वजो cdd य C 1.
hd रामोहिभ्रो C हाइ L 5 BCF 'विअय L 7 AB 'धितिय^२ C 'धितिय^२ F 'धितय^२
ADF, C 1 hd 'सस्रज्जे C 2 hd 'तणिअ BCF 'धिय^२ C 'णभ^२ L 8 BF 'अजसरा
L 9 BF 'विय^२ C 1 hd only सस्र BF 'धितिय^२ C 'धितय^२ B 'तणिअ इति C 'हा इति F 'जोति
C 1 hd 'हात . L 10 B निर्भरं C 'पूना L 11 BF 'अजसरायो C 'विअमवगो
BF अएण L 12 C मरहड्^२ BF 'होत^२ cdd य L 13 BF सही आ C सारं य
C सानुयाणु B सारत AC अय L 14 BF सारं B अयं C (F') अयं BCF सारं-
निति L 15 B 'वेद सार^२ B दधिसरश्चेति L 17 C सस्रुअय^२ BF 'अस्रुअय^२
L 'भ्रु^२ B 'सरीणु ABCF अय L 18 BF सभ्रुअयानि C सस्रुअयानि C 1 hd.
सास्रुअयमह^२ hd सास्रुअयमह cdd 'अयारय^२

साहली वधं भूर्भुजः शाखा पिकी सदृशः सपी चेति तत्रार्थः । सालुभ्रं
शम्बूकः शुष्कयवादिशीर्षं चेति व्यर्थम् ॥ [५२]

सामगिग्रं च चलिए अवलम्बित्रपालिएसुं च ।

सित्या लालाजीआसु हिमोसाएसु सिगहा वि ॥ ५३ ॥

- 5 सामगिग्रं चलितमवलम्बितं पालित चेति व्यर्थम् । आलिङ्गनार्थं तु श्लिषि-
धात्वादेशसिद्धम् । सित्या लाला जीवा च । सिगहा हिममवश्यायथ । [५३]

सिंदुरयं गायवं रज्जुए तह य रज्जमि ।

वालमि दहिसरमि अ मोरे अ सिंहडडडो वि ॥ ५४ ॥

सिंदुरयं रज्जु राज्वं च । सिंहडडडो बालो दधिसरो मयूरश्चेति व्यर्थः । [५४]

- 10 हिमकालदुहिगे तह झाडविसेसमि सीअल्ली ।

सीअणयं पारिमसारा सिहगोमालिआसु सीहलिआ ॥ ५५ ॥

सीअल्ली हिमकालदुर्दिन झाडविशेषश्चेति व्यर्थः । सीअणयं दुग्धपारी श्मशानं
चेति व्यर्थम् । सीहलिआ शिखा नवमालिका चेति व्यर्थः ॥ [५५]

सुगं च अप्पकुसले गिाव्विग्घविसज्जिएसुं च ।

- 15 सुपरजगेसु सुज्जयमह वेसहरचडएसु सुहराओ ॥ ५६ ॥

सुगं आत्मकुशलं निर्दिष्टं विसर्जितं चेति व्यर्थम् । सुज्जयं रौप्यम् । सुज्जओ
रजकश्चेति व्यर्थः । सुहराओ वेष्टयागृह चटकश्चेति व्यर्थः ॥ [५६]

L 1 C भुभुज B तत्रार्था C सालुय L 2 C सचूक 2 hd adds सयतं च BΓ शचूक
C श्चभूचवशीर्षं L 3 add 'गिगय A न चलिए ABCF 'अवलम्बियं' E 'लम्बियं'
L 4 C सीच्छा E 'सीयासु A हिनाओत्वा' L 5 BCF 'गिगय L 6 C सिच्छा
B सिएहं L 7 A सिडणय C सिट्टयणायथ A रज्जुमि C रजनि L 8 ABCF वालमि
add 'रमि य ABCF मोरे य E मोरे इ C सिंहड' E सिंहड' L 9 BCF सिंदुरय B राय व
B याना सीहशरो C (F') दधिसरो L 10 B 'काले दु' C काड' E सीयल्ली
L 11 A सीयणय A सिहमालि' add 'लियासु सीहलिया L 12 B ज्जाड' CF झाड'
B द्वयार्थं L 13 BCI 'जिया L 14 A गिगिग्घ' BF 'विसाज्जिएसु L 15 A रूपं
AB सुज्जय' C (F') सुज्जय' BΓ सुहर C I hd सहर A 'राड L 16 B निविग्घ B सुज्जय
C (F') सुज्जय B सुज्जओ C (F') सुज्जओ

सूरक्षी मज्जगहे तिराभेए मसयस्वकीडे अ ।

मिगसिसुसरेसु सेहो दीहरभदाकिईसु सेरी अ ॥ ५७ ॥

सूरक्षी मध्याह्नो ग्रामणीतृणं मशकाकृतिकीटश्चेति व्यर्थः । सेहो मृगशिशुः शरश्चेति व्यर्थः । सेरी दीर्घा भद्राकृतश्चेति व्यर्था । [५७]

गामपहारो सस्मिज्जकारए तह य सेआलो ।

भूए भाविणि सोही सोवणमालयणसिविणामह्नेसु ॥ ५८ ॥

सेआलो ग्रामप्रधानं सांनिध्यकर्ता च यत्तादिरिति व्यर्थः । सोही भूते भाविनि च काले प्रयुज्यते । सामर्थ्यात्तदर्थं भवति । सोवणं वासगृहम् । सोवणो स्वप्नो मल्लश्चेति व्यर्थः । सोवणशब्दः ॥ [५८]

॥ अथ हादिः ॥

10

हडुं अड्डिमि हरी कीरे दूरे हणं हडं हरिए ।

हत्थं हल्लफलिअं हुलिअं सिग्धम्मि हणु ससेसम्मि ॥ ५९ ॥

हडं अस्यि । हरी शुकः । हणं दूरम् । हडं द्रुतम् । हत्थं हल्लफलिअं हुलिअं त्रयो ऽप्येते शीघ्रायाः । हल्लफलिअं आकुलत्वमित्यन्ये । हणु सायशेषम् ॥ यथा ।

हरिणासहद्विअ महं अणुपणोणं हटेण हत्थो वि ।

15

ए हणं यगसि हल्लफलिअं गलिअम्मि मह पवणानुत्तिए ॥ ५२ ॥

अत्र । हंद् गृहाणार्थे । हन्दी निर्वंदे । एते प्राकृते निपातेयुक्ताविति नोक्ता ॥ [५९]

L. 1 C (F) मशका A जू (?) A मसय *coll* य L. 2 A विगतिगुणं C विगति-
रेणु 2 hd. गितस 1 विगु BF तिहा BF हरंमु *coll* य L. 3 C सुग्री C मध्याह्न.
हण (om ग्रामणी) b विगु L. 4 bF सार्थेति C ह्यणं L. 5 A||LF गविणं
C गविण *coll* वेदान्तं L. 7 BC F वेदान्तं C सार्थेति C भाविनी L. 8 F गंण
BF विगु L. 10 om A L. 11 C ह 2 1 d हू BF हंदि C हारोण E अविग्मि
L. 12 B हट्ट A जियं BF कजियं C कजियं L. 13 कजियं L F हजियं CE हजियं A गरीगम्मि
L. 13 C हू PCF हूण BF कजियं C हट्टनिजियं BF om हजियं C हजियं.
L. 14 BF कजियं C कजियं B गारतंद् L. 15 PCF हूण C हू PCF हूण
L. 16 LCF जियं कजियं BF कट्ट L. 17 C ह्यणं हरी निर्वंदे F हरी.

हत्थारं साहेज्जे कीलत्थं करगयम्मि हत्थल्लं ।

हक्कोदं अहिलसिए उप्पाडिअयम्मि हक्खुत्तं ॥ ६० ॥

हत्थारं साहाय्यम् । हत्थल्लं ग्रीडया हस्ते गृहीतम् । हक्कोदं अभिलपितम् ।
हक्खुत्तं उत्पादितम् ॥ यथा ।

5 अणवेक्खिअ हत्थारं हक्कोदजगज्जएण कामेण ।

ससिययणे हक्खुत्ता तुमं सि हत्थल्लभल्लि व्व ॥ ५३ ॥ [६०]

सङ्गुणंसयसवहम्मि हंजओ रासयम्मि हल्लीसो ।

हत्थल्ली हत्थविसी बहुजंपिरए हलणो अ ॥ ६१ ॥

हंजओ साङ्गस्पर्शः शपथः । हल्लीसो रासकः । मण्डलेन स्त्रीणां नृत्तम् ।
10 हत्थल्ली हस्तवृषी । सारीशब्दो वृषीवाचक उक्तः । ततो हस्ते सारी हस्तसारीति
न देश्येषु वाच्यः । हलणो बहुभाषी ॥ यथा ।

तुह हंजओ अनुत्तं सोहग्गं तुज्झ ए तु हलणो हं ।

जं हत्थल्लीहत्था णिअन्ति मुणिलो वि तुज्झ हल्लीसं ॥ ५४ ॥ [६१]

गेहम्मि हम्मिअं तह चलिअसयरहेसु हल्लिअहलूरा ।

15 हासे हद्दयहसिरिअहासीआ मक्खिए हविअं ॥ ६२ ॥

हम्मिअं गृहम् । हल्लिअं चलितम् । हलूरो सनृणाः । हद्दओ हसिरिआ हासीअं
त्रयो ऽप्यमी हासार्थाः । हविअं अक्षितम् ॥ यथा ।

L 1 C हच्छार AC साहज्जे BF साहाज्जे C कीलच्छं करमयम्मि हच्छल्लं E हत्थल्लं
L 2 A हक्कोड C ह F ह cdd 'दियय' L 3 C हच्छार C हच्छल्लं C हक्कोड 2 hd.
F ह B 'जखितं' L 4 C (T?) उत्पादितं L 5 cdd 'क्खिय' C हच्छार C हक्कोड-
जगसएण F हजग' L 6 C हल्लं L 7 BF सगफसय' E 'फसय' A हजउ.
L 8 C हच्छल्ली हच्छ' ABCF 'विसी E 'विसी B बहु' E बहु' cdd. य L 9. B हजउ
C रासको C नृत्तय L 10 C हच्छल्ली हच्छ' BCF 'वृषी BCF वृषी'. C उक्तस्ततो
Instead of हस्तसारीति we should expect to find हत्थसारीति. L 11. B देतोपु
L 12 C तुज्झ L 13. C हच्छल्लीहच्छा C तुज्झ L 14 BF हनिय CE हम्मिय BCF
चलिय' B 'सअरहेसु cdd हल्लिय'. L 15. A हद्दय CF हद्दय' cdd 'हसिरियहासीया cdd.
हविय. L 16 B हनिय C (F?) हम्मिय BCF हल्लिय C हद्दओ F हद्दओ BCF 'रिया
हासीय L 17 B हविय

गुणहम्मिअ तुह विरहे सा हविअहलूरहल्लिएकमणा ।

शा शिएइ कुडयहद्वयकेअइहसिरिअकयमहासीए ॥ ५५ ॥

अत्र । हणइ शृणोति । हकइ निषेधति । हरइ गृह्णाति । एते धात्वादेशेषुक्ता इति नोक्ताः ॥ [६२]

गहभेए हत्थिवओ लउडे हरिमिग्गाहिरिवंगा ।

वंभणिइन्द्रगजेसुं हलाहलाहत्थिमल्ला य ॥ ६३ ॥

हत्थिवओ यभेदः । हरिमिग्गो तथा हिरिवगो लउडः । हलाहला वंभणिका । हत्थिमल्लो इन्द्रगजः ॥ यथा ।

जो ण गणइ हत्थिवय जो पडिमल्लो अ हत्थिमल्लस्त ।

सो कि हरिमिग्गकरो हिरिवगेण हलाहल हणइ ॥ ५६ ॥ [६३] 10

हत्थल्लिअं च हत्थोसारिअए कलयलम्मि हलवोलो ।

हरिआली दुव्वाए हत्थिहरिल्लो अ वेसम्मि ॥ ६४ ॥

हत्थल्लिअं हस्तापसारितम् । हलवोलो कलकलः । अत्र । हलिभारो हरिताल इति हरितालशब्दभयः । हक्कुप्पइ उल्लिपतीति धात्वादेशेषुक्त इति नोक्तौ । हरिआली दूर्वा । हत्थिहरिल्लो वेपः ॥ यथा । 15

हरिआलिकयत्थरणा हत्थल्लिअकएटया य रसम्मि ।

णिन्दिअहत्थिहरिल्ला तुह रिउडिम्या करन्ति हलवोल ॥ ५७ ॥ [६४]

I 1 B 'हमिये C (F) 'हम्मिय B (F) 'हविय' L 2 CF 'हय' BE 'वय' DCF 'हत्थि-
रियकयवरासीण I 3 C (F) निषधयति B गृह्णाति C गृह्णाति L 5 B नहनाम
C हत्थिवय्या (F) A 'वउ A 'हिरिवंगा BE 'हत्थिवगो C 1 hd 'तिर' L 6 BF वनाण'
C वनेहणि' I 'पडगजेसुं (हत्थिमल्ला I 7 C हत्थिवय्यो C हत्थिवगो B अणु' Instead
of वभणिका we should expect to find प्राणणिया । at cfr VIII 75 I 8 C 'हत्थि'
I 9 C मा C 'हत्थि' (twice) BCE य L 10 B 'हरिमिग्ग' C (F) 'हत्थिवगो BE 'हत्थि
C 'हत्थि' L 11 BF 'हत्थि' C 'हत्थि' edd श्रिये C 'हत्थि' edd 'रियम C कयन्नयमि
ABCE 'वाजा I 12 edd 'हत्थिवजो I वृषाम C 'हत्थि' edd य I 13 C 'हत्थि'
BCE श्रिये B 'वाजा CE 'वाजा BE 'रिमियागो (हत्थिवजो B om. हत्थिवज इति L 14
BF 'हत्थि' C 'हत्थिवजो' PE 'हत्थिवजो L 15 C 'हत्थि' L 16 BCE 'हत्थिवजो'
C 'हत्थिवजो' BE 'हत्थिवजो' C 'हत्थिवजो' BE 'वा य वृषाम L 17 BCE 'हत्थिव'
('हत्थि') कर्त्तित BCE 'वाजा

हृदमहद्वो कल्ले हत्यच्छुहणी राववहूए ।

हरिचंदरां च घुसिणे हत्यिअचक्खुं च वंकादिट्टम्मि ॥ ६५ ॥

हृदमहद्वो कल्यः । कल्यो नीरोगदत्तयोः । हत्यच्छुहणी नववधुः । हरिचं-
दरां कुङ्कुमम् । हत्यिअचक्खुं यक्रावलोकनम् । यथा ।

5 हरिचंदरापिञ्जरिअ हत्यच्छुहणी सहीउ तिकखन्ति ।

हृदमहद्वं ददधं हत्यिअचक्खुहि पिच्छ तुमयं ति ॥ ५४ ॥ [६५]

सालाहणाम्मि हालो हारा लिकखाइ हालुओ खीवे ।

हिलहिन्नाओ तह बालुआसु हिक्का य रजगीए ॥ ६६ ॥

हालो सातवाहनः । हारा लिच्छा । हालुओ क्षीवः । हिला तथा हिन्ना
10 बालुकाः । हिक्का रजकी ॥ यथा ।

हालचउर पि ह पिअ असई चइऊण डूइकयहिक्का ।

हारिअहिलायहहालुएहि ही रमइ हिन्नासु ॥ ५८ ॥ [६६]

हिडो वामणए हिज्जो कल्ले हित्थहीरणा लज्जा ।

विहुरे हिडो हिड्वाहिडो अ लहरीइ हिन्नीरी ॥ ६७ ॥

15 हिडो वामनः । हिज्जो कल्यम् । भविष्यदतिक्रान्त च दिनमित्यर्थः । हित्था
तथा हीरणा लज्जा । हित्थो लज्जित इत्यन्ये । यत्रोपालः । लज्जितभीतौ
हित्थो ॥ व्रतवाची तु हित्थशब्दस्त्रस्तशब्दभवः । हिडो तथा हिड्वाहिडो आकुलः ।
अधोवाचकस्तु हिड्वाशब्दो अधःशब्दभवः । हिन्नीरी लहरी यथा ।

L 1 E °नहद्वो C हच्छुहणी E हत्यच्छुहणी E नव° C °वहूए L 2 ABE हत्यिअ°
C हच्छिय° (F?) A °विट्टम्मि C °दिट्टम्मि E °दित्थमि L 3 BCF कल्प । कल्यो B एणव°
C °वधु L 4 B हत्यिअ° C (F?) हच्छिय° L 5 BCF °रिय C 1 hd हत्यच्छुहणि
2 hd °हु° L 6 C हृदमहद्व BCF ददध B हत्यिअ° C (F?) हच्छिय° BF °चक्खुहिं
L 7 C °हणाम्मि BF हालो लि° C खीवे L 8 BF रजगी L 9 BF हारो C हानु
उरक्षीव BF क्षीव L 10 C बालुका L 11 C दूयकय° L 12 C हिन्नाविहडा°
BCF °लुमहिं C हि राइ हिं L 13 BCF हिडो C हिडो A हित्थ ही° C हिच्छा°
L 14 B विहुरे B हिड्वाहिडो E हेडा° cdd य A हिन्नीरी L 15 BF हिडो, C हिडो
BCF कल्प B °न्यर्थे C हिच्छा L 16 BCF °भीतो हित्था L 17 C हित्थाहिडो
or हिच्छा°

वम्महसरहिल्लूरीहिडा सहि रमसि हिडमगाहित्ये ।

हिज्जो आलीण पुरो वहसि अ हिड्हादिडा तु हीरण्यं ॥ ६० ॥ [६७]

एकपयगमणकीलाइ हिंचिअं हिंविअं चेअ ।

हिरडी सउली हिक्किअहीसमणा हेसिअरवम्मि ॥ ६८ ॥

हिंचिअं तथा हिंविअं एकपदगमनक्रीडा ॥ यदाह । उक्तिप्य चरणमेकं यत्र 5
शिशुर्वल्गति क्रीडा । कथिता हिंचिअं हिंविअनामभ्याम् ॥ इति । हिरडी शकु-
निका । हिक्किअं तथा हीसमणं हेपारवः ॥ यथा ।

तुज्ज रिऊ हिक्किरहयघणहीसमणो रणे सहिरडिम्मि ।

भरिअसिद्धहिंचिओ हिंविएण णस्सइ सकपटएकपओ ॥ ६१ ॥ [६८]

हिकासहिरिंवा पङ्कपल्ललेसुं हिसोहिसा फदा ।

10

हिंडोलयं च हिंलोडणं च खेत्तभिगन्नारणारावे ॥ ६२ ॥

हिकासो पङ्कः । हिरिंवं पल्ललम् । हिसोहिसा स्पर्धा । हिंडोलयं तथा हिंलो-
डणं क्षेत्रे मृगनिपेधरयः । हिंडोलं क्षेत्ररक्षणयन्त्रमिति केचित् ॥ यथा ।

हिंडोलएण पइणो णड्डेसु मिगेसु तुह इह हिरिंवे ।

हिकासयच्छि हिंलोडणेइ जारो हिसोहिसाइ व्य ॥ ६२ ॥ [६९]

15

हिरिमंथा चणएसुं हीरो सूईणिहे हुडो मेसे ।

हुत्तो ऽभिमुहे हुड्डा पणम्मि हुडुअहुडुमा पवाहधया ॥ ७० ॥

L 1 BF धम्मह° C रिडा BCF हिडम° L 2 BF हिज्जे C रिज्जे C पुरो वसि L 3. E प्र-
कयय° A हिंचियं BF हिक्किअय C हिंचियं 2. hd हिंचिय E हिंचियं A हिंचियं BF, C 1. hd,
रिविय C 2. hd हिंचिय E हिंचिय BCF अय. L 4 A सउली cdd हिंविअय° cdd हेतिय°.
L 5 BF, C 2 hand हिंचियं C 1 hd हिंचिय BF तथा हिंचियं C हिंचियं L. 6. C शिशुर्व-
ल्गति BF हिंचिय and om हिंचिय C हिंचियलिंचियं°. L. 7. BCF हिंचियं BF हेतिय
L 8 C मुग्ग C om रणे BCF तिगि° L 9 BCF अरिय° BF तिगुतिविचो C हिंचियड
BF हिंचियण C हिंचियण L 10 BF हिकादि° A रिम्मा BEF रिमा C. 1. hd, रिम्मा
2 hd रिम्मा ABEF° ल्लेसु AB ण्डडा C (F°) फरा E ण्डडा L. 11. A हिंडोलय
C 1 hd हिंसो° E हिण्डो° E om च A हिंलोडण B च A हेत्तभिगण° C वित्तभिगण° C गये-
L. 12 B हिंचिय C (F°) गिगिम् B हड्डा. L 14 C हाड्डेसु BF om इह BF हिंचियं
C हिंचियं. L 15 C रितादि C 2. hd च L 16. AC हतियया A पणम्मि C माणे.
L 17 E हुत्तो ABCF om 5 B हुड्डा ABEF हुडुय° C om हुडुय

हिरिमंथा चणकाः । हीरो सूचीमुखाभं दार्घ्यादियस्तु । वचवाचकस्तु हीरशब्दः
सस्कृतसमः । हरवाचकस्तु हरशब्दभवः । केचित् हीरशब्दं भस्मन्यपि प्रयुञ्जते ।
ह्रडो मेपः । हुत्तो अभिमुखः । ह्रडा पराः । हुडुओ प्रवाहः । हुडुमो पताका ॥ यथा ।

ह्रडसिद्धहीर मइ कुण हुडं जसहुडुम तीइ तुह विरहे ।

५ गयणा जइ हिरिमथ व्व शंसहुडुएण सूणया हुत्ता ॥ ६३ ॥ [७०]

हुरुडी विआउआ हुंकयहुंकुरुवा य अञ्जलीए अ ।

पसवपराइ हुलुवी हूमो लोहारए जवे हेला ॥ ७१ ॥

हुरुडी विपादिका । हुकओ तथा हुकुरुवो अञ्जलिः । हुलुवी प्रसवपरा ।
हूमो लोहकारः । हेला वेगः ॥ यथा ।

१० तुह हुकुरुवो कामुअ इमाइ हुरुडीपयाइ हेलाए ।

ज करसि हुकय किर हलुविआहूमिआइ रइलुडो ॥ ६४ ॥ [७१]

हेलुका त्रिका हेलुअं छिए गणावइम्मि हेरिंवो ।

सप्पसिरकरणिसेहे हेआलं होरणां वत्थे ॥ ७२ ॥

हेलुका हिका । हेलुअ तुतम् । हेरिंवो विनायकः । हेआल सर्पशिरःसजेन
१५ हस्तेन निपेधः । सर्पशिरा नाम हस्तकविशेषः । यदाह भरतः । अङ्गुल्यः
सहिताः सर्वाः सहाङ्गुष्ठेन यस्य तु । तथा निम्नतलश्चैव स तु सर्पशिराः करः ॥
होरणा वखम् ॥ यथा ।

हेनुकहेलुअमुहे दुल्ललिए होरणाञ्चलविलग्गे ।

हेरिंव पूअन्ती अम्वा वाले करेइ हेआल ॥ ६५ ॥

- L 1 C हरिमथा L 3 C 1 hd om हुडा मय 2 hd हुडो मास BF हुण पण
L 4 BF हुडुमिगं L 5 B जइ रि हिं C हिरिमथ च L 6 AC वियाउआ AB हुकुरुवा
E हुकुरुवा cold °लीम य L 7 BF पसच° AC हुनुची C हुमो A लोहयारम्
L 8 B हुकुरुवा C (F?) हुकुरुवा BCF हुनुची. L 9 C हुमो C हेला L 10 B हकरवो
C (F?) हुकुरुवो BF कामुय L 11 BF हुकय C किरि BCF हुनुचिया° BF हुमियाइ
C °शुमियाइ Br °सुडा C °सुडा L 12 C हेनुका BF हिकाए A हेलागं E हेलुअ A छीम
E छिउए BF °ययमि E °ययम्म BF हेरिंवो C हरम्बो E हेरिम्बा L 13 ABCF हेयाजं
A वछे C वच्छे E चत्थे L 14 BF ज्ञान BF हेरिंवो C हरम्बो BCF हेयाज
L 15 Com सर्प° नाम हम्तक° L 16 Com सहिता B सहाङ्गुष्ठेन BF निम्नतलं C निस्त°
L 18 C हेनुयनुह B डल्ल° F बुल्लिं C बुल्लानिप BF °णवजं L 19 BF हरिंव C हरम्ब
B अवा C अंवा B वाजे C (F?) वाली BF हेयाज C याज (sic)

॥ अथानेकार्थाः ॥

तत्र हंदि विपादविकल्पपश्चात्तापनिश्चयसत्यगृहाणार्थेषु । हरे स्तेपसंभाषणरति-
कलहेषु । एतौ प्राकृतलक्षणे निपातेपूक्ताविति नोक्तौ ॥ [७२]

हत्ये कीलागहिअम्मि हत्यलो हत्यलोले अ ।

हत्याभरणो हत्यप्पाहुडए चेअ हत्योडी ॥ ७३ ॥

हत्यलो हस्ते क्रीडार्थं गृहीतः पदार्थो हस्तलोलथेति व्यर्थः । हत्योडी हस्ता-
भरणं हस्तप्राभृतं च ॥ [७३]

तुमुलम्मि कोउए हलहलं हडहडो ऽगुरायतावेसु ।

हरपच्चुअं सुमारिए गामोहेसेण दिस्से अ ॥ ७४ ॥

हलहलं तुमुलः कौतुकं च । हडहडो अनुरागस्तापथ । हरपच्चुअं स्मृतं ना- 10
मोदेशेन दत्तं च ॥ [७४]

जङ्गलदीहमन्यरविरएसुं हाविरो होइ ।

हालाहलसद्धो तह मालारे वंभणीए अ ॥ ७५ ॥

हाविरो जङ्गलो दीर्घो मन्यरो विरतथेति, चतुरर्थः । हावो जङ्गल इत्यपि कथित् ।
हालाहलो मालिकः । हालाहला वंभणिका चेति व्यर्थो हालाहलशब्दः ॥ [७५] 15

रयणावलिखेत्तावणारवेसु हिंडोलणं हिंडोलणयं ।

हेरंवो गायव्वो महिसम्मि अ डिण्डिमे चेअ ॥ ७६ ॥

L 1 om A, E अयानिं L 2 C निश्चयसत्य L 3. C ज्ञाणा L 4 A हल-
कीनां B' हत्यकीनां ग' but ~~g~~ in B C हत्यकीनां cdd. महियम्मि C हत्यलो A हल-
लोले C हत्यलोले cdd य L 5 C हत्यो हत्योपा' or हत्योपा' ABCF अय C हत्योडी
L 6 C हत्यो हत्योपा' हत्योपा' (हत्योपा') C हत्योडी. L 7 C 'मातं च
L 8 C कोउ (sic) After हलहलं C 2. hd. adds हल B' हडहडो अगुराय' ACE om 3
L 9 A हरपच्चुअ B' पचुअ E पचुअ BF सुमारिए A नामो' B नामो' ABF डिसे cdd य
L 10 BF हलहल C तुमुल C हडहड B 'राग मा'. L 12. C 1 hd 'विराविरणुं
L 13 C 1 hd गान्तिरि BF वंभणी cdd य L 11 BF विरतथेति L 15. A 15
वंभणिका cfr note on VIII, 63 It is with purpose that I have not written वंभणिका
L 16 C 'विसावण' B डिण्डिण C (F') on डिण्डिण CE डिण्डिणयं against metre
L 17 B हेरंवा C (F') हेरंवा E हेरंवा C णायं cdd. य ABCF अय.

हिडोलणं तथा हिडोलणयं रत्नावली क्षेत्ररक्षणनादश्चेति द्वावपि व्यर्थौ । हेरवो महिषो द्विशिडमथ ॥ [७६]

इत्र रयणावलिणामो देसीसद्धारण संगहो एतो ।

वायरगासेसलेसो रइत्रो सिरिहेमचन्द्रमुगिावइणा ॥ ७७ ॥

5 इत्येप देशीशब्दसग्रहः स्वोपज्ञशब्दानुशासनादृमाध्यायशेषलेशो रत्नावलीना-
माचार्यश्रीहेमचन्द्रेण विरचित इति भद्रम् ॥

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायामष्टमो वर्गः ॥

L 1 BF हिडालणय C हिडानणं C रत्नावली C रक्षणनिनादश्चेति B हेरवो C (I?) हेरवो
L 2 B महिषथ L 3 *cid* इय BF रयणामो E रयणावलिनामो L 5 C इत्यशेषदेशी
BCI °नामा आचार्य° C आचार्यहेमचन्द्रविरचित BF °विरचित L 7 A °लाया अष्टमो वर्ग
गाथा ॥ ७८० ॥ ॥ भोरुसख्या २०५ ॥ ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ संवत् १५५२ ॥ वर्षे श्री and then the
rest of about a line is made illegible but for the end लेखि B इत्या° स्वोपज्ञनत्नानजीमा (sic)
देशीशब्दसग्रहवृत्तौनष्टमो (sic) वर्षे १८ ॥ छ ॥ शुभं भवतु कल्याणमस्तु । छ ॥ लेखकपाठकयामंगल
। छ । निहयत पाडे कल्याण । C इत्या° स्वोपज्ञदेशीशब्दसग्रहवृत्तावष्टमो वर्गं समाप्त ॥ ८ ।
पन्ध्याप्त ३३०० । संवत् १५८० वर्षे । छ छ । E इति अष्टमो वर्ग ॥ छ ॥ इति श्रीदेशीनाममाल
(sic) सपूर्णमिति (sic) भद्र ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ श्रेयो (s) स्तु लेखकपाठकया ॥ श्री ॥ ॥ इती
नाममालापत्र २० सपूर्ण ॥ १५१५ (?) ऽनाथी(?) ॥ (I?)